Maakuntakaava-luonnoksen kuulemisvaiheen palautekooste

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

Etelä-Pohjanmaan liitto

www.epliitto.fi

Sisällys

Sisällys **2**

1. Maakuntakaavaluonnoksen palautekooste **10**

1.1 Kunnat 11

Alajärven kaupunki 11

Alavuden kaupunki 12

Ilmajoen kunta 13

Isojoen kunta 17

Isonkyrön kunta 19

Karijoen kunta 24

Kauhajoen kaupunki 25

Kauhavan kaupunki 29

Kristiinankaupunki 36

Kuortaneen kunta 36

Kurikan kaupunki 39

Kyyjärven kunta 42

Laihian kunta 42

Lappajärven kunta 42

Lapuan kaupunki 43

Multian kunta 53

Perhon kunta 53

Saarijärven kaupunki 53

Seinäjoen kaupunki 53

Soinin kunta 57
Teuvan kunta 57
Vaasan kaupunki 58
Vimpelin kunta 58
Ähtärin kunta 59
1.2 Maakuntaliitot 62
Keski-Pohjanmaan liitto 62
Keski-Suomen liitto 63
Pirkanmaan liitto 65
Pohjanmaan liitto 71
Satakuntaliitto 73
1.3 Viranomaiset 76
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus 76
Ilmatieteen laitos 90
Luonnonvarakeskus 93
Metsähallitus 100
Museovirasto 104
Puolustusvoimat 106
Seinäjoen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen 108
Seinäjoen museot 110
Sosiaali- ja terveysministeriö 113
Suomen metsäkeskus 114
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto 115
Varsinais-Suomen ELY-keskus 116
Väylävirasto 117
1.4 Yritykset 118
ABO Wind Oy 118

Caruna Oy 119
CPC Finland Oy 120
Elenia Verkko Oyj 126
EPV Energia Oy 126
Fingrid Oyj 131
Fortum Renewables Oy 132
Forus Oy 133
Ilmatar Energy Oy 134
Into Seinäjoki Oy 144
Invest Lapua Oy 147
Kiinteistö Oy Lappajärven Herneslahti 152
Lakeuden Etappi Oy 157
Lillbacka Powerco Oy 158
Megatuuli Oy 158
Neoen Renewables Finland Oy 160
Neova Oy / Vapo Terra Oy 163
Niittunevan tuulipuisto Oy 173
OX2 Finland Oy 174
Peab Industri Oy 176
Pohjan Voima Oy 177
Suomen Hyötytuuli Oy 179
1.5 Yhteisöt ja järjestöt 181
Alastaipaleen Kyläseura ry / Peränteen Kyläseura ry 181
Bioenergia ry 186
BirdLife Suomi 190
Etelä-Pohjalaiset Kylät ry 195
Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry 196

Ilmajoen Luonnonystävät ry 197
Ilmajoen metsästysseura ja Koskuen metsästysseura 197
Ilmajoen Yrittäjät 198
Järvipohjanmaan ampumaratayhdistys 199
Kolun Woima ry 199
Koskuen Metsästysseura Ry. 203
Kouran Metsästysseura Ry. 203
Koura-Seura 203
Kuorasjärven Pohjoispään Kesämökkiseura ry 204
Lapuan Riistanhoitoyhdistys, Lakeuden riistanhoitoyhdistys, Haapakosken Metsästäjät ry, Kurjennevan eränkävijät ry 206
Metsänhoitoyhdistys Suomenselkä 208
MTK-Etelä-Pohjanmaa 209
MTK-Alahärmä, MTK-Kauhava, MTK-Kortesjärvi ja MTK-Ylihärmä 211
MTK-Alajärvi 211
MTK-Kauhajoki 212
MTK Metsänomistajat 223
MTK Nurmo 224
Möksyn Metsästysseura Ry. 225
Nurmon Kokoomus 226
Patiskan Metsästysseura ry 227
Seinäjoen Yrittäjät Ry. 229
Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry. 232
Suomen Metsästäjäliiton Pohjanmaan piiri Ry. 236
Suomenselän lintutieteellinen yhdistys Ry. 240
Suomenselän Luonnonystävät ry 243
Tervahaminan ampumarata / Ilmajoen metsästysseura ry. 245

Ylistaron Kainaston kyläyhdistys ... 246
1.6 Yksityishenkilöt ... 248
Yksityishenkilö 1 ... 248
Yksityishenkilö 2 ym. (3 hlöä) ... 248
Yksityishenkilö 3 ... 253
Yksityishenkilö 4 ... 255
Yksityishenkilö 5 ... 255
Yksityishenkilö 6 ... 255
Yksityishenkilö 7 ... 256
Yksityishenkilö 8 ... 257
Yksityishenkilö 9 ym. (19 hlöä) ... 265
Yksityishenkilö 10 ... 283
Yksityishenkilö 11 ... 284
Yksityishenkilö 12 ... 284
Yksityishenkilö 13 (2 hlöä) ... 284
Yksityishenkilö 14 ... 284
Yksityishenkilö 15 ym. (223 hlöä) ... 284
Yksityishenkilö 16 ... 287
Yksityishenkilö 17 ... 288
Yksityishenkilö 18 ... 293
Yksityishenkilö 19 (2 hlöä) ... 293
Yksityishenkilö 20 ... 294
Yksityishenkilö 21 ... 295
Yksityishenkilö 22 ... 296
Yksityishenkilö 23 (Anonyymi) ... 296
Yksityishenkilö 24 ... 304
Yksityishenkilö 25 (2 hlöä) ... 306

Yksityishenkilö 26 307
Yksityishenkilö 27 307
Yksityishenkilö 28 (4 hlöä) 307
Yksityishenkilö 29 (2 hlöä) 308
Yksityishenkilö 30 (Anonyymi) 309
Yksityishenkilö 31 310
Yksityishenkilö 32 310
Yksityishenkilö 33 (10 hlöä) 312
Yksityishenkilö 34 ym. (32 hlöä) 315
Yksityishenkilö 35 (2 hlöä) 319
Yksityishenkilö 36 321
Yksityishenkilö 37 321
Yksityishenkilö 38 321
Yksityishenkilö 39 322
Yksityishenkilö 40 322
Yksityishenkilö 41 (2 hlöä) 323
Yksityishenkilö 42 (35 hlöä) 324
Yksityishenkilö 43 325
Yksityishenkilö 44 326
Yksityishenkilö 45 328
Yksityishenkilö 46 328
Yksityishenkilö 47 330
Yksityishenkilö 48 (2 hlöä) 330
Yksityishenkilö 49 (sis. 28 maanomistajaa + lukuisia kannatusilmoituksia) 331
Yksityishenkilö 50 332
Yksityishenkilö 51 332
Yksityishenkilö 52 (2 hlöä) 335

Yksityishenkilö 53 (2 hlöä) ... 335
Yksityishenkilö 54 (2 hlöä) ... 335
Yksityishenkilö 55 (4 hlöä) ... 336
Yksityishenkilö 56 (MTY ja 10 hlöä) ... 337
Yksityishenkilö 57 ... 337
Yksityishenkilö 58 (3 hlöä) ... 338
Yksityishenkilö 59 ... 338
Yksityishenkilö 60 (2 hlöä) ... 339
Yksityishenkilö 61 ... 339
Yksityishenkilö 62 (2 hlöä) ... 340
Yksityishenkilö 63 ... 341
Yksityishenkilö 64 ... 341
Yksityishenkilö 65 ... 342
Yksityishenkilö 66 ... 343
Yksityishenkilö 67 ... 344
Yksityishenkilö 68 ... 346
Yksityishenkilö 69 (6 hlöä) ... 346
Yksityishenkilö 70 (2 hlöä) ... 347
Yksityishenkilö 71 (2 hlöä) ... 347
Yksityishenkilö 72 ... 348
Yksityishenkilö 73 (3 hlöä) ... 348
Yksityishenkilö 74 (5 hlöä) ... 349
Yksityishenkilö 75 ... 351
Yksityishenkilö 76 ... 351
Yksityishenkilö 77 ... 352
Yksityishenkilö 78 (2 hlöä) ... 352
Yksityishenkilö 79 ... 354

Yksityishenkilö 80 354
Yksityishenkilö 81 ym. (20 hlöä) 355
Yksityishenkilö 82 (2 hlöä) 356
Yksityishenkilö 83 357
Yksityishenkilö 84 ym. (276 hlöä ja OMH Metsästysseura ry sekä Koskelankylän metsästäjät ry) 357
Yksityishenkilö 85 ym. (7 hlöä ja Nurmon Maamiesseura sekä MTK Nurmo) 379
Yksityishenkilö 86 (2 hlöä) 380
Yksityishenkilö 87 381
Yksityishenkilö 88 381
Yksityishenkilö 89 382
Yksityishenkilö 90 382

1. Maakuntakaavaluonnoksen palautekooste

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 luonnoksen kuulemisvaihe järjestettiin 1.2.–10.3.2023, jolloin kaavaluonnosaineistot olivat nähtävillä kaikissa Etelä-Pohjanmaan kunnissa, ja jokaisella oli mahdollisuus antaa luonnoksesta palautetta. Palautteita saatiin yhteensä 184 taholta, joista 42 oli kuntia ja muita viranomaisia, 52 yrityksiä ja yhdistyksiä ja 90 yksityisiä henkilöitä. Yksityisten jättämistä palautteista 40 oli yhteispalautteita, joissa allekirjoittaneita oli enemmän kuin 1 henkilö.

Tässä palautekoosteessa on mukana kaikki maakuntakaavaluonnoksen kuulemisvaiheessa jätetyt palautteet liitteineen. Yksityisyydensuojan vuoksi palautteista on häivytetty esimerkiksi yksityishenkilöiden nimiä, osoitteita, kiinteistötunnuksia ja muita yksilöiviä tietoja, joissakin tapauksessa myös liitteitä. Lisäksi palautteista on häivytetty salaisia tietoja, kuten petolintujen sijaintiin viittaavia mainintoja. ***Häivytetyt tiedot ja kohdat on merkitty tekstiin tummennetulla ja kursivoidulla fontilla.*** Päätöksentekijöillä, eli maakuntahallituksen jäsenillä on halutessaan pääsy alkuperäisiin palautteisiin.

Koosteessa palautteet ovat seuraavassa järjestyksessä: 1) Kunnat, maakuntaliitot ja muut viranomaiset, 2) yritykset, 3) yhdistykset ja järjestöt ja 4) yksityishenkilöt. Kunkin ryhmän sisällä palautteet ovat aakkos- tai numerojärjestyksessä.

1.1 Kunnat

Alajärven kaupunki

Merkittiin, että Jarmo Hänninen poistui esteellisenä asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 17.23–17.56. Esteellisyyden perusteena lähipiiriin kuuluvan henkilön maanomistus alueella (intressijäävi).

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti tehdä lisäyksiä kaupunginjohtajan esitykseen ja päätti esittää Alajärven kaupungin lausuntona Etelä-Pohjan- maan maakuntakaavasta, että kaavakarttasivulle lisättäisiin merkinnät ja määräykset -osio, joka sujuvoittaisi kaavan tulkintaa. Nyt määräykset ovat erillisenä. Voimassa olevassa kaavakartassa merkinnät sekä määräykset karttasivulla on todettu hyväksi ja vakiintuneeksi esitystavaksi.

Lisäksi esitetään Alajärven alueelle seuraavien merkintöjen lisäämistä:

- Uusiutuvan energian ja bioteollisuuden kehittämisaluemerkintä ja energiavarastomerkintä Alajärven puolelle, Alajärven sähköaseman energiahuollon em—merkintä Möksyn muuntoaseman ympäristöön. Alueen eteläpuolelle toimija on saanut TEM:ltä rahoitusta ko. alueen uusiutuvan energian kehittämiseksi ja jalostamiseksi. Alueella on hanke käynnistynyt.

- Pekkolan alueella kulttuurihistoriallisesti arvokas maa-alue rajataan kaupungin omistamille maille. Lisäksi taajama-aluetta ei tule laajentaa Pekkolan puolelle.

- Sähkölinjojen vetämiseen edellytetään kapeampia ja luontoa säästävämpiä voimajohtoratkaisuja.

- Joukkoliikenteen kehittämiskäytävämerkintä Lapuan matkakeskuksen ja Järvi-Pohjanmaan Sote-Keskuksen välille. Merkinnällä mahdollistetaan Järvi-Pohjanmaan asukkaiden, opiskelijoiden, työntekijöiden ja muiden asiointipalveluiden käyttäjien liikkumista maakuntakeskukseen vähentämällä alueen liikkujien hiilijalanjälkeä ja samalla kehittämällä sekä lisäämällä vaihtoehtoisia liikkumisen muotoja mm. joukkoliikennettä.

- Maantie 711:tä koskien maakuntakaavaan merkittäisiin sen vaihto- ehtoinen linjaus Alajärven Menkijärvi-Kuortane-välillä tien nykyisen linjan eteläpuolelta, pohjavesialueet kiertäen Menkijärven itäpuolelta. Suunnittelu siirtyisi tällöin pohjavesialueen ulkopuolelle lähes kokonaan (pv-alueiden turvallisuusriski, suojauskustannukset) sekä samalla liikenteen välityskyky nousisi ja tien pituus lyhenisi.

- Uuden energiahuollon en- merkinnän (sähköaseman) lisääminen Lapua-Kuortane välille, voimajohtoyhteystarpeen läheisyyteen, turvaamaan alueen voimansiirtoja ja jakelu- sekä siirtoverkkoja. Alajärven Möksyn sähköaseman laajentuminen on haasteellista, joten tarvitaan länteen päin uusi sähköasema huoltovarmuuden sekä alueella tuotetun sähkön siirtämisen turvaamiseksi.

Lisäksi esitetään seuraavien merkintöjen poistamista, muuttamista tai oikaisua:

- Jylkkä–Alajärvi -voimajohtojen yhteystarvemerkintöjen poistamista siltä osin, kuin tekninen lautakunta on päätöksessään 16.2.2023 § 18 asiasta lausunut.

- Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden alueiden rajaamista ja poistamista mm. tuulivoimaan osoitetuilta alueilta, jossa aluevarausmerkinnät ovat toiminnaltaan ristiriidassa keskenään maankäytön eri muotojen takia. Tämä pirstaloi lisää ekologista verkostoa. Päällekkäisiä ja ristiriitaisia merkintöjä tulee välttää myös maakunnallisella maankäytön tasolla.

- Maankäyttöä haittaavien viheryhteystarpeen merkintöjen poistaminen. Yhteystarveviivat rajaavat liikaa tulevaisuudessa maankäyttöä alueella.

- Teollisuus- ja varastorakennusten Ojanperän teollisuusalueen nimen oikaisu kohdeluettelossa Tupasaaren teollisuusalueeksi.

- Maakuntakaavan kohdeluettelon Alajärven eri koulujen poistamista kohdeluettelosta.

Alavuden kaupunki

Kaupunginhallitus esittää Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kaavaluonnoksesta seuraavat mielipiteet:

Aluerakenteen osalta esitetään virkistyksen ja matkailun vyöhykettä yhdistettäväksi Ähtärinjärven kattavaan vastaavaan vyöhykkeeseen. Näin vyöhykealue kattaisi järvialueita Kuorasjärveltä Alavuden ja Töysän kautta Ähtärinjärvelle. Näillä alueilla on paljon vapaa-ajan käyttöä, jota juuri vahvistetaan Töysän osalta laatimalla kaikille järville rantaosayleiskaavat.

Lisäksi tulisi harkita kehittämisvyöhykkeen lisäämistä Seinäjoki-Alavus-Ähtäri. Tätä kehitysreittiä tulisi tulevaisuudessa vahvistaa maakunnan itäisen alueen elinvoiman turvaamiseksi. Tätä tukee myös V 18 -linjaukseen esitetyt parannukset, joilla yhteytä pyritään vahvistamaan.

Rantatöysä tulee merkitä kaavoitettuna alueena.
Rantatöysä on yksi Alavuden viidestä asemakaavoitetusta taajamasta.

Ritolan kylän, Kitulan teollisuusalueen sekä Sepänniemen kohdemerkintöjen sijainta tulee tarkentaa.

Liikenteen ja teknisen huollon verkostojen osalta nähdään V 18 -parantamishankkeet eritäin tärkeänä liikenneturvallisuuden sekä alueen elinvoiman kannalta. Toivottavasti vaarallisia radanylityspaikkoja saataisiin suunnittelun tasolta myös toteutettua lähivuosina liikenneturvalliseksi.

Uutena kohteena esitetään Alavudella pitkään toivottu kevyen liikenteen yhteys Alavuden asemalta Tuuriin. Tällä teosuudella on vilkas liikenne Tuurin kyläkaupan johdosta ja kyläkauppa on vielä saavutettavissa esim. aseman seudulta pyöräillen. Tien kapeudesta ja liikennemäärästä johtuen turvallinen pyöräily/kävely vaatisi erillisen kevyenliikenteen väylän.

Siirtoviemärimerkintä tulee jatkaa Töysästä Ritolaan sekä Alavudelta Autonmäelle saakka nykytilanteen mukaisesti.

Luonnonvarat ja energiantuotantoon liittyen tulisi olemassa olevat, ympäristöluvan omaavat turvetuotantoalueet merkitä kartalle. Tämä helpottaisi hahmottamaan kokonaisnäkemystä alueista sekä auttaisi tulevaisuuden käyttötarkoituksien pohdinnassa.

Ilmajoen kunta

Etelä-Pohjanmaan liitto on pyytänyt sidosryhmiä antamaan lausuntonsa valmisteilla olevasta maakuntakaavasta 1.2.2023. Lausunnolla oleva kaava on kokonaismaakuntakaava, jossa käsitellään muun muassa liikennettä, tuulivoimaa sekä kulttuuri- ja luontoympäristöjä.

Ilmajoen kunnan kannalta keskeisiä asioita maakuntakaavassa ovat esimerkiksi kunnan läpi kulkevat liikenneyhteydet, vaihtoehtoiset energiaratkaisut ja kunnan toimintojen sijoitteluun vaikuttavat asiat.

Liikenneyhteyksistä keskeisinä tekijöinä ovat kantatie 67, sen tuleva perusparannuksen ohjaus sekä ratayhteyden parantaminen, joita kaavaluonnoksessa onkin tuotu esille. Kunnan kannalta maakuntakaavoituksen mahdollisuudet ovat tukea näiden yhteyksien toteutumista, niin että kunnan muut tavoitteet mahdollistuvat, kuten tulevien asumis- ja elinkeinotoimintojen yksityiskohtaisempi kaavoittaminen ja toteuttaminen.

Tiehankkeita suunniteltaessa ja toteutettaessa on otettava maatalousliikenne huomioon. Tämän tulisi näkyä esimerkiksi kantatie 67 ohjauksessa, jossa korvaavien rinnakkaisteiden pitää pystyä palvelemaan kunnolla maatalousliikennettä. Maakuntakaavassa maatalousliikenteen huomiointi tulee siis korostaa yhdessä muiden liikennemuotojen kanssa. Valtakunnallisesti maatalouden edellytysten säilyttäminen turvaa kotimaista ruuantuotantoa ja vähentää ulkomaisen tuotannon tuontia ollen myös huoltovarmuuden kannalta oleellinen tekijä.

Vaihtoehtoisten energiaratkaisujen osalta kunnassa on ollut paljon keskustelua erityisesti tuulivoimasta ja sen vaikutuksista. Tämän lisäksi kuntaan toteutetaan aurinkovoimaa mm. entisille turvetuotantoalueille ja lähelle olemassa olevia sähkönsiirtoreittejä.

Tuulivoiman osalta Ilmajoella on ollut kaavasuunnittelussa aiemmin neljä tuulivoimapuistoa: Kuulanmäki, Oksivuori, Kaataja ja Tervahamina. Kunta kuitenkin päätyi hylkäämään suunnitelman tuulivoimapuistojen kaavoittamisesta (KV.7.12.2020, äänin 32-2). Hylkäyspäätös on edelleen linjannut kunnan näkemystä lisätuulivoiman haasteista. Kunta mm. edellyttää tuulivoiman osalta suojaetäisyyttä (3 km) asutukseen, mistä johtuen, asutuksen hajaantuneisuus huomioiden, kuntaan ei voida suunnitella lisää tuulivoimaa.

Suojaetäisyys perustui kuntalaisaloitteeseen (hyväksyttiin valtuustossa 30-5), jonka allekirjoitukset kerättiin muutamassa viikossa ja sen allekirjoitti yli 1600 äänestysikäistä kuntalaista. Aloitteessa korostettiin:

"Samalla esitämme, että Ilmajoen kunta, sen virkamiehet ja luottamushenkilöt pyrkivät kaikin keinoin vaikuttamaan siihen, että vastaava suojaetäisyysmääritelmä (3km) suhteessa vakituiseen asutukseen tulisi osaksi niin maakunnallista kuin valtakunnallista kaavoitus- ja rakentamislainsäädäntöä."

Edellä mainitusti, maakuntakaavassa oleva tuulivoima-alue Ooperi-Oksivuori alueella ei tue kunnan tavoitteita kunnan rajojen sisällä ja välittömässä läheisyydessä rajan tuntumassa. Ooperi-Oksivuoren tuulivoimalle varattu alue rajoittaa alueen maankäytön toteutumista, kuten Oksivuoren-Saurunmäen alueiden rakentumista. Samoin alueen toteutuminen uhkaa Kyrönjokilaakson ja Orisbergin kulttuurimaiseman sekä Ilmajoen Alajoen valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden maisemakuvan säilyttämistä.

Sähkönsiirron osalta kunta edellyttää, että maakuntakaava ohjaa sähkönsiirron ja sen suunnittelu- ja varaukset toteutumaan olemassa olevaa reitistöä pitkin, samoja pylväitä täysimääräisesti hyödyntäen. Voimalinjarakentamisessa on oleellista tehdä enemmän yhteistyötä eri toimijoiden kesken, ettei jokainen toimija rakenna omaa voimalinjaansa erilleen. Sähkönsiirron toteuttaminen uusille reiteille tuottaa merkittäviä haittavaikutuksia niin kunnan, maakunnan kuin kansallisen tason

mittareilla. Nämä haittavaikutukset kunta on tuonut esille sitä koskevissa viimevuosien energiantoteutushankkeissa ja myös maakuntakaavaa valmisteltaessa. Haittavaikutuksia aiheutuu esimerkiksi luonnontilaisten alueiden poistumisesta ja pirstoutumisessa, valtakunnallisesti arvokkaiden maisemien huomattavassa rikkoutumisessa, peltoviljelyn sekä metsätalouden merkittävästi vaikeutuessa mm. tilusrakenteen pirstoutuessa ja päistehaittojen kasvaessa sekä asutuksen häiriintymisessä. Lisäksi, kokonaistaloudellisesti ja kestävyysajatteluun perustuen uusien energiansiirtolinjojen rakentaminen ei ole järkevää. Mikäli uusia pylväitä on pystytettävä, on käytettävä haruksettomia peltopylväitä. Tämä ei ole toteutunut itseohjautuvasti, joten voimajohtolinjojen osalta tulisi maakuntakaavan kaavamääräyksellä ohjata käyttämään vapaasti seisovia haruksettomia pylväitä.

Kunta pyrkii omalla toiminnallaan vaalimaan edellä mainittuja arvoja ja esimerkiksi kaavoittamaan uusia toimintoja muualle kuin valtakunnallisesti arvokkaalle peltomaisema-alueelle. Tästä huolimatta valtakunnallisesti arvokas maisema-alueen rikkoutuminen on ollut esillä monissa sähkönsiirtohankkeissa, vähentäen kaiken muun toiminnan arvoa, jonka tehtävänä on suojella maisemaa ja maataloutta.

Ilmajoen kunta korostaa, kun sähkönsiirtoreitti ohjataan uusille alueille, näistä saatava rahallinen korvaus ei tule korvaamaan siitä koituvia kokonaishaittoja, maanomistajille, luonnolle tai kulttuuriympäristölle. Kunta pitää kohtuuttomana uusien reittien sijoittelusta aiheutuvia haittoja alueellaan.

Alueiden käytöstä Ilmajoen kunnalla on asumisen ja sen kustannustehokkaan sekä kestävän toiminnan osalta tavoitteena edistää kuntataajamiensa elinvoimaa. Maakuntakaavan osalta onkin tärkeää edistää näiden asutus- ja yrityskeskittymien laajentumismahdollisuuksia, liikenneyhteyksiä ja turvata niitä tukeva tuleva yleis- ja asemakaavoittaminen.

Ilmajoen kunnanhallitus antaa lausunnokseen maakuntakaavan luonnoksesta seuraavaa.

Ilmajoen kunnan kannalta keskeisiä asioita maakuntakaavassa ovat esimerkiksi kunnan läpi kulkevat liikenneyhteydet (mm. KT 67 ja ratayhteys), vaihtoehtoiset energiaratkaisut ja kunnan toimintojen sijoitteluun vaikuttavat asiat (mm. asuminen, yritystoiminta, maa ja metsätalous). Ilmajoen kunta painottaa maakuntakaavan tavoitteiden määrittelyssä, että se antaa edellytyksen kunnan alueella olevien elinkeinotoimintojen, asumisen sekä muun alueenkäytön edistämiselle ja myöhemmälle näitä tukevalle ja sujuvalle yleis- sekä asemakaavojen edistämiselle. Tiehankkeita suunniteltaessa ja toteutettaessa on otettava maatalousliikenne huomioon yhdessä muiden liikennemuotojen kanssa maatalouden ja siitä saatavan kotimaisen ruuantuotannon turvaamiseksi.

Kunnan aiemmin esitettyyn tahtotilan perustuen, maakuntakaavassa oleva tuulivoima-alue Ooperi-Oksivuori alueella ei tue kunnan tavoitteita kunnan rajojen sisällä ja välittömässä läheisyydessä rajan tuntumassa. Ilmajoen kunta edellyttää, että kunnan alueelle ei kaavoiteta uutta tuulivoimaa. Tästä syystä kaavaluonnoksesta tulee poistaa Ooperi-Oksivuori tuulivoimaloiden alue Ilmajoen kunnan alueelta, sekä kuntarajasta kokonaisuudessaan kolmen kilometrin (3 km) etäisyydellä olevat osat Ilmajoen ulkopuolella.

Kyrönjokilaakson ja Orisbergin kulttuurimaiseman sekä Ilmajoen Alajoen lakeusmaiseman valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden maisemakuvan säilyttämiseksi Ooperi-Oksivuoren alue tulisi poistaa maakuntakaavasta jopa kokonaan. Kunta korostaa, kuten kaavaselostuksessa todetaan, tuulivoiman sijoittelun lähtökohtana tulee olla valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen erityisarvojen turvaaminen.

Ilmajoen kunta edelleen korostaa kunnan lähialueille ja kuntarajojen ulkopuolelle toteutettavien energiantuotantohankkeiden haittavaikutuksia, erityisesti kunnan alueelle suunniteltavien ja toteutettavien uusien sähkönsiirtolinjareittien osalta.

Haittavaikutuksia aiheutuu esimerkiksi luonnontilaisten alueiden poistumisesta ja pirstoutumisessa, asutuksen häiriintymisessä, kansallisten peltomaisemien rikkoutumisessa ja peltoviljelyn ja metsätalouden merkittävästi vaikeutuessa tilusrakenteen pirstoutuessa ja päistehaittojen kasvaessa. Kun sähkönsiirtoreitti ohjataan uusille alueille, näistä saatava rahallinen korvaus ei tule korvaamaan siitä koituvia kokonaishaittoja.

Kunta pitää näin ollen kohtuuttomana uusien reittien sijoittelusta koituvia haittoja ja ei hyväksy alueelleen mahdollistettavan tai suunniteltavan uusia sähkönsiirtolinjoja tai niiden varauksia hankkeista jotka eivät sijoitu kuntaan tai muuten hyödytä kunnan asukkaita, ympäristöä, luontoa ja elinkeinoja.

Maakuntakaavan suunnittelun osalta, tulee huomioida edellytykset kunnan esittämien tarpeiden toteuttamiselle edellä mainittujen hankkeiden sähkönsiirtoreittien suunnitteluun. Suunnittelu ja toteutus tulee ohjata maakuntakaavassa olemassa-oleville voimajohtolinjoille ja uusien linjausten sekä niiden varausten osalta kuntarajojen ulkopuolelle. Maakuntakaavan tulee myös ohjata kaavamääräyksin, mikäli uusia pylväitä rakennetaan, on käytettävä haruksettomia peltopylväitä.

Isojoen kunta

ISOJOEN KUNNAN LAUSUNTO – ETELÄ-POHJANMAAN MAAKUNTAKAAVALUONNOS 2050

Maaseudun kannalta maakuntakaavan tulisi olla mahdollistava eikä rajoittava, koska tulevaisuuden tarpeiden ennustaminen on mahdotonta. Maakunnan kehityksen esteeksi ei saa muodostua maakuntakaava, vaan sen on pystyttävä mahdollistamaan erilaiset mahdollisuudet kehitykselle.

Erilaisia tarpeita esimerkiksi uusiutuvan energian tuottamiseen tai maa-ainesten ottoon ei tulisi tarpeettomasti rajata maakuntakaavassa. Maakuntakaavan tulisi olla sillä tavalla mahdollistava, että erilaiset hankkeet ja niiden soveltuvuus arvioitaisiin hankevaiheessa esimerkiksi tuulivoiman osalta ja hakemusvaiheessa maa-ainesten oton osalta. Esimerkiksi erilaiset suojelupyrkimykset maakuntakaavassa voivat rajoittaa teollista ja tuotannollista toimintaa.

Aikaisemmin maakuntakaava on esimerkiksi kohtuuttomasti rajannut tuulivoimatuotannon kehittämisen mahdollisuutta, sillä seudullisia hankkeita suuremmilla tuulipuistohankkeilla ei ole ollut mahdollisuutta edetä sen vuoksi, ettei alue ole ollut merkittynä maakuntakaavassa. Tällaisia rajoitteita tulisi pyrkiä kaikin keinoin välttämään.

Päästöttömän energiantuotantojärjestelmän käyttöönotto ja toteutuminen on otettava huomioon myös luonnonvarojen kestävässä käytössä, koska sen rakentaminen vaatii merkittävän määrän luonnonvaroja käytettäväkseen ja sille on myös luotava mahdollisuudet huomioiden ilmasto ja ympäristö. Esim. kuljetusmatkat niiden kuljettamiselle eivät saa kasvaa kohtuuttomaksi, koska silloin myös päästöt kasvavat.

Isojoen kunta vastustaa seudullisen tuulivoima-alueen koon pienentämistä. Seudullisen tuulivoima-alueen määritelmä tulisi säilyttää nykyisen kaltaisena, eikä rajoittaa seitsemään voimalaan.

Uusiutumiskykyisen energiatuotannon ja huollon on varauduttava sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Esim. aurinkokeräinkentät ja tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean yksikön ryhmiin. Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet maanomistajat huomioiden.

Voimajohtolinjauksissa tulisi hyödyntää ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä ja pyrkiä olla levittämättä niitä hyödyntämällä yhteiskäyttö pylväitä. Maakuntakaavoituksessa tulisi vahvemmin ohjeistaa uusien voimalinjojen rakentamista ja vanhojen voimalinjojen laajentamista olemassa olevissa johtokäytävissä

yhteispylväisiin ja ylöspäin rakentaen. Johtokäytävien levittäminen vie kohtuuttomasti maa- ja metsäalaa muodostaen maanomistajille merkittäviä taloudellisia tappioita.

Isojoen kunnan alueella suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet Piikkilänviita ja Hanhimaa tulisi viedä maakuntakaavaa sellaisenaan, kun ne ovat maakuntakaavan tausmateriaalina toimineessa tuulivoimaselvityksessä. Maakuntakaavaan niitä ei ole tarvetta lähteä pienentämään verrattuna tuulivoimaselvitykseen, koska hankeen suunnittelun yhteydessä tehdään kuitenkin tarkemmat selvitykset ja sen mukaan pyydetään lausunnot eri viranomaisilta, jotka pääsevät tarpeen mukaan vaikuttamaan hankealueen kokoon, mikäli on tarvetta.

Mainittujen hankkeiden mahdolliset rajaukset tulisi siten tehdä vasta tarkemman suunnittelun vaiheessa. Isojoen kunta huomauttaa, että molemmille uusille tuulivoima-alueille on meneillään suunnitteluhanke, jossa alueet tutkitaan erittäin perusteellisesti ympäristövaikutusten arvioinneissa.

Tieverkoston kunnossapidon ja parantamisen vähäiset määrärahat tuovat haasteita erityisesti alemman aseteisen tieverkon ylläpidolle ja sitä kautta yritysten saavutettavuudelle ja alkutuotannon tuotteiden kuljetusketjuille. Maakunnan elinkeino- ja aluerakenteesta johtuen alemman asteisella tieverkolla on Isojoelle erityisen tärkeä merkitys. Seututien 661 kunnostuksen loppuun saattaminen on elintärkeä asia Isojoen sekä muiden alueen kuntien ja kaupunkien kuljetuksille rannikolle sekä toisinpäin.

Isojoen kohdalla seututien 661 korjaussuunnitelma on valmis. Kunnostus on aloitettu 663 ja 661 risteyksestä kohti Isojokea, mutta työ on rahoituksen puututtua jäänyt kesken. Kunnostus työ tulisi tehdä valtatie 8:lle saakka. Isojoen kunta pitää tärkeänä, että tie 661 on merkitty maakuntakaavan luonnoksessa merkittäväksi parannettavaksi väyläksi. Parannustoimenpiteet tulisi kuitenkin ulottaa koko tieyhteyden varrelle valtatie 8 saakka.

Maakuntakaavalla on pyrittävä luonnonvarojen kestävään käyttöön edistämällä pinta- ja pohjavesien hyvän tilan saavuttamista sekä yhteensovittamalla luonnonvaroihin ja elinympäristöihin kohdistuvia käyttöpaineita. Maakuntakaavalla on tuettava mineraalien, kaivannaisten ja turvemaiden kestävää käyttöä varmistaen raaka-aineiden riittävä saatavuus.

Biotaloutta on pyrittävä edistämään turvaamalla maa- ja metsätalouden toimintaedellytykset sekä niihin kytkeytyvien elinkeinojen kehittäminen. Turvetuotanto on myös turvattava, koska kasvuturpeen käyttö on merkittävää ja sivutuotteena saatava lämmitysturpeelle on aina käyttöä. Isojoen osalta on elintärkeää huomioida maa- ja metsätalouden kehittäminen ja mahdollistaminen, koska sillä on merkittävä osuus kunnan elinvoimasta. Maakuntakaavan luonnoksessa on määritelty kylästatuksia kahdelle kylälle Isojoelle. Isojoen kunta huomauttaa, että merkittävää aktiivista

kylätoimintaa on Isojoella muuallakin. Esimerkiksi kyläseurat toimivat kunnan alueella aktiivisesti. Maakuntakaavassa ei ole huomioitu esimerkiksi Kodesjärven ja Kärjenkosken aktiivisia kyliä, joilla vähintään pitäisi Isojoen kunnan näkemyksen mukaan olla kylästatus.

Isonkyrön kunta

ISONKYRÖN KUNNAN LAUSUNTO ETELÄ-POHJANMAAN MAAKUNTAKAAVALUONNOKSESTA

Lähtökohdat

Kaavoituksen lähtökohtana on, että vuoden 2021 alussa Etelä-Pohjanmaan maakuntaan liittyneen Isonkyrön kunnan alueella on voimassa Pohjanmaan maakuntakaava 2040 (hyväksytty Pohjanmaan maakuntavaltuustossa 6/2020, voimaan 9/2020). Monissa nyt esiteltävän kaavaluonnoksen ratkaisuissa onkin huomioitu tuoreen Pohjanmaan maakuntakaavan kaavaratkaisut Isonkyrön kohteiden osalta sellaisenaan. Kaavaratkaisut ovat kokonaisuutena Isonkyrön osalta onnistuneita.

Yksityiskohtaiset huomiot maakuntakaavaluonnoksesta

Keskustatoimintojen alakeskukset

Keskustatoimintojen alakeskuksina osoitetaan kaavaluonnoksessa 7 alakeskusta. Merkinnällä osoitetaan seudullista merkitystä omaavat keskustatoimintojen alakeskukset, jotka täydentävät keskustatoimintojen alueiden muodostamaa palvelurakennetta. Alakeskuksissa on asutuksen lisäksi palveluihin, hallintoon ja kauppaan liittyviä toimintoja.

Isonkyrön kunta esittää harkittavaksi, että keskustatoimintojen alakeskuksen merkintänä lisätään Tervajoen Ydinkeskustanalue. Tervajoki on iso alakeskus, joka ulottuu sekä Isonkyrön että Vaasan alueelle.

Kylät

Kylät (49 kpl) on osoitettu Etelä-Pohjanmaan aluerakenneselvityksen ja kuntien kanssa käytyjen neuvotteluiden perusteella. Kylämerkinnällä osoitetut kylät ovat asukasmäärältään merkittävimpiä kyliä, pääosin yli 200 asukkaan keskittymiä, joihin sijoittuu tyypillisesti yksi tai useampi lähipalvelu ja useimmin kymmeniä työpaikkoja. Kylien osoittamisessa on pyritty huomioimaan 2000-luvun kehitys, jolloin kylämerkintä on osoitettu asukas- ja työpaikkamäärältään kehittyviin tai asukas- ja työpaikkamäärän säilyttäneisiin kyliin, vaikka niiden nykyinen väestömäärä ei yltäisi 200 asukkaaseen.

Isonkyrön kunta esittää harkittavaksi, että kylämerkintä lisätään Orismalan ja Kylkkälän kylän kohdalle.

Teollisuus- ja varastoalueet

Maakuntakaavassa osoitetaan teollisuus- ja varastoalueita 57 kpl merkittävimpiin teollisuustoiminnan keskittymiin. Etelä-Pohjanmaalla on eri puolilla maakuntaa vahvoja erikoistuneita valmistavan teollisuuden keskittymiä mm. elintarvike-, metalli-, puutuote- ja teknologiateollisuuden aloilla. Teollisuus- ja varastoalueet edustavat sekä olemassa olevia että kehitettäviä uusia alueita. Maakuntakaavassa osoitettavat teollisuus- ja varastoalueet ovat pääosin toteutuneita alueita ja sijoittuvat nykyisille taajama-alueille tai taajama-alueiden lievealueille. Uusina alueina osoitettavat kohdemerkinnät ajantasaistavat teollisuus- ja varastoalueiden verkoston kattavaksi koko maakunnan alueella ja tukevat kuntien tulevaisuuden kehittämistavoitteita. Teollisuus- ja varastoalueilla (laskettu 500 m:n säteellä kohdemerkinnästä) on työpaikkoja yhteensä 14 450, joista jalostuksen työpaikkoja 7980 (55 %).

Isonkyrön kunta esittää harkittavaksi, että teollisuus- ja varastoalueen merkintä lisätään Tervajoelle vireillä olevan asemakaavan muutoksen ja laajennuksen mukaisesti junanradan eteläpuolelle.

Matkailupalvelujen alueet

Matkailupalvelujen alueita osoitetaan 7 kpl keskeisimmille matkailutoiminnan alueille Kauhavan Powerparkiin ja Härmän kuntokeskuksen alueelle, Ähtärin eläinpuistoon, Alavuden Tuurin kyläkaupan alueelle, Kuortaneen Urheiluopiston alueelle, Lappajärven Nykälänniemeen ja Lapuan Simpsiölle. Etelä-Pohjanmaan kansallisesti tunnetut ja kansainvälisesti kehitettävät matkailun vetovoimaisimmat palvelu- ja käyntikohteet osoitetaan matkailupalvelujen alueina. Alueille on keskittynyt monipuolisesti sekä majoitus- että matkailupalvelutoimintoja. Pienempiä seudullisesti tai paikallisesti merkittäviä matkailukohteita on lisäksi Etelä-Pohjanmaalla useita. Matkailupalvelujen alueina osoitettujen alueiden lisäksi Etelä-Pohjanmaalla korostuu useisiin kohteisiin ja laajoille alueille sijoittuva tapahtuma-, kulttuuri- ja luontomatkailu. Luonto- ja kulttuurimatkailun laajoja vetovoima-alueita (esimerkiksi Lauhanvuoren–Hämeenkankaan ja Kauhanevan–Pohjankankaan kansallispuistojen alue tai Isonkyrön kulttuurimatkailukohteet) on osoitettu matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhykkeen merkinnällä. Tapahtumamatkailun keskus Etelä-Pohjanmaalla on Seinäjoen keskusta, mutta tapahtumien kausittaisen luonteen vuoksi aluetta ei ole erikseen osoitettu matkailupalvelujen alueena. Seinäjoella ja muissa kunnissa keskusta- ja taajamatoimintojen merkinnät tukevat myös matkailun kehittämistä.

Isonkyrön osalta on mainittu ainoastaan Isonkyrön kulttuurimatkailukohteet matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhykkeen merkinnällä. Isonkyrön kunta esittää

harkittavaksi, että Kyrö Distilleryn, Kyrönmaan maatalousmuseon, Napuen taistelun muistomerkin ja Perttilän riippusillan käsittämä alue sekä Kalliojärven alue merkitään matkailupalveluiden alueena.

Ampumarata

Ampumaratoina osoitetaan Etelä-Pohjanmaan seudullisesti merkittävät ampumaradat. Ampumaratojen merkinnät perustuvat ampumarataselvityksen tuloksiin. Ampumaratoina osoitetaan käyttömäärältään (laukauksia vuodessa ja arvioitu käyttäjien määrä), saavutettavuudeltaan ja maankäytöltään sekä laadultaan (ratojen monipuolisuus) merkittävimmät radat, jotka palvelevat viranomaisten, reserviläisten sekä metsästys- ja ampumaharrastajien käyttöä.

Ampumaratatoiminnan laatua ja laajuutta kuvaavia kriteereitä: ampumatoiminnan laajuus (vuosittaiset laukausmäärät), seudullisesti merkittävän ampumaradan laukausmäärän tulisi olla vähintään 10 000 laukausta vuodessa, lajimahdollisuuksien määrä/erityyppisten ratojen määrä kuntakaavoituksen tilanne ja kuntien kehittämishankkeet sekä radan kehittämistoimet asutuksen ja suojelualueiden läheisyys.

Isonkyrön kunta esittää selvitettäväksi, tulisiko maakuntakaavassa osoittaa lisäksi seuraavat ampumaradat:

- Lapinmäen ampumarata Isokyrö
- Orismalan Metsästysseura ry Eräsalon ampumarata

Lapinmäen ampuradan laukausmäärä on ympäristölupahakemuksen 6.2.2023 mukaan 16000–31000 laukausta vuodessa. Eräsalon ampuradan laukausmäärä on 7800 laukausta vuodessa.

Maantie, uusi tai merkittävästi parannettava

Säännöllisillä ohituskaistaosuuksilla varauduttavien tieosuuksien listassa valtatien 18 osalta on mainittu "Seinäjoki-Isokyrö". Kohde tulisi muuttaa muotoon "Seinäjoki-Tervajoki", kuten se on mainittu taulukossa 10 parannettava tieosuutena.

Eritasoliittymä

Sivun 92 taulukkoon 12 tulee suunniteltujen ja tarpeellisten eritasoliittymien listaan lisätä valtatielle 18 Tervajoelle eritasoliittymä yleiskaavan ja asemakaavaehdotuksen mukaisesti osana valtatien 18 pitkän tähtäimen kehittämistä.

Päävesijohdot

Merkinnällä osoitetaan olemassa olevat maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävät vesijohdot. Taulukossa 19 on esitetty Pohjanmaan maakunnan alueelle ulottuvia päävesijohtoja Isokyrö-Vähäkyrö-Tuovila sekä Vöyri-Isokyrö. Merkintä "Sarvikangas-Isokyrö" tulee muuttaa muotoon "Kokkookangas-Isokyrö", koska vedenottoalue on käytännössä Kokkookankaalla. Mikäli maa- kuntakaavassa esitetään päävesijohtoyhteys Vähäänkyröön ja Vöyrille, tulisi listaan lisätä myös "Isokyrö-Ylistaro".

Voimajohto, 100 kV / 200 kV

Merkinnällä osoitetaan olemassa olevat 100 kV ja 200 kV voimajohdot ja olemassa olevissa johtokäytävissä kehitettävät yhteydet. Isonkyrön kunta esittää harkittavaksi, että taulukkoon lisätään omana kohtanaan "Kattiharju-Seinäjoki" olemassa olevassa johtokäytävässä kehitettävänä yhteytenä.

Yhdyskuntateknisen huollon alue

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisten ja seudulliset jätevedenpuhdistamot sekä säätutka-asema. Taulukkoon 27 tulisi lisätä Kyrönmaan Jätevesi Oy:n hallinnoima Hyyriän jätevedenpuhdistamo, koska sillä on seudullista merkitystä Isonkyrön ja Vaasan Vähänkyrön jätevesien puhdistamona.

Viheryhteystarve

Kehittämisperiaatemerkinnällä osoitetaan olemassa olevat tai tavoitteelliset viheryhteydet, joilla on erityistä merkitystä ekologisen verkoston kannalta. Merkintä on yleispiirteinen, eikä se osoita viheryhteyden tarkkaa sijaintia tai määritä sen leveyttä maastossa. Merkintä ei rajoita maa- ja metsätalouden harjoittamista alueella.

Taulukossa 30 on nimetty "Hirvijärven-Varpulan alue – Orisbergin alue – Levanevan - Pässilänvuoren - Sikavuoren alue" Vaikutusalueen kuntina mainitaan Seinäjoki, Lapua ja Ilmajoki. Kuntalistaan tulee lisätä Isokyrö.

Taulukossa 30 on edelleen nimetty "Talasnevan alue – Isonkyrön pohjois-raja/maakuntaraja Isokyrö". Aluerajausta tulee tarkistaa suppeammaksi ja tarkkarajaiseksi huomioiden mm. Kattiharjun tuulivoimapuiston lainvoimainen osayleiskaava ja tuulivoima-alueiden mahdollinen laajentuminen. Talasnevan alueen kirjoitusasu tulee korjata Taalasnevasta Talasnevaksi.

Tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue

Merkinnällä osoitetaan vedenhankintaa varten tärkeät pohjavesialueet ja muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat pohjavesialueet. Tärkeiden vedenhankintaan soveltuvien pohjavesialueiden luettelo on Kaavamerkinnät ja -määräykset sekä

kohdeluettelo -asiakirjassa. Isonkyrön osalta on mainittu: ”Jokiperä Isokyrö”, ”Kaurajärvi Isokyrö”, ”Peippostenpappila Isokyrö” ja ”Suolainen Isokyrö”. Taulukkoon tulee lisätä ”Kokkookangas / Sarvikangas Isokyrö”.

Maa- tai kalliokiviainesten ottamiseen soveltuva alue

Merkinnällä osoitetaan alueita, joilla sijaitsee maakunnan kiviaineshuollon kannalta määrällisesti, laadullisesti ja/tai sijainnin perusteella merkittäviä maaperän tai kallioperän kiviainesvaroja. Alueiden rajaukset tarkentuvat arvioitaessa ottamisedellytyksiä maa-aineslain edellyttämällä tavalla. Maa- kuntakaavassa osoitetaan 66 aluetta maa- tai kalliokiviaineksen ottamiseen soveltuvan alueen merkinnällä. Näistä 13 on maaperä- ja 53 kallioperäalueita. Osa kallioperäalueista sijaitsee usean, erillisiksi kokonaisuuksiksi rajatun alueen rykelmissä.

Selostuksessa todetaan, että maa- tai kalliokiviainesten ottamiseen soveltuvien alueiden luettelo on Kaavamerkinnät ja -määräykset sekä kohdeluettelo -asiakirjassa. Kyseisessä asiakirjassa todetaan, että maa- tai kalliokiviainekseen ottoon soveltuvien alueiden kohdeluettelo lisätään ehdotusvaiheessa. Isossakyrössä on voimassa kalliokiviainesluvat Ruusupurolla, Paanatien varressa sekä Kytöläntien varressa.

Arvokas harjualue tai muu geologinen muodostuma

Merkinnällä osoitetaan ne geologiset muodostumat, jotka on luokiteltu valta-kunnallisesti arvokkaiksi tuuli- ja rantakerrostumiksi, kallioalueiksi, moreeni-muodostumiksi tai kivikoiksi, tai kuuluvat valtakunnalliseen harjujensuojeluoh-jelmaan. Maakuntakaavassa osoitetaan 54 muodostumaa arvokkaan harjualueen tai muun geologisen muodostuman merkinnällä. Merkintätyyppi on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä. Arvokkaiden harjualueiden tai muiden geologisten muodostumien luettelo on Kaavamerkinnät ja -määräykset sekä kohdeluettelo -asiakirjassa.

Isonkyrön osalta luettelossa mainitaan perustellusti ”Isokyrö Niemenmaanmäki” moreenimuodostuma, ”Tuomaanmäki” kallioalue sekä ”Vuoressalo” kallioalue. Listaan tulee lisätä ”Korkoistenvuori-Takaisenmäki” 73 hehtaarin kallioalue Pohjanmaan maakuntakaavan mukaisesti.

Energiahuollon alue

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät energiahuoltoa palvelevat laitokset ja kantaverkon muuntamoiden alueet. Isonkyrön kunta esittää harkittavaksi, tulisiko taulukkoon 34 lisätä Kattiharjusta tuulivoimapuiston tarpeita palveleva Seljänkankaan muuntamoalue.

Tuulivoimaloiden alue

Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävä tuulivoimantuotantoon soveltuva alue, jolla tarkoitetaan vähintään seitsemän (7) teollisenkokoluokan tuulivoimalan muodostamaa kokonaisuutta. Alueen tuulivoimaloiden kokonais- määrä ja sijainti, sekä alueelle sijoitettavien tuulivoimaloiden korkeus ja voimalateho määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Kaavakartalla ja taulukossa 35 esitetty Kattiharjun alue 9974 puuttuu tekstiosiosta, jonne se tulisi myös lisätä.

Karijoen kunta

Karijoen kunnanhallitus toteaa lausuntonaan Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava luonnokseen:

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan luonnoksessa Karijoen kunnasta valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön kohdemerkinnällä on merkitty Karijoen kirkon ympäristö ja maakunnallisesti merkittävänä rakennettuna kulttuuriympäristönä kotiseutumuseon ympäristö sekä Myrkyn kylän aluetta. Karijoen keskustaajama on merkinnällä keskustatoimintojen alue. Kylämerkinnällä Karijoella on vain yksi kylä, Myrkky. Virkistyskohteiksi on merkitty Kakkorinvuori/Iso-Kakkori, Peurajärvi ja Myrkyn vapaa-aikakeskus. Kunnan omistamaa ja ylläpitämää Susiluolan aluetta ei kaavassa näy, koska se sijaitsee Pohjanmaan maakunnan puolella. Karijoen kunta tyytyy näihin merkintöihin.

Tuulivoima-alueiksi kaavaan on merkitty Karijoki-Teuva rajalla oleva alue Perkiömäen-Kakkorin alue. Kakkorin ympäristön vedenhankintaan soveltuvat Kärmesharjun ja Iso-Kakkorin pohjavesialueet on rajattu tuulivoima-alueesta pois. Tuulivoima-alueen rajauksessa on huomioitu myös Karijoen kunnanvaltuuston asettama 2 km etäisyysraja vakituiseen asutukseen. Kunnanhallitus katsoo, että tuulivoima-alueen kaakkoisrajaus tulee kulkea Päärooosin metsäautotietä pitkin.

Kristiinankaupunki-Nokia voimajohdon yhteystarve kulkee noin kilometrin matkan Karijoen kunnan puolella lähellä maakuntarajaa. Maakuntakaavan luonnoksessa todetaan, että tuulivoimaloiden alueen liittämisessä sähköverkkoon on *ensisijaisesti pyrittävä hyödyntämään* olemassa olevia johtokäytäviä. Karijoen kunnanhallitus katsoo, että maakuntakaavoituksessa tulisi vahvemmin ohjeistaa uusien voimalinjojen rakentamista ja vanhojen voimalinjojen laajentamista olemassa olevissa johdinkäytävissä yhteispylväisiin ja ylöspäin rakentaen. Johdinlinjojen levittäminen vie kohtuuttomasti maa- ja metsäalaa muodostuen maanomistajille ja aluetaloudelle raskaaksi.

Karijoen kunta pitää hyvänä, että Suupohjan rata on maakuntakaavaluonnoksessa merkinnällä merkittävästi parannettava ja Teuvan asema on merkitty uutena liikennepaikkana kehitettäväksi; tarkempi merkin selitys puuterminaali.

Kauhajoen kaupunki

Kauhajoen kaupunki esittää seuraavia huomioita ja muutosesityksiä Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 -kaavaluonnokseen.

Aluerakenne:

- Teollisuusalue-merkintää tulee laajentaa Aronkylässä lännen suuntaan.

- Suunnittelumääräyksen "Keskustatoimintojen ja muun taajaman väliseen alueeseen tulee kiinnittää huomiota" tarkoitus on epäselvä.

- Kauhajoen kaupunki esittää, että Sotkan urheilukeskuksen yhteyteen osoitetun ampumaradan (ea) merkintä harkitaan muutettavaksi Ampuma ja harjoitusalueeksi (EAH). Radalla on monipuolisesti erilaisia ampumaharjoitusratoja. Valtakunnallisessa varautumisessa on esitetty tarve myös viranomaiskäyttöön sopivien ampumaharjoitusalueiden lisäämisestä ja palvelutason nostamisesta.

Liikenne ja teknisen huollon verkostot:

- Seututie 672 (Tokerotie) on tärkeä väylä Kauhajoelta itään suuntautuvalle raskaalle ja työmatkaliikenteelle. Liikennejärjestelmä suunnittelussa on keskusteltu Tokerotien tieluokan korottamisesta seututiestä kantatieksi, ja Kauhajoen kaupunki esittää tämän huomioimista maakuntakaavan laadinnassa.

- Seututie 274 Karviaan (Aunesluomantie) on Kauhajoelta Karvian ja Parkanon suuntaan suuntautuvalle liikenteelle vähemmän merkityksellinen kuin yhdystie 13315 (Sarantie). Kauhajoen kaupunki esittää Sarantien merkityksen huomioimista paremmin maakuntakaavamerkinnöissä.

- Uusi tai merkittävästi parannettava maantie -merkinnän kaavamääräyksissä on huomioitava Hyypänjokilaakson valtakunnallisesti arvokas maisema-alue erikseen mainiten. Hyypänjokilaakson maisemanhoitoalueen tiemaiseman arvot on huomioitava suunnittelussa siten, etteivät arvot vaarannu. Tielinjauksissa on huomioitava olemassa olevan kyläasutuksen ja tien luonteen säilyminen. Kauhajoki esittää, että suunnittelumääräyksenä säilytetään nykyisen kaltainen määräys "Tiejaksolla Kauhajoelta etelään (kt44) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon Hyypänjokilaakson maisemanhoitoalueen perustamispäätös ja sen käyttö-

ja hoitosuunnitelma. Suunnittelussa on huomioitava arvokkaat maisema-alueet, ympäristö ja melutasot. Valtakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla suunnittelun lähtökohtana tulee olla alueen erityisarvojen turvaaminen. Merkintä ei edellytä koko tiejakson parantamista."

- Kauhajoki pitää tärkeänä, että liikenneyhteydet Seinäjoelle kehittyvät, ja että kt 67:n kehitystarpeet on merkitty maakuntakaavaan Kurikka-Seinäjoki -välillä.

- Kauhajoki pitää tärkeänä, että Suupohjanrata on merkitty merkittävästi parannettavaksi rautatieksi.

- Kauhajoki pitää tärkeänä, että varaudutaan kanta- ja alueverkon vahvistamiseen Voimajohtojen yhteystarve -merkintöjen avulla, sillä suuret uusiutuvan energiantuotannon hankkeet tarvitsevat yhteyden kantaverkkoon.

- Kauhajoki esittää, että Kevyenliikenteen yhteystarve -merkintää osoitetaan kantatie 67:n varrelle Kauhajoelta Kurikkaan.

- Seudullisesti merkittävä yhdystie on myös maantie 6700.

Viherrakenne

- Virkistyskohde-merkintä on osoitettu Hyypänjokilaaksossa Panttikylän lintutornin kohdalla. Kauhajoen kaupunki esittää merkinnän siirtämistä Hyypänmajan kohtaan. Kaupunki ehdottaa, että kaavamääräyksessä sana "alue" vaihdetaan sanaksi "kohde", sillä suunnittelumääräys ei sovellu ainakaan Kauhajoella aluemaisiin kohteisiin.

- Ohjeellinen ulkoilureitti -merkintä on hyvin suurpiirteinen. Kaupunki ehdottaa, että reittimerkintä voisi olla kartalla täsmällisempi niiltä osin, kuin se on toteutunut mm. Geoparkin Two Billion Year Tours -reitistössä. Kauhajoen kaupunki ehdottaa, että maakuntakaavaan merkitään ohjeellinen ulkoilureittimerkintä tavoitteellisena merkintänä myös Teuvan Parrasta Katikankanjonin kautta Nummijärvelle.

- Ohjeellisen melontareitin merkintää ehdotetaan jatkettavan Aronkylästä Kauhajoen keskustaan asti.

- Kauhajoki pitää Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue –merkintää hyvänä kansallispuistojen ympärillä, sillä se velvoittaa pohtimaan tarkoin esimerkiksi energiahankkeiden vaikutuksia kansallispuistoihin ja tuottaa suojaavaa puskuria. Merkintää on kuitenkin myös laajoilla alueilla muuallakin kuin suojelualueiden ympärillä. Kauhajoki näkee, että merkintää tulisi käyttää vain puskurimerkintänä suojelualueiden ympärillä, ja muilta alueilta merkintä tulisi poistaa.

- Kauhajoen kaupunki pitää Viheryhteystarve -merkintää ja sen suunnittelumääräystä epäselvänä ja tarpeettomana. Merkintä kulkee suurpiirteisesti halki metsä- ja

peltoalueiden. Mitkä tekijät tai alueet merkinnän tienoilla on tarkalleen tunnistettu sellaisiksi, joilla on erityistä merkitystä ekologisen verkoston kannalta tai lajiston liikkumis- ja levittäytymismahdollisuuksille? Merkintä kulkee halki koko kunnan, ja sen suunnittelumääräys ei ole tarkoituksenmukainen. Alueella tulee todennäköisesti säilymään suurelta osin nykyisen kaltainen maankäyttö laajoine metsäpeitteisine alueineen, eikä sinne tulla suunnittelemaan viheryhteyttä maastokäytävänä. Eri lajeilla on erilaiset tarpeet liikkumiselle ja levittäytymiselle. Minkä lajien levittäytymistä halutaan suosia?

- Viheryhteystarve-merkintä ei saa vaarantaa maa- ja metsätalouden harjoittamista.

Luonnonvarat ja energian tuotanto

- Kauhajoen kaupunki huomauttaa, että kantaverkon 400 kV linjan Seinäjoki-Ulvilavarrelle on tulossa muuntamo, joka on erittäin merkittävä laajan alueen uusiutuvan energian hankkeiden toteutumiselle. Se tulisi merkitä kaavaan en-merkinnällä.

- Kauhajoki pitää hyvänä, että Teuvalle on osoitettu Puuterminaali -merkintä.

- Turvetuotantoon soveltuvaksi alueeksi tulee merkitä myös Parjakanneva, joka on erityisesti kasvu- ja kuiviketurpeeksi soveltuvaa aluetta.

- Kauhajoki esittää, että Arvokas harjualue tai muu geologinen muodostuma -merkintä osoitettaisiin myös Katikankanjonin yhteydessä sijaitsevalle Sianselkä/Kolmentuulenlakki -muodostelmalle.

- Kauhajoki pitää hyvänä, että Kauhajoelle on luonnoksessa osoitettu kaksi uutta tuulivoiman tuotannon aluetta sekä kaksi aurinkovoiman tuotantoaluetta. Kaikilla alueilla on käynnissä kaavoitus- tai kehittämishanke. Kun hankkeet valmistuvat, voi Kauhajoella käynnistyä maakuntakaavan mukaisesti enää tuulivoiman tuotantohankkeita, jotka eivät ole seudullisesti merkittäviä. Maakuntakaavan seudullista merkittävyyttä koskevalla rajoituksella voi siten olla suuri merkitys hankkeiden koon rajautumiselle.

- Seudullisesti merkittävän tuulivoimalakokonaisuuden raja on luonnoksessa esitetty seitsemäksi tuulivoimaloiksi. Seudullisesti merkittävän tuulivoimalakokonaisuuden raja on nykyisessä maakuntakaavan vaihekaava I:ssä kymmenen, toisin sanoen nykyisin on mahdollista kaavoittaa ilman maakuntakaavan tv-merkintää hankkeita, joissa on yhdeksän voimalaa. Jatkossa olisi mahdollista kaavoittaa enintään kuuden voimalan kokonaisuuksia. Kauhajoki esittää, että seudullisesti merkittävän tuulivoimalakokonaisuuden rajaa ei laskettaisi nykyisestä kymmenestä. On totta, että voimaloiden koko on kasvanut aiemmasta, mutta voimaloiden korkeuden kasvaminen lisää maisemavaikutuksia suurmaisemassa huomattavasti vähemmän kuin esimerkiksi

voimaloiden määrän lisääminen. Emme tiedä tuulivoimaloiden teknistä kehitystä esimerkiksi sen osalta, tuleeko markkinoille tehokkaita vertikaalivoimaloita. Kaava rajoittaisi kaikenlaisten voimalamallien määrän enintään kuuteen. Potentiaalisimmilla alueilla on hankkeet jo toteutuneet tai suunnittelussa, mutta jatkoakin ajatellen on tarpeen jättää riittävästi mahdollisuuksia uusille, alle 10 voimalan kokoisille hankkeille. On huomioitava, että hankkeita toteutuu myös yli kunta- ja maakuntarajojen.

- Tuulivoimaloiden suunnittelumääräyksissä tulisi huomioida vaikutukset kansallispuistoihin.

- Tuulivoimala-alueelta 35 (Palloneva) on Kauhajoella pisimmät etäisyydet asutuskeskuksiin, arvokkaisiin maisema-alueisiin ja virkistyskohteisiin. Kauhajoen kaupunki ei näe syytä, miksi juuri tälle hankkeelle on osoitettu erityiseksi suunnittelumääräykseksi "yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimaloiden maisemavaikutuksiin".

- Aurinkoenergian tuotantoon soveltuva alue -merkintä on osoitettu Kauhajoella Pallonevalle ja Viitalanneva-Kampinkeitaalle. Hankkeita on vireillä myös seuraavilla alueilla, jotka tulisi merkitä aurinkoenergian tuotantoon soveltuvaksi alueeksi: Mustaisneva, Klupikistonneva, Koihnanneva, Haasiopuskanneva ja Uitonneva. Lisäksi Viitalanneva-Kampinkeidas merkintä olisi hyvä merkitä esitettyä suurempana.

- Maa- tai kalliokiviainesten ottoon soveltuva alue -merkintä: Kauhajoella on merkittäviä maa- ja kalliokiviainesten esiintymiä, jotka ovat olleet maakunnallisesti merkittävä varanto maa-ainesten tarpeelle. Merkittäviä lupia on viime vuosina myönnetty mm. Iso-Nummikankaalle, Paskonkalliolle, Mustaisnevalle ja Rajamäenkylään, joita ei kuitenkaan ole merkitty maakuntakaavaan. Maakuntakaavassa maa- tai kalliokiviainesten ottoon soveltuvia alueita on merkitty Kauhajoelle vain muutama pienialainen kohde. Kauhajoen kaupunki esittää, että maa- ja kalliokiviainesten ottoon soveltuvien alueiden merkintöjä tarkistettaisiin.

Kulttuuriympäristö

- Kauhajoen kaupungin tietojen mukaan Nummijärven kyläkirkko ei ole erillislailla suojeltu rakennuskohde. Sitä vastoin se on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Nummijärven kirkon kohdalla merkintä tulee muuttaa Valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi.

- Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö -merkinnän luettelosta puuttuu Kyrönkankaan kesätie sekä Nummijärven kirkko.

- Kauhajoen kaupunki ei näe tarpeelliseksi merkitä Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö -merkinnällä Puskankylän entistä koulua. Rakennusta ei ole nostettu merkittävänä kohteena maakunnallisessa

kulttuuriympäristöinventoinnissa 2019-2020. Lisäksi Aronkylää koskeva merkintä ehdotetaan siirrettäväksi joen itäpuolelle koskemaan Aronkujan varren laadukasta, kaupunkimaista ja maaseutumaista rakentamista yhdistävää ympäristöä, johon kuuluu mm. arkkitehtuuriltaan ja kunnoltaan erinomaisina kohteina asemakaavalla suojeltu Korpi-Aron suuri pohjalaistalo empire-tyylin mukaisine yksityiskohtineen sekä laadukkaita julkisia rakennuksia 2000-luvulta.

- Kyrönkankaantie ei ole maakunnallisesti merkittävä vaan valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.

Yleismääräykset:

- Aurinkovoima-alueiden yleismääräys "Aurinkovoima-alueet pyritään sijoittamaan muille kuin metsäalueille" tulee muuttaa muotoon " Aurinkovoiman tuotantoalueet tulee pääasiassa sijoittaa muille kuin metsäalueille", sillä sanamuoto "pyritään sijoittamaan" ei velvoita mihinkään. Sanamuoto "tulee pääasiassa sijoittaa" mahdollistaapuuttumisen hankkeisiin, jotka edellyttäisivät laajojen metsäalueiden muuttamista aurinkovoiman tuotantokentiksi.

- Kauhajoen kaupunki esittää, että maakuntakaavan suunnittelumääräyksiin sisällytettäisiin lähinnä vain maankäyttöä koskevia suunnittelumääräyksiä, ja vältettäisiin sisällyttämästä kaavaan toimintaa koskevia määräyksiä. Maakuntakaavan pääasiallinen tarkoitus on ohjata maankäyttöä ja sovittaa yhteen erilaisia maankäyttömuotoja. Kauhajoen kaupunki ehdottaa linjausta, että kaavamääräyksiin ei sisällytetä elinkeinojen toimintaan tai esimerkiksi vapaa-ajan asuntojen käyttöasteeseen liittyviä määräyksiä, jotka eivät suoraan liity maankäyttöön, vaikka ne olisivatkin hyviä ja edistettäviä asioita. Poistettavaksi esitetään mm. määräystä "Alueella syntyvää biomassojen käyttöä biokaasuksi pyritään edistämään."

- Suunnittelumääräys "Alueidenkäytön ja toimenpiteiden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota maankäytön vaatimiin energiantuotannon ratkaisuihin uusiutuvia energialähteitä hyödyntäen" on epäselvä, ja Kauhajoki esittää, että sitä täsmennetään.

Kauhavan kaupunki

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnos 2050

Etelä-Pohjanmaan Liitto on pyytänyt Kauhavan kaupungilta lausuntoa koskien maakuntakaavan kaavaluonnosta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 sisältää alueidenkäytön teemoina aluerakenteen, liikenteen ja teknisen huollon verkostojen, viherrakenteen, luonnonvarojen, energiatuotannon ja kulttuuriympäristöjen teemat

sekä alueelliset kehittämisperiaatteet. Voimaan tullessaan uusi maakuntakaava kumoaa aiemmat maakuntakaavat. Maakuntakaavan valmisteluvaiheen aineisto on nähtävillä 1.2.2023 – 10.3.2023.

Maakuntakaava ohjaa seudullista alueiden käyttöä ja yleiskaavan ja asemakaavan laatimista kaupungin alueella. Maankäytönsuunnittelussa on otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa vaikeuteta maakuntakaavan toteuttamista.

Kauhavan kaupunki toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Kauhavan elinkeinoelämälle on ensiarvoisen tärkeää hyvät liikenneyhteydet sekä raide- että julkisen liikenteen yhteyksien parantaminen maakuntakaavaluonnoksen mukaisesti siinä esitetyillä tie- ja raideosuuksilla. Maakuntakaavaluonnoksessa kuvatut liikennejärjestelmät ja -ratkaisut mahdollistavat Kauhavan kehittymisen ja sijoittumisen osaksi maakunnallisten palveluiden verkostoa. Valtakunnallisesti merkittävänä ruuantuotannon alueena edellytämme, että myös maatalousliikenteen edellytykset tulee turvata kattavasti läpi tieverkon Kauhavan kaupungin alueella.

Myös joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen verkoston kehittäminen Kauhavan kaupungin alueella vastaa kaupungin omiin tavoitteisiin sekä valtakunnallisiin ilmastotavoitteisiin ja edesauttaa siirtymistä kestäviin kulkutapoihin.

Kaupunki pitää tärkeänä seudullisesti merkittävien tuuli- ja aurinkoenergiantuotantoon soveltuvien alueiden osoittamista maakuntakaavassa. Energia-alueiden aluevaraukset perustuvat kattaviin selvityksiin ja myös yli maakuntarajojen laaditut selvitykset ovat varsin tarpeellisia ja antavat edelleen ei-seudullisten hankkeiden suunnitteluun ja ohjaamiseen hyvät lähtökohdat.

Kauhavan kaupungin alueella on huomattavan laajoja alueita sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita ja merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Tuulivoima-alueiden sijoittelun lähtökohtana tulee vahvasti olla myös näiden erityisarvojen turvaaminen.

Maakunnallisesti merkittäviä kehittämisalueita Kauhavan alueella ovat ruoantuotannon, maaseudun ja kyläasumisen sekä matkailun kehittämisvyöhykkeet. Niitä määritettäessä tulee huomioida uusien liikenneyhteyksien vaikutus alueiden saavutettavuuteen ja sen tuomaan kehittämismahdollisuuteen. Tämän vuoksi Kauhavan kaupunki esittää kehittämisvyöhykkeen laajentamista pääväylän mukaisesti Kauhavan keskustaajamaan. Myös ruoantuotannon sekä matkailun kehittämisen alueita esitämme lisättäväksi Kauhavan alueelle.

Kokonaisuudessaan maakuntakaavaluonnos perustuu kattaviin ja tarkoituksenmukaisiin selvityksiin. Erityisen maininnan kaupunki antaa

kuntayhteistyölle sekä liikenteen ja energiantuotannon selvityksille ja rakennetun kulttuuriympäristön selvitykselle. Selvitysten sisältö on laaja ja ne edesauttavat osaltaan Kauhavan kaupungin kehittämistä.

Maakuntakaava varten laaditut rakennusinventoinnit on laadittu kattavasti ja asiantuntevasti Kauhavan alueen ominaispiirteet huomioiden. Myös kaupungin kohteista antama lausunto on huomioitu kohdekuvauksissa. Kauhavan kaupunki pyytää kuitenkin huomioimaan, että useat inventoidut kohteet eivät rakennusteknisistä syistä johtuen ole käytettävissä tai kunnostettavissa kohtuullisin kustannuksin käyttötarkoituksensa mukaiseen toimintaan. Näin ollen maakuntakaavan ei tule rajoittaa kohteiden muuttuvaa jatkokäyttöä tai mahdollista purkamista.

Edellä mainitun lisäksi Kauhavan kaupunki pyytää lausunnossaan huomioimaan karttaliittein esitetyt yksityiskohtaisemmat muutostarpeet.

Aluerakenne:

Kortesjärven taajama tulee esittää keskustatoimintojen alakeskus-merkinnällä (ca).

Perustelut:

Kauhavan kaupunki pyrkii edistämään kaikkien taajamiensa elinvoimaisuutta. Kortesjärven taajaman palveluverkko on täydentynyt uudella koulurakennuksella ja liikuntatiloilla. Kauhavan kaupunki laatii parhaillaan Kortesjärven taajaman alueelle osayleiskaavaa ja myös Kortesjärven taajamaa tullaan kehittämään maankäytöllisin keinoin lähitulevaisuudessa.

Kauhavan keskustaajamaan tulee lisätä vähittäiskaupan suuryksikkö (km). Enimmäiskerrosala 10 000 k-m2.

Perustelut:

VT 19 liikennejärjestelyt ja uusi hyvinvointikeskus sekä Mäki-Passin palvelualueen ja asuntoalueen laajeneminen lisäävät alueen kaupallisten palveluiden kehittämis- ja laajentamistarvetta ja myös toimijoiden kiinnostusta.

Alahärmän taajaman PowerParkin RoadHousen alueen kaavamääräyksistä tulee poistaa seudullisen vähittäiskaupan kieltävä määräys. Alueen yhteenlaskettu kaupan enimmäiskerrosala tulee korottaa määrään 20 000 k-m2.

Perustelut:

Alueelle tulee olla mahdollista sijoittaa myös seudullisesti ja valtakunnallisesti merkittävää vähittäiskauppaa. Matkailukohde on jo valtakunnallisesti merkittävä ja toimijan tavoite on kehittää matkailukohdetta edelleen. Tämän vuoksi maakuntakaavalla ei tule rajoittaa myöskään kaupan laajenemista alueella.

Lisäksi maakuntakaavaluonnokseen kirjatut VT 19 liikenneväylien kehittämiskohteet mahdollistavat alueen palveluiden kehittämis- ja laajentamisen.

Kärppämäen moottorirata tulee merkitä Moottoriurheilurata-merkinnällä

Perustelut:

Urheiluautoyhdistys ylläpitää harjoittelu- ja kilpailualuetta sekä järjestää alueella SM-tasoisia kilpailuja. Alue toimii myös radio-ohjattavien pienois- autojen harjoittelu- ja SM-tasoisena kilpailualueena. Alueella on maakunnallista merkittävyyttä harrastajille sekä myös moottoriurheilumatkailulle

Hopiavuoren kivääriampumarata tulee merkitä Ampumarata-merkinnällä

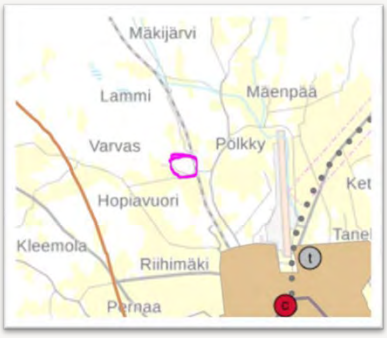

Perustelut:

Kivääriampumarataa ylläpitää Hopiavuoren Ampumaratayhdistys r.y., jonka muodostavat yhdeksän seudullista metsästys- ja reserviläisyhdistystä. Alueella on maakunnan ainoa 300 metriä pitkä kivääriampumarata ja radan käyttäjäkuntaan kuuluu metsästysseurojen ja reserviläisten lisäksi myös viranomaistahoja.

Aluetta on myös kunnostettu yhdistyksen toimesta paremmin palvelevaksi ja turvallisuuden lisäämiseksi.

Kauhajoki-Seinäjoki-Kauhava- kehittämisvyöhyke:

Kehittämisvyöhyke-aluerajausta tulee laajentaa Lapualta Kauhavan keskustaajamaan saakka. Suunnittelumääräykseen tulee merkitä asumisen, työpaikkojen ja palvelujen lisäksi myös elinkeinotoiminta

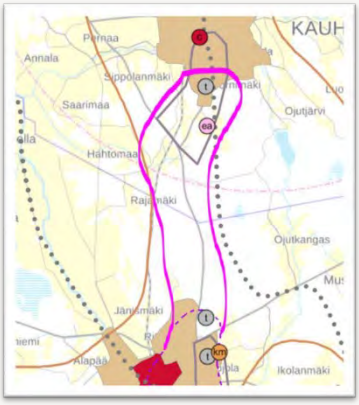

Perustelut:

VT19 liikenne- ja kevyenliikenteen yhteyksien kehittyminen lähitulevaisuudessa lisää alueen vetovoimaa eikä ko. alueella ole merkittäviä maankäyttöä rajoittavia tekijöitä. Alueelle tulee siis olla mahdollista sijoittaa toimintoja asumiselle, työpaikoille, palveluille sekä elinkeinotoiminnalle.

Teollisuuden kehittämisvyöhyke

Teollisuuden kehittämisvyöhyke-aluemerkintä tulee lisätä karttaliitteen mukaisille alueille (Ollinkangas, Kortesjärvi, Vaasantien alue, Ylihärmä)

Perustelut:

Molemmille alueilla on sijoittunut useita teollisia toimijoita. Kortesjärven taajaman Ollinkankaan alueelle laaditaan yleiskaavaa, jonka yksi tavoite on määrittää laajenemisalueita teolliselle toiminnalle.

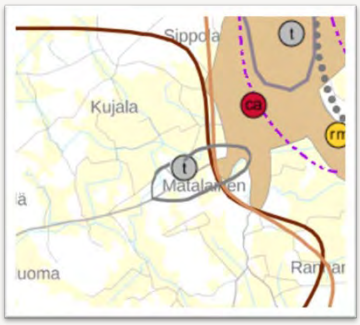

Myös Ylihärmän taajaman Vaasantien alueelle on taajaman yleiskaavassa merkitty laajanemisaluetta seututien eteläpuolelle. Alueiden sijainti maakunnallisesti merkittävien tieyhteyksien varressa mahdollistaa alueiden kehittymisen tulevaisuudessakin.

Ruoantuotannon ydinvyöhyke

Ydinvyöhykkeen -aluemerkintä tulee lisätä karttaliitteen mukaisille alueille (Rin- tala, Tuhkasaari-Kukkola, Laukkonen-Purmojärvi)

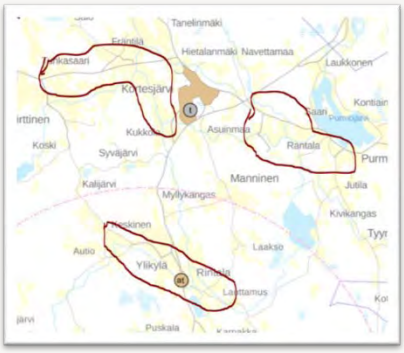

Perustelut:

Alueella sijaitsee merkittäviä suuryksiköitä mm. eläin-, maidon- ja turkis- tuotannon tuotantosuunnassa.

Matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhyke

Kehittämisvyöhyke-merkintä tulee lisätä Ylihärmä-Alahärmä-alueelle

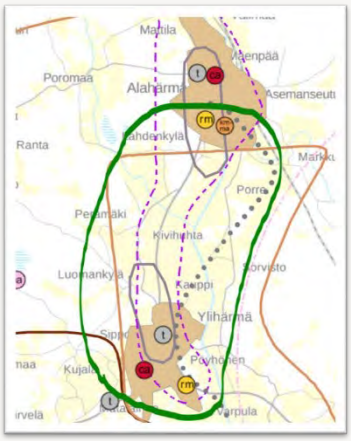

Perustelut:

Alueella toimii tällä hetkellä kaksi merkittävää palveluntuottajaa, jotka kehittävät toimintojaan perhe- ja luontomatkailun suuntaan myös ulkomaalaiset matkailijat huomioon ottaen.

Luonnonvarat ja energiantuotanto:

Aurinkoenergian tuotantoon soveltuva alue tulee lisätä Annalanmäen tuulivoima-alueen pohjoispuolelle Haisunevalle

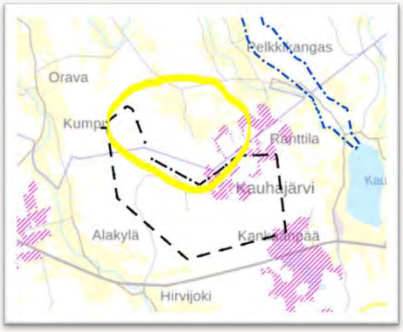

Perustelut:

Alueella on käynnistymässä hanke suunnittelutarveratkaisu-menettelyssä.

tuulivoimaloiden alueiden suunnittelumääräyksiin tulee lisätä kuntatieto selvyyden vuoksi, esim. Tuulivoimaloiden alueen 3 (Aitakangas, Alajärvi- Vimpeli)….

Viherrakenne:

Ohjeellinen Viheryhteystarve-merkintä tulee poistaa Kauhavan kaupungin alueelta

Perustelut:

Vaikka merkinnän oikeusvaikutus onkin ohjeellinen, sen sijainti ja laajuus tullaan tulkitsemaan nuolen osoittamaan sijaintiin. Näin se aiheuttaa rajoitteita maa- ja metsätaloudelle ja saattaa vaikutusalueellaan maanomistajat eriarvoiseen asemaan.

Ohjeellinen Melontareitti-merkintä tulee lisätä Lapuanjokeen aina Uudenkaarlepyyn rajalle saakka

Perustelut:

Jokiuoma on ominaisuuksiltaan virkistyskäyttöön soveltuva eikä siinä ole merkittäviä esteistä. Joen varrella on myös useita olemassa olevia rantautumispaikkoja. Lisäksi myös Pohjanmaan maakuntakaavassa melontareitti-merkintä ulottuu kuntarajaan saakka.

Vähä-Vuosjärven suojelumerkinnän voi poistaa tarpeettomana, mutta Iso Vuosjärven (Pääjärvi) suojelustatus tulee säilyttää

Perustelut:

Iso Vuosjärven kunnostaminen linnustokohteeksi on toteutettu vuosien 2020-2022 aikana

Reitistöjen kaavamerkinnät tulee sovittaa yhteensopiviksi eri maakuntien kesken

Muuta

Kauhavan kaupunki haluaa myös tuoda esille, että MRL:n mukaan maakuntakaavaa laadittaessa olisi selvitettävä myös se, kenen toteutettavaksi kaava ja sen edellyttämät toimenpiteet kuuluvat. Tähän nojaten esitämme, että maakuntakaavan toteuttamiseksi laadittaisiin erillinen toteuttamisohjelma, jossa toteutusvastuut kuvataan ainakin karkealla tasolla.

Kauhavan kaupungille ja koko Etelä-Pohjanmaan maakunnalle on tärkeää alueen kehittämisen ja kehittymisen turvaaminen. Tämän vuoksi maakuntakaavan tulisi olla mahdollistava, ei tulevaisuuden kehittymismahdollisuuksia estävä tai poissulkeva.

Lopuksi Kauhavan kaupunki haluaa vielä todeta, että maakuntakaavan aineisto on erittäin laaja ja siihen sisältyy useita erillisiä selvityksiä. Kaavaluonnokseen tutustumiseen tarvitaan riittävästi aikaa sekä kunnissa poikkihallinnollista näkemystä. Koska asia on kunnilla tärkeä, on luonnokseen perehtyminenkin erittäin tärkeää. Kauhavan kaupunki toivoo jatkossa, että lausuntojen valmisteluun kaavaprosessin eri vaiheissa varataan kunnille ja myös muille tahoille enemmän aikaa (vähintään 2 kk), eikä lausuntopyyntö kohdistu loma-aikoihin.

Kristiinankaupunki

Kaupunginhallituksen kaavoitusjaosto antaa seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallituksen kaavoitusjaosto suhtautuu myönteisesti esitettyyn rautatieosuuden Seinäjoki-Kaskinen parannukseen.

Kaupunginhallituksen kaavoitusjaosto puoltaa sitä, että nykyisiä sähkötolppia käytetään mahdollisimman laajalti uusien tolppien rakentamisen ja johtoaukeamien leventämisen sijaan.

Kuortaneen kunta

Seinäjoen ja Kuortaneen Mäyryn välinen seututie 697 on vilkkaasti liikennöity väylä, jolla kulkee paljon ajoneuvoja päivän aikana koskien niin henkilöauto- kuin raskastakin liikennettä. Maakunnan sisäisen liikenteen ohella tietä käytetään paljon esimerkiksi Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Suomen maakuntien välisessä liikennöinnissä. Kuortaneen kunta katsoo ja esittää, että tie tulisi määritellä maakuntakaavassa valtatietasoiseksi (valtatie 18) ja luopua nyt kaavaluonnokseen sisällytetyistä uusista valtatien linjausvaihtoehdoista Seinäjoen (Nurmon) Kouran ja Alavuden Sydänmaan kautta. Samalla kantatie 66 linjattaisiin kantatien ohella myös valtatie 18:ksi Mäyrystä Alavuden aseman kohtaan (vuonna 2022 toteutetun Seinäjoki-Alavus -pääsuuntaselvityksen niin sanotun VE2-vaihtoehdon mukaisesti) tai Alavudella eritasoristeykseen asti, jossa tällä hetkellä kantatie 66 ja valtatie 18 kohtaavat.

Valtatie 18:n linjaaminen Mäyryn kautta olisi kustannustehokas ratkaisu, joka edistäisi koko valtatie 18:n kehittämistä, sillä linjattaessa tie Mäyryn kautta ei sille tarvittaisi läheskään yhtä kalliita parantamistoimenpiteitä kuin Kouran ja Sydänmaan kautta

kuljettaessa. Tämän on osoittanut muun muassa edellä mainittu pääsuuntaselvitys. Linjausvaihtoehdossa Mäyryn kautta myös kantatie 66:n valmis infra olisi hyvin hyödynnettävissä, sekä myös esimerkiksi Mäyryyn sijoittuneet palvelut. Myös yksityistieliittymien poistamistarvetta olisi Mäyryn kautta linjattaessa vähemmän. Jo tällä hetkellä liikenne käyttää seututien 697 ja kantatie 66:n muodostamaa reittiä paikoitellen enemmän kuin valtatie 18:n nykyistä linjausta.

Mäyryn risteyksen osalta kunta toteaa tyytyväisyydellä sitä koskevan kaavamerkinnän uudesta tai merkittävästi parannettavasta liittymästä. Mäyryn risteys muodostaa eräänlaisen liikenteellisen solmu kohdan, josta liikennettä suuntautuu 4 - 5 eri suuntaan (Seinäjoelle , Alavudelle , Lapualle,

Lehtimäelle ja Alajärvelle). Kuortaneen ja Alajärven välinen maantie 711 on edelleen merkitty merkittävästi parannettavaksi maantieksi, mikä myös on hyvä asia. Kuortaneen kunta ehdottaa kuitenkin, että tämän lisäksi maantie 711 :tä koskien maakuntakaavaan merkittäisiin sen vaihtoehtoinen linjaus Alajärven Menkijärvi - Kuortane -välillä tien nykyisen linjan pohjoispuolelta, pohjavesialueet kiertäen . Tällä hetkellä tie kulkee pohjavesialueiden kautta, mikä on turvallisuusriski maakunnallisen vesihuollon kannalta. Kunta tuo myös esille, että maantie 711 :n kehittäminen (tällä hetkellä jo tiesuunnittelu käynnissä) vaikuttaa myös osaltaan yhä lisäävästi tarpeeseen tarkastella kyseisen tien, kantatie 66:n ja seututien 697:n muodostamaa kokonaisuutta liikenteen lisääntymisen kannalta, mikä myös on peruste linjata valtatie 18 Mäyryn kautta.

Lisäksi kunta esittää, että Kuortaneella sijaitseva Hynniläntie (tienro 17387) merkittäisiin maakuntakaavaan merkittävästi parannettavaksi tieyhteydeksi. Tie on hyvin huonossa kunnossa ja tarvitsee kipeästi parannustoimenpiteitä. Tien varrella tai sen kautta kulkuyhteydessä on paljon asutusta, sisältäen muun muassa isoja maatiloja. Näin tiellä on myös elinkeinopoliittista merkitystä maakunnallisesti. Kantatie 66 välillä Kuortaneen Ruona - Lapuan Tiistenjoki ei täytä tällä hetkelläkunnoltaan kantatien tasoa, vaan vaatii kunnostustoimenpiteitä ja tulee myös merkitä maakuntakaavaan merkittävästi parannettavaksi tieyhteydeksi.

Maakuntakaavakartan luonnoksessa on merkitty tiettyihin osiin maakuntaa teollisuuden kehittämisvyöhykkeitä. Kuortaneen kunta esittää, että Kuortaneella keskustaajaman eteläosasta kantatie 66:n molemmin puolin oleva alue Mäyryn risteykseen asti merkittäisiin teollisuuden kehittämisvyöhykkeeksi, kattaen muun muassa Sampolan ja Haaviston teollisuusalueet. Alue on liikenneyhteyksien kannalta (kantatie 66 ja seututie 697) hyvin saavutettavissa ja tälle alueelle on keskittynyt merkittävä osa Kuortaneen teollisuus- ja yritystoiminnasta ja nykyisestä yritystonttien kysynnästä. Kunta on hankkinut alueelta useampia yritystoimintaan suunniteltuja vielä asemakaavoittamattomia maa-alueita muun muassa Haaviston alueen eteläpuolelta kantatien varresta ja Mäyryn risteyksen alueelta, joka on myös huomioitu yrityksille

kehitettävänä alueena kunnan äskettäin valtuustossa hyväksytyssä strategisessa aluesuunnitelmassa. Viimeisimmät kaavoitetut teollisuusalueet ja myös kaikki kunnan vapaana olevat teollisuustontit sijaitsevat kyseisellä vyöhykkeellä.

Kaavakarttaluonnoksen at-merkintöjen (kylä) osalta kunta toteaa Kuortaneelta puuttuvan kyseinen merkintä Kuortaneenjärven länsipuoliselta Länsirannalta. Voimassa olevassa maakuntakaavassa kyseinen at-merkintä on. Alue on merkittävä kylä, johon on viime vuosina syntynyt uutta asutusta ja sen strateginen merkitys esimerkiksi liikenneyhteyksien kannalta maakuntakeskukseen nähden on tärkeä ja huomioitava tekijä. Kylässä on myös merkittävää vapaa-ajan asumista. Länsirannalle on myös laadittu osayleiskaava, jonka avulla on pyritty kehittämään asumista entistä kylämäisemmäksi. Kuortaneen kunta ehdottaa, että maakuntakaavassa säilytetään at-merkintä Länsirantaa koskien.

Kaavaluonnoksessa Kuortaneen Sarvinevalle on merkitty aurinkoenergian tuotantoon soveltuva alue. Kunta tuo esille, että tämän ohella kunnan alueella olisi tarkoituksenmukaista merkitä kyseisellä merkinnällä myös maantie 711 :n nykyisen linjauksen länsipuolinen Honkisaarenneva sekä seututie 697:n pohjoispuolinen Tausneva. Näistä edellisen alueella on jo käynnissä aurinkovoimahanke. Lisäksi kyseisen merkinnän kannalta kannattaisi tarkastella muitakin kunnan alueella käytöstä poistuneita turvetuotantonevoja.

Kuortaneella käynnissä olevan Napalankallioiden ja Hietaharjunnevan tuulivoimahankkeen osalta kunta toteaa, että maakuntakaavan valmistelussa on tärkeää seurata kyseistä tuulivoimahankettakoskevan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) etenemistä, ja huomioida kaavan ja YVA:n sisältöjen yhdenmukaisuus. Mahdollisia tarvittavia rajauksia kaavassa hankkeen alkuperäiseen suunnittelualueeseen nähden ei ole tarpeen tehdä ennen YVA:n valmistumista ja sen lopullisen sisällön selviämistä.

Kuortaneen kunta huomauttaa, että Kuortaneen ampumaradalta puuttuu maakuntakaavaluonnoksessa ea-merkintä (seudullisesti merkittävä ampumarata). Kunta esittää, että kyseiselle ampumaradalle tulee sisällyttää tämä merkintä. Perusteina ovat se että kyseinen ampumarata ei kuulu kriteerinä olevan 30 minuutin saavutettavuuden sisälle ja se että Kuortaneella on ase lupia / asukas yli maakunnan keskiarvon. Maakuntakaavan taustamateriaalina olleessa Etelä-Pohjanmaan ampumarataselvityksessä on Kuortaneen ampumarata Kympin osalta todettu ristiriitaista tietoa, joka vaatii tarkennusta.

Kurikan kaupunki

Kaupunginhallitus esittää lausuntonaan Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksesta seuraavaa:

1) Onnistuneet ratkaisut maankäytön suunnittelussa luovat hyvinvointia ja elinvoimaa kuntaan sekä mahdollistavat toimivan yhdyskuntarakenteen. Maankäytön suunnittelun yleinen ohjaus perustuu maankäyttö- ja rakennuslakiin. Suunnittelujärjestelmän lähtökohtana on tarkentuva suunnittelu, jossa valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä yleispiirteiset kaavat, eli maakuntakaava ja yleiskaava, ohjaavat yksityiskohtaisten asemakaavojen suunnittelua. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava on ohjeena laadittaessa alueen kuntien yleis- ja asemakaavoja, ja se ohjaa myös viranomaisten muuta alueiden käyttöä koskevaa suunnittelua.

Aluerakenne

Maakuntakaavan tulee tukea toimivan ja taloudellisen yhdyskuntarakenteen hallittua kehittämistä Kurikassa. Kurikan kaupunki on maapoliittisessa ohjelmassaan linjannut, että Kurikkaa, Jalasjärveä ja Jurvaa kehitetään tasapuolisesti yhtenä kokonaisuutena.

Näin ollen maakuntakaavassa tulee huomioida myös alakeskusalueiden kehittäminen. Kurikan kaupunki toivoo Kurikan keskustan C-merkinnän laajentamista niin, että merkintä kattaa koko Magneetin alueen ydinkeskustan lisäksi (ei vain Huovintie). Mikäli C-merkintää ei voi laajentaa, kaupunki tulkitsee uuden kaavaluonnoksen mukaisen ja voimassa olevan maakuntakaavan mukaisen Magneetin alueen KM-merkinnän sallivan myös päivittäistavarakaupan sijoittumisen alueelle. Näin ollen kaupungilla on mahdollisuus yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa mahdollistaa myös päivittäistavarakaupan sijoittuminen alueelle.

Kylämerkinnät olisi hyvä tarkistaa, esimerkiksi Miedon alueen merkintä. Alueiden nimiehdotuksia toivotaan tarkistettavan uudelleen, sillä osa nimiehdotuksista ei ole tunnistettavissa. Esimerkiksi Osmolan alue ei ole aluetta kuvaava, vaan alueesta olisi tarkoituksenmukaisempaa puhua Ralajanmäen alueena. Myös Kojan teollisuusaluetta ei ole, vaan alue on Kivistönkylän teollisuusalue.

Liikenne ja teknisen huollon verkostot

Toimivat liikennejärjestelyt ovat merkittävässä roolissa kunnan kehittymismahdollisuuksia luodessa. Maakuntakaavassa on nostettu esille Magneetin risteysalue sekä Kivistönkylän (Vuohiluoman) risteysalue. Ns. Magneetin tasoliittymä yhdistää toisiinsa tieverkon, jonka muodostaa valtatie 3 (Vaasa - Helsinki) ja kantatie 67 (Kaskinen - Seinäjoki). Vt:n 3 ja Kt:n 67 uudessa tasoliittymässä on sen valmistumisen jälkeen sattunut muutamia keskenään samanlaisia risteämisonnettomuuksia. Kurikan kaupunki ei pidä nykyistä tiejärjestelyä riittävänä tulevaisuuden kannalta.

Vt 3 ja vt 19 tiesuunnitelma kevennetystä eritasoliittymästä muine järjestelyineen valmistui toukokuussa 2018 ja hyväksymispäätös on tehty. Sen yhteydessä varmistettiin kevennetyn eritasoliittymäratkaisun toteuttamiskelpoisuus. Selvityksellä osoitettiin myös, että ratkaisu toimii hyvin v. 2060 saakka, jolloin tilavarausta uudelle valtatien 3 tielinjalle ei enää tarvittaisi. Tiensuunnittelun aikana (2014 ja 2016) alueen asemakaavat on muutettu viimeisen tiesuunnitelman mukaiseksi, mutta tilavaraus uudelle valtatien 3 linjaukselle on niissä vielä säilytetty. Kurikan kaupunki pitää tärkeänä risteysalueen toteutumista hyväksytyn tiesuunnitelman mukaisesti.

Raideliikenteen parantaminen Kurikan alueella ja mahdollistaminen henkilöliikenteen avaamiselle tulevaisuudelle tukee kestävän kehityksen periaatteita Kurikka-Seinäjoki välillä, jossa tapahtuu pendelöintiä.

Luonnonvarat ja energian tuotanto

Kurikan alueelle on viimeisien vuosien aikana muodostunut tuulivoimapuistoalueita, joista osa on rakenteille ja osa on rakentumassa. Uusiutuvien energiamuotojen mahdollistaminen on kestävän kehityksen kannalta oleellista, mutta uusien tuulivoimapuistoalueiden muodostamisessa tulee olla myös kriittinen. Nykyisten laitteiden koko ja teho on kasvanut merkittävästi vuosien saatossa, jolloin vaikutukset asutukseen ja muihin häiriintyviin kohteisiin (esim. maisemavaikutukset ja petolinnut) tulee selvittää tarkasti. Tuulivoiman vaikutukset eivät ulotu vain kunnan rajaan, vaan on tärkeää tiedostaa kokonaisvaltaiset vaikutukset kuntarajoista huolimatta.

Seudullisesti merkittävän tuulivoimalakokonaisuuden raja on maakuntakaavaluonnoksessa esitetty seitsemäksi tuulivoimalaksi. Seudullisesti merkittävän tuulivoimalakokonaisuuden raja on nykyisessä maakuntakaavan vaihekaava I:ssä 10. Tämä tarkoittaisi sitä, että jatkossa on mahdollista kaavoittaa ilmanmaakuntakaavan tv-merkintää hankkeita, joissa on enintään kuuden voimalan kokonaisuuksia. Kurikan kaupunki pitää parempana vaihtoehtona vaikutusten arvioinnin ja minimoimisen kannalta voimaloiden keskittämisen isompiin kokonaisuuksiin kuin useampaan pienempään kokonaisuuteen alueellaan. Näin ollen Kurikka esittää, että merkittävän tuulivoimalakokonaisuuden rajaa ei laskettaisi nykyisestä kymmenestä.

Maakuntakaavaluonnoksessa on osoitettu mahdollisia alueita aurinkovoimapuistoille. Kurikassa ainakin Isonevan mahdollisuus aurinkovoimapuistoalueena tulisi huomioida. Mikäli mahdollista, olisi myös tarkoituksenmukaista huomioida biokaasuekosysteemi maakuntakaavassa.

Sähkönsiirron osalta Kurikka edellyttää, että maakuntakaava ohjaa sähkönsiirron ja sen suunnittelu- ja varaukset toteutumaan olemassa olevaa reitistöä pitkin, samoja pylväitä täysimääräisesti hyödyntäen niin paljon kuin vain on mahdollista.

Voimalinjarakentamisessa on oleellista tehdä enemmän yhteistyötä eri toimijoiden kesken, ettei jokainen toimija rakenna omaa voimalinjaansa erilleen. Sähkönsiirron toteuttaminen uusille reiteille tuottaa merkittäviä haittavaikutuksia niin kunnan, maakunnan kuin kansallisen tason mittareilla. Mikäli uusia pylväitä on pystytettävä, on käytettävä haruksettomia peltopylväitä. Maakaapeloinnin mahdollisuus tulisi myös selvittää.

Kurikan alueella on menossa syväpohjavesihanke. Geologian tutkimuskeskus suorittaa Kurikan alueella pohjavesitutkimuksia yhteistyössä Vaasan Veden, Kurikan Vesihuolto Oy:n ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa. Kurikan kaupunki pitää tärkeänä alueiden huomioimisen ja suojelimisen maakuntakaavassa.

Viherrakenne

Yhteneviä metsäkokonaisuuksia tulee säilyttää eheänä. On hyvä, että aurinkovoimapuistot ohjattaisiin ottotoiminnasta poistuneille alueille eikä metsäalueille.

Olemassa olevia polkuja/reittejä tulisi yhdistää maakuntakaavassa maakunnallisiksi poluiksi/reiteiksi. Kurikassa näitä on huomattava määrä.

Kulttuuriympäristö

Kurikan kaupunki tukee kulttuuriympäristön säilyttämistä ja vaalii niiden arvoa. Suojelluissa kohteissa on kuitenkin hyvä muistaa realistisuus. Kaupunki toivookin listauksen uudelleen läpikäyntiä, jossa huomioidaan mm. korjausten mahdollisuudet ja maanomistus. Esimerkiksi Kärrytie 1:n korjaaminen on erittäin haastavaa ja vaatisi Kurikan kaupungilta useiden miljoonien sijoittamisen kiinteistöön. Lisäksi Tuiskulan koulu sijaitsee aivan tien vieressä ja suojelusta olisi haittaa, mikäli vieressä olevaa tielinjaa tullaan jossain vaiheessa kehittämään (leventämään).

Yleisenä periatteena Kurikan kaupunki esittää mahdollistavaa maakuntakaavaa.

2) lisätä lausuntoon seuraavat yksityiskohdat

- VT 19 kehittäminen Kivistönkylän risteyksestä Rengonharjulle
- KT 67 Seinäjoki-Kurikka välin kehittäminen 4-kaistaisena
- Tien 685 kehittäminen Jurvan keskusta-Sarvijoki välillä maakunnan rajalle asti
- KT 67 Kurikka-Kauhajoki tien kehittäminen
- Jalasjärvi-Laihia välisen tieosuuden sisällyttäminen pääväyläsetuksenmukaisiin pääväyliin. Vt 3 huomioimisen E-12 tienä ja TEN-T verkkoon kuuluvana tieyhteytenä ja pohjoismaisena tietyhteytenä Mo-i-Ranasta Helsinkiin.

3) lisätä lausunnon kohdeluetteloon (Kurikan osa-alue, poiminta) seuraavat täydennykset:

- C-alueen merkintää Kurikan keskustassa jatketaan Vt 3 tielle asti muualla kuin KMalueella
- "maantie, uusi tai merkittävästi parannettava" täydennetään Kurikka-Jalasjärvi Vt3/E12 (kartan väri punaiseksi)
- "logistiikkatoimintojen alue" lisätään Vt 3/ Vt 19 risteysalue
- kevyen liikenteen yhteystarve osaan Kurikka-Jurva -välin
- joukkoliikenteen kehittämiskäytävä Kurikka-Jurva -välillä
- "Päävesijohto" lisätään puuttuva Kurikka-Jurva päävesijohto
- "Siirtoviemäri" lisätään Jurva-Kurikka ja rakenteilla Jalasjärvi-Kurikka -väli
- "Päävesijohto, yhteystarve", näitä on kaksi päävesijohtoa ja kulkusuunta on Kurikka-Jalasjärvi
- Tuiskulan koulu, Velsan kiinteistöt ja Koskuen Esso poistetaan kulttuuriympäristöluettelosta
- "kuttuuriympäristölistalle" lisätään Auneen hautausmaa ja Tainuun tila.

4) pyytää selvittämään

a) ovatko kohdeluettelon voimajohtomerkinnät ajantasalla suhteessa tuulivoima-alueisiin

b) mahdollisuus aurinkoenergian tuottamiseen useammalla alueella (turvetuotantoalueet)

Kyyjärven kunta

Kyyjärven kunnalla ei ole huomautettavaa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 valmisteluaineistoa koskien.

Laihian kunta

Laihian kunnalla ei ole lausuttavaa Etelä- Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 kaavaluonnoksesta.

Lappajärven kunta

Lappajärven kunta lausuu seuraavaa:

RM merkintä tulee merkitä myös Halkosaaren alueelle, koska tällöin merkintä tukee voimassa olevaa kaavaratkaisua.

Mt 711 tulee merkitä maantieksi, jonka merkintä on uusi tai merkittävästi parannettava. Kyseinen osuus välillä Söyrinki-Myllykangas on todella heikossa kunnossa. Osuuden rakenteet ovat suurelta osin pettäneet, joka näkyy tien epätasaisuutena. Lisäksi välillä on suuria turvallisuuspuutteita, kuten klv väylien puute. ELY-keskuksen laskennan mukaan liikenne tiellä on 1500 autoa vuorokaudessa.

Välijoenseudun liikuntareitit (sis arboretum) voi merkitä kaavakarttaan. Välijoen alueen voi merkitä virkityskohde -merkinnällä.

Lamminnevan aluetta mahdollisena tuulivoima-alueena halutaan selvitettävän.

Lapuan kaupunki

Etelä-Pohjanmaan liitto on pyytänyt Lapuan kaupungin lausuntoa Etelä–Pohjanmaan maakuntakaava 2050 kaavaluonnoksesta Lapuan kaupungin alu–eelta.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 sisältää kaikki alueidenkäytön teemat eli aluerakenteen, liikenteen ja teknisen huollon verkostojen, viherrakenteen, luonnonvarojen, energiantuotannon ja kulttuuriympäristöjen teemat sekä alueelli–set kehittämisperiaatteet. Voimaan tullessaan uusi maakuntakaava kumoaa aiemmat maakuntakaavat.

Aluerakenne

Maakuntakaava 2050 kaavaselostuksen mukaan: "Elinkeinoelämän kilpailukyvyn kannalta tärkeimpänä tavoitteena on varmistaa yritystoiminnalle riittävät kehittämismahdollisuudet eri puolilla maakuntaa."

Maakuntakaavassa keskustoimintojen alueena osoitetaan Seinäjoen ja Lapuan keskustatoimintojen alueet, johon sijoittuu keskustahakuisia hallinto-, kauppa- ja hyvinvointipalveluja, vapaa-ajan palveluja sekä asumista. Näistä vain Seinäjoen ympärille on merkitty kaupungin kehittämisen kohdealue. Suunnittelumääräyksen mukaan alueelle saa sijoittaa merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä.

Kaupunkikehittämisen kohdealueena osoitetaan kuitenkin vain Seinäjoen kaupunkiseudun keskeiset alueet. Aluerajaus noudattaa kaupunki-maaseutuluokitusta vuodelta 2018. Kaupunkikehittämisen kohdealue laajenee tulevaisuudessa, eikä kehittämisen kohdealuetta tulisi rajata 5 vuotta vanhan aineiston perusteella.

Kaupunkiseudut (YKR) aineiston perusteella alue on huomattavasti kaavarajausta laajempi. Maakuntakaavassa 2050 pitäisi olla rohkeammin katse tulevaisuuteen ja tavoitteena pitäisi olla huomattavasti esitettyä laajempi kaupunkikehittämisen kohdealue. Jo nyt kaupunkiseudut (YKR) aineiston perusteella Seinäjoen ympärillä oleva kaupunkiseutuun kuuluva alue sijoittuu osittain Lapuan kaupungin puolelle. Kaupunkikehittämisen kohdealue tulisi muuttaa kaupunkikeskustan kehittämisalueeksi ja Lapualle tulisi esittää ko. alue tai maakuntakaavaan tulisi lisätä kaupunkikeskustan kehittämisalue omaksi merkinnäksi, jos Seinäjoen kaupungin alue halutaan pitää maakunnan kaupunkikeskustana.v Lapuan kaupungin tavoitteena on myös tiivistää kaupunkirakennetta keskustaajaman ja Honkimetsän/Jouttikallion teollisuusalueen välisellä alueella. Mikäli maakuntakaavaan ei esitetä uutta merkintää kaupunkikeskustan kehittämisaluetta, tulisi Lapuan keskustoimintojen alue sisällyttää Seinäjoen kaupunkiseudun kaupunkikehittämisen kohdealueeseen. Lapualla on tavoitteena kehittää erityisesti Ruhan suunnan asutusrakennetta.

Ympäristöministeriö on vahvistanut Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan muutoksen 5.12.2006. Maakuntakaavan muutoksella osoitettiin kohdemerkinnällä mm. vähittäiskaupan suuryksikkö Lapuan kaupungin Honkimäen alueelle sekä ohjeellinen eritasoliittymä valtatielle 16. Hyväksytyn maakuntakaavan perusteella Lapuan kaupunki laati alueelle asemakaavan, joka sallii alueelle rakennettavan 58 000 k-m2 vähittäiskaupan suuryksikön. Etelä-Pohjanmaan liitto on tämän jälkeen tehnyt maakuntakaavan muutoksen ll ja tässä yhteydessä Lapuan Novaparkin rakennusoikeus on pienennetty 20 000 k-m2:iin. Lapuan kaupunki ei ole hyväksynyt maakuntakaavan muutosta eikä muutoksesta ole neuvoteltu kaupungin kanssa. Lapuan kaupungin Novapark on elinkeinoelämän kilpailukyvyn kannalta tärkeä yritystoiminnan alue. Kokonaisrakennusoikeuden pudottaminen on huomattava ja vaikuttaa merkittävästi elinkeinoelämän kilpailukykyyn tulevaisuudessa. Rajoittamisella vähennetään elinkeinoelämän kilpailukykyä.

Etelä-Pohjanmaan palveluverkon nykytila ja mitoitustarpeet 2030-selvityksessä kerrotaan, että:

- "Lapua on yksi kolmesta Etelä-Pohjanmaan kunnasta, jonne ennustetaan muuttovoittoa vuoteen 2030 mennessä. Toisaalta kunnan työpaikkaomavaraisuus Seinäjoen läheisyydessä olevan sijaintinsa takia on vain hieman yli60 %."
- "Vain suurella kauppakeskushankkeella pystytään luomaan vastavoima Seinäjoelle."
-"Maakuntakaavan aikajänteellä tällaiseen tulee varautua ja ottaa se huomioon vähittäiskaupan mitoituksissa."
- "Lapuan vahva asema maakunnassa vähittäiskaupan merkittävänä keskuksena tulee säilymään tulevaisuudessa"

Samassa selvityksessä esitetään vähittäiskauppojen kerrosneliömetrit vuoden 2012 kaupan tietopankin tilastot, joiden mukaan Lapuan alueella vähittäiskaupan

kerrosalaneliömetrit ovat olleet 30 392 k-m2 ja Seinäjoen alueella 282 640 k-m2 sekä vähittäiskaupan mitoitus Seinäjoella on 4,75 k-m2lasukas ja Lapualla 2,07 k-m2/asukas.

Lapuan kaupunki katsoo, että Novaparkin vähittäiskaupan suuryksikön alueen kokonaisrakennusoikeus tulee palauttaa maakuntakaavan muutoksen yhteydessä 58 000 k-m2:iin em. perusteiden mukaisesti.

Teollisuuden kehittämisvyöhykkeen merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävien teollisuus- ja varastoalueiden kohdevyöhykkeet liikenteellisesti hyvin saavutettavilla sijaintipaikoilla. Aluetta tulee kehittää monipuolisen teollisuuden ja sitä tukevien alojen kohdealueena. Alueen käytön suunnittelussa tulee huolehtia siitä, että merkittävät ympäristöhäiriöt viereisille alueille estetään. Tarkemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota alueen saavutettavuuteen ja liikennejärjestelyihin raskaan liikenteen tarpeet huomioiden. Hellanmaan alueelle on merkitty teollisuuden kehittämisvyöhyke, mutta teollisuus- ja varastoalueen merkintä puuttuu Hellanmaasta. Lapuan kaupungin alueella on teollisuuskeskittymä myös Vaasantien ja Simpsiöntien risteyskohdassa, jossa on tehdään voimakasta tulevaisuuteen tähtäävää teollisen toiminnan kehittämistä. Lapuan kaupungin näkemyksen mukaan myös tämän kohteen lisäämistä teollisuuden kehittämisvyöhykkeeksi tulisi harkita. Alue tulisi vähintään lisätä maakuntakaavassa esitettäviin teollisuus- ja varastoalueisiin. Lisäksi teollisuus- ja varastoalueista puuttuu Lapuan keskustassa sijaitseva merkittävä Kelikon teollisuusalue, joka tulisi lisätä maakuntakaavaan.

Matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhykkeinä osoitetaan luonnon- ja kulttuuriarvoiltaan potentiaalisimmat aluekokonaisuudet olemassa olevien kansallispuistojen, valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden tai merkittävien luontomatkailukohteiden, vesistöjen ja reitistöjen ympäristössä. Matkailun ja virkistyksen kohdealueet edustavat Etelä-Pohjanmaan luonto- ja kulttuurimatkailun nykyisiä vetovoimakohteita sekä uusia kehittämismahdollisuuksia. Alueilla sijaitsevien vesistöjen äärelle sijoittuu runsaasti vapaa-ajan asumista. Lapuan kaupunki katsoo, että Lapuan Simpsiönvuori tulee lisätä maakuntakaavaan matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhykkeenä. Maakuntakaavaehdotuksessa Simpsiönvuori on esitetty matkailupalvelujen alueena, jotka muodostuvat käyntikohteen sekä siihen liittyvien matkailupalvelujen ja majoitustoiminnan kokonaisuudesta. Simpsiönvuori on enemmän kuin maakuntakaavassa tarkoitettu matkailupalvelujen alue. Matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhykkeen kuvauksen mukaan matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhykkeinä osoitetaan luontomatkailun ja virkistyksen vetovoima-alueet ja alueisiin sisältyy mm. kansallispuistot, Unesco Geopark -alue sekä luonnonsuojelu- ja maisema-alueita, joista on mahdollista kehittää matkailu- ja virkistystoimintaa palvelevia laajoja kokonaisuuksia. Simpsiönvuori on Natura 2000-verkostoon kuuluva

metsähallituksen retkeilyalue, jossa on useita luontopolkuja ja yhteys maakuntakaavaehdotuksessakin esitettyyn ohjeelliseen ulkoilureitteihin Simpsiö-Malkakoski-Kitintoja ja Simpsiö-Mäenpää-Haaruskangas. Simpsiö kytkeytyy kiinteästi alueelliseen ulkoilureittiverkostoon. Lisäksi Natura 2000-alueiden avulla pyritään turvaamaan luonnon monimuotoisuutta. Lapuan kaupunki pyrkii myös aktiivisesti lähivuosien aikana kehittämään Simpsiön aluetta matkailun ja virkistyksen alueena ja Simpsiön osayleiskaavan laatiminen on vireillä. Lapuan kaupunki katsoo, että maakuntakaavassa esitetty merkintä matkailupalvelujen alue ei ole riittävä kuvaamaan Simpsiönvuoren merkitystä alueella, vaan alue tulee merkitä matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhykkeeksi.

Maakuntakaavaselostuksen mukaan moottorikelkkailureitit sisältävät jo olemassa olevia reitistöjä ja mahdollisia yhteystarpeita. Moottorikelkkailu reitit on päivitetty vuonna 2005 hyväksytyn Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan pohjalta käyttäen apuna kelkkailureittien nykytilannetta seuraavaa lajin harrastajien ylläpitämää kelkkareitit.fi sivustoa. Maakuntakaavassa osoitetut moottorikelkkailureitit on osoitettu mahdollisuuksien mukaan kulkemaan kuntakeskusten ja kuntien alakeskusten kautta, jotta reitistöstä syntyy maakunnan kattava verkosto. Lapuan kaupungin näkymyksen mukaan reitistö pohjautuu liian vanhaan aineistoon, jota ei ole luotettavasti täydennetty. Yhteydet mm. Lapuan keskustaan puuttuvat kokonaan maakuntakaavasta. Lapuan kaupunki katsoo, että nämä yhteydet tulee lisätä maakuntakaavaan.

Maakuntakaavassa raideliikenteen kehittämisalueeksi on merkitty vain Vaasa-Seinäjokiväli. Koko maakuntien välisen liikenteen kehittämisen näkökulmasta raideliikenteen kehittämisalueeksi pitäisi maakuntakaavaan merkitä myös Tampere-Kokkola akseli. Tätä tukee myös kaavaselostuksessa esitetty raideliikenteen parantaminen sekä ajatus kiskobussien toiminnan laajentamisesta.

Liikenne ja teknisen huollon verkostot

Maakuntakaava 2050 kaavaselostuksen mukaan *"Maakuntakaavan liikenteeseen liittyvänä tavoitteena on muodostaa elinkeinoelämän kannalta kilpailukykyinen liikennejärjestelmä, joka on myös asukkaiden ja työntekijöiden kannalta saavutettava ja turvallinen ja joka edistää kestävää liikkumista.*"

Lapuan kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että maakuntakaavassa varaudutaan jatkuvaan ohituskaistatiehen välillä Valtatie 19 osuus Lapua - Kauhava (kantatie 63 liittymä). Logistiikkatoimintojen kehittämisvyöhyke-merkinnällä osoitetaan kehitettävät logistiikkatoimintojen vyöhykkeet Seinäjoen ltäväylän varressa ja Kauhavalla. Yksityiskohtaisemmassa maankäytön suunnittelussa tulee turvata alueen kehittymisedellytykset yhdistettyjen kuljetusten logistiikkatoimintojen kehittämisalueena. Tavoitteena on alueen kehittyminen tavaraliikenteen kansallisena ja kansainvälisenä raide-, lento- ja tieliikenteen solmukohtana.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee mahdollistaa raideyhteyksien sijoittuminen alueelle. Logistiikkatoimintojen vyöhykkeelle saa sijoittaa teollisia, kaupallisia, hallinnollisia tai koulutukseen liittyviä toimintoja. Lapuan kaupunki katsoo, että maakuntakaavaan tulee merkitä Lapualle logistiikan toimintojen kehittämisalue. Lapua sijaitsee valtateiden 13 ja 19 sekä kantatien 66 risteyskohdassa muodostaen tieliikenteen solmukohdan. Tätä tukee lisäksi raideliikenne. Logistiikkakeskusten tarve maakunnassa tulee kasvamaan ja Lapuan kaupungin näkökulmasta Lapualle tulee merkitä kehitettävä logistiikkatoimintojen vyöhyke, joka mahdollistaa alueen kehittämisen liikenteen solmukohdassa. Logistiikka-alueeksi tulisi merkitä Lapualla Koivulan alue, joka sijaitsee liikenteen solmukohdassa.

Liikenne tulee edelleen lisääntymään ja liikenneturvallisuuden näkökulmasta Kuortaneentien ja Alajärventien risteyskohtaan tulee ehdottamasti lisätä varaus eritasoliittymälle. Maakuntakaavassa perusparannettavat tiet on esitetty punaisella ja kohteet on kirjattu kaavaselostukseen. Väylällä on käynnissä perusparannushanke tievälillä Viemerö-Rannanjärvi. Suunnittelualueena on koko maantie 7233 eli Hellanmaantie/Kankaantie valtatieltä 16 (Vaasantieltä) Kauhavan Rannanjärveen maantien 723 (Ylistarontien) liittymään saakka. Tämä hanke tulee lisätä maakuntakaavaan. Hanketta pidetään tärkeänä lisääntyvän liikennemäärän, tien kapeuden, mutkaisuuden ja huonon kunnon, teollisuuden kuljetustarpeiden sekä puuttuvien jalkakäytävien ja pyöräteiden vuoksi, jotka heikentävät maantien liikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta. Mt7233 on tärkeä Lapuaa ja Kauhavaa yhdistävä tieosuus.

Viherrakenne

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 kaavaselostuksen mukaan luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue sijaitsee Seinäjoella ja Kuortaneella. Alue sijaitsee kaavaluonnoksessa kuitenkin suurelta osin Lapuan puolella. Maininta alueen sijaitsemisesta Lapuan kaupungin alueelle tulee lisätä kaavaselostukseen. Luonnon monimuotoisuusalueen rajausta tulisi Lapuan kaupungin näkemyksen mukaan tarkistaa, koska osa luonnon monimuotoisuusalueesta sijaitsee vireillä olevan Lamminnevan tuulivoima-alueen suunnittelualueella. Lisäksi Hirvijärventien itäpuoliset, aikaisemmin Lapuan kaupungin omistuksessa olleet alueet, on Lapuan kaupunki myynyt Lapuan Energia Oy:lle energiapuun hankinta-alueeksi. Alajärvi-Seinäjoki-välisen voimajohdon (110 kv) pohjoispuolinen alue on talousmetsää. Lisäksi alueelle on myös merkitty uusivoimajohdon yhteystarve, joka kulkee luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen läpi. Lapuan kaupunki katsoo, että olemassa olevan voimajohdon pohjoispuolinen alue tulee poistaa maakuntakaavasta (Liite 1).

Maakuntakaavassa Simpsiö on merkitty virkistysalueeksi. Lapuan kaupunki pyytää arvioimaan Simpsiön aluetta laajemmin myös viherrakenteen osalta. Virkistysaluetta tulee laajentaa Karhunmäentien luoteispuolen alueelle, koska Simpsiön alueen

yleiskaavan laatiminen on vireillä ja Lapuan kaupungilla on tarkoitus laajentaa virkistykseen käytettäviä alueita. Lapuan Simpsiövuori ja sen ympäristö on merkittävä luonnon rikkaus Lapuan kaupungissa. Lapuan kaupunki pyytää tiivistä yhteistyötä yleiskaavan ja maakuntakaavan laatimisen välille. Lapuan kaupungin katsoo, että Simpsiölle tulisi lisätä merkintä "luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue", koska alueella sijaitsee Natura 2000-alue, jonka tarkoitus on nimenomaan turvata alueen monimuotoisuus, ja lisäksi Simpsiö on geologisesti merkittävä ja maakunnallisesti arvokas maisema-alue.

Maakuntakaavaselostuksen mukaan virkistysalue-merkinnällä osoitetaan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun tarkoitettuja alueita. Alueella voi sijaita olemassa olevia vakituisia ja vapaa-ajan asuntoja. Virkistyskohdemerkinnällä osoitetaan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun tarkoitettuja kohteita. Alueella voi sijaita olemassa olevia vakituisia ja vapaa-ajan asuntoja. Alueilla on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain 33 $:n mukainen rakentamisrajoitus. Maakuntakaavassa ei tulisi asettaa rakentamisrajoituksia virkistyskohteille, koska maakuntakaavan merkinnän perusteella rakentamisrajoituksen mukainen alue ei ole yksiselitteinen ja helposti tulkittavissa. Lapuan kaupunki katsoo, että näille alueille tulee sallia kaavassa ratkaistava matkailua tukeva rakentaminen.

Ohjeellisissa ulkoilureiteissä ei ole huomioitu yhteyksiä Lapuan kaupungin alueen osalta mm. Hirvijärven tekojärven alueelle eikä yhteyksiä Lapuan keskusta-alueelta itään. Ulkoilureittien merkitys kasvaa tulevaisuudessa ja näiden suunnitteluun tulisi kiinnittää erityistä huomiota. Tavoitteena tulisi olla maakunnallisesti merkittävä ja yhtenäinen ulkoilureitistö.

Luonnonvarat ia energiantuotanto

Aurinkoenergian tuotantoon soveltuvia alueita on esitetty Lapuan kaupungin alueelle yhteensä neljä (4) kappaletta, joita ovat Hangasneva, Pitkäkankaanneva-Hirvineva, Heinineva ja Lamminneva. Heininevan aurinkovoima-aluetta ei ole kuitenkaan esitetty kaavaluonnoksessa, joten alue tulee lisätä kaavaluonnokseen. Lisäksi Kampinnevan alueelle, Kauhajärven länsipuolelle, on myönnetty suunnittelutarveratkaisu aurinkoenergian tuotantoon ja alueelle on rakennuslupahakemus vireillä. Kampinnevan aurinkovoima-aluetta koskevat tiedot tulee lisätä maakuntakaavaan (liite 2).

Tuulivoimalan alueita on esitetty Lapuan kaupungin alueelle yhteensä viisi (5) kappaletta. Tuulivoimaloita on rakennettu Jouttikallion alueelle. Uusia aluevarauksia on esitetty Aittookankaalle, Annalanmäelle, Hietikonnevalle ja Napalankallioille. Tuulivoima-alueista tulee maakuntakaavassa käyttää hankealueiden nimiä. Hietikonnevan tuulivoima-alue tulee muuttaa Lamminnevan tuulivoima-alueeksi. Tuulivoima-alueen rajaus tulee esittää maakuntakaavassa vireillä olevan

hankerajauksen mukaisena. Lisäksi Annalanmäen alue tulee muuttaa Kampinnevan alueeksi.

Mm. tuulivoima-alueiden rakentaminen edellyttää merkittävää maa- ja kallioainesten tarvetta, joten olisi erittäin tärkeä pyrkiä löytämään uusia potentiaalisia maa- ja kalliokiviainesten ottoalueita. Tällä hetkellä maa-ainesten ottoalueita on merkitty hyvin vähän ja oletettavaa on, että maa-ainekset eivät tule riittämään tulevaisuuden rakentamisen tarpeisiin. Lisäksi tulee pyrkiä lisäämään jätteiden hyödyntämistä maarakentamisessa.

Kulttuuriympäristö

Maakuntakaavaluonnoksessa on esitetty laajennuksia sekä valtakunnallisiin että maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueiden aluerajauksiin. Kaavaselostuksen mukaan suunnittelussa, käytössä ja rakentamisessa on varmistettava, että merkittävien kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Tarkemmassa suunnittelussa ja rakentamisessa tulee ottaa huomioon maisema-alue kokonaisuutena, sen erityispiirteet ja ajallinen kerroksellisuus siten, että siihen liittyvät arvot turvataan ja aluetta voidaan kehittää. Avoimen, yhtenäisen peltoalueen säilymiseen ja uusien rakennuspaikkojen sijoittamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Arvokkaiden maisema-alueiden sijainti keskustaajama-alueella vaikeuttaa rakentamista. Lapuan kaupungilla on suunnittelmissa kaavoittaa lähitulevaisuudessa asuinalue Honkimäen alueella Vasunmäentien ja Kuortaneetien väliselle alueelle Valtatie 19 itäpuolelle. Lapuan kaupunki pyytää poistamaan maakunnallisesti arvokkaan maisema alueen merkinnän Honkimäen alueelta ja tarkastelemaan, onko keskustaajama alueella ja sen läheisyydessä tarpeen määritellä alue merkittäväksi maisema alueeksi.

Lisäksi Lapuan kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että Lapuan osalta sekä Nurmonjoen että Lapuanjoen varsi on merkitty maakuntakaavassa lähes kokonaan maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi. Lapualla on keskustaajaman lisäksi voimakasta asutusta kylissä ja asutus on keskittynyt nimenomaan näihin jokivarsiin. Alueilla on myös valmiina oleva kunnallistekniikka, joten lisärakentaminen on helppoa. Lisäksi Lapuan kaupungin tavoitteena on lisätä kaavoituksella asutusta sekå Nurmonjoen että Lapuanjoen ranta-alueilla. Maakunnallisesti merkittävä maisema-alue ei saa estää jokivarsien kehittämistä tulevaisuuden asuntoalueina. Lapuan kaupunki katsoo, että selvyyden vuoksi suunnittelumääräykseen tulisi lisätä maininta, että maakunnallisesti merkittävillä maisema-alueilla sallitaan merkittäväkin lisärakentaminen tai merkintään ei liity rakentamisrajoitusta. Jos tarkennusta ei lisätä, tulisi ainakin Lapuan osalta maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden rajauksia tarkastella vielä kriittisesti ennen maakuntakaavan hyväksymistä.

Maakuntakaavaan on liitetty useisiin pistemäisiin ja viivamaisiin merkintöihin rakentamisrajoitus. Kaavaselostuksen mukaan alueella, jolla rakentamisrajoitus on voimassa, ei lupaa rakennuksen rakentamiseen saa myöntää siten, että vaikeutetaan maakuntakaavan toteutumista. Lupa on kuitenkin myönnettävä, jos maakuntakaavasta johtuvasta luvan epäämisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa eikä kunta tai, milloin alue on katsottava varatuksi muun julkisyhteisön tarkoituksiin, tämä lunasta aluetta tai suorita haitasta kohtuullista korvausta (ehdollinen rakentamisrajoitus). Näillä merkinnöillä ottaen huomioon kaavaehdotuksen mittakaava aiheutetaan erittäin suuria ongelmia rakentamisrajoituksen tulkinnasta.

Museon alue Ränkimäkeä ei ole merkitty maakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi. Sairaalanmäki mainitaan merkittävänä kohteena, mutta sitä ei ole arvotuslistassa eikä kohdemerkintänä. Lapuan kaupungin keskustaajaman yleiskaavassa on merkitty SR-2 merkinnällä Kiviniemen niittyalue (isoluomantiellä), Kiviristin muistomerkki ja Huhdankosken mylly. Nämä puuttuvat kohteet tulisi lisätä maakuntakaavaan. Koskelankylän asutus on aiemmin merkitty maakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi. Merkintä puuttuu maakuntakaavaluonnoksesta.

Yhteenveto Lapuan kaupungin lausunnosta:

-Kaupunkikehittämisen kohdealue tulisi muuttaa kaupunkikeskustan kehittämisalueeksi ja Lapualle tulisi esittää ko. alue tai maakuntakaavaan tulisi lisätä kaupunkikeskustan kehittämisalue omaksi merkinnäksi, jos Seinäjoen kaupungin alue halutaan pitää maakunnan kaupunkikeskustana. Mikäli maakuntakaavaan ei esitetä uutta merkintää kaupunkikeskustan kehittämisaluettä, tulisi Lapuan keskustoimintojen alue sisällyttää Seinäjoen kaupunkiseudun kaupunkikehittämisen kohdealueeseen.

-Lapuan kaupunki katsoo, että Novaparkin vähittäiskaupan suuryksikön alueen kokonaisrakennusoikeus tulee palauttaa maakuntakaavan muutoksen yhteydessä 58 000 k-m²:iin aiemmin voimassa olleen maakuntakaavan mukaisesti.

-Hellanmaan alueelle on merkitty teollisuuden kehittämisvyöhyke, mutta teollisuus- ja varastoalueen merkintä puuttuu Hellanmaasta.

-Lapuan kaupungin näkemyksen mukaan myös Vaasantien ja Simpsiöntien risteysalueen kohdalla oleva teollisuus tulisi lisätä teollisuuden kehittämis-vyöhykkeeksi. Alue tulisi vähintään lisätä maakuntakaavassa esitettäviin teollisuus- ja varastoalueisiin. Lisäksi teollisuus- ja varastoalueista puuttuu Lapuan keskustassa sijaitseva merkittävä Kelikon teollisuusalue, joka tulisi lisätä maakuntakaavaan.

-Lapuan kaupunki katsoo, että Lapuan Simpsiönvuori tulee lisätä maakuntakaavaan matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhykkeenä. Maakuntakaavassa esitetty merkintä matkailupalvelujen alue ei ole riittävä kuvaamaan Simpsiönvuoren merkitystä alueella.

-Lapuan kaupungin näkymyksen mukaan moottorikelkkailureitistö pohjautuu liian vanhaan aineistoon, jota ei ole luotettavasti täydennetty. Yhteydet mm. Lapuan keskustaan puuttuvat kokonaan maakuntakaavasta.

-Lapuan kaupunki katsoo, että nämä yhteydet tulee lisätä maakuntakaavaan.

-Lapuan kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että maakuntakaavassa varaudutaan jatkuvaan ohituskaistatiehen välillä Valtatie 19 osuus Lapua -Kauhava (kantatie 63 liittymä).

-Raideliikenteen kehittämisalueeksi pitäisi maakuntakaavaan merkitä myös Tampere-Kokkola akseli.

-Lapuan kaupunki katsoo, että maakuntakaavaan tulee merkitä Lapualle logistiikan toimintojen kehittämisalue. Lapuan kaupunki sijaitsee merkittävien liikenneyhteyksien solmukohdassa. Logistiikka-alueeksi tulisi merkitä Lapualla Koivulan alue, joka sijaitsee liikenteen solmukohdassa.

-Liikenne tulee edelleen lisääntymään ja liikenneturvallisuuden näkökulmasta Kuortaneentien ja Alajärventien risteyskohtaan tulee ehdottamasti lisätä varaus eritasoliittymälle.

-Tiedot parannettavasta tieyhteydestä välillä Viemerö-Rannanjärvi tulee lisätä maakuntakaavaan. Mt 7233 on tärkeä Lapuaa ja Kauhavaa yhdistävä tieosuus.

-Lapuan kaupunki katsoo, että Hirvijärven tekojärven pohjoispuolella sijaitsevasta luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeästä alueesta tulee poistaa olemassa olevan voimajohdon pohjoispuolinen alue. Alue sisältyy Lamminnevan tuulivoimahankkeen alueeseen ja tuulivoima-aluetta tulisi tältä osin laajentaa.

-Simpsiön virkistysalueen rajausta tulee laajentaa Karhunmäentien luoteispuolen alueelle, koska Simpsiön alueen yleiskaavan laatiminen on vireillä ja Lapuan kaupungilla on tarkoitus laajentaa virkistykseen käytettäviä alueita. Virkistysalueen tulee kattaa koko vireillä olevan yleiskaavan alue.

-Maakuntakaavassa ei tulisi asettaa rakentamisrajoituksia virkistyskohteille, koska maakuntakaavan merkinnän perusteella rakentamisrajoituksen mukainen alue ei ole yksiselitteinen ja helposti tulkittavissa. Lapuan kaupunki katsoo, että näille alueille tulee sallia kaavassa ratkaistava matkailua tukeva rakentaminen.

-Maakuntakaavassa tulee huomioida ohjeellisten ulkoilureittien osalta myös yhteydet Lapuan kaupungin alueen osalta mm. Hirvijärven tekojärven alueelle ja Lapuan keskusta-alueelta itään.

-Heininevan aurinkovoima-alue tulee esittää maakuntakaavassa, joten se tulee lisätä kaavaluonnokseen.

-Kampinnevan alueelle, Kauhajärven länsipuolelle, on myönnetty suunnittelutarveratkaisu aurinkoenergian tuotantoon ja alueelle on rakennuslupahakemus vireillä. Kampinnevan aurinkovoima-aluetta koskevat tiedot tulee lisätä maakuntakaavaan.

-Tuulivoima-alueista tulee käyttää maakuntakaavassa hankealueiden olemassa olevia nimiä, joten ne tulee muuttaa maakuntakaavaan ainakin Hietikonnevan ja Annalanmäen osalta.

-Maakunnan alueella on erittäin tärkeä pyrkiä löytämään uusia potentiaalisia maa- ja kalliokiviainesten ottoalueita maa-ainesten riittävyyden varmistamiseksi alueellisesti myös tulevaisuudessa.

-Lapuan kaupunki pyytää poistamaan maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen merkinnän Honkimäen alueelta ja tarkastelemaan, onko keskustaajama alueella ja sen läheisyydessä tarpeen määritellä alue merkittäväksi maisema-alueeksi.

-Lapuan kaupunki katsoo, että selvyyden vuoksi maakunnallisesti merkittävien maisema-alueiden suunnittelumääräykseen tulisi lisätä maininta, että maakunnallisesti merkittävillä maisema-alueilla sallitaan merkittäväkin lisärakentaminen tai merkintään ei liity rakentamisrajoitusta. Jos tarkennusta ei lisätä, tulisi ainakin Lapuan osalta maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden rajauksia tarkastella vielä kriittisesti ennen maakuntakaavan hyväksymistä kriittisesti.

-Maakuntakaavan rakentamisrajoituksilla ei saa aiheuttaa eriarvoisuutta rakentamisrajoitusten tulkinnalla. Rakentamisrajoitusta koskevat alueet eivät ole yksiselitteisiä ja selkeästi rajattavia alueita.

-Maakunnallisesti tärkeät kulttuuriympäristökohteet tulee lisätä maakuntakaavaan. Näitä ovat Museon alue Ränkimäellä ja Lapuan kaupungin keskustaajaman yleiskaavassa SR-2 merkinnällä merkitys kohteet sekä aiemmin kohteena ollut Koskelankylän asutus. Lisäksi Sairaalanmäki pitää lisätä kohdeluetteloon ja lisätä maakuntakaavaan sitä koskeva kohdemerkintä.

Liitteitä, joihin lausunnossa viitataan, ei ole saapunut lausunnon mukana

Multian kunta

Multian kunnanhallituksella ei ole huomautettavaa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 valmisteluaineistoa koskien.

Perhon kunta

Kunnanhallitus toteaa lausuntonaan Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n luonnoksesta seuraavaa:

1. Kaavaselostuksen kohdassa 6.2.3 Sähkönsiirto (s. 46) tulisi huomioida kaavaselostuksessa mainittujen kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta arvokkaiden alueiden sekä virkistys- luonnonsuojelu- ja Natura 2000 -alueiden lisäksi myös vaikutukset asutukseen ja yhdyskuntarakenteeseen. Sähkönsiirtolinjat tulee toteuttaa siten, että alueen asukkaille ei aiheudu kohtuuttomia haitallisia vaikutuksia.

2. Muilta osin Perhon kunnalla ei ole kaavaluonnoksesta huomautettavaa.

Saarijärven kaupunki

Saarijärven kaupungilla ei ole huomautettavaa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 valmisteluaineistosta.

Seinäjoen kaupunki

Seinäjoen kaupunki pitää laadittua maakuntakaavaluonnosta hyvin laadittuna laaja tietosisältö huomioon otettuna. Luonnoksen luettavuutta on myös parannettu teemakohtaisin teemakarttoineen, jotka ovat luettavissa liiton sivuilta. Kaupunki ehdottaa ehdotusvaiheeseen teemakarttoja julkaistavaksi myös pdf -muotoisina saavutettavuuden lisäämiseksi. Seinäjoen kaupunki kiinnittää huomiota maakuntakaavaluonnoksessa seuraaviin asioihin.

Kauppa

Koska Kivistöntien on toteutunut teollisuusrakentamispainotteisesti, Seinäjoen kaupunki pitää tarkoituksenmukaisena Seinäjoen Roveksen kaupallisen vyöhykkeen (km 1) muutosta Kuortaneentien varressa toteutunut maankäytön huomioiden.

Vuoden 2020 maakuntavaihekaava II muutoksen yhteydessä poistettiin keskustatoimintojen alueilta (C/alue, C/kohde) ja keskustatoimintojen alakeskuksilta (Ca) enimmäismitoitukset. Keskustatoimintojen alue- ja kohdemerkinnällä suunnittelumääräyksessä oli viittaus "Alueelle saa sijoittaa merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä", mutta ei alakeskuksen suunnittelumääräyksessä. Seinäjoen kaupungin alueella alakeskusmerkinnät ovat Eskoon, Ylistaron ja Peräseinäjoen kaupunginosakeskuksella. Eskoon alueella oli myös ennen vaihemaakuntakaavamuutosta enimmäismitoitus ja maininta seudullisesta vähittäiskaupan sijoittumisen mahdollisuudesta. Seinäjoen kaupunki pitää tärkeänä, että alakeskuksien suunnittelumääräyksessä on maininta, että "alueelle saa sijoittaa seudullisesti merkittävää vähittäiskauppaa", jotta vältytään tulkintavaikeuksilta.

Tuulivoima ja energiahuolto

Seinäjoen kaupungin alueella on käynnissä useampi tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenettely ja osayleiskaavoitus. Tuulivoimapuistojen hankealueet sijoittuvat pääosin maakuntakaavaluonnoksessa määritellyille alueille, mutta poikkeavat vähäiseltä osin maakuntakaavan aluevarauksista. Tuulivoimahankkeiden osalta on käynnissä kustakin oma YVA prosessi. Seinäjoen kaupunki näkeekin tarpeelliseksi käydä keskustelua liiton kanssa YVA-prosessien mahdollisista vaikutuksista maakuntakaavaehdotuksen valmisteluun.

Toteutuessaan tuulivoimapuistojen edellytyksenä on useita sähkönsiirtoreittejä. Vaikka maakuntakaavan tavoitteena on, että hyödynnetään olemassa olevia johtokäytäviä, voinee olla tarpeen toteuttaa myös uusia voimajohtoreittejä, jotka voisi olla tarpeen ottaa huomioon myös maakuntakaavavalmistelussa. Seinäjoen osayleiskaavoissa on varattu ltäväylän varteen johtokäytävävaraus, jota voisi tarvittaessa tutkia hyödynnettäväksi.

Liikenneverkko

Maakuntakaavaluonnoksessa tuodaan hyvin esille ajankohtaiset tarpeet tie- ja rataverkon kehittämisen osalta merkittävästi parannettavina tai uusina tie- tai rataosuuksina. Seinäjoen kaupunki pitää eritoten hyvänä raideliikenteen osalta uutta kolmioraiteen merkitsemistä pääradan ja Haapamäen radan välille Rahkolan-Pihlajaniemen alueella. Uusi yhteys parantaa Seinäjoen asemaa jo olemassa olevaa merkittävänä logistisena risteysasemana. Kolmioraideyhteys myös palvelee Roveksen terminaalihankkeita. Valtatielle 19 ja kantatielle 67 esitetyt 2+2 ajorataisuus, Valtatien 18 merkittävästi parannettavat tai uudet osuudet sekä pääradalle esitetty kaksiraiteisuus ja kolmioraide edistävät merkittävästi maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä, joita Seinäjoen kaupunki toivoo liiton toimesta edistettävän maakuntakaavan lisäksi muilla areenoilla.

Valtatien 18 osalta on laadittu vuoden 2022 aikana Vt 18 Seinäjoki - Alavus pääsuuntaselvitys, missä Veneskosken ja Kouran kohdalla esitettiin kaksi vaihtoehtoista linjausvaihtoehtoa, lyhyt Kouran ohittava linjaus sekä Veneskosken ja Kouran ohittava linjaus. Seinäjoen kaupungin näkemyksen mukaan lyhyt Kouran ohittava linjaus ei poista väylän sujuvuusongelmia Veneskosken alueella, missä on paljon suoria liittymiä tiehen ja joiden rinnakkaistiejärjestelyt tai muut liittymäjärjestelyt tullevat aiheuttamaan merkittäviä järjestelyjä, joita kaikkia selvityksen yleisluonteisuuden vuoksi ole voitu ottaa huomioon.

Seinäjoen kaupungin näkemyksen mukaan Veneskosken ja Kouran ohittava linjaus tuottaa nopeamman ja sujuvamman yhteyden Vt:n 18 uudelle yhteydelle. Ohittava linjaus sijoittuu osin Viitalantien rakennetun ympäristön päälle, mistä johtuen sitä tulisi linjata hieman lännemmäksi. Seinäjoen kaupunki esittääkin, että Kouran lyhyt oikaisu esitetään maakuntakaavassa katkoviivalla ja nimetään vaihtoehtoisena yhteytenä ja että ohittavaa linjausta tarkistetaan.

Maatalousliikenteen tarpeet

Seinäjoen kaupungille elintarvikeklusteri on yksi strategisista painopistealueista. Alkutuotanto on vahva osa elintarvikeketjua. Maakuntakaavassa tulisi ottaa maatalousliikenteen tarpeet paremmin huomioon kiertohaittojen minimoimiseksi.

Teiden ja ratayhteyksien parantamishankkeissa pitää huomioida ali/ylikuluin, että myös maatalousliikenteellä on mahdollisuus liikkua. Muutamia esimerkkejä: VT 19 Teppo-Isokoskentien risteys ja VT 19 Hipin risteys. Lisäksi suunnitellut ohituskaista-alueet Ylistarossa Pelmaan risteys-Orisbergintien välillä ja Halkosaaren suoralla.

VT 18 Alhojoentien ja risteykseen suunnitellun kevyenliikenteenväylän alikulkutunnelin tulisi olla niin iso, että myös maatalouskoneet mahtuvat siitä. Koko maakuntakaavan alueella nelikaistaisilla tieosuuksilla tulisi sallia traktoriliikenne johtuen maakunnan maatalousvaltaisuudesta. Esimerkiksi VT 19 4-kaistaisuus ja Halkonevan suunniteltu ohituskaista.

Kulttuuriympäristö

Maakunnalliset maisema-alueet perustuvat laajoihin selvityksiin, joihin Seinäjoen kaupungilla ei ole huomautettavaa.

Maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön osalta Seinäjoen kaupunki lausuu seuraavaa. Nurmon jokivarren aluerajauksen pienentäminen on varmasti perusteltua alueen muuttuneen luonteen vuoksi. Alueen ulkopuolelle saattaa kuitenkin jäädä yksittäisiä kohteita, joita ei ole huomioitu pistekohteina. Tällaisena kohteena nostetaan esimerkkinä mm. Kuitulan pihapiiri osoitteessa Kourantie 487. Kuitulan torppa on voimassa olevassa maakuntakaavassa huomioitu maakunnallisesti

merkittävänä kohteena. Aluerajauksen pienentämisestä johtuen myös Latva-Kalistaja, joka nykyisessä maakuntakaavassa on huomioitu maakunnallisesti merkittävänä kohteena, on jäänyt huomioimatta maakuntakaavaluonnoksessa. Seinäjoen kaupunki toivoo, että kaikkia pienentyneitä aluerajauksia tarkastellaan vielä siltä kannalta, onko ulkopuolelle jäänyt maakunnallisesti merkittäviä pistekohteita.

Nurmossa Saartenoja on nykyisessä maakuntakaavassa huomioitu maakunnallisesti merkittävänä kohteena ja yleiskaavan inventoinneissa se on arvioitu maakunnallisena kohteena. Saartenoja on myös poimittu mukaan KIOSKI:ssa Niukan tekemään maakunnalliseen inventointiin Nurmen jokivarren aluerajauksen yhteyteen. Kaupunki ehdottaa, että liitto tarkastelee uudelleen Saartenojan huomioimista pistekohteena. Lakki-Sussunmäki on nykyisessä maakuntakaavassa maakunnallisesti merkittävä alue ja kaupungin näkemyksen mukaan aluetta voisi vielä harkita maakunnallisena alueena, mikäli alueen luonne ei ole muuttunut.

Kaupunki ehdottaa Niemistöntien ja Heikkiläntien kulttuuriympäristön rajausta pienennettävän, siten että mukaan otetaan Hannula ja Latva-Heikkilä, mutta Itämäki huomioidaan maakunnallisena pistekohteena. Heikkilänpään tien rakennuskanta on vaihtelevaa, eikä ole tarkoituksenmukaista sisällyttää sitä maakunnalliseksi alueeksi.

Maakunnallisesti merkittäväksi kohteeksi osoitetun Ylistarossa sijaitsevan Valtion virastotalon nimi on virheellisesti merkitty Ylistaron KOP:n taloksi. Seinäjoen kaupunki esittää maakunnallisiin rky-kohteisiin myös seuraavia nimimuutoksia, koska alueita ja kohteita on yhdistetty: Joupin kylän vanha asutus ehdotetaan muutettavaksi Joupin kylän vanha asutus ja Joupin koulu, Pohjan pientaloalue ehdotetaan muutettavaksi Pohjan pientaloalue ja Pohjan koulu. Kaupunki pyytää myös tarkastamaan onko Pohjan vanha kansakoulu osoitteessa Pultrantie 15 tarpeen merkitä maakunnallisena pistekohteena.

Seinäjoen kaupunki haluaa tuoda esille vuonna 2022 Rantalan lakkitehtaalle myönnetyn purkuluvan, jolla saattaa olla vaikutuksia Marttilan aluerajaukseen. Vuoden 2005 maakuntakaavassa Marttilassa Seinäjoen varressa sijaitseva Pumppuasema / Pumppuranta on esitetty maakunnallisena kohteena. Kaupunki esittää Pumppurannan huomioimista maakunnallisesti merkittävänä kohteena, joko Marttilan aluerajausta laajentaen tai pistekohteena.

Itikanmäen aluerajausta ehdotetaan tarkistettavan siten, että alueella olevat asuinkerrostalot sisältyvät kokonaisuudessaan aluerajaukseen.

Seinäjoen Kauppakadun liikerakennusten aluekokonaisuuden nimeksi ehdotetaan muutettavan Saatsi Arkkitehtien uudemmassa maakunnallisessa inventoinnissa käytetyt nimet Ydinkeskustan liikerakennukset ja umpikortteli 26, koska nimi kuvaa paremmin aluekokonaisuutta. Aluerajaukseen olisi tarpeellista tehdä tarkennuksia

pääpiirteissään Saatsi Arkkitehtien esittämän aluerajauksen mukaisesti, kuitenkin siten, että Matti Visannin kuja 12 voidaan jättää huomiotta.

Seinäjoen kaupunki toivoo, että maakuntakaavauudistuksessa huomioitavista rky-kohteista ja -alueista laaditaan selkeä listaus, johon sisällytetään myös, mitä maakunnallisesti merkittäviä kohteita aluekokonaisuuksiin sisältyy. Mm. tuoretta Ylistaron osayleiskaava-alueen inventointia voi hyödyntää tällaisen luettelon laatimisessa. Tarvittaessa maakunnallisista rky-kohteista ja -alueista voidaan järjestää erillisneuvottelu liiton ja kaupungin kesken.

Seinäjoen kaupungilla ei muuta huomautettavaa.

Soinin kunta

Kunnanhallitus päätti antaa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 kaavaluonnoksesta päätösesityksestä tarkennetun lausunnon:

Maakuntakaava näyttää Soinin kunnan osalta hyvältä kokonaisuudessaan.

Maakuntaliiton kanssa pidetyn työpajan tiedot ovat kaavakartalla. Seututien 697, joka kulkee maakunnan rajalta Soinin, Lehtimäen ja Mäyryn kautta kohti maakunnan keskusta Seinäjoelle, tulisi nostaa nykyistä korkeammalle huomiolle. Pesolan tuulivoima-aluetta eikä Laasalan ampumarataa (Lehtimäentie 447) ole huomioitu kaavakartassa.

Teuvan kunta

Kunnanhallitus on tyytyväinen siihen, että Suupohjan radan merkitys ja perusparannustarve on kaavassa huomioitu. Kauhava-Kauhajoki –kasvukäytävää tulee kunnan aiemmin esittämän mukaisesti jatkaa maakuntarajan yli Kaskisiin. Tätä tukevat myös isot suunnitteilla olevat teolliset investoinnit Kaskisiin ja Kristiinankaupunkiin.

Kunnanhallitus vastustaa seudullisen tuulivoima-alueen koon pienentämistä 10 voimalasta 7 voimalaan. Tällä on todennäköisesti ei-toivottuja vaikutuksia. Maakunnassa on tarvetta tuulivoiman rakentamiseen myös maakuntakaavassa varattujen alueiden ulkopuolelle. Rakentamismahdollisuuden rajaaminen seitsemään voimalaan johtaa useampien pienten tuulivoima-alueiden rakentamiseen ja sitä kautta voimaloista aiheutuvien haittojen lisääntymiseen.

Turvetuotantoaluevaraukset eivät ole riittäviä. Varauksissa tulee paremmin huomioida Teuvalle tärkeän kasvihuonetuotannon kasvuturpeen saannin turvaaminen sekä

Suupohjan alueen energiahuoltovarmuuden turvaaminen. On tärkeää huomioida, että turvetuotannosta on poistunut isoja alueita.

Hangasnevan alue tulee merkitä aurinkovoima-alueeksi, koska alueella tehdään jo esikauppakirjoja voimalan toteuttamiseksi.

Nori-Kärppiö välille on merkitty voimajohdon yhteystarve. Maakuntakaavassa tulee selkeästi ohjata toteuttamaan uudet sähkön siirtoyhteydet hyödyntäen yhteispylväitä aina, kun se teknisesti on mahdollista. Näin vältetään luonnon monimuotoisuuden heikentämistä ja maanomistajille koituvia kohtuuttomia haittoja.

Vaasan kaupunki

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa on osoitettu kohdemerkinnällä paljon tilaa vaativan erikoistavarakaupan suuryksikkö tai myymäläkeskittymä Isonkyrön ja Vaasan Tervajoella. Suunnittelumääräyksen mukaan yksikön tai keskittymän kokonaiskerrosala saa olla enimmillään 50 000 k-m2. Merkintä on osoitettu Pohjanmaan maakuntakaava 2040 mukaisesti ja suunnittelumääräyksen sisällöltään samanlaisena.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan selostuksen mukaan "alueella on tällä hetkellä paljon tilaa vaativaa erityiskauppaa (pääosin autokauppaa) n. 20 000 k-m2:n verran, mikä merkitsee sitä, että maakuntakaava mahdollistaa alueella paljon tilaa vaativan kaupan laajentamisen n. 30 000 k-m2:llä". Vaasan kaupungin kaupallisen selvityksen 2040 (valmistunut helmikuussa 2023) mukaan Tervajoen nykyinen liiketilan pinta-ala vuonna 2022 on Vaasan puolella noin 13.500 k-m2 ja Isonkyrön puolella 15.500 k-m2. Näin ollen uutta kaupan pinta-alaa voisi alueelle sijoittaa enintään 21.000 k-m2. Lisäksi Vaasan puolella Tervajoella on asemakaavoitettu jo enemmän kaupan neliöitä, mitä maakuntakaavat mahdollistavat. Maakuntakaavoissa olisi hyvä ottaa kantaa siihen, miten Tervajoen kaupan neliöt jaetaan Vaasan ja Isonkyrön kesken. Muilta osin Vaasan kaupungilla ei ole huomautettavaa.

Vimpelin kunta

Vimpelin kunnanhallitus antaa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kaavaluonnoksesta seuraavan sisältöisen lausunnon

Maakuntakaava näyttää Vimpelin kunnan osalta hyvältä kokonaisuudessaan.

Vimpelin kunta haluaa merkittyjen tuulivoima-alueiden pitämistä mahdollisimman laajoina. Vimpelin kohdalla maankuntakaavassa esitetyn tuulivoimala alueen tulee olla

nykyistä suurempi. Esitämme liitteen 1 mukaisia lisäyksiä alueen kokoon. Useat tuulivoimayhtiöt ovat esittäneet kiinnostuksensa perustaa tuulivoimahankkeita liitteen 1 mukaisille lisätyille alueille. Alueita tulee jatkossa pienentämään YVA-vaihe, sekä mahdollinen ilmatieteenlaitoksen lausunto katvealueista.

Tie 7421, tulee olla seudullisesti merkittävä yhdystie. Vimpelin kunta on lausunnossaan ottanut kantaa aktiivisesti edellä mainitun osalta yhteistyössä maakuntaliiton kanssa.

Maakuntakaavasta puuttui merkintänä toinen Vimpelin ampumaradoista osoite: (Pääluomanlenkki 134 62800, Vimpeli).

Liite 1:

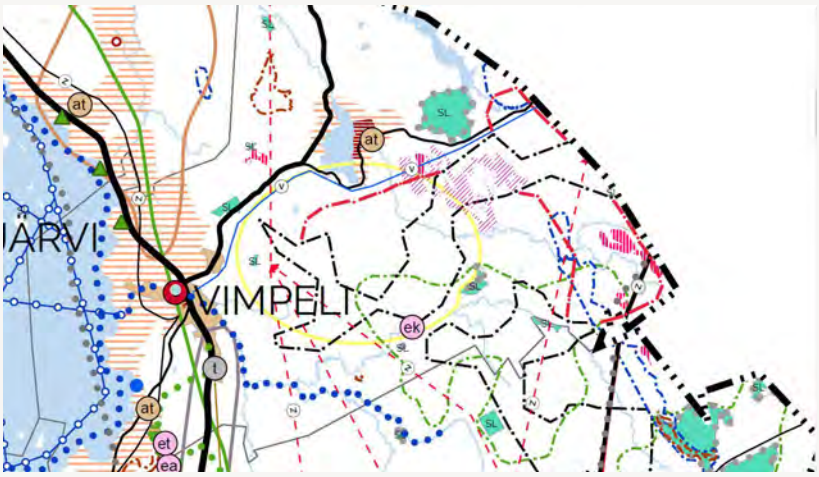

Ähtärin kunta

Ähtärin kunnan alueelle kohdistuu teemoittain erilaisia kohdemerkintöjä ja aluerajauksia. Seuraavassa käydään läpi teemoittain kohdemerkinnät ja aluerajaukset, joissa koetaan olevan jotakin muutettavaa tai lisättävää.

Kulttuuriympäristö
Kohteet
•Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö
-Niemisvedentie Reijon mylly
> Poistetaan kohteen nimestä Niemisvedentie.

•Erillislailla suojeltu rakennuskohde
-Tuomarniemen metsäoppilaitos (kohde Miilumaja)
> Muutetaan kohteen nimeksi: Miilumaja tai Tuomarniemen metsäoppilaitoksen Miilumaja.

•Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö
-Hämeenniemi (ehdolla maakunnalliseksi kohteeksi)
> Lisätään maakunnalliseksi rakennetun kulttuuriympäristön kohteeksi.

-Ähtärin keskusta
> Tarkistetaan aluerajausta Mustikkavuoren alueen osalta. Asiasta pyydetään käymään keskustelua Ähtärin kaupungin kanssa.

-Moksu
> Kohde nimi: Moksu on epämääräinen. Muutetaan kohteen nimeksi Moksun rälssitila, joka on yksilöivämpi.

Liikenne ja teknisen huollon verkostot
Liikenteen kohteet
•Venesatamat
-Mekkoranta
> Karttamerkintä väärässä kohtaa. Mekkoranta sijaitsee noin 500 metriä pohjoisempana. Kyseisessä karttakohteessa sijaitsee Kiulun venesatama. Molemmat kohteet venesatamamerkinnällä.
> Myös lomamessualueella venesatama, joka on ns. vuokravenesatama, jossa ei ole vierasvenepaikkoja. Tälle voidaan myös harkita venesatama kohdemerkintää.

Luonnonvarat ja energiantuotanto
Alueet
•Aurinkoenergian tuotantoon soveltuva alue
-Mäkikylänsuo
> Kommentti: Miksi mukana ei ole muita käytöstä poistuvia tai poistuneita turvetuotannon alueita esim. Soidinsuo, Myllysuo.
> Miksi Ähtärin alueella ei ole lainkaan turvetuotantoon soveltuvien alueiden merkintöjä?

•Maa- tai kalliokiviainesten ottamiseen soveltuva alue
-224204-080-989
> Kohteelle ehdotetaan nimeä: Märjänkangas.

-224105-030-989
> Kohteelle ehdotetaan nimeä: Kiuas 1.

-224108-030-989
> Kohteelle ehdotetaan nimeä: Kiuas 2.

-Töysäntien varressa kaksi kaavaan merkittyä nimeämätöntä aluetta:
> Läntisemmän alueen nimeksi: Vehmaskallio
> Itäisemmän alueen nimeksi kiinteistön mukaan Korventaus

> Ehdotetaan lisättäväksi: Tyystänkangas, kiinteistöllä 989-893-1-0 (tarkempi sijainti Tyystänjärven eteläpuolella) sekä Pirunvuori kiinteistöllä 989-406-9-83 (Töysäntien pohjoispuolella). Mahdollisesti myös Honkavuori kiinteistöllä 989-401-4-14 ja Takkikallio, kiinteistöllä 989-409-8-124. Kaikissa kohteissa tällä hetkellä kallioaineksen ottoa.

Aluerakenne
Kohteet
•Kylät
-Mäkikylä

> Poistetaan Mäkikylästä kylä merkintä ja lisätään kylämerkintä Inhan tehtaan tuntumaan. Kylän nimeksi: Inhan tehtaat. Lisätään kaksi muuta kylää Peränne-Alastaipale ja Ähtärinranta. Näistä Peränne ja Alastaipale voisivat olla myös omina kylinään.

•Ampumaradat

> Toinen kaavaan merkittävä ampumarata Mustikkavuoren alueella. Mustikkavuoren ampumarata.

•Moottoriurheilurata
-Kettumäen moottoriurheilualue

> Moottoriradan kohdemerkintä väärässä kohdassa. Oikea sijainti Moottoriradantien päässä, noin 3 kilometriä pohjoisempana.

•Puolustusvoimien alue
-Ähtärin Inha puolustusvoimien erikoisalue

> Kohdemerkinnän sijainti kaavassa jonkin verran väärässä paikkaa.

Reitit
Moottorikelkkailureitti
-Soini - Lehtimäki - Töysä - Ähtäri - Keski-Suomi
-Soini – Ähtäri
-Moksunniemi-Pirkanmaa

> Kelkkareitit merkitty hyvin suurpiirteisesti ja osin harhaanjohtavasti. Ehdotetaan tarkistamaan kulkureitit www.kelkkareitit.fi -sivustolta.

Viherrakenne
Virkistyskohteet
-Ohrakoski

> Kohdemerkinnän sijainti kaavassa jonkin verran väärässä paikkaa.

-Arpainen

> Kohdemerkinnän sijainti kaavassa väärä. Arpaisten kämppä ja sauna ovat noin 1 kilometrin pohjoisempana.

-Mustikkavuori

> Poistettaan virkistyskohdemerkintä ja muutetaan Mustikkavuori viherrakenteen aluevarausmerkintä tasolle virkistysalueeksi. Mustikkavuorella on yli 50 hehtaarin suuruisella alueella paljon erilaisia virkistäytymismahdollisuuksia.

Virkistysalueet
-Ähtärinsalmi

> Ehdotetaan muutettavaksi virkistyskohteeksi.
> Lisätään Mustikkavuori virkistysalueeksi.
> Lisätään Honkiniemen leiri- ja kurssikeskus virkistysalueeksi tai virkistyskohteeksi. Leiri- ja kurssikeskuksen alueella paljon erilaisia virkistäytymismahdollisuuksia ympärivuoden. Kohde sijaitsee Ähtärinjärven länsirannalla Karvaniemessä.

Ulkoilureitit
-Ähtäri – Arpainen
-Moksunniemi - Keski-Suomi
-Valkealampi - Moksunniemi

> Ulkoilureitit merkitty hyvin suurpiirteisesti ja osin harhaanjohtavasti. Ehdotetaan tarkistamaan kulkureitit www.arpainen.fi -sivustolta.

Melontareitit

> Ehdotetaan lisättäväksi melontareitti Perännejärvelle.

Lisäksi kaupunginhallitus päätti esittää seuraavien kohteiden lisäämistä maakuntakaavaan:

- Myllymäen ja Ähtärinrannan ampumaradat
- Myllymäen pyöräilyreitti
- Selkäsaari virkistyskohde
- Aurinkopuistoalue
- Honkiniemi virkistysalue
- Perännejärven melontareitti
- Myllymäen puuterminaali
- Ähtärin lentopaikka

1.2 Maakuntaliitot

Keski-Pohjanmaan liitto

Lausunto Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 luonnoksesta

Etelä-Pohjanmaan liitto pyytää lausuntoa maakuntakaavan 2050 luonnoksesta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 on kokonaismaakuntakaava, joka sisältää aluerakenteen, liikenteen ja teknisen huollon verkostojen, viherrakenteen, luonnonvarojen, energiantuotannon ja kulttuuriympäristöjen teemat.

Keski-Pohjanmaan liitto kiittää hyvin laaditusta ja perustellusta Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 luonnoksesta. Se vastaa hyvin valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin. Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että maa kunnillamme on yhteistä rajaa Alajärven, Vimpelin, Lappajärven ja Evijärven kuntien kohdalla. Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että kaavoitusprosessin yhä ollessa käynnissä on maakuntiemme liittojen hyvä yhteystyössä käydä läpi maakuntarajamme läheisyydessä olevat, sovitettavat maankäyttökohteet tarpeen mukaan sekä tarkastella myös mahdolliset kriittiset kohteet, esimerkiksi mahdolliset sähkönsiirtolinjojen tarpeet, tuulivoima-alueet sekä näiden maisemaan ja ympäristöön vaikuttavia tekijöitä. Keski-Pohjanmaan liitolla ei muutoin ole huomautettavaa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 luonnoksesta.

Keski-Suomen liitto

LAUSUNTO ETELÄ-POHJANMAAN MAAKUNTAKAAVA 2050 LUONNOKSESTA

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 laaditaan kokonaismaakuntakaavana. Kaavaprosessissa tarkistetaan ja päivitetään kaikkia maankäytön teemoja: aluerakenne, liikenne ja teknisen huollon verkostot, viherrakenne, luonnonvarat ja energiantuotanto sekä kulttuuriympäristö. Suunnittelualue kattaa koko Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueen. Uusi maakuntakaava kumoaa voimaan tullessaan nykyiset maakuntakaavat.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan tavoitteet on laadittu yhteisvalmisteluna samanaikaisesti tekeillä olevan maakuntastrategian ja -ohjelman tavoitteiden kanssa. Maakuntakaava luo alueidenkäytölliset edellytykset maakuntastrategian kehittämistavoitteiden toteuttamiselle. Teemakohtaisten tavoitteiden lisäksi Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavalle on asetettu seuraavat neljä suunnitteluperiaatetta: strategisuus, ilmastokestävyys, mahdollistavuus sekä avoin vuorovaikutus.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaprosessissa tarkastellaan osin samoja teemoja kuin käynnissä olevassa Keski-Suomen maakuntakaava 2040-prosessissa. Etelä-Pohjanmaalla seudullisesti merkittävän tuulivoimatuotantoon soveltuvan alueen muodostaa vähintään seitsemän (7) tuulivoimalan kokonaisuus. Maakuntakaavaluonnoksessa useampia tuulivoimaloiden alueita on osoitettu myös maakuntien yhteisen rajan läheisyyteen. Tuulivoiman osalta keskeisimmät ylimaakunnalliset vaikutukset liittyvät sähkönsiirtoon sekä luonto- ja maisemavaikutuksiin. Maakuntakaavaluonnoksessa esitetään myös aurinkoenergian tuotantoon soveltuvia alueita, joista kaksi rajautuu Keski-Suomen maakuntarajaan.

Keski-Suomen maakuntakaavaa 2040 varten laaditussa sähkönsiirtoselvityksessä mm. Alajärven sähköasema on potentiaalinen liityntäpiste myös Keski-Suomen puolen tuulivoimahankkeille. Keski-Suomen sähkönsiirtoselvityksessä on tunnistettu tarvetta myös uusille kantaverkon sähköasemille Alajärvi-Petäjävesi sekä Alajärvi-Vihtavuori painopistealueilla. Keski-Suomen sähkönsiirtoselvitys löytyy kokonaisuudessaan liiton nettisivuilta: https://keskisuomi.fi/wp-content/uploads/2022/12/Sahkonsiirron-selvitys-osana- Keski-Suomen-maakuntakaavaa-2040-raportti.pdf.

Maakuntarajojen läheisyyteen sekä Etelä-Pohjanmaan että Keski-Suomen maakunnissa sijoittuvien tuulivoimatuotantoon soveltuvien alueiden yhteisvaikutukset sekä maisemavaikutusten että luontovaikutusten osalta on tarpeen tunnistaa molempien maakuntien maakuntakaavaprosesseissa ja huomioida tunnistetut yhteisvaikutukset maakuntakaavojen tarkempaa suunnittelua ohjaavissa määräyksissä. Tässä tukena ovat maakuntakaavoja varten laaditut selvitykset. Mm. maisemavaikutusten arvioinnit on molemmissa maakunnissa laadittu siten, että ne ovat hyödynnettävissä yhteisvaikutusten arvioinnissa myös tarkemman suunnittelun tarpeisiin.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 luonnoksessa on esitetty selvityksiin perustuen luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alueita ja viheryhteystarpeita, jotka ulottuvat Keski-Suomen maakuntarajalle. Keski-Suomen maakuntakaavassa ei ole vastaavia merkintöjä, mutta ei myöskään merkintöjen jatkuvuudelle esteitä aiheuttavia tai niiden kanssa ristiriidassa olevia merkintöjä. Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 laadinnan yhteydessä tarkastellaan hyvinvoinnin aluerakenteen elementtejä. Tarkasteluun sisältyy myös viherrakenne ja hyödynnämme mm. Etelä-Pohjamaan liiton selvityksissä ansiokkaasti tunnistettuja Keski- Suomen puolelle jatkuvia yhteyksiä. Keski-Suomen maakuntakaavaan 2040 ei kuitenkaan ole nähty tarpeelliseksi sisällyttää uusia merkintöjä tarkastelun perusteella.

Molemmille maakunnille keskeisten liikenneyhteyksien kehittämistarpeet on huomioitu Etelä- Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa. Valtatien 18 uusi linjaus välillä Myllymäki-Multia on osoitettu uutena tielinjauksena Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa. Merkintätapa on yhteneväinen Keski-Suomen lainvoimaisessa maakuntakaavassa esitetyn varauksen kanssa. Maakunnille yhteisen Seinäjoki-Jyväskylä-radan osalta on kaavaselostuksessa tuotu esiin mm. rataosan sähköistämisen tarve. Varsinainen rataosaa koskeva kaavamerkintä on niin ikään yhteneväinen Keski-Suomen maakuntakaavan kanssa. Kestävään liikkumiseen liittyvänä uutena ja mielenkiintoisena asiana on kaavaluonnokseen nostettu maantieverkon kevyen liikenteen yhteystarpeita.

Keski-Suomen liitto toteaa, että Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 valmisteluvaiheen aineisto on selkeä kokonaisuus ja asiantuntevasti valmisteltu.

Pirkanmaan liitto

Lausunto Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 luonnoksesta

Etelä-Pohjanmaan liitto on toimittanut Pirkanmaan liitolle lausuttavaksi luonnoksen Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavasta 2050. Lausunto on pyydetty toimittamaan viimeistään 10.3.2023. Lausunnon antamiselle on saatu lisäaikaa maakuntahallituksen käsittelyä varten.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 sisältää kaikki alueidenkäytön teemat eli aluerakenteen, liikenteen ja teknisen huollon verkostojen, viherrakenteen, luonnonvarojen, energiatuotannon ja kulttuuriympäristöjen teemat sekä alueelliset kehittämisperiaatteet. Voimaan tullessaan uusi maakuntakaava kumoaa aiemmat maakuntakaavat.

Teemakohtaisesti määriteltyjen tavoitteiden lisäksi Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavalle on asetettu neljä keskeistä suunnittelua ohjaavaa periaatetta: 1. strategisuus 2. ilmastokestävyys 3. mahdollistavuus 4. avoin vuorovaikutus.

Pirkanmaan liitto on antanut lausunnon kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (MKH 24.1.2022, § 7). Lausunnossa todettiin kaavassa käsiteltävien teemojen olevan ajankohtaisia. Erityistä yhteistä suunnitteluhuomiota haluttiin kiinnittää maakuntarajan ylittävien ekologisten yhteyksien jatkuvuuteen ja tuulivoima-alueiden muodostamaan kokonaisuuteen.

Aluerakenne

Etelä-Pohjanmaan Huomisen lakeus -maakuntastrategia määrittelee maakunnan tavoitellun tulevaisuuskuvan vuoteen 2050 saakka. Väestökehityksessä pitkän aikavälin tavoitteena on pyrkiä sopeutumaan taantuvaan väestökehitykseen ja vakiinnuttamaan väestörakenne kestävälle pohjalle. Etelä-Pohjanmaan kriittisiä haasteita ovat olleet taantuva väestökehitys, työikäisen väestön väheneminen, huoltosuhteen kehitys ja matala syntyvyys. Väestökehityksen suunta on katsottu kuitenkin mahdolliseksi kääntää. Maakuntakeskus Seinäjoen houkuttelevuus ja sen kasvu ei tähän yksinään riitä, vaan koko maakunnan veto- ja pitovoimaisuus on nähty merkityksellisenä tekijänä alueen elinvoimaisuudelle ja kehittymiselle.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavalla tavoitellaan laadukkaiden elinympäristöjen syntymistä, jota edistetään kehittämällä monipuolisia ja toiminnoiltaan sekoittuneita alueita. Lisäksi pyritään kehittämään eheytyvää ja tasapainoista aluerakennetta siten, että tiivistetään keskusten yhdyskuntarakennetta ja lisätään niiden monimuotoisuutta. Tavoitteena on säilyttää Etelä-Pohjanmaan monikeskuksinen aluerakenne, joka turvaa

asumisen ja työnteon mahdollisuudet eri puolilla maakuntaa. Rakennettujen alueiden suunnittelussa huomioidaan alueiden energiatehokkuus, ilmastonmuutoksen hillintä ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen. Keskeinen tavoite on elinkeinoelämän kilpailukyvyn edistäminen varmistamalla yritystoiminnalle riittävät kehittämismahdollisuudet eri puolilla maakuntaa.

Maakuntakaavaluonnoksen kaavaratkaisu pohjautuu mm. Etelä-Pohjanmaan aluerakenteellisiin tulevaisuuskuva- ja rakennemallitarkasteluihin (2016) sekä aluerakenneselvitykseen (2021), jossa on tarkasteltu Etelä-Pohjanmaan väestön, työpaikkojen ja palvelujen alueellisen sijoittumisen kehitystä 2000-luvulla. Palveluverkon ja kaupan osalta on aiempaa selvitysaineistoa (2011–2015) päivitetty Seinäjoen Roveksen kaupallisen alueen lisäselvityksellä.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050 pyritään entistä strategisempaan maakuntakaavoitukseen, keskittyen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviin kokonaisuuksiin. Kaavaluonnoksessa esitetään aluevaraus- ja kohdemerkintöjen lisäksi useita strategisia kehittämisvyöhykkeitä kaupunkialueisiin, maaseutuun, matkailuun ja virkistykseen sekä teollisuuteen liittyen. Kaupan merkinnät osoitetaan pääosin edellisten Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavojen pohjalta, mutta nyt laadittavalla kokonaiskaavalla päivitetään Isonkyrön ja Seinäjoen Roveksen vähittäiskauppaa koskevia merkintöjä.

Viherrakenne

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 viherrakenne-teeman taustaselvityksessä on kattavasti tarkasteltu maakunnan sini-viherrakennetta, luonnon ydinalueita sekä ekologisia yhteyksiä. Maakuntakaavaluonnoksessa osoitetuista luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen -kaavamerkinnöistä kaksi aluetta sijaitsee Pirkanmaan maakuntarajan läheisyydessä. Kaavaluonnoksessa osoitettu Liikajärvi-niminen kaavamerkintä on hyvin linjassa Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 maakuntarajalle ulottuvien viherrakenteen merkintöjen ja suojelua koskevien kaavamerkintöjen kanssa. Alue rajautuu Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 Pystykoski-Suonperä -nimiseen ekosysteemipalvelujen kannalta merkittävään alueeseen (MK-merkintä) sekä Särkineva-Kotoneva-Somerojärvi -nimiseen luonnon monimuotoisuuden ydinalueeseen. Liikajärven alue rajautuu myös pieneltä osin Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 tuulivoima-alueen ja turvetuotannon kannalta tärkeän alueen merkintöihin. Toinen Pirkanmaan maakuntarajan läheisyyteen kaavaluonnoksessa osoitettu kohde on Rintalankylä-Niinperä -niminen luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue. Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 alueen lähiympäristö on maaseutumerkinnällä osoitettua aluetta sekä Ähtärin reitin valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta. Myös Lakeisnevankankaan suojelualue sijaitsee alueen läheisyydessä (S).

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050 on uutena kaavamerkintänä osoitettu viheryhteystarvemerkintä. Kaavamerkinnät edistävät maakuntakaavan taustaselvityksessä tunnistettujen ylimaakunnallisten ekologisten yhteyksien säilymistä. Pirkanmaan maakuntarajan läheisyyteen osoitetut kolme viheryhteysmerkintää kytkeytyvät voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan viherrakenteen, suojelun ja maaseutualueen kaavamerkintöihin. Merkittäviä yhteensovittamisen tarpeita ei Pirkanmaalle jatkuvien yhteyksien osalta ole maakuntakaavamerkinnöissä maakuntarajan läheisyydessä. Valmisteilla olevan elonkirjo ja energia -vaihemaakuntakaavan viherrakenne-teeman taustaselvityksissä Etelä-Pohjanmaan maakuntarajan läheisyydestä ei tunnistettu uusia merkittäviä luonnon monimuotoisuuden ydinalueita.

Energiantuotanto

Pirkanmaan tuulienergiapotentiaali sijoittuu merkittävissä määrin maakunnan pohjoisosiin, jolloin myös energiatuotannon yhteisvaikutuksiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Onkin hyvä, että Etelä-Pohjanmaan tuulivoimaloiden alueiden suunnittelumääräykseen on sisällytetty

maininta siitä, että alueiden suunnittelussa on otettava huomioon tuulivoimatuotannon yhteisvaikutukset. Tuulivoimaloiden alue 9 (Peurainneva) sijoittuu maakuntien rajalle. Myös Pirkanmaan puolella alue on tunnistettu potentiaaliseksi tuulienergiatuotannolle, mutta alue sijoittuu maakuntakaavassa osoitetulle ekosysteemipalvelujen kannalta merkittävälle alueelle (MK), jolla sijaitsee suoluontotyyppeihin perustuvia suojelu- ja Natura-alueita.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa on osoitettu teollisen mittaluokan aurinkoenergiatuotantoon soveltuvia alueita. Alueet perustuvat selvitykseen, jossa on tutkittu tiedossa olevien hankkeiden lisäksi käytännössä turvetuotantoalueiden soveltuvuutta aurinkoenergiatuotantoon, koska nämä muodostavat riittävän laajoja, maakuntatason tarkastelumittakaavaan soveltuvia alueita.

Kuten selvityksessäkin todetaan, alueen rakennettavuuden, jäännösturpeen paksuuden sekä vesiolosuhteiden selvittäminen on välttämätöntä arvioitaessa alueen soveltuvuutta aurinkoenergiakäyttöön. Tämän lisäksi on selvityksen mukaan arvioitava, mitkä ovat tulevan maankäyttömuodon vaikutukset ilmastoon, vesistöihin ja luonnon monimuotoisuuteen, mikä on huomioitu suunnittelumääräyksessä. Kunkin alueen ominaisuudet ja luontevin tulevaisuuden maankäyttö olisi hyvä jatkoselvittää, mikä antaisi yksityiskohtaisemman kuvan turvetuotantoalueiden soveltuvuudesta aurinkoenergiakäyttöön ja näin edistäisi hankkeiden toteutumista. Selvityksessä todetaan myös, että toimijat näkevät aurinkovoimatuotannon mahdolliseksi myös muilla alueilla.

Kulttuuriympäristö

Etelä-Pohjanmaan kulttuurimaisemalle ominainen jokilaaksojen ja viljelylakeuksien maisemakuvan muuttumiseen vaikuttavat maatalousyksiköiden kasvu, suurimittakaavainen tuulivoimarakentaminen ja maaseututaajamien rakennuskannan rapistuminen. Historian kerrostumia sisältävällä ympäristöllä on kuitenkin nähty suuri merkitys väestön identiteetin muodostajana sekä matkailua ja muuta monipuolista elinkeinoelämän kehittymistä tukevana tekijänä. Maakuntakaavatyön tavoitteeksi onkin asetettu kulttuuriympäristön arvokkaiden osien tunnistaminen ja niiden arvojen turvaaminen. Tärkeänä tavoitteena on myös kulttuuriympäristön erityispiirteiden ja maankäytön muutosten yhteensovittaminen.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050 osoitetaan valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021), maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (MAMA), erillislaeilla suojellut rakennuskohteet, valtakunnallisesti merkittävät (RKY2009) sekä maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (MKY). MKY-luetteloa (2023) on työstetty yhteistyössä ELY-keskuksen ja alueellisen vastuumuseon kanssa, jonka tuloksena maakuntakaavassa esitetään 211 maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Lisäksi tarkoitus on, että maakuntakaavaan tullaan ehdotusvaiheessa merkitsemään valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet (VARK), jotka valtioneuvosto vahvistanee vuoden 2023 aikana. Maakuntakaavaehdotukseen tullaan esittämään myös alueellisten ELY-keskusten kartoittamat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat perinnebiotoopit, kun ko. hankkeen tulokset ovat käytettävissä.

Maakuntakaavaluonnoksen arvioidaan pääosin tukevan olemassa olevien arvokkaiden maisema-alueiden ja kulttuuriperintökohteiden säilymistä ja niiden kehittämistä. Vaikutusten arvioinnissa korostuu yksityiskohtaisemman suunnittelun vastuu alueiden erityispiirteiden ja kulttuuriympäristöjen arvojen huomioimisesta.

Arvokasta on, että Etelä-Pohjanmaalla on saatu valmiiksi inventointi- ja arvotustyö, joka liittyy vuosina 1930–1999 rakennettuihin kulttuuriympäristökohteisiin. Selvitystyö toimii kannustavana esimerkkinä 1900-luvun lopun postmodernismiin ja rationalistiseen modernismiin liittyvien rakennettujen ympäristöjen arvojen tunnistamisessa.

Päätösesitys.

Maakuntahallitus päättää esittää lausuntonaan Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 luonnoksesta seuraavaa:

Pirkanmaan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 luonnoksesta. Pirkanmaan liitto pitää valittuja painopisteitä ajankohtaisina.

Pirkanmaalla laaditaan juuri vaihemaakuntakaavaa teemoilla elonkirjo ja energia. Suunnittelusisällöissä on yhtymäkohtia erityisesti viherympäristöä sekä tuulivoimaa ja sähkönsiirtoa koskevien merkintöjen osalta. Liikenneverkon kehittämisen osalta on lausunnolla olevasta kaavasta helppo tunnistaa yhteisiä edunvalvonnallisia intressejä.

Etelä-Pohjanmaa ja Pirkanmaa kytkeytyvät aluerakenteellisesti toisiinsa erityisesti Suomen pääradan ja valtatien 3 myötä. Molempien väylien merkitys valtakunnalliselle pitkän matkan liikenteelle on erittäin suuri, ja Pirkanmaan liitto pitää yhteyksien parantamista tärkeänä tavoitteena. Näiden yhteyksien kaavamerkinnät Pirkanmaan suuntaan ovat yhtenevät Pirkanmaan maakuntakaavan ja liikennejärjestelmäsuunnitelman merkintöjen ja tavoitetasojen kanssa. Valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämisen sekä länsisuomalaisen yhteistyön näkökulmasta Pirkanmaan liitto pitää erittäin tärkeänä myös pääradan merkittävää parantamista Seinäjoelta edelleen pohjoiseen.

Muiden maakuntia yhdistävien liikenneväylien, esimerkiksi kantateiden 66 ja 68 sekä välillisesti myös Seinäjoki–Jyväskylä-radan, kaavamerkintöjä voidaan Pirkanmaan liiton näkökulmasta pitää perusteltuina. On hyvä, että kaavaratkaisussa on huomioitu myös Seinäjoki–Jyväskylä-rataan kohdistuviin parantamistoimenpiteisiin varautuminen, joita Pirkanmaan liiton näkökulmasta voidaan pitää yhtenevinä risteysasema Haapamäen ja Oriveden välisen rataosuuden parantamistarpeille.

Osa kolmen maakunnan alueelle (Etelä-Pohjanmaa, Satakunta ja Pirkanmaa) ulottuvasta Lauhanvuori-Hämeenkangas Geopark -alueesta on osoitettu Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050 matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhyke -merkinnällä. Unescon Global Geopark -alueeseen kuuluvat Pirkanmaan puolelta Parkano ja Kihniö, mutta merkintä ei kuitenkaan ulotu Pirkanmaan rajalle saakka. Pirkanmaan liitto arvioi Geoparkin huomioimista käynnissä olevassa vaihemaakuntakaavassa kaavaluonnoksen valmistelun yhteydessä kevään aikana. Pirkanmaan liitto seuraa tältä osin Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksesta saatavaa palautetta.

Pirkanmaan liitto katsoo, että Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa osoitetut viherrakenteen kaavaratkaisut ovat hyvin perusteltuja, ja ne edistävät maakuntakaavan tavoitteita. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue -kaavamerkinnöistä kaksi sijaitsee Pirkanmaan maakuntarajan läheisyydessä. Nämä merkinnät ovat hyvin linjassa Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 maakuntarajalle ulottuvien viherrakennetta, suojelua ja maaseutualuetta koskevien kaavamerkintöjen kanssa. Pirkanmaan liitto katsoo hyväksi ratkaisuksi Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa kehittämisperiaatemerkintänä ja yleispiirteisellä tasolla esitetyt viheryhteystarvemerkinnät. Kaavamerkinnät edistävät maakuntakaavan taustaselvityksessä tunnistettujen merkittävien ekologisten yhteyksien säilymistä.

Pirkanmaan tuulienergiapotentiaali sijoittuu merkittävissä määrin maakunnan pohjoisosiin, jolloin myös energiatuotannon yhteisvaikutuksiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Onkin hyvä, että Etelä-Pohjanmaan tuulivoimaloiden alueiden suunnittelumääräykseen on sisällytetty maininta siitä, että alueiden suunnittelussa on otettava huomioon tuulivoimatuotannon yhteisvaikutukset.

Tuulivoimaloiden alue 9 (Peurainneva) sijoittuu maakuntien rajalle. Pirkanmaan puolella alue rajautuu maakuntakaavassa osoitetulle maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle, joka on ekosysteemipalvelujen kannalta merkittävä (MK). Alueella sijaitsee suoluontotyyppeihin perustuvia suojelu- ja Natura-alueita. Pirkanmaan liitto esittää MK-alueen sekä suojelu- ja Natura-alueiden huomioon ottamista Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 vaikutusten arvioinnissa.

Pirkanmaan liitto pitää arvokkaana, että Etelä-Pohjanmaalla on saatu valmiiksi inventointi- ja arvotustyö, joka liittyy vuosina 1930–1999 rakennettuihin kulttuuriympäristökohteisiin.

Selvitystyö toimii kannustavana esimerkkinä 1900-luvun lopun postmodernismiin ja

rationalistiseen modernismiin liittyvien rakennettujen ympäristöjen arvojen tunnistamisessa.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnokseen osoitetut Ritarinperä-Virrat ja Seinäjoki-Nokia -voimajohtoyhteystarpeet on tunnistettu tarpeelliseksi osoittaa jatkuvaksi myös Pirkanmaan puolella. Näitä käsitellään käynnissä olevan Pirkanmaan vaihemaakuntakaavatyön yhteydessä.

Edellä mainittujen lisäksi Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaan on osoitettu erilaisia Pirkanmaan puolelle suuntautuvia teknisen huollon verkostoja ja reitistöjä: neljä moottorikelkkareittiä, Alavus-Ähtäri päävesijohdon yhteystarve sekä Seinäjoki-Tampere tietoliikenneyhteyden yhteystarve. Seinäjoki-Kuorasjärvi-Kalajärvi-Pirkanmaa -moottorikelkkailureitti suuntautuu Pirkanmaan puolella maakuntakaavassa osoitetulle Pirjatanneva-Silmäneva-Haukkanevan luonnon monimuotoisuuden ydinalueelle. Tältä osin on ilmeistä tarvetta kaavojen väliselle yhteensovittamiselle. Pirkanmaan liitto esittääkin Etelä-Pohjanmaan liitolle keskustelun käymistä maakuntakaavojen tavoitteiden yhteensovittamisesta kyseisellä alueella. Muutoin näiden verkosto ja reitistö -merkintöjen jatkamista Pirkanmaan puolella voidaan arvioida tulevien maakuntakaavaprosessien yhteydessä. Päävesijohdon yhteystarpeen osalta Pirkanmaan liitto esittää eteenpäin välitettäväksi toiveen, että Virtain kaupunki kytkettäisiin mukaan johtoyhteyden suunnitteluun, mikäli näin ei vielä ole tehty.

Lopuksi Pirkanmaan liitto haluaa kiittää Etelä-Pohjanamaan maakuntakaavan karttapalvelua. Siihen sisältyvä mahdollisuus eri teemojen erilliseen tarkasteluun on erinomainen apu viranomaistyöhön, tässä tapauksessa lausunnon antamiseen.

Päätös.

Päätösesitys hyväksyttiin.

Pohjanmaan liitto

Kuvaus:

Etelä-Pohjanmaan liitto on pyytänyt Pohjanmaan liiton lausuntoa koskien Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 luonnosta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 on kokonaismaakuntakaava sisältäen kaikki alueidenkäytön teemat eli aluerakenteen, liikenteen ja teknisen huollon verkostojen, viherrakenteen, luonnonvarojen, energiatuotannon ja kulttuuriympäristöjen teemat sekä alueelliset kehittämisperiaatteet. Voimaan tullessaan uusi maakuntakaava kumoaa aiemmat maakuntakaavat.

Lausunto:

Pohjanmaan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 luonnoksesta. Pohjanmaan liiton mielestä kaavaratkaisu perustuu laadukkaisiin ja kaavatasoa ajatellen riittäviin selvityksiin, ja kaava-asiakirjat ovat havainnollisia ja helposti luettavia.

Pohjanmaan liitto laatii myös parhaillaan Pohjanmaan maakuntakaavaa 2050. Tarkoituksena on, että Pohjanmaan maakuntahallitus käsittelee kaavaluonnosta kokouksessaan 28.2 ja että kaavaluonnos on nähtävillä toukokuussa. Pohjanmaan liitto pitää hyvänä, että molempien maakuntien maakuntakaavat laaditaan samanaikaisesti, varsinkin kun muutama päivitettävä teema on yhteinen. Koskien energiahuoltoa, maa-aineisten ottoa ja liikennejärjestelmää, liitot ovat tehneet ja tekevät yhteistyötä yhteisten selvitysten muodossa. Pohjanmaan liitto toivoo, että yhteistyö jatkuu koko kaavaprosessien ajan.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa 2050 Suomen pääradan puuttuvat kaksoisraideosuudet ja/tai kohtaamispaikkaosuudet on osoitettu merkittävästi parannettavana pääratana. Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa 2050 Suomen päärata ei osoiteta parannettavana pääratana. Jos ajatuksena on parantaa rataa kaksoisraiteellisena Seinäjoelta pohjoiseen Ouluun asti, olisi ehkä syytä muuttaa merkintää myös Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050.

Useita jo olemassa olevia raideliikenteen liikennepaikkoja on Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa 2050 osoitettu uusina liikennepaikkoina. Kyseiset liikennepaikat eivät ole nykyisin henkilöliikennekäytössä, mutta mahdollisuus niiden käyttöönottoon on ilmeisesti edelleen olemassa? Liikennevirastolta voisi tarkistaa, ovatko vanhat asemat lakkautettu liikennepaikkoina eli onko kyse uudesta liikennepaikasta vai jo olemassa olevan liikennepaikan uudelleen käyttöönotosta henkilöliikenteelle. Käsittääksemme Vaasan radalla ainoa uusi liikennepaikka olisi Isonkyrön uuden aseman paikka, ja muut liikennepaikat ovat olemassa olevia, mutta eivät ole liikennekäytössä.

Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa 2050 osoitetaan kehittämisperiaatemerkinnällä tavaraliikennekäytävä Kaskisten ja Seinäjoen välillä. Suupohjan kehittämisvyöhykkeeseen sisältyy Suupohjan rata, kantatie 67 ja Kaskisten satama.

Suunnittelumääräyksessä sanotaan, että vyöhykettä tulee kehittää siten, että tavaraliikenteelle luodaan edellytyksiä. Pohjanmaan liitto toivoo, että kehittämisvyöhykettä osoitetaan myös Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050

Energiahuollon osalta kaavaratkaisu perustuu Keski-Pohjanmaan liiton ja Pohjanmaan liiton kanssa yhteistyössä tehtyihin selvityksiin. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa on osoitettu 45 seudullisesti merkittävää tuulivoiman tuotantoon soveltuvaa aluetta. Seudullisuuden alaraja on seitsemän teollisen kokoluokan tuulivoimalan muodostamaa kokonaisuus. Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa 2050 käytetään sama seudullisuuden rajaa. Kaavaselostuksen mukaan kaavaratkaisu perustuu tuulivoimaselvitykseen, nykyiseen maakuntakaavaan, tuulivoima-alueiden yleiskaavoihin, vireillä olevien tuulivoimahankkeiden selvityksiin ja keskusteluihin sidosryhmien kanssa. Pohjanmaan maakuntarajan läheisyyteen osoitetaan muutama uusi tuulivoima-alue, mutta ne perustuvat joko yhteiseen tuulivoimaselvitykseen tai voimassa oleviin yleiskaavoihin. Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksen 2050 poiketen Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa 2050 on aluekohtaisia suunnittelumääräyksiä koskien esimerkiksi poroja ja petolintuja.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa 2050 osoitetaan ominaisuusmerkinnällä teollisen mittaluokan aurinkoenergiatuotantoon soveltuvia alueita. Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa 2050 aurinkoenergiatuotantoon soveltuvia alueita ei osoiteta, vaan kaavassa on ainoastaan aurinkoenergiaa koskeva yleinen suunnittelumääräys.

Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa 2050 on osoitettu sähkönsiirron yhteystarpeet. Rannikko-Suupohjassa on osoitettu sähkönsiirron yhteystarpeita, jotka johtavat Etelä-Pohjanmaan puolelle rakennettavalle, Arkkukallion sähköasemalle.

Pohjanmaan liiton mielestä olisi hyvä, että näitä yhteystarpeita osoittavat merkinnät jatkuisivat yli maakuntarajojen.

Maakuntaliittojen välistä yhteistyötä on myös tehty viheryhteystarpeiden osalta, niin, että ne jatkuvat luontaisesti yli maakuntarajojen sitoen yhteen arvokkaita luontoalueita ja siten muodostaen yhtenäisen ylimaakunnallisen viheralueverkoston.

Isojoki-Lapväärtinjoessa lisääntyy yksi maamme viidestä jäljellä olevista alkuperäisistä meritaimenkannoista. Meritaimen kannan takia joki kuuluu Unescon hyväksymiin kansainvälisiin Project Aqua - kohteisiin. (Suupohjan jokiympäristön esiluontokohteiden hoito- ja kunnostamiskohteiden kartoittaminen -esiselvityshanke, Merja Rikala /Suupohjan ympäristöseura ry 2020). Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa 2050 alue osoitetaan ominaisuusmerkinnällä ja suunnittelumääräyksenä on, että alueen asema kansainvälisesti arvokkaana suojelukohteena tulee ottaa huomioon ja, että alueella tapahtuvissa toimenpiteissä tulee kiinnittää erityistä huomiota vesistön veden laatuun. Pohjanmaan liitto ehdottaa, että alue osoitetaan myös Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa 2050 ja Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa 2050 on Isonkyrön Tervajoen kohdalla yhteinen paljon tilaa vaativan erikoistavarakaupan suuryksikön merkintä. Yksikön tai keskittymän kokonaiskerrosala saa molempien maakuntien osalta olla yhteensä enimmillään 50 000 k-m2.

Pohjanmaan liitto toteaa, että suunnittelumääräys on melkein sama molemmissa maakuntakaavoissa. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen toiveesta Pohjanmaan liitto lisäsi suunnittelumääräyksen loppuun, että yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota kaupallisen toiminnan ja liikennejärjestelyjen yhteensovittamiseen sekä taajamakuvaan kummankin kunnan alueella.

Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa 2050 Kyrönjoki on osoitettu tärkeänä vedenhankintaan soveltuvana pintavesialueena. Pohjanmaan liitto katsoo, että merkinnän tulisi jatkua myös Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa 2050.

Pohjanmaan liitolla ei ole muuta huomautettavaa.

Satakuntaliitto

LAUSUNTO ETELÄ-POHJANMAAN MAAKUNTAKAAVAN 2050 LUONNOKSESTA

Etelä-Pohjanmaan liitto on pyytänyt Satakuntaliiton lausuntoa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n valmisteluvaiheen aineistosta 10.3.2023 mennessä. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 sisältää kaikki alueidenkäytön teemat eli

aluerakenteen, liikenteen ja teknisen huollon verkostojen, viherrakenteen, luonnonvarojen, energiatuotannon ja kulttuuriympäristöjen teemat sekä alueelliset kehittämisperiaatteet.

Satakuntaliiton kannanotot

Satakuntaliitto kiittää Etelä-Pohjanmaan liittoa mahdollisuudesta antaa lausunto Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 luonnoksesta. Satakuntaliiton näkemyksen mukaan valmisteluvaiheen aineisto on kokonaisuutena kattava ja selkeä. Verkkosivuilla esillä ollut karttapalvelu on suureksi avuksi Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 luonnosta tarkastellessa.

Satakunnassa on voimassa kaikki maankäyttömuodot käsittävä Satakunnan maakuntakaava (YM 2011/KHO 2013), maakunnallisesti merkittäviä tuulivoimatuotannon alueita käsittelevä Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 (YM 2014/KHO 2016) ja turvetuotantoa, aurinkoenergian tuotantoa, terminaalitoimintojen alueita, kaupan teemaa sekä kulttuuriympäristöjä ja maisema-alueita käsittelevä Satakunnan vaihemaakuntakaava 2 (MV2019). Lisäksi Satakunnassa on vireillä kaikki maankäyttömuodot kattavan Satakunnan maakuntakaavan 2050 laatiminen. Satakuntaliitto eteläisenä naapurimaakuntana kiinnittää Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 luonnosta koskevassa lausunnossaan huomiota erityisesti raja-alueen läheisyyteen sijoittuviin maankäyttöratkaisuihin ja vaikutusten arviointiin.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 selostuksen nykytilaa kuvaavassa osiossa todetaan, että lajiston uhanalaistumisen kehitys on maakunnassa huolestuttava ja vanhoja metsiä on maakunnassa hyvin vähän. Lisäksi osiossa todetaan, että luonnonympäristön kannalta merkittävää on myös luonnontilaisten soiden ja vesistöjen kehitys. Lisäksi Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 tavoitteissa viherrakenteen teeman osalta todetaan, että tavoitteena on parantaa luonnon monimuotoisuuden tilaa Etelä-Pohjanmaalla. Viherrakennetta koskevan teeman tavoitteena on edistää esimerkiksi suojelu- ja virkistysalueiden sekä yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden kytkeytyneisyyttä sekä heikentyneiden elinympäristöjen ennallistamista. Satakuntaliiton pitää Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 tavoitteita hyvinä ja kokonaisuudessaan kannatettavina, mutta erityisesti viherrakenneteeman osalta kaavaluonnoksen suhteen ristiriitaisina.

Satakunnan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntien rajavyöhykkeen luonnon ydinalueiden ketjumainen muodostelma Suomenselällä on valtakunnan mittakaavassa merkittävä ekologinen yhteys. Alue on myös usean uhanalaisen lajin elinympäristö.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 taustaselvityksessä Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut selvityksessä on tunnistettu metsä- ja suoelinympäristöjen arvoluokituksen perusteella Suupohjan aluekokonaisuus, joka sijoittuu maakunnan eteläosiin. Kokonaisuus käsittää useita maakunnan rajat ylittäviä

luonnon ydinalueita: Kauhaneva-Pohjankangas -ydinalue (ulottuu Karvian kunnan alueelle), Lauhanvuori-Siioninkeidas -ydinalue (ulottuu Kankaanpään kaupungin alueelle), Kauhaneva -Pohjankangas 2 -ydinalue (ulottuu Karvian ja Kankaanpään kuntien alueille), Stormossen-Peuranneva (ulottuu Merikarvian kunnan alueelle) ja Mustasaarenkeidas-Haapakeidas-Huidankeidas -ydinalue (ulottuu Kankaanpään ja Siikaisten kuntien alueelle).

Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut selvityksessä esiin nousseet ydinalueet on osoitettu Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050 luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeinä alueina ja niiden väliset yhteydet viheryhteystarvemerkinnällä. Suupohjan alue on osoitettu myös matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhykkeeksi.

Voimassa olevassa Satakunnan maakuntakaavassa on maakunnan pohjoisrajalla sijaitseva Haapakeitaan erämainen suoaluekokonaisuus osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeänä alueena. Alue liittyy kiinteästi Etelä-Pohjanmaan Suupohjan aluekokonaisuuteen. Ylimaakunnalliseen kokonaisuuteen liittyy myös Mustasaarenkeitaan suoalue, joka on osoitettu Satakunnan maakuntakaavassa melutasoltaan hiljaisena alueena sekä Pohjois-Satakunnan suo- ja metsäalue, joka on Satakunnan maakuntakaavassa osoitettu luontomatkailun kehittämisen kohdevyöhykkeenä. Laaja Satakunnan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntien rajalla sijaitseva Satakunnan maakuntakaavassakin osoitettu Haapakeitaan aluekokonaisuus kuuluu Natura 2000-verkostoon (FI0200021). Ylimaakunnalliset ydinalueet ja niiden väliset ekologiset yhteydet on tunnistettu myös vireillä olevaa Satakunnan maakuntakaavaa 2050 varten laaditussa Satakunnan viherrakenneselvityksessä (Ahlman Group Oy, 2021. Satakunnan viherrakenneselvitys 2021. Satakuntaliitto. Raportteja 160/2021.)

Satakuntaliitto kiinnittää huomiota Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050 osittain luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeälle Mustasaarenkeidas-Haapakeidas-Huidankeidas -alueelle ja Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut selvityksessä esiin nousseelle ydinalueelle sijoittuvaan Piikkilänviidan tuulivoimaloiden alueeseen. Alue sijaitsee Haapakeitaan Natura 2000- alueen pohjoispuolella ja alueen toteuttamisesta saattaa Satakuntaliiton käsityksen mukaan heikentää merkittävästi niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Lisäksi alueelta tehdään säännöllisesti havaintoja mm. EU:n lintudirektiivin liitteessä 1 mainituista uhanalaisista petolinnuista. Satakuntaliiton näkemyksen mukaan Satakunnan ja Etelä- Pohjanmaan rajavyöhykkeelle sijoittuvalle valtakunnan mittakaavassa merkittävälle ekologisen vyöhykkeen alueelle ei tule osoittaa tuulivoimaloiden alueita. Tuulivoimaloiden alue pirstooaa luonnon ydinaluetta ja heikentää merkittävästi uhanlaisten lajien elinympäristöjä. Maakuntakaavan luonnoksessa osoitetulla Piikkilänviidan tuulivoimaloiden alueella on vaikutuksia myös Satakunnan maakunnan alueelle ulottuvalle luonnon ydinalueelle, sekä

matkailuelinkeinolle ja virkistyskäytölle sekä Haapakeitaan Natura 2000-alueelle. Satakuntaliitto esittää, että Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 luonnoksesta tulee poistaa Piikkilänviidan tuulivoimaloiden alue tai sitä tulee merkittävästi supistaa etelän suunnasta. Tuulivoimaloiden alueiden vaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 luonnoksessa ja Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden ja vireillä olevien osayleiskaavojen tuulivoimaloiden alueiden ja niihin liittyvien sähkönsiirtoverkoston yhteisvaikutukset maakuntien rajavyöhykkeelle sijoittuvalle ekologiselle vyöhykkeelle, Natura 2000-verkostoon, lintudirektiivin liitteessä 1 mainituille uhanalaisille lajeille sekä matkailuelinkeinoille ja virkistyskäytölle. Yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös muut alueen elinympäristöjä muuttavat maankäyttömuodot, kuten laajat aurinkoenergian tuotantoon soveltuviksi arvioidut alueet sekä sähkönsiirtoon liittyvä voimajohtoverkosto, mikä myös pirstoo laajalti luonnon elinympäristöjä.

Lisäksi Satakuntaliitto kiinnittää huomiota Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 luonnoksessa osoitettuun Hukankeidas-Kangasjärvi-Satakunta moottorikelkkailureittiin, mikä suuntautuu Satakunnan maakunnan alueelle Satakunnan maakuntakaavassa osoitetulle Mustasaarenkeitaan suon hiljaiselle alueelle ja sijoittuu Haapakeitaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvien suoalueiden välittömään läheisyyteen. Satakuntaliitto esittää moottorikelkkareitin poistamista kyseiseltä kohtaa ja linjauksen muuttamista siten, että Satakunnan maakuntakaavan ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen tavoitteet eivät vaarannu.

Satakuntaliitto pitää hyvänä ratkaisuna, että kantatie 44 on osoitettu Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 luonnoksessa maantien, uusi tai merkittävästi parannettava -merkinnällä.

Satakuntaliitto esittää Etelä-Pohjanmaan liitolle kiitokset kaavaprosessin kuluessa tehdystä hyvästä yhteistyöstä ja esittää Etelä-Pohjanmaan liitolle työneuvottelun järjestämistä liittyen erityisesti raja-alueen läheisyyteen sijoittuviin maankäyttöratkaisuihin ja vaikutusten arviointiin. Satakuntaliitolla ei ole Satakunnan maakuntakaavan, Satakunnan vaihemaakuntakaavan 1 eikä Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 nojalla Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 luonnoksesta muuta lausuttavaa.

1.3 Viranomaiset

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Nähtävillä olevalla kokonaismaakuntakaavalla on tarkoitus korvata nykyinen vuoden 2005 kokonaismaakuntakaava ja aikaisemmin laaditut vaihemaakuntakaavat. Voimassa olevien maakuntakaavojen

ajanmukaisuuden arvioinnissa on päädytty siihen, että maakuntakaavat ovat aluerajaukseltaan vanhentuneita (Isonkyrön kunta) eivätkä enää vastaa kaikilta osin muuttuneisiin haasteisiin.

ELY-keskus on antanut maakuntakaavan valmisteluaineistosta/OAS 14.2.2022 lausuntonsa, jossa se on todennut aluerakenteen muutosten sekä maankäytön muutospaineiden johdosta kaavoitustyön aloittamista tarpeellisena.

Aiemmassa lausunnossaan ELY-keskus on todennut asettuvan teemoiltaan ja strategisuusperiaatteiltaan pitkälti laadittavana olevan kaavoitus- ja rakentamislain periaatteisiin. Valmisteluvaiheen aikana rakentamista ja alueidenkäyttöä koskeva lainsäädäntö on eriytynyt, mutta alueidenkäyttölakiin ei ainakaan vielä tässä vaiheessa ole esitetyt muutoksia, joilla olisi vaikutusta maakuntakaavan sisältöön ja ohjausvaikutukseen.

Valmisteluvaihetta koskevassa lausunnossa katsottiin maakuntakaavan teemojen (aluerakenne, liikenne- ja teknisen huollon verkostot, viherrakenne, luonnonvarat ja energianhuolto sekä kulttuuriympäristö) ja niiden käsittelytavan vastaavan hyvin muuttuneita maankäytöllisiä paikallisia ja valtakunnallisia haasteita.

Yhteenvetonaan ELY-keskus katsoi, että kaavoitusprosessi on OAS:ssa esitetty selkeästi ja perustellusti eikä hankkeen selvityspojan, vaikutusten arvioinnin ja/tai esitetyn vuorovaikutuksen osalta ole erityistä huomautettavaa.

Luonnosvaiheessa osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on päivitetty vähäisesti ja hankkeeseen on sisällytetty aurinkovoimahankkeita koskeva tarkastelu.

ELY-keskuksen kanta maakuntakaavaluonnokseen

Yleistä
Etelä-Pohjanmaan kokonaismaakuntakaava ja sitä varten laaditut selvitykset muodostavat laajan kokonaisuuden, joka käsittelee merkittävässä määrin ELY-keskuksen toimialaan kuuluvia maankäytöllisiä kysymyksiä. Lausunto on pyritty laatimaan maakuntakaavan teemoituksen mukaisessa järjestyksessä (aluerakenne, liikenne- ja teknisen huollon verkostot, viherrakenne, luonnonvarat ja energianhuolto sekä kulttuuriympäristö) vaikka teemoilla on usein toisiinsa kytkeytyviä vaikutuksia. Lausunto painottuu maakuntakaavan ohjausvaikutuksen kannalta merkittävimpiin osa-alueisiin, jotka ovat valtakunnallisella tasolla voimakkaimmassa muutoksen tilassa.

Hankkeen valmisteluprosessi on ollut avointa ja rakentavaa ja ELYkeskus on voinut olla mukana useassa maakuntakaavan teemojen mukaisissa selvitys- ja valmistelutilaisuuksissa. Maakuntakaavaa koskevat valmisteluasiakirjat on toimitettu ELY-keskukseen riittävän ajoissa ja/tai ne ovat olleet helposti saatavilla maakuntaliiton sivustoilta. Luonnosvaihe huomioiden selostuksessa on riittävän laajasti kuvattu kaavoitushanketta ja tuotu esille kaavaratkaisun perusteita.

Kaavan oikeusvaikutukset ja rakentamisrajoitukset on tuotu riittävän kattavasti esiin selostuksen 8. luvussa, mutta selostusvaiheessa voisi rakentamisrajoituksia koskevaa kappaletta täydentää kaavamerkinnöillä/symboleilla, joiden osalta rakentamisrajoitukset tulevat voimaan.

Alueidenkäyttö
Teema 1. Aluerakenne
Aluerakenteen osalta maakuntakaavaluonnosta varten on laadittu Etelä-Pohjanmaan aluerakenneselvitys. (Etelä-Pohjanmaan liitto 2021), missä on tarkasteltu Etelä-Pohjanmaan aluerakenteen, väestön, työpaikkojen ja palvelujen alueellisen sijoittumisen kehitystä 2000-luvulla sekä muodostettu käsiteltyjen muutos elementtien perusteella elinvoimatarkastelu alueen tilasta. Yksittäisenä aluetarkasteluna on tehty kaupallinen erityisselvitys Roveksen alueen osalta (Roveksen kaupallinen selvitys 2023, FCG Oy), missä on käsitelty Seinäjoen Roveksen alueen kaupan ja maakuntakaavan mitoituksen nykytilannetta, uuden liiketilan lisätarvetta ja vyöhykkeen kehittämismahdollisuuksia. Muilta osin on tukeuduttu aiempiin aluekehitystä kuvaaviin selvityksiin, jotka on laadittu 2016-14.

Asuminen ja elinkeinovyöhykkeet
Kaavaratkaisu tukeutuu liiton vuosina 2016-2022 laatimiin strategioihin, rakennemalleihin/selvityksiin sekä Suomen ympäristökeskuksen paikkatietoaineistoon. Kaavaratkaisun vyöhyketarkastelussa on huomioitu alueen valtakunnallinen merkitys huoltovarmuuden, ruuantuotannon ja maatalouden osalta.

Varsinaisten keskustaajamien lisäksi maakuntakaavassa on osoitettu 49 merkittävintä yli 200 as. erillistä kyläaluetta, joilla sijainnin, työpaikkojen ja palveluiden osalta on alueellista merkitystä ja kehityspotentiaalia. ELY-keskus pitää merkintää peruteltuna Etelä-Pohjanmaan alue- ja palvelurakenteen kehittämisen kannalta.

ELY-keskus pitää alueellisessa mielessä erityisen tärkeänä maakuntakaavaluonnoksessa osoitettua Seinäjoki-Vaasa kehittämisvyöhykettä kahden maakunnan ja maakuntakeskuksen välisenä kehitettävänä alueena, johon liittyy merkittäviä asioinnin, pendelöinnin, liikenteen, elinkeinotoiminnan ja alueiden välisen yhteistyön mahdollisuuksia. Vyöhyke päättyy Maakuntarajalla olevaan Tervajoen kyläalueeseen, jonka osalta on sovittu Ympäristöministeriön ja liittojen kanssa käytyjen neuvottelujen pohjalta käyttää yhtenäistä ja samasanaista kmt-merkintää. Tervajoen osalta kuntakaavoituksessa määritellään tarkemmin liikerakentamisoikeuden 50 000 k-m2 jakautuminen kuntien kesken.

Kaupalliset palvelut
Kaupallisten palveluiden mitoituksen osalta maakuntakaavaluonnos tukeutuu pitkälti vaihemaakuntakaava II:een (2016) ja vuonna 2020 hyväksyttyyn kaupan ja keskustatoimintojen vaihekaavamuutokseen. Luonnoksessa on kuitenkin Lapuan

kohdemerkintä muutettu 2,2 km2:n keskustatoimintojen alueeksi ja laajennettu Seinäjoen keskustatoimintojen aluetta vajaalla neliökilometrillä Päivölän alueella. Samassa yhteydessä Seinäjoen Roveksen alueen kaupallisen vyöhykkeen aluetta on supistettu Kivistöntien varrella. Koska alueen rakennusoikeus on kuitenkin säilytetty vaihekaavan mukaisena (100 000 km2) muutos mahdollistaa uuden Kuortaneentien vastaisen rajauksen merkittävän lisärakentamisen.

ELY-keskus katsoo, että Roveksen kaupallisessa tarkastelussa ei ole huomioitu riittävän laajasti kaupallisen potentiaalin kehittymistä Seinäjoella ja ko. laajennusaluilla. Selvityksestä puuttuu muun muassa arvio verkkokaupan kehityksestä ja sen vaikutuksista perinteisiin kauppapaikkoihin. Verkkokaupan osuuden tarkastelu on kaupan laajentumistarpeen kannalta erityisen tärkeää, koska se on muuttanut merkittävästi kuluttajien ostoskäyttäytymistä varsinkin erikoiskaupan osalta.

ELY:n näkemyksen mukaan maakuntakaavan tavoitevuosi sisältää kaupan kehittämisen kannalta merkittäviä epävarmuustekijöitä ja Seinäjoen keskustatoimintojen aluerajaus on jo voimassa olevassa maakuntakaavassa aluerajausmerkinnän sisällön kannalta liian suuri minkä takia sitä ei tule maakuntakaavatyön yhteydessä laajentaa alueellisesti tai Roveksen kaupallista vyöhykettä manipuloimalla, ellei muutostarvetta voida perustella laajemmalla kaupan selvityksellä.

Teema 2. Liikenne ja teknisen huollon verkostot
Liikennejärjestelmä ja tiestö
Kokonaismaakuntakaavan liikennejärjestelmä perustuu suurelta osin vaihekaava II:ssa esitettyyn ratkaisuun, jota on raide ja kevyenliikenteen yhteystarpeiltaan jonkin verran muokattu.

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma (Liikenne 12), Länsi- Suomen liikennestrategia ja Etelä-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma ohjaavat maakuntakaavan liikenneteemaa. Nämä on myös huomioitu hyvin maakuntakaavan laadinnassa. Liikenteen merkinnät perustuvat selvityksiin ja suunnitelmiin, jotka on tehty tai joita on käsitelty yhteistyössä ELY-keskuksen liikennevastuualueen kanssa. ELY-keskus näkee merkinnät hyvinä seuraavin huomioin:

Kaavakartalta ja -selostuksesta puuttuu kaksi olemassa olevaa eritasoliittymää: Kellokorven eritasoliittymä Alavudella sekä Luopajärven eritasoliittymä Kurikan Jalasjärvellä. Lisäksi kaavaselostuksessa mainittu kt 67 Valtionkadun eritasoliittymä (Itikan eritasoliittymän ja rautatiesillan välinen eritasoliittymä) ei ilmeisesti näy kaavakartalla.

Kaavaselostuksessa viitataan kantatien 44 yleissuunnitelmaan. Olemassa oleva suunnitelma on kuitenkin esisuunnitelma (toimenpideselvitys).

Kaavassa valtatie 3 Kurikan Tuiskulan kohdalla on esitetty kaksiajorataisena tienä. Merkintä pohjautuu vuonna 2015 laadittuun selvitykseen Valtatie 3 Tampere-Vaasa: Palvelutasolähtöinen kehityskäytäväselvitys. Tien liikennemäärät eivät kuitenkaan ole kasvaneet ennustetulla tavalla. ELY-keskus ei sulje pois kaksiajorataista tietä pitkän aikavälin tavoitetasona, mutta katsoo, että ensimmäisessä vaiheessa tietä kannattaa kehittää yksiajorataisena maantienä mm. toteuttamalla tarvittavia liittymäjärjestelyjä (merkittävä parantaminen), minkä on hyvä näkyä myös kaavamääräyksissä.

Vaikutusten arvioinnin osalta on hyvä huomioida, että liikenne on johdettua kysyntää. Maakuntakaavalla voidaan vaikuttaa väylien kehittämisen lisäksi erityisesti liikenteen kysyntään toimintojen sijoittelulla eli aluerakenteella. Tästä syystä ehdotusvaiheessa kaavan vaikutusten arvioinnissa olisi hyvä tarkastella kaavalla osoitettavan aluerakennekokonaisuuden vaikutusta liikennejärjestelmän keskeisiin tavoitteisiin (L12 ja Etelä-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma), erityisesti kestävyystavoitteen osalta.

Lisäksi ELY-keskus muistuttaa, että käynnissä olevat suunnitelmat vt 19 Seinäjoki-Lapua ja vt 18 parantaminen Seinäjoen keskustan kohdalla määrittelevät valtatien tavoitetason kyseisillä yhteysväleillä. Nämä tulee huomioida kaavan ehdotusvaiheessa. Rengonharjun lentokentän ja rautatie yhteystarvemerkintä edellyttää tarkempia selvityksiä liikenteen ja lentokenttäkapasiteetin kasvusta.

Teknisen huollon verkostot
Vesihuolto
Kaavaselostuksessa on todettu, että Etelä-Pohjanmaan vesijohto verkko on melko kattava, eikä viemäriverkostoakaan tarvitse enää juurikaan laajentaa. Myös tarvittavista jätevedenpuhdistamoista ja vedenottamoistakin ainakin suurin osa on jo toteutettu. Jätevesien käsittelyä on saatu tehostettua keskittämällä puhdistustoimintaa tehokkaampiin yksiköihin. Vireillä olevista hankkeita tuodaan esille Kurikan syväpohjavesihanke, jonka yhteydessä selvitetään pohjavesien käyttöönottoa Vaasan ja Kurikan kaupunkien tarpeisiin. Hankkeen vaikutusalueella Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla on 150 000 asukasta sekä elintarviketuotantoa, joka tarvitsee runsaasti talousvettä.

Sähkönsiirto
Maakuntakaavaan on osoitettu uusina voimajohtoyhteyksinä ne voimajohdot, joiden linjaus on valittu YVA-menettelyn tai muun suunnittelun perusteella. Muut uudet yhteydet on merkitty maakuntakaavaan yhteystarpeena, jonka sijainti määritellään tarkemmassa lupamenettelyssä.

ELY-keskus toteaa, että alueella on kuitenkin vireillä merkittäviä hankkeita kantaverkon kapasiteetin nostamiseksi vastaamaan uusiutuvan energian syöttötarpeita. Vaikka hankkeiden yhteydessä tukeuduttaisiin vanhoihin johtokäytäviin

niiden leveys saattaa kasvaa merkittävästi, millä on merkittäviä maisemallisia vaikutuksia ja leveät käytävät voivat aiheuttaa myös ylipääsemättömiä lajikohtaisia estevaikutuksia. Kantaverkon lisäksi vireillä olevat uudet tuulivoima-alueet edellyttävät uusia yhteystarpeita kantaverkkoon. Maakuntakaavassa tulee antaa tarkempia ja velvoittavampia määräyksiä ko. verkostojen toteutuksen osalta.

Teema 3. Viherrakenne

Kokonaisuutenaan maakunnallista viherrakennetta on kaavahankkeen yhteydessä käsitelty selvitysten osalta laajasti ja alueiden merkitys hyvinvoinnin ja maakunnan houkuttelevuuden osalta on ymmärretty hyvin. Viherrakenteeseen liittyvät teemat ja tavoitteet ovat kuitenkin usein ristiriitaisia muiden perinteisten vahvojen maankäyttötavoitteiden kanssa ja niiden keskinäinen sovittaminen kokonaismaakuntakaavassa on vaikeaa.

ELY-keskuksen lausunnossa otetaan erikseen kantaa suoalueisiin osana maakuntakaavan luonnonvarat ja energiahuoltoteemaa, mutta alueet nähdään myös tärkeänä osana maakunnallista viherrakennetta. Tämän osalta ELY-keskus näkee luonnoksen puutteena, ettei Soidensuojelun täydennysehdotuskohteita esitetä merkittäväksi maakuntakaavaan.

Maakuntastrategian eräänä tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttäminen, johon Suomi on sitoutunut. Tämä tarkoittaa suojelupinta-alan merkittävää kasvattamisesta EU-jäsenmaissa vuoteen 2030 mennessä ja tämä tavoite tullaan myös huomioimaan valmisteilla olevassa kansallisessa luonnon monimuotoisuusstrategiassa. On oletettavaa, että suojelua pyritään tulevaisuudessa edistämään nimenomaan luonnonarvoiltaan arvokkaiksi tiedetyillä alueilla, kuten soidensuojelun täydennysehdotuskohteilla. Ottaen huomioon Etelä-Pohjanmaan asema suovaltaisena maakuntana, sen tulisi esiintyä Suomessa edelläkävijänä suoluonnon huomioon ottamisessa, ei vain soiden taloudellisessa hyödyntämisessä. Soidensuojelun täydennysehdotuskohteet tuleei merkitä maakuntakaavaan näiden soiden luonnonarvoja osoittavalla merkinnällä.

ELY-keskus haluaa nostaa ehdotusvaiheessa käsiteltäviksi seuraavia yksittäisiä täydennystarpeita, jotka olisi hyvä huomioida jatkotyöskentelyssä:
Valtakunnallisesti merkittävälle UNESCO Geopark -alueelle on tarpeen antaa suunnittelumääräykset retkeily- ja luontokohteiden sekä reittien huomioimisesta alueelle sijoittuvien tuulivoimala-alueiden osalta siten, että nykyisten reittien ja kohteiden alueella ympäristössä sovelletaan suojelu- ja virkistysalueille osoitettuja meluarvoja. Tuulivoimahankkeiden YVA-menettelyssä on muutoinkin huomioitava kestävän matkailun edistäminen ja kuntakaavoituksessa on osoitettava tarpeelliset uudet yhteysreitit sekä maakuntakaavassa osoitetut ulkoilu-, kelkkailu- ja muut reitit ja yhteystarpeet.

Ilmajoen ja Seinäjoen rajalla olevan Kyrkösjärven ja sen ympäristön hyödyntäminen ympärivuotiseen ulkoiluun ja retkeilyyn on tarpeen turvata seudullisesti merkittävällä ulkoilureittimerkinnällä. Tämä edistäisi osaltaan virallisen ulkoilureitin perustamista. Viheryhteystarpeiden täydentäminen esim. Hirvijärven ja läheisten SL-alueiden kautta.

Maakuntakaavaselostuksessa tulee tarkemmin arvioida esitettyjen tuulivoima-alueiden ja muun laajentuneen maankäytön vaikutukset nk. hiljaisten luontoalueiden osalta.

Teema 4. Luonnonvarat ja energiatuotanto
Kaavaselostuksessa on todettu, että maakuntakaavassa osoitetaan kaavan tavoitteiden mukaisesti merkintöjä, joilla pyritään luonnonvarojen kestävään käyttöön sekä bio- ja kiertotalouden edistämiseen. Maakuntakaavaratkaisu mahdollistaa myös laajan päästöttömän energiantuotannon. Luonnonvaroja ja energiantuotantoa koskevat merkinnät perustuvat selostuksen mukaan laajoihin taustaselvityksiin, joiden avulla kaavaratkaisu ja sen vaikutukset on pyritty arvioimaan ja välttämään merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Vedenhankintaan ja pohjavesi
Vedenhankintaa ja pohjavesiä koskevassa osiossa on kuvauksia ja määräyksiä, joita tulisi tarkentaa seuraavilta osin:
Kaavamerkinnät ja -määräykset sekä kohdeluettelo -dokumentti: Sivu 36, pohjavesialueet:

- Pohjavesialuemerkinnän selite TÄRKEÄ VEDENHANKINTAAN SOVELTUVA POHJAVESIALUE tulee muuttaa muotoon TÄRKEÄ TAI MUU VEDENHANKINTAKÄYTTÖÖN SOVELTUVA POHJAVESIALUE, koska merkinnällä on osoitettu sekä tärkeät (luokka 1) että muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat (luokka 2) pohjavesialueet.
- Vastaava muutos tulee tehdä myös sivulle 78.
- Kohdeluettelon ajantasaisuus tulee tarkistaa pohjavesialueiden osalta.

Selostusta koskevat tarkennukset sivut 136–138, pohjavesialueet:

- Merkinnän selite tulee korjata muotoon Tärkeä tai muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue. Vastaava korjaus tulee tehdä muihinkin kohtiin, joissa samaa ilmaisua on käytetty, sekä liitteeseen 1.
- Pohjavesialueiden luokkana tulee luokkien 1 ja 2 lisäksi mainita myös E-luokka. Sitä voidaan käyttää yhdessä 1- ja 2-luokan merkinnän kanssa, ja Etelä-Pohjanmaalla on sekä 1E- että 2E-luokan pohjavesialueita.
- Kaavaratkaisua koskevassa osuudessa on esitetty useita pohjavesialueiden lukumääriä ja luvut ovat keskenään ristiriitaisia. Lukujen eroavaisuuksia ei selitetä. ELY-keskus ehdottaa, että asian voisi ilmaista esimerkiksi seuraavasti:

Etelä-Pohjanmaalla on XXX pohjavesialuetta, joista XXX kuuluu luokkaan 1 tai 1E ja XXX luokkaan 2 tai 2E. Maakuntakaavassa osoitetaan aluemaiset pohjavesialueet, joista XXX kuuluu luokkaan 1 tai 1E ja XXX luokkaan 2 tai 2E. Pistemäisiä pohjavesialueita ei osoiteta maakuntakaavassa."

- Pohjavesialueiden lukumäärä on tarkistettava ehdotusvaiheessa silloisen tilanteen mukaiseksi. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus tekee pohjavesialueiden rajauksiin ja luokkiin muutoksia, jos niihin olennaisesti vaikuttava tieto sitä edellyttää (laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä 1299/2004, 10 c §). Myös pohjavesialueiden poistuminen luokituksesta on mahdollista, jos alue ei enää täytä lain mukaista pohjavesialueen määritelmää.

Pohjavesialueiden paikkatietoaineisto on ehdotusvaiheessa päivitettävä ajantasaiseksi.

Maakuntakaavassa on lisäksi esitetty joitain nykytilanteeseen perustuvia aluevarauksia, jotka ovat ristiriidassa alueiden suojavarausten kanssa. Näiden osalta tulisi harkita merkinnän poistamista tai sitä koskevia erityismääräyksiä:

- Ukkokankaan teollisuusalue pohjavesialueella
- Torakan ampumarata pohjavesialueella
- Murronnevan moottoriurheilurata Hauta-Ahokankaan pohjavesialueella
- Soinin teollisuusalue Lintuharjun pohjavesialueen tuntumassa
- Ylihärmän teollisuusalue Pöyhösenkankaan pohjavesialueella

Kallioperä, soranotto ja geologia
Selostuksen kaavaratkaisu perustuu Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen sekä Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan liittojen POSKI-hankkeeseen (2021–2023), jossa tarkistettiin aiemman POSKI-hankkeen maa- ja kalliokiviainesten ottoon määriteltyjen, mutta vielä laajasti maa-ainesten otolle avaamattomien alueiden nykytila ja luokittelu. Esitettyihin määräyksiin ja rajauksiin ei tässä vaiheessa ole huomautettavaa.

Tuulivoima ja uusiutuva energia
Maakuntakaavalla ohjattavista teemoista ehkä merkittävin ja nopeiten suoraan rakentamista toteuttavaan kaavoitukseen johtava maankäyttömuoto on tuulivoimarakentaminen. Kaavaluonnoksessa on esitetty voimassa olevan maakuntakaavan tuulivoima-alueiden lisäksi 28 uutta tuulivoimatuotantoon soveltuvaa aluetta (yht.45), joiden aluevaraus on yhteensä noin. 721 km2.

ELY-keskus pitää perusteltuna, että luonnoksessa on huomioitu tuulivoimayksiköiden tehollinen ja mitoituksellinen kehittyminen pudottamalla seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen koko 7 laitokseen, mikä vastaa nykytekniikan mukaisten myllyjen YVAuksen mukaista min. 45 MW tehoa.

Esitettyjen tuulivoimavarausten osalta ELY-keskus toteaa, että YVA ja yleiskaavakäsittelyyn on jo tuotu hankkeita lähes kaikilta maakuntakaavaluonnoksen

tuulivoimaselvityksen mukaisilta uusilta alueilta. Luonnoksen pinta-alalisäys voimassa olevaan maakuntakaavaan nähden on yli 100%. Suojeltavien petolintujen osalta näiden alueiden täysimääräinen toteutuminen kohdistaisi muun muassa tämän lajiston säilymiselle kestämättömän paineen, mikä joudutaan huomioimaan alueiden tarkemmassa suunnittelussa.

Luonnoksessa on osoitettu joitain ekologisia yhteyksiä laajojen tuulivoima- alueiden läpi, mutta niiden osalta ei ole annettu tarkempia määräyksiä, siitä miten "ekologinen käytävä" on toteutettava. Ekologista yhtenäisyyttä vaarantaa myös laitosalueiden johtokäytävät, joiden toteutuksen osalta maakuntakaavaa ja sen ohjeistusta on myös syytä tarkentaa.

Esitetyt tuulivoimaloiden alueet perustuvat maakuntakaavaa varten laadittuihin tuulivoimaselvityksiin (FCG 2022a) ja sen lisäselvityksiin. Maakuntakaavaluonnoksessa 14 alueelle on annettu luontoperusteisia huomioita ja yhdeksälle alueelle maisemavaikutuksiin perustuvia suunnittelumääräyksiä.

Sosiaaliset ja kulttuuriympäristöön liittyvät vaikutukset
Tuulivoimatuotannon suorat vaikutukset koskevat varsinaisten tuotantoalueiden mitattavissa olevia melu- ja välkevaikutuksia. Näiden lisäksi alueilla on etäisyydestä ja peitevaikutuksesta riippuvia alueiden koettuun viihtyisyyteen ja kulttuuriympäristöön liittyviä maisemavaikutuksia. Asumisviihtyisyyden osalta tulee pyrkiä ratkaisuihin, missä asutuksen ympärillä on riittävän laaja ja yhtenäinen myllystä vapaita näkemäsektori ja kulttuuriympäristöjen osalta etäisyydet voimala-alueisiin on pidettävä riittävän suurina. Alueita ei myöskään saa sijoittaa yleisten lähivirkistys/matkailualueiden läheisyyteen.

Energiatuotannon luontovaikutukset
Luontovaikutusten osalta ELY-keskus tarkastelee maakuntakaavaluonnoksessa esitettyjen tuulivoima-alueiden vaikutuksia lajikohtaisesti. Erityisesti suurten petolintujen ja metsäpeuran on todettu olevan herkkiä tuulivoiman vaikutuksille.

Maakotka
Selvityksessä esitetään reviirikohtaisesti potentiaalisten tuulivoima-alueiden aiheuttama laskennallinen merkittävyyden raja. ELY-keskus toteaa, että tuulivoima-alueiden vaikutuksia maakotkaan tulee tarkastella reviirikohtaisesti.

Vaikka rajauksia on tarkennettu maakuntakaavan valmisteluvaiheessa ja vaikutuksia on pyritty tätä kautta lieventämään, ei Napalankallioiden tuulivoima-alue (7) ole todennäköisesti toteuttamiskelpoinen johtuen Peränevan maakotkareviirille aiheutuvista vaikutuksista. Myös läheisen Pauhusaaren (14) tuulivoima-alueen rajausta on syytä tarkastella maakotkan kannalta. Maakuntakaavan suunnittelumääräyksiin on kirjattu kyseiselle alueelle vaatimus suurten petolintujen reviirin huomioimisesta jatkosuunnittelussa. Vastaava rajauksen tarkastelu ja suunnittelumääräys tulee olla

myös muilla selvityksen perusteella maakotkareviirien kannalta kriittisesti sijoittuvilla tuulivoima-alueilla, kuten 3 Aitakangas, 9 Peurainneva, 13 Talpakanräme, 21 Piikkilänviita, 34 Kimpilamminkangas, 36 Harjaneva, 9979 Ilvesneva, 9983 Savonneva, 9985 Korkeamaa, 9990 Kulmasaarenmäki ja 9992 Vöyrinkangas. Suunnittelumääräys löytyykin kaavaluonnoksesta edellä mainituilta alueilta.

Osalle maakotkareviireistä on jo vireillä tuulivoimahankkeita ja maakotkia on pystytty myös varustamaan satelliittiseurantalaitteistolla. Tämä antaa merkittävää tietoa maakotkan käyttäytymisestä reviirillään ja täydentää mallinnuksen antamaa tietoa.

Merikotka
Yleisesti ottaen Etelä-Pohjanmaan merikotkakanta ei vielä ole kovin vankka, vaikka todennäköisesti kanta jatkaa kasvuaan ja uusia reviirejä syntyy erityisesti suurten järvien alueelle. Esitetyt tuulivoima-alueet eivät juuri uhkaa Etelä-Pohjanmaan merikotkapopulaatiota, mutta vaikutuksia saattaa aiheutua hankkeiden toteutuessa myös Pohjanmaan alueella pesiville merikotkille. Tietyillä reviireillä jo rakennetut tuulivoimalat ylittävät reviirikohtaiset riskirajat. Maakuntakaavaluonnoksessa esitetyt suunnittelumääräykset tiettyjen tuulivoima-alueiden kohdalla ovat täten perusteltuja.

Luonnonsuojeluyksikkö huomauttaa, että suuria petolintuja koskevan tuulivoimaselvityksen laadinnan jälkeen on havaittu uusi merikotkan pesintä Haapikankaan (9993) itäpuolella Närpiössä. Pesä on tuottanut poikasia kesällä 2022. Kyseessä on todennäköisesti uusi reviiri, jonka vaikutukset 9993 Haapikankaan ja 9978 Paskoonharjun tuulivoima-alueisiin on hyvä selvittää ennen kaavaehdotusta.

Sääksi
Sääksen tiedossa olevien pesäpuiden ja reviirien kannalta huomionarvoisimmat tuulivoima-alueet on huomioitu suunnittelumääräyksin. ELY-keskus huomauttaa, että vireillä olevan tuulivoimahankkeen alustavien seurantojen perusteella Hietikonnevan (5) tuulivoima-alueen suunnittelumääräyksiin on syytä lisätä maininta suuren petolinnun reviirin huomioimisesta. Alueella on havaittu viitteitä joko sääksen pesimisestä kyseisellä tuulivoima-alueella, tai pesimäaikaisten saalistuslentoreitin sijoittumisesta kyseiselle tuulivoima-alueelle.

Metsäpeura
Tuulivoimalla voidaan ennakkoon arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia erityisesti linnustoon, mutta myös luonnonsuojelun kannalta erittäin merkittävään metsäpeuraan (Rangifer tarandus fennicus). Suomenselän metsäpeurapopulaation voidaan katsoa olevan ainoa elinvoimainen metsäpeurakanta koko maailmassa. Tällöin korostuu lajin huomioiminen kaikessa suunnittelussa ja alueiden käyttöä muuttavissa hankkeissa niin Etelä-Pohjanmaalla, kuin muualla Suomenselän alueella.

Kuten Pohjalaismaakuntien tuulivoimaselvityksen yhteisvaikutusten arvioinnissa todetaan, tuulivoimapuistojen vaikutuksia metsäpeuraan ei ole vielä tieteellisesti

tutkittu. Muihin hirvieläimiin ja metsäpeuran lähisukulaisiin liittyvää tutkimusta on kuitenkin saatavilla ja saadut tulokset viittaavat tuulivoiman aiheuttavan häiriötä niin rakennusvaiheessa, kuin myös toimintavaiheessa.

Melu- ja visuaalisten häiriöiden on todettu ulottuvan jopa 2–3,5 km etäisyydelle voimaloista. Erityisen herkkiä häiriölle ovat vasovat vaatimet, jolloin kevät- ja kesäaikaisten metsäpeuran elinympäristöjen huomioiminen korostuu.

Maakuntakaavaluonnoksessa esitetyt tuulivoima-alueet eivät juurikaan sijoitu metsäpeuran keskeisille lisääntymisalueille muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Sen sijaan tuulivoima-alueita sijoittuu metsäpeurojen talvilaitumina käyttämille alueille, sekä kulkureiteille talvisten ja kesäisten elinpiirien välillä. Luonnonvarakeskuksen tekemän selvityksen perusteella esimerkiksi Lappajärven ympäristö on havaittu erittäin merkittäväksi Suomenselän metsäpeurapopulaation talvilaidunalueeksi, jonne nykyinen metsäpeurakanta vaeltaa aina poronhoitoaluetta myöten. Merkittävä kevät- ja syysvaelluksen aikainen kerääntymisalue sijaitsee laajalla alueella Perhon Porasen ympärillä

Keski- ja Etelä-Pohjanmaan raja-alueilla. Suurin osa koko Suomenselän peurakannasta vaeltaa Lappajärven pohjoispuolelta läntisille talvehtimisalueille, jossa ydintalvi nykyisin vietetään. Paluu tapahtuu suunnilleen samoja reittejä käyttäen. Edellä mainituille vaellusreiteille ja metsäpeuran talvisille laidunalueille sijoittuvat keskeisesti erityisesti 3 Aitakankaan, 13 Talpakanrämeen sekä 33 Iso Saapasnevan tuulivoima-alueet.

Maakuntakaavan jatkovalmistelussa tulee harkita niiden poistamista jatkosuunnittelussa tai alueiden merkittävää supistamista nykyisestä koostaan. Joka tapauksessa merkittäville metsäpeura-alueille sijoittuvilla tuulivoima-alueilla tulee olla maakuntakaavan suunnittelumääräyksissä merkintä metsäpeuran huomioimisesta jatkosuunnittelussa, mikä kaavaselostuksessa onkin huomioitu kiitettävällä tavalla. Tuulivoimaselvityksen yhteisvaikutusten arvioinnissa tuodaan esille, että tuulivoima-alueiden toteuttamisen vaikutusten laajuutta ja merkittävyyttä on kuitenkin vaikea luotettavasti arvioida, koska metsäpeurojen käyttäytymisestä toiminnassa olevien tuulivoimapuistojen alueella ei ole olemassa tieteellisiä tutkimustuloksia. ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö toteaa, että tämän vuoksi hankkeiden arvioinnissa tuleekin käyttää varovaisuusperiaatetta: mikäli merkittäviä vaikutuksia ei voida objektiivisesti ja tieteellisesti poissulkea, ei hanketta tai suunnitelmaa voida toteuttaa.

Metsäpeuralle merkittävät elinympäristöt sijoittuvat usein suojelualueille, kuten Natura 2000 -alueille, joiden luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää. ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö tulee ottamaan luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisessa Natura-lausunnossaan erikseen kantaa aluekohtaisesti hankkeiden vaikutuksista Natura 2000 -alueiden suojeluperusteena olevaan lajistoon, johon metsäpeura kuuluu.

Aurinkoenergia
Maakuntakaavaluonnoksessa esitetään 25 turvetuotantoaluetta aurinkoenergian tuotantoalueiksi. Esitys perustuu Etelä-Pohjanmaan aurinkoenergiaselvitykseen (FCG 2023). Selvityksessä tunnistetaan alueen kuivatustarpeen jatkuminen siirryttäessä turvetuotannosta aurinkovoiman tuotantoon. Selvityksessä ei ole kuitenkaan huomioitu aurinko-voima-alueella tapahtuvasta turpeen hajoamisesta aiheutuvia päästöjä.

Aurinkovoiman sijoittelussa ei ole myöskään huomioitu happamia sulfaattimaita, joilla kuivatus aiheuttaa vesistöjen tilaa heikentävää happamien yhdisteiden kuormitusta. Lisäksi mukana on alueita, joilla on kuivatusteknisiä haasteita. Aurinkoenergian ympäristövaikutuksia tulee selvittää tarkemmin jatkotarkastelussa ja osoittaa aurinkoenergia-alueet sellaisille vanhoille turvetuotantoalueille, jossa ympäristövaikutukset jäisivät mahdollisimman vähäisiksi tai/ja antaa ko. alueille sijoitettaville aurinkovoimaloille selvitystarvetta koskevaa tarkempaa ohjeistusta.

Vaikka aurinkoenergian hankkeiden määrä on alueella lisääntynyt merkittävästi, niillä ei ole sellaisia tuulivoimarakentamiseen verrattavia ympäristövaikutuksia, jotka edellyttäisivät maakuntakaavassa osoitettavia aluevarauksia ja ELY-keskus esittää aluevarausten poistamista varsinaisesta kaavakartasta. Maakuntakaava selostuksessa ja määräysosassa on kuitenkin hyvä painottaa jo luonnoksessakin esille tuotuja suunnitteluohjeita alueiden sijoittelulle, sähköliittymiin yms. Luonnoksessa tulee kuitenkin voimakkaammin ottaa kantaa siihen etteivät tuotannolliset/virkistysarvoja omaavat metsämaa-alueet tai huoltovarmuuden kannalta tärkeät peltomaat ole soveliaita aurinkovoiman sijoitteluun. Laajoilla aurinkoenergiahankkeilla on usein vesistövaikutusten lisäksi vaikutuksia luontoympäristön monimuotoisuuteen sekä jokamiehen oikeuksiin ja ne edellyttävät sijoituspaikasta riippuen tarkempaa yleis- tai asemakaavallista tarkastelua.

Turvetuotanto, soiden suojelu ja vesistöt
Suot ja turvemaat maakuntakaavoituksessa-oppaan (Suomen ympäristö 7/2015) mukaan energiahuollon ja -tarpeiden huomioiminen on keskeinen lähtökohta turvetuotannon maakunnallisessa suunnittelussa. Hallitusohjelman tavoite on puolittaa turpeen energiakäyttö vuoteen 2030 mennessä. EU:n Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) kautta tuetaan toimialoja, joita kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen koskettaa eniten. Suomessa tuki on päätetty kohdistaa erityisesti energiaturpeen käytön vähentämiseen. Etelä-Pohjanmaa on JTF-siirtymäsuunnitelmassaan sitoutunut vähentämään energiaturpeen päästöjä 70 prosenttia. Maakuntakaavaluonnoksessa esitetään osoitettavaksi turvetuotantoon soveltuvaksi 95 suota, yhteensä 7 770 ha. Uusien energiaturvealueiden osoittaminen tässä laajuudessa on ristiriidassa Etelä-Pohjanmaan JTF-siirtymäsuunnitelman

päästövähennystavoitteiden kanssa, mutta myös maakunnan ilmasto- ja kiertotaloustiekartan ja maakuntasuunnitelman kanssa.

ELY-keskus katsoo, että tuotantoon soveltuvien alueiden tarpeellisuutta ja pinta-alaa tulee tarkastella uudelleen uusimpien käytössä olevien selvitysten, ennusteiden ja strategioiden valossa ja perustua oikeaan tarpeeseen. Mikäli alueiden käyttötarkoituksena tulisi olemaan jokin muu kuin energiaturpeen tuotanto (esim. kasvuturpeen tuotanto), tulee alueiden soveltuvuutta arvioida uudelleen käyttötapa huomioon ottaen ja asia avata tarkemmin kaavaselostuksessa.

Etelä-Pohjanmaalla on JTF-siirtymäsuunnitelmassa merkittävä pinta-alallinen tavoite (4 000 ha) ennallistaa ja ottaa kestävään jälkikäyttöön turvetuotannosta vapautuneita alueita. Tällä tarkoitetaan alueiden vesittämistä ja ottamista esimerkiksi kosteikkoviljelyyn. Jatkotarkastelussa tuleekin huomioida turvetuotannosta vapautuneisiin alueisiin kohdistuvat osin ristiriitaisetkin maankäytölliset paineet ja tavoitteet, ja ohjata turvetuotantoalueiden jälkikäyttöä vähiten ilmasto- ja vesistöpäästöjä aiheuttavaan suuntaan etenkin happamilla sulfaattimailla ja paksuturpeisilla alueilla. Turvetuotannosta poistuvien alueiden jälkikäyttömuotoa valittaessa on huomioitava Etelä-Pohjanmaan ilmasto- ja kiertotaloustiekartan mukaisesti mm. suon ominaisuudet, sijainti ja vesitalous, jotta ympäristöön ja ilmastoon kohdistuvilta haittavaikutuksilta vältytään tai niitä voidaan lieventää.

Olemassa olevia turvetuotantoalueita ei ole esitetty merkittäväksi maakuntakaavaan. Lähtökohtaisesti ELY-keskus pitää tätä hyvänä ratkaisuna, tuotantoalueiden elinkaari ja energiamurros huomioon ottaen. Asia tulisi kuitenkin selittää ja perustella kaavaselostuksessa.

Maakuntakaavaluonnoksessa esitetään 25 turvetuotantoaluetta aurinkoenergian tuotantoalueiksi. Kyseisiä vaikutukset on käsitelty myös aurinkovoimaa koskevassa osiossa. Vanhoilla turvetuotantoaluilla ympäristövaikutukset ko. alueilla tulee selvittää paikallisten olosuhteiden, vanhempien lupaehtojen sekä alueiden paloturvallisuuden kannalta siten, että kaikki ympäristövaikutukset jäisivät mahdollisimman vähäisiksi.

Kaavaluonnoksessa on erillinen suunnittelumääräys valuma-alueilla, joilla turvetuotannon vesiensuojelumenetelmiin ja tuotannon vaiheistukseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Lisäksi tietyillä valuma-alueilla alapuolisten vesistöjen erityisiin luonnonarvoihin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Em. valuma-alueet olisi hyvä esittää selostuksessa teemakartalla. Laihianjoen yläosan valuma-alue (41.005) on tullut maakuntakaavaan uutena alueena Isonkyrön liittymisen myötä. Laihianjoen yläosilla on luonnon- ja kalataloudellisesti arvokkaita alueita, joilla on merkitystä koko vesistön kannalta. Laihianjoki tulee lisätä mukaan valuma-alueisiin, joilla vesiensuojelumenetelmiin ja tuotannon vaiheistukseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Turvetuotantoon soveltuvia alueita esitetään edelleen alueille, joilla on GTK:n kartoituksen mukaan kohtalainen tai suuri todennäköisyys happamien sulfaattimaiden esiintymiselle. Happamat sulfaattimaat ovat nousseet yhä merkittävämmäksi huomiotavaksi tekijäksi ympäristölupaharkinnassa. Lisäksi happamilla sulfaattimailla sijaitsevilta tuotantoalueilta purkautuu usein hyvin happamia päästöjä alapuolisiin vesiin.

ELY-keskuksen näkemykseen mukaan tuotantoon soveltuvat alueet tulee rajata pois em. kohtalaisen ja suuren riskin alueilta. Vesienhoitolain (1299/2004) ja sen taustalla olevan EU:n vesipuitedirektiivin (2000/60/EY) yleisenä tavoitteena on, että pinta- ja pohjavesien tila on vähintään hyvä, eikä tila heikkene. Tavoitteet ovat jäsenvaltioita sitovia. Merkittävässä osassa hyvässä ekologisessa tilassa olevia vesistöjä hyvä tila tai tavoite hyvän tilan saavuttamisesta on uhattuna, mikäli kuormitusta ja muita tilaa heikentäviä paineita ei saada vähennettyä. Yleisesti alueiden osoittaminen turvetuotantoon soveltuvaksi alueeksi, vaikka suon purkuvesistön tila olisi hyvää heikompi, ei ole kestävä.

Kaiken kaikkiaan turvetuotannon ja aurinkoenergian ilmastovaikutuksia tulee tarkastella avoimesti ja kokonaisvaltaisesti huomioiden hiilivaraston pieneneminen. Edellä mainituin perusteluin, ELY-keskus ei näe tarpeelliseksi esittää turvetuotantoon osoitettuja alueita maakuntakaavassa. Vesistövaikutusten johdosta tulee ensi sijassa poistaa kuormitukselle herkillä vesistöalueilla, kuten esimerkiksi lohikalapitoisten pienvesien valuma-alueilla, sijaitsevat turvetuotantoon osoitetut alueet sekä esimerkiksi tuotantoalueet, jotka on määritetty edustavan luonnontilaluokkaa 2.

Edellä esitetyn perusteella ELY-keskus huomauttaa, että voimassa olevassa maakuntakaavassa erityissuojelua vaativat vesistöt (Ikkelänjoki, Kuninkaanjoki, Lapväärtinjoki-Isojoki ja Pihlajaveden reitistö) tulee säilyttää myös valmisteilla olevassa maakuntakaavassa.

Suoalueet ovat merkittäviä kohteita myös viherrakenteen, biologisten yhteyksien ja ihmisten virkistystoiminnan kannalta, mistä ELY-keskuksen kanta on esitetty viherrakenne teeman yhteydessä

Teema 5. Kulttuuriympäristö
Voimassa olevan maakuntakaavan kulttuuriympäristöä koskevat tavoitteet ja aluerajaukset perustuvat vuoden 2005 kokonaismaakuntakaavaan, joka on vanhentunut sekä valtakunnallistesti arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristörajausten (RKA-alueiden) että valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-aluerajausten osalta (MA-alueet), jotka on päivitetty 2010 (RKY) ja 2022 (MA). Nähtävillä olevaan maakuntakaavaluonnokseen

on siirretty näiden osalta uusimmat aluerajaukset ja maakunnallisesti arvokaan kulttuuriympäristön osalta luonnos pohjautuu seuraaviin selvityksiin: Maaseudun kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet - Ehdotukset Etelä-Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi, osa 2, päivitys- ja täydennysinventointiin (Proagria Etelä-Pohjanmaa & Etelä-Pohjanmaan liitto 2014), Etelä-Pohjanmaan maakunnallinen rakennusinventointi. (Niukko. & Etelä-Pohjanmaanliitto (2017), Etelä-Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön arvotus ja Etelä-Pohjanmaan uudemman rakennetun kulttuuriympäristön inventointi sekä arvotus. (Saatsi Arkkitehdit 2021) sekä inventoinnin pohjalta täydennetty "Maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt 2023" (Etelä-Pohjanmaan liitto 2023).

Kulttuuriympäristön osalta luonnoksessa on hyvin huomioitu maakunnallisesti merkittävät maisema-alueet sekä maakunnallisesti merkittävä agraari ja moderni rakennuskanta sekä näiden muodostamat aluekokonaisuudet. Luonnoksessa todetaan myös perustellusti, kulttuuriympäristön arvotuksen olevan aikasidonnaista ja selvitysten perusteella täydentyvää.

Ilmatieteen laitos

Ilmatieteen laitoksen lausunto Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kaavaluonnoksesta säätutkamittausten näkökulmasta

Ilmatieteen laitos on Suomen virallinen turvallisuussääpalvelun tuottaja. Tässä tehtävässä laitoksen säätutkaverkon sade- ja tuulimittaukset ovat välttämättömiä. Tutkahavainnot ovat merkittävä osa myös muuta sääpalvelua.

Säätutkaverkosta on muodostunut yhteiskunnan sää- ja luonnonolosuhdepalvelujen kannalta keskeisin mittausverkko erityisesti liikenteen sekä viestintä- ja sähköverkkojen häiriöttömän toiminnan kannalta. Säätutka on käytännössä ainoa tapa saada tarkkaa tietoa voimakkaiden sääilmiöiden, kuten rajuilmojen, rakeiden, puuskarintamien ja rankkasateiden alueellisesta sijainnista ja voimakkuudesta, sekä tietoa niiden lyhyen aikavälin ennustamiseen erityisesti valmius- ja varautumistehtäviä varten. Voimakkaiden sääilmiöiden varoitusten lisäksi mm. metsäpalovaroituksissa tutkamittausten rooli on tärkeä. Säätutkaverkko palvelee laajasti koko yhteiskuntaa seuraavien toimintojen osalta:

- Siviili-ilmailun turvallisuuden ja sujuvuuden varmistaminen
- Tieliikenteen turvallisuus ja kunnossapito etenkin talviolosuhteissa
- Puolustusvoimien erityistarpeet, erityisesti lennostojen harjoitustoiminnan osalta

- Sähkö- ja teleoperaattoreiden, pelastustoimen ja kansalaisten varautuminen lähestyviin myrskyihin, sekä korjaustarpeiden arviointiin
- Uusiutuvat energiamuodot etenkin vesivoima, hydrologinen seuranta ja vesistöjen sääntely
- Ympärivuotinen matkailu ja sen kasvavat tarpeet
- Avoimen datan rajapinnan käyttäjät ml. uuden liiketoiminnan kehittäjät

Tuulivoimalat aiheuttavat säätutkamittauksiin häiriöitä, joiden suuruus riippuu tutkan ja tuulivoimalan etäisyydestä, sijaintipaikkojen välisestä maastosta sekä tuulivoimalan korkeudesta, rakenteesta ja roottorien asennosta tutkaan nähden. Haittavaikutukset ovat luonteeltaan kolmenlaisia:

- Tuulivoimala varjostaa tutkamittauksia (katve), koska tutkasignaali ei etene tuulivoimalan lävitse. Varjostus pienenee tutkan ja tuulivoimalan välisen etäisyyden kasvaessa.
- Tuulivoimala ja sen liikkuvat roottorit heijastavat tutka-aaltoja. Nämä heijastukset eivät vaikuta mittauksiin pelkästään tuulivoimalan kohdalla, vaan vaikutukset voivat näkyä laajalla alueella tuulivoimalan ympäristössä. Heijastukset näyttäytyvät mittauksissa voimakkaana sateena.
- Tuulivoimalan roottorit synnyttävät näennäisiä tuulihavaintoja, joista aiheutuu virheitä tuulikenttiin ja jotka huonontavat tuulikentistä määritettyjen tuuliprofiilien laatua.

Ilmatieteen laitos noudattaa tuulivoimahankkeiden arvioinnissa kansainvälisiä EUMETNET:in ja WMO:n suositusta hankkeiden etäisyyksille. Suositus sisältyy myös ympäristöhallinnon ohjeistukseen tuulivoimarakentamisesta. Tuulivoimalahankkeet jaetaan etäisyyden perusteella kolmeen ryhmään:

1. Jos hankkeen etäisyys tutkasta on alle 5 km, laitos vastustaa hanketta.
2. Jos hankkeen etäisyys tutkasta on yli 5 km mutta alle 20 km, hankkeesta voidaan mahdollisesti antaa puoltava lausunto arvioinnin jälkeen.
3. Jos hankkeen etäisyys tutkasta on yli 20 km, laitos ei vastusta hanketta.

Kun hankkeen etäisyys tutkasta on 5-20 km, Ilmatieteen laitos arvioi ennen puoltavan lausunnon antamista hankkeen voimaloiden aiheuttamaa katvevaikutusta sekä niiden synnyttämän häiriöalueen kokoa. Tämän lisäksi hankkeen sijaintia on verrattu muihin Ilmatieteen laitoksen tiedossa oleviin hankkeisiin tai niiden suunnitelmiin tällä alueella yhteisvaikutuksen arvioimiseksi. Lausunnossaan Ilmatieteen laitos ottaa huomioon myös hanke- ja aluekohtaisesti mahdolliset erityiset vaikutukset sääennuste- ja säävaroitustoimintaan.

Tämä lausunto perustuu materiaaliin Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n valmisteluvaiheen aineistoon. Ilmatieteen laitoksen Vimpeli Lakeaharjun säätutka sijaitsee Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueella, Vimpelin kunnassa. Vimpelin säätutka

on osa Ilmatieteen laitoksen säätutkaverkostoa, ja sen sijainti on tärkeä mittausten kattaessa Etelä-Pohjanmaan alueen, johon tyypillisesti merkittävät saderintamat lähestyvät Selkämeren ja Pohjanlahden suunnasta. Tutkamittauksia käytetään esim. Seinäjoen lentoaseman (FinnHEMSin helikoptereiden tukikohta), Puolustusvoimien harjoitustoiminnan sekä paikallisen tieverkoston sääpalveluihin.

Yleiskommenttina Ilmatieteen laitos ehdottaa, että tuulivoimala-alueiden kuvauksessa sivulla 37 (Kaavamerkinnät ja -määräykset sekä kohdeluettelo, Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050, valmisteluvaiheen kuuleminen) voisi mainita myös Ilmatieteen laitoksen säätutkaverkoston kuten on kuvattu PV:n tutkatoiminta esim. lisäämällä lauseen:

"Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee myös ottaa huomioon Ilmatieteen laitoksen säätutkaverkoston tuomat rajoitteet, mikäli tuulivoima-alue on alle 20 km:n päässä Ilmatieteen laitoksen operatiivisesta säätutkasta."

Tämä olisi lähinnä lisäämään tuulivoimatoimijoiden ja kuntien päättäjien tietoisuutta, että myös Ilmatieteen laitoksen säätutkaverkosto voi asettaa rajoitteita tuulivoima-alueille.

Tässä lausunnossa on tarkasteltu säätutkan läheisyyteen kaavaluonnoksessa osoitettavia tuulivoimaloiden alueita, tuulivoimayleiskaavojen alueita ja vireillä olevia hankealueita käytettävissä olevan aineiston mukaan (s. 149, Kaavaselostus). Lausunnossa käsitellyt alueet on merkitty kaavan valmisteluaineiston mukaisen numeroinnin mukaan.

Alueet 5–20 km päässä Vimpelin säätutkasta:

No: 33: Iso Saapasneva, Lappajärvi, 23 km2. Iso Saapasnevan alue sijaitsee säätutkasta pohjoiseen noin 20 km etäisyydellä. Alue on laaja. Etäisyys tiedossa oleviin muihin hankkeisiin on noin 10 km (Ilmatieteenlaitoksen raja-arvo kahden hankkeen häiriöalueiden pienimmälle etäisyydelle), jolloin alue voisi olla mahdollinen, mikäli sen katve ja häiriöalueen koko täyttäisivät Ilmatieteen laitoksen asettamat kriteerit. Alueen tietoihin voisi lisätä huomion, mikäli alueen eteläkärki on alle 20 km etäisyydellä säätutkasta, tuulivoima-alueen suunnittelussa tulisi teettää mallinnus hankkeen säätutkavaikutuksista ja mallinnuksen pohjalta alueelle voi Ilmatieteen laitoksen puolelta tulla rajoitteita suunnitellun alueen koolle ja voimaloiden määrälle.

No: 13 Talpakanräme, Vimpeli 31 km2. Talpakanrämeen alue on erittäin iso ja etäisyys säätutkaan on 6.2–21 km. Tässä mittakaavassa Ilmatieteen laitos ei ole hyväksynyt aikaisemmissa arvioissaan tuulivoima-aluetta alle 20 km etäisyydelle säätutkasta. Lisäksi alueen etäisyys jo vireillä olevaan Suolasalmenharjun alueeseen ei kaikilta osiltaan täytä Ilmatieteen laitoksen kriteeriä vaikutusalojen minimietäisyydestä (vähintään 10 km). Samoin Aitakankaan alue (3) on tässä laajuudessaan liian lähellä

Talpakanrämeen aluetta, joten Ilmatieteen laitos ei voi puoltaa molempia hankkeita niiden läheisyyden vuoksi. Mikäli Talpakanrämeen aluetta pienennetään, Aitakankaan aluetta ei rakenneta ja voidaan todentaa, että voimaloiden aiheuttamat katve ja häiriöalueen koko täyttäisivät Ilmatieteen laitoksen asettamat kriteerit, hanke voi olla Ilmatieteen laitoksen hyväksyttävissä. Alueen tietoihin voisi lisätä huomion, että alueen suunnittelussa tulisi teettää mallinnus hankkeen säätutkavaikutuksista ja mallinnuksen pohjalta alueelle voi tulla rajoitteita suunnitellun alueen koolle ja voimaloiden määrälle.

No: 3 Aitakangas, Alajärvi ja Vimpeli, 30 km2. Aitakankaan alue on erittäin iso ja etäisyys säätutkaan on 11–22 km. Tässä mittakaavassa Ilmatieteen laitos ei ole hyväksynyt aikaisemmissa arvioissaan tuulivoima-aluetta alle 20 km etäisyydelle säätutkasta. Lisäksi alueen etäisyys jo vireillä olevaan Suolasalmenharjun alueeseen ei täytä Ilmatieteen laitoksen kriteeriä vaikutusalojen minimietäisyydestä (vähintään 10 km). Samoin Talpakanrämeen alue (13) sekä jo rakenteilla olevat Louhukankaan hanke (9984) ja Möksyn hanke (9983) ovat osaksi liian lähellä Aitakankaan aluetta. Näin ollen, Ilmatieteen laitos ei voi puoltaa Aitakankaan hankealuetta muiden hankkeiden läheisyyden vuoksi.

No: 31 Lautakangas, Alajärvi, 16 km2. Lautakankaan tuulivoima-alue sijaitsee säätutkasta etelään noin 15–20 km etäisyydellä. Etäisyys tiedossa oleviin muihin hankkeisiin on yli 10 km (Ilmatieteenlaitoksen raja-arvo kahden hankkeen häiriöalueiden pienimmälle etäisyydelle), jolloin alue voisi olla mahdollinen, mikäli sen katve ja häiriöalueen koko täyttäisivät Ilmatieteen laitoksen asettamat kriteerit. Alueen tietoihin voisi lisätä huomion, että tuulivoima-alueen suunnittelussa tulisi teettää mallinnus hankkeen säätutkavaikutuksista ja mallinnuksen pohjalta alueelle voi tulla rajoitteita suunnitellun alueen koolle ja voimaloiden määrälle

Luonnonvarakeskus

Lausunto

1 Johdanto

Etelä-Pohjanmaan liitto pyytää Luonnonvarakeskukselta lausuntoa Etelä- Pohjanmaan maakuntakaava 2050- kaavaluonnoksesta. Voimaan tullessaan uusi maakuntakaava kumoaa aiemmat maakuntakaavat. Luonnonvarakeskukselta pyydetään erityisesti huomioita tuulivoimaloiden alueiden ratkaisuun ja etenkin metsäpeura tässä huomioiden.

2 Lausunto

Pyydettynä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslain (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Kaavaselostuksessa todetaan, että kaavan taustalle laadittu susireviiriaineisto toimii osana kaavan vaikutusten arviointia, mutta sen perusteella tuulivoimaloiden alueille ei anneta aluekohtaisia suunnittelumääräyksiä. Luke huomauttaa, että tuulivoiman vaikutuksia sudelle Suomen olosuhteissa ei tunneta. Vaikutuksia kuitenkin saattaa tulla (kuten Tuulivoimaselvityksen Liitteessä 4 todetaan) ja niitä tulisi huolellisesti arvioida, kun samoille reviireille sijoittuu useita hankkeita (Liite 5. ja Liite 6.). Yhteisvaikutuksien tarkastelun tulisi ulottua myös maakuntarajojen ulkopuolelle, sillä tuulivoimarakentaminen koskettaa useita eri reviirejä. Maakunnan alueella yhteisvaikutusten arviointia vaativia reviirejä ovat mm. Alajärven reviiri (status: pari, 98 % TN), Kaskisen reviiri (status: perhelauma, 93 % TN), Jokiperän reviiri (status: perhelauma, 92 % TN), Närvijoki-Pörtomin reviiri (status: perhelauma, 100 % TN), Jurvan reviiri (status: perhelauma, 100 % TN) ja Isojoen reviiri (status: pari 54 % TN).

Tuulivoiman yhteisvaikutuksia tulisi tarkemmin tarkastella ja huomioida maakuntatasolla myös metsäkanalintujen osalta. Metsäkanalintujen ja erityisesti metson on osoitettu olevan herkkiä tuulivoiman vaikutuksille ja tutkimusten mukaan vaikutukset saattavat myös olla pitkäaikaisia. Saksassa, Ruotsissa ja Itävallassa toteutetussa tutkimuksessa ei ollut viitteitä siitä, että metsot tottuisivat tuulivoimaan edes 8 vuoden aikana (Coppes ym. 2020).

Lausunnon kohteina olevien tuulivoima-alueiden metsäpeuravaikutuksia tarkasteltiin samalla menetelmällä kuin Keski-Suomen tuulivoimakaavan vaikutusten arvioinnissa (ks. https://keskisuomi.fi/wp- content/uploads/2022/12/Keski-Suomen-2040-kaavaehdotukseen-ehdolla- olevien-tuulivoima-alueiden-vaikutukset-metsapeuraan.pdf). Viiden kilometrin häiriöalue on perusteltu Skarin ym. (2018) porotutkimuksessa vasovat porovaatimet välttelivät tuulivoima-alueita.

Etelä-Pohjanmaan tuulivoimakaavan luonnoksesta löytyi ainakin 16 tuulivoima-aluetta, jotka ovat nykyisen metsäpeurankannan tilan kannalta ongelmallisia ja joista osa saattaa muodostaa merkittävän riskin lisääntymisen ja vaellusten aikana. Kaikkein ongelmallisin alue sijoittuu Vimpelin-Alajärven-Perhon- Kyyjärven-Lappajärven väliselle alueelle eli Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen ja Etelä-Pohjanmaan maakuntien rajoille, jossa on sekä vasomisalueita, syksyn ja kevään aikaisia kerääntymisalueita sekä alkutalven alueita. Viiden kilometrin häiriövyöhyketarkastelussa yhdessä muiden maakuntien tuulivoima-alueiden kanssa nämä muodostavat lähes yhtenäisen häiriöalueen kattaen lähes koko metsäpeuran Euroopan tärkeimmän lisääntymisalueen. Tämä alue rajautuu karkeasti Vimpelin-

Alajärven-Kyyjärven-Kinnulan-Pihtiputaan-Reisjärven- Toholammen-Kaustisen-Vetelin väliselle metsäalueelle.

Nykyisen luonnosvaiheen ongelmallisimmat tuulivoima-alueet ovat Aitakankaan ja Talpakanrämeen hankealueet, joiden häiriövaikutus yhdessä Keski-Suomen ja Keskipohjanmaan tuulivoima-alueiden kanssa ulottuu moninkertaisesti alueen keskeisiin Natura2000 alueisiin, joissa metsäpeuroja esiintyy kesällä ja erityisesti vaellusten aikoihin (Liite 1. ja 2.). Alue on Suomenselän kannan keskeisin lisääntymisalue Etelä-Pohjanmaalla, jonka muodostavat Hötölamminnevan, Pohjois-Nevan ja Peurainnevan Natura-suot. Em. alueeseen kuuluu myös Patanajärvenkangas ja Ruokkaannevan Natura-alueet. Erityisen ongelmalliseksi ko. alueen tuulivoimarakentamiseksi tekee sen, että ko. alue on koko Suomenselän ja samalla koko Euroopan suurin syysaikainen metsäpeurojen kerääntymisalue, jonka kautta lähes koko Suomenselän peurakanta vaeltaa talvehtimisalueille ja sieltä takaisin lisääntymisalueilleen keväällä (Liite 2.).

Vähintään yhtä ongelmallinen nykyisen muuttoreitin kannalta on Iso-Saapasnevan alue, josta on lausuttu 1.2.2021 ko. hankealueen YVA- selostuksesta annettu lausunto ja Luken toimittama laaja pantapeura-aineisto YVA:n tueksi ovat edelleen päteviä (Liite 2. ja 3.).

Lisäksi Luke näkee, että Savonnevan ja Korkeamaan hankealueet ovat liian lähellä Saarisuo - Valleussuo - Löytösuo – Hirvilammen sekä Haukisuo - Härkäsuo – Kukkonevan Natura-alueita. Yhdessä Kyyjärven ja Karstulan hakealueiden kanssa ne muodostavan merkittävän häiriöriskin em. Natura-soille, jotka ovat metsäpeurojen kesäelinympäristöjä lähimetsineen (Liite 1.).

Myös Isohaudankangas, Konttisuon ja Kilpilamminkankaan hankealueet ovat liian lähellä Matosuon, Matosuonniemen, Ison Koirajärven Harjun, Laihistenneva-Härkäneva–Vahvasenjoki sekä Aittosuo-Leppäsuo–Uitusharjun Natura2000–alueita. Em. alueet ovat metsäpeurojen käytössä ympäri vuoden ja ovat nykyisin osa Suomenselän kantaa, vaikka asuvat omalla alueellaan (Liite 4. ja 3.).

Etelä-Pohjanmaan eteläosissa sijaitsee Lauhanvuoren kansallispuistossa metsäpeuran palautusistutusalue, joka muodostuu useasta Natura2000-al ta (Liite 5.). Näitä ovat Lauhanvuori, Kauhanneva-Pohjankangas, Pohjankangas- Hämeenkangas, Haapakeitaan, Hanhikeitaan ja Iso-Kaivonevan Natura-alueet, jotka muodostavat MetsäpeuraLIFE hankkeen aikana vuosina 2016–2023 perustetun populaation elinympäristön rungon. Em. Natura-alueiden ympärillä ja välillä on neljä tuulivoima-aluetta, joiden häiriövaikutus ulottuu neljälle Natura- suolle. Luke näkee, että Rajamäenkylän, Lakiakankaan, Hanhimaan sekä Piikkilänviidan hankealueet ovat liian lähellä Hanhimaan, Haapakeitaan Natura-alueita, jotta häiriö jäisi vähäiseksi.

Luke suosittelee em. herkkien alueiden rakentamisen viivästyttämistä niin, että Luken ja tuulivoimatoimijoiden yhteinen PPP-hanke tuottaa tarpeeksi tietoa tuulivoiman vaikutuksista herkkiin lajeihin ja vaikutukset pystytään minimoimaan.

3 Lausunnon tiivistelmä

Etelä-Pohjanmaan tuulivoimakaavan luonnoksesta löytyi ainakin 16 tuulivoima-aluetta, jotka ovat nykyisen metsäpeurankannan tilan kannalta ongelmallisia ja joista osa saattaa muodostaa merkittävän riskin lisääntymisen ja vaellusten aikana. Kaikkein ongelmallisin alue sijoittuu Vimpelin-Alajärven-Perhon- Kyyjärven-Lappajärven väliselle alueelle eli Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen ja Etelä-Pohjanmaan maakuntien rajoille, jossa on sekä vasomisalueita, syksyn ja kevään aikaisia kerääntymisalueita sekä alkutalven alueita. Viiden kilometrin häiriövyöhyketarkastelussa yhdessä muiden maakuntien tuulivoima-alueiden kanssa nämä muodostavat lähes yhtenäisen häiriöalueen kattaen lähes koko metsäpeuran Euroopan tärkeimmän lisääntymisalueen. Luke suosittelee tässä lausunnossa mainittujen herkkien alueiden rakentamisen viivästyttämistä niin, että Luken ja tuulivoimatoimijoiden yhteinen PPP-hanke tuottaa tarpeeksi tietoa tuulivoiman vaikutuksista herkkiin lajeihin ja vaikutukset pystytään minimoimaan. Luke näkee, että myös muun ihmishäiriölle herkän lajiston osalta on tärkeää huomioida yhteisvaikutuksia niin maakuntarajojen sisällä kuin ulkopuolellakin. Esimerkiksi suden osalta tämänhetkinen tuulivoimarakentaminen ja suunnittelu koskettaa useita eri reviirejä.

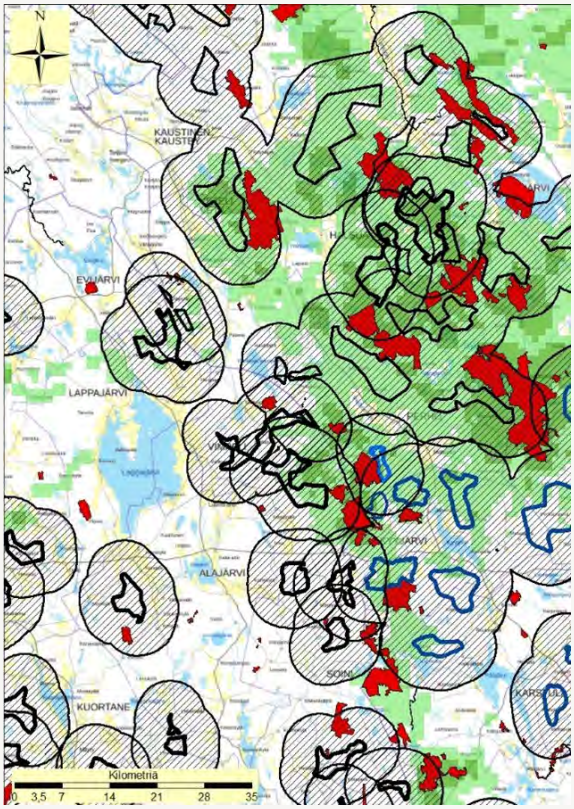

Liite 1. Pannoitettujen metsäpeurojen kesäinen esiintymisalue (vihreä), Natura2000-alueet (punainen), tuulivoima-alueet (musta/sininen) ja niiden häiriövaikutusalue (musta raidoitus).

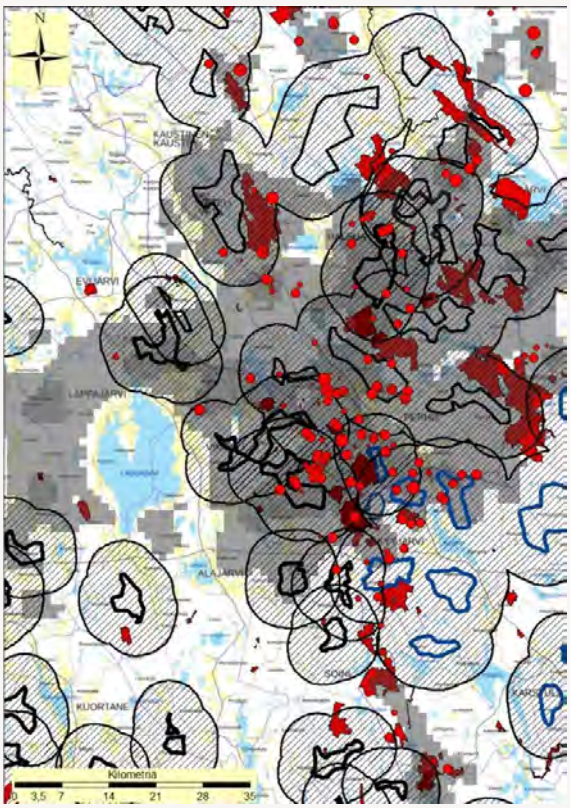

Liite 2. Pannoitettujen metsäpeurojen keskeisimmät syys- ja kevätvaellusreitit (tummanharmaa), Natura2000-alueet (punainen), tuulivoima-alueet (musta/sininen) ja niiden häiriövaikutusalue (musta raidoitus). Punaiset pallot ovat syksyn laumarakennelaskennassa havaittuja metsäpeuralaumoja.

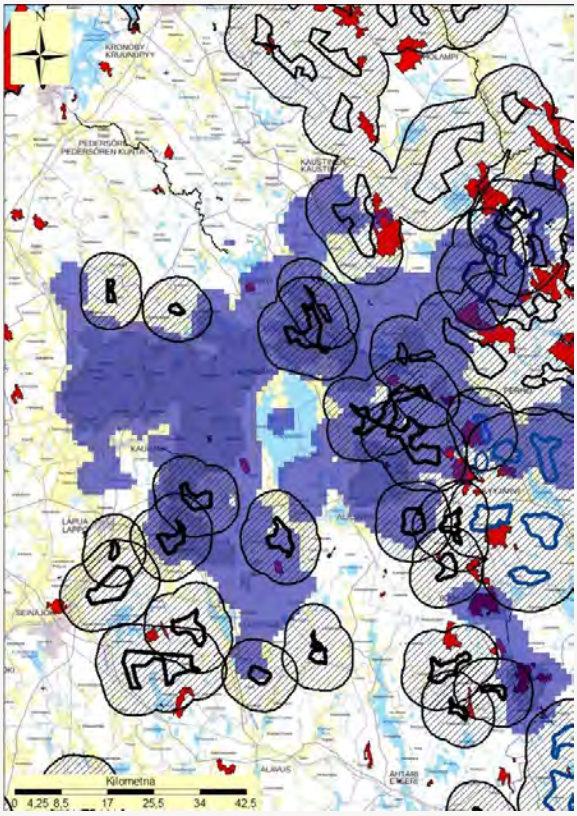

Liite 3. Pannoitettujen metsäpeurojen keskeisimmät talviset vaellusreitit (sininen), Natura2000-alueet (punainen), tuulivoima-alueet (musta/sininen) ja niiden häiriövaikutusalue (musta raidoitus).

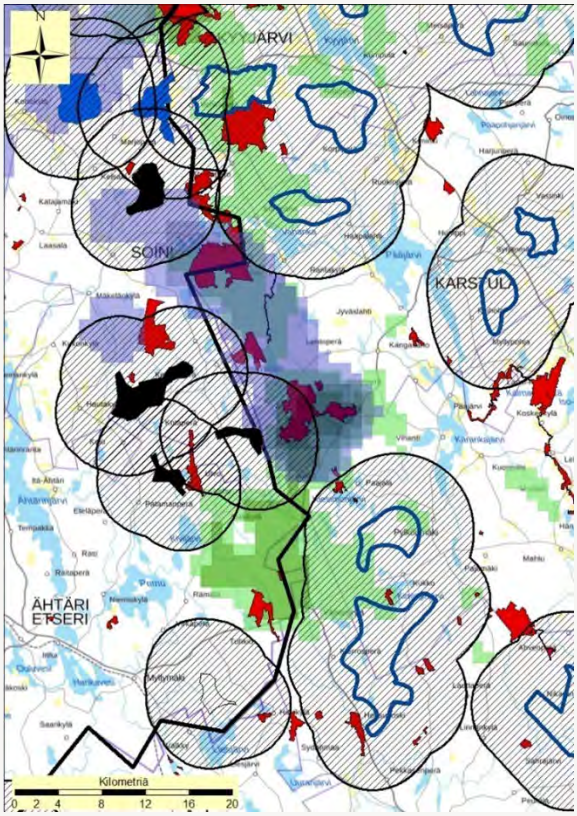

Liite 4. Pannoitettujen metsäpeurojen kesäinen ja talvinen esiintymisalue (vihreä ja sininen), Natura2000-alueet (punainen), tuulivoima-alueet (musta/sininen) ja niiden häiriövaikutusalue (musta raidoitus).

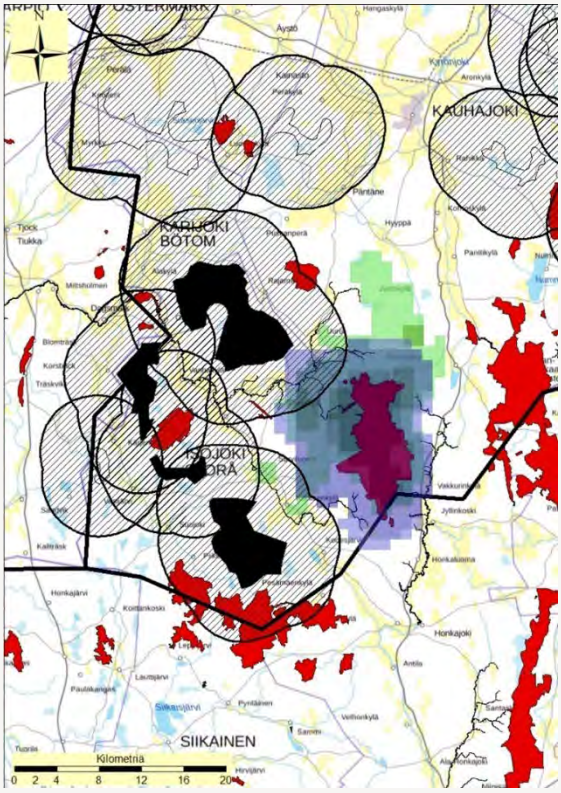

Liite 5. Pannoitettujen metsäpeurojen kesäinen ja talvinen esiintymisalue (vihreä ja sininen), Natura2000-alueet (punainen), tuulivoima-alueet (musta/sininen) ja niiden häiriövaikutusalue (musta raidoitus).

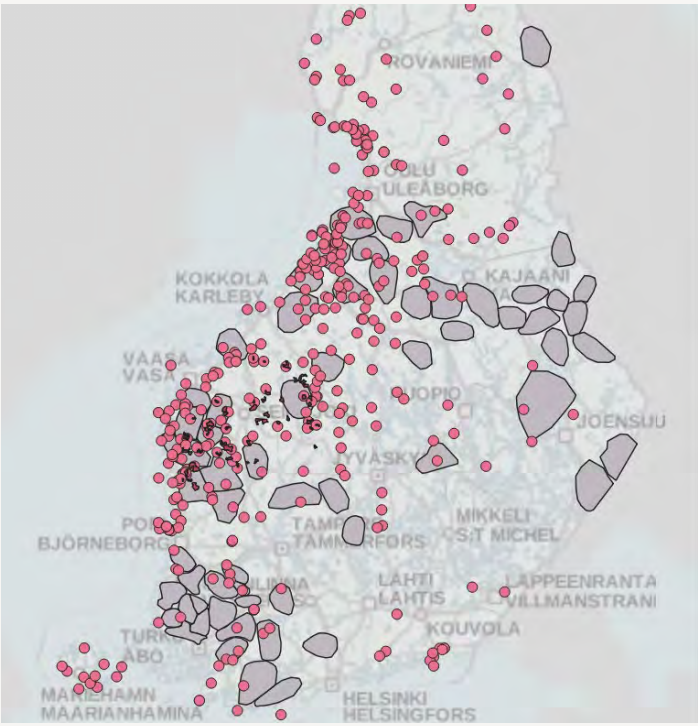

Liite 6. Maakuntakaavan alueella olevat susireviirit (harmaa), tiedossa olevat tuulivoimahankkeet (punainen ympyrä), Tuulivoima-alueet (tumman punainen)

Liite 7. Susireviirit (harmaa), tiedossa olevat tuulivoimahankkeet (punainen ympyrä), Tuulivoima-alueet (tumman punainen)

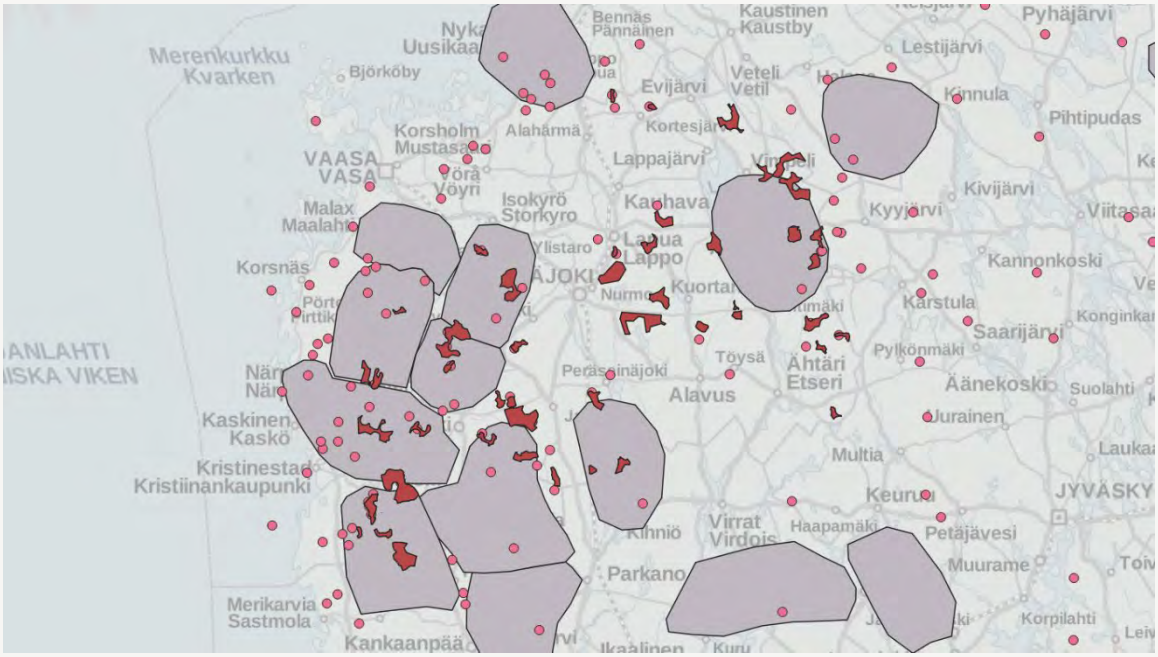

Metsähallitus

Metsähallituksen lausunto Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kaavaluonnoksesta

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 on kokonaismaakuntakaava, joka sisältää aluerakenteen, liikenteen ja teknisen huollon verkostojen, viherrakenteen, luonnonvarojen, energiantuotannon ja kulttuuriympäristöjen teemat. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 kaava-alueena on koko Etelä-Pohjanmaa kuntineen: Alajärvi, Alavus, Evijärvi, Ilmajoki. Isojoki, Isokyrö, Karijoki, Kauhajoki, Kauhava, Kuorta ne, Kurikka, Lappajärvi, Lapua, Seinäjoki, Soini, Teuva, Vimpeli ja Ähtäri.

Etelä-Pohjanmaalla on voimassa vuonna 2005 hyväksytty kokonaismaakuntakaava sekä vuosina 2016-2021 voimaan astuneet teemakohtaiset vaihemaakuntakaavat 1-111. Maakuntakaava 2050 kumoaa voimaan tullessaan nykyiset maakuntakaavat.

Maakuntakaavan uudistamista laaditaan monien yhteiskunnallisten murrosten ollessa käynnissä. Vihreä siirtymä asettaa alueidenkäytölle haasteen järjestää yhteiskunnallisesti merkittävät toiminnot nopeastikin uudesta näkökulmasta.

Maakuntakaavassa sovitetaan yhteen valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet maakunnallisten ja alueellisten tavoitteiden kanssa.

Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueella sijaitsee noin 66 500 hehtaaria Metsähallituksen hallinnassa olevia maa-alueita. Maa-alueet ovat isolta osin melko laajoja aluekokonaisuuksia ja tietyiltä osin käyttötarkoitus on vakiintunut ja joillakin alueilla vihreän siirtymän hankkeet kohdistuvat myös Metsähallituksen hallinnassa oleville alueille.

Metsähallitus pyysi lausunnon antamiseen lisäaikaa 17.3 asti ja lisäaika myönnettiin Maakuntaliiton suunnittelujohtaja Mari Pohjan lähettämällä sähköpostiviestillä 22.2.2023.

Metsähallitus on tutustunut kaava luonnokseen ja lausuu seuraavaa:

Kurikassa sijaitsevan soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteen Vähäjärvenneva rajaus on virheellinen ja se tulisi korjata valtioneuvosto periaatepäätöksen mukaiseksi. Valtioneuvoston päätöksen mukaiset lopulliset rajaukset ovat saatavilla Syken paikkatietoaineistoista: https://www.syke.fi/fi-FI/Avoin tieto/Paikkatietoaineistot/Ladattavat paikkatietoaineistot#S.
Liitteessä 1 b on karttakopio lopullisesta rajauksesta.

Valtioneuvoston päätöksen mukaan soidensuojelun täydennysehdotuksen kohde Isojärven ja Iso–Manalaisen suot Ähtärissä toteutetaan valtion maan osalta Metsähallituksen omalla päätöksellä eikä siitä perusteta luonnonsuojelulailla luonnonsuojelualuetta. Kaavaluonnoksen merkintä on tämän päätöksenmukainen.

Muutamilta Metsähallituksen hallinnoimilta perustetuilta suojelualueilta tai suojeluun varatuilta alueilta puuttuu maakuntakaavan luonnoksesta kaavamerkintä. Alueet ja Metsähallituksen ehdottamat kaavamerkinnät ovat esitetty seuraavassa taulukossa:

Kiinteistötunnus	Kiinteistön nimi	Kohteen tiedot	Ehdotus kaavamerkinnäksi
233-893-1-1	Saukkojärvi	Metsähallituksen luontopalveluiden hallinnoima kiinteistö	SL
301-408-11-144	Suojelu- Mäntylä	METSO-kohde	SL
232-403-16-104	Suojelu-Esala	METSO-kohde	SL
232-403-16-88-M601	Tuomela	Lauhanvuoren kansallispuisto	SL
232-403-40-7	Suoniemi	Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuisto	SL
232-891-1-1	Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuisto	Palsta Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuiston länsiosassa (Liite 1 a.)	SL

Suomi pyrkii maailman ensimmäiseksi fossiilivapaaksi hyvinvointiyhteiskunnaksi ja tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2035 mennessä. Uusiutuvien energioiden osuutta Suomen energiatuotannosta kasvatetaan. Metsähallitus pitää tärkeänä, että maakuntakaava on tuuli- ja aurinkovoimaa mahdollistava, ja että aluerajaukset ovat riittävän laajoja maakuntakaavavaiheessa. Metsähallituksen toimintaperiaatteena on, että sen hallinnassa oleville valtion alueille suunniteltavien ja rakennettavien tuulivoimahankkeiden on sijaittava maakuntakaavassa tuulivoimatuotantoon soveltuvalla alueella.

Maakuntakaavan perusteena olevassa selvityksessä "Tuulivoiman vaikutukset maa- ja merikotkaan sekä sääkseen Pohjanmaalla, Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla" on tarkasteltu Etelä-Pohjanmaan alueen tuulivoima-alueita ja tunnistettu tuulivoima-alueilla olevat suurille petolinnuille riskialtteimmat voimalapaikat. *Metsähallituksen kommentit liittyen suuriin petolintuihin löytyvät vain viranomaiskäyttöön tarkoitetusta liitteestä 2.*

Metsähallituksella on valtakunnallinen vastuu maakotkakannan seurannasta. Metsähallitus haluaa tuoda tiedoksi Metsähallituksen sekä Jyväskylän ja Oulun yliopistojen yhteistyönä tuotetun aineiston, jossa on mallinnettu maakotkalle sopivia elinympäristöjä, joilta ei ole pesäpaikkatietoja. Vastaava selvitys on tehty Keski-Suomen maakuntakaavaa varten. Myös tällaiset maakotkalle sopivat elinympäristöt tulisi huomioida tuulivoima-alueita suunniteltaessa, vaikka alueelta ei olisi vielä pesää löytynyt. Esimerkiksi Rajamäenkylän tuulivoima-alue on maakuntakaavaluonnoksessa laaja tuulivoimalle rajattu alue, joka sijoittuu kokonaisuudessaan edellä mainitun mallinnuksen mukaiselle maakotkalle sopivalle ympäristölle. Potentiaaliset maakotkareviirit on syytä huomioida kaava-aineistossa, jotta reviirin mahdollinen olemassaolo selvitettäisiin viimeistään tarkemman kaavoituksen ja lupamenettelyn yhteydessä. Potentiaaliset maakotkareviirit eivät edellytä aluerajauksia maakuntakaavaluonnokseen.

Tuulivoima-alueita suunniteltaessa tulee varmistua riittävästä etäisyydestä luonnonsuojelualueista ja luonnonsuojeluun varatuista alueista. Tuulivoimarakentamisen kiihtyessä, tulee kiinnittää entistä tarkempaa huomiota yhteisvaikutuksiin tuulivoimahankkeiden välillä. Yhteisvaikutukset ylittävät kunta- ja maakuntarajat, jolloin kuntien ja maakuntien välinen yhteistyö on tärkeää tuulivoima-alueita suunniteltaessa.

Voimajohtolinjoilla voi olla vaikutuksia linnuston lisäksi metsäpeuralle. Voimajohtoja suunniteltaessa linnustovaikutukset tulee huomioida asianmukaisella tavalla ja harkita huomiopalloja linnustolle herkillä kohteilla. Metsäpeurat saattavat vältellä voimajohtolinjoja, joten metsäpeuran elinympäristöille voimajohtolinjoja suunniteltaessa tulee kiinnittää erityishuomiota vaikutusten arviointiin.

Maakuntakaavaluonnoksessa viheryhteystarpeet ovat esitetty yleispiirteisellä tasolla, eikä maakuntakaavassa ole tarkoitus määritellä viheryhteyksien tarkkaa sijaintia maastossa. Metsähallitus painottaa ekologisten viheryhteyksien säilymisen tärkeyttä maankäytön tarpeiden kiihtyessä esimerkiksi energiateollisuuden kasvun myötä.

Lausunnon valmisteluun on osallistunut tuulivoima-asiantuntija Pipsa Malinen, maankäytön erityisasiantuntija likka Puumala, luonnonsuojelun erityisasiantuntija Lise-Lotte Flemming, luonnonsuojelun asiantuntija Heli Suurkuukkaja metsätalouden suunnittelupäällikkö Matti Väisänen.

Liitteet
Liite 1a. Kaava luonnoksesta puuttuva palsta Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuistosta.
Liite 1 b. Soidensuojelun täydennysehdotuksen virheellinen rajaus.
Liite 2. *Metsähallituksen kommentit liittyen suuriin petolintuihin. Vain viranomaiskäyttöön. Salassa pidettävä aineisto.*

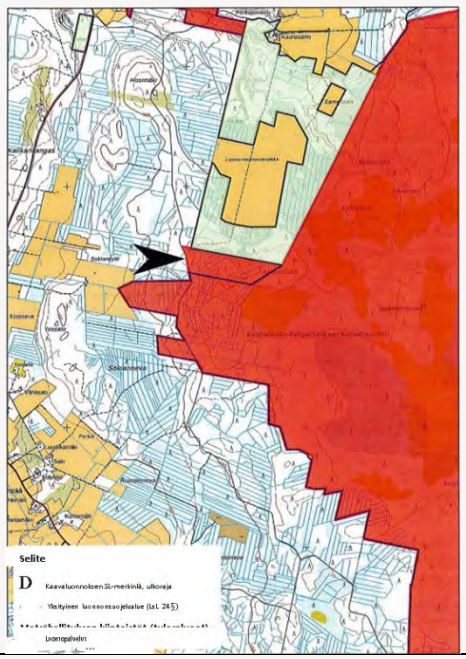

Liite 1 a. Kaavaluonnoksesta puuttuva palsta Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuistosta. Palsta merkitty mustalla nuolella.

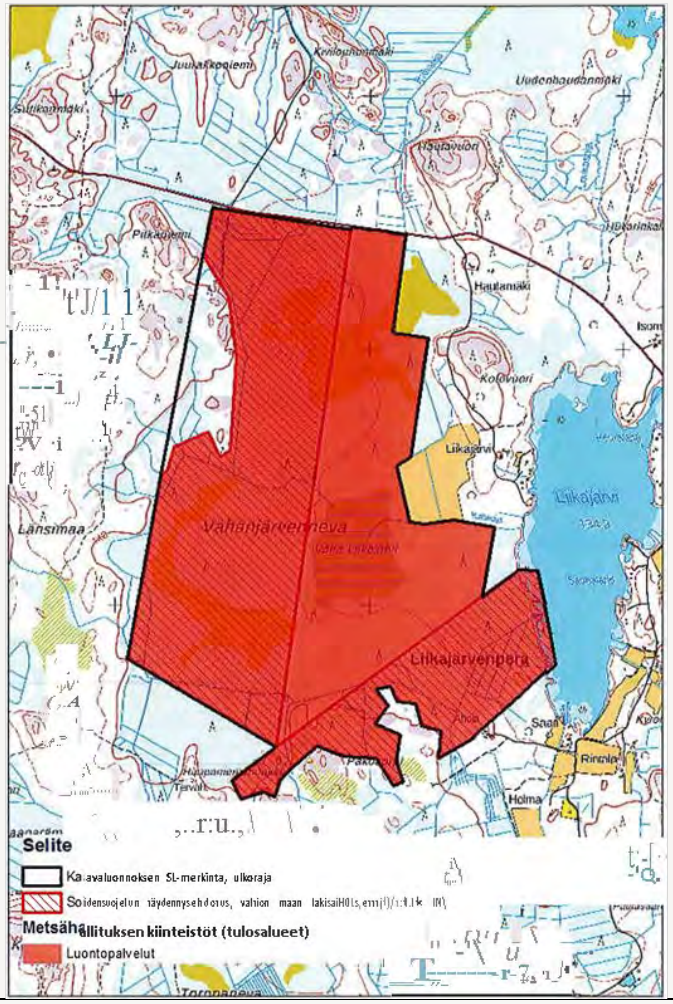

Liite 1 b. Soidensuojelun täydennysehdotuksen virheellinen rajaus.

Museovirasto

Etelä-Pohjanmaan liitto on pyytänyt Museoviraston lausunnon Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 luonnoksesta.

Maakuntakaavan tavoitteena on tunnistaa ja huomioida kulttuuriympäristön arvokkaat osat osoittamalla kaavassa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat kohteet ja alueet. Kaavan tavoitteena on edistää näiden arvokkaaksi tunnistettujen osien turvaamista ja maankäytön muutosten yhteensovittamista siten, että alueen kulttuuriympäristön eri osat huomioidaan osana monimuotoista elinympäristöä ja yhteistä kulttuuriperintöä.

Rakennetun kulttuuriympäristön osalta maakuntakaavassa on käytetty maakunnallista selvitystä vuodelta 2017 sekä Saatsi Arkkitehtien tekemää täydennysinventointia vuodelta 2021. Lisäksi Saatsi Arkkitehdit ovat tehneet kohteiden arvotuksen sekä

uudemman rakennetun kulttuuriympäristön selvityksen. Kaikkiaan rakennetun kulttuuriympäristön selvitykset ovat riittävän uusia ja kattavia.

Etelä-Pohjanmaalta tunnetaan rikas, monipuolinen ja aikaskaalaltaan pitkä arkeologinen kulttuuriperintö kivikaudelta historialliselle ajalle. Aiemmassa lausunnossaan (OAS-vaihe) Museovirasto totesi arkeologisen kulttuuriperinnön inventointitason olevan hyvin erilainen/eritasoinen eri kunnissa ja ehdotti tehtäväksi koostetta inventointitilanteesta kaavatyöskentelyn taustaksi. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta todettakoon, että maakuntakaavan taustaksi on tehty selvityksiä liittyen luontoarvoihin ja rakennettuun kulttuuriperintöön, mutta muinaisjäännösten osalta kaavaa varten laadittuja selvityksiä ei ole käytettävissä.

Museovirasto kiinnittää huomiota kaavaselostuksen sivulla 49 (kuva 8) kiinteitä muinaisjäännöksiä esittävään karttaan, jossa aineistona mainitaan Museovirasto 2023. Kartassa on vain murto-osa Etelä-Pohjanmaan kiinteistä muinaisjäännöksistä ja kartan mukaan näyttää siltä, että olisi kuntia, joissa ei olisi lainkaan muinaisjäännöksiä. Jokaisessa Etelä-Pohjanmaan kunnassa on runsaasti arkeologista kulttuuriperintöä. Museovirasto pyytää tarkastamaan ja korjaamaan ajantasaisen tilanteen kaikille avoimesta kulttuuriympäristön palveluikkunasta www.kyppi.fi. Kaavaselostukseen sivulle 48 pyydetään kirjaamaan myös www.kyppi.fi-osoite. Muinaisjäännösten huomioimisesta selostuksessa todetaan, että yksityiskohtaisemmilla kaavatasoilla kohteet ja niiden laajuudet tulee tarkastaa museoviranomaisilta.

Tällä hetkellä Etelä-Pohjanmaalta on esitetty valtakunnallisesti merkittäviksi arkeologisiksi kohteiksi (VARK) noin 20 muinaisjäännöstä. Ns. VARK-kohteista todetaan selostuksessa, että ne merkitään kaava-asiakirjoihin sen jälkeen, kun esitys on vahvistettu. Maakuntakaavassa on osoitettu 25 teollisen mittaluokan aurinkovoimaloille sopivaa aluetta keskittyen etenkin entisten turvetuotantoalueiden aurinkovoimapotentiaaliin. Kaavaa varten tehdyssä aurinkovoimaselvityksessä (FCG, 13.1.2023, Etelä-Pohjanmaan aurinkoenergiaselvitys) on esitetty suojavyöhykkeet, jotka on jätettävä RKY- kohteisiin (100 m) ja muinaisjäännöksiin (25 m).

Tuulivoima-alueista on tehty useita selvityksiä jo aiempia kaavoja varten. Näitä ovat mm. näkymäanalyysit sekä alueiden herkkyysarviot. Joillakin maakuntakaavaan merkityistä tuulivoima-alueista on todettu olevan suuria vaikutuksia lähimpiin valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Maisemaselvityksen tulosten perusteella yhdeksälle tuulivoimaloiden alueelle (5, 7, 8, 10, 14, 21, 33, 35, 9992) on annettu aluekohtainen suunnittelumääräys maisemavaikutusten huomioimisesta yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Näiden kohteiden osalta on vielä mahdollista harkita, tuleeko ne kaikki merkitä maakuntakaavaan.

Maakuntakaavan luonnoksen selostuksesta puuttuu vielä merkintäkohtainen vaikutusten arvio. Muutenkin on vaikutusten arviointiin kiinnitettävä esitettyä enemmän huomiota. Suunnittelumääräyksissä on kulttuuriympäristö huomioitu hyvin.

Puolustusvoimat

Puolustusvoimat toteaa, että Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa on esitetty Puolustusvoimien toimintaan suoraan sekä välillisesti vaikuttavia merkintöjä ja määräyksiä. Puolustusvoimat on kaavan valmisteluvaiheessa osallistunut työ- ja viranomaisneuvotteluihin, joissa kaavamerkintöjä on käsitelty yhdessä Etelä-Pohjanmaan liiton kanssa.

Puolustusvoimien toiminta- ja kehittämismahdollisuuksien turvaamiseksi Puolustusvoimat esittää Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 luonnokseen seuraavia muutoksia kaavamerkintöihin ja määräyksiin.

Puolustusvoimat esittää, että Ähtärin Palolammin alueelle osoitettu suojavyöhyke päivitetään liitteen 1 mukaiseksi. Suojavyöhykkeelle esitetään seuraavaa merkinnän kuvausta ja kaavamääräyksiä.

”Alueen käyttöä on lähellä sijaitsevan vaaraa tai huomattavaa häiriötä aiheuttavan toiminnan vuoksi rajoitettava.
Suunnittelumääräys: Suunniteltaessa alueen käyttöä on aina pyydettävä lausunto Puolustusvoimilta. Suojavyöhykkeen alueelle ei saa sijoittaa sairaalaa, vanhainkotia, päiväkotia tai muuta vastaavaa laitosta, jossa olevat ihmiset tarvitsevat ulkopuolista apua liikkumiseen mahdollisessa evakuointitilanteessa. Suojavyöhykkeen alueelle on kiellettyä sijoittaa koulu, kasarmi, vähintään 10 talouden asutustaajama, yksittäinen rakennus, tehdas, tuotantotila, kokoontumispaikka tai huoneisto, jossa ihmisiä oleskelee, palavan nesteen tai kaasun tai myrkyllisen aineen maanpäällinen yhteensä 10m3 varasto, ampumarata, tuotantolaitoksen ulkopuolinen räjähdevarasto, yleinen liikenneväylä tai satama-alue, lentokentän kiitorata tai maakaasun siirtoputkiston paineenvähennysasema, jos Puolustusvoimilta ei ole saatu erikseen myönteistä lausuntoa asiaan.”

Ilmajoelle sijoittuvaa Navettamäen suojavyöhykemerkintää Puolustusvoimat esittää poistettavaksi.
Puolustusvoimat huomauttaa, että Palolammin melualue on päivittynyt Valtioneuvoston asetuksen raskaiden aseiden ja räjähteiden melutasoista (RAME) 903/2017 3 §:n mukaiseksi. Melualue osoittaa alueen, jolla alueidenkäytön suunnittelun ulkomelun ohjearvo 55 dB LRden ylittyy. Puolustusvoimat esittää, että

Palolammin melualueen merkinnän kuvaus ja määräykset muutetaan seuraavaan muotoon:

”Ammuntojen ja räjäytysten melu on yli 55 dB LRden Suunnittelumääräys: Alueelle ei saa sijoittaa asuinrakennuksia, loma-asuntoja, hoito- ja oppilaitoksia, virkistys- ja leirintäalueita tai muita melulle herkkiä toimintoja. Alueelle ei saa rakentaa uusia asuinrakennuksia, loma- asuntoja, hoito- ja oppilaitoksia tai virkistys- ja leirintäalueita, mutta niiden peruskorjaaminen on sallittua.”

Puolustusvoimat esittää, että varalaskupaikoille osoitetut suoja-alueet sekä suoja-alueita ja suojavyöhykkeitä koskevat määräykset päivitetään alla esitetyn ja liitteen 2 mukaisesti.

”SUOJA-ALUE (svl-1)
Merkinnällä osoitetaan tieverkkoon kuuluvan varalaskupaikan suoja-alue, jonka koko on 1000m x 7000m. Suunnittelumääräys: Alueelle ei saa sijoittaa melulle herkkiä toimintoja tai esterajoituksia aiheuttavia korkeita rakennelmia. Alueelle sijoittuvista rakennushankkeista on pyydettävä Puolustusvoimien lausunto.”

”SUOJAVYÖHYKE (svl-2)

Merkinnällä osoitetaan tieverkkoon kuuluvan varalaskupaikan suojavyöhyke, jonka säde on 12 km mitattuna varalaskupaikan kiitotien keskikohdasta. Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa otetaan huomioon lentoliikenteen varalaskupaikasta aiheutuvat maankäytön rajoitukset. Kaikista yli 30 metriä korkeista rakennuksista, rakennelmista ja rakenteista on pyydettävä Puolustusvoimien lausunto.”

Niiltä osin kuin asetuksella perustetut Natura- ja luonnonsuojelualueet (Maaherransuo, Paloharjunkangas) sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet sijoittuvat Puolustusvoimien käytössä olevalle alueelle, Puolustusvoimat esittää, että luonnonsuojelualueita (SL) sekä luo-aluemerkintöjä koskevaan kaavamääräyksiin lisätään seuraavaa:

”Alueella on sallittu Puolustusvoimien toiminta ja alueen kehittäminen Puolustusvoimien tarpeisiin.”

Puolustusvoimat esittää, että maakuntakaavaan lisätään koko kaava-aluetta koskeva yleismääräys tuulivoimasta:

”Yli 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeiden tuulivoimaloiden rakentamisesta tulee pyytää lausunto Puolustusvoimien Pääesikunnalta. Tuulivoimaloita ei saa rakentaa alle 4 km:n etäisyydelle Puolustusvoimien alueista eikä alle 12 km:n etäisyydellä varalaskupaikoista.”

Liite 1: Suojavyöhyke, Ähtäri

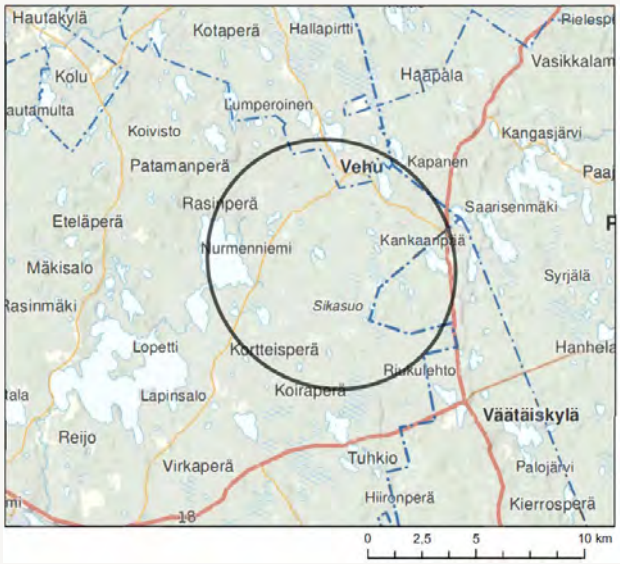

Liite 2: Varalaskupaikan suoja-alue ja suojavyöhyke

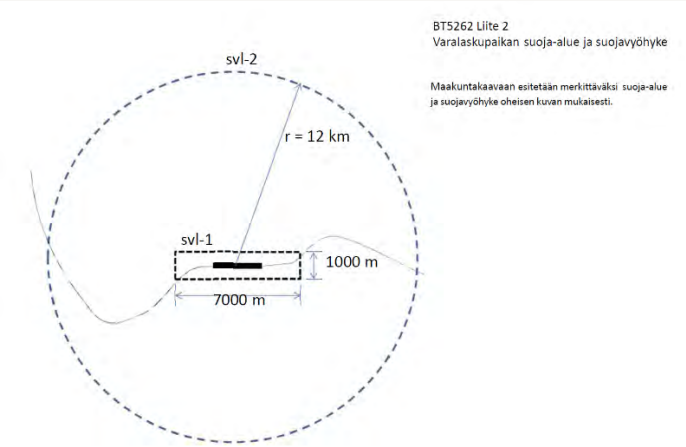

Seinäjoen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Seinäjoen ympäristönsuojeluviranomaisen näkökulmasta on hienoa, että Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 -luonnokseen on otettu yhdeksi tavoitteeksi luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja suojeluarvojen säilyttäminen. Kuitenkaan tavoite ei valitettavasti tällä hetkellä näy loppuun asti tarkasteltuna kaavakartalla. Laajoja monimuotoisuudelle tärkeitä alueita on tunnistettu osittain Seinäjoen alueella neljä aluetta. Esitämme näiden lisäksi uutta aluetta Seinäjoen ja Alavuden etelärajalle, joka muodostuu Pirjatannevan ja Haukkaneva-Nikulinneva-Ruuhinevat, Vähä-Vehkajärven Natura 2000 -alueiden ympärille. Pirkanmaan maakunnan puolella on rajan tuntumassa myös useita Natura 2000 -alueita, joten alue muodostaisi laajan kokonaisuuden.

Luonnon monimuotoisuudelle tärkeiden alueiden välillä pitäisi olla kaikenlaiselle lajistolle tosiasialliset mahdollisuudet liikkua paikasta toiseen. Erityisesti tuulivoimalle varatut alueet risteävät molempien Seinäjoelle merkittyjen viheryhteystarve -merkintöjen kanssa. Sama ongelma on Seinäjoen rajojen tuntumaan tulevissa muissakin viheryhteystarve merkinnöissä. Kun tiedetään, että suuri osa tuulivoima-alueista on suunniteltu toteuttamista vaille valmiiksi ennen maakuntakaavan voimaan tuloa, pitäisi kaavaan tuottaa lisää vaihtoehtoisia viherkäytävä linjauksia. Tuulivoimalat hankaloittavat kohtuuttomasti esimerkiksi siivekkäiden lajien liikkumista ja niiden rakentaminen vie maa-alaa ja lisää tiestöä sekä sähkönsiirtoreittejä.

Viheryhteystarve -käytäville olisi hyvä myös määrittää vähimmäisvaatimukset, kun merkintä ei vaikuta metsätalouteen. Suuri osa uhanalaisluokitelluista lajeista vaatii monimuotoista metsää: monilajista, moni-ikäistä (myös vanhoja) puustoa ja lahopuuta. Riittävän laajoilla viherkäytävillä voidaan turvata paremmin lajiston liikkuminen.

Viheryhteysmerkinnät eivät myöskään ole riittävän pitkiä. Esimerkiksi monimuotoisuudelle tärkeäksi alueeksi tunnistetulle Hirvijärvi-Varpula alueelle ei johda yhtään viheryhteyttä. Lähelle tulee kolme viheryhteyttä, mutta ne eivät tule alueelle saakka. Lisäksi molemmat Seinäjoen puolelle päättyvät yhteydet päättyvät tuulivoima-alueille. Kurikan Ponsinevan alueelta Seinäjoen Kurjennevalle johtava käytävä tulisi piirtää Hirvijärvi-Varpulan alueelle saakka.

Kurjennevan alue on lisäksi merkitty aurinkovoimalalle soveltuvaksi alueeksi. Tämän alueen suunnittelussa on huomioitava alueelle toteutetut merkittävät lintukosteikot. Lisäksi Kuortaneentien pohjoispuolelle on tällä hetkellä suunnitteilla vielä yksi lintukosteikko. Lintukosteikot tukevat myös viheryhteystarve linjausta, jonka voisi vetää Hirvijärven ja Varpulan alueelle saakka.

Uusia sähkölinjoja ei saisi suunnitella päällekkäin monimuotoisuudelle tärkeiden alueiden kanssa, jonka vuoksi ehdotamme, että luonnon monimuotoisuudelle tärkeitä alueita halkaisevat ”voimajohto, yhteystarve” merkinnän yhteyteen annetaan suunnittelumääräys, että mahdolliset uudet voimajohdot on sijoitettava monimuotoisuudelle tärkeiden alueiden ulkopuolelle tai jos alueella on olemassa oleva linja, niin sen kanssa samaan johtokäytävään. On hyvin kyseenalaista, voidaanko suunniteltua määrää tuulivoima-alueita toteuttaa nykyisellä sähkönsiirtokapasiteetilla ja uudet johtokäytävät ovat lähes aina luonnon monimuotoisuuden kannalta huonoja. Sähkönsiirtolinjat olisi syytä näkyä, vaikka vaihtoehtoisina linjoina kaavakartoilla. Se on lausunnonantajan näkökulmasta parempi, kun se, ettei niitä näy lainkaan. Näiden lisäämistä pyydämme harkitsemaan, koska ne ovat kuitenkin merkittäviä maisemallisesti ja pirstovat hankealueiden ulkopuolisia luonnonympäristöjä.

Maakuntakaavan yksi tavoitteista on kestävä luonnonvarojen käyttö. Tästä huolimatta maakuntakaava ehdotuksesta on poistunut useita kalliokiviaineksen ottoon

soveltuvien alueiden merkintää. Seinäjoella suurempia kalliokiviaineksen ottamisen keskittymiä on Sikakankaalla ja Varrasjärvellä, joista molempien maakuntakaavamerkinnät ovat poistuneet. Maakuntakaavamerkinnän mahdollistamana niille on merkitty 20 vuoden lupia tavanomaisen 10 vuoden sijaan. Siellä on siis luvanmukaista ottoa ja jatkossakin jo otetuilla alueilla olisi kestävien luonnonvarojen käytön mukaisesti pysyä mahdollisimman pitkään eikä avata uusia alueita. Ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että nämä alueet olisivat tärkeitä kiviaineshuollon keskittymiä, mikä toivottavasti vähentäisi uusien louhosten perustamista huonommille alueille. Lisäksi Sikakankaan alueen maa-aineslupiin liittyen on oltu ympäristönsuojeluun yhteydessä kalliokiviaineksen oton jatkokehittämiseksi, joka myös osoittaa kaavamerkinnän tärkeyttä.

Veneskoski ja Koura ovat Seinäjoen keskustan läheisyydessä olevia kyliä, joiden suunnalta ei ole osoitettu minkäänlaista kevyenliikenteen suunnittelutarvetta. Kylät ovat kuitenkin niin lähellä, että sieltä olisi mahdollista kulkea pyörällä keskustaan, jos se olisi turvallista. Tämän vuoksi ehdotamme, että kevyenliikenteen kulkemismahdollisuuden suunnittelu lisätään alueelle tehtävien uusien tielinjausten yhteyteen. Kevyenliikenteen huomioiminen parantaa kestävän liikkumisen mahdollisuuksia myös idästä Seinäjoen keskustaan.

Lausunnon antaa viranhaltija Seinäjoen kaupungin kaupunkiympäristön toimialan toimintasäännön (13.12.2022, § 100) mukaisesti, jossa toimivaltaa on delegoitu ympäristönsuojelun viranhaltijoille ja ympäristönsuojelujohtajalle.

Seinäjoen museot

Etelä-Pohjanmaan liitto on pyytänyt Seinäjoen museoilta lausuntoa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050: n luonnoksesta. Tavoitteena on laatia koko maakunnan alueen kattava kokonaismaakuntakaava, joka sisältää aluerakenteen, liikenteen ja teknisen huollon verkostojen, viherrakenteen, luonnonvarojen, energiatuotannon ja kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet sekä alueelliset kehittämisperiaatteet. Seinäjoen museot ei lausunut kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Museo on kuulunut maakuntakaavan ohjausryhmään sekä osallistunut useisiin työneuvotteluihin.

Etelä-Pohjanmaalla on voimassa vuonna 2005 hyväksytty kokonaismaakuntakaava sekä vuosina 2016–2021 voimaan tulleet teemakohtaiset vaihemaakuntakaavat 1–111. Poikkeuksen muodostaa Isonkyrön kunnan alue, jolta on voimassa Pohjanmaan maakuntakaava 2040. Voimaan tullessaan uusi kaava 2050 kumoaa nykyiset maakuntakaavat.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Uuden kokonaismaakuntakaavan yhdeksi tavoitteeksi mainitaan kaavaselostuksen luonnoksessa (s. 25) eri-ikäisten ja erilaisten kulttuuriympäristöjen merkityksen ja arvon tunnistaminen. Maakuntakaavaa laadittaessa ei ole kuitenkaan tehty selvityksiä arkeologisesta kulttuuriperinnöstä. Tämä on selkeä puute ottaen huomioon, että maakuntakaavaluonnokseen merkityt maakunnallisesti arvokkaat maisema- ja RKY-alueet perustuvat viimeisen kymmenen vuoden aikana tehtyihin, Etelä-Pohjanmaan Uiton teettämiin inventointeihin.

Nykyisessä kokonaismaakuntakaavassa (Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2005) jotkin esihistoriallisten muinaisjäännösten keskittymät on osoitettu arvokkaina maisema-alueina (ma-merkintä, kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue), ja maakuntakaavaan on myös merkitty l luokan kiinteät muinaisjäännökset (sm-merkintä, merkittävä muinaisjäännös). Museovirasto on vuonna 2014 luopunut kiinteiden muinaisjäännösten luokittelusta arvoluokkiin I-III, jossa luokkaan l luettiin valtakunnallisesti merkittäviksi muistomerkeiksi katsotut muinaisjäännökset. Osa nykyiseen kokonaismaakuntakaavaan merkityistä esihistoriallisista alueista sisältyy vuosien 2013–14 maakunnalliseen maisemainventointiin perustuviin, maakuntakaavaluonnokseen merkittyihin maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin. Inventointi on kuitenkin tehty maisema-arvojen, ei arkeologisen kulttuuriperinnön, näkökulmasta, joten kenties maakunnallisestikin merkittäviä arkeologisia aluekokonaisuuksia on jäänyt inventoinnin tai ehdotettujen maisema-alueiden ulkopuolelle.

Yhteistyössä alueellisten vastuumuseoiden kanssa Museovirasto on vuosina 2020–22 laatinut valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden (VARK) luettelon, jonka ensimmäinen kuulemisvaihe on käynnissä. Valtioneuvosto ei ole vielä hyväksynyt luetteloa maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi, eikä valtakunnallisesti merkittäviksi ehdotettuja kohteita voi tässä vaiheessa merkitä maakuntakaavaan. Moni VARK-luetteloon ehdotetuista Etelä-Pohjanmaan arkeologisista kohteista sijaitsee maakuntakaavaan merkittyjen valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden maisema- tai RKY-alueiden, luonnonsuojelualueiden, arvokkaiden harjualueiden tai muiden geologisten muodostumien piirissä. Voi todeta, että näille alueille sijoittuvien arkeologisten kohteiden säilymistä ja vaalimista edistävät muutkin tekijät, kuin muinaismuistolain rauhoitus tai mahdollinen sisällyttäminen valtioneuvoston hyväksymään VARK-luetteloon.

Maakuntakaavaluonnokseen ei ole merkitty kiinteitä muinaisjäännöksiä tai arkeologisen kulttuuriperinnön kannalta arvokkaita alueita. Arkeologinen kulttuuriperintö on huomioitu maakuntakaavaluonnoksessa yleisellä suunnittelumääräyksellä (Kaavamerkinnät ja määräykset, s. 7; Kaavaselostus, s. 48): "Alueidenkäytön yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee tarkistaa ja huomioida

ajantasainen tieto arkeologisesta kulttuuriperinnöstä Museoviraston ylläpitämästä muinaisjäännösrekisteristä sekä arvioida yhteistyössä museoviranomaisten kanssa mahdollisten aluetta/kohdetta koskevien setvitysten tai tutkimusten tarve. " Museo pitää yleistä suunnittelumääräystä tärkeänä ja toisaalta käytännöllisenä ratkaisuna arkeologisen kulttuuriperinnön huomioimiseksi. Kulttuuriympäristön yleiseen vaalimiseen ohjataan myös muissa suunnittelumääräyksissä.

Maakuntakaavaluonnokseen on merkitty maa- tai kalliokiviainesten ottoon soveltuvat alueet. Osa alueista sijaitsee maakunnan vanhimman arkeologisen kulttuuriperinnön, mesoliittisen kivikauden asuinpaikkojen, kannalta hyvin potentiaalisissa maastoissa, joita ei ole inventoitu kattavasti arkeologisissa inventoinneissa. Laajamittainen maa-ainesten otto erityisesti Itämeren Ancylus- ja Litorina-vaiheiden rantavyöhykkeille sijoittuvilla hiekkakankailla on yksi suurimmista uhista toistaiseksi tuntemattomien kivikautisten asuinpaikkojen säilymiselle. Maa-aineslain mukaista lupaa haettaessa museoviranomaiselta pyydetään lausunto yleensä vain silloin, kun ottoalueella tai sen läheisyydessä on tunnettu muinaisjäännös. Museo ehdottaa suunnittelumääräystä tarkennettavan siten, että siinä huomioidaan myös toiminnan vaikutukset toistaiseksi tuntemattomiin muinaisjäännöksiin. Kaavaselostuksen liitteestä 1 (Merkintäkohtainen vaikutusten arviointi) museo toteaa, että maa- ja kalliokiviaineisten ottoon soveltuvien alueiden osalta vaikutusten arviointi on puutteellista. Maa- ja kalliokiviaineisten ottaminen muodostaa varteen-otettavan uhan toistaiseksi tuntemattomille maanalaisille muinaisjäännöksille, kuten esihistoriallisille asuinpaikoille. Vaikutusten arviointia on täydennettävä tältä osin.

Kaavaselostuksen kuvassa 8 (s. 49) on virheellinen kuvateksti. Kuvassa on vain pieni osa Etelä-Pohjanmaan kiinteistä muinaisjäännöksistä, ilmeisesti nykyiseen kokonaismaakuntakaavaan merkityt, entiset l luokan kiinteät muinaisjäännökset. Kuvaan on joko lisättävä puuttuvat kohteet tai se on poistettava. Käytöstä poistuneen arvoluokittelun mukaisia l luokan kiinteitä muinaisjäännöksiä ei ole syytä esittää kaavaselostuksessa. Tällä hetkellä muinaisjäännösrekisterissä on 1310 Etelä-Pohjanmaalla sijaitsevaa kiinteää muinaisjäännöstä.

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Kaavaselostuksessa tuodaan esiin kaavan laatimisen lähtökohdat. Eteläpohjalaisen kulttuuriympäristön perinteisiin ominaispiirteisiin luetaan avoimet jokilaaksot viljelylakeuksineen sekä talonpoikainen rakennuskulttuuri. Modernimman jälleenrakennuskauden rakentamiselle todetaan olevan alueelle tyypillistä runsas omakotitalojen, liike- ja yritystilojen sekä seuraintalojen määrä. Alueen maisemaan tunnistetaan kohdistuvan parhaillaan suuri muutospaine erityisesti tuulivoimarakentamisen vuoksi. Rakennetun ympäristön osalta tilojen tarpeen ja sitä myötä käytön vähentyessä todetaan keskustojen, kylien ja varsinkin harvaan asuttujen

alueiden rakennuskannan kunnon heikkenevän ja purkamisen uhkaavan sekä perinteistä että uudempaa rakennuskantaa.

Kulttuuriympäristön osalta kaavan perusteena on käytetty useita erillisiä kulttuurimaiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön selvityksiä. Huomioiden aineistojen laajuus ja niiden valmisteluun kulunut vuosien mittainen työ, selvityksiä voi pitää riittävän ajantasaisina ja kattavina. Osaa aineistosta on päivitetty ja muokattu uudelleen aivan luonnokseen nähtäville tuloon asti.

Kaavaselostuksen suunnittelumääräykseen (s. 50) kaupunkikehittämisen kohdealueella, joka kattaa Seinäjoen kaupunkiympäristöineen, on hyvä lisätä, että alueiden käyttöä suunniteltaessa alueen arvokas kulttuuriympäristö sekä maiseman ja rakennetun ympäristön ominaispiirteet tulee huomioida, kuten ne on huomioitu muillakin kehittämisvyöhykkeillä. Tämä on tärkeää varsinkin nyt, kun Aalto-keskus pyrkii osana Humaani Aalto-arkkitehtuuri - ryhmähanketta Unescon maailmanperintölistan kohteeksi. Myös liikennettä ja varsinkin tie- ja ratahankkeita koskeviin suunnittelumääräyksiin on hyvä lisätä, että näiden suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee huomioida alueen maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.

Kaavaselostuksessa esitetään yhteenveto maakuntakaavan merkittävimmistä välittömistä ja välillisistä kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön jarakennettuun ympäristöön kohdistuvista yhteis- ja kokonaisvaikutuksista.

Vaikutustenarviointi on koottu merkintäkohtaisesti erilliseen kaavaselostuksen liitetaulukkoon 1. Erilliseksi liitteeksi on koottu myös kaavamerkinnät ja määräykset sekä kohdeluettelo.

Kaavakartalla kulttuuriympäristöön liittyvät aineistot esitetään selkeästi ja havainnollisesti. Kaavamerkinnöissä kulttuuriympäristön arvot on huomioitu hyvin ja määräykset ovat riittäviä turvaamaan maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön arvojen säilymisen. Kulttuuriympäristöjä koskevilla ominaisuusmerkinnöillä esitetään valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet sekä valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, alue-, kohde- ja viivamerkintöinä. Lisäksi kaavassa esitetään Museoviraston ylläpitämän rakennusperintörekisterin (kyppi.fi) erityislaeilla, - asetuksilla ja -sopimuksin suojellut kohteet omilla aluevarausmerkinnöillään.

Sosiaali- ja terveysministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 luonnoksesta.

Sosiaali- ja terveysministeriö ilmoittaa, että sillä ei ole lausuttavaa.

Suomen metsäkeskus

Suomen metsäkeskus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan luonnoksesta.

Suomen metsäkeskus tarkastelee maakuntakaavaa metsälain valvonnan ja kestävään metsätalouteen perustuvien elinkeinojen edistämisen näkökulmasta.

Valmistelussa on hyvä huomioida, että metsälakia (1093/1996) ei sovelleta maakuntakaavassa suojeluun varatuilla alueilla. Kun metsälakia ei sovelleta, vaikuttaa se myös muiden metsänkäyttöä ohjaavien lakien voimassaoloon, kuten kestävän metsätalouden määräaikaiseen rahoituslakiin (34/2015) (Kemera) ja lakiin metsätuhojen torjunnasta (1087/2013) (metsätuholaki). Nämä lait ovat riippuvaisia metsälain soveltamisesta. Suomen metsäkeskus valvoo metsälainsäädännön noudattamista.

Alueilla, joilla metsälakia sovelletaan, metsälaki ohjaa metsien hoitoa ja käyttöä. Metsälain ohella metsien käyttöä säätelevät myös metsälain nojalla annettu valtioneuvoston asetus metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä. Myös ympäristölainsäädännöllä on vaikutuksia metsätalouteen. Metsälaki asettaa metsien hoidolle ja käytölle vähimmäisvaatimukset. Vähimmäisvaatimuksissa säädetään muun muassa puun korjuusta, metsän uudistamisesta ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisesta. Käytännön työssä kestävä metsätalous huomioi luontoarvot.

Biotalous

Hiilensidonnan edistämiseksi ja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi metsien ottamista muuhun maankäyttöön tulisi mahdollisuuksien mukaan välttää. Kestävän ja kannattavan metsätalouden harjoittaminen on yksi merkittävimmistä tavoista edistää hiilensidontaa Etelä-Pohjanmaalla – toisaalta myös edistää eteläpohjalaista elinkeinoelämää. Kaavamerkinnöillä ja -määräyksillä ei pidä tarpeettomasti rajoittaa metsätalouden toimintaedellytyksiä.

Maakuntakaavoilla on vaikutusta metsäalueiden pirstoutumiseen ja metsäkatoon maankäytön suunnittelun kautta. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää tuulivoimala-alueiden suunnitteluun ja suunnitelmien metsätalousvaikutuksiin. Tuulivoimaa suunniteltaessa on muun muassa kiinnitettävä huomiota voimalinjojen ja huoltoteiden suunnitteluun siten, että metsäalueiden pirstoutuminen ja metsäkato olisi mahdollisimman vähäistä. Myös kuljetusinfraa suunniteltaessa tulisi huomioida metsätalouden tarpeet kuten tiestö ja puutavaraterminaalit. Mahdollisuuksien mukaan

tulisi hyödyntää olemassa olevaa infraa niin paljon kuin mahdollista metsäkadon minimoimiseksi.

Vaikutusten arviointi kaavoituksessa

Suomen metsäkeskus näkee hyvänä, että kaavan viheryhteysmerkintöihin on lisätty tarkennus merkinnän vaikutuksesta metsätalouden harjoittamiseen. Tämä olisi hyvä käytäntö ja lisäys myös kaikkiin muihin kaavan mahdollisesti metsätalouteen vaikuttaviin kaavamerkintöihin, suunnitteluohjeisiin ja -määräyksiin. Maakuntakaavamerkinnät ja -määräykset tulisi olla niin selkeitä, että niiden oikeusvaikutukset tulevat selviksi viranomaisille, toimijoille ja maanomistajille.

Suomen metsäkeskus toteaa lopuksi, että kaavan laatimisprosessi on ollut osallistava ja yhteistyöhakuinen.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Tukes suosittelee, että T/kem -alueet (teollisuus- tai varastorakennusten alueet, jolle saa sijoittaa merkittävän, vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen) huomioidaan omana aluerakenteena maakuntakaavan jatkosuunnittelussa.

Kaava-alueella sijaitsevat vaarallisia kemikaaleja laajamittaisesti käsittelevät ja varastoivat tuotantolaitokset huomioidaan maakuntakaavan jatkosuunnittelussa. Tuotantolaitokset on lueteltu Tukesin verkkosivuilla olevalla konsultointivyöhykelistalla: Konsultointivyöhykkeet.pdf, (tukes.fi).

Kaavaselostuksessa on huomioitu valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, jotka sisältävät maininnat onnettomuusriskien huomioon ottamisesta sekä suuronnettomuusvaaraa aiheuttavien laitosten sijoittamisesta riittävän etäälle muista toiminnoista.

Perustelut

Laajamittaisesti vaarallisia kemikaaleja käsitteleviin ja varastoiviin tuotantolaitoksiin liittyy onnettomuusvaaroja, jotka tulee huomioida laitosten ympäristön maankäyttöä suunniteltaessa. Sijaintiratkaisut sekä muut alueidenkäytön varautumisen keinot ovat yleensä taloudellisempia kuin alueiden toteuttamisen jälkeen tehtävät toimenpiteet. (Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, 2017)

Olemassa oleville vaarallisia kemikaaleja käsitteleville ja varastoiville tuotantolaitoksille on määritetty konsultointivyöhykkeet. Konsultointivyöhykkeet huomioidaan alueiden tulevassa maankäytössä siten, että konsultointivyöhykkeillä tapahtuvista kaavamuutoksista tai merkittävästä rakentamisesta pyydetään lausuntoa

Tukesilta. Tukes ottaa lausunnossaan kantaa laitoksen onnettomuusriskeihin ja riittäviin suojaetäisyyksiin suhteessa tulevaan maankäyttöön.

Kaavaselostuksen aluerakenteissa ei ole erillisesti mainittu T/kem -alueita eli teollisuus- tai varastorakennusten alueita, jolle saa sijoittaa merkittävän, vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen. Mikäli maakuntakaavassa osoitetaan alueita suuronnettomuusvaaraa aiheuttaville toiminnoille, se tehdään T-kem -merkinnällä, ympäristöministeriön ohjekirjeen (YM4/501/2015) mukaisesti (linkki: Maankäytön+ohjekirje.pdf (tukes.fi)).

T/kem -merkintä on soveltuva kaikille vaarallisia kemikaaleja laajamittaisesti käsitteleville ja varastoiville tuotantolaitoksille. Esimerkiksi vihreään siirtymään liittyvät tuotantolaitokset, kuten vedyn tai synteettisen metaanin tuotantolaitokset, voivat olla esimerkkejä T/kem - alueen toiminnoista.

Tukesin verkkosivuille on koottu tietoa onnettomuusriskien huomioon ottamisesta maankäytön suunnittelussa: Maankäytön suunnittelu | Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes).

Varsinais-Suomen ELY-keskus

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö toteaa, että Satakunnan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntarajan tuntumassa on suunnitteilla maakuntarajan molemmin puolin vihreän siirtymän hankkeita ekologisesti herkällä ja valtakunnallisesti arvokkaalla luonnon monimuotoisuuden kokonaisuudella (osa Suupohjan alueen kokonaisuutta), jolloin vihreän siirtymän hankkeiden ja muiden hankkeiden yhteisvaikutuksia luontoarvoihin on erityisen tärkeää huolellisesti arvioida. Maankäyttö- ja rakennuslain velvoittaman viherrakenneselvityksessä määritetyn ekologisen viherrakenteen arvokkaiden ydinalueiden ja käytävien verkosto tulee huomioida maakuntakaavassa konkreettisemmin lisäselvitystarvemääräyksin (alueilta selvitettävä ja huomioitava uhanalaiset luontotyypit alemmassa kaavoituksessa/maankäyttöä muuttavissa hankkeissa). Tämä tukee myös myöhemmin valmisteltavia alueellisia biodiversiteettiohjelmia.

Varsinais-Suomen ELY-keskus esittää Piikkilänviidan tuulivoimala-alueen poistamista maakuntakaavasta (luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokas alue, läheisyys Haapakeitaan Natura-alueeseen). Ylimaakunnallisen natura-alueen Karvianjoen koskien lähivaluma-alue tulisi olla luo-alueena, jonne voidaan mahdollisesti osoittaa Helmi- ja JTF -rahoituksella ennallistamishankkeita (mm. turvetuotantoalueiden jälkikäyttöä kosteikkoina). Soidensuojelun täydennysohjelman ehdotuksen alueet (SSTE) olisi Varsinais-Suomen ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikön mielestä järkevää esittää SL-merkinnöin (vrt. Varsinais-Suomen Liiton tuore

luonnonarvot/luonnonvarat - maakuntakaava), joka tuo suojelutarpeen esiin ja takaa varmemmin myös korvauksen maanomistajille suojelua toteutettaessa. SSTE-alueet ovat lähtökohtaisesti valtakunnallisesti arvokkaita alueita.

Kokonaismaakuntakaavassa esitettävien alueidenkäytön muutosten vaikutukset vesistöjen tilaan ja Natura-alueisiin ja mm. Natura-vesistöalueiden suojelun perusteena oleviin luontoarvoihin tulee riittävästi arvioida. Tärkeimpien olemassa olevien ja ennallistettavien siniyhteysalueiden (mm. vaelluskalojen kulku) osoittaminen on myös tarpeellista.

EU:n biodiversiteettistrategia ja Suomen bd-strategia sekä valmisteilla oleva luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelma sekä ennallistamisasetus asettavat myös tavoitteitaan vuosiin 2030, 2035 ja 2050 (mm. v. 2050 ennallistamistoimien on tarkoitus kattaa kaikki ennallistamistarpeessa olevat ekosysteemit). Näihin liittyvät tavoitteet tulee selkeämmin näkyä kokonaismaakuntakaavan 2050 valmistelussa. Luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen ja ilmastonmuutoksen hillitseminen tulee olla valmistuvien kokonaismaakuntakaavojen keskeisiä tavoitteita.

Varsinais-Suomen ELY-keskus pyytää Ympäristö-vastuualueen (alueidenkäyttö, luonnonsuojelu) ja Liikenne-vastuualueen kanssa sovitusti Etelä-Pohjanmaan liitolta lausuntopyynnön kun Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava laitetaan seuraavan kerran lausunnoille.

Väylävirasto

Maakuntakaavassa on käsitelty kattavasti koko liikennejärjestelmän kokonaisuus sisältäen sekä pitkän aikavälin strategisia kysymyksiä että lähitulevaisuudessa toteuttaviksi tarkoitettuja asioita. Maakuntakaavassa on esitetty kattavasti valtion väyläverkon kehittämisen kokonaisuus. Kaavassa on osoitettu maakunnan tärkeät kehityskäytävät, joissa maankäytön ja liikenteen vuorovaikutus ja kestävän liikkumisen kysymykset ovat erityisen oleellisia. Kaavan vaikutusten arvioinnissa tulee tarkastella kaavaratkaisua suhteessa liikennejärjestelmän keskeisiin tavoitteisiin (L12 ja Etelä-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma).

Kaavaratkaisussa on tunnistettu pyöräilyn merkitys solmupisteiden, keskustatoimintojen ja taajamatoimintojen suunnittelumääräysten yhteydessä. Kestävän liikkumisen kehittämiseksi maakuntakaavan laadinnan yhteydessä on laadittu maakunnallinen pyöräliikenneverkkoselvitys ja sen perusteella kaavassa on osoitettu onnistuneesti yhteystarpeet valikoitujen kuntakeskusten välillä. Kevyen liikenteen sijaan olisi syytä käyttää termiä kävely ja pyöräily.

Kaavassa valtatie 3 Kurikan Tuiskulan kohdalla on esitetty kaksiajorataisena tienä. Väylävirasto ei sulje pois kaksiajorataista tietä pitkän aikavälin tavoitetasona, mutta ensimmäisessä vaiheessa tietä kannattaa kehittää yksiajorataisena maantienä.

Käynnissä olevat suunnitelmat vt 19 Seinäjoki-Lapua ja vt 18 parantaminen Seinäjoen keskustan kohdalla määrittelevät valtatien tavoitetason kyseisillä yhteysväleillä. Nämä tulee huomioida kaavan ehdotusvaiheessa.

Väyläviraston kiinnittää huomiota lainsäädäntöviittaukseen kaavaselostuksen sivuilla 84, 85 ja 86. Maantien toiminnallisen luokan määrittämistä koskeva lainmuutos (LjMTL) on tullut voimaan 7.2.2023. Lakia muutettiin siten, että maantien toiminnallisen luokan määrittäminen tai muuttaminen perustuu LVM:n asetuksen sijaan Traficomin päätökseen, jonka se tekee Väyläviraston tai ELY-keskuksen esityksestä. Maantien toiminnallisen luokan määrittäminen tai muuttaminen voi sisältyä tiesuunnitelman hyväksymisesitykseen tai erilliseen esitykseen. Erillisen esityksen tekisi valta- ja kantateiden sekä usean ELY-keskuksen alueelle ulottuvan muutoksen osalta Väylävirasto sekä seutu- ja yhdysteiden osalta ELY-keskus.

Kaavaselostuksen sivulla 89 kuvattu maakuntakaavakartan uusia tieosuuksia. Tieosuuksilla Sydänmaa, Töysä-Hakojärvi ja Myllymäki-Multia on toimenpiteenä esitetty "Uusi tielinjaus, vanhan tielinjauksen mukainen tieluokan muutos". Toimenpide on kuvattu epäselvästi ja sitä tulisi selventää.

Maakuntakaavakartan Seinäjoki-Kaskinen -rataosuutta koskeva suunnittelumääräys on liian yksityiskohtainen. Väylävirasto esittää, että suunnittelumääräys tulee olla yleisempi esim. Seinäjoki-Kaskinen -rataosalla on varauduttava yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tavaraliikenteen edellytysten parantamiseen esim. perusparannukseen.

1.4 Yritykset

ABO Wind Oy

Mielipide Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 luonnokseen

ABO Wind on tuulivoimahankekehittäjä, jonka päämääränä on luoda kestävämpää tulevaisuutta ja pyrkiä kohti energiaomavaraisempaa Suomea. Olemme tähän mennessä rakentaneet yhdeksän tuulipuistoa, joiden yhteenlaskettu kapasiteetti on

noin 300 megawattia. Tällä hetkellä meillä on rakennusvaiheessa kaksi tuulivoima puistoa. Lisäksi suunnitteilla on toistakymmentä eri vaiheissa olevaa hanketta.

ABO Wind:llä on kaksi aikaisessa kehitysvaiheessa olevaa hanketta Etelä-Pohjanmaalla, jotka toivomme otettavan huomioon maakunta kaavan jatkosuunnittelussa.

Mäntykankaan tuulivoimahanke, Kurikka ja Parkano

Esiselvityksiemme perusteella näemme potentiaalia tuulivoimatuotannolle Kurikkaan ja Parkanoon sijoittuvalla Mäntykankaan alueella (liite 1, ***Huom, liite puuttui palauteaineistosta***). Toivomme, että aluetta tarkasteltaisiin tuulivoimatuotannolle mahdollisesti soveltuvana alueena ja harkittaisiin sen lisäämistä kaavaluonnokseen. Koko hankealueelle voisi näkemyksemme mukaan sijoittaa noin 9 tuulivoimalaa, josta noin neljä sijaitsisivat Kurikan kaupungissa Etelä-Pohjanmaan maakunnassa. Parkanon puolelle voisi sijoittaa noin viisi voimalaa alueelle, joka on Pirkanmaan maakuntakaavassa merkitty kymmenelle tai useammalle tuulivoimalalle soveltuvaksi alueeksi (Tuulivoima-alue 8, Niskalamminkangas). Näkemyksemme mukaan alueella ei ole merkittäviä rinnakkaisia alueidenkäyttöön liittyviä suunnitelmia, joita maakuntakaavan TV-merkintä voisi rajoittaa. Lisäksi esisuunnittelumme perusteella olisi mahdollista sijoittaa tuulivoimalat siten, että 1,5 km etäisyys asuinrakennuksiin säilyy. Ehdottamme maakuntakaavaluonnoksen päivittämistä siten, että se kattaisi kokonaan sen alueen, jolla Mäntykankaan ympäristövaikutusten arviointi ja kaavoitustyö suoritetaan.

Hankealueen ympäristövaikutuksien arviointi on käynnistynyt alkuvuodesta 2023.

Kokonkorven tuulivoimahanke, Kauhajoki

Näemme potentiaalia tuulivoimatuotannolle Kauhajoelle sijoittuvalla Kokonkorven alueella (liite 2, ***Huom. liite puuttui palauteaineistosta***).

Alueelta on riittävä etäisyys asutuksesta ja luonnonsuojelualueista. Se on myös tunnistettu tuulivoimalle potentiaalisena alueena Etelä-Pohjanmaan tuulivoimaselvityksessä vuonna 2012 (alueet 59 ja 83). Toivomme, että Kokonkorven aluetta tarkasteltaisiin uudelleen tuulivoimatuotannolle mahdollisesti soveltuvana alueena ja sen lisäämistä kaavaluonnokseen harkittaisiin. Alueelle voitaisiin mielestämme sijoittaa jopa 12 tuulivoimalaa.

Caruna Oy

Lausunto, Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 valmisteluvaihe

Nykyinen suurjännitteinen jakeluverkko

Caruna Oy on kaavan edellisen vaiheen lausunnossaan antanut tiedoksi nykyiset 110 kV:n voimajohdot kaava-alueella. Nämä on merkitty kaavaan asianmukaisesti.

Suurjännitteisen jakeluverkon yhteystarpeet

Kaavan edellisessä vaiheessa kommentoimme mahdollista yhteystarvetta 110 kV:n voimajohdolle välille Nori-Kärppiö. Kyseiselle johdolle on tunnistettu vaihtoehtoinen yhteystarve Kauhajoen alueella. Vaihtoehtoinen yhteystarve olisi välillä Kauhajoen sähköasema-Sahankylä. Mahdollinen yhteystarve on merkitty Liitteen 1 kuvaan vihreällä katkoviivalla. Harkinnassa olevasta Kauhajoki-Sahankylä johdosta ei ole tehty tarkempia suunnitelmia tai selvityksiä, ja siksi toivomme sen esittämistä kaavassa yleispiirteisellä voimajohdon yhteystarve -merkinnällä.

Muuta huomautettavaa

Carunalla ei ole muuta huomautettavaa.

Liite 1

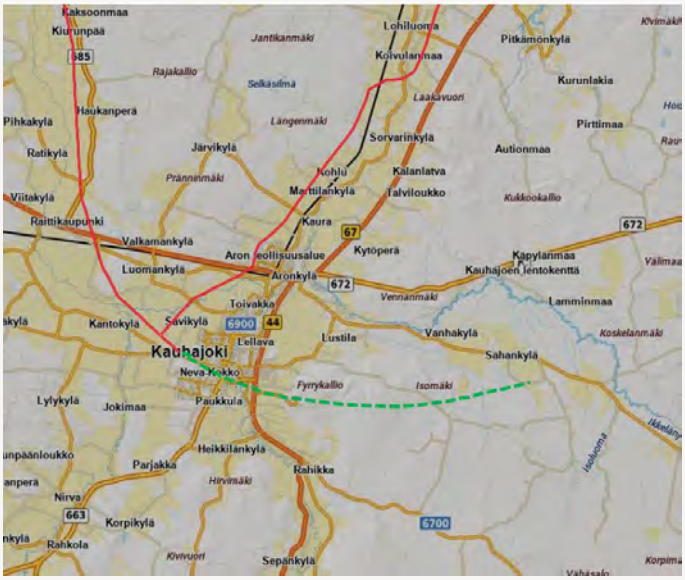

CPC Finland Oy

Taholta vastaanotettu kaksi palautetta. Palaute 1:

CPC Finland Oy:n lausunto Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n luonnoksesta

CPC Finland Oy on perehtynyt Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n luonnosaineistoon.

ja haluaa jättää siitä lausuntonsa. CPC Finland Oy:llä on Etelä-Pohjanmaan alueella suunnitteilla Surmankeitaan tuulivoimapuisto. Etelä-Pohjanmaan liitto on antanut lausuntonsa kaavahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Surmankeitaan tuulivoimapuisto

Surmankeitaan tuulivoimapuiston YVA-ohjelma sekä osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaovat olleet nähtävillä 12.5.2021 – 11.6.2021. Suunnittelun tavoitteena on mahdollistaa enintään 22 uutta tuulivoimalaa käsittävän tuulivoimapuiston rakentaminen. Tavoitteena on lisäksi huomioida alueen luonnon erityispiirteet sekä lieventää rakentamisen mahdollisia kielteisiä vaikutuksia ympäristölle.

Surmankeitaan tuulivoimapuiston alue sijaitsee Isojoen kunnassa noin viiden kilometrin etäisyydellä keskustaajamasta länteen. Kristiinankaupungin kunnan raja kulkee alueen länsipuolella noin 4,5 km etäisyydellä. Alue on noin 21 kilometrin etäisyydellä merenrannikosta.

Hankealueen koko on noin 1660 hehtaaria ja se on pääosin metsätalouskäytössä. Ojitettuja turvemaita ja turvekangasta on hankealueella runsaasti, mutta hankealueen reunamille sijoittuu myös muutamia laajempia ojittamattomia avosoita. Hankealueella on olemassa olevaa metsätieverkostoa ja hankealue rajautuu koillisessa Rimpikankaantiehen. Hankealueen sijainti on esitetty kuvassa alla.

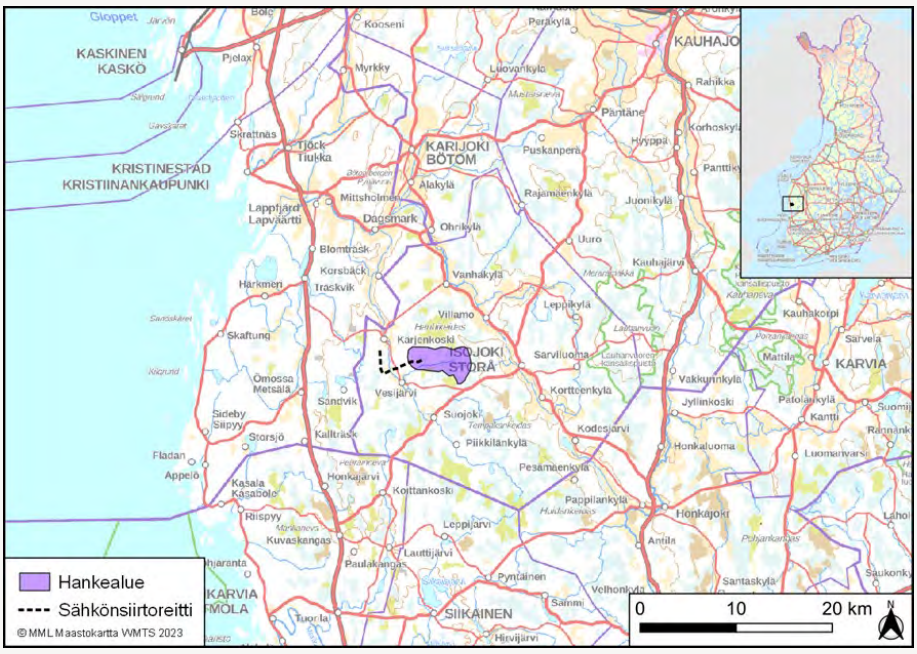

Maakuntakaavatilanne

Etelä-Pohjanmaalla on voimassa Ympäristöministeriön 31.10.2016 hyväksymä tuulivoimaloiden alueita ohjaava vaihemaakuntakaava, jossa osoitetaan maakunnallisesti merkittäviä vähintään 10 voimalaitosyksikön keskitettyyn rakentamiseen soveltuvia tuulivoima-alueita. Tätä pienempien alueiden suunnittelua voidaan vaihemaakuntakaavan I kaavaselostuksen mukaan toteuttaa kuntakohtaisella kaavoituksella. Vaihemaakuntakaavassa I osoitetaan 23 seudullisesti merkittävää tuulivoimaloiden aluetta. Surmankeitaan aluetta ei ole osoitettu vaihemaakuntakaavassa. Tämän vuoksi Etelä-Pohjanmaan liitto on pitänyt lausunnossaan yli 10 voimalaa käsittävän tuulivoimapuiston osoittamista alueelle voimassa olevan maakuntakaavan vastaisena.

Maakuntakaava 2050-luonnoksessa suunnittelualueelle on osoitettu tuulivoimaloiden alue. Aluemerkintä sijoittuu pääosin Surmankeitaan hankealueen rajauksen sisälle. Alla olevassa kuvassa on esitetty Surmankeitaan hankealue ja suunniteltu sähkönsiirtoreitti Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 kaavaluonnoskartan päällä.

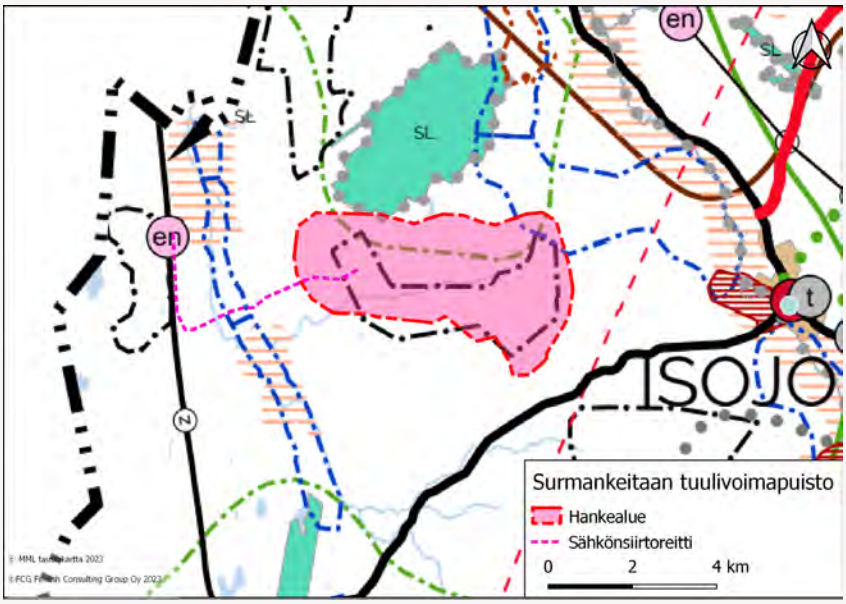

Lausunto

CPC Finland Oy toivoo, että maakuntakaavan tuulivoimaloiden alue-merkintää voitaisiin laajentaa pohjois- ja länsiosasta siten, että rajaus olisi suunnilleen Surmankeitaan tuulivoimaosayleiskaavan rajauksen mukainen. Vaikka maakuntakaavassa aluemerkinnät esitetään maakunnan mittakaavassa, helpottaisi rajauksen selkeyttäminen tulkintoja hahmoteltaessa alueelle sopivaa toimintaa maakunnan mittakaavassa.

Surmankeitaan tuulivoimapuiston alueella ei ole tiedossa sellaisia toimintoja tai reunaehtoja, jotka asettaisivat merkittäviä esteitä tai rajoituksia hankkeen toteuttamiselle. Suunnittelualue sijaitsee riittävän etäällä nykyisestä sekä kaavoitetusta asutuksesta lähimmän asuinrakennuksen sijaitessa reilun kilometrin etäisyydellä suunnitelluista voimaloista. Suunnittelualueella sijaitsee kaksi lomarakennusta, jotka eivät kunnalta saatujen tietojen mukaan kuitenkaan ole lomarakennuskäytössä.

Surmankeitaan tuulivoimapuiston YVA-selostus on parhaillaan valmisteilla ja siitä tullaan pyytämään myös Etelä-Pohjanmaan liiton lausunto. Hankkeella edistetään ilmastopoliittisia tavoitteita, joihin Suomi on sitoutunut. Tuulivoimatuotannon kapasiteettitavoite Suomessa on 9 TWh vuoteen 2025 mennessä. Vuonna 2019 tuulivoimalla tuotettiin 6,14 TWh, joka vastaa 9 % Suomen sähköntuotannosta (Energiateollisuus 2020).

Surmankeitaan tuulivoimapuiston osalta suunniteltujen tuulivoimaloiden yksikköteho on 6–10 MW. Kokonaisteho tulisi tällöin olemaan noin 54–220 MW toteutettavien tuulivoimaloiden määrästä riippuen. Tuulivoimapuiston arvioitu vuotuinen sähkön nettotuotanto tulisi tällöin olemaan noin 155–630 GWh. Isojoen kunnan vuotuinen sähkönkulutus oli 32 GWh vuonna 2021 ja Pohjanmaan maakunnan vuotuinen sähkönkulutus oli 3328 GWh (Energiateollisuus ry).

Mahdollistamalla omavaraista uusiutuvaa energiantuotantoa edistetään paitsi ilmastopoliittisia tavoitteita, myös Suomen huoltovarmuutta. Tämän vuoksi on tärkeää, että kaavoituksessa tarkastellaan mahdollisuuksia myös laajempien tuulivoima-alueiden sijoittamiseksi ja luodaan edellytykset edistää kaavoitusta kuntatasolla.

Palaute 2:

Mielipide Etelä-Pohjanmaan liitolle Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 luonnoksesta

CPC Finland Oy toivoisi, että Etelä-Pohjanmaan liitto ottaisi huomioon suunnitteilla olevan Lehmikeitaan tuulivoimapuistohankkeen Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 valmistelussa.

Lehmikeitaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan valmistelu on käynnistymässä ja kaava on tulossa vireille Isojoen kunnassa kevättalvella 2023. Hankkeen YVA-menettely on myös käynnistynyt. YVA-menettelyssä arvioidaan kaksi eri hankkeen toteutusvaihtoehtoa ja niin sanottu nollavaihtoehto, jossa hanketta ei toteuteta. Hankkeessa on suunniteltu viidentoista (VE1) yksikköteholtaan 7,2 MW:n tuulivoimalan sijoittamista alueelle. Hankkeen vaihtoehtoja on tarkistettu maakuntakaavaluonnoksen ja ennakkoneuvottelussa saadun palautteen perusteella. Alustavia hankevaihtoehtoja

on päivitetty siten, että hankeen toinen, suppeampi vaihtoehto (VE2) vastaa pääosin maakuntakaavaluonnoksessa esitettyä tv-alueen rajausta (Kuva 1). Tuulivoimapuiston sähkönsiirto toteutetaan sitä varten rakennettavalla uudella 110 kV:n voimansiirtolinjalla.

Lehmikeitaan hankealue sijaitsee kokonaisuudessaan tuulivoimapotentiaaliseksi alueeksi Etelä-Pohjanmaan tuulivoimaselvityksessä kartoitetun alueen 20 alkuperäisen rajauksen sisällä (Kuva 2). Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 luonnokseen alueen 20 rajausta on päivitetty (Kuva 3). Hanhikeitaan Natura-alueen länsipuolella oleva alue on rajattu kokonaan pois ja pohjoispuolella olevaa aluetta supistettu ja se on yhdistetty Lakiakankaan tuulivoimala-alueeseen. Rajausta on perusteltu mm. Hanhikeitaan Natura-alueen läheisyydellä ja sillä, että siellä pesiville linnuille jää tarpeeksi avointa tilaa saalis- ja muille lennoille.

Mikäli kaavaluonnoksessa esitettyä tv-alueen rajausta kuitenkin laajennettaisiin Hanhikeitaan alueen pohjoispuolella idän suuntaan niin, että Lehmikeitaan hankealue sijoittuisi kokonaisuudessaan tv-alueelle, jäisi Hanhikeitaan ympärille kuitenkin vielä linnustolle tärkeitä lentoväyliä. YVA-menettelyn aikana tullaan selvittämään hankkeen vaikutukset eri laajuisissa vaihtoehdoissa arvioimalla kahden eri laajuisen vaihtoehdon vaikutusten erot. Hankkeen suppeammassa vaihtoehdossa voimaloita on poistettu maakuntakaavaluonnoksessa ehdotetun tv-alueen ulkopuolelta.

Isojoen kunta on puoltanut Lehmikeitaan tuulivoimahanketta ja kunnanhallituksessa on päätetty käynnistää hankkeen kaavoituksen suunnittelu.

Alueella sijaitsee ja on suunnitteilla paljon tuulivoimaa, jolloin niiden yhteisvaikutukset korostuvat. Lehmikeitaan hankealue on kuitenkin suhteellisen pieni ja se on luonnollinen jatkumo Lakiakankaan tuulipuistolle. Pyydämmekin, että maakuntakaavan jatkosuunnittelussa huomioitaisiin Lehmikeitaan tuulivoimahanke ja sen YVA-menettely ja sen myötä mahdollisesti maakunta-kaavaluonnosta laajempi tuulivoima-alue 20 kattamaan myös Lehmikeitaan suoalueen.

Kuva 1. Lehmikeitaan tuulivoimahankkeen alustava hankealueen rajaus ja voimalasijoittelu.

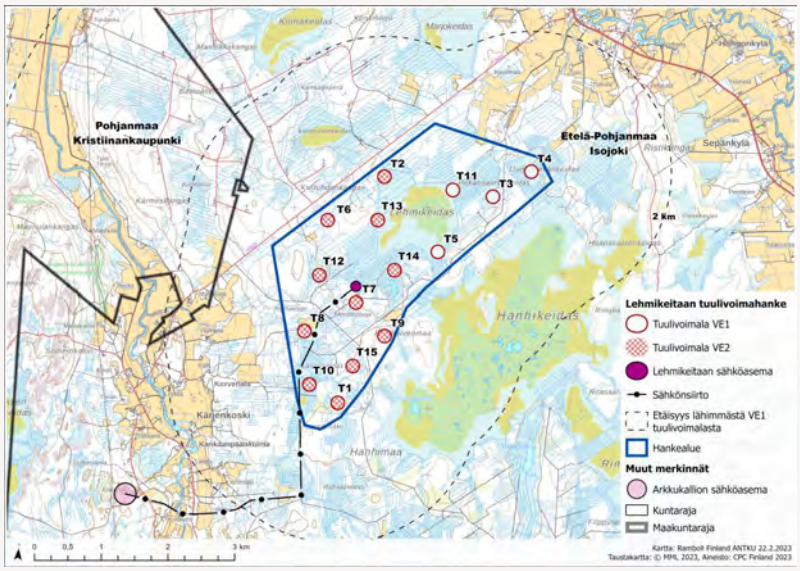

Kuva 2. Etelä-Pohjanmaan tuulivoimaselvityksessä potentiaaliseksi tuulivoima-alueeksi kartoitetun alueen 20 alkuperäinen rajaus (FCG 2022, Etelä-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden vaikutustenarviointi)

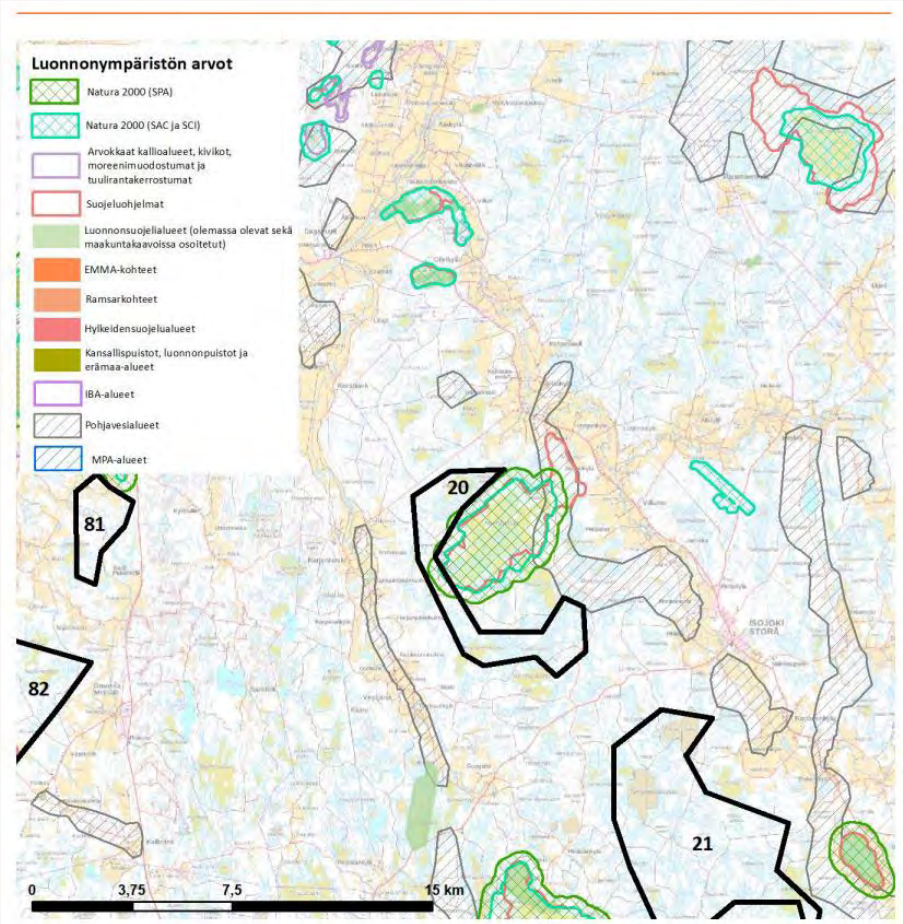

Kuva 3. Ote Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 luonnoksesta.

Elenia Verkko Oyj

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050, kaavaluonnos

Etelä-Pohjanmaan liitossa on käynnistetty maakuntakaavan uudistaminen. Maakuntakaava sisältää alue-rakenteen, liikenteen ja teknisen huollon verkostojen, viherrakenteen, luonnonvarojen, energiatuotannon ja kulttuuriympäristöjen teemat sekä alueelliset kehittämisperiaatteet.

Elenia Verkko Oyj:llä ei ole lisättävää eikä huomautettavaa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kaavaluonnokseen.

EPV Energia Oy

EPV Energia Oy:n lausunto Etelä-Pohjanmaan 2050 maakuntakaavasta

Maankäytön sääntelyä ja lakeja on useita valmisteilla, jotka tulevat ohjaamaan ja rajaamaan maankäyttöä muutamien vuoden sisällä. Maakuntakaavaan ei tulisi epävarmoin tiedoin rajata toiminnanharjoittajan mahdollisuuksia kehittää pitkän aikavälin liiketoimintoja.

Turvetuotanto

EPV Energia Oy (EPV) esittää, että turvetuotantoalueiden merkitsemisessä tulisi käyttää Vaihemaakunta III varten tehdyt laajat selvitykset, eikä rajata alueita uusi kriteerein pois. Uusin karttarajauksiin ei ole kuultu toiminnanharjoittajaa, kuten aiemmin Vaihemaakunta III:ssa. Uudessa kaavaluonnoksessa on jätetty pois merkittäviä alueita pois toiminnanharjoittajaa kuulematta. Etelä-Pohjanmaan Vaihemaakuntakaavaa III varten tehtiin kattava yhteistyö, jonka selvitysten tulokset tulisivat olla perusteena myös 2050 maakuntakaavalle. Maakuntakaavaa on tarkasteltu puutteellisesti vain energiaturpeen näkökulmasta. Kaikki aiemmat turvetuotantomerkinnät tulisi jättää erityisesti kuivike- ja ympäristöturpeen saatavuuden näkökulma huomioiden. Turvetuotteille on myös muita tuotteita ja potentiaalisia markkinoita, jopa vientituotteina. Etelä-Pohjanmaa on merkittävä maakunta niin turvemaa-kuntana kuin ruuantuotannossakin. Tuotantoketjut ja maamme ruokahuolto tarvitsevat ympäristöturpeita vielä pitkään, joita on Etelä-Pohjanmaalta saatavissa. Maakuntakaavan tulee olla siis mahdollistava ja salliva.

LUO-alue merkinnät ovat epämääräisiä ja ne ainoastaan rajaavat toiminnanharjoittajan mahdollisuuksia. Merkinnät tulee poistaa kartalta. Isoja LUO-aluerajauksia on silti merkitty mm. pääosin metsäojitetuille alueille. LUO-merkintöjen läheisyydestä on ilman perusteluja rajattu pois turvetuotantoalueita, mutta jostain syystä esimerkiksi tuulivoima-alueita on ky-seisille alueille osoitettu.

Yhtiössä pohdittiin, onko kaavaan jäänyt ”vanha” ajatus olla huolissaan turvetuotannon vesistövaikutuksista, vaikka turvetuotanto on vähentynyt. Kaavassa ei ole huomioitu voimakkaasti nykyisen turvetuotannon vähentyvää kehityssuuntaa, vesistöpäästöt eivät ole siis kasvamassa. Turvetuotannon kuormitus vesistöalueittain on jo nyt tutkimustietoihin perustuen vain prosentin murto-osien luokkaa verrattuna muihin maankäyttömuotoihin.

Lähtökohtana pitäisi suunnittelussa olla aina, että maanomistaja päättää omistamansa alueen maankäyttömuodoista.

Aurinkoenergia

EPV:n pitkäaikaisen käsityksen mukaan maakuntakaavan tulisi nimenomaan edistää vihreää siirtymää, eikä rajata alueita vajavaisin ja toiminnan harjoittajaa rajoittavin tiedoin kartalle. Aurinkovoiman alueita ei tule osoittaa tässä vaiheessa maakuntakaavakarttaan, sillä liiketoimintamuoto on vasta kehitysvaiheessa ja uusia käytänteitä ollaan luomassa. Mikäli aurinkoenergiamerkinnät välttämättä halutaan kartalla osoittaa, sinne tulee merkitä kaikki entiset, nykyiset ja suunnittelussa olevat turvetuotantoalueet reuna-alueineen. Lisäksi tulee merkitä yhtiön muut suunnitellut potentiaaliset alueet. Näistä voidaan myöhemmin esittää tarkemmat aluemerkinnät, mikäli tähän vaihtoehtoon päädytään.

Aurinkovoimalle on maakuntakaavaa 2050 varten FCG:n laatimat selvitykset taustamateriaalina, jossa tiedot ovat erittäin vajavaiset ja teksteissä on käytetty vanhentunutta sekä virheellistä tietoa monin paikoin. FCG:n raportissa kerrotaan virheellistä tietoa EPV:n aurinkohankkeista, esimerkinomaisesti Ilmajoen Kortes-Salviannevalle on viime vuonna myönnetty aurinkoenergian tuotannon suunnittelutarveratkaisu, ja Lapuan Heininevan turvetuotanto on loppunut vuonna 2021. Lapuan Heininevan hankkeelle TEM on myöntänyt RFF-tuen. Lisäksi selvityksestä puuttuu useita muitakin aurinkovoimahankkeita Etelä-Pohjanmaan alueilta, joista on luvitus on jo käynnistetty aurinkovoimaa varten. Aurinkovoimakohteet on valikoitu raporttiin puutteellisin perustein ja niitä on nimikoitu aivan liian vähän oikeaan potentiaaliin nähden. Tällaista luetteloa ja aluerajauksia ei saisi käyttää virallisissa merkinnöissä ainakaan ilman toiminnanharjoittajien täydennyksiä. Aurinkovoiman kohdepisteytyksessä on myös unohdettu pohjamaan ominaisuudet, joka vaikuttaa oleellisesti perustamistapaan ja -kustannuksiin. Perustamistapa on ratkaisevampi kustannustekijä, joka vaikuttaa usein hankkeissa enemmän kuin etäisyys olemassa olevaan voimajohtoon. Nyt hankkeet pisteytetään raportissa lähinnä voimajohtoetäisyydellä.

Esitetyt ns. No Go -alueet eivät ole valideja. Nämä eivät saa olla aurinkovoimaa rajaavia tekijöitä hankkeille. No Go -alueiksi luokitelluille alueille ei ole esitetty erikseen perusteita. Jokaisen alueen "arvo" määritellään erikseen ja käsitellään luvitusvaiheessa, joten maa-kuntakaavaan ei saa tulla osoittamaan kyseisiä No Go -alueita. Raportissa unohdetaan maanomistajan oikeudet sekä kiinteistörakenne, joka vaikuttaa oleellisesti hankkeiden toteutumiseen. Selvityksessä on isohkoja virheitä mm. liittyen aurinkovoiman elinkaareen, sähköntuotantotasoon ja oletettuun kiinteistöveroon, näillä ei ole totuuspohjaa. Lisäksi selvityksessä on unohdettu turvetuotantoalueen tärkein jälkikäyttömuoto, peltoviljely.

Tuulivoima

Yhtiö on huomannut, että tuulivoimaloiden selvityksessä näkymäanalyysi ja maisema & havainnekuvat on esitetty 300 metrin kokonaiskorkeudella. Nykyään sallittu maksimikorkeus on noin 260 metriä, mikä vaikuttaa oleellisesti tuulipuiston näkymän rajoittumisen lähialueelle.

Kattojen tuulivoima-alueissa on ristiriitaisuuksia, joita esitellään kaksi tapauskohtaisesti:

Voimassa oleva maakuntakaava (TEUVA, Paskoonharju):

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 LUONNOS:

EPV kiinnittää huomiota, viheryhteystarvemerkintään (vihreä nuoli) ja mahdolliseen uuteen tuulivoimala-alueeseen (Haapikangas), josta ei ole tehty mitään selvityksiä. Uuden tuulivoimaloiden aluetta (Haapikangas) pitää pienentää Varisnevan suojelualueen eteläpuolella. Näin turvattaisiin parempi viheryhteystarve tuulivoimaloiden alueiden väliin. Luonnollinen viheryhteys kulkee Varisnevan suojelualueen jatkona etelään Koivistonluoman kautta Perälän kylään.

Voimassa oleva maakuntakaava (ILMAJOKI, Santavuori):

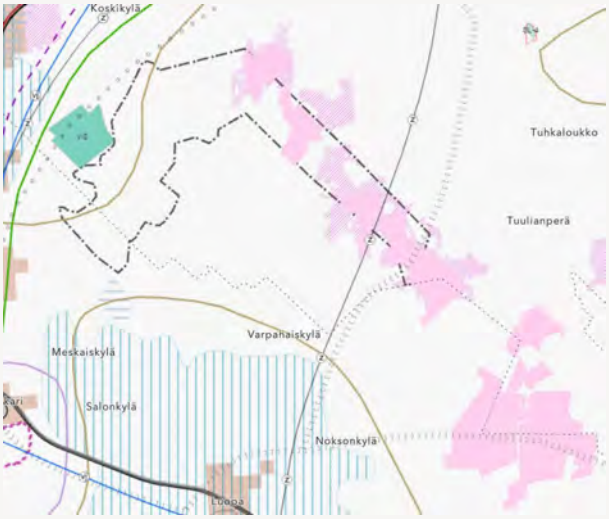

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 LUONNOS:

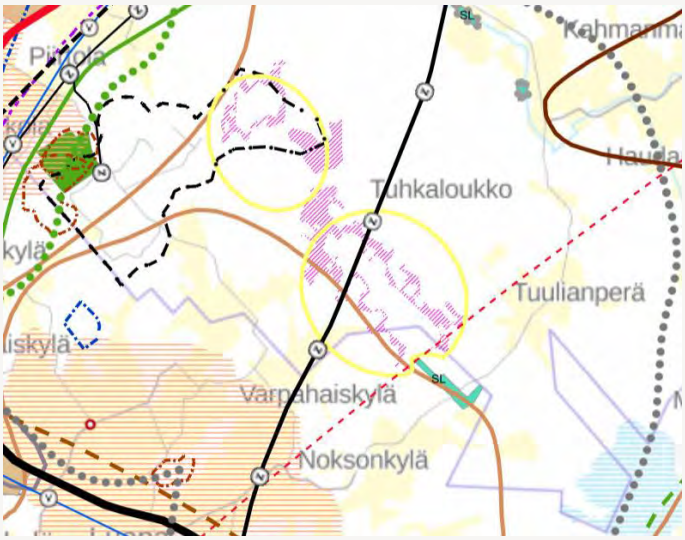

Lisäksi huomiona, että jo osittain rakennettua tuulivoimaloiden aluetta Ilmajoen Santavuoressa on pienennetty, joka on yhtiön kannalta hyvin huomioitu.

EPV:llä ei ole muuta lausuttavaa.

Fingrid Oyj

Fingrid Oyj:n lausunto Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 luonnos

Kiitämme lausuntopyynnöstänne.

Kantaverkkoyhtiö Fingridin näkökulmasta Pohjois-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntien alueilla on keskeinen rooli Suomen hiilineutraaliustavoitteiden edellyttämien toimenpiteiden toteuttamisessa. Alueelle sijoittuu useita käynnissä tai suunnitteluvaiheessa olevia voimajohtohankkeita ja lisäksi alueella on tunnistettu pidemmän aikavälin kantaverkon ylimaakunnallisia kehittämistarpeita. Lisäksi maakuntien alueella on rakenteilla ja eri suunnitteluvaiheissa merkittävä määrä tuulivoimahankkeita.

Edellä mainitun vuoksi ehdotamme, että kaavaluonnoksen läpikäymiseksi ja kommentoimiseksi järjestetään kevään aikana Etelä-Pohjanmaan liiton ja Fingridin välinen työneuvottelu.

Fortum Renewables Oy

ETELÄ-POHJANMAAN MAAKUNTAKAAVA 2050:N KAAVALUONNOS

Fortum kehittää Etelä-Pohjanmaan alueella parhaillaan kahta tuulivoimahanketta ja tarkastelee lisäksi mahdollisia muita tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita. Siksi pidämme Etelä-Pohjanmaan liiton käynnistämää maakuntakaavauudistusta erittäin tervetulleena.

Fortumin kehitysvaiheessa olevat hankkeet ovat Lapuan ja Seinäjoen alueelle sijoittuva Lamminneva, joka maakuntakaavaluonnoksessa on nimetty Hietikonnevaksi (alue 5), sekä Teuvan ja Karijoen alueelle sijoittuva Lautamäki, joka maakuntakaavaluonnoksessa kulkee nimellä Perkiönmäki (alue 22). Nimet on hankekehitykseemme valittu paikallisten maanomistajien alueista käyttämien nimien perusteella, ja siksi selkeyden vuoksi voisi olla perusteltua nimetä hankkeet maakuntakaavassakin näin.

Kaavaselostusluonnoksen mukaan osoitettujen tuulivoimala-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa voimaloita, jotka eivät ole seudultaan merkityksellisiä. Esitämme, että maakuntakaavassa tuodaan myös selkeästi esiin, että maakuntakaavassa esitettyä seudullisesti merkityksellisten hankkeiden rajausta voidaan myös laajentaa alueilta tehtävien tarkempien selvitysten perusteella.

Tuulivoimaa tarvitaan tulevaisuudessa paljon enemmän. Maankäytön näkökulmasta kannattaa rakentaa suurempia kokonaisuuksia, mm. koska jokainen pienikin hanke edellyttää yleensä sähkönsiirtoa ja uutta siirtoreittiä. Yksittäisissä hankkeissa on siksi perusteltua aloittaa tarkastelu mahdollisimman suuresta alueesta. Alueiden rajoitukset ja mahdollisuudet tulevat hankekohtaisen yleiskaavan ja ympäristövaikutusten arvioinnin selvityksissä ilmi, ja selvitykset ohjaavat aluerajausta hankesuunnittelun aikana kestäviin ratkaisuihin.

Maakuntakaavan ei tule rajoittaa tuulivoimarakentamista sellaisilla alueilla, joilla yksityiskohtaisemmat selvitykset saattavat osoittaa rakentamisen mahdolliseksi. Tämä tarkastelu on parhaillaan käynnissä alueilla 5 ja 22, ja sen vuoksi esitämme, että maakuntakaavassa näiden tuulivoima-alueiden rajauksia laajennetaan selvityksissämme olevien rajausten mukaisiksi. Liitteenä hankkeidemme aluerajaukset paikkatietomuotoisina.

Lisäksi pyydämme, että jatkovalmistelussa tarkastellaan kriittisesti alueen 5 itäpuolelle ulottuvaa merkintää luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeästä alueesta. Tähänastisissa selvityksissä alueelta ei ole löytynyt luontoarvoiltaan ympäröivää talousmetsää edustavampia luontokokonaisuuksia. Käsityksemme mukaan voimalinjan pohjoispuolinen alue on tehokkaasti käytössä energiapuun hankintaan, ja luonnon

monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen merkintä on perusteltua poistaa ainakin tältä alueelta.

Keskustelemme mielellämme näistä ehdotuksistamme kanssanne tarkemmin.

Liitteenä Lamminnevan (alue 5) ja Lautamäen (alue 22) tuulivoimahankkeiden aluerajaukset. Lamminnevasta on esitetty vain oman hankkeemme aluerajaus, eikä meillä ole huomautettavaa luonnoksessa esitettyyn Isovuoren hankkeen rajaukseen.

Lamminnevan aluerajaus:

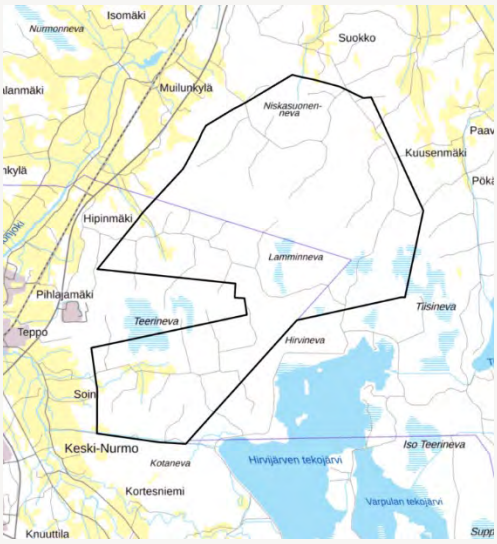

Lautamäen aluerajaus:

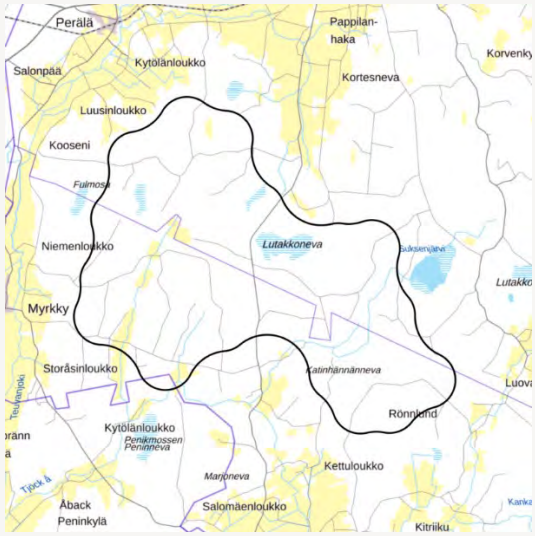

Forus Oy

Meillä Forusilla on Etelä-Pohjanmaan alueella merkittäviä hankkeita kehityksen alla koskien aurinkovoimaa:

1. Seinäjoki/Kurikka (Jalasjärvi):
Haukineva n. 1 100 hehtaaria. Tämä olikin jo maakuntakaavan aineistossa.

2. Kurikka (Jalasjärvi)
Lainesneva n. 250 hehtaaria. Tätä ei ollut aineistossa.

3. Teuva
Hangasneva n. 195 hehtaaria. Tätä ei ollut aineistossa.

4. Kauhajoki
Mustaisneva n. 1 000 hehtaaria. Tätä aluetta ei ollut aineistossa.

Ilmatar Energy Oy

Ilmatar Energy Oy:n lausunto Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 luonnoksesta

Ilmatar Energy Oy kiittää Etelä-Pohjanmaan liittoa 1.2.2022 vastaanotetusta lausuntopyynnöstä liittyen Etelä-Pohjanmaan liiton maakuntakaava 2050 kaavaluonnoksesta. Ilmattarella on käynnissä tai käynnistymässä useiden maakunnan kuntien alueilla tuulivoima- ja aurinkoenergiahankkeita. Tässä lausunnossa esitämme alkuun yleiset huomiot kaavaluonnoksesta liittyen tuulivoimahankkeiden ja aurinkoenergiahankkeiden toteutukseen sekä lopuksi kohdekohtaisia huomioita liittyen Ilmattarella hankekehityksessä oleviin alueisiin.

Yleistä, tuulivoima

Ilmatar varautuu maatuulivoimahankkeidensa suunnittelussa tällä hetkellä teknologiankehittymiseen myös tulevaisuudessa, jolloin maakuntakaavoituksen aikajänne huomioiden on syytä varautua kokonaiskorkeuksien kasvussa jopa 350 metriin. Tällöin voimalan napakorkeus olisi noin 225 metriä ja roottorin halkaisija 250 metriä. Tällainen tuulivoimala vaatii tuulenottoalueekseen 1,5 kilometriä suunnittelualueen päätuulensuuntaan nähden ja noin kilometrin sivutuulensuuntaan nähden. Esimerkkinä tuulivoimaloiden teknisestä kehityksestä voidaan mainita, että tanskalainen valmistaja Vestas sai vuonna 2022 tuotantoon maalle rakennetun prototyyppivoimalan, jonka nimellisteho on 15 MW ja roottorin halkaisija 236 metriä. Tämän prototyypin ylin pyyhkäisykorkeus on noin 280 metriä, vaikka siinä ei hyödynnetty korkeinta markkinoilla jo olevaa tornia.

Tällaiset tulevaisuuden tuulipuistot ovat monilta vaikutuksiltaan erilaisia verrattuna jo toteutuneisiin tuulipuistoihin: voimaloiden harvempi sijoittelu johtaa mm. siihen, että tuulipuiston sisällä voimaloiden välisellä alueella tuulivoimaloiden aiheuttama keskiäänitaso on aiempaa matalampi eli alueet ovat hiljaisempia. Lisäksi voimaloiden kasvavat etäisyydet toisistaan tarjoavat linnuille ja nisäkkäille aiempaa laajempia voimaloista vapaita lentoreittejä/ekologisia yhteyksiä tuulipuiston sisällä. Voimaloiden harvempi sijoittelu mahdollistaa myös erilaisten arvokkaiden luontokohteiden huomioimisen tuulipuistojen yksityiskohtaisemman kaavoituksen yhteydessä, jolloin yksittäisten, pienialaisten luonnonsuojelualueiden tai lajiesiintymien vuoksi ei ole perusteltua karsia jatkotarkastelusta laajempia, muutoin tuulivoimalle soveltuvia alueita. Lisäksi tuulivoimapuistoista on huomattava, että niiden alueille ei rakenneta vapaa-ajan asuntoja, jolloin alueet pysyvät asumattomina alueina jatkossakin, tarjoten useille asuttuja alueita karttaville eläimille rauhallisia alueita.

<u>Tuulivoiman vaikutukset petolintuihin:</u>

Suuret petolinnut (maakotka, merikotka, sääksi) ovat tyypillisiä tuulivoimahankkeen suunnittelussa huomioitavia luontoarvoja. Maakuntaliitto on teettänyt lajien esiintymisestä selvityksen, jonka suositukset ovat olleet tausta-aineistona aluerajauksissa. Luontoarvojen huomioiminen on Ilmattarelle tärkeä perusedellytys kaikessa hankekehityksessä, ja seuraamme aktiivisesti alan tutkimusta ja viimeisintä tietoutta eläinlajien reagoimisesta tuulivoimaan.

Ilmatar on käynyt neuvotteluja ns. lintututkia valmistavien yritysten kautta ja seurannut menetelmästä saatuja kokemuksia Suomessa ja muualla maailmassa. Käsityksemme on, että suurten petolintujen törmäämiset ovat lähes täysin estettävissä tuulivoimaloihin, mikäli tuulivoimahanke varustetaan hidastus-/pysäytysautomatiikalla. Menetelmää tulisi pilotoida etenkin suunniteltaessa tuulivoimahankkeita lähelle tunnettuja suurten petolintujen pesäpaikkoja.

Etenkin maakotka vaikuttaa usean Etelä-Pohjanmaalla sijaitseva tuulivoima-alueen toteutukseen. Toistaiseksi vallitseva käytäntö on ollut jättää 2km vapaa vyöhyke maakotkan pesien ja tuulivoimaloiden välille. Tämän käytännön aikana Suomesta ei ole tiedossa ainuttakaan maakotkan törmäystä tuulivoimaloihin, ja maakotkan kanta on ollut vakaassa kasvussa samaan aikaan, kun tuulivoimaa on rakennettu runsaasti samoille seuduille, joissa maakotkia pesii. Tätä taustaa vasten maakuntakaavassa ei tulisi rajata alueita pois jatkosuunnittelusta tämän hetkisen maakotkan pesätilanteen perusteella, vaan vaikutukset maakotkaan tulisi ratkaista hankekohtaisesti yksityiskohtaisemman suunnittelun keinoin. Kotkien pesäpaikat muuttuvat ajan saatossa, osa reviireistä voi autioitua ja uusia reviirejä voi muodostua. Vuoteen 2050 tähtäävän maakuntakaavan linjauksia ei siksi tulisi tehdä tietyn ajanhetken pesätilanteen perusteella, vaan tuleville vuosille pitäisi jättää mahdollisuus uusien lievennyskeinojen testaamiselle sekä hankekohtaiselle suunnittelulle.

<u>Tuulivoimaan liittyvät yleiset suunnittelumääräykset:</u>

Kaavaluonnoksen nykyinen suunnittelumääräys rajaa kaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden ulkopuoliset alueet pois tuulivoimarakentamisesta hyvin pitkäksi aikaa. Koska kaavaluonnoksessa osoitetut alueet perustuvat tällä hetkellä vallitsevaan näkemykseen, suunnittelumääräys ei ota huomioon esimerkiksi sähkönsiirtoverkon kehittymistä, mikä voi avata uusia mahdollisuuksia toteuttaa tuulivoimahankkeita alueille, joille niitä ei ole nyt kaupallisessa mielessä järkevää suunnitella. Toisaalta kaikki kaavaluonnoksessa osoitettavat tuulivoima-alueet eivät välttämättä ole toteutettavissa tarkemman suunnittelun perusteella tai kuntapoliittisten päätösten vuoksi, jolloin maakuntaan ei ole mahdollista kehittää sitä määrää tuulivoimaa, joka maakuntakaavassa on tavoitteena.

Ehdotamme seuraavaa suunnittelumääräystä nykyisen tilalle:

> "Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimala-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimala-alueita, jotka eivät ristiriidassa maakuntakaavan tavoitteiden tai alueen muun maankäytön kanssa."

Tuulivoimaloiden alue, merkinnän kuvaus:

Merkinnän kuvauksen mukaan alueelle voidaan sijoittaa *seitsemän* tuulivoimalan muodostama kokonaisuus. Toisin sanoen, merkittyjen alueiden ulkopuolelle voidaan sijoittaa vain enintään kuuden tuulivoimalan muodostamia kokonaisuuksia. Seitsemän tuulivoimalan kokonaisuutta ei voida nykyään pitää enää seudullisesti merkittävänä kokoluokkana, vaan se kuvastaa pikemminkin ylipäänsä toteutettavissa olevan hankkeen alarajaa. Näin ollen "Ominaisuusmerkinnät" luokassa oleva maakuntakaavan merkintä todellisuudessa määrittää minne maakunnassa voi rakentaa tuulivoimaa, eli merkinnän ohjausvaikutus tulisi olemaan hyvin voimakas. Tämä voi johtaa tilanteeseen, jossa yksityiskohtaisemman suunnittelun ja vaikutusten arvioinnin perusteella jokin maanomistaja voi olla tilanteessa, että maakuntakaava rajoittaa hänen mailleen suunniteltavissa olevia toimintoja ja ansaintamahdollisuuksia, vaikka mitään haittaa ympäristölle tai alueen muulle kaavoitukselle ei aiheutuisi. Tällaista tilannetta voi pitää MRL tavoitteiden vastaisena, eikä näin voimakas ohjaaminen voi olla perusteltua maakuntaakaavassa tilanteessa, jossa Suomeen tarvitaan runsaasti lisää puhdasta energiantuotantoa.

Ehdotamme seudullisesti merkittävän tuulipuiston rajaksi vähintään 20 turbiinin muodostamaa kokonaisuutta, jolloin raja-arvo vastaisi paremmin tällä hetkellä vallitsevaa tilannetta sen suhteen, minkä kokoista tuulivoimahanketta voi pitää pienenä tai suurena. Esimerkiksi Ilmattarella on tällä hetkellä esiselvitysvaiheessa maakunnan alueella useampia kohde, jossa voisi olla enemmän kuin kuusi turbiinia, mutta alueet eivät ole mukana maakuntakaavan luonnoksessa. Alueissa olisi myös potentiaalia tuulivoima-aurinkoenergian hybridihankkeiksi, mikäli tuulivoimapotentiaali voidaan hyödyntää täysimääräisesti ja sen turvin mahdollistaa ulkoisen sähkönsiirron toteutus.

Mikäli rajaksi jäisi seitsemän tuulivoimalaa, tämä tulisi johtamaan useiden kuuden turbiinin tuulivoimahankkeiden syntymiseen maakuntaan, sen sijaan että alueille voitaisiin rakentaa suurempia kokonaisuuksia. Tämä johtaa sähkönsiirron kannalta epäoptimaaliseen tilanteeseen, koska yhdellä 110 kV voimajohdolla voitaisiin siirtää 25-30 turbiinin sähköntuotto (250 MW). Tällainen tilanne ei olisi valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tavoitteiden mukainen.

Yleistä, aurinkoenergia

Ilmatar pitää hyvänä, että maakuntakaavan uudistuksen yhteydessä on tunnistettu aurinkoenergian tuotannon lisääntyminen, etenkin teollisessa mittaluokassa.

Aurinkoenergian tuotantoon soveltuvien alueiden osoittaminen maakuntakaavassa on tärkeää, jotta nämä alueet voidaan huomioida kuntatason maankäytön suunnittelussa siten, että alueille ei suunnitella aurinkoenergian tuottamisen kannalta ristiriitaista maankäyttöä. Merkinnän yhteydessä tulee selvästi tuoda ilmi, että teollisen mittaluokan aurinkoenergiahankkeita voidaan suunnitella yhtäläisesti näiden alueiden ulkopuolelle.

Maakuntakaavan suunnitteluperiaatteissa tulee huomioida, että markkinaehtoisesti toteutettavat aurinkoenergiahankkeet tulevat olemaan lähtökohtaisesti 50 MW tai suurempia, tarkoittaen yli 50 hehtaarin aluekokonaisuuksia. Vuosien 2022 ja 2023 perusteella tämän kokoluokan hankkeita on kehitteillä kymmeniä eteläisessä Suomessa. Näin ollen voidaan perustellusti todeta, että esimerkiksi 50 MW aurinkoenergiahanke ei jatkossa ole mitenkään poikkeuksellisen suuri, eikä mittasuhteiltaan tai vaikutuksiltaan sellainen, että niiden sijoittumista pitäisi pyrkiä ohjaamaan maakuntakaavoituksen keinoin.

Kategorinen suunnittelumääräys metsään rakentamisen välttämisestä ei ole perusteltua. Suomessa on metsätalousmaata yli 20 miljoonaa hehtaaria. Vaikka Suomeen toteutuisi eri ennusteiden esittämät 9.000-15.000 MW aurinkoenergiaa, näiden tarvitsema pinta-ala vastaa alle 0,1% metsämaan alasta, vaikka kaikki rakennettaisiin metsiin. Aurinkoenergia ei siis tule missään tilanteessa kiihdyttämään metsäkatoa, mutta esimerkiksi maisemavaikutusten tai linnustoarvojen vuoksi talousmetsä voi osoittautua avoimia alueita (pellot, entiset turvesuot) toteutuskelpoisemmaksi vaihtoehdoksi aurinkoenergian toteuttamiselle.

Aurinkoenergian sijoittumista rajoittavilla suunnittelumääräyksillä saatetaan aiheuttaa aurinkoenergiaan ja puhtaaseen energiaan liittyvien muiden investointien (vetyteollisuus ym) ohjautuminen maakunnan ulkopuolelle.

Tuulivoimaloiden alue 7 ja 14, Kuortane (Napalankalliot-Hietaharjunkangas) ja Seinäjoki (Palopättäränmäki)

Kuortaneen Napalankallioiden ja Hietaharjunkankaan tuulivoimahankkeista vastaa Ilmatar Kuortane Oy ja Seinäjoen Palopättäränmäen hankkeesta vastaa Ilmatar Seinäjoki Oy. Hankkeiden kaava-YVA-menettely on käynnissä ja tällä hetkellä on tekeillä kaavaluonnos ja YVA-arviointityöt.

Osa Napalankallioiden alueesta on merkitty tuulivoimaloiden alueeksi maakuntakaavaluonnokseen, alue on numeroitu valmisteluaineistoissa numerolla 7. Palopättäränmäen ja Hietaharjunkankaan alueet ovat myös merkitty maakuntakaavaluonnokseen, nämä ovat valmisteluaineistossa numerolla 14.

On hyvä, että alueet on nostettu maakuntakaavaluonnokseen, ja ne olisi syytä siellä pitää, sillä molemmista on kaava-YVA-prosessi käynnissä. Alue numero 7 voisi olla

vielä aavistuksen laajempi tässä vaiheessa, koska alunperin laajemmalta hankealueelta ollaan vasta tekemässä YVA-selvityksiä. Hankkeen tarkat YVA-selvitykset tuottavat arvokasta ja huomattavasti tarkempaa tietoa hankkeen järkevästä laajuudesta. Ilmattarella on käynnissä yksityiskohtaiset selvitykset alueen petolintujen reviireistä ja tuulivoiman vaikutuksista niihin. Ilmatar tulee huomioimaan suojelullisesti arvokkaat lajit voimaloiden sijoittelussa ja teknisessä suunnittelussa, ja tämän vuoksi toivomme alueen sisällyttämistä maakuntakaavaan pelkästään yhtenäisiin ja pysyviin rajoitteisiin pohjautuen (yhtenäinen kyläasutus, luonnonsuojelualueet).

Alueen nro 7 laajentaminen alueeseen 14 asti, eli alueen palauttaminen maksimilaajuuteen, on saanut taakseen suorastaan kokonaisen kansanliikkeen, mikä on nähdäksemme poikkeuksellista. Mielipide asiasta on saanut ainakin 120 kannattajaa ja lisäksi 33 hankealueen maanomistajan kannatusta.

Tuulivoima-alueiden osoittaminen mahdollisimman isona (eli alueen varaaminen ensisijaisesti uusiutuvan energian tuotantoon ilman ristiriitaisia maankäyttötavoitteita) mahdollistaa myös yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa aurinkovoiman tuottamisen sellaisilla osa-alueilla, jotka eivät sovellu turbiinien sijoittamiselle. Lisäksi alueen suunnittelu mahdollisimman isona (potentiaalisen tuotantotehon kannalta) voi avata toteuttamiskelpoisia ratkaisuja sähkönsiirrolle, mikä ei olisi mahdollista kohteen rajautuessa pieneksi. Aluerajaus kuvaa pitkän aikavälin tahtotilaa ja alueen potentiaalia, ja on viesti siitä, että alueelle ei suunnitella tuulivoiman kannalta ristiriitaista maankäyttöä.

Tuulivoimaloiden alueen 7 suunnittelumääräykseen on kirjoitettu: ”Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon, ettei tuulivoimaloista muodostu valtakunnallisesti arvokkaan Kuortaneenjärven kulttuurimaiseman maisemakuvaa hallitsevaa elementtiä.” Maisemakuvan hallitseva elementti on lavea ilmaus, jonka osalta toivomme tarkennusta, tai muuttamista esimerkiksi muotoon, ettei valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen ominaispiirteitä merkittävästi heikennetä.

Tuulivoimaloiden alue 9990, Kulmasaarenmäki (Kurikka, Lylyharjun tuulivoimahanke)

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n luonnoksessa on osoitettu Kurikan kaupungin etelärajalle seudullisesti merkittävä tuulivoiman tuotantoon soveltuva alue, jolla tarkoitetaan vähintään seitsemän teollisen kokoluokan tuulivoimalan muodostamaa kokonaisuutta. Alue on maakuntakaavaluonnoksessa ositettu kohdenumerolla 9990 Kulmasaarenmäki ja alueen pinta-ala on 400 hehtaaria.

Ilmatar Energy Oy:n 100 % omistama hankeyhtiö Ilmatar Lylyharju Oy suunnittelee tuulivoimahankkeen toteuttamista Parkanon, Kihniön ja Kurikan kuntien rajalle Lylyharjun alueelle. Lylyharjun Kurikan kaupungin osayleiskaava-alue mukailee

maakuntakaavan aluetta 9990. Lylyharjun koko hankealueen pinta-ala on noin 2 520 ha ja alueelle on mahdollisuus toteuttaa maksimissaan 14 voimalan tuulivoimahanke. Hankkeen kaavaluonnosvaiheessa Parkanoon on suunniteltu enintään kolme tuulivoimalaa, Kihniöön enintään seitsemän voimalaa ja Kurikkaan enintään neljä tuulivoimalaa. Suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 290 metriä. Suunniteltujen tuulivoimaloiden yksikköteho on noin 6–10 megawattia (MW), jolloin hankkeen kokonaisteho olisi arviolta noin 60–140 MW.

Ilmatar on tehnyt yleiskaavan laadinnasta aloitteen Kurikan kaupungille, joka on hyväksynyt kaavoitusaloitteen hankkeen osalta kaupunginhallituksessa 15.2.2021 § 45. Yleiskaava on tullut vireille Kurikan ympäristölautakunnan päätöksellä 28.4.2021 § 24 ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 3.6.–6.8.2021. Kurikan kaupungin ympäristölautakunta on kokouksessaan 1.2.2023 § 1 päättänyt asettaa Lylyharjun tuulivoimaosayleiskaavan nähtäville 1.3. –14.4.2023 väliseksi ajaksi.

Kurikan kaupungin osayleiskaava-alueelle on kaavaluonnoksessa osoitettu neljä tuulivoimalaa ja osayleiskaava-alueen pinta-ala on noin 930 hehtaaria. Kurikan Lylyharjun yleiskaava-alueen rajausta on tarkistettu kaavatyön yhteydessä ja se on laajempi kuin alkuperäinen YVA:n mukainen hankealueen raja. Kurikan yleiskaavan alue on merkitty suurimmaksi osaksi maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M-1), jonne saa sijoittaa tuulivoimaloita niille erikseen osoitetuille alueille sekä niitä varten huoltoteitä, teknisiä verkostoja ja kokoonpanoalueita. Tuulivoimaloiden alueet on rajattu kaavaan tv-merkinnällä. Yksittäisen tuulivoimalan ohjeellinen sijoitus on merkitty tv-alueen sisällä katkoviivalla. Yleiskaavassa on esitetty tuulivoimaloiden suurin sallittu maksimikorkeus, joka on 290 metriä. Yleiskaavassa ei kuitenkaan oteta kantaa tuulivoimaloiden yksityiskohtaisempiin teknisiin ratkaisuihin, kuten voimalatehoihin.

Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa Lylyharjun tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmaa koskevassa lausunnossaan (yhteysviranomaisen lausunto YVA-ohjelmasta 13.9.2021), että Etelä-Pohjanmaalla on voimassa Ympäristöministeriön 31.10.2016 hyväksymä tuulivoimaloiden alueita ohjaava vaihemaakuntakaava, jossa osoitetaan maakunnallisesti merkittäviä vähintään 10 voimalaitosyksikön keskitettyyn rakentamiseen soveltuvia tuulivoima-alueita. Tätä pienempien alueiden suunnittelua voidaan vaihemaakuntakaavan I kaavaselostuksen mukaan toteuttaa kuntakohtaisella kaavoituksella. Vaihemaakuntakaavassa I osoitetaan 23 seudullisesti merkittävää tuulivoimaloiden aluetta.

Lylyharjun aluetta ei ole osoitettu Etelä-Pohjanmaan I vaihemaakuntakaavassa, mutta se sijoittuu osin Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 tuulivoimatuotannolle osoitetulle alueelle. Lausunnossa todetaan, että Pirkanmaan maakuntakaavan vaikutusten arvioinnissa mainitaan, että ”maakuntakaavan vaikutusalue ulottuu yli maakuntarajojen” ja ”vaikutukset kohdistuvat ja tarkentuvat kuntasuunnittelun kautta

yleiskaavojen ja asemakaavojen suunnittelualueille". Edelleen kaavan vaikutusten arvioinnissa mainitaan, että "myös tuulivoima-alueet voivat aiheuttaa muun muassa maisemavaikutuksia kaava-alueen ulkopuolelle silloin, kun tuulivoimatuotantoon osoitetut alueet sijaitsevat hyvin lähellä maakuntien rajaa". Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 on näin ollen arvioitu osin Lylyharjun alueelle sijoittuvan tuulivoimatuotannon maakuntakaavakaavamerkinnän ylimaakunnallisia vaikutuksia myös Etelä-Pohjanmaan maakunnan puolelle.

Etelä-Pohjanmaan liiton lausunnon mukaisesti yhteysviranomainen on Lylyharjun hankeen YVA-ohjelmaa koskevassa lausunnossaan edellyttänyt, että hankkeen vertailuvaihtoehtoihin lisätään hankevaihtoehto, jossa tuulivoimaloita ei sijoiteta Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueelle. Etelä-Pohjanmaan liiton mukaan Lylyharjun hankkeen maakuntakaavan mukaisuutta suhteessa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaan ja maakuntakaavan tavoitteiden toteutumista voidaan tarkastella, kun hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa saadaan tietoa hankkeen vaikutuksista. Liiton mukaan alle 10 tuulivoimalan puistoja ei voida myöskään maakuntien rajoilla suoraan sijoittaa maakuntakaavassa osoitettujen seudullisten tuulivoima-alueiden ulkopuolelle, kun kyseessä on kokonaisuutena vähintään 10 voimalan puisto, vaan hankkeita ja niiden paikallisia ja alueellisia vaikutuksia on tarkasteltava kokonaisuutena ja hallinnollisista rajoista riippumatta.

Lylyharjun hankkeen YVA-ohjelmaa koskevan yhteysviranomaisen lausunnon mukaisesti Lylyharjun tuulivoimahankkeen YVA-menettelyä on täydennetty kolmannella vertailuvaihtoehdolla (VE3), jossa hankealueella sijaitsee yhteensä 10 tuulivoimalaa vain Parkanon ja Kihniön kuntien alueilla. Lylyharjun tuulivoimahankkeen YVA-menettelyn yhteydessä tehdyt selvitykset ja vaikutusten arvioinnit tukevat Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 luonnoksen mukaista näkemystä, jonka mukaisesti tuulivoimaloiden alue 9990 (Kulmasaarenmäki) soveltuu seudullisesti merkittäväksi tuulivoimaloiden alueeksi, jonne on mahdollista sijoittaa vähintään seitsemän (7) teollisen kokoluokan tuulivoimalaa. Ilmatar toteaa, että vaikka Lylyharjun Kurikan kaupungin osayleiskaavaluonnoksen mukainen kaavaratkaisu käsittää vain neljä tuulivoimalaa, on Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 mukainen tuulivoimaloiden alue 9990 maakuntakaavan tavoitteiden ja sisältövaatimusten mukainen. Ilmattaren näkemyksen mukaan tuulivoimaloiden alueelle 9990 osoitettu ominaisuusmerkintä mahdollistaa ylimaakunnallisten yhteisvaikutusten huomioimisen Lylyharjun tuulivoimahankkeen Kurikan kaupungin osayleiskaavoituksessa.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 luonnoksen mukaisessa suunnittelumääräyksessä todetaan, että tuulivoimaloiden alueen 9990 (Kulmasaarenmäki) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin. Vaikutuksia suojeltuun petolintulajiin on selvitetty laajasti osana Lylyharjun tuulivoimahankkeen YVA-menettelyä. Suojellun petolintulajin elinympäristömallin tulkinnan perusteella

vain hyvin pieni osa Lylyharjun tuulivoimapuiston voimala-alueesta sijoittuu pinta-alaosuuttaan tärkeämmälle alueelle petolinnun liikkumisen kannalta. Tällaisia alueita sijoittuu mm. Iso Ristinevan koillisreunalle sekä Lylynevan reuna-alueille. Nämä alueet ovat sekä elinympäristömallin että maastohavaintojen perusteella petolinnun jossain määrin käyttämiä alueita. Alueella esiintyvän erityisesti suojeltavaan petolintulajiin vaihtoehdon VE1 ja VE2 törmäysvaikutukset voivat ilman lievennystoimenpiteitä olla merkittävät. Törmäysvaikutukset voidaan kuitenkin nykyteknologian avulla käytännössä poistaa kokonaan. Erityisellä tutkateknologialla on mahdollista tunnistaa jo etäämpää tuulivoimalaa lähestyvät suurikokoiset linnut ja pysäyttää kyseiset tuulivoimalat siksi aikaa, kun lintu liikkuu lapojen läheisyydessä. Lisäksi suojellun petolinnun osalta voidaan toteuttaa muita kompensointikeinoja, jolla lajin pesinnän painopistettä voidaan siirtää kauemmaksi voimaloista. Ilmatar toteaa, että Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 mukainen suunnittelumääräys on alueen 9990 (Kulmasaarenmäki) mahdollista huomioida ja toteuttaa hankkeen kuntakaavoituksessa ja yksityiskohtaisessa suunnittelussa.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 luonnoksessa tuulivoimaloiden alueen 9990 läpi on länsi-itäsuuntaisesti osoitettu kehittämisperiaatemerkintä viheryhteystarpeelle. Kaavaluonnoksen mukaisesti kehittämisperiaatemerkinnällä osoitetaan olemassa olevat tai tavoitteelliset viheryhteydet, joilla on erityistä merkitystä ekologisen verkoston kannalta. Merkintä on yleispiirteinen, eikä se osoita viheryhteyden tarkkaa sijaintia tai määritä sen leveyttä maastossa. Merkintä ei rajoita maa- ja metsätalouden harjoittamista alueella. Merkinnän suunnittelumääräyksen mukaisesti alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota viheryhteyden säilymiseen tai toteutumiseen tavalla, joka mahdollistaa lajiston liikkumis- ja levittäytymismahdollisuudet.

Ilmatar suunnittelee Lylyharjun tuulivoimahanketta voimaloilla, joiden kokonaiskorkeus on maksimissaan 290 metriä. Tällainen tuulivoimala vaatii tuulenottoalueekseen noin 1–1,5 kilometriä suunnittelualueen päätuulensuuntaan nähden ja noin kilometrin sivutuulensuuntaan nähden. Tällaiset tulevaisuuden tuulipuistot ovat monilta vaikutuksiltaan erilaisia verrattuna jo toteutuneisiin tuulipuistoihin, sillä voimaloiden harvempi sijoittelu johtaa mm. siihen, että linnuille ja nisäkkäille jää aiempaa laajempia voimaloista vapaita lentoreittejä/ekologisia yhteyksiä tuulipuiston sisällä. Voimaloiden harvempi sijoittelu mahdollistaa myös erilaisten arvokkaiden luontokohteiden huomioimisen tuulipuistojen yksityiskohtaisemman kaavoituksen yhteydessä. Näin ollen Ilmatar toteaa, että Etelä-Pohjanamaan maakuntakaava 2050 luonnoksessa esitetty kehittämisperiaatemerkintä viheryhteystarpeelle tuulivoimaloiden alueen 9990 läpi on mahdollista toteuttaa suunnittelumääräyksen periaatteiden mukaisesti. Ilmatar kuitenkin esittää, että maakuntakaavan ehdotusvaiheessa tutkitaan myös mahdollisuutta ohjata kehittämistarvemerkintä viheryhteystarpeelle kulkemaan tuulivoimaloiden alueen 9990 eteläpuolelta maakuntarajaa pitkin, mihin ei Lylyharjun tuulivoimahankkeessa ole suunniteltu sijoitettavan tuulivoimaloita.

Tuulivoimaloiden alue 36, Kauhajoen ja Kurikan Harjaneva

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n luonnoksessa on osoitettu Kauhajoen kaupungin kaakkoisosaan ja osittain Kurikan kaupungin alueelle seudullisesti merkittävä tuulivoiman tuotantoon soveltuva alue, jolla tarkoitetaan vähintään seitsemän teollisen kokoluokan tuulivoimalan muodostamaa kokonaisuutta. Alue on maakuntakaavaluonnoksessa osoitettu kohdenumerolla 36 Harjanneva ja alueen pinta-ala on 1500 hehtaaria.

Ilmatar Energy Oy:n 100 % omistama hankeyhtiö Ilmatar Kauhajoki Oy suunnittelee tuulivoimahankkeen toteuttamista Kauhajoen ja Kurikan rajalle Harjannevan alueelle.

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma oli nähtävillä 23.2.-24.3.2022 ja hankkeen Kauhajoen puolen osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetettiin nähtäville 24.2.2022 alkaen. Kurikan puolen kaavoitus ei ole vielä käynnistynyt, mutta sitä on tarkoitus edistää sen jälkeen, kun meneillään olevan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tulokset ovat saatavilla. YVA menettelyn laajimmassa vaihtoehdossa alueelle voidaan toteuttaa 13 tuulivoimaa, joista Kauhajoen puolelle on osoitettu 10 tuulivoimalaa ja Kurikan puolelle kolme. YVA-menettelyssä tarkastellaan myös yhdeksän tuulivoimalan vaihtoehto, joka on voimassa olevan maakuntakaavan seudullisen hankkeen rajan alapuolella. Hankkeen YVA-selostus ja Kauhajoen puolen kaavaluonnos on tarkoitus asettaa nähtäville loppukeväällä 2023.

Harjannevan hankkeen Kauhajoen puolen osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa osoitettu aluerajaus on noin 1800 hehtaaria ja YVA-menettelyssä tarkasteltava aluerajaus noin 2500 hehtaaria, joka sisältää Kauhajoen alueen lisäksi Kurikan puolen. Muodostetussa aluerajauksessa on otettu huomioon, että tuulivoimaloiden meluvyöhyke 40 dB rajautuu aluerajauksen sisäpuolelle.

Lausunnossaan Ilmatar Kauhajoki Oy esittää, että Maakuntakaava 2050 kaavaluonnoksessa osoitettua Harjannevan tuulivoimatuotantoon soveltuvan alueen aluemerkintää laajennettaisiin kaavaluonnoksessa osoitetusta. Kaavaluonnoksessa osoitettu aluerajaus on pääpiirteissään samalla alueella kuin hankkeessa tarkasteltava aluerajaus, mutta sen on joiltain osin pienempi kuin hankkeessa tarkasteltu. Etenkin aluerajauksen kaakkoisosaa on rajattu pienemmäksi ja Mustasaarennevan Natura-alueen kaksi erillistä pienialaista palstaa on rajattu tuulivoimatuotannon alueen ulkopuolelle. Ko. Natura-alueen osa-alueet voidaan ottaa huomioon tuulivoimahankkeen tarkemmassa suunnittelussa niin, että Natura-alueen suojeluperusteisiin ei aiheudu heikennyksiä. Mikäli maakuntakaavassa osoitettaisiin alue kaavaluonnoksessa osoitettua hieman laajempana, antaisi tämä enemmän toteuttamismahdollisuuksia hankekohtaisten tarkempien selvitysten parhaaksi osoittamalle ratkaisulle.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 luonnoksen mukaisessa suunnittelumääräyksessä todetaan, että tuulivoimaloiden alueen 36 (Harjaneva) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin. Vaikutuksia suojeltuun petolintulajiin selvitetään laajasti osana Harjannevan tuulivoimahankkeen YVA-menettelyä. Selvitykset eivät ole vielä tätä lausuntoa jätettäessä kokonaisuudessaan valmistuneet, joten niiden tuloksia ei voi vielä lausuntoon avata.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 luonnoksessa osa Harjannevan seudullisesti merkittävästä tuulivoiman tuotantoon soveltuvasta alueesta sijoittuu maakuntakaavassa osoitetulle luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeälle alueelle. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen suunnittelumääräyksen mukaan alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnon monimuotoisuusarvot ja edistää niiden säilymistä, sekä välttää luontoympäristön pirstoutumista. Alueen suunnittelussa ja kehittämisessä tulee erityisesti huomioida niiden elinkeinojen turvaaminen, jotka toiminnallaan ylläpitävät alueelle ominaisia luontotyyppejä ja edistävät niiden säilymistä.

Harjannevan alue on selvitetty tuulivoimahankkeen yhteydessä aiempaa tarkemmin, ja tuulivoimahankkeen toteuttamisen yhteydessä alueen luontoarvot voidaan huomioida. Tuulivoimapuiston alueelle ei voida jatkossa rakentaa vapaa-ajan asutusta, mikä turvaa alueen säilymisen luonnon ydinalueena.

Tuulivoimaloiden alue 10, Seinäjoen Ooperi

Seinäjoen Ooperin tuulivoimahankkeesta vastaa Ilmatar -konserniin kuuluva Seinäjoelle rekisteröity Ilmatar Ooperi Oy.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 luonnoksessa Seinäjoen kaupungin puoleiselle Ooperin alueelle on osoitettu noin 2100 hehtaarin kokoinen tuulivoima-alue.

Ilmatar on tehnyt tuulivoimahankkeen esiselvitystä Seinäjoen Ooperin alueella loppuvuodesta 2021 lähtien ja tunnistanut alueelta noin 2800 hehtaarin kokoisen alueen. Ilmattaren aluerajaus mahdollistaa laskennallisesti noin 21 tuulivoimalan sijoittamisen (kuva 1.) Ilmattaren suunnittelualue laajenee maakuntakaavaluonnoksen mukaisen aluerajauksen pohjois-, sekä itäpuolelle. Ilmattaren voimalasijoittelualueen rajaavana tekijänä on käytetty puolentoista kilometrin etäisyyttä lähimmästä vakituisesta asutuksesta sekä virallisista lomarakennuksista. Asutusetäisyyden myötä hankkeessa pysytään Suomessa tuulivoimarakentamisen keskeisille ympäristövaikutuksille (melu ja välke) asetettujen ohjearvojen sisällä.

Lausuntonaan Ilmatar esittää, että Etelä-Pohjanmaan tuulivoimamaakuntakaavan 2050 kaavaluonnoksessa esitettyä aluetta tulisi maakuntavaakaehdotukseen laajentaa nykyisestä alueerajauksestaan Seinäjoen kaupungin puoleisella alueella. Voimalamäärän kasvaessa maakuntakaavaluonnoksen mukaisesta alueesta maisemavaikutukset eivät olennaisesti laajene. Näin ollen Ilmatar esittää, että maakuntakaavaluonnoksen alueen 10 osalta tulee alueen osalta tutkia mahdollisuutta korottaa alueen kokonaishehtaarimäärää maakuntakaavaehdotukseen Ilmattaren esiselvitysvaiheen karttarajauksen mukaiseksi, jotta alueen todellinen potentiaali tuulivoima-alueena saadaan hyödynnettyä. Samalla pystytään paremmin edistämään Suomen tavoitteita energiaomavaraisuudesta.

Kuva 1. Seinäjoen Ooperin alustavan tuulivoimahankkeen aluerajaus

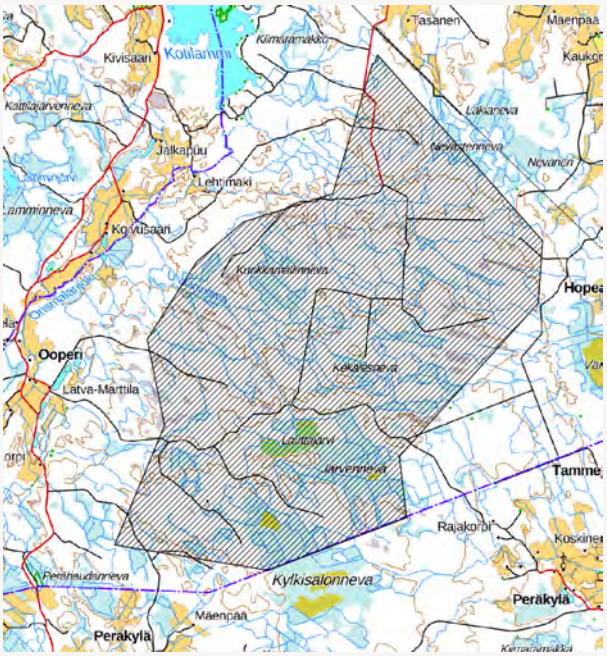

Into Seinäjoki Oy

Lausunto Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 valmisteluvaiheen aineistosta

Into Seinäjoki korostaa lausunnossaan, että maakuntakaavaluonnoksessa tulee huomioida tulevaisuuden tarpeet ja muutokset, kuten tie- ja rataverkon kehittäminen, tuulivoiman ja energiantuotannon muutokset. Aiemmat kokonaismaakuntakaava ja vaihemaakuntakaavat 1-111 eivät enää vastaa nykyisiä kuntakaavoituksen tarpeita ja uudistus on tarpeen. Maakuntakaavaluonnoksen teemakohtaiset teemakartat parantavat sen luettavuutta, mutta ne voisi julkaista pdf-muotoisina saavutettavuuden lisäämiseksi.

Kauppa

Koska Kivistöntien KTY tontit ovat toteutuneet teollisuusrakentamispainotteisesti, on tarkoituksenmukaista muuttaa Seinäjoen Roveksen kaupallinen vyöhyke (kml) Kuortaneentien varteen suuntautuvaksi, toteutunut maankäyttö huomioiden.

Vuoden 2020 maakuntavaihekaava 11 muutoksen yhteydessä poistettiin keskustatoimintojen alueilta (C/alue, C/kohde) ja keskustatoimintojen alakeskuksilta (Ca) enimmäismitoitukset. Keskustatoimintojen alue- ja kohdemerkinnällä suunnittelumääräyksessä oli viittaus "Alueelle saa sijoittaa merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä", mutta ei alakeskuksen suunnittelumääräyksessä. Seinäjoen kaupungin alueella ala-keskusmerkinnät ovat Eskoon, Ylistaron ja Peräseinäjoen kaupungin-osakeskuksella. Eskoon alueella oli myös ennen vaihemaakuntakaavamuutosta enimmäismitoitus ja maininta seudullisesta vähittäiskaupan sijoittumisen mahdollisuudesta. Into Seinäjoki pitää tärkeänä, että alakeskuksien suunnittelumääräyksessä on maininta, että "alueelle saa sijoittaa seudullisesti merkittävää vähittäiskauppaa, jotta vältytään tulkintavaikeuksilta."

Maakunta kaavan tulee mahdollistaa riittävän kaupan rakentamisen siellä missä kaupan asiakkaat asuvat tai ovat tottuneet liikkumaan. Maakuntakaavan tulee olla markkinaehtoisen kaupallisen rakentamisen mahdollistava ei rajoittava tekijä.

Tuulivoima ja energiahuolto

Seinäjoen lähiympäristössä on meneillään useita tuulivoimaan ja aurinkosähköön liittyviä YVA selvityksiä ja kaavoitushankkeita. Into Seinäjoki Oy pitää tärkeänä osallistumista uusiutuvaan energiaan liittyvien hankkeiden yritysvaikutusten arviointiin erityisesti CO_2 vapaan sähkön tuotannon ja käytön osalta, koska näillä on suuri merkitys tulevaisuudessa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin mm. energian saatavuuden ja hinnan osalta.

Suunnitellut uusiutuvan vihreän sähkön tuotantomäärät ovat valtakunnallisessa mittakaavassakin merkittäviä. Etelä-Pohjanmaan isojen uusiutuvien energiatuotantoalueiden nykyiset suunnitelmat tulee mahdollistaa ja maakuntakaavan tulee mahdollistaa myös tulevaisuuden uusien uusiutuvien energiamuotojen tuotannon ja käytön. (mm. tuulivoima, aurinkosähkö, biokaasu, biopolttoaineet, SER, hukkalämpö ja vety jatkojalosteineen)

Maakunnassa tuotetun energian siirto pois maakunnasta ei saa olla ainut maakunta kaavan näkökulma. Maakunnassa tuotetun uusiutuvan energian, kuten vihreän sähkön tuotannon ja sähkönkäytön mahdollisuus omassa maakunnassa tulee taata maakuntakaavassa riittävän isokapasiteettisilla valtakunnallisilla ja paikalisilla sähkönsiirtoverkoilla.

Esimerkiksi Seinäjoen ltäväylän varrelle on suunnitteilla useita energiaintensiivisiä hankkeita, jotka käyttävät tai tuottavat isoja määriä energiaa. Kyseiset toimialat tarvitsevat riittävän suurikapasiteettisia sähkönsiirtoverkkoja eri verkkoyhtiöiden alueilla. Sähkön siirtomäärät ovat suuria, joten verkkoyhtiöiden riittävät sähkönsiirtokapasiteetit myös valtakunnalliseen Fingrid sähköverkkoon tulee varmistaa riittävän ja tasaisen sähkönsaannin turvaamiseksi.

Liikenneverkko

Seinäjoen sijainti raideliikenteen keskeisenä solmukohtana sekä osana Euroopan laajuista TEN-T raideydinverkkoa mahdollistaa Seinäjoen kehittymisen logistiikka keskuksena. Maakuntakaavaan tehdyt varaukset: Roveksen raidelogistiikkakeskus, järjestelyratapihan siirto Haapamäen ja pääradan väliin, Seinäjoki-Tampere välin kaksoisraiteen toteuttaminen, Vaasan ja Kaskisten suunnan ratojen perusparannus, Jyväskylän suunnan sähköistäminen, alueellisen junaliikenteen mahdollisuudet sekä kolmiomallinen yhteysraide mahdollistavat kaikki yhdessä tulevaisuudessa alueen elinkeinoelämän kehittymisen ja saavutettavuuden parantumisen.

Kolmioraide-yhteys Haapamäen radan ja pääradan välissä mahdollistaisi suoran junayhteyden viiteen eri ratasuuntaan ilman veturin päänvaihtoa, joka tehostaisi ja nopeuttaisi kuljetuksia vähentäen osaltaan myös kuljetuksen ympäristövaikutuksia. Roveksen yhdistettyjen kuljetusten raidelogistiikkakeskus palvelisi kuljetusten ympäristöystävällisempää kehitystä Suomessa Euroopan TEN-T kuuluvalla pääradalla, jolloin kuljetettavaa tavaraa saataisiin siirrettyä pois maanteiltä ympäristöystävällisempien junien kyytiin.

Seinäjoki-Tampereen välinen kaksoisraide parantaisi kuljetuksien nopeutta, täsmällisyyttä ja liikenteenhoitoa. Järjestelyratapihan siirto pois kaupungin keskustasta Haapamäen-Parkanon väliselle alueelle tukisi maakuntakeskuksen kehitystä, maankäyttöä, elinkeinoelämää, asumista ja palvelisi ihmisiä koko maakunnan alueella.

Vaasan ja Kaskisten ratojen perusparantaminen tukee molempien satamien saavutettavuutta, alueille myös suunnitellut tehdasinvestoinnit vaativat rautateiltä uutta kuljetuskykyä. Jyväskylän suunnan sähköistäminen parantaisi huomattavasti Länsi-itäsuunnan liikennöintiä sekä yhdistäisi alueet toisiinsa kilpailukykyisesti.

Alueellista junaliikennettä Etelä-Pohjanmaan alueella voisi suunnitella kolmeen eri ratasuuntaan Vaasan, Härmän ja Kaskisten suuntaan. Kaavaan merkityt varaukset seisakkeille ovat askel oikeaan suuntaan ja mahdollistaisi tulevaisuudessa alueellisen junaliikenteen kehittymisen. Lisäseisakkeina maakuntakaavaan ehdotammekin Roveksen, Kapernaumin, Ideaparkin aluetta.

Maakuntakaava on kaava ratkaisuissa hyvin kiinnittänyt huomiota raskaan liikenteen vaatimuksiin ja maakuntakeskuksen saavutettavuuden parantamiseen. Esimerkiksi ohituskaistaosuuksien lisääminen ja kaksiajorataisina osoitetut tieosuudet Seinäjoki-Lapua ja Seinäjoki-Ilmajoki välillä.

Into Seinäjoki katsoo, että Vt:n 18 Veneskosken ja Kouran kokonaan ohittava linjaus tuottaisi elinkeinoelämälle nopeamman ja sujuvamman yhteyden sekä parantaisi saavutettavuutta enemmän kuin maakuntakaavassa vaihtoehtoisena suunniteltu osittainen ohitus.

Maakuntakaavassa tunnistetaan pitkällä aikajänteellä sähkölentämisen tuottama tulevaisuuden kasvu matkustajaliikenteelle osoittamalla uuden ratayhteyden tarve Seinäjoen lentokentälle. Ratayhteys tukee myös uusien vähäpäästöisien liikennejärjestelmien (droonit) sekä multimodaalisten kuljetusten kehitystä alueella.

Into Seinäjoen toiveena onkin, että Etelä-Pohjanmaan liitto edistää edellä mainittuja asioita maakuntakaavassa ja muissa vaikuttamisportaissa.

Invest Lapua Oy

LAPUA, Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kaavaluonnos

Etelä-Pohjanmaan liitto on pyytänyt Invest Lapua Oy:ltä lausuntoa Etelä-Pohjanmaan maakuntavaaka 2050 kaavaluonnoksesta.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 sisältää kaikki alueidenkäytön teemat eli aluerakenteen, liikenteen ja teknisen huollon verkostojen, viherrakenteen, luonnonvarojen, energiatuotannon ja kulttuuriympäristöjen teemat sekä alueelliset kehittämisperiaatteet. Voimaan tullessaan uusi maakuntakaava kumoaa aiemmat maakuntakaavat.

Invest Lapua Oy haluaa lausua vain yritys- ja yleensä elinkeinotoimintaan välittömimmin vaikuttaviin asioihin.

Aluerakenne

Maakuntakaava 2050 kaavaselostus: *"Elinkeinoelämän kilpailukyvyn kannalta tärkeimpänä tavoitteena on varmistaa yritystoiminnalle riittävät kehittämismahdollisuudet eri puolilla maakuntaa."*

Eurooppalainen ilmastolaki astui voimaan kesällä 2021. Ilmastolain myötä ilmastoneutraaliustavoite vuoteen 2050 mennessä ja vuoden 2030 vähintään 55 % päästövähennystavoite ovat laillisesti sitovia.

14.7.2021 komissio julkisti ison ilmasto- ja energialainsäädäntöehdotusten paketin. Ns. Fit for 55 –paketilla EU panisi toimeen tavoitteensa vähentää päästöjä vähintään 55 prosenttia vuoteen 2030 mennessä.

Osana vihreän kehityksen ohjelmaa komissio on myös julkaissut ehdotuksen Eurooppalaiseksi ilmastosopimukseksi, jonka avulla kaikki kansalaiset ja sidosryhmät on tarkoitus saada mukaan ilmastotyöhön.

Suomen maakohtainen päästövähennystavoite taakanjakosektorilla on 39 % vuoden 2005 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Komission heinäkuussa 2021 antaman ehdotuksen mukaan Suomen tulisi vähentää päästöjä 50 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 2005 tasosta.

Osana tätä ilmastopakettia liikenteen osuus on merkittävä ja Suomi tavoittelee sen päästöjen puolittamista vuoteen 2030 mennessä. Tähän liittyy merkittävä tavoite liikenteen sähköistämisessä, mutta samalla tämä tarkoittaa paljolti nykyisen polttoaineisiin ja co2 päästöihin perustuvan liikenteen verotulojen romahtamista. Hyvin varteenotettavaksi uudeksi verotuskeinoksi on jo keskusteluissa nostettu kilometripohjainen verotus. Esimerkiksi tässä Helsingin Sanomien jutussa https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009400012.html Yhtä lailla asiaa on esitelty siinä muodossa, että joukkoliikenteen äärellä isoissa kaupungeissa kilometrivero olisi suurempi ja maaseudulla pienempi, mutta melkoisen kiristysruuvin se aiheuttaisi. Tätä veroa voitaisiin valitettavasti hyvin helposti nostaa poliittisilla päätöksillä. Tällä olisi myös hyvin dramaattiset vaikutukset vähittäiskaupasta riippuvaisiin kaupunkeihin kuten Seinäjokeen. Asiointiliikenne sinne varmasti romahtaisi ja maakunta alkaisi käyttää enemmän omia kauppoja, joiden määrä voisi jopa nousta sekä vielä enemmän verkkokauppoja.

Tätä ei ole vielä mitenkään ennakoitu maakuntakaavaluonnoksessa, sen sijaan siellä on ennakoitu, että Seinäjoki tarvitsee lisää kaupanneliöitä oman kasvunsa myötä. Vaikka tämä tarve tulee vielä huomattavasti vähenemään. Vähittäiskaupan suuryksikköjen neliöiden sijoittelussa täytyy lähteä siitä, että kaikki keskustaajamien ulkopuolelle kaavoitettavat neliöt sijoitetaan maakuntaan em. syitten takia. Seinäjoen kaupungilla on jo ennestään riittävästi kaupan neliöitä ja kaavoitusmahdollisuuksia keskusta toimintojen alueella eikä niitä tarvita enää lisää sen ulkopuolella.

Lapualla NovaPark alueella nykyinen kaava mahdollistaa 58 000 k-m^2 vähittäiskaupan suuryksikön, mutta maakuntakaava sallii 20 000 k-m^2 vähittäiskaupan suuryksikön. Kaavoituksella on ja pitää olla ohjaava vaikutus. Mikäli kaavoituksessa annetaan selkeä

ohjeistus siitä, että jatkossa näitä isompia kokonaisuuksia täytyy rakentaa myös maakuntakeskusten ulkopuolelle kestävän kehityksen mukaisesti, ilmastosyistä, mikäli yleensä haluaa perinteistä kauppaa rakentaa. Monet kauppaketjut ovat omassa toiminnassaan sitoutuneet ilmastotyöhön ja tällaisella kaavoituksen ohjauksella kehitystä voidaan auttaa ja vauhdittaa. Etelä-Pohjanmaan maakunnan tapauksessa kaikki kaupalliset hankkeet maakuntakeskuksen ulkopuolelle vähentävät merkittävästi liikenteen aiheuttamia Co2 päästöjä, joita Suomi on sitoutunut vähentämään.

Kokonaisrakennusoikeuden pudottaminen on huomattava ja vaikuttaa merkittävästi elinkeinoelämän kilpailukykyyn tulevaisuudessa. Rajoittamisella vähennetään elinkeinoelämän kilpailukykyä sekä lisätään päästöjä, joita täytyy kaikin tavoin pyrkiä vähentämään. Etelä-Pohjanmaan palveluverkon nykytila ja mitoitustarpeet 2030-selvityksessä kerrotaan osin virheellisesti *"Lapua on yksi kolmesta Etelä-Pohjanmaan kunnasta, jonne ennustetaan muuttovoittoa vuoteen 2030 mennessä. Toisaalta kunnan työpaikkaomavaraisuus Seinäjoen läheisyydessä olevan sijaintinsa takia on vain hieman yli 60 %."* Tuo ei pidä paikkaansa. Tuossa on sekoitettu kotikunnassa työskentelevien osuus työpaikkaomavaraisuuteen, mikä on eri asia. Lapuan työpaikkaomavaraisuus on n. 80 % *"Vain suurella kauppakeskushankkeella pystytään luomaan vastavoima Seinäjoelle." "Maakuntakaavan aikajänteellä tällaiseen tulee varautua ja ottaa se huomioon vähittäiskaupan mitoituksissa." "Lapuan vahva asema maakunnassa vähittäiskaupan merkittävänä keskuksena tulee säilymään tulevaisuudessa"*

Samassa selvityksessä esitetään vähittäiskauppojen kerrosneliömetrit vuoden 2012 kaupan tietopankin tilastot. Tämä tilasto jo yli kymmenen vuotta vanhana, on aivan liian vanha tähän tarkoitukseen. Lapuan alueella vähittäiskaupan kerrosalaneliömetrit ovat olleet 30 392 k-m^2 ja Seinäjoen alueella 282 640 k-m^2. Vuoden 2012 tilastojen mukaan vähittäiskaupan mitoitus Seinäjoella on 4,75 k-m^2 asukasta kohden ja Lapualla 2,07 k-m^2 asukasta kohden. Ottaen huomioon myös kuntalaisten mediaanitulot (2020) vuodessa 23583 € vrt. 25849 € nämä kaupan neliömitoitukset eivät ole missään järkevässä suhteessa keskenään, kun vielä kaupallisen liikenteen päästöjä on pakko merkittävästi vähentää ja kilometriverolla ne vähenevät varmasti.

Invest Lapua Oy vaatii palauttamaan vähittäiskaupan suuryksikön alueen kokonaisrakennusoikeuden 58 000 k-m^2:iin.

Yleisesti Invest Lapua Oy esittää tarkasteltavaksi myös keskustatoimintojen alueen määrittelyä ja sitä kautta niiden uudelleen piirtämistä. Lapuan ja Seinäjoen kohdalle alue on karttaan määritelty, mutta voimassa oleva lainsäädäntö antaa tässä kohdin tulkinnan varaa, mikä mahdollistaisi keskusta toimintojen alueen merkittävän laajentamisen.

"Keskusta-alueella tarkoitetaan maakunnan, kunnan tai sen osan toiminnallisesti keskeistä aluetta, jossa sijaitsee tiiviisti ja monipuolisesti keskustahakuisia palvelutoimintoja, kuten erikoiskauppaa, päivittäistavarakauppaa, vapaa-ajan palveluja

ja julkisia palveluja sekä merkittävässä määrin eri toimialojen työpaikkoja ja asutusta. Keskusta-alue on hyvin saavutettavissa ja sinne on hyvät liikenneyhteydet ympäröiviltä asuinalueilta. Keskusta-alue on kunnan keskustaajaman tai sen alakeskuksen osa-alue ja keskusta-aluetta ympäröi aina taajama-alue."

Lapuan tapauksessa tämän määrittelyn täyttää helposti Lapuan ydinkeskusta, Alanko, Liuhtari ja Honkimetsän alue VT 19 itäpuolelta. Kaikille alueille on ollut valmis valaistu liikenneverkko ja kevyenliikenteen väylät jo yli 20 vuotta. Alueiden väestötiheys per 250x250 ruutu täytti aikaisemmat keskustamääritelmät, joista jostain syystä on myöhemmin luovuttu. Lapuan kohdalla keskusta-alueen ympäröivää taajama-aluetta on pohjoisessa Ritavuori, lännessä Pouttu ja Härsilä, etelässä Alanurmo ja idässä Haapakoski.

Liikenne ja teknisen huollon verkostot

Maakuntakaava 2050 kaavaselostus: *"Maakuntakaavan liikenteeseen liittyvänä tavoitteena on muodostaa elinkeinoelämän kannalta kilpailukykyinen liikennejärjestelmä, joka on myös asukkaiden ja työntekijöiden kannalta saavutettava ja turvallinen ja joka edistää kestävää liikkumista."*

Lapuan vähittäiskaupan suuryksikkö "NovaPark" on elinkeinoelämän kannalta kilpailukykyinen, se sijaitsee valtatie 16 ja 19 risteyksessä palvellen koko maakunnan pohjoisosia. Maakuntakaava 2050 kaavaluonnoksen liitteenä on esitetty *Etelä-Pohjanmaan pääteiden logistiikka- ja maankäyttöselvitys*, jossa on esitetty kauppakeskittymä valtateiden 16 ja 19 eritasoristeyksen tuntumaan. Asemakaavassa alueelle on määritelty rakennusoikeutta 58 000 k-m^2. Vaihemaakuntakaava II muutoksella alueen rakennusoikeus on pudotettu 20 000 k-m^2. Tämä vähennys on tehty vaihemaakuntakaava II muutoksella ja tämän mitoitusperuste ei ole selkeä. Tämän päivityksen jälkeen koko yhteiskunnassa ja EU tasolla on tapahtunut paljon. Kaupalliset selvitykset ovat tältä osin vanhentuneita eikä vanhoissa selvityksissä ja nyt kaavaluonnoksessa oteta millään tavoin huomioon uusia ilmastotavoitteita. Nämä yhdessä maakuntakaava 2050 tavoitteen, jonka mukaan on tarkoitus muodostaa elinkeinoelämän kannalta kilpailukykyinen liikennejärjestelmä, tulisi NovaParkin kokonaisrakennusalaa tarkastella uudelleen. Kaupalliset suuryksiköt eivät voi kilpailla tulevaisuudessa Seinäjoen kanssa, jos monopoliasemaa vahvistetaan Seinäjoen suuntaan. Liikennejärjestelmien osalta myös liikenteen määrä kasvaa, jos palvelut ovat Seinäjoella, tämä on valtakunnallisten ja EU:n määrittämien ilmastotavoitteiden kanssa ristiriitainen, kun tarkoituksena on vähentää päästöjä. Seinäjoen mahdollinen väestön kasvu ja palveluiden kysyntä on täysin mahdollista, tukeutuen nykyiseen palveluverkostoon, koska maakunnasta tulee jatkossa sinne vähemmän liikennettä.

Invest Lapua Oy vaatii palauttamaan vähittäiskaupan suuryksikön alueen kokonaisrakennusoikeuden 58 000 k-m^2:iin.

Viherrakenne

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 kaavaselostuksessa on esitetty luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue Seinäjoelle ja Kuortaneelle. Kaavaluonnoksessa alue on suurelta osin Lapuan puolella, mutta mainintaa Lapuasta ei ole kaavaselostuksessa. Alueella on myös merkittävä negatiivinen vaikutus Lamminnevan tuulivoimapuiston rakentamiseen. Alajärvi – Seinäjoki välinen voimajohto 110 kv pohjoispuolinen alue on talousmetsää. Alueelle on myös merkitty voimajohdon yhteystarve, joka kulkee luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen läpi.

Invest Lapua Oy vaati, että maakuntakaavaan ei tule sellaisia viherrakennetta, viherkäytäviä tai luontoarvoja koskevia merkintöjä, jotka eivät ole nykyisen lainsäädännön mukaan ehdottoman pakollisia.

Lapuan Simpsiövuori on ympäristön osalta merkittävä luonnon rikkaus Lapuan kaupungissa. Simpsiö on määritelty maakuntakaavaluonnoksessa maakunnallisesti arvokkaaksi maisema alueeksi sekä Simpsiövuori on merkitty arvokkaaksi harjualueeksi tai muuksi geologiseksi muodostumaksi.

Invest Lapua Oy pyytää huomioimaan Simpsiön alueen mahdollisuudet kehittää aluetta matkailun ja virkistyksen osalta. Maakuntakaava tulee olla tältä osin mahdollistava, ettei tulevaisuuden mahdolliset investoinnit esty ei-pakollisiin kaavamerkintöihin ja niiden tulkintoihin. Alueella on jo nyt hyvin merkittävä ja iso Natura-alue sekä suojeltu vanha luonnontilainen metsä, joten nämä luontoarvot ovat todennäköisesti riittävän hyvin huomioitu.

Luonnonvarat ja energiantuotanto

Aurinkoenergian tuotantoon soveltuviksi alueiksi voidaan lähtökohtaisesti esittää kaikkia turvetuotannosta poistuvia alueita, joita on esitetty Lapuan kaupungin alueelle yhteensä neljä (4) kappaletta, hangasneva, pitkäkankaanneva-hirvineva, heininneva ja lamminneva. Lisäksi Kampinneva täytyy merkitä, lisätä aurinkoenergiaan soveltuvaksi tuotantoalueeksi. Kauhajärven länsipuolelle on myönnetty suunnittelutarveratkaisu aurinkoenergian tuotantoon, josta on rakennuslupa vireillä. Maakuntakaava 2050 kaavaluonnoksessa esitetään alue kokonaan tuulivoimalalle soveltuvana alueena.

Tuulivoimalan alueita on esitetty Lapuan kaupungin alueelle yhteensä viisi (5) kappaletta. Tuulivoimaloita on rakennettu Jouttikallion alueelle. Uusia aluevarauksia on esitetty Aittookankaalle, Annalanmäelle, Hietikonnevalle ja Napalankallioille. Hietikonnevan tuulivoimapuiston valmistelu on käynnissä ja tämä on esitetty nimellä "Lamminneva". Maakuntakaavan valmisteluvaiheessa on esitetty Hietikonnevan/Lamminnevan tuulivoimalan alue laajempana. Aluetta on supistettu

voimajohdon 110 kv pohjoispuolelta ja tilalle on määritelty luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alue. Monimuotoista luontoa löytyy alueen länsipuolelta Ritakorvenvuoren ja Korvenkallioiden suunnalta, missä on jo kaksi Metso metsien suojelualuetta. Alueen kokonaisuuden kannalta olisi parempi hyödyntää nuo voimajohdon pohjoispuolella olevat alueet ja vastaavasti pienentää lähempänä asutusta ja Metso alueita olevat alueet.

Kulttuuriympäristö

Invest Lapua Oy vaatii, että maakuntakaavaan ei tule sellaisia viherrakennetta, viherkäytäviä, maisema-alueita tai luontoarvoja koskevia merkintöjä, jotka eivät ole nykyisen lainsäädännön mukaan ehdottoman pakollisia. Maakuntakaavan täytyy olla asumista- ja elinkeinoelämää täällä mahdollistava eikä rajoittava.

Kiinteistö Oy Lappajärven Herneslahti

Viitaten lausuntopyyntöönne koskien meneillään olevaa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan päivitystä totemme mielipiteinämme seuraavaa:

Kiinteistöyhtiöllämme on kolmen rivitalon ja 14 asunnon kokonaisuus osoitteessa Nykäläntie 105 62600 Lappajärvi. Asunnot on rakennettu pääkäyttötarkoituksenaan vapaa-ajan asumiseen.

Lappajärven Nykälänniemellä on lisäksi useita muita yksityisiä asuntoyhtiöitä Kivitippu Chalets 1 ja Kivitippu Chalets 2 ja Asunto Oy Lappajärven Tulivuori. Kaikkinensa Nykälänniemen matkailukeskittymässä on noin 100 vapaa-ajan asuntoa ja kesämökkiä.

Syy, miksi nämä asunnot ovat alueelle rakentuneet ja ympäri Lappajärveä lisäksi yli 2000 kesämökkiä liittyvät täysin Etelä-Pohjanmaan suurimpaan ja ainoaan kunnon maisemaltaan ainutlaatuiseen järveen Lappajärveen, joka on lisäksi Euroopan suurin kraatterijärvi.

Nykälän asuntokannassa kiinteistöillä ei ole omarantaisia tontteja, jonka vuoksi yleiset uimarannat ja lähialueen järvi ovat asukkaille tärkeitä veneily- ja virkistyskohteita. Tämä näkyy hyvin mm. Rambollin matkailijaselvityksestä, joka on tehty kiistanalaisessa Iso Saapasnevan YVA selvityksessä.

Nyt nähtävillä oleva maakuntakaava 2050 herättää huolestumista ainutlaatuisen maiseman teollistamisen osalta, jonka tulevat aiheuttamaan Lappajärven ympäristöön esitetyt tuulivoimalat, jotka tulevat maakuntakaavassa välittömästi arvokkaan maisemamerkinnän taakse, joka osaltaan vesittää arvokkaan maiseman merkinnän tavoitteet. Tämä tulee kohdistumaan suurilta osin Nykälän alueeseen.

Maakuntakaava-aineistossa olisi tämä tosiseikka syytä tuoda puolueettomasti laadittuna maakuntakaavan päättäjille selväksi esimerkiksi Lappajärven selältä ja Nykälän ympäristöstä tehtävällä videomallilla, jossa näytetään selvästi tulevaisuuden tilanne, jossa järven pintaa noin 350 metriä korkeammalle ulottuvat roottorit pyörivät ja lentoestevalot välkkyvät kesäillassa maakuntajärven kesämökkien laiturimaisemissa.

Vimpelin Talpakanrämeen tuulivoima-alueen tilanne tulee olemaan tästä yksi hyvä esimerkki.

Oheisessa valokuvassa näkyy Ilmatieteenlaitoksen säätutka, joka on Lakeaharjun huipulla noin 100 metriä järven pintaa ylempänä. Kuva Nykälän edustalta. Kuvassa etualalla Veanteensaari. Säätutka näkyy noin 100 m järvenpintaa ylempänä Lakeaharjun huipulla Mänkki ja Vähä-Kannus saarien välissä. Talpakanrämeen tuulivoimalat tulisivat lentoestevaloineen suunnilleen tämän valokuvan vasempaan horisonttiin kokonaiskorkeudeltaan noin 200 metriä Lakeaharjua korkeammalle.

Lappajärvi juhannusyönä valaistushetkenä, jolloin yleensä tuulivoimaloiden lentoestevalot välkkyvät.

Ilmatieteenlaitoksen säätutkaan liittyen vielä huomiona, että tähän saakka heillä on ollut 20 kilometrin etäisyysvaatimus säätutkasta tuulivoimalaan. Heiltä kannattaa myös pyytää lausunto.

Talpakanrämettä haasteellisempi tilanne tulee olemaan kiistan alainen Iso Saapasnevan seitsemän tuulivoimalan hankealue, jota on kehitetty vuodesta 2017 selvitysten ollessa vieläkin puutteellisia ja tarkoitushakuisesti laadittuja. Tämä kaava on parhaillaan menossa kohti lopullista päätöstä, rakennetaanko hanketta vai ei. Tästä syystä ennen lainvoimaista kaavapäätöstä aluetta ei ole syytä merkitä maakuntakaavaan.

Alla valokuvia Nykälän edustalta Iso Saapasnevalle päin paikassa, jossa jatkossa näissä valaistusolosuhteissa lentoestevalot välkkyvät kesäyössä.

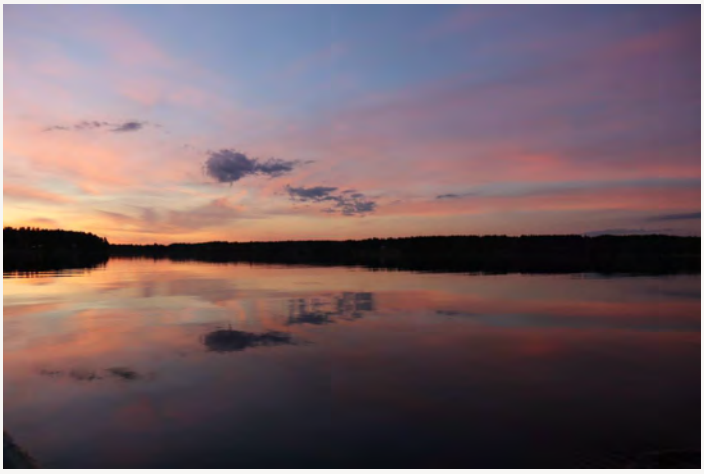

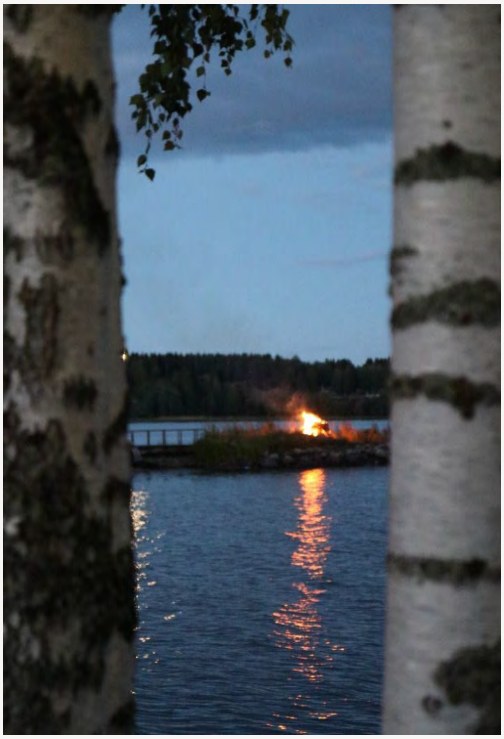

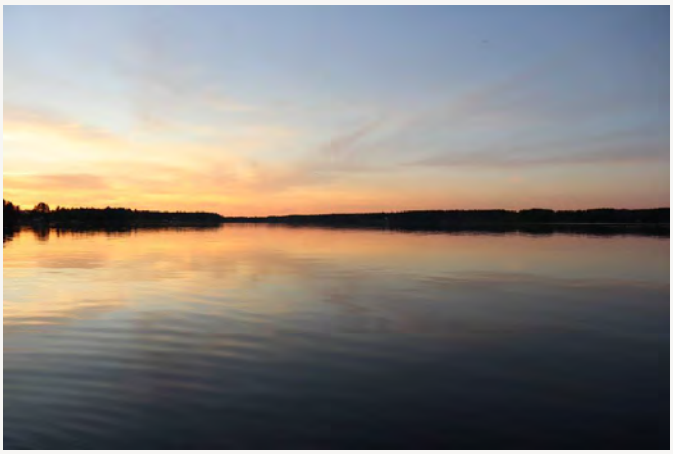

On sanomattakin selvää, että näillä maisemaa teollistavilla tuulivoimaloilla on laajaa merkitystä kiinteistöjen arvoihin Lappajärven rannoilla, joka olisi myös syytä tuoda puolueettomasti esille maakuntakaava-aineistossa.

Hankkeen kokonaiskuva, kun yhdistetään Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakuntakaavat.

On sanomattakin selvää, että Länsi-Suomessa ei ole pian ainuttakaan laajaa vesialuetta, jossa ei tuulivoimalat riko maisemaa varsinkin kun merituulivoima-alueiden rakentaminen alkaa Merenkurkun alueella. Kokonaiskuvan kannalta olisi syytä yhdistää kolmen maakunnan tuulivoimakaavat, josta tilanne tulee näkymään.

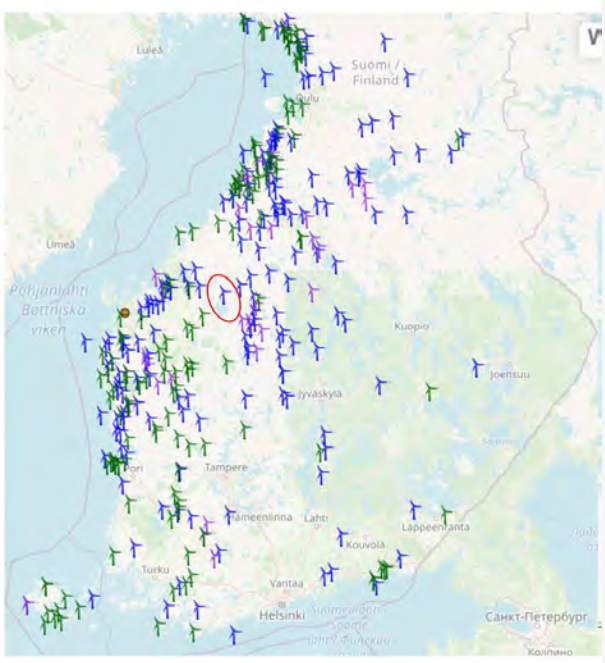

Lappajärven ympäristön osalta olisi kauasnäköinen ja alueen menestyksen kannalta selkeää jättää kaunis ainutlaatuinen ympäristö ilman tuulivoimaloita, jolloin alueen asumisviihtyisyys suhteessa muihin alueisiin lisääntyy ja matkailun menestymisedellytykset eivät vaarannu. Aluetta kannattaa katsoa ympäri järveä ja ottaa huomioon myös Lakeaharjun ja Pyhävuoren huipuilta aukeavat mahtavat maisemat.

Synnynhistoriansa takia Lappajärven alueen maisema olisi syytä vihdoin hakea valtakunnallisesti arvokkaiden maisemien listalle, joita Etelä-Pohjanmaalla tarvittaisiin lisää. Tämä status osaltaan parantaisi matkailun kehittymisedellytyksiä meneillään olevan Geopark hankkeen tukena.

Päästöttömän energiatuotannon sektorilla mittava aurinkosähkötuotanto vanhoille turvesoille olisi kokonaisuuden kannalta kestävä ratkaisu. Alueelta saataisiin mittavasti tuulivoimaa täydentävää aurinkovoimaa ja samalla ainutlaatuisen kauniit maisemat säästyisivät.

Näillä perusteilla lausuntona esitämme, että meneillään olevassa maakuntakaavaprosessissa arvostetaan maisemia myös ilman tuulivoimaloita ja tässä yhteydessä Lappajärvi-Evijärvi alue otetaan huomioon arvokkaana maisema-alueena laajalla alueella paikkana, joihin tuulivoimaloita ei sallita ja aloitetaan toimenpiteet maiseman saamiseksi valtakunnollisesti arvokkaiden maisemien luetteloon ja sähköntuontamuodoksi valitaan mittava aurinkosähkötuotanto vanhoille turvesoille.

Toivomme viisaita ja kauaskantoista kaavoituspäätöstä kauniista Lappajärven seudusta ilman tuulivoimaloita.

Lakeuden Etappi Oy

Lakeuden Etappi kiittää mahdollisuudesta lausua maakuntakaavan luonnoksesta ja esittää lausuntonaan seuraavia tarkennuksia.

Kaavaselostuksessa on esitetty kiertotalous- ja jätehuoltoalueina maakunnasta kolme aluetta. Lakeuden Jätekeskus Oy on yhtiön entinen nimi ja nykyisin käytössä oleva nimi on Lakeuden Etappi Oy, myös Ilmajoella sijaitseva jätehuoltokeskus toimii saman yhtiönimen alla. Alajärven alueella sijaitseva kunnallinen jätehuoltotoimija on Millespakka Oy, jolla on Alajärvellä päätoimipaikka.

Kaavaratkaisu:

Taulukko 26. Maakuntakaavassa osoitetut kiertotalouden ja jätehuollon alueet (Etelä-Pohjanmaan liitto, T1/2022).

Kiertotalouden ja jätehuollon alue	Kunta
Järviseudun Jätehuolto Oy	Alajärvi
Lakeuden Jätekeskus Oy	Ilmajoki
Botniarosk Oy	Teuva

Kaavaluonnoksen kartassa jätteenkäsittelyalue (ej) on merkitty hieman sivuun varsinaisesta jätteenkäsittelyalueesta. Oikea sijainti on merkitty kuvaan punaisella pisteellä.

Lillbacka Powerco Oy

Haluaisin kiinnittää huomionne maakuntakaavan suunniteltuun rajoitukseen, joka estäisi seudullisesti merkittävän päivittäistavarakaupan sijoittamisen Kauhavan Alahärmän Powerparkin alueelle. Powerpark on merkittävä yksityinen matkailualan toimija, joka on vuosien saatossa investoinut paljon alueensa kehitykseen. Alueella vierailee vuosittain tuhansia matkailijoita, mikä tukee merkittävästi koko Etelä-Pohjanmaan alueen taloudellista toimeliaisuutta. Powerpark sijaitsee Etelä-Pohjanmaan pohjoisella reuna-alueella ja on näin ollen myös luonteva sijainti Etelä-pohjanmaan pohjoispuolen kaupallisena keskuksena, jonka on mahdollista palvella myös naapurimaakunnan asukkaita.

Powerparkin edustajat ovat ilmaisseet huolensa siitä, että maakuntakaavan rajoitukset voivat haitata heidän tulevaisuuden suunnitelmiaan, joiden mukaan Powerparkista kehitetään pohjoismaisesti merkittävää vapaa-ajan viettokeskusta. Me haluamme olla alueen kehityksen kannalta aktiivinen toimija, joka tekee kaikkensa kestävän kehityksen edistämiseksi ja yhteistyön lisäämiseksi naapurimaakuntien kanssa. Tämä on mahdollista vain, jos maakuntakaava mahdollistaa Powerparkin kehittymisen täyteen potentiaaliinsa.

Powerparkin alueen sijoittaminen seudullisesti merkittävän päivittäistavarakaupan palveluiden käyttöön tukisi merkittävästi alueen kehitystä ja matkailijoiden viihtyvyyttä. Yhteistyöllä ja yhteisellä näkemyksellä voimme saavuttaa kaikkien etua palvelevan ratkaisun.

Pyydän teitä harkitsemaan uudelleen maakuntakaavan rajoitusta Powerparkin alueen suhteen. Kaavan tulisi mahdollistaa, eikä rajoittaa Powerparkin ja Kauhavan kaupungin tulevaisuuden kehittämistä. Toivon, että voitte ottaa huomioon Powerparkin alueen merkityksen alueen kehityksen kannalta sekä matkailun että yrittäjyyden näkökulmasta.

Kiitos huomiostanne ja avusta tässä asiassa.

Megatuuli Oy

Megatuuli Oy:n lausunto Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 kaavaluonnoksesta ja valmisteluvaiheen aineistosta

Megatuuli Oy:lla on Etelä-Pohjanmaalla Teuvan kunnassa käynnissä Paulakankaan tuulivoimahanke. Hankealueelle suunnitellaan enintään 15 voimalan rakentamista. Voimaloiden yksikköteho tulee olemaan 7,5–10 MW välillä ja kokonaiskorkeudelta voimalat ovat enintään 300 metriä. Megatuuli on Etelä-Pohjanmaan liiton

suosituksesta lisännyt voimaloiden määrää hankkeen suunnittelualueelle alkuperäisestä 9 voimalan suunnitelmasta ja voimaloita on hankealueelle mahdollista sijoittaa enintään 15 kpl. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 luonnoksessa on osoitettu tuulivoimaloiden alue (tv-alue) 9993 Haapikangas, joka sijoittuu Paulakankaan tuulivoimahankkeen suunnittelualueelle. Paulakankaan hanke on maakuntakaavan mukainen ja hankkeen suunnitellut tuulivoimalat sijoittuvat pääosin kaavaluonnoksessa esitetylle tv-alueelle, mutta voimaloiden sijoittelussa on vähäistä poikkeamista tuulivoimaloiden alueesta pohjoisessa ja etelässä aluetta. Voimalat ja maakuntakaavaluonnoksessa esitetty tv-alue on esitetty kartalla liitteessä 1. Tv-alueen 9993 Haapikangas rajausta on tarpeellista täsmentää maakuntakaavaehdotusvaiheeseen Paulakankaan voimaloiden sijoittelusuunnitelman perusteella siten, että 15 voimalan suunnitelman kaikki voimalat sijoittuvat tuulivoimaloiden alueelle.

Paulakankaan tuulivoimapuiston suunnittelu on aloitettu vuonna 2020 kattavilla esiselvityksillä ja analyyseilla alueen soveltuvuudesta tuulivoimatuotantoon. Tuulivoimapuiston hankealueen maanvuokraus aloitettiin vuoden 2020 syksyllä ja hankkeen toteuttamista varten on vuokrattu riittävä määrä maa-alueita. Teuvan kunnanhallitus päätti kokouksessaan 29.11.2021 kaavoituksen aloituksesta Paulakankaan tuulivoimahankkeelle. Hankkeen viranomaisneuvottelu käytiin 21.6.2022, jossa useampi taho suositteli lisäämään voimaloiden määrää suunnittelualueelle alustavan 9 voimalan suunnitelman sijaan. Hankkeen voimaloiden lukumäärää päivitettiin viranomaisneuvottelun kommenttien perusteella ja hankealueelle on mahdollista sijoittaa enintään 15 voimalaa yhtiön kriteerien perusteella. Hankkeen YVA-menettelyssä hankevaihtoehtoina esitetään 9 voimalan ja 15 voimalan suunnitelmat.

Paulakankaan hankevaihtoehdot VE1 (15 voimalaa) ja VE2 (9 voimalaa) ovat esitetty kartalla liitteessä 2. Voimaloiden etäisyys vakituiseen ja vapaa-ajan asutukseen on määritelty hankevaihtoehdoista toteutettujen melumallinnusten perusteella. Hankevaihtoehdoista tehdyt melumallinnukset ovat esitetty liitteissä 3–4. Asutuksen ja voimalan välinen etäisyys on lähimmillään n. 1400 m. Hankevaihtoehdoista on toteutettu melumallinnuksien lisäksi välkemallinnukset ja välke pysyy alle 8 h/vuoden kaikissa lähialueen vakituisissa ja vapaa-ajan kiinteistöissä. Välkemallinnukset ovat esitetty liitteissä 5–6. Mallinnukset ovat toteutettu yhteismallinnuksina muiden lähialueen hankkeiden kanssa ja mallinnuksissa on huomioitu Paskoonharjun tuulivoimapuiston voimalat ja Bredåsenin tuulivoimahankkeen suunnitellut voimalat. Hankevaihtoehdot ja niistä toteutetut mallinnukset ovat myös esitetty Etelä-Pohjanmaan maakuntaliitolle Teams-palaverissa 28.2.2023.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 suunnittelumääräyksissä on alueen 9993 Haapikankaan osalta määrätty yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa huomioitavaksi tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin. Paulakankaan

hankkeesta tehtävässä vaikutusten arvioinnissa huomioidaan hankealueen pohjoisosaan ulottuva petolinnun reviiri. Hankkeessa tehtävä arviointi voimaloiden vaikutuksesta petolinnun elinympäristöön tullaan toimittamaan myös maakuntaliitolle maakuntakaavan selvityksiä varten vaikutusselvityksen valmistuttua.

Megatuuli Oy esittää, että Paulakankaan tuulivoimapuiston suunnittelualueelle sijoittuvan 9993 Haapikangas tuulivoimaloiden aluetta täsmennetään kaavaehdotusvaiheeseen Paulakankaan päivitetyn voimaloiden sijoitussuunnitelman perusteella alueen pohjois- ja eteläosissa. Tuulivoimaloiden aluerajauksen päivityksessä on kyse vähäisestä rajauksen muutoksesta.

Neoen Renewables Finland Oy

Neoen Renewables Finland Oy:n mielipide Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n luonnoksesta, valmisteluvaiheen nähtävillä olo 1.2.–10.3.2023

Neoen Renewables Finland Oy ("Neoen") suunnittelee enintään 81 tuulivoimalaa käsittävän Kolmihaaran tuuli- ja aurinkovoimahankkeen rakentamista Isojoen kunnassa. Kolmihaaran hanke sijoittuu osittain Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 luonnoksessa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle 21 ("Piikkilänviita"). Kaavaluonnokseen merkitty Piikkilänviidan suunnittelualue on kuitenkin pienempi kuin Kolmihaaran tämänhetkinen hankealue. Etelä-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden vaikutustenarviointi-raportin (2022) mukaan Piikkilänviidan alue soveltuu pääsääntöisesti hyvin jatkosuunnitteluun. Tarkempien esiselvitysten perusteella tuulivoimaloille soveltuva alue on suurempi kuin maakuntakaavaluonnoksessa oleva Piikkilänviidan suunnittelualue. Maakuntakaavassa olevaa tuulivoimaloiden aluetta tulisi kasvattaa vähintään Kolmihaaran hankealueen rajauksen mukaiseksi, jotta tuulivoimalle soveltuva kokonaispotentiaali alueella voidaan hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti.

Isojoen kunta on hyväksynyt Neoenin kaavoitusaloitteen (Isojoen kunnanhallitus 31.1.2022 § 15) ja alueelle ollaan laatimassa maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, "MRL") 77 a §:n mukaista tuulivoimaosayleiskaavaa. Kaavoituksen yhteydessä hankkeen vaikutukset arvioidaan MRL:n ja ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lainsäädännön edellyttämillä tavoilla. Alueella on vuonna 2022 tehty jo kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksiä ja tarkemmat luontoselvitykset alueella jatkuvat vuonna 2023. Tuulivoimaosayleiskaavan odotetaan etenevän kunnan hyväksymiskäsittelyyn vuonna 2024.

Kolmihaaran tuulivoimaosayleiskaavan laatimisessa ja YVA-menettelyssä tullaan tarkastelemaan kahta toteutusvaihtoehtoa vaihtoehdon 0 (hankkeen toteuttamatta jättäminen) lisäksi:

Vaihtoehto 1 ("VE 1"): Hankealueelle rakennetaan enintään 81 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho vähintään 7–10 MW. Potentiaaliset aurinkovoima-alueet on sijoitettu hankealueen reunamille.

Vaihtoehto 2 ("VE 2"): Hankealueelle rakennetaan enintään 60 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho vähintään 7–10 MW. Potentiaaliset aurinkovoima-alueet on sijoitettu hankealueen reunamille.

Kolmihaaran hankealueen rajaus

Kolmihaaran hankealueen pinta-ala on noin 6 400 hehtaaria ja se sijaitsee lounaaseen Isojoen keskustaajamasta. Hankealue on pääosin ojitettua suota ja talousmetsää. Hankealueella sijoittuu myös kaksi turvetuotantoaluetta. Kolmihaaran tuulivoimahankkeen esisuunnittelussa on otettu huomioon vakituinen ja loma-asutus, tiedossa olevat luontoarvot sekä maankäyttömuodot. Hankealueella selvitetään myös mahdollisuutta rakentaa aurinkovoimaa. Ympäristövaikutusten arvioinnin ja kaavoituksen yhteydessä tehtävien selvitysten perusteella tuulivoimaloiden ja aurinkovoima-alueiden sijainti ja lukumäärä voivat muuttua jatkosuunnittelussa.

Hankealueen ulkopuolella sijaitseviin rakennuksiin on suunnittelussa jätetty vähintään 1,4 kilometrin etäisyys lähimpään tuulivoimalaan molemmissa hankevaihtoehdoissa (VE 1 ja VE 2). Suomessa ei ole lainsäädännöllä säädetty vähimmäisetäisyyttä tuulivoimaloiden ja asutuksen välillä, vaan lähtökohtana on tuulivoimaloista aiheutuvien vaikutusten huomioiminen hankkeen suunnittelussa. Tämänhetkisten mallinnusten perusteella molemmat hankevaihtoehdot (VE 1 ja VE 2) täyttävät valtioneuvoston asetuksessa tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista (1107/2015) annetut ohjearvot. Huomionarvoista on, että tuulivoimaloiden sijoittelulla hankealueella voidaan vaikuttaa voimaloista aiheutuviin melu- ja välkevaikutuksiin. Suunnittelun edetessä tullaankin tekemään mallinnuksia tuulivoimaloista aiheutuvista melu- ja varjostusvaikutuksista eri vaihtoehdoissa. Lopulliset tuulivoimaloiden sijainnit tullaan valitsemaan siten, ettei meluvaikutukset ylitä 40 desibelin rajaa asuin- ja lomarakennuksilla.

Hankealuetta rajatessa on myös havaittu maanmittauslaitoksen maastotietokannassa olevia asuin- ja lomarakennuksia, jotka alustavien selvitysten perusteella ovat autioituneita tai luvattomia rakennuksia. Kolmihaaran hankealueen pohjoisosassa on maastotietokannassa merkitty asuinrakennuksia, jotka saattavat olla autioituneita rakennuksia. Näiden rakennusten käyttötarkoituksen mahdollisesta muuttamisesta tullaan neuvottelemaan kiinteistönomistajien kanssa. Hankealueella on lisäksi havaittu maastotietokannassa olevia vapaa-ajan rakennuksia, joilta puuttuu rakennuslupa. Näitä rakennuksia ei ole huomioitu tarkemmassa suunnittelussa. Lisäksi Kodesjärven

metsästysseuran metsästysmaja sijaitsi aiemmin hankealueella, mutta metsästysseura on hankkinut korvaavan metsästysmajan hankealueen ulkopuolelta. Vanhan metsästysmajan käyttötarkoitus tullaan muuttamaan suunnittelun edetessä. Neoen katsoo, että Kolmihaaran hankealueella olevat asuin- ja lomarakennukset eivät edellä esitetyistä syistä vaikuta hankealueen rajaukseen.

Sähkönsiirto

Kolmihaaran hankkeen liittyminen kantaverkkoon suunnitellaan toteutettavan Satakunnan puolelle Kankaanpään kaupungin alueelle rakennettavaan Fingridin Honkajoen 400 kV kytkinasemaan Marjakeitaalle rakennettavan Neoenin oman sähköaseman kautta. Osa liityntäjohdosta sijoittuisi alustavasti Fingridin olemassa olevan johtokäytävän viereen. Energiavirasto on myöntänyt hankeluvan toteutettavalle liittymisjohdolle. Sähkönsiirron osalta on siirrytty yleissuunnitteluvaiheeseen, jonka tarkoituksena on selvittää tarkemmat reittivaihtoehdot. Maanmittauslaitoksen tutkimuslupapäätöksen odotetaan tulevan keväällä 2023. Sähkönsiirron ratkaisut tarkentuvat suunnittelun edetessä.

Yhteenveto

Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma, jossa osoitettu tuulivoimaloiden aluetta koskevan merkinnän toteuttaminen edellyttää yksityiskohtaisempaa jatkosuunnittelua ja vaikutusten arviointia. Koska jo nyt tehtyjen tarkempien esiselvitysten perusteella Kolmihaaran hankealue soveltuu tuulivoimaloiden alueeksi, Neoen katsoo, että maakuntakaavaan on tarkoituksenmukaista merkitä vähintään koko Kolmihaaran hankealueen kokoinen tuulivoimaloiden alue. Lopulliset tuulivoimalle soveltuvat alueet määräytyvät tarkempien selvitysten perusteella, minkä vuoksi Neoen katsoo, että maakuntakaavaan ei ole perusteltua merkitä liian rajoittavaa aluerajausta. Suunnittelun edetessä hankkeen vaikutuksia tullaan arvioimaan kattavasti ottaen huomioon alueen erityispiirteet ja herkät alueet, kuten maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt, luonnonsuojelu- ja Natura-alueet, vesistöt, virkistysreitit sekä luontoarvot, kuten suuret petolinnut.

Neoen pyytää Etelä-Pohjanmaan liittoa huomioimaan Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n jatkovalmistelussa Neoenin hankekehitysvaiheessa olevan Kolmihaaran hankkeen Isojoella sekä suunnitellun johtokäytäväreitin. Neoen pyytää maakunnan liittoa merkitsemään Kolmihaaran hankealueen kokonaisuutena maakuntakaavaan tuulivoimaloiden alueena.

Neova Oy / Vapo Terra Oy

Neova Oy ja Vapo Terra Oy kuuluvat kumpikin Neova konserniin (myöhemmin Neova). Mielipiteenämme esitämme Etelä -Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n luonnoksesta seuraavaa:

1. Turvetuotantoon soveltuvat alueet

Maakuntakaavaluonnoksessa on tehty ratkaisu, jonka mukaan kaavassa ei esitetä turvetuotannossa jo olevia alueita. Haluamme tuoda esiin, että energiaturvetuotannon voimakkaasta vähenemisestä huolimatta turvetuotanto ei ole päättymässä kaikilla tuotantoalueilla, vaan niillä tuotanto tulee jatkumaan vielä vuosia. Tämä on otettava huomioon kun suunnitellaan näiden alueiden siirtymiseen uusiutuvan energiantuotannon käyttöön.

Maakuntakaavaan on tarkoitus merkitään ainoastaan turvetuotantoon soveltuvat alueet. Maakuntakaavaluonnoksessa turvetuotantoon soveltuvia alueita on merkitty vain noin 7 700 ha. Määrää on vähennetty merkittävästi verrattuna 3. vaihemaankuntakaavaan, jossa merkintöjä oli noin 13 900 hehtaaria. Kaavaluonnoksesta on jätetty pois mm. Neovan hallinnassa olevia alueita.

Nykyisestä kaavaluonnoksesta poistetut yhtiömme hallinnassa olevat kohteet tulee merkitä maakuntakaavaan turvetuotantoon soveltuvina alueina. Vaadimme kohteiden merkintää vähintään niille yhtiön kohteille, jotka olivat jo 3. vaihekaavassa *"Turvetuotantoon soveltuva alue"* -merkinnällä.

Toimitamme maakuntaliitolle erillisesti tiedot kaavaan lisättäväksi vaadittavista alueista.

Turvetuotantoon soveltuva alue -merkinnän kuvaus ja suunnittelumääräys vastaavat 3. vaihekaavan merkintää ja suunnittelumääräystä, mitä pidämme hyvänä. Pidämme myös hyvänä, että kaava mahdollistaa turvetuotannon harjoittamisen ja ympäristöluvan hakemisen myös muille kuin kaavassa osoitetuille alueille.

Perustelut:

Vaihemaakuntakaava tuli voimaan vasta vuonna 2021. Turvetuotantoon soveltuvien alueiden määrän pienentämistä on perusteltu energiaturpeen käytön vähenemisellä sekä maakuntakaavan tavoitteilla ja kaavalle asetetuilla suunnitteluperiaatteilla, erityisesti strategisuudella ja ilmastokestävyydellä. Energiaturpeen käytön vähentymistä ei voi kiistää, se on jo tapahtunut ja puhtaasti energiaturvetuotantoon soveltuvia kohteita on suljettu Etelä -Pohjanmaan maakunnassa.

Turvetuotantoon soveltuvien alueiden merkintää ei tule perustaa ainoastaan energiaturpeen käytön näkymiin. Kaavaluonnoksessa turpeen muut käyttömuodot on jätetty kokonaan huomioimatta. Energiaturpeen käytön pienentyessä jäljellä olevilla tuotantoalueille on keskitytty ja siirrytty muiden turvelaatujen, kuten kasvualustaraaka-aineiden ja kuiviketurpeen tuotantoon. Maakunnan suot soveltuvat hyvin myös tähän tuotantoon. Neova hakee turpeelle myös uusia korkeamman jalostusasteen tuotteita, kuten aktiivihiilen valmistus. Etelä-Pohjanmaa on yksi korkeamman jalostusasteen tuotteisiin liittyvien selvityksen kohteista.

Kaavaselostuksen mukaan kaavaluonnoksen ratkaisu perustuu pitkälti Etelä-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavaan. Vaihekaavan valmistelun aikana tehtiin mittavat selvitykset maakunnan suoalueiden luontoarvoista, valuma-aluekohtaisista vesistövaikutuksista sekä arvioitiin tarkasti alueiden soveltuvuutta turvetuotantoon. Tämän vuoksi vaihekaavakohteiden ja erityisesti turvetuottajien hallinnassa olevien alueiden jättäminen pois maakuntakaavasta on perusteetonta.

Kaavaluonnoksessa alueita on *osoitettu "erityisesti jo turvetuotannossa olevien alueiden läheisyyteen tai niiden laajennusalueiksi, mikä on mm. vesiensuojelujärjestelmien ja vesitalouden hallinnan kannalta tehokkaampaa kuin yksittäisten pienten alueiden hajasijoittaminen"*. Perustelu on osin virheellinen. Ympäristöluvan hakemisen ja tuotannon aloittamisen edellytyksenä on, että alueet ovat tuottajan hallinnassa. Tämän vuoksi turvetuottajien hallinnassa jo olevat kohteet tulee sisällyttää kaavaan. Nykyisten tuotantoalueiden vesienkäsittelyrakenteet on mitoitettu olemassa olevalle tuotantoalalle, eikä mitoitus välttämättä riitä lisäalueille tai uusien alueiden laskusuunnat eivät tue vanhojen rakenteiden käyttöä. Nykyisiä vesienkäsittelyrakenteita voidaan poikkeustapauksissa käyttää läheisten alueiden vesienkäsittelyssä. Yleisempää on, että lisäalueille rakennetaan oma vesienkäsittely hyvän puhdistustehon varmistamiseksi.

Kohteiden jättämistä pois kaavasta on perusteltu myös vesistökuormituksella. Pidämme perustelua kestämättömänä. Turvetuotantoala on maakunnassa vähentynyt viime vuosina ja sen ennakoidaan vähenevän edelleen. Samalla myös turvetuotannon vesistökuormitusosuus vähenee. 3. vaihekaavan vesistövaikutusselvityksen eri tarkasteluvaihtoehdoissa turvetuotannon kuormituksen osuus oli pieni. Maksimaalisella uusien tuotantoalueiden lisäykselläkin (1500 ha/v) turvetuotannon kuormitus jäi muutamaan prosenttiin. Eli turvetuotannon osuus valuma-alueiden kokonaiskuormituksesta jäi marginaaliseksi.

2. Tuulivoimaloiden alueet

Tuulivoima -merkintä alue 13 Vimpeli

Neova suunnittelee tuuli- ja aurinkovoimahanketta Vimpeliin osittain tuulivoimamerkintä alueelle 13. Neova on tehnyt Vimpelissä perusteellisesti esiselvityksiä tuuli- ja aurinkovoimaan, joiden perusteella on todettu Vimpelissä olevan potentiaalisia alueita uusiutuvan energian tuotantoon. Neova omistaa Vimpelissä lähemmäs 1 600 hehtaaria maa -alueita ja omien maiden lisäksi Neova on tehnyt kattavasti manvuokrasopimuksia yksityisten maanomistajien kanssa.

Tuulivoima-merkinnässä alueen 13 kohdalla Korpisalonnevan turvetuotantoalueella on rajattu potentiaalista tuulivoima -aluetta pienemmäksi yhden rakennuksen takia. Vimpelin rakennusvirastolta saadun tiedon mukaan kyseisellä rakennuksella ei ole rakennuslupaa, joten se on luvaton rakennus eikä sitä siten tule ottaa huomioon maakuntakaavan tuulivoima -alueen rajauksessa. Tämän vuoksi näkemyksemme on, että tuulivoima -merkintää alueella 13 tulee laajentaa Korpisalonnevan kohdalla.

Korpisalonnevan alueella on tehty turpeen nostoa jo 1970 -luvulta asti ja tietyillä alueilla turpeen nosto on jo päättynyt. Kyseiset alueet on konsulttiselvityksissä todettu potentiaalisiksi tuulivoiman tuotantoon, sillä ympäristö on jo valmiiksi ihmisen muokkaamaa ja alueella on sen vuoksi lähtökohtaisesti vain vähän luontoarvoja. Pitkään jatkuneen turvetuotannon takia alueelle on kehittynyt hyvä tieverkosto, mikä palvelee tuulivoiman rakentamista ja voimaloiden kunnossapitoa erittäin hyvin.

Vimpelissä on tiedostettu olevan monia merkittäviä rajoitteita tuulivoiman rakentamiseen. Näistä yksi on Ilmatieteen laitoksen omistama säätutka Lakeaharjun päällä. Tuulivoiman rakentamiselle 5-20 km etäisyydelle tutkasta tarvitaan limatieteen laitoksen puoltava lausunto. Olemme saaneet alustavan hyväksynnän Ilmatieteen laitokselta tuulivoimaloiden rakentamiseen Korpisalonnevan alueelle. Virallista lausuntoa varten tulee vielä teettää tutkamallinnus.

Kaavaluonnoksessa tuulivoima -merkintä alueella 13 ylettyy Korpisalonnevan alueelta aina Vimpelin kunnan itärajalle Hallapuron kylän pohjoispuolella. Näin suurta aluetta ei voida täysimääräisesti hyödyntää tuulivoimalle juuri Ilmatieteen laitoksen säätutkan takia. Neovan hallinnassa on Korpisalonnevan alueelta itään, tuulivoima-merkinnän 13 alueella, useita suoalueita, joilla turvetuotanto jatkuu edelleen vielä pitkään ja hallinnassa olevilla alueille on myös uusia alueita odottamassa turvetuotannon käynnistämistä, mikä osittain rajaa tuulivoiman rakentamista näille alueille.

Vimpelin kunnan itärajalla, minne myös kaavaluonnoksen tuulivoima -merkintä osittain ylettyy, on myös laaja potentiaalinen alue tuulivoimalle. Kyseinen alue on yli 20 km päässä Lakeaharjun säätutkasta, joten säätutkasta ei aiheudu sinne suoria rajoituksia. Alue rajautuu Perhon kunnan rajaan noin 8,5 km matkalta. Näemme, että tuulivoima -merkintää alueella 13 tulee laajentaa Lankkukankaalta kunnan rajaa pitkin Porasen suuntaan.

Ilmatieteen laitokselta ei tarvita lausuntoa tuulivoimaloille, jotka ovat vähintään 20 km etäisyydellä säätutkasta. Ilmatieteen laitoksen mukaan yli 20 km päässä olevat voimalat vaikuttavat kuitenkin säätutkan toimintaan ja siten aiheuttavat myös rajoitteita 5-20 km väliin suunnitelluille tuulivoimaloille. Mikäli Vimpelin kunnan itärajaa ei voida hyödyntää tuulivoiman rakentamiseen jostain syystä, niin Korpisalonnevan aluetta on mahdollisuus laajentaa Ruolanninnevan suuntaan, sillä säätutkan puolesta on tällöin mahdollista toteuttaa enemmän tuulivoimaa Korpisalonnevan alueelle.

Toimitamme lausuntoon liittyvät kuvat ja paikkatietoaineistot erikseen viranomaiskäyttöön suunnittelua varten.

Tuulivoima -merkintä alue 35 Kauhajoki

Neova suunnittelee tuuli- ja aurinkovoimahanketta Kauhajoelle osittain tuulivoima -merkintä 35 alueelle. Neova on tehnyt kattavasti esiselvityksiä tuuli- ja aurinkovoimaan ja todennut alueen olevan potentiaalinen uusiutuvan energian tuotantoon. Alueen kaavoitus on käynnistetty yhteistyössä Kauhajoen kaupungin kanssa ja vuonna 2022 alueella tehtiin luontoselvityksiä.

Tuulivoima -merkintä alueella 35 kuvaa hyvin alueen potentiaalia tuulivoimalle. Neovan hankerajaus on hieman kaavamerkinnästä poikkeava.

Toimitamme lausuntoon liittyvät kuvat ja paikkatietoaineistot erikseen viranomaiskäyttöön suunnittelua varten.

3. Aurinkoenergian tuotantoon soveltuvat alueet

Kaavaluonnoksessa Aurinkoenergian tuotantoon soveltuva alue merkinnällä osoitetaan 25 teollisen mittaluokan aurinkoenergian tuotantoon soveltuvaa aluetta. Merkintä on alueen erityisominaisuutta kuvaava merkintä.

Kaavaratkaisu perustuu Etelä -Pohjanmaan aurinkoenergiaselvitykseen (FCG 2023), jossa kartoitettiin etenkin käytössä olevien ja käytöstä poistuneiden turvetuotantoalueiden potentiaalia aurinkoenergian tuotantoalueina. Turvetuotantoalueita on siirtymässä runsaasti seuraavaan maankäyttömuotoon, ja niiden säilyminen energiantuotantoalueina aurinkovoimaloiden sijaintipaikkana on yksi merkittävä ja potentiaalinen jälkikäyttömuoto.

Kaavaselostuksen mukaan *"Maakuntakaavassa osoitettujen aurinkoenergian tuotantoon soveltuvien alueiden ulkopuolelle voidaan sijoittaa aurinkovoima-alueita yksityiskohtaisempaan suunnitteluun ja vaikutusten arviointiin perustuen."* Selostuksesta jää kuitenkin epäselväksi, mitä käytännössä tarkoitetaan yksityiskohtaisemmalla suunnittelulla ja vaikutusten arvioinnilla.

Kaavamerkintä tai sen puuttuminen alueelta ei saa asettaa aurinkovoimahankkeita eri asemaan luvituksen kannalta. Tämän tärkeyttä korostaa se, ettei kaavaan ole valittu kaikkia potentiaalisia aurinkovoima-alueita, vaan on pyritty valitsemaan yksi alue per kunta perustuen selvitykseen, jonka lähtötiedot ovat osittain vajavaiset. Etelä -Pohjanmaalla on huomattavasti enemmän aurinkovoimalle potentiaalisia alueita, kuin nämä 25 esiin nostettua kohdetta.

Mielipiteemme liitteessä 1 on esitetty tarkentavia kommentteja FCG:n (2023) Etelä -Pohjanmaan aurinkoenergiaselvitykseen.

4. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue (laajat alueet)

Vaadimme Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä aluerajaus merkintöjen muuttamista siten, että merkinnän sisään ei jää yhtiömme hallinnassa olevia alueita. Muutokset koskevat seuraavia aluerajauksia:

- Roopakannevan alue, Kurikka ja Teuva
- liroonjärven-Matosuon alue, Soini
- Jokinevan alue, Vimpeli ja Alajärvi

Toimitamme maakuntaliitolle erillisesti tiedot yllämainituilla alueilla olevista Neovan alueista.

Perustelut:

Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alue —merkintä ja sen oikeusvaikutus on epäselvä. Merkinnät saattavat rajoittaa ja jopa estää muuta maankäyttöä merkintäalueilla. Luo -merkintä ei kuitenkaan oikeuta maanomistajaa korvauksiin maankäytön estymisestä.

Alueiden sisään jää yhtiön tuotannossa ja/tai valmistelussa olevia alueita, metsäojitettuja sekä tiheästi sarkaojitettuja alueita, 3. vaihekaavassa tuotantoon soveltuviksi arvioituja alueita sekä uusiutuvaan energiatuotantoon merkittyjä alueita.

Kaavaluonnoksesta ja Etelä -Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut. Ubigu Oy & Lunclån Architecture Company (2022) taustaselvityksestä ei selviä, mitä maakunnallisesti merkittäviä ja edustavia luontoarvoja merkintäalueilla on. Aluemerkinnät ovat laajoja ja pikaisen karttatarkastelun perusteella merkintöjä on osoitettu voimakkaasti metsäojitetuille tai muuten muuttuneille alueille. Osalle alueista jää jo aikaisemmin turvetuotantoon sarkaojitettuja alueita ja turvetuotantoon ympäristöluvan saaneita alueita. Lisäksi alueille on kaavaluonnoksessa osoitettu myös tuulivoimaloiden aluemerkintöjä. Muun muassa edellä lueteltujen päällekkäisyyksien vuoksi luo-rajausten perimmäinen tarkoitus sekä alueiden mahdolliset käyttörajoitukset ovat epäselviä.

Haluamme myös muistuttaa, että erilaista maankäytöllistä toimintaa ohjaa edelleen myös olemassa oleva lainsäädäntö kuten mm. luonnonsuojelulaki, metsälaki ja ympäristönsuojelulaki. Uutta maankäytön sääntelyä ja lakeja on myös valmisteilla. Maakuntakaavaan tulisi olla mahdollistava, eikä rajata toiminnanharjoittajan mahdollisuuksia harjoittaa ja kehittää liiketoimintaa.

5. Luonnonsuojelualue (SL) ja Suojelualue (S) merkinnät

Pidämme hyvänä, että maakuntakaavassa osoitetaan SL merkinnällä ainoastaan

luonnonsuojelulain nojalla suojellut alueet, valtakunnallisiin luonnonsuojeluohjelmiin kuuluvat alueet ja Metsähallituksen suojeluun varaamat kiinteistöt. On hyvä, että soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteita ei osoiteta merkinnällä.

Haluamme tuoda esiin, että SL- ja S- alueiden merkintöjä on joissakin tapauksissa vaikea erottaa toisistaan, koska merkintöjen väri on sama. Esimerkkinä Soinin kunnassa sijaitseva Matosuon Natura-alue. Sen kaakkoisosaan on kaavassa tehty laajennus, mutta alue ei käsittääksemme kuulu suojeluohjelmiin. Laajennuksen perustelu jää epäselväksi, samoin kuin onko se S vai SL alue.

Kaavaluonnoksessa soidensuojelun täydennysehdotukseen kuuluva Karvasuo (Seinäjoki) on osoitettu SL-alueena, koska alueelle on osoitettu luonnonsuojelualueen merkintä Seinäjoen kaupunginvaltuuston 2015 hyväksymässä Honkakylän, Lehtimäenkylän ja Riskunmäen osayleiskaavassa.

Karvasuon SL-merkinnän osalta haluamme huomauttaa otettavaksi huomioon maakuntakaavassa, että Honkakylän, Lehtimäenkylän ja Riskunmäen osayleiskaavassa Karvasuon alueen suojelualueiden (SL -1 — SL -3) määräysten mukaan *"Suojelumääräys on voimassa kunnes alue on muodostettu luonnonsuojelulain mukaiseksi suojelualueeksi, kuitenkin enintään 5vuotta tämän yleiskaavan voimaan tulosta lukien."* Seinäjoen kaupungin nettisivujen mukaan Honkakylän, Lehtimäenkylän ja Riskunmäen osayleiskaava 2030 on tullut kaikilta osin voimaan 23.8.2017. Alueesta ei ole muodostettu luonnonsuojelualuetta. Suojelumääräyksen mukainen 5 vuoden aikaraja on umpeutunut, eikä suojelumääräys ole enää voimassa. Tämän vuoksi katsomme, että kaavaluonnokseen esitetty SL-merkinnän peruste on virheellinen. Maakuntakaavan SL -merkintä Karvasuon alueille ei ole ajankohtainen ja merkintä tulee poistaa maakuntakaavasta.

Kaavaselostuksen mukaan *"Ennen kaavan ehdotusvaihetta tullaan lisäksi käymään läpi Etelä -Pohjanmaan suoselvityshankkeen (2013) arvokkaimpien kohteiden maanomistuksia, ja mahdollisesti järjestämään niiden kaavassa osoittamiseen liittyviä neuvotteluja Metsähallituksen ja yksityisten maanomistajien kanssa."* Mielestämme kaavaluonnoksessa olisi tullut esittää kaikki suojelualueiksi kaavailtavat alueet. Nyt

vaikuttaa, että arvokkaita kohteita on tulossa vielä lisää, mutta niihin liittyvä taustatyö on tehty riittämättömästi ja neuvottelut maanomistajien kanssa ovat ehdollisia.

Mikäli tarkoituksena on lisätä maakuntakaavaan suojelualue merkintöjä pitää Neova neuvotteluja maanomistajien kanssa välttämättöminä pikaisesti luonnosvaiheen kuulemisen jälkeen.

Sekä SL että S alueiden suunnittelumääräyksen mukaan alueella on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Tämä rajoitus on kohtuuton, mikäli maanomistaja ei ole hyväksynyt SL / S merkintää omistamalleen alueelle, eikä alue kuulu vahvistettuihin suojeluohjelmiin. Ilman maanomistajan suostumusta merkinnät ohjaavat pakkosuojeluun. Mikäli alueiden suojelua ei ole vielä toteutettu luonnonsuojelulailla, tulee kaavassa alueiden suojeluun lunastusajalle asettaa 5 vuoden aikaraja kaavan lainvoimaistumisesta.

6. Muut huomiot kaavaluonnoksesta

- Kaavakartassa on paljon informaatiota ja kaavamerkinnät ovat hyvin samankaltaisia. Päällekkäiset merkinnät peittyvät ja sekoittuvat toistensa alle. Tämä vaikeuttaa kaavakartan luettavuutta.
- Maakuntakaava on yleispiirteinen, kaavasta tai sen liitetiedostoista (merkinnät ja suunnittelumääräykset) ei selviä eri alueiden pinta -alat, mitä voi pitää puutteena.
- Tekstiä kohdassa " Maakunnan nykytila / Luonto ja kulttuuriympäristö" on syytä tarkistaa. Sivulla 15 todetaan *''Luonnonympäristön kannalta merkittävää on myös luonnontilaisten soiden ja vesistöjen tilan kehitys. Tällä hetkellä soiden suojelun taso on heikko ja maakunnan ojittamattomasta suopinta-alasta on suojeltu vain 3 %."* Etelä -Pohjanmaan suoselvityshankkeen loppuraportin (2013) taulukon 3.3. mukaan maakunnan kokonaissuoala on 440 950 ha ja ojittamaton suo -ala 36 465 ha. Ojittamattomia suojelualueita on 15 023 ha ja niiden osuus kokonaissuoalasta on 3,4 ˚AL Ojittamattomia suojelualueiden osuus maakunnan ojittamattomasta suoalasta on sen sijaan 41,2 ˚/0, eli maakunnan ojittamattomasta suoalasta lähes puolet on ollut suojeltu jo vuoden 2013

tilanteessa.

Taulukko 3.3. Suojelutilanne seutukunnittain. 1. Seutukunta, 2. Suoala, 3. Ojittamaton suoala, 4. Ojittamattomien suojelukohteiden pinta-ala, 4. Ojittamattomien suojelualueiden osuus seutukunnan suoalasta (%), 5. Ojittamattomien suojelualueiden osuus seutukunnan ojittamattomasta suoalasta (%).

1. Seutukunta	2. Suoala (ha)	3. Ojittamaton suoala (ha)	4. Ojittamattomat suojelualueet (ha)	5. Ojittamattomien suojelualueiden osuus suoalasta (%)	6. Ojittamattomien suojelualueiden osuus ojittamattomasta alasta (%)
Suupohja	104620	14117	8510	8,1	60,3
Seinänaapurit	162970	11421	2681	1,6	23,5
Järviseutu	97690	7392	2538	2,6	34,3
Kuusiokunnat	75670	3534	1294	1,7	36,6
YHTEENSÄ	**440950**	**36465**	**15023**	**3,4**	**41,2**

Neova esittää, että ennen kaavaehdotusta toiminnanharjoittajan kanssa käydään tarkempi neuvottelu kaavamerkinnöistä yhtiön hallinnassa olevilla alueilla. Toimitamme yhtiön tarkempaa aineistoa kaavoittajan käyttöön erillisesti.

LIITE 1

Neovan kommentit FCG (2023): Etelä -Pohjanmaan aurinkoenergiaselvitykseen:

Sivu 7:

Aurinkoenergian tuotanto on vaihtelevaa eikä vastaa aina ajallisesti kulutukseen. Suomessa aurinko paistaa eniten silloin, kun sähkönkulutus on pienintä, eli kesäkuukausina. Tämän takia aurinkoenergianjärjestelmän tuottamaa energiaa pitää voida varastoida niihin ajankohtiin, kun sähköä tarvitaan enemmän. Varastointiteknologiana voidaan käyttää sähköakkuja, sähköstä kaasuksi -tekniikkaa, pumppuvoimalaitoksia ja paineilmavarastoja. (Uudenmaan liitto 2017.)

- On hyvä huomioida, että ydinvoimaloiden huollot ajoittuvat kesäkuukausille ja tuulivoiman tuotanto on keskimäärin vähäisempää kesällä. Toisin sanoen vaikka sähkönkulutus on pienempää, on myös sen tuotanto pienempää. Lisäksi sähkön kulutus kesäkuukausina on kasvussa mm. lisääntyvän viilennystarpeen johdosta.

Aurinkovoimalan kannattavuus riippuu auringonsäteilyn määrästä, säteilyn hyödyntämisasteesta, sähkön hinnasta ja investointikustannuksista. Viime vuosina kannattavuutta on parantanut paneelien hintojen laskeminen, mutta sitä on toisaalta heikentänyt sähkön matala hinta. Vähimmäisvaatimuksena perinteisen sähköntuotannon investoinnille pidetään yleisesti 50-60 €7MWh sähkönhintaa (Uudenmaan liitto 2017). Nyt sähkön hintojen ollessa huipussaan, on aurinkoenergiaan yhä järkevämpää investoida.

- Viimeinen lause sähkön hinnasta on haastava. Euroopan energiakriisi on nostanut sähkön hintoja ainakin talvena 2022-2023, mutta voimalainvestoinneissa on pohdittava

sähkön hintaa vuosikymmeniksi eteenpäin. Energiakriisi on nostanut innokkuutta investoida uusiutuvaan energiaan ja panostamaan omavaraisuuteen ja tulee näkymään sähkön hinnoissa jollakin asteella, mutta yhden vuoden hintahuippu ei itsessään tee investoinnista järkevää.

Sivu 8:

Vanhalle turvetuotantoalueelle rakennettaessa on olennaista pohjamaan laatu, sillä se vaikuttaa aurinkopaneelien perustamista van valintaan. Perustusten on kestettävä muuttuvia ja vaativia olosuhteita. Turvetuotantoalueet ovat ojitettuja alueita, ja ojitus on tärkeää myös aurinkovoimakäytössä, jotta alue pysyy kuivana. Ojia ei kuitenkaan tarvitse välttämättä kaivaa lisää. (Niemistö 2021.)

- Korostaisin, että aluetta ei välttämättä tarvitse pitää täysin kuivana. Lisäksi voisi avata hieman perustusten "muuttuvia ja vaativia olosuhteita". Käsittääkseni nämä ovat käytännössä vesitaloudesta riippuvia asioita ja routimista.

Sivu 9:

Kommentti sähköverkko-osioon liittyen:

- Voisi olla hyvä mainita myös offgrid-hankkeet, joissa sähköverkkoliityntää ei tarvita, sekä ns. vierivoimahankkeet, joissa voimala rakennetaan lähelle suurempaa kulutuspistettä, kuten teollisuuslaitosta, ja sähkö voidaan käyttää pääosin paikallisesti.

Sivu 11:

Tässä selvityksessä aurinkovoiman soveltuvuutta tietylle alueelle on tarkasteltu seuraavista näkökohdista: riittävän lyhyt etäisyys suurjännitelinjaan ja muuntoasemaan, aluetta ympäröivä tiestö ja maanpeitteen laatu. Maanpeitteen osalta parhaana on pidettyjä laajoja, avoimia ja rakentamattomia alueita. Selvityksessä on keskitytty etenkin ympäristöluvallisiin ja tuotannosta poistuneisiin turvetuotantoalueisiin. Turvetuotantoalueet sijaitsevat usein tarpeeksi syrjässä, mutta kuitenkin päätiestön varrella. Siten niille rakennettavat aurinkovoimakentät eivät häiritsisi maisemakuvassa. Toisinaan osa turvetuotantoalueista rajautuu avoimiin peltoalueisiin, jolloin täytyy tarkastella aurinkovoimaloiden rakentamisen vaikutusta näkymään peltojen toisella puolen.

- On ongelmallista korostaa turvetuotannosta poistuneita alueita, kun uusia alueita voi vapautua jo lähivuosina, mutta kaavan päivitysajanjakso on huomattavasti pidempi.

- Aurinkovoimalan maisemavaikutuksia voidaan pienentää esimerkiksi istuttamalla puustoa/pensaita paneelikentän ja pellon väliin.

Kommentti pisteytykseen:

- Etäisyyttä voimalinjaan on painotettu aika rajusti (yli 3 km etäisyydellä voimalinjasta ei saa yhtään pistettä, vaikka todellisuudessa moni hankekehittäjä voi nähdä jopa 10 km etäisyyden voimalinjaan kannattavana). Voisi myös olla mielekästä erotella onko kyseessä 110 kV vai 400 kV voimalinja.

- Etäisyyttä päällystettyyn tiehen on painotettu liikaa. Turvetuotantoalueille kulkee pääsääntöisesti aurinkovoimalan vaatimuksia vastaava tie, mutta se ei läheskään aina ole päällystetty.

Sivu 16:

Kohdekorteilla kerrotaan tarkasteltavan alueen sijainti kunnan/kaupungin keskustaajamasta nähden, alueen pinta -ala hehtaareina ja peruste alueen valikoitumiseen. Seuraavaksi esitetään arvio aurinkovoiman määrästä vuosituotantona.

Vuosituoton arvona on käytetty 660 MWh/ha, joka on keskiarvo kahden esimerkkinä käytetyn aurinko voimalan tuotosta. Vuosituotto perustuu aurinkopaneelien nimellistehoon, piikkiwattiin. Aurinkopaneeli voi tuottaa enimmillään yhden piikkiwatin tehon standardiolosuhteissa, joissa aurinkokennon lämpötila on 25 °C ja paneelille tuleva säteilymäärä on 1000 W/m2. Aurinko voimala tuottaa sähköä tällä teholla vain osan aikaa vuodesta, joten tuotto jää muina aikoina nimellistehoa pienemmäksi.

- On väärin ilmaistu, että aurinkopaneeli voi tuottaa enimmillään yhden piikkiwatin tehon standardiolosuhteissa. Aurinkopaneelin nimellisteho ilmoitetaan piikkiwatteina, mutta paneeli tuottaa sähköä watteina nimellistehonsa mukaisen määrän standardiolosuhteissa. Mikäli olosuhteet ovat suotuisammat (säteilymäärä yli 1000 W/m2 tai lämpötila alle 25 astetta) paneeli voi tuottaa yli nimellistehonsa.

Sivu 18:

Taloudellisten vaikutusten osalta on arvioitu, kuinka paljon kunnalle/kaupungille kertyy kiinteistöverotuloja aurinkovoimapuiston elinkaaren (40 vuotta) ajalta. Luku on johdettu siitä, että yhden hehtaarin maa -alalta maksetaan noin 3 350 euroa kiinteistö veroa per vuosi. Kiinteistöverotuotto perustuu olemassa oleviin esimerkkeihin ja asiantuntija -arvioon. Lisäksi kappaleessa on arvioitu aurinkovoimapuistoon tarvittava investointi, kun yhden GWh:n tuottava aurinkovoimala vaatii noin 1 miljoonan euron investoinnin. Hankkeen työllistävää vaikutusta on arvioitu henkilötyövuosina, kun Tilastokeskuksen mukaan 1 miljoonan euron investointi vastaa 12:tä henkilötyövuotta.

- 40 vuoden elinkaari voi olla hieman yläkanttiin ajalle, jolta kiinteistöveroa maksetaan.

- Yhden GWh:n missä ajassa tuottava aurinkovoimala?

- Kiinteistöveroarvio kuulostaa optimistiselta. Lisäksi, koska kiinteistöveron suuruus pienenee vuosittain (kunnes minimivierotusarvo saavutetaan), olisi hyvä mainita onko luku vuosien keskiarvo vai esimerkiksi ensimmäisen vuoden arvo. Myös kiinteistöveroprosentti olisi hyvä mainita, kun kunta saa sen itse päättää.

Kommentti kohdekortteihin:

- Sähköntuotantomäärät kuulostavat aika maltillisilta.
- Kiinteistöverokertymät kuulostavat korkeilta.
- Turvesuon päästöjen arvioinnissa tulisi korostaa vesitalouden vaikutusta. Aurinkovoima-aluetta ei välttämättä tarvitse pitää täysin kuivana.
- Työllisyysvaikutukset kuulostavat optimistisilta.

Niittunevan tuulipuisto Oy

Seinäjoen eteläosassa Kurikan rajan tuntumassa on merkittynä Seinäjoen eteläosaan tuulivoima-alue (Peurainneva). Sen pohjoispuolella on olemassa oleva suojelualue, jonka pohjoispuolella vuorostaan on Seinäjoen puolella merkittynä luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävä alue, jonka kuvauksessa ei erikseen sallita tuulivoimatuotantoa. Kyseisellä alueella on jo kehitysvaiheessa oleva yli kymmenen voimalan tuulivoimahanke, jossa on tehty maanomistajien kanssa vuokrasopimukset (mukaan lukien alueen keskellä oleva lomarakennus) ja hanke on etenemässä kaavoitukseen ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn vuoden 2023 aikana. Hankealueella voidaan jättää asutukseen merkittävän mittainen etäisyys varmistamaan melualueen jääminen kauas asutuksesta, joten alueen merkitseminen maakuntakaavaan sen valmistelussa käytetyn etäisyysvaatimuksen mukaisena ei ole ongelmallista. Alueella on metsätiestöä ja etelämpänä käytöstä poistuvia turvemaita, josta kohdin kaavaehdotuksessa oleva tuulivoimalle suunnattu alue alkaa. Maakuntakaavassa tuulivoimalle suunnatun alueen koko jää verraten pieneksi ja huomioon ottaen jo käynnissä olevan suunnittelun sijoittuminen kiinteään yhteyteen maakuntakaavassa ehdotetun tuulivoima-alueen kanssa, voisi alueelle saada merkittävämmän tuulivoimahankkeen. Suurempi tuulivoima-alue maakuntakaavassa mahdollistaa paremmin alueen hyödyntämisen uusiutuvan energian tuotannossa, huomioon ottaen myös mahdolliset suurten petolintujen reviirit, jotka rajoittavat tuulivoimatoimintaa. Suurempi hankealue nostaa hankkeen huomioon ottamista kantaverkon sähköverkkojen rakentamisen suunnittelussa.

Ehdotetaan, että 1) tuulivoima-alueen rajaus laajennetaan pohjoiseen Seinäjoen ja Kurikan rajan ja Kihniän kylän läpi kulkevan maantien väliselle alueelle (ulottuen osin myös tien toiselle puolelle) ja samalla luonnon monimuotoisuuden alueen rajaus siirretään kulkemaan Seinäjoella olemassa olevan luonnonsuojelualueen reunaa

myöten tai 2) kaavamerkintään sisällytetään vähintään tuulivoimalat salliva merkintä tai luonnon monimuotoisuuden alueen kuvaukseen lisätään maininta tuulivoimaloiden sijoittamisesta. Tuulivoimalat salliva lisämerkintä on erittäin tarpeellinen, mikäli aluerajaukset pysyvät ehdotetun mukaisina, koska sillä vältetään epäselvyydet kaavamerkinnöissä sekä jo etenevän hankkeen ja maakuntakaavaehdotuksen merkintöjen ristiriita kyseisellä alueella.

Joissain kohdin luonnon monimuotoisuuden rajaus ja tuulivoima-alueet menevät päällekkäin. Jos tässä ei ole ristiriitaa eikä luonnon monimuotoisuuden rajaus rajoita tuulivoimaloiden rakentamista maakuntakaavan tuulivoima-alueilla eikä niiden ulkopuolella, niin tämä olisi hyvä olla selkeästi mainittu kyseisissä kuvausteksteissä.

Maakuntakaavan tuulivoima-alueella on myös potentiaalia aurinkovoimalle entisillä turpeennostoalueilla.

Liitteenä havainnekuva tarkoitettujen rajausten suurpiirteisistä sijainneista.

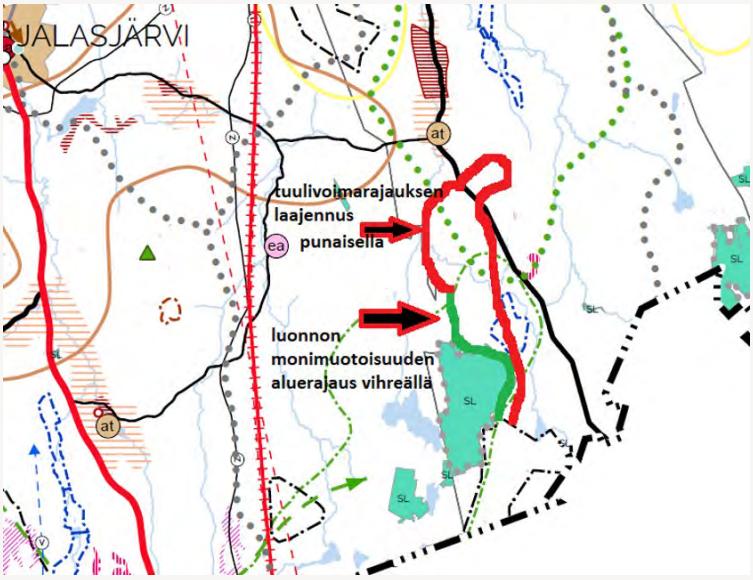

OX2 Finland Oy

Lausunto Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksesta

Kiitämme mahdollisuudesta antaa palautetta Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan luonnoksesta. OX2 Finland Oy:llä tai sen hankeyhtiöillä on useita eri vaiheessa olevia uusiutuvan energian hankkeita Etelä-Pohjanmaalla. Pidämme hyvänä, että prosessin eri vaiheissa kuullaan myös hankekehittäjiä. On tärkeää huomioida kaavassa aurinkovoimatuotannon alueet ja sallia niiden kehittäminen myös hankekohtaisen harkinnan kautta, koska aurinkovoimaloiden sijoitteluun liittyy selkeästi vähemmän

rajoitteita, kuin tuulivoimaloiden sijoitteluun. Seuraavassa keskitymmekin lähinnä havaintoihimme tuulivoimatuotannon näkökulmasta.

Olemme tutustuneet julkaistuun maakuntakaavan luonnokseen ja hankekohtaisten huomioiden lisäksi haluamme kiinnittää huomiota maakuntakaavan luonteeseen ja henkeen ohjaavana, ei rajoittavana työkaluna. Maakuntakaavalla ohjataan yhteiskunnan kriittisen infran rakentumista pitkälle tulevaisuuteen ja sillä voidaan vaikuttaa huomattavasti uusiutuvan energian mukanaan tuomiin muihin investointeihin. Pidämmekin hyvänä, että energian varastointiin sekä siirtämiseen eri muodoissaan suhtaudutaan maakuntakaavassa joustavan sallivasti. Tulevaisuuden tuulivoimapotentiaalin ennustaminen on hankalaa, koska teknologinen kehitys on nopeaa koko energiantuotannon saralla. Tällä hetkellä on mahdotonta ennakoida luotettavasti esimerkiksi Power to X - teknologioiden kaupallistumista tai maanpuolustuksen valvontatekniikan kehittymistä. Näkemyksemme mukaan on tärkeää arvioida tuulivoimalle potentiaalisia alueita erityisesti asutuskeskittymien ja tunnettujen luontokohteiden perusteella, ei olemassa olevan infran tai sen puuttumisen perusteella.

Tuulivoimalle potentiaalisten alueiden poistaminen kaavasta esimerkiksi Puolustusvoimien negatiivisen lausunnon tai puuttuvan verkkoliitynnän perusteella voisi osoittautua maakuntakaavan voimassaoloaikana tarpeettomaksi ja siten rakentamista rajoittavaksi. Mahdollistavan kaavan tunnuspiirteisiin kuuluu mielestämme myös riittävä suurpiirteisyys aluerajauksissa. Esimerkkinä tähän ohjaa myös hallinto-oikeuden päätös koskien Vaalan Turkkiselän tuulivoimahankkeen osayleiskaavaa. Maakuntakaavan valmistelussa on toki tehty ympäristö- ja muiden vaikutusten arviointia, joilla potentiaalisten tuulivoima-alueiden sijaintia perustellaan. Potentiaalisten tuulivoima-alueiden rajaukset on kuitenkin syytä tehdä mahdollisimman suurina ns. isolla pensselillä tai pistemäisenä sijaintitietona. Lopullista toteutusta ohjaavassa yleiskaavoituksessa selvitetään ja otetaan huomioon ajankohtaiset, vallitsevat olosuhteet ja määritetään tuulivoiman tuotantoalueet sen hetkisten rajoitteiden mukaisesti. Maakuntakaavan pitkän voimassaolon aikana muutoksia voi teknologian lisäksi tulla myös muihin rajoitteisiin, kuten esimerkiksi eläinten reviireihin tai asutukseen. Onkin hienoa huomata, että maakuntakaavaan on merkitty huomattavan paljon tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita ja myös meidän tunnistamamme alueet löytyvät kartalta.

Yhteen tuulivoima-alueeseen toivomme pientä päivitystä, jotta voimme kehittää hanketta parhaista mahdollisista lähtökohdista.

Alue 31: Lautakangas, Alajärvi

Lautakankaan alue on maakuntakaavassa rajattu pienemmäksi, kuin oman tarkastelumme perusteella olisi tarpeellista. OX2:n Kielespakka-nimellä tuntema alue ulottuu etelässä pidemmälle aina pohjavesialueiden väliin saakka. Myöskään

pohjavesialue ei välttämättä estä tuulivoimarakentamista täysin, joten toivoisimme maakuntakaavan rajauksen olevan mahdollisimman laaja niin, että aikanaan tehtävän yleiskaavan yhteydessä selvitettäisiin vaikutukset vedenottoon ja sitä kautta määritettäisiin tuulivoimalle soveltuvan alueen tarkka rajaus. Oheisessa kuvassa keltaisella korostettu nykyinen maakuntakaavan aluerajaus ja rasteroituna oman näkemyksemme mukainen enimmäisrajaus suojavyöhykkeineen.

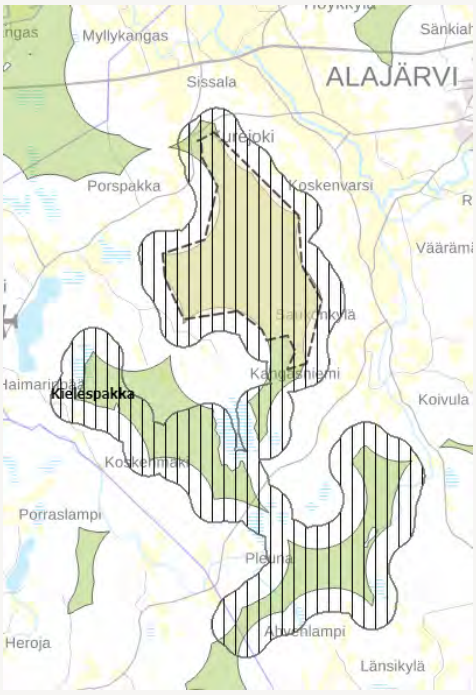

Tuuli- ja aurinkovoiman tuotantoa on lisättävä huomattavasti ja Etelä-Pohjanmaalla siihen tarjoutuu erinomaiset mahdollisuudet. Parhaimmillaan proaktiivisella maakuntakaavalla voidaan vaikuttaa energiantuotannon lisääntyessä myös muun infranstruktuurin sekä teollisuuden kehittymiseen ja esimerkiksi maanpuolustuksen järjestelmien kehittämiseen niin, että järjestelmät suojaavat rauhan aikana rakennettavaa yhteiskunnallista infrastruktuuria sen sijaan, että estävät sen toteutumista. Kuten edellä on todettu, pidämme Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 luonnosta onnistuneena uusiutuvan energian näkökulmasta.

Peab Industri Oy

Muistutus koskien kaavaluonnosta:

Peab Industri Oy toteaa, että Maa- tai kalliokiviainesten ottoon soveltuvien alueiden osalta kaavaluonnos ei ole vielä kommentointikelpoinen, koska aluemerkinnät puuttuvat. Peab Industri Oy valtakunnallisena kiviainestoimijana pitää erikoisena kaavavalmistelua tältä osin ilman toiminnanharjoittajien kuulemista. Peab Industri Oy:n

tiedossa ei ole, että myöskään infrarakentamista edustavaa Infra ry:tä olisi kuultu POSKI-projektin tai muutenkaan maakuntakaavan valmistelussa.

Peab Industri Oy kiinteistön Antimoni (743-409-28-0) omistajana toteaa, että Seinäjoen Kalliosalo tulisi lisätä Maa- tai kalliokiviainesten ottoon soveltuvaksi alueeksi, vaikka se ei ole tietääksemme mukana POSKI-projektissa.

Seinäjoen Kalliosalo on myös merkinnän Kiertotalouden ja jätehuollon alue mukainen, koska siellä jäteasfalttia hyödynnetään asfalttiasemallamme asfalttimassan valmistuksessa seudulliseen tarpeeseen.

Peab Industri Oy Kurikan Ikarissa sijaitsevien kiinteistöjen Jaakkola (301-404-1-601), Uurame (301-404-1-596) ja Vuorela (301-404-1-221) omistajana toteaa, että Ikarin teollisuusalue sijoittuu Matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhykkeeseen. Kyseisen vyöhykerajauksen merkintää olisi syytä tarkistella vielä teollisuusalueen osalta ja huomioida, että Peab Industri Oy:llä on siellä lainvoimainen maa-aines- ja ympäristölupa kalliokiviaineksen ottamiseen vuoteen 2037 saakka. Kalliokiviainesesiintymän taloudellinen hyödyntäminen ja ottotoiminnan edistymisen riippuminen kysynnästä, voi johtaa siihen, että alueella on tarvetta hakea vastaavaa lupaa myös nykyisen lupapäätöksen päätyttyä.

Pohjan Voima Oy

Taholta vastaanotettu kaksi palautetta. Palaute 1:

Pohjan Voima Oy / Suolasalmenharjun Tuulipuisto Oy lausuu Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kaavaluonnoksesta seuraavaa:

Kaavaluonnos on mielestämme kattava ja huolellisesti valmisteltu. Arvostamme sitä, että tuulivoimaloiden alue Aitakangas on huomioitu maakuntakaavaluonnoksessa. Suolasalmenharjun tuulipuistohanketta suunnitellaan Aitakankaan alueen kaakkoisosaan Alajärven kaupungin puolelle ja hankkeen ympäristövaikutusten arviointi on parhaillaan käynnissä. Selvityksissämme tähän mennessä esiin tulleiden seikkojen valossa alue vaikuttaa edelleen soveltuvan hyvin seudullisesti merkittävän tuulivoiman tuotantoon. Liitämme lausuntoon karttaotteen kaavaluonnoksesta, johon olemme osoittaneet Suolasalmenharjun suunnitellut voimaloiden sijoituspaikat. Maakuntakaavan jatkovalmistelussa olisi tärkeää huomioida oheinen sijoitussuunnitelma ja mahdollistaa suunnitelman mukainen hanke.

Liite 1 Suolasalmenharjun voimalasijoittelu

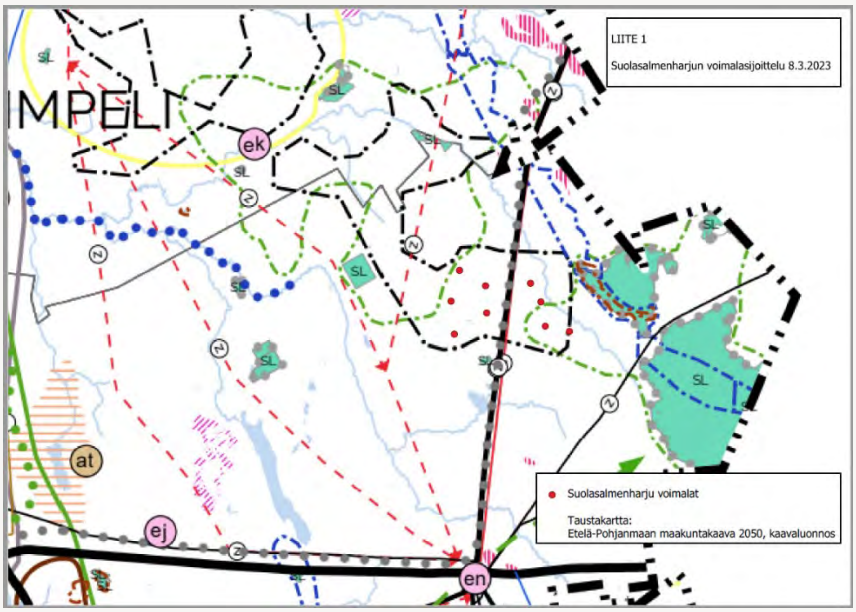

Palaute 2:

Pohjan Voima Oy lausuu Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kaavaluonnoksesta seuraavaa:

Pohjan Voima Oy suunnittelee aurinkoenergian tuotantoa Alajärvelle kahdelle erilliselle alueelle: Koppelonevalle ja Kurvinnevalle. Näistä Koppeloneva on hiljattain poistunut turvetuotannon käytöstä ja alueen maanvuokrauksesta on jo sovittu maanomistajan kanssa. Kurvinnevan kiinteistö on Metsähallituksen omistuksessa ja alue on poistumassa turvetuotannosta lähitulevaisuudessa.

Alustavasti Koppelonevan aurinkovoiman tuotantoalueen pinta-ala olisi noin 45 ha ja Kurvinnevan noin 70 ha. Alueiden sijainnit ja alustavat rajaukset on esitetty liitteenä olevalla kartalla. Molempien alueiden aurinkovoimatuotanto liitettäisiin sähköverkkoon lähistölle suunnitellun Suolasalmenharjun tuulivoimapuiston kautta.

Pyydämme huomioimaan Koppelonevan ja Kurvinnevan potentiaaliset aurinkovoimala-alueet maakuntakaavan jatkovalmistelussa.

Liite Alajärvi aurinkoenergia Pohjan Voima

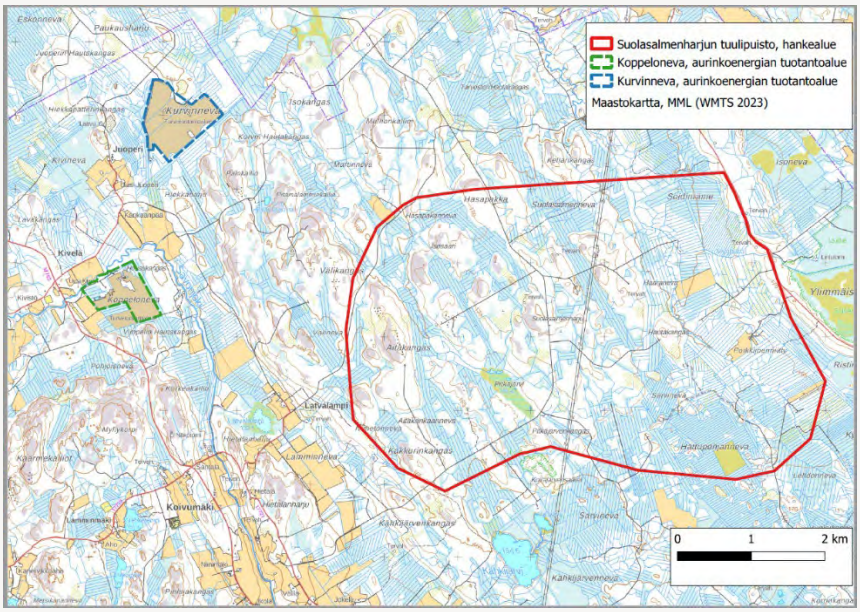

Suomen Hyötytuuli Oy

Suomen Hyötytuuli Oy:n lausunto Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n luonnoksesta

Etelä-Pohjanmaan liitto on asettanut maakuntakaava 2050:n luonnoksen maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n sekä -asetuksen 30 §:n mukaisesti julkisesti nähtäville 1.2.–10.3.2023.

Suomen Hyötytuuli Oy kehittää suomalaista tuulivoimaa, joka parantaa Suomen energiaomavaraisuutta ja aluetaloutta. Yhtiöllä on vireillä Etelä-Pohjanmaalla kolme maatuulivoimahanketta, yhteensä noin 100 MW. Pesolan tuulivoimahanke Soinissa käsittää 7–8 tuulivoimalaa, Isokankaan ja Loukkusaaren tuulivoimahankkeet Soinissa yhteensä 6–10 tuulivoimalaa.

Pesolan suunnittelualue liittyy Korkeamaan suunnittelualueeseen ja ne muodostavat ympäristövaikutusten kannalta yhtenäisenä tarkasteltavan alueen. YVA-menettely on saatu päätökseen. Soinin kunnassa on käynnissä Pesolan hankkeen tuulivoimayleiskaavoitus. Pesolan tuulipuiston yleiskaavan laadinta ja maakuntatasolla tehtävä maakuntakaava 2050 ovat sovitettavissa niin tavoitteidensa kuin aikataulujensa osalta hyvin yhteen.

Pesolan hanke sijaitsee Soinin pohjoisosassa, lähimmillään noin yhdeksän kilometrin päässä kunnan keskustaajamasta. Hankkeen suojaetäisyytenä asutukseen on pidetty

vähintään yksi (1) kilometri. Tuulivoimahanke sijoittuu tuulivoimaloiden alueelle 9983 (Savonneva) yhden voimalan osalta. Tv-aluetta olisikin tarpeen laajentaa lounais- ja kaakkoissuunnassa siten, että liitteen kartalle merkitty alue otettaisiin mukaan tuulivoimaloiden alueeseen 9983.

Liite 1. Suomen Hyötytuuli Oy:n ehdotus Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksen tuulivoimaloiden alueen 9983 (Savonneva) laajentamiseksi.

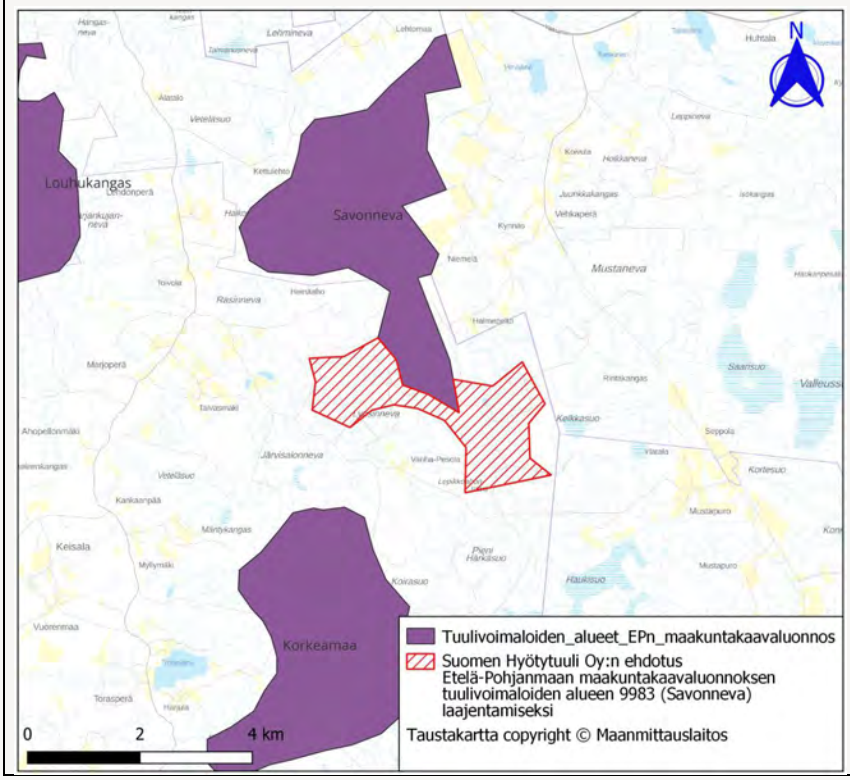

1.5 Yhteisöt ja järjestöt

Alastaipaleen Kyläseura ry / Peränteen Kyläseura ry

Huomioita Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 luonnokseen

Maakuntakaavan kaavaselostuksen sivulla 64-65 taulukossa kuuluisi olla Ähtärin kylien kohdalla maininnat myös Alastaipaleen ja Peränteen kylistä.

Kylien asukasmäärät ylittävät merkinnän edellyttämän 200 asukkaan määrän. Kylät ovat aktiivisia toimijoita alueillaan ja ovat hallinnoineet monia julkisesti rahoitettuja hankkeita. Molemmat kylät sijaitsevat maakuntakaavan valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella.

Näemme, että kaikkien kaavaselosteen kylien kriteerit täyttävien kylien on syytä näkyä kaavassa, jotta alueen kehittämisessä nämä kylät tulevat huomioitua jatkossakin.

Alastaipaleen kylän alueella postinumerohaulla 63780 löytyvät aktiiviset osoitteet:

Kadunnimi	Postinumero	Toimipaikka	Aktiiviset osoitteet
Alajoentie	63780	ALASTAIPALE	3
Alastaipaleentie	63780	ALASTAIPALE	11
Heinäahontie	63780	ALASTAIPALE	5
Honkaperäntie	63780	ALASTAIPALE	10
Itä-Peränteentie	63780	ALASTAIPALE	31
Jokirannantie	63780	ALASTAIPALE	11
Kaarteentie	63780	ALASTAIPALE	6
Karantie	63780	ALASTAIPALE	5
Kiveläntie	63780	ALASTAIPALE	4
Mäentakasentie	63780	ALASTAIPALE	5
Niinilammentie	63780	ALASTAIPALE	3
Nuuttilantie	63780	ALASTAIPALE	6
Pusaantie	63780	ALASTAIPALE	11
Rautalahdentie	63780	ALASTAIPALE	5
Rintalankyläntie	63780	ALASTAIPALE	3
Selänniementie	63780	ALASTAIPALE	8
Särkänniementie	63780	ALASTAIPALE	2
Torakkakankaantie	63780	ALASTAIPALE	7
Verhorannantie	63780	ALASTAIPALE	6

Virtaintie	63780	ALASTAIPALE	10
Väkkäräpurontie	63780	ALASTAIPALE	1
Ylijoentie	63780	ALASTAIPALE	4
		Aktiivisia osoitteita	157

Alastaipaleen kylän alueelta löytyviä palveluja:
YHTEISET TILAT JA HARRASTUSMAHDOLLISUUDET

- Kylätalo kaiken keskipisteenä, vuokrataan juhliin, järjestetään tapahtumia
- Kylätalossa pieni juhla-/liikuntasali, kuntosali, kokoustila, kudontatilat kangaspuineen
- Neulepiiri kokoontuu syksystä kevääseen
- Kylätalon pihapiirissä lasten leikkitelineitä
- Kylätalolla valaistu pururata (1 km), jossa talvisin latu
- Talvisin kylällä laaja latuverkosto lumitilanteen salliessa
- Pururadan yhteydessä kesällä 2022 talkoilla rakennettu (Kuudestaan ry rahoitti) 9-väyläinen frisbeegolfrata
- Kylätalon pihassa kota, jossa grillausmahdollisuus
- Kylää halkoo Pakarinjoki, johon istutetaan kesäisin kirjolohta (erityislupa-alue). Perinteisesti kauden avaus helatorstaina
- Laavuja grillauspaikkoineen: Kaarteenkoskella, Kivelänkoskella, Piivuoressa, Vuohisaaressa

PALVELUT JA YRITYSTOIMINTA

- Tilitoimisto Wejjo
- MikonMajat: hevostila/ratsastuskoulu ja majoituspalvelut
- EEMP Oy (Yrityspalvelut)
- TK-Konetyö Oy (konepalvelut)
- Emma Pasanen (verkostomarkkinointi)
- suuskunta MoniTiimi (tieisännöinti, sihteeripalvelut)
- Rakennussuunnittelu Kimmo Leino
- Metsäpalvelu M Kässi
- VesiVaeltajat (luontomatkailu)
- Puuta & Heinää (klapimyynti ja hevosenheinä)
- Tmi Ilpo Taipalus (metsänhoito ja konetyöt)
- Pihlajalinnan alainen lastensuojeluyksikkö Katajalinna

- 3 karjatilaa, 1 sikatila, useita kasvinviljelytiloja

YHDISTYSTOIMINTA

- Alastaipaleen Kyläseura ry
- Peränteen Metsästys-ja Ampumaseura ry
- Harjukankaan Erä ry
- Ähtärin eteläinen osakaskunta

KYLÄN VAHVUUDET

- Sijainti kantatie 68 varrella eli hyvät kulkuyhteydet/ saavutettavuus
- Paljon vesistöjä
- Kylätalo ympäristöineen on monipuolinen tapahtuma- ja harrastuspaikka
- Kunnallinen vesi- ja jätevesijohto
- Valokuituverkko ensimmäisenä kylänä Ähtärissä

TÄRKEIMMÄT KEHITTÄMISKOHTEET

- Kylän pitäminen elinvoimaisena ja aktiivisena
- Uusien asukkaiden houkuttelu

TULEVAISUUDENNÄKYMIÄ

- Kylätalon ympäristöä on kehitetty ja tullaan kehittämään
- Frisbeegolfin parissa tulossa toimintaa
- Alastaipaleen, Mäkikylän ja Peränteen kylien yhteistyötä vahvistetaan edelleen

Peränteen kylän alueella postinumerohaulla 63770 löytyvät aktiiviset osoitteet:

Kadunnimi	Postinumero	Toimipaikka	aktiivisia osoitteita
Haapakyläntie	63770	PERÄNNE	12
Haapaniementie	63770	PERÄNNE	12
Halmeentie	63770	PERÄNNE	5
Hautakorventie	63770	PERÄNNE	2
Jauhojärventie	63770	PERÄNNE	12
Jussilantie	63770	PERÄNNE	11
Kelloperäntie	63770	PERÄNNE	5
Lampimäentie	63770	PERÄNNE	11
Montinniementie	63770	PERÄNNE	11
Niementie	63770	PERÄNNE	7
Palomäentie	63770	PERÄNNE	6
Peltolantie	63770	PERÄNNE	2
Peltoniementie	63770	PERÄNNE	5
Peränteentie	63770	PERÄNNE	16
Raiviontie	63770	PERÄNNE	3
Roisionkalliontie	63770	PERÄNNE	3
Sarkolahdentie	63770	PERÄNNE	4
Sarkolahentie	63770	PERÄNNE	2
Selänteentie	63770	PERÄNNE	6
Virtaintie	63770	PERÄNNE	19
Vuorimäentie	63770	PERÄNNE	33
Vuoriperäntie	63770	PERÄNNE	4
		Aktiivisia osoitteita	191

Peränteen kylän alueelta löytyviä palveluja:

YHTEISET TILAT JA HARRASTUSMAHDOLLISUUDET

- Kylätalo: vuokrataan juhliin ja järjestetään tapahtumia
- Kylätalossa juhlasali, pienempi sali (kahvio/kokoustila) ja keittiö
- Kylätalon pihapiirissä lasten leikkitelineitä, sorakenttä (mahdollistaa pelaamisen)
- Kuivaaja: vuokrataan
- Talvisin kylällä latuverkosto lumitilanteen salliessa: noin 7 km pituinen latureitti tarkoitettu hiihtäjille ja noin 2 km pituinen koiralatu, jossa on sallittua hiihtää koiran kanssa
- Jussilanhiekan uimaranta Perännejärvellä

- Halkoniemen veneenlaskupaikka ja uimaranta Perännejärvellä
- Laavuja nuotiopaikkoineen: Halkoniemi, Vuohisaari ja Jauhojärvi
- Kansalaisopiston kuntopiiri kokoontuu syksystä kevääseen kerran viikossa kylätalolla
- Kyläläisten Mölkky-turnaukset viikoittain kesä-heinäkuussa
- Peränteen ja Alastaipaleen yhteinen neulontapiiri kokoontuu kerran kuussa syksystä kevääseen kyläläisten kodeissa

PALVELUT JA YRITYSTOIMINTA

- Ahokas Liisa Hannele
- Ahokas Pentti metsänhoito
- E-P Uunimuurarit Oy
- Heikka Sinikka Inkeri
- JHaapaniemi Consulting Oy
- J. M. K. Koivunen
- Kanervisto Raimo
- Kantoniemen Tila Oy
- Koneasennus Herranen
- Maatalousyhtymä Haapaniemi Juhani, Haapaniemi Kaisa, Haapaniemi Elina
- Maatalousyhtymä Härkönen Pasi ja Härkönen Matti
- Mattisen korjaamo
- Metsäyhtymä lehtoranta likka ja Poti Matti
- Musiikkistudio M & M
- Nuivain Oy
- Paloranta Anne Pauliina
- Tmi Arto Pitkänen
- Tmi Hämmentävä Spektaakkeli
- TRANS KARI HÄMÄLÄINEN Ky
- Ähtärin Taksi Oy

YHDISTYSTOIMINTA

- Peränteen Kyläseura ry
- Peränteen Metsästys- ja Ampumaseura ry
- Ähtärin eteläinen osakaskunta
- Etelä-Pohjanmaan Partiolaiset ry (Selkäsaari ja Selkätupa Perännejärvellä)

KYLÄN VAHVUUDET

- Sijainti kantatie 68 varrella eli hyvät kulkuyhteydet / saavutettavuus
- Paljon vesistöjä
- Kulttuurihistoriallisesti merkittävää maisema-aluetta, kaunis luonto
- Kylätalo ympäristöineen on monipuolinen tapahtuma- ja harrastuspaikka

- Aktiivinen yhdistystoiminta ja monipuolista yhteistyötä mm. Alastaipaleen kylän kanssa
- Vireä kylä ja houkutteleva asuinpaikka: Peränteelle on rakennettu paljon uusia taloja, ja myös vanhemmat talot on saatu myytyä uusille asukkaille kohtalaisen nopeasti. Viimeisen 15 vuoden aikana Peränteelle on muuttanut paljon asukkaita, ja lapsia on myös syntynyt.
- Kunnallinen vesijohtoverkosto
- Valokuituverkko

TÄRKEIMMÄT KEHITTÄMISKOHTEET

- Uusien asukkaiden houkuttelu
- Kylätalon remontointi esteettömäksi, mikä laajentaa kylätalon käyttäjäkuntaa
- Kylätalon leikkikentän ja sorakentän kehittäminen mm. lisää liikuntavälineitä kyläläisten käyttöön

TULEVAISUUDENNÄKYMIÄ

- Pidetään Peränteen kylä jatkossakin vireänä ja houkuttelevana paikkana asua.
- Kylätaloa ja sen ympäristöä on kehitetty ja tullaan kehittämään.
- Järjestetään monenlaisia tapahtumia kaikenikäisten iloksi.
- Tiivistetään entisestään yhteistyötä Ähtärin eteläisten kylien kanssa (Alastaipale ja Mäkikylä).

Bioenergia ry

Bioenergia ry:n lausunto Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050-kaavaluonnoksesta

Kiitämme mahdollisuudesta tuoda esiin Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n luonnoksesta seuraavia näkökohtia:

Yleishuomiot

Maakuntakaavan aikajänne on pitenemässä ja vaihekaavoista luovutaan. Ymmärrämme tavoitteen katsoa maankäyttöä kokonaisuutena ja toisaalta aiempaa paremmat mahdollisuudet siirtyä "rullaavaan" kaavoitukseen. Mielestämme tässä on sekä hyviä että huonoja puolia.

Epäilemättä kokonaisvaltainen tarkastelu maakunnan alueella eri toimintojen sijoittumisesta on hyvä periaate. Toisaalta aiempien, vaihekaavoihin liittyvien selvitysten merkitystä ei saisi unohtaa eikä holistiseen suunnitteluun saisi hukkua esimerkiksi nousevien, uusien maankäyttömuotojen mahdollisuudet. Pitkä

suunnittelujänne asettaa vaatimuksia kaavoitukselle – sen pitäisi olla hyvin mahdollistava ja toisaalta turvata eri toimintojen sijoittumiselle tiettyä varmuutta. Kaavoitukseen pitää voida luottaa ilman, että seuraava päivitys epämääräisessä tulevaisuudessa "rullaisi" pois perusteita eri maankäyttömuodoilta tai vähentäisi tiettyä oikeusvarmuutta. Maakuntakaavaan ei tulisi epävarmoin tiedoin ja väljin perustein rajata mahdollisuuksia kehittää elinkeinoja ja pitkän aikavälin liiketoimintaa.

Kun maakuntakaava etenee luonnosvaiheesta kaavaehdotukseksi olisi paikallaan vielä harkita, mitä kannattaa lopulta merkitä kaavaan, esimerkiksi uusiutuvan energian sijoittumista tai turvetuotantoa silmällä pitäen. Kaavakartassa erilaisia elementtejä on paljon, niiden rajaukset osittain vaikeasti perusteltavia ja toisaalta osaa aiempien vaihekaavojen perusteellisista selvityksistä näyttää jätetyn huomiotta. Eikö pitkäaikaisen, päivittyvän ja mahdollistavan kaavoituksen periaatteena olisi alussa hyvä jättää epävarmoja tai kiistanalaisia kaavamerkintöjä ja aluevarauksia / vyöhykkeitä vähemmälle ja lisätä aikaa myöten niitä tarpeen mukaan? Tämä olisi myös omiaan selkeyttämään nyt varsin monikerroksista kaavakarttaa, vähentämään hallinnollista työtä ja mahdollisia ristiriitoja ilman, että kaavan ohjaavuus esimerkiksi ympäristölupaa vaativien toimintojen osalta lainkaan kärsisi. Tätä puoltaisi myös se, että maankäyttölaki uudistuu todennäköisesti tulevalla hallituskaudella ja muutakin, osin EU:n säädöksistä juontuvaa maankäyttöön liittyvää sääntelyä on valmisteilla. Nämä ohjaavat ja rajaavat joka tapauksessa maankäyttöä jo lähivuosina edelleen ja johtavat joka tapauksessa tarpeeseen päivittää maakuntakaavaa.

On syytä tarkentaa sivun 15 tekstiä, jossa todetaan, että *"Luonnonympäristön kannalta merkittävää on myös luonnontilaisten soiden ja vesistöjen tilan kehitys. Tällä hetkellä soiden suojelun taso on heikko ja maakunnan ojittamattomasta suopinta-alasta on suojeltu vain 3 %."* Kuitenkin Etelä-Pohjanmaan suoselvityshankkeen loppuraportin (2013) taulukon 3.3. mukaan maakunnan kokonaissuoala on 440 950 ha ja ojittamaton suo-ala 36 465 ha. Ojittamattomia suojelualueita on 15 023 ha ja niiden osuus kokonaissuoalasta on 3,4 %. Ojittamattomia suojelualueiden osuus maakunnan ojittamattomasta suoalasta on sen sijaan 41,2 %, eli maakunnan ojittamattomasta suoalasta lähes puolet on ollut suojeltu jo vuoden 2013 tilanteessa.

LUO-merkintä - luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue

Tällä merkinnällä ei tulisi rajata sellaisia elinkeinotoimintaan varattuja alueita, jotka jäävät rajauksen sisään. LUO–merkintä ja sen oikeusvaikutus on epäselvä. Merkinnät saattavat rajoittaa ja jopa estää muuta maankäyttöä merkintäalueilla, vaikka siitä ei maanomistaja saa korvauksia mahdollisen maankäytön ja elinkeinotoiminnan rajoituksista tai estymisestä.

LUO-alueiden sisään jää kaavaluonnoksessa nyt muun muassa yritysten 3. vaihekaavassa tuotannolliseen toimintaan soveltuviksi arvioituja alueita sekä uusiutuvaan energiatuotantoon merkittyjä alueita. Taustaselvityksestä ei selviä, mitä

maakunnallisesti merkittäviä ja edustavia luontoarvoja näillä alueilla on. Onko perusteltua, että laajoja, voimakkaasti metsäojitettuja, turvetuotantoon jo luvitettuja tai muuten muuttuneita alueita on LUO-merkitty? Osalle LUO-alueista on kaavaluonnoksessa osoitettu myös tuulivoiman tuotantoa. Päällekkäisyyksien vuoksi LUO-rajausten perimmäinen tarkoitus sekä alueiden mahdolliset käyttörajoitukset jättävän tarpeettomasti sijaa spekulaatioille ja antavat perusteen valituksille, mikä on omiaan vähentämään maakuntakaavan merkitystä.

Maankäyttöä ohjaavat monet muut lait maankäyttö- ja rakennuslain ohella, kuten mm. luonnonsuojelulaki, metsälaki ja ympäristönsuojelulaki. Maakuntakaavaan tulisi tämänkin vuoksi olla mahdollistava eikä rajata toiminnanharjoittajan mahdollisuuksia harjoittaa ja kehittää liiketoimintaa.

Bioenergia ry:n mielestä on paikallaan osoittaa SL-merkinnällä ainoastaan luonnonsuojelulain nojalla suojellut alueet, valtakunnallisiin luonnonsuojeluohjelmiin kuuluvat alueet ja Metsähallituksen suojeluun varaamat kiinteistöt. Soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteiden merkintään tällä tavoin ei ole perusteita.

Kaavaluonnoksessa tulee esittää kaikki suojelualueiksi tiedossa olevat alueet. Jos arvokkaita kohteita on tulossa vielä lisää, niin tämä on omiaan luomaan epävarmuutta. Tähän liittyvä taustatyö tulee tehdä huolella ja neuvottelut maanomistajien kanssa on käytävä tai sitten suojeluun viittaavia merkintöjä kaavaan ei tule laittaa. SL- että S-alueiden suunnittelumääräyksen mukaan alueella on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Tämä rajoitus on kohtuuton, mikäli maanomistaja ei ole hyväksynyt SL / S merkintää omistamalleen alueelle, eikä alue kuulu vahvistettuihin suojeluohjelmiin. Mikäli alueiden suojelua ei ole vielä toteutettu luonnonsuojelulailla, tulee kaavassa alueiden suojeluun lunastusajalle asettaa 5 vuoden aikaraja kaavan lainvoimaistumisesta.

Turvetuotanto

Maakuntakaavaluonnoksessa turvetuotantoon soveltuvia alueita on merkitty vain noin 7 700 ha. Määrää on vähennetty merkittävästi verrattuna Etelä-Pohjanmaa 3. vaihemaankuntakaavaan, jossa merkintöjä oli noin 13 900 hehtaaria. Vaihemaakuntakaavan valmistelun aikana tehtiin mittavat selvitykset maakunnan suoalueiden luontoarvoista, valuma-aluekohtaisista vesistövaikutuksista sekä arvioitiin tarkasti alueiden soveltuvuutta turvetuotantoon.

Nyt lausuttavasta kaavaluonnoksesta on kuitenkin jätetty pois jopa useiden jäsenyritystemme hallinnassa olevia alueita. Kaava-aineistosta ei käy ilmi, millä perusteella tämä on tehty. Poisjättämistä perustellaan varsin väljästi ”strategian muuttumisella” ilman, että luonnosvaiheessa toiminnanharjoittajien kanssa olisi keskusteltu. Kohteet tulee merkitä maakuntakaavaan turvetuotantoon soveltuvina alueina, kuten ne olivat jo 3. vaihekaavassa *”Turvetuotantoon soveltuva alue”* -

merkinnällä. Vaihtoehtoisesti turvetuotantoalueita ei merkittäisi lainkaan kaavaan viitaten tältä osin vain III-vaihekaavaan, joka tuli voimaan vasta pari vuotta sitten. Tämän vuoksi 3. vaihekaavakohteiden ja erityisesti turvetuottajien hallinnassa olevien alueiden jättäminen pois maakuntakaavasta on perusteetonta.

Energiaturvetuotannon voimakkaasta vähenemisestä huolimatta turvetuotanto ei ole päättymässä. Turvetuotantoon soveltuvien alueiden merkintää ei tule perustaa ainoastaan energiaturpeen käytön näkymiin. Energiaturpeen käytön pienentyessä jäljellä olevilla tuotantoalueille on keskitytty ja siirrytty muiden turvelaatujen, kuten kasvualustaraaka-aineiden ja kuiviketurpeen tuotantoon, johon Etelä-Pohjanmaan ojitetut turvemaat soveltuvat hyvin. Etelä-Pohjanmaa on myös potentiaalinen alue turpeen "korkeamman jalostusasteen tuotteisiin". Kaavan tulee mahdollistaa turvetuotannon harjoittamisen ja ympäristöluvan hakemisen myös muille kuin kaavassa osoitetuille alueille.

Kohteiden jättämistä pois kaavasta on perusteltu vesistökuormituksella. Pidämme perustelua kestämättömänä ottaen huomioon paitsi 3. vaihemaakuntakaavan laajat selvitykset myös siksi, että turvetuotantoala on maakunnassa vähentynyt viime vuosina ja sen ennakoidaan vähenevän edelleen. Samalla myös turvetuotannon vesistökuormitusosuus vähenee. Turvetuotannon osuus valuma-alueiden kokonaiskuormituksesta jäi marginaaliseksi. Turvetuotannon kuormitus vesistöalueittain on jo nyt tutkimustietoihin perustuen vain prosentin murto-osien luokkaa verrattuna muihin maankäyttömuotoihin.

Huomautamme myös, että ympäristöluvan hakemisen ja tuotannon aloittamisen edellytyksenä on, että alueet ovat tuottajan hallinnassa. Tämän vuoksi turvetuottajien hallinnassa jo olevat kohteet tulee sisällyttää kaavaan. Nykyisten tuotantoalueiden vesienkäsittelyrakenteet on mitoitettu olemassa olevalle tuotantoalalle, eikä mitoitus välttämättä riitä lisäalueille tai uusien alueiden laskusuunnat eivät tue vanhojen rakenteiden käyttöä. Nykyisiä vesienkäsittelyrakenteita voidaan poikkeustapauksissa käyttää läheisten alueiden vesienkäsittelyssä. Yleisempää on, että lisäalueille rakennetaan oma vesienkäsittely hyvän puhdistustehon varmistamiseksi.

Aurinkoenergia

Useilla jäsenyrityksillämme on meneillään aurinkovoimakehittämiseen tähtääviä hankkeita Etelä-Pohjanmaalla. Kaavaluonnoksessa merkinnällä "Aurinkoenergian tuotantoon soveltuva alue" osoitetaan 25 teollisen mittaluokan aurinkoenergian tuotantoon soveltuvaa aluetta. Kaavaan ei kuitenkaan ole valittu kaikkia potentiaalisia aurinkovoima-alueita, vaan on pyritty valitsemaan yksi alue per kunta perustuen Etelä-Pohjanmaan aurinkoenergiaselvitykseen (FCG 2023), jonka lähtötiedot ovat vajavaiset. Maakunnassa on huomattavasti enemmän aurinkovoimalle potentiaalisia alueita, kuin nämä 25 esiin nostettua kohdetta. Esimerkiksi turvetuotantoalueita on siirtymässä runsaasti seuraavaan maankäyttöön, ja niiden säilyminen energiantuotantoalueina

aurinkovoimaloiden sijaintipaikkana on yksi merkittävä ja potentiaalinen jälkikäyttömuoto.

Aurinkovoimakehittämisen alueita ei ole tässä vaiheessa osoittaa välttämättä lainkaan kaavakarttaan, koska se on voimakkaasti vasta kehittymässä. Mikäli näitä kuitenkin halutaan kartalla osoittaa, sinne tulee merkitä kaikki entiset, nykyiset ja suunnittelussa olevat turvetuotantoalueet reuna-alueineen. Lisäksi tulee merkitä tämän toiminnan harjoittajien muut suunnitellut potentiaaliset alueet. Näistä voidaan myöhemmin esittää tarkemmat aluemerkinnät, mikäli tähän vaihtoehtoon päädytään. Tämä olisi perusteltua juuri "rullaavan", päivittyvän maakuntakaavoituksenkin perusteella.

Missään tapauksessa aurinkovoimakehittämistä osoittava kaavamerkintä tai sen puuttuminen alueelta ei saa asettaa aurinkovoimahankkeita eri asemaan luvituksen kannalta.

BirdLife Suomi

Mielipide Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 kaavaluonnoksesta

BirdLife Suomi kiittää Etelä-Pohjanmaan liittoa lausuntopyynnöstä ja lausuu kaavaluonnoksesta mielipiteenään seuraavaa. Keskitymme lausunnossamme erityisesti luonnonsuojelualueiden ja ekologisten yhteyksien tarpeeseen sekä tuulivoimaan.

Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen

Luonnon monimuotoisuuden tila kaava-alueella on heikko. Vanhoja metsiä on maakunnan alueella vähän, varsinaista suojeltua metsäpinta-alaa vain pari prosenttia. Soiden suojelun taso on kokonaisuutena huono, ojittamattomasta suopinta-alasta on suojeltu vain kolme prosenttia. Metsien ja soiden rankka käsittely on heikentänyt myös alueen vesistöjen ekologista tilaa. Koko maakunnan tasolla suojeltua pinta-alaa on alle neljä prosenttia.

Luonnon monimuotoisuuden heikko tila ja sitä uhkaavat tekijät tunnistetaan hyvin myös kaavaselostuksessa, jossa todetaan:

> "*Lajiston uhanalaistumisen kehitys on maakunnassa huolestuttava. Muun muassa vanhoja metsiä on maakunnassa hyvin vähän. Luonnonympäristön kannalta merkittävää on myös luonnontilaisten soiden ja vesistöjen tilan kehitys. Tällä hetkellä soiden suojelun taso on heikko ja maakunnan*

ojittamattomasta suopinta-alasta on suojeltu vain 3 %. Vesistöjen ekologinen tila on herkkä muutoksille."

Tilanne huomioidaan myös uuden maakuntakaavan tavoitteissa, jotka ovat viherrakenteen osalta:

- *luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja suojeluarvojen säilyttäminen*
- *ekologisten yhteyksien turvaaminen*
- *virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys ja saavutettavuus*

> *"Maakuntakaavan tavoitteena on parantaa luonnon monimuotoisuuden tilaa Etelä-Pohjanmaalla. Tavoitteena on edistää esimerkiksi suojelu- ja virkistysalueiden sekä yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden kytkeytyneisyyttä sekä heikentyneiden elinympäristöjen ennallistamista."*

Edellä mainittujen alueiden kytkeytyneisyyttä edistetään parhaiten säilyttämällä nykyisiä luontoalueita, osoittamalla alueet, joille lisäsuojelun tulisi kohdistua ja huolehtimalla toimivista ekologisista yhteyksistä. Tämä ohjaustyö on tärkeää tehdä juuri maakuntakaavassa. Liian yleispiirteinen ohjaus ja luonnon monimuotoisuutta heikentävät toimet mahdollistavat kaavamääräykset vaikeuttavat maakuntakaavan tavoitteiden saavuttamista.

Kaavaselostuksessa todetaan suojelualueiden osalta seuraavaa:

> *"Maakuntakaavassa osoitetaan luonnonsuojelualueen merkinnällä luonnonsuojelulain nojalla suojellut alueet, valtakunnallisiin luonnonsuojeluohjelmiin kuuluvat alueet ja Metsähallituksen suojeluun varaamat kiinteistöt. Kaavassa osoitettavia luonnonsuojelualueita on 303 kappaletta, yhteensä 380 km2. Luonnonsuojelualueet kattavat 2,7 % Etelä-Pohjanmaan pinta-alasta."*

Kaavaluonnoksessa esitettyjen luonnonsuojelualueiden määrä on täysin riittämätön kaavan luonnon monimuotoisuuden lisäämistavoitteiden saavuttamiseksi ja ekologisten yhteyksien turvaamiseksi. Suomi on kansainvälisin sopimuksin sitoutunut suojelemaan 30 % pinta-alastaan, ja siitä 10 % tiukasti, vuoteen 2030 mennessä. Nämä sitoumukset tulee huomioida myös maakuntakaavassa, jonka aikaperspektiiviin tavoitevuosi 2030 osuu.

Kaavaluonnosta on edellä perustellun mukaisesti muutettava lisäämällä suojeltavaksi esitettäviä alueita. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota alueen metsäluonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen. Huomiota on kiinnitettävä myös maantieteelliseen jakaumaan: maakunnan suuret suojelukokonaisuudet sijoittuvat lounaisosan suoalueille, vaikka tarvetta ja säilytettäviä kohteita on kaikkialla. Suojeltua pinta-alaa

on perusteltua lisätä myös asutuskeskusten lähistöllä, jolloin tuetaan samalla kaavan tavoitetta virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävyydestä ja saavutettavuudesta.

Luonnon monimuotoisuuden suojelutarvetta on osoitettu kaavassa ominaisuusmerkinnällä *"luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue"*- rajatuilla alueilla. Kaavaluonnoksessa edellä mainittu merkintä sallii aina maa- ja metsätalouden, vaikka ne voivat olla joillakin alueilla monimuotoisuudelle haitallisia. Tämän yleispiirteisen kaavamerkinnän voisi monin paikoin korvata suojelualue-merkinnällä tai virkistysalue-merkinnällä. Sama koskee myös kaavaluonnoksessa esitettyjen yleispiirteisten viheryhteystarpeiden merkintöjä.

Kaavaselostuksessa todetaan soiden osalta:

> *"Maakuntakaavassa ei osoiteta luonnonsuojelualueen merkinnällä soidensuojelun täydennysehdotuksen (Ympäristöministeriö 2015) mukaisia kohteita, elleivät ne sisälly edellä mainittuihin luonnonsuojelulailla perustettuihin tai perustettavaksi tarkoitettuihin alueisiin tai suojelualueen merkintään."*

Huomautamme, että soidensuojelun täydennysehdotuksen mukaiset kohteet ovat luontoarvojensa puolesta tärkeitä kohteita, joiden suojelu on välttämätöntä suoluonnon kadon pysäyttämiseksi, minkä vuoksi ne on tärkeää osoittaa kaavassa.

Linnustolle tärkeät alueet

Maakunnan luontokadon pysäyttämiseksi on tärkeää huolehtia maakunnallisesti tärkeiden lintualueiden (MAALI-alueet) luontoarvojen säilymisestä linnut huomioivilla kaavamääräyksillä. Alueiden rajaukset perustuvat tuoreeseen linnustotietoon ja maakunnan parhaaseen lintuasiantuntemukseen. Alueet rajauksineen on esitelty Suomenselän Lintutieteellisen yhdistyksen julkaisussa (Aalto 2013) *"Suomenselän maakunnallisesti arvokkaat lintualueet – Maali-hankkeen loppuraportti 2013")*, jonka voi ladata verkosta: https://www.sslty.fi/julkaisut/maali-hankkeen-raportti/

Tätä Maakunnallisesti tärkeät lintualueet –julkaisua ei mainita kaavaluonnoksen taustaselvityksissä, mikä viittaa siihen, ettei sitä ole prosessissa toistaiseksi käytetty. Tiedossamme ei ole, että kaavaprosessissa olisi tuotettu jokin kattavampi tai laadullisesti parempi maakunnallisesti tärkeiden lintualueiden selvitys. Maakuntakaavaan on osoitettava suojelualueiden ulkopuoliset MAALI-kohteet ja varmistettava niiden säilyminen kaavamääräyksellä.

MAALI-kohteiden rajauksia voidaan käyttää hyväksi myös joidenkin suojelualueiden laajentamisvarauksissa. Esimerkiksi Seinäjärven ympäristön suojelualueiden laajentaminen Pirjatanneva-Portaanpäänneva-Matolamminneva ja 710180 Haukkaneva-Porrasneva MAALI-rajausten mukaisiksi suojelisi edustavat

kokonaisuudet alueen ainutlaatuista suoluontoa ja vahvistaisi ylimaakunnallisia ekologisia yhteyksiä.

Uusiutuvan energian tuotanto

Maakunnan energiantuotanto on kokenut isoja muutoksia viimeisten vuosien aikana: turvetuotanto on vähentynyt ja tuulivoiman rakentaminen lisääntynyt. Myös aurinkoenergian tuotantoon kohdistuu aiempaa enemmän kiinnostusta.

Kaavaluonnoksen yhteydessä on selvitetty varsin laajasti tuulivoiman vaikutuksia niin maisemaan kuin luontoarvoihinkin. Maa- ja merikotkaa ja sääkseä koskevan selvityksen (Tikkanen, Ekblad & Tuohimaa 2022: Tuulivoiman vaikutukset maa- ja merikotkaan sekä sääkseen Pohjanmaalla) tulokset tulee huomioida kaavamääräyksissä ja saattaa laajasti alueen yleiskaavoittajien käyttöön. Selvityksessä mainittu maakotkan suojavyöhyke (3-6 kilometriä pesästä) tulee ottaa lähtökohdaksi myös yleiskaavoja tehtäessä. Maakotka on pitkäikäisenä ja hitaasti lisääntyvänä lajina herkkä tuulivoiman vaikutuksille ja huomioitava kattavasti. Kannustamme myös toteuttamaan selvityksessä esitetyt jatkoselvitykset sekä toteuttamaan vastaavat selvitykset myös uhanalaisille suurille petolinnuille: mehiläishaukalle, hiirihaukalle sekä huuhkajalle.

Kaavaselostuksessa todetaan tuulivoiman osalta:

> *"Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimala-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimala-alueita, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia."*

Tuulivoima on paljon pinta-alaa tarvitseva energiantuotantomuoto, jolla on hyvin laaja vaikutusvyöhyke. Kokonaisvaikutusten minimoimiseksi tuulivoimaa tulisi tuottaa mahdollisimman suurina yksiköinä, jolloin reunavaikutus jää tuotettua energiaa kohden paljon pienemmäksi kuin useiden pienten hankkeiden yhdistelmissä. Lisäksi voimaloiden yhteisvaikutuksen eli kumuloituvat vaikutukset lisääntyvät ja muuttuvat vaikeammin arvioitaviksi, kun tuulivoimaa suunnitellaan useissa toisistaan riippumattomissa hankkeissa ja kaavatasoilla. Tämän vuoksi tuulivoimatuotantoa tulee ohjata tiukasti maakuntakaavalla ja kaavalla estää yllättävien, maakuntakaavan vaikutusten arvioinnin potentiaalisesti romahduttavien hankkeiden syntyminen alueille, joille ei ole kaavassa osoitettu tuulivoimatuotantoa. Esitämme tuulivoiman sijoittamista vain kaavassa tuulivoimalle varatuille alueille, jotka on kaavatyön yhteydessä arvioitu tuulivoimalle parhaiten soveltuviksi. Tuulivoimarakentamisen kieltäminen muilla alueilla lisäisi rakentamisen ennustettavuutta, vähentäisi haitallisia vaikutuksia, helpottaisi yhteisvaikutusten arviointia ja parantaisi tuulivoiman hyväksyttävyyttä. Kielto tulee toteuttaa sitovina kaavamääräyksinä.

Aurinkoenergian tuotanto tulee vastaavasti erityisesti rakennetuille alueille, kuten teollisuuslaitosten katoille sekä luonnontilaltaan vähäarvoisille alueille, kuten sellaisille käytöstä poistetuille turvetuotantoalueille, joiden ennallistaminen soiksi tai kosteikoksi ei ole mahdollista sekä heikkotuottoisille ja luonnon monimuotoisuuden kannalta vähäarvoisille peltoalueille.

Kosteikkoluonnon huonon tilan vuoksi käytöstä poistuvista turvetuotantoalueista tulisi kaavassa osoittaa kosteikoiksi ennallistettavissa olevat alueet.

Kaavamääräysten muutostarpeet

Edellä esitetyn perusteella esitämme seuraaviin kaavamääräyksiin muutoksia.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue

Ehdotamme merkinnän kuvauksen muuttamista muotoon:

> *Alueen erityisominaisuutta osoittavalla merkinnällä osoitetaan yleispiirteisellä rajauksella maakunnallisesti merkittävät laajat, yhtenäiset ja luontoarvoiltaan edustavat luontokokonaisuudet. Alueet ovat osa maakunnan ekologista verkostoa. Merkintä sallii mm., maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen asutuksen, matkailupalveluiden kehittämisen sekä jokamiehenoikeudella tapahtuvan virkistyskäytön sekä maa- ja metsätalouskäytön tavalla, joka ei heikennä alueen luontoarvoja.*

Ehdotamme suunnittelumääräyksen muuttamista muotoon:

> *Alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnon monimuotoisuusarvot ja edistää niiden säilymistä, sekä estää luontoympäristöjen pirstoutuminen. Alueen suunnittelussa ja kehittämisessä tulee erityisesti huomioida niiden elinkeinojen turvaaminen, jotka toiminnallaan ylläpitävät alueelle ominaisia luontotyyppejä ja edistävät niiden säilymistä.*

Kohdemerkintää *"luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue"* on kaavaluonnoksessa käytetty vain yhdelle kohteelle. Merkintää tulisi käyttää laajemmin muun muassa MAALI-alueiden ja soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteilla.

Pyydämme Etelä-Pohjanmaan liittoa ottamaan kaavan jatkokehittämisessä huomioon edellä esittämämme.

Etelä-Pohjalaiset Kylät ry

Eteläpohjalaiset Kylät ry on maakunnallinen kylien edustaja. Toimimme Suomen Kylät ry:n ja paikallisten kyläyhdistysten välillä ja koordinoimme kylätoimintaa maakuntatasolla. Meillä on noin 180 jäsenyhdistystä ja -yhteisöä, pääosin kyläyhdistyksiä kattavasti koko maakunnan alueelta.

Etelä-Pohjanmaa on kylien maakunta. Esimerkiksi aluerakenneselvityksessä 2021 (Etelä-Pohjanmaan liitto) todetaan, että vaikka kyliä koskevat tunnusluvut ovat olleet tällä vuosituhannella keskimäärin taantuvia, kylien merkitys on Etelä-Pohjanmaalla edelleen huomattava muihin alueisiin verrattuna. Kyläasutus on maakuntamme aluerakenteelle ominaista.

Kylillä on tärkeä merkitys ihmisten elinympäristönä myös tulevina vuosikymmeninä. Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategiassa tunnistetaan kylien merkitys. Tavoitteeksi on kirjattu varmistaa, että ihmiset voivat tulevaisuudessakin valita asuinpaikkansa eri puolilta maakuntaa taajamista ja kylistä ja että kylien kehittämistä vahvistetaan.

Työelämän muutos mahdollistaa aiempaa useammin etätyöskentelyn ja tämäkin tukee kylissä asumisen mahdollisuuksia. Maaseutuasumiselle on myös vahva suomalaisten tuki: 27.2.2023 Suomen kylät julkisti valtakunnallisen tutkimustuloksen, jonka mukaan lähes 70 prosenttia suomalaisista on sitä mieltä, että maaseudun asuttuna pitämiseen tulee suunnata yhteisiä verorahoja.

Vielä vuoden 2005 maakuntakaavassa kylät ovat näkyvissä kattavasti ja selkeästi.

Maakuntakaavan 2050 luonnokseen on kirjattu vain 49 kylää, vaikka maakunnassa on YKR-seuranta-aineiston (2019) perusteella 199 kylää. Kaavaselostuksessa kerrotaan, että mukaan on valittu asukasmäärältään merkittävimpiä kyliä, huomioiden niiden kehitys 2000-luvulla. Lisäksi maakuntakaavaan on osoitettu 33 merkittävintä taajamaa (YKR 2019: 49 taajamaa).

Eteläpohjalaiset Kylät ry esittää vakavan huolen maakuntakaavaan mukaan otettujen kylien määrästä ja valintaperusteista. Ensisijaisesti toivomme, että maakuntakaavaan otetaan mukaan nykyistä laajempi joukko kyliä. Mukaan valittujen joukosta vaikuttaisi jääneen pois myös varsin merkittäviä kyliä. Vahvojen kylien olemassaolo tulee saada näkymään maakuntakaavassa ja näin tukea niiden elinkelpoisuutta myös tulevina vuosina.

Toissijaisesti pyydämme varmistamaan, että maakuntakaavasta pois jäävien kylien kehittymisen ja kehittämisen mahdollisuuksia ei rajata kaavamääräyksillä. Kylien kehittyminen ja kehittäminen pitää olla mahdollista.

Lisäksi kiinnitämme kaavaluonnoksessa huomiota kylien nimistöön. Se tulee vielä tarkistaa, kuten kaavaehdotuksen selosteeseen onkin kirjattu. Paras tietämys vakiintuneista alueiden nimistä on kunnissa.

Kaavaluonnokseen kirjatut taajama- ja kyläalueiden merkintöjen kuvaukset ja suunnittelumääräykset ovat käsityksemme mukaan hyviä.

Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry:n lausunto maakuntakaavaluonnoksesta

Maakuntakaavaluonnoksesta käy selkeästi ilmi alueen keskeisemmät infrastruktuurin kehittämistarpeet ja siinä on pyritty ennakoimaan alueen tarpeita pitkälle tulevaisuuteen.

Kaava ehdotusta luotaessa tulee suunnitelmien yksityiskohdista vielä kuulla laajasti maakunnan erialueilla toimivia yrittäjiä, jotta yrittäjien tulevaisuuden tarpeet tulevat huomioiduiksi. Erityistä huomiota tulee kiinnittää elinkeinotoimintaa merkittävästi rajoittaviin kaavasuunnitelmiin. Kaavan on oltava ensisijaisesti luonteeltaan mahdollistava eikä rajoittava.

Kaavaluonnoksessa on lähtökohtaisesti jo nyt kiinnitetty huomiota myös naapurimaakunnassa meneillään oleviin merkittäviin kehityssuuntiin, jotka vaikuttavat myös Etelä-Pohjanmaan yritysten toimintamahdollisuuksiin. Esimerkiksi Kaskisiin suunnitteilla oleva MetsäBoardin kartonkitehdas tarvitsee merkittäviä infrastruktuuriparannuksia myös Etelä-Pohjanmaan alueella. Tässä yhteydessä Suupohjan radan kehittäminen on merkittävä tekijä. Esimerkiksi terminaalien siirtyminen on vaikuttanut jo olemassa oleviin liikennevirtoihin siten, että osa liikenteestä on jo siirtynyt ajatelluilta pääväyliltä toisille väylille (esimerkiksi Tokerotielle) ja tällaiset yhteysväylät on huomioitava keskeisinä kehitystarpeina, kuten kaavaluonnoksessa on jo suurelta osin toimittukin. Myös liikenneyhteydet Vaasan suuntaan Giga Vaasan alueelle ovat yritystoiminnan näkökulmasta merkityksellisiä.

Maakunnassa on useita tärkeitä liikenneväyliä, joissa liikenteen sujuvoittamiselle on merkittävää tarvetta. Uusia väyliä ja parannuksia suunniteltaessa on tärkeää huomioida, etteivät tehdyt ratkaisut huononna alueen yritysten saavutettavuutta.

Kaavaluonnoksessa on merkitty tietoliikenneyhteystarpeet Seinäjoelta kohti Vaasaa, Poria ja Tamperetta. Tietoliikenteen määrät ja alan toimijat todennäköisesti lisääntyvät merkittävästi lähitulevaisuudessa. Toimivien yhteyksien takaamiseksi on syytä tarkastella myös muiden kuntien alueella olevia merkittäviä kansallisia tietoliikenneyhteystarpeita.

Yritysten kannalta on tärkeää, että päätöksenteko on johdonmukaista ja ennakoitavaa. Tästä syystä maakuntakaava ei saa olla ristiriidassa olemassa olevien paikkakunnilla teollisuusalueiksi kaavoitettujen alueiden kanssa.

Maakuntakaavan suunnittelussa on huomioitava myös sen käyttöön liittyvä prosessi. Kaavan tulee olla merkinnöiltään ja rakenteeltaan sellainen, että se helpottaa kuntien

omaa päätöksen tekoa ja lupaprosesseja. Mahdolliset tarvittavat poikkeusluvat kaavasta poikkeamiselle ja näihin liittyvät rajoitteet on hyvä kirjata jo kaavavaiheessa. Pitkittyneet lupaprosessit ovat merkittävä haitta alueen elinkeinotoiminnan kehittymiselle ja siksi jo kaava vaiheessa on huomioitava nämä tarpeet.

Ilmajoen Luonnonystävät ry

Lausunto maakuntakaavaluonnoksesta

Maakuntakaavaa uudistaessa on lähdetty etsimään tuulivoimaloille niin paljon alueita, että ihmiset, metsät, luonto ja luonnon monimuotoisuudesta huolehtiminen on jäänyt liian pieneen arvoon. Yhtenäiset metsäalueet pirstoutuvat joka puolella maakuntaa. Maakuntakaavassa pitäisi olla myös kaavoitettuna rauhallisia alueita. Alue 10 Ooperi-Oksivuori on vielä tällä hetkellä alue, joka olisi mahdollista jättää yhtenäiseksi alueeksi takaamaan eläimille metsäistä liikkumatilaa. Kylkisalonneva on linnustoltaan rikas ja alueella on uhanalaista luontoa ja lajeja. Aluehallintovirasto ja ELY-keskus on todennut alueen edustavan alueellisesti merkittäviä luontoarvoja. Nämä voimalasuunnitelmat ovat uhka luonnon monimuotoisuudelle.

Tuulivoimaloita tulisi rakentaa alueille, jotka ovat meluisia ja joiden luontoarvot on jo menetetty. Myös tuulivoimaloiden maisemavaikutukset täytyy paremmin huomioida. Voimalat ovat hyvin hallitsevia maisemassa ja näkyvät todella kauas. Näillä suunnitelmilla on vaarana pilata Ilmajoen Alajoen lakeusmaisema. Ei pidä myöskään unohtaa Orisbergin valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta, joka on myös luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue.

Ilmajoen kunnassa on tehty päätöksiä, jotka tukevat sitä, että kuntaan ei tuulivoimala-alueita haluta. Ilmajoella on päätetty 3 km suojaetäisyys asutuksen ja tuulivoimaloiden väliin, jotta senkin perusteella vähintään Ilmajoen puolella oleva alue täytyisi maakuntakaavasta poistaa.

Maakuntamme isoimman järven Lappajärven alueesta esitämme myös huolemme. Siellä sijaitsee myös luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alueita, joiden merkitystä ei ole tässä luonnoksessa riittävästi huomioitu.

Ilmajoen metsästysseura ja Koskuen metsästysseura

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n selvityksessä Etelä-Pohjanmaan ampumaratojen kehittämissuunnitelmassa 2019 kumpikin ampumarata on merkitty. Numerolla 38. Tervahaminan ampumarata (Huissi) ja 11. Koskuen ampumarata.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kaavaluonnokseen kumpaakaan ampumarataa ei ole merkitty.

Viitaten suunnittelujohtaja Mari Pohjolan kanssa käymään puhelinkeskusteluun.

Ilmajoen metsästysseura on yksi Suomen suurimmista, joten ampumarata on merkittävä.

Koskuen metsästysseuran radalla on myös suuri merkitys, koska ampumaradalla käyvät myös monien muiden seurojen jäsenet, joilla ei ole omaa ampumarataa.

Esitin Marille huolen siitä että ellei ampumarataa ole merkittynä kaavaan, voiko käydä siten että yhtäkkiä ilmoitetaan että ampumarata täytyy lopettaa kun sitä ei ole merkitty maakuntakaavaan?

Marin mukaan ampumaradan olemassaolo määräyttyy ympäristöluvan perusteella.

Ilmajoen Yrittäjät

Lausunto Etelä-Pohjanmaan liiton maakuntakaava 2050:sta

Etelä-Pohjanmaan liitto on pyytänyt sidosryhmiä antamaan lausuntonsa valmisteilla ole-vasta maakuntakaavasta 1.2.2023. Lausuttavana on kokonaismaakuntakaava, jossa käsitellään muun muassa liikennettä, tuulivoimaa sekä kulttuuri- ja luontoympäristöjä.

Ilmajoen Yrittäjien kannalta keskeisiä asioita maakuntakaavassa ovat Ilmajoen kunnan läpi kulkevat liikenneyhteydet, tietoliikenneyhteydet taajamien ulkopuolella, Alajoen kulttuurimaisema ja siihen liittyvät matkailuelinkeinot, sekä yritystoiminnan sijoitteluun vaikuttavat asiat – mm. teollisuusalueet.

Ilmajoen Yrittäjille liikenneyhteyksistä keskeisiä ovat kantatie 67 ja sen tuleva perusparannus sekä Suupohjan ratayhteyden parantaminen. Liikenneyhteyksien vaikutukset alueen yrityksiin sekä henkilöliikenteen sujuvuuteen on otettava huomioon ja monipuoliset liittymät mahdollistettava yritysalueille. Suupohjan radan mahdollistaminen henkilöliikenteelle tukee elinvoimaisten asumis- ja elinkeinotoimintojen toteuttamista myös kuntakeskusten ulkopuolella.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää alueen yritysten ja maatalousyritysten liiketoimintamahdollisuuksiin ja edellytyksiin sekä yritysten logistiikkaan. Kaavoituksessa tulee ottaa huomioon hitaamman liikenteen ja erikoiskuljetusten tarpeet. Maatalouden edellytysten säilyttäminen turvaa kotimaista ruuantuotantoa ja

vähentää ulkomaisen tuotannon tuontia ollen myös huoltovarmuuden kannalta oleellinen tekijä.

Maakuntakaavan osalta on tärkeä edistää myös uusien yritystoimintaa palvelevien alueiden syntymistä. Tärkeää on myös luoda edellytyksiä kehittää kyläkeskusten elinvoimaa, joka syntyy asutus- ja yrityskeskittymien laajentumismahdollisuuksista, tietoliikenneyhteyksistä sekä liikenneyhteyksistä ja turvata niitä tukeva tuleva yleis- ja asemakaavoittaminen.

Järvipohjanmaan ampumaratayhdistys

Järvipohjanmaan ampumaratayhdistys katsoo, että viheryhteystarpeen merkintä ei tule rajoittaa Järvipohjaan ampumaradan viranomaisten, reserviläisten sekä metsästys- ja ampumaharrastajien käyttöä.

Alla kuvankaappaus maakuntakaavasta ampumaradan kohdalta, minkä yli viheryhteystarve on esitettynä.

Kolun Woima ry

TUULIVOIMATUOTANTOON SOVELTUVIA ALUEITA ON LIIKAA, NE OVAT LIIAN LAAJOJA JA ON OSOITETTU LIIAN LÄHELLE ASUTUSTA

Olemme huolissamme asuinalueemme turvallisuudesta ja viihtyvyydestä kaavaluonnoksessa osoitettujen tuulivoima-alueiden toteutuessa. Lähialueellemme sijoittuvat tuulivoima-alueet Kimpilamminkangas (34), Isohaudankangas (41) ja jo tuotannossa oleva Konttisuo (9982).

Asuinalueemme on tuulivoimaselvityksen perusteella tunnistettu hiljaiseksi alueeksi, joka tuhoutuisi tuulivoimateollisuusalueiden toteutuessa. Kaikesta teollisesta toiminnasta aiheutuu melua ja häiriötä, joten lähtötilanteeseen nähden muutos on aina asukkaiden näkökulmasta merkittävä, vaikka selvitysten mukaan melulle asetetut raja-arvot eivät ylittyisi.

Lähistöllemme on parhaillaan rakennettu tai rakenteilla useampia tuulivoima-alueita, niin Keski-Suomen puolella kuin Soinin kunnan pohjoisosissa, Alajärven rajan tuntumassa. Mielestämme jo tuotannossa tai rakenteilla olevat tuulivoima-alueet riittävät yhden kunnan panostukseksi kohti vihreää siirtymää. Haittavaikutukset alue toisensa jälkeen kertaantuvat ja esimerkiksi maisemahaitat ulottuvat meille nykyisin jopa Konttisuolta ja Vahangalta saakka, yli kymmenien kilometrien etäisyydeltä, vaikka tuulivoimalat ovat lähistöllemme suunniteltuja huomattavasti matalampia ja niitä on vähemmän! Ajatus 300 metriä korkeista tuulivoimaloista puolentoista kilometrin päässä oman kodin tai mökin terassilta tuntuu puistattavalta.

Kimpilamminkangas (34)

Lähes 30 tuulivoimalan alue, joka on kaavoituksessa Soinin kunnassa ja Ähtärin kaupungissa. Voimalat sijoittuisivat lähimmillään vain noin 1,5 kilometrin etäisyydelle vakituisesta asutuksesta Kolulla sekä Isojärven vapaa-ajanasutuskeskittymästä eli liian lähelle. Hankealueen sijainti kahden kunnan rajalla, Ähtärin kaupungin alueen tehdessä kiilan Soinin alueelle, on valitettavan huono sen vuoksi, että Soinin kunnan asukkailla ei ole vaikutusmahdollisuutta Ähtärin kaupungin lopulliseen päätökseen hankkeensa toteuttamisesta. Lisäksi Ähtärin kaupunki vain hyötyy hankkeestaan samalla kun haitat aiheutuvat Soinin kunnan asukkaille.

Massiivisen kokoluokan tuulivoimahankealue vaarantaa alueen luontoarvot. Erityisen huolissamme olemme metsäpeuran sekä maakotkan elinoloista. Asiantuntijat ovat todenneet, että nykyinen tuulivoimarakentaminen voi muodostaa vakavan uhan metsäpeurakannan elinvoimaisuudelle. Luontoarvojen turvaamisen onnistuminen epäilyttää meitä myös sen vuoksi, että kaavoitusvaiheen YVA:ssa tehdyt luontoselvitykset ovat osoittautuneet puutteellisiksi, vaikka alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on nimenomaan ohjeistettu kiinnittämään erityistä huomiota ko. lajeihin. Alue sijoittuu lisäksi Natura-alueiden läheisyyteen ja sen tuntumasta on kaavaluonnoksessa osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeinä alueina sekä Iiroonjärven-Matosuon alue että Arpaisen alue. Metsäpeura on myös mainittu Matosuon Natura-suojeluperustelajina.

Hankealueen läheisyydessä on sekä Metsähallituksen että yksityisen toimijan organisoimia ennallistamissuunnitelmia. Mielestämme se kertoo siitä, että alue soveltuisi pikemminkin luontoarvojen vaalimiseen eikä teolliseen tuulivoimatuotantoon. Alueen suunnittelussa tulisi arvioida myös koko Matosuon

alueen ennallistamispotentiaali, sillä suurin osa hankealueesta on käytöstä poistettua turvetuotantoaluetta.

Alueen poikki kulkee Arpaisten vaellusreitti, joka on myös osa Eurooppalaista E6-kaukovaellusreittiä. Soinin kunta ja Ähtärin kaupunki hyödyntävät vahvasti reittiä matkailumainonnassaan, vaikka ovat kaavoittamassa sen varteen teollisen kokoluokan tuulivoimaloita. Mielestämme tämä on ristiriitaista, sillä kunnat eivät voi profiloitua luontomatkailupitäjänä ja samaan aikaan miehittää ulkoilureittien varsia tuulivoimaloilla. Tuntuu, että asukkaiden virkistysmahdollisuuksia ja viihtyisää elinympäristöä arvostetaan vain puheissa, mutta todellisuudessa ne jäävät toissijaisiksi, koska eivät tuota mitään verrattuna tuulivoimaloiden kiinteistöverotuottoihin, vaikka nämä asiat eivät edes ole vertailukelpoisia.

Huomautamme myös, että hankealueen nimi on alusta alkaen ollut virheellinen ja harhaanjohtava. Maanmittauslaitoksen Karttapaikassa hakusanalla "Kimpilamminkangas" ei löydy yhtään osoitetta tai paikannimeä.

Isohaudankangas 41

Voimalat sijoittuisivat lähimmillään noin 1,5 kilometrin etäisyydelle vakituisesta asutuksesta eli liian lähelle. Kolun ja Isojärven vapaa-ajanasutuskeskittymän osalta on huomioitava, että sekä hankkeen 34 että 41 toteutuessa asukkaat jäisivät kahden tuulivoimateollisuusalueen haittavaikutusten saartamiksi.

Hankealueen nimi on virheellinen eikä se kuvaa millään tavoin alueen sijaintia. Maanmittauslaitoksen Karttapaikassa hakusanalla "Isohaudankangas" tuloksena on yksi kohde: kohouma Halsualla, Keski- Pohjanmaalla. Hankealue sijaitsee Ähtärissä, Etelä-Pohjanmaalla. Herää epäilys, valintaanko tuulivoimatuotantoon soveltuville alueille tarkoituksella harhaanjohtavia tai tahallisesti väärin kirjoitettuja nimiä, jotta lähiseudun asukkaat eivät havahtuisi hankesuunnitelmiin liian aikaisessa vaiheessa.

Luontoarvot ovat vaarassa heikentyä, sillä alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin. Lisäksi tuulivoima-alueen tuntumasta on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä Arpaisten alue sekä suojelualueena Isojärven ja Iso-Manalaisen ympäristön suot. Tiedossamme on, että alue sijoittuu lisäksi uhanalaisen päiväpetolinnun pesän ja reviirin lähistölle, joten myös tämä tulee huomioida hankealueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Yhteenvetona toteamme, että Kimpilamminkangas (34) ja Isohaudankangas (41) eivät sovellu teollisen tuulivoimatuotannon alueiksi ja ne tulee poistaa maakuntakaavan tuulivoima-alueista.

EPÄKOHTIA MAAKUNTAKAAVAN LAADINNASSA

Maakuntakaavaa laadittaessa tiedottamiseen ja erityisesti esitettyjen tietojen asianmukaisuuteen tulee kiinnittää tarkempaa huomiota. Esimerkiksi Etelä-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden vaikutusten arvioinnissa kartat ovat epäselviä, eikä niistä pysty tunnistamaan omaa asuinympäristöään tai edes havaitsemaan, mitä merkinnät omiin elinoloihin voivat vaikuttaa. Myös tiedot lähimmistä asuinalueista ovat puutteellisia. On ikävä lukea, kuinka oma kotikylä on pyyhkäisty pois kartalta ja asukkaat sivuutettu täysin.

Suuri osa ihmisistä saattaa kokea maakuntakaavoituksen etäiseksi, vaikka se voi vaikuttaa merkittävästi kuntalaisten elinoloihin. Toivottavasti jo osallistumis- ja arviointivaiheessa asukkaiden antamien palautteiden määrä ja liittyminen lähes yksinomaan tuulivoimaan kertoo, että me tavalliset ihmiset olemme todella huolissamme elinoloistamme, ja meillä on jatkuvasti pelko joutua tuulivoimateollisuusalueiden saartamaksi.

Kaavaselostuksen esipuheessa todetaan *"Vihreä siirtymä asettaa alueidenkäytölle haasteen järjestää yhteiskunnallisesti merkittävät toiminnot nopeastikin uudesta näkökulmasta."*

Tuulivoimahankkeisiin liittyen olisi kuitenkin tärkeää muistaa, että hankkeita, joiden vaikutukset ulottuvat vuosikymmenten päähän, tulee suunnitella huolellisesti, ei kiirehtien. Toimijat rakennuttavat kokoluokaltaan yhä suurempia ja teollisempia tuulivoimaloita, joiden todellisista vaikutuksista emme vielä edes tiedä. Huolestuttavaa on, että yleiseksi tavaksi on muodostunut esittää kaavoitusvaiheessa pienempiä tuulivoimaloita melu- ja välkemallinnuksineen, mutta korvata ne rakennuslupia hakiessa suuremmilla voimaloilla, joissa kuitenkin melu- ja välkemallinnusten tulokset pysyvät samana, ja voimalat voi rakentaa yhtä lähelle asutusta. Nämä muutokset sitten hyväksytään kunnassa kritiikittä ja rakennusluvat myönnetään mukisematta, ilman ympäristölupia.

Tuulivoimalat eivät tarkoita vain vihreää siirtymää ja puhtaampaa ilmastoa. Jos kaikki ehdotetut tuulivoima-alueet toteutuvat, esimerkiksi maa-ainesten tarve on mittava. Koska ne pyritään lähtökohtaisesti aina hankkimaan hankealueelta tai sen lähistöltä, myös kiviainesten louhinta aiheuttaa valtavasti päästöjä ja haittoja erityisesti lähialueen asukkaille. Laskelmissa tulisi aina huomioida myös maankäyttömuodon muutokset aiheuttamat haitat, esimerkiksi metsäpinta-alan väheneminen voimalapaikkojen ja teiden rakentamisen myötä.

Yksittäisten hankkeiden tarkastelun sijaan on huomioitava jatkossa entistä tarkemmin laajalle ulottuvat kokonais- ja kerrannaisvaikutukset, erityisesti linnustoon, vaeltaviin lajeihin, maisemaan, ihmistenterveyteen ja elinoloihin sekä viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset. Olemme todella huolissamme, että tähän virkamiehillä tai päättäjillä ei

riitä aikaa eikä ymmärrystä. Puutteellisten tietojen pohjalta tehtyjen päätösten seuraukset ovat pitkäkestoiset ja peruuttamattomat – ja mikä surullisinta – pelottavat.

Koskuen Metsästysseura Ry.

Palaute maakuntakaava 2050-luonnokseen koskien Koskuen Ampumaradan merkitsemistä maakuntakaavaan.

Koskuen Ampumarata sijaitsee Kurikan Jalasjärven Koskuella, osoitteessa Tampereentie 1849 61720 Koskue. Ampumarata on merkittävä alueen metsästysseuroille Jalasjärvellä, Parkanossa sekä Kihniöllä. Myös reserviläiset sekä Jalasjärven Ampujat harjoittelevat radalla. Toiminta radalla on todella virkeää. Radalla järjestetään virallisia ampumakokeita useita vuodessa. Ampuradalla on voimassa oleva ympäristölupa.

Näin ollen pyydämme, että ampumarata merkataan maakuntakaavaan merkittävänä ampumaratana.

Kouran Metsästysseura Ry.

Kommenttimme Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n luonnokseen

Toivomme, Kouran Metsästysseura ry:n ylläpitämä Kouran ampumarata osoitteessa Kalliokoskentie 250, KOURA, otetaan huomioon maakuntakaavassa.

Seurallamme on tarkoitus kehittää ampumaratatoimintaa ja tämäntyyppiset kehityshankkeet ovat meidänkin puoleltamme pitkän toteutus- ja vaikutusaikavälin toimintaa.

Annan mielelläni pyydettäessä lisätietoja koskien ampumarataamme, siihen liittyvää toimintaa ja kehityssuunnitelmia.

Koura-Seura

Koura-Seuran järjestymiskokouksessa päätettiin yksimielisesti, että emme hyväksy Kouran kylän välittömään läheisyyteen suunniteltua Palopättäränmäen tuulivoimapuistoa (selvitysalue 14). Emme myöskään hyväksy, että sähkönsiirtolinjat kulkevat Kouran kylän ja Viitalankylän läpi.

Perustelut päätökselle:

- Hankealue on suunniteltu aivan liian lähelle asutusta. Useista kiinteistöstä tulee vain n. 1,5 km voimaloille. Monessa kunnassa on asetettu suojaetäisyys voimaloiden ja asutuksen välillä (esimerkiksi Ilmajoella suojaetäisyys on 3 km ja Evijärvellä 4 km). Näille paikkakunnille rakennetut voimalat ovat myös huomattavasti pienempiä kuin Kouran kylään suunnitellut voimalat.

- Kiinteistöjen arvo romahtaa: kyläläiset kantavat suurta huolta kiinteistöjen arvon romahduksesta. Suomen kokoluokassa suurimmat voimalat (korkeus 300-350m) tulevat muuttamaan kauniin maalaismaiseman pysyvästi mikäli Kouran kylä muuttuu tuulivoimateollisuusalueeksi.

- Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen: Kurjennevan lintukosteikossa on havaintoja liito-oravista, maakotkasta sekä runsas ja monipuolinen lintukanta. Lisäksi tuulivoimaloita sekä sähkönsiirtolinjoja varten kaadettaisiin useita hehtaareja metsää.

- Sähkönsiirtolinjat: valtavat sähkönsiirtolinjat menevät suoraan asutuksen vierestä. Säteilyturvakeskus (STUK) suosittelee, ettei voimajohtojen lähelle rakenneta asuinrakennuksia, sillä sähkömagneettisäteilyn vaikutuksesta erityisesti lasten terveyteen ja lisääntyneeseen leukemiariskiin on epäilyjä.

- Ääni: voimalat tuottavat jatkuvaa matalataajuista ääntä eli melua Onko melu ympäristöterveyskysymys? - Terveyskirjasto

Tuulivoimaloiden infraääni mitattavissa 40-60 km:n etäisyydellä voimaloista yli puolena mittauspäivistä | Suomen ympäristöterveys – SYTe ry

- Päästöt ympäristöön: tuulivoimalat tuottavat mikromuovipäästöjä ympäristöön kymmeniä kiloja vuodessa Tuulivoimala päästää luontoon kymmeniä kiloja mikromuoveja ja myllyjen siipiin käytetään bisfenoli A:ta – Teollisuuden ehdoillako vihreä siirtymä elää ja politikoi? - Mielipide - Maaseudun Tulevaisuus

Viitaten yllä oleviin perusteluihin esitämme, että suunniteltua Palopättäränmäen tuulivoimapuistoa (selvitysalue 14) ei rakenneta Kouran kylän välittömään läheisyyteen.

Kuorasjärven Pohjoispään Kesämökkiseura ry

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050
Tuulivoimaloiden alue 14 (Pauhusaari)

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 -luonnoksessa Pauhusaaren tuuliteollisuusalue ympäröi Kuorasjärven pohjoispään, jossa on 2,5 km matkalla järven molemmin puolin on 170 vapaa-ajan asuntoa. Monet niistä ovat neljän sukupolven käytössä, jolloin asukkaita on keskimäärin 10–20 henkilöä/vapaa-ajan asunto. Usean tuuliturbiinin pyörimisestä aiheutuvan melun, jaksollisen sykinnän sekä välke- ja maisemavaikutusten takia maakuntakaavan ei tule mahdollistaa tuulivoimaloiden rakentumista siten, että ne tulisivat olemaan järven pohjoispään pohjois-, itä- ja länsipuolella. Kuorasjärven pohjoispään asukkaiden näkökulmasta tilanne on kestämätön, jos tuulivoimalat hallitsevat maisemaa kolmella eri ilmansuunnalla.

MRL:n 5 §:n mukaan alueidenkäytön tavoitteena on mm. viihtyisän elinympäristön luominen ja luonnonarvojen säilyminen. Maakuntakaavan tulee pitää tästä huoli. Kaavaluonnoksen mukaan maakuntakaavassa panostetaan alueiden viihtyisyyteen. Edellä mainitut tavoitteet ovat ristiriidassa sen suhteen, että Kuorasjärven ympäristöä ollaan muuttamassa tuuliteollisuusalueeksi. Tämä suunnitelma on jo nyt laskenut kiinteistöjen arvoa, koska tuulivoimalat näkyisivät koko Kuorasjärven alueelle. Voimalat vaikuttavat kielteisesti myös lähialueen ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen äänimaisemassa tapahtuvien muutosten kautta. Hankkeen elinkaarta ajatellen vaikutukset ovat pitkäkestoiset.

FCG:n laatiman Ympäristövaikutusten arviointiohjelman (2022) mukaan Kuorasjärvi sijaitsee Palopättäränmäen tuulivoimahankkeen alueesta noin 1 km etelään, ja että Seinäjoen puolella etäisyys voimaloista lähimpään lomarakennukseen on noin 1,7 km ja lähimpään asuinrakennukseen noin 1,6 km. Nämä etäisyydet ovat aivan liian lyhyitä, kun ottaa huomioon voimaloiden kokoluokan – jopa 350 m.

Maakuntakaava 2050 -luonnoksessa on maininta siitä, että kaavan turvin ehkäistään melusta ja tärinästä aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja, ja että haitallisia terveysvaikutuksia ehkäistään jättämällä toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille riittävän suuri etäisyys. Maakuntakaavan rajauksesta voi kuitenkin poiketa ja tuulivoimaloita on mahdollista rakentaa myös kaava-alueen ulkopuolelle. Kuorasjärvellä on vaarana käydä juuri näin, koska Palopättäränmäen tuulivoima-alueen alustava rajaus on kaavarajauksen eteläpuolella eli lähempänä asutusta.

Ilmajoen Santavuoren tuuliteollisuusalueen kupeessa asuvat asukkaat ovat todenneet, että kun tuulee voimaloista päin, niin tuulimyllyjen äänet kuuluvat ja aaltoileva kohina on voimakasta ja häiritsevää (Ilkka-Pohjalainen 19.2.2023). FCG:n laatiman Etelä-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden vaikutustenarvioinnin (2022) mukaan neljäsosa Pauhusaaren alueesta sijoittuu tutkimuksessa tunnistetulle hiljaiselle alueelle. Kuorasjärvellä ei ole olemassa olevia melulähteitä, ja ihmisten tuottama äänimaisema on vähäinen. Hiljaisuudella on iso merkitys osana viihtyisää elinympäristöä. Järvellä on huomioitava myös se, miten hyvin ääni kantaa vettä pitkin useiden kilometrien päähän. Tuulivoimaloiden rakentuminen muuttaisi hankealueen ja

sen lähiympäristön kaupunkimaiseksi meluympäristöksi. Monet vapaa-ajan asunnot ovat lautarakenteisia, eivätkä niiden äänieristeet vastaa omakotitalojen äänieristystä. On hyvin todennäköistä, että näissä asunnoissa tuulivoimalamelu ylittää yöaikaan STM:n asetuksen 545/2015 sisätilamelun rajan 30 dB.

Vaikka Pauhusaaren alueen on todettu soveltuvan tuulivoiman tuotantoon, on maakuntakaavaan tehtävä muutoksia ja poistettava vähintään Kuorasjärven itä- ja länsipuolella olevat "sakarat". Järven koillispuolella Kuhjonnevalla sijaitsevat Niemi-Hukkalan Metsästysseuran laavu sekä pitkospuut, jotka uusittiin viime vuonna talkootyönä. Lisäksi Pohjoispään itäpuolinen alue on kaavaluonnoksessa merkitty matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhykkeeksi, jonka suunnittelussa on huomioitava maisema- ja luontoarvot. Länsipuolelle kaavoitetulla alueella on Raatonevan suojelualue. Lisäksi kaavalla on erityisesti turvattava sääksien ja maa- ja merikotkien reviirit järven pohjoispuolella, ja niiden lennot pesimäalueelta järven pohjoispuolelta ruokailualueelle Kuorasjärvelle kuin myös TV-lähetysten näkyvyys Lapuan lähetinasemalta.

Lapuan Riistanhoitoyhdistys, Lakeuden riistanhoitoyhdistys, Haapakosken Metsästäjät ry, Kurjennevan eränkävijät ry

Lausunto koskee Lapuan eteläosiin ja osin naapurikuntiin rajattua **Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeää aluetta**, sekä yleisemmin metsästyksen osuutta maakuntakaavassa. Tämän lausunnon Havaintoja -osiossa tuodaan esille laajemminkin alueeseen liittyviä seikkoja.

Kyseinen luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue -merkintä luettelee alueella sallitut toimenpiteet, kuten maa- ja metsätalouskäytön, maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen asutuksen, matkailupalvelujen kehittämisen sekä jokamiehenoikeudella tapahtuvan virkistyskäytön. Koska luettelo on varsin yksityiskohtainen ja koska siitä puuttuu maininta metsästyksen ja siihen liittyvän riistanhoidon sallimisesta alueella, on ilmeistä, että metsästys ja riistanhoito halutaan sulkea pois alueella sallittujen asioiden luettelosta. Mikäli rajoitus astuisi voimaan, vaikuttaisi se kaikkiaan noin 600 metsästäjän virkistystoimintaan kyseisellä alueella (600 on alueella oikeuksia omaavien metsästysseurojen yhteinen jäsenmäärä).

Lausuntonamme esitämme, että metsästys ja siihen liittyvä riistanhoito tulee olla mainittuna alueella sallittujen asioiden luettelossa tai vaihtoehtoisesti poistaa aluerajaus maakuntakaavasta.
Yleisemminkin katsomme, että maakuntakaava jättää kokonaan huomiotta metsästyksen ja siihen liittyvän riistahoidon. Tätä on pidettävä suurena puutteena, sillä lähes koko Etelä-Pohjanmaa on metsästyskäytössä metsästyslain sallimilla alueilla ja

on noin 25000 aktiivien metsästäjän merkittävin luonnon virkistyskäytön muoto. Metsästys on myös taloudellisilta arvoiltaan varsin mittavaa toimintaa. Metsästys on ollut oleellinen osa ihmistoimintaa jääkauden jään vetäytymistä seuraten koko Suomessa ja on ollut keskeinen syy asutuksen leviämiseen alueille. Metsästys ei ole millään tavalla ristiriidassa luonnon kanssa, vaan on aina ollut osa luonnon normaalia kiertokulkua ja uusiutuvien luonnonvarojen käyttöä. Metsästys tulee huomioida kaikessa luonnon käytön suunnielussa koko maakunnan alueella.

Havaintoja esitetystä luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeästä alueesta
Aluerajaus kattaa yli 10000 ha:n alueen. Sitä perustellaan tavallista korkeammilla luonnon monimuotoisuusarvoilla ja että alue on keskeinen erilaisten luonnon yhdyskäytävien kannalta. Alueelle esitetään kuntalaisten virkistysaluetta, ja alueelle on jo perustettu luonnonsuojelualueita. Alue on keskeisiltä osiltaan ihmistoiminnalla muokattua suo- ja metsäaluetta ja on merkittävästi enemmän ihmisentoimesta muutettua luontoa, kuin ovat vastaavankokoiset suo- ja metsäalueet Etelä-Pohjanmaalla. Alueella on vain muutama hehtaari luonnontilaista aluetta.

Virkistysalueesta
Vaikuttaa siltä, että esitetty virkistysalue on kuntalaisten kannalta huonosti saavutettavissa, koska valtaosa asutuksesta on vähintään seitsemän kilometrin etäisyydellä (linnuntietä) ja taajamamainen asutus on 10–15 km (linnuntietä) etäisyydellä. Lisäksi alue ei omaa mitään erityisiä luontoarvoja vaan on pääosin karuhkoja turvekangasmuuttumia ojituksineen ja kivikkoisine mäkineen. Liikkuminen alueella ei ole erityisen helppoa. Myöskään tieyhteydet alueelle eivät edistä helppoa saavutettavuutta

Kuvakaappaus alueesta

Alueen soista
Alueen suot ovat pääosin tavanomaisen metsätalouskäytön mukaisessa tilassa. Lisäksi alueella olevista soita on tulvasuojelun vesistöjärjestelyjen takia kanavoitu n. 50 vuotta sitten. Kanavilla ohjataan sulamisvesiä alueen tekoaltaisiin varsin laajoilta alueilta ja kanavat ovat muuttaneet pysyvästi kaikkia muita suoalueita
paitsi Isonevaa alueen koillisosassa. Kanavat on kaivettu yli 10 m leveiksi ja vaikutukset näkyvät useiden kymmeninen metrien etäisyydelle suon painumisena ja puuston

kasvuna. Kanavat läpäisevät alueelle perustetut suojelualueet ja jatkuvat useita kilometrejä alueelta ylöspäin.

Alueen vesialueet
Alueella on kaksi tekoallasta, Hirvijärven tekoallas ja Varpulan tekoallas, jotka on rakennettu Lapuanjoen tulvasuojelutarkoituksiin runsaat 50 vuotta sitten. Hirvijärven tekoallas on muodostettu vanhan Hirvijärven ympärille pitkillä useita kilometrejä pitkillä patorakenteilla (länsi- ja luoteisosat), vesi on nostettu mm. alueella olleille suo-, metsä ja peltoalueille, joista turvelautat ovat nousseet pintaan ja liikkuneet tuulten kuljettamina. Vesipinta-ala on n. 15,3 km2 ja sillä on sallittu säännöstelyväli 4,7m. Altaaseen liittyy n. 10MW vesivoimalaitos. Varpulan tekoaltaan pinta-ala on n. 4,5 km2 ja on rakennettu länsi- ja pohjoisosiltaan patoamalla sekä nostamalla vesi mm. alueella oleville suo- ja metsäalueille. Tekoallas sijaitsee noin kolme metriä Hirvijärven tekoallasta ylempänä ja sen sallittu säännöstelyväli on 4 m.

Alueen merkitys yhdyskäytävinä
Alueella on esitetty sijaitsevaksi luonnon yhdyskäytäviä. Merkittävä osa yhdyskäytävistä (koko kaavaluonnoksessa) on piirretty koillis – lounas suuntaan. Tässä suunnassa liikkuvat lähinnä metsäpeurat
(mutta Suomenselällä), hirvet vaeltavat pääosin luode – kaakko -suunnassa. Alue ei muodosta erityistä yhdyskäytävien solmukohtaa. Alueen vesistöjärjestelykanavat muodostavat merkittävän liikkumisesteen pienemmille eläimille ja ihmiselle lähes ympäri vuoden.

Yhteenveto
Yllä olevilla perusteluilla katsomme, että suunnitellun aluerajauksen poistamisella ei ole luonnon ja sen virkistyksen kannalta merkitystä nyt eikä tulevaisuudessa.

Metsänhoitoyhdistys Suomenselkä

Lausunto Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan luonnoksesta.

Metsänhoitoyhdistys Suomenselkä ry esittää Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 -luonnoksesta mielipiteenään seuraavaa:

Luonnoksen kohta 6.6. Viherrakenne

Omaisuuden suojan murentuminen huolettaa metsänomistajia. Tähän liittyvät uhkakuvat ja jo tämänhetkinen todellisuuskin tulevat esille päivittäin metsänomistajien kohtaamisissa. Maanomistajan oikeus päättää omaisuutensa käytöstä on säilytettävä.

Lainsäädännöllä ja sertifikaateilla ohjataan metsien käsittelyä. Lisäksi vapaaehtoiset metsiensuojelun keinot ovat jo käytössä. Lisäksi pienipalstainen metsänomistusrakenteemme tukee monimuotoisuuden tarpeita.

Maakuntakaavalla ei tule aiheuttaa ylimääräistä byrokratiaa ja kustannuksia metsien omistamiseen ja käsittelyyn. Tästä syystä kaavasta tulee poistaa epämääräisesti määritellyt viheryhteystarpeet. Vaikka kaavaluonnoksessa on mainittu, ettei tästä aiheudu metsänhoidollisia rajoituksia, merkintään tullaan viittaamaan muussa kaavoituksessa ja seurauksena on tulkintojen sekamelska. Kaavamerkintöihin viittaavat rajoitukset tulevat aiheuttamaan myös metsien omistusoikeuden rajoituksen kautta viriäviä korvausvaatimuksia. Metsänomistajien myönteistä suhtautumista laajoihin ja arvokkaisiin jokamiehenoikeuksiin ei tule vaarantaa yhteiskunnan toimin.

MTK-Etelä-Pohjanmaa

LAUSUNTO ETELÄ-POHJANMAAN MAAKUNTAKAAVAN 2050 LUONNOKSESTA

MTK-Etelä-Pohjanmaa on tutustunut otsikossa mainittuun asiakirjaan. Lausuntonamme esitämme kunnioittaen seuraavaa:

MTK-Etelä-Pohjanmaa on arvioinut asiakirjaa erityisesti maataloustuotannon ja elintarvikeklusterin sekä maanomistajan näkökulmasta. MTK-Etelä-Pohjanmaa pitää myönteisenä, että maakuntakaavan valmistelu on ollut varsin avointa ja osallistavaa. MTK-Etelä-Pohjanmaa katsoo, että maakuntakaavaluonnoksen merkinnät ovat enimmäkseen maakunnan kehittämistä ja hyvinvointia tukevia, mutta muutamat kohdat vaativat kuitenkin vielä korjauksia.

Kaavaluonnoksen luku 6.6 ”Viherrakenne”

MTK-Etelä-Pohjanmaa toteaa, että runsas vuosi sitten Maankäyttö- ja rakennuslakia valmisteltaessa ympäristöministeriö esitti kaavamääräyksiksi viheralueita ja viherkäytäviä. Lakiesitys kuitenkin kaatui tältä osin, koska tällaisten merkintöjen katsottiin olevan vaikutuksiltaan epäselviä, loukkaavan maanomistajien oikeusturvaa ja johtavan pahimmillaan korvauksettomaan suojeluun.

Nyt Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaan esitetään kuitenkin vastaavia kyseenalaisia kaavamerkintöjä (kaavaselostus s. 127-128 ”Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue” ja s. 129-131 ”Viheryhteystarve”).

MTK-Etelä-Pohjanmaa ei hyväksy, että maakuntakaavaan tulee sellaisia viherrakennetta, viherkäytäviä tai luontoarvoja koskevia merkintöjä, jotka eivät nykyisen lainsäädännön mukaan ole ehdottoman pakollisia. MTK-ETP katsoo, että kaavan valmistelussa olevat taustaselvitykset ovat riittäviä ja täyttävät yleisen ”informaatiotarpeen”.

MTK-Etelä-Pohjanmaa vaatii, että maakuntakaavasta poistetaan kaavamerkintöinä "Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue" (s. 127-128) ja "Viheryhteystarve" (s. 129-131).

MTK-Etelä-Pohjanmaa katsoo, että maakuntakaavan tulee olla mahdollistava eikä maakuntakaava saa olla suojelukeino. Suojelua voidaan toteuttaa valtakunnallisten suojeluohjelmien kautta, joissa ohjelmien rahoitus, suojelun kriteerit sekä luontoarvojen ja suojelutarpeiden objektiivinen arviointi on hoidettu asianmukaisesti. Virallisissa suojeluohjelmissa voidaan myös suojelutarpeet suhteuttaa paremmin sekä suojelutarpeiden että kustannustehokkuuden näkökulmasta.

MTK-Etelä-Pohjanmaa katsoo, että tehdyt taustaselvitykset riittävät dokumentoimaan ja kuvaamaan eri luontoarvoihin liittyviä havaintoja. Itse kaavamerkintöjä ei tule niiden pohjalta tehdä. MTK-Etelä-Pohjanmaa muistuttaa, että erilaiset luontoarvot otetaan lainsäädännön mukaan huomioon tapauskohtaisesti mm. erilaisia ympäristö- ja rakentamislupia harkittaessa tai eri lainsäädännön mukaan tehtävissä suojelupäätöksissä.

Yksityiskohtaisempi perustelu

MTK-Etelä-Pohjanmaa katsoo, että maakuntakaavan viheralue- ja viheryhteysmerkinnät johtaisivat pahimmillaan korvauksettomaan suojeluun ja maaomistajien oikeuksien korvauksettomaan rajoittamiseen, koska merkinnät ohjaisivat vahvasti viranomaistoimintaa. Maakuntakaavoitus kuitenkin ohjaa yksityiskohtaisempaa kaavoitusta ja viranomaisten toimintaa. Esim. kunnan ympäristösihteeri tai rakennuslupaviranomainen voivat tulkita maakuntakaavamerkintöjä ehdottomina esteinä maaseudun elinkeinojen normaaleille hankkeille.

Myös esimerkiksi puunostajat voisivat julkisuuden paineen alla vetäytyä alueilta, jos julkisuudessa ruvetaan käymään keskustelua, että tavanomaiset metsätalouden hakkuut uhkaavat luonnon monimuotoisuutta tai viheryhteyksiä. Molemmista edellä mainituista ilmiöistä on runsaasti havaintoja viime vuosilta.

MTK-Etelä-Pohjanmaa korostaa lisäksi sitä, että edellä mainittuja ongelmia ei poista se, että "luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue" ja "viheryhteystarve" -merkintöjen kuvauksessa ja suunnittelumääräyksessä on esitetty, että maa- ja metsätalouskäyttö sallitaan.

MTK-Etelä-Pohjanmaa muistuttaa myös seuraavista näkökohdista:

Etelä-Pohjanmaa kärsii maakuntana väestön vähenemisestä. Maakunnan bkt-luvut ovat maamme maakunnista alhaisimpia. Kaikkien maakunnan toimijoiden tulisi edistää maakunnan selviämistä suurista haasteista. Kyseenalaisilla kaavamerkinnöillä ei tule luoda tilannetta, että maakunnan elinkeinoille, kilpailukyvylle ja työllisyydelle synnytetään mahdollisia uusia uhkia kaavamerkintöjen kautta.

Maakuntakaavan perusteluissa viitataan muutamissa kohdin valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin. MTK-EP katsoo, että valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat käytännössä olleet kaupunkilähtöistä keskittämispolitiikkaa. Tämä on maassamme monilla alueilla johtanut haja-asutusalueiden ja maaseudun merkittävään heikentämiseen ja kurjistamiseen. Tämän kaltaisen keskittämispolitiikan ideologiset tavoitteet eivät saa olla osana oman maakuntamme kaavoituksen tavoitteita.

Luku 6.2.3 Sähkönsiirto

MTK-Etelä-Pohjanmaan haluaa lausua kiitoksen luonnoksen luvussa 6.2.3 (s.46-47) esitetyistä sähkönsiirtolinjoja koskevista kirjauksista. Kaavaluonnoksessa esitetty tavoite, että sähkölinjojen haittavaikutukset olisivat maa- ja metsätaloudelle mahdollisimman vähäiset, on perusteltu. MTK-Etelä-Pohjanmaa muistuttaa, että tähän ongelmakenttään liittyy myös tarve korjata nykyistä lunastuslainsäädäntöä sekä ottaa käyttöön T-pylväät eli ns. "tannenbaum" -tyyppiset vähemmän maapinta-alaa vaativat pylväs- ja linjaratkaisut.

MTK-Alahärmä, MTK-Kauhava, MTK-Kortesjärvi ja MTK-Ylihärmä

Tuemme ja yhdymme täysin MTK-Etelä-Pohjanmaan tekemään perusteellisen selvityksen tuloksena syntyneeseen lausuntoon, jonka pääkohdat ovat esitetty julkaisussa:

https://etela-pohjanmaa.mtk.fi/-/lausunto-etel%C3%A4-pohjanmaan-maakuntakaavan-luonnokseen

Omalta toiminta-alueeltamme kuitenkin haluamme vielä erityisesti korostaa aluettamme halkovan viheryhteysmerkinnän mahdollisia vaikutuksia maa- ja metsätaloustuotantoomme. Pahimmillaanhan ne voisivat rajoittaa kohdalle osuvien tilojen tuotantotoimintaa ja laajennushankkeita. Mielipiteenämme esitämmekin, että viheryhteysmerkinnät tulisi poistaa tulevasta maakuntakaavasta. Monelta osaltaan isoista haasteista kärsivät toimialat eivät tarvitse tulevaisuuteensa enää lisähaasteita toimintaedellytyksiä horjuttamaan.

MTK-Alajärvi

MTK-Alajärven lausunto Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaan 2050:

MTK-Alajärvi vaatii, että Alajärven alueella olevat viherkäytävät ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet tulee poistaa kaavasta, koska näistä ei makseta maanomistajille korvauksia ja tämä on räikeä yksityiseen omaisuuteen puuttumista ilman korvausta. Nämä viherkäytävät ja luonnon monimuotoisuuden tärkeät alueet eivät ole lainsäätäjän mukaan pakollisia maakuntakaavaan. Nykyinen maa- ja metsätalous on mahdollistanut ja synnyttänyt nykyiset luontoarvot ja se pitää riittää. Jos korvauksettomia luontoarvo merkintöjä tulee kaavaan, niin aavistushakkuut lisääntyvät kyseisillä alueilla, koska kaavamerkinnät tulevaisuudessa rajoittavat maa- ja metsätalouden harjoittamista alueella vaikka kaavanlaatijat väittävät muuta. Alue on

hyvin metsäistä seutua, niin se ei tarvitse kaavamerkintään viherkäytäviä ja eläimillä sekä kasveilla on yhtenäiset alueet liikkua, ilman kaavaan merkittävää viherkäytävää.

Kolmannet osapuolet voivat käyttää kaavamerkintää lyömäaseena laillista maa- ja metsätalouden harjoittamista vastaan ja pahimmillaan estää esimerkiksi saamasta puukauppa tarjouksia puun ostajilta. Suomessa on jo runsaasti esimerkkejä, että puunostajat voivat vetäytyä julkisen paineen alla alueilta, joissa tavanomaiset metsätalouden hakkuut uhkaavat luonnon monimuotoisuutta tai viheryhteyksiä. Nyt löytyy internetistä tietoa, kuinka tietyt tahot ajavat viherkäytäville/ekologisille käytäville avohakkuu kieltoa ja viherkäytävän leveys pitää olla 900- 2000 metriä leveitä heidän mielestä. Kaavamerkintä "viheryhteydet ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue" voi tulevaisuudessa johtaa suojeluun tai rajoituksiin ilman korvausta maanomistajille.

MTK-Alajärvi ei tule hyväksymään kaavamerkintää maakuntakaavassa "viheryhteydet ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue" Alajärven alueella. Vapaaehtoisia suojelutoimenpiteitä voidaan jatkossa tehdä ilman kaavamerkintöjäkin yhdessä maanomistajien kanssa, eikä väkisin "sosialisoida" toisten omaisuutta kaavamerkinnöillä. On käsittämätöntä, että tuhansia hehtaareita pistetään harmaaseen suojeluun ilman korvausta maanomistajille (esim. Orasenjoen alue).

Voimajohto, yhteystarve Seinäjoki - Alajärvi, tulee esittää kaavassa olemassa olevaan johtokatuun, missä kulkee nykyisin 400 kV ja 110 kV linjat. Ennen kuin uusi 400 kV linja rakennetaan uuteen paikkaan, niin ensiksi pitää määrätä kaavassa nykyinen 110 kV linjan korvattavan 440 kv linjalla ja sen alle sijoittaa 110/440 kV linja. Linja tolpat pitää olla korkeammat ja näin ei tarvi johtokatua leventää. Nykyiseen johtokatuun sopii näin ollen 3 voimalinjaa. Peltoalueilla pitää käyttää haruksettomia pylväsmallia. Muissakin linjakaduissa pitää eri toimijat pakottamaan tekemään yhteistyötä, eikä jokaista tuulipuistoa varten tarvitse rakentaa uutta linjaa Möksyyn.

Kaavan pitää mahdollistaa eikä rajoittaa lainsäädäntöä enempää.

MTK-Kauhajoki

MTK-Kauhajoki käyttää mahdollisuutensa lausua kaavaluonnoksesta ja esittää mielipiteensä seuraavasti.

2.4 Maakunnan nykytila

Saavutettavuus ja palvelut

"Kunnossapidon ja parantamisen vähäiset määrärahat tuovat haasteita erityisesti alemman asteisen tieverkon ylläpidolle ja sitä kautta yritysten saavutettavuudelle ja alkutuotannon tuotteiden kuljetusketjuille. "

-Kauhajoen alueella tieverkon merkitys korostuu myös naapurikuntien läpikulkuliikenteen tarpeisiin, niin alkutuotannon, ruoan, energian, metsätalouden kuin näiden kaikkien liitännäistenkin tarpeisiin.

Elinkeinoelämä

"Etelä-Pohjanmaa on ruokamaakunta, jossa asuu 3,5 % Suomen väestöstä, 35 %Suomen broilereista ja alueella tuotetaan yli 20 % Suomen lihasta (nauta, sika,lammas). Maakunnan osuus Suomen viljantuotannosta on 15 % ja perunan tuotannosta 20 %. Tuotannosta kaksi kolmasosaa kuljetetaan maakunnan ulkopuolelle. Alkutuotannon lisäksi maakunnassa on kansallisesti merkittävä ruoka-alan jalostuksen ja elintarviketeollisuuden keskittymä. Etelä-Pohjanmaan osuus Suomen elintarviketeollisuuden liikevaihdosta on 16 % (1,8 mrd. euroa, 2020).

Elintarviketeollisuuden investoinnit vuosien 2010–2019 välillä olivat lähes 500 milj.euroa. Vain Uudellamaalla investointien määrä oli korkeampi. Kokonaisuutena ruoka-alan alueellinen merkitys on Etelä-Pohjanmaalla maan suurin, millä on lisäksi merkittävä välillinen vaikutus myös muiden toimialojen työllisyyteen"

-Maidontuotanto etelä-pohjanmaalla v2021 oli 12,7% koko suomen maidontuotannosta. Kurikka koko maan toiseksi suurimpana maidontuottaja paikkakuntana 59milj. litralla

-Maatalouden jalostava teollisuus merkittävää etelä-pohjanmaalla

Energiantuotanto ja ilmastopäästöt

"Maakunnan kokonaisenergian käyttö on yli 8 TWh vuodessa. Vuonna 2019 EteläPohjanmaa tuotti 44,9 prosenttia käyttämästään energiamäärästä. Energiasektorin murros koskettaa erityisesti Etelä-Pohjanmaata, jossa merkittävä osa energiasta tuotetaan edelleen uusiutumattomilla polttoaineilla. Tyypillistä maakunnalle on myös laaja metsäenergian käyttö esimerkiksi maatiloilla ja kunnallisissa lämpölaitoksissa."

-Puusta ja turpeesta saatavan energian käytön mukanaan tuoma työllistävä vaikutus on merkittävä alueella. Lisäksi kasvihuoneitten tarpeisiin ja myös vientiin tuotettava kasvuturve ja maatalouden tarpeisiin tuotettava kuiviketurve on korvaamattomia tuotteita laadukkaan, turvallisen ja terveellisen ruoan takaamiseksi.

"Tuulivoimalla tuotetun sähkön osuus maakunnan sähköntuotannosta on 45 % ja osuus on kasvanut voimakkaasti viime vuosien aikana (428 GWh 2019 vrt. 0 GWh 2010), joten tarve löytää sopivia sijainteja suurille tuulivoimapuistoille on merkittävä myös

lähivuosien aikana. Energiamurroksen myötä maakunnassa tulee lähivuosina vapautumaan tuhansia hehtaareja entisiä turvetuotantoalueita jälkikäyttöön."

-Tuulivoiman rakentamisen tulisi keskittyä lähelle tarvitsijaa, eli kasvukeskuksien ja suurien kaupunkien välittömään läheisyyteen.

Luonto- ja kulttuuriympäristö

"Eteläpohjalaisilla on mahdollisuus virkistäytyä kaupunkien ja taajamien lähivirkistyskohteiden lisäksi kattavassa ulkoilualueiden ja -reittien verkostossa, jota eri toimijat kehittävät jatkuvasti. Maakunnassa on lisäksi muun muassa kaksi kansallispuistoa sekä yksi Unesco Global Geopark -alue: Lauhanvuori –Hämeenkangas Geopark. Hakuprosessi toisen Unesco Global Geoparkin saamiseksi on käynnissä.

Eteläpohjalaisen kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin lukeutuvat mm. jokilaaksojen viljelylakeudet, talonpoikainen rakennuskulttuuri, yritys- ja liiketilojen sekä nuorisoseurantalojen runsas määrä.

Eteläpohjalainen kulttuuriympäristö on murrosvaiheessa. Alueelle ominaisten jokilaaksojen ja viljelylakeuksien maisema muuttuu erityisesti tuulivoimarakentamisen myötä. Väestön keskittyessä suurimpiin asutuskeskuksiin maaseututaajamien ja kylien rakennuskanta rapistuu sekä erityisesti arvokkaan talonpoikaisen ja modernin rakennusperinnön määrä vähenee huolestuttavalla vauhdilla."

-Tuulivoiman ja siihen liittyvien sähkönsiirtolinjojen rakentamisen näkyvyys luonnossa on valitettavan suurta. Maiseman muuttumisen vaikutuksen pienentämiseksi tulisi rakentaminen keskittää lähelle tuotannon kuluttajaa.

<u>3.1 Maankäyttö- ja rakennuslaki</u>

"Maakuntakaavoituksen taustalla tärkeimpänä ohjenuorana on maankäyttö- ja rakennuslaki, joka

määrittelee maakuntakaavan osaksi alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä -asetuksessa (MRL § 28-30 ja MRA § 9-10) säädetään kaikista maakuntakaavaan kuuluvista asiakirjoista ja niiden tarpeellisesta sisällöstä.

MRL:n 5 §:ssä on säädetty alueidenkäytön suunnittelun tavoitteet. Tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää:

1) turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan ja eri väestöryhmien, kuten lasten, vanhusten ja vammaisten, tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista;
2) yhdyskuntarakenteen ja alueiden käytön taloudellisuutta;

2 a) riittävän asuntotuotannon edellytyksiä, (29.12.2006/1441)
3) rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista;
4) luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä;
5) ympäristönsuojelua ja ympäristöhaittojen ehkäisemistä;
6) luonnonvarojen säästeliästä käyttöä;
7) yhdyskuntien toimivuutta ja hyvää rakentamista;
8) yhdyskuntarakentamisen taloudellisuutta;
9) elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja toimivan kilpailun kehittymistä; (6.3.2015/204)
10) palvelujen saatavuutta; sekä
11) liikenteen tarkoituksenmukaista järjestämistä sekä erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiä.

MRL:n 28 §:ssä on määritelty maakuntakaavan sisältövaatimukset.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden lisäksi kaavan laadinnassa on kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin sekä mahdollisuuksien mukaan kaava on yhteen sovitettava maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoituksen kanssa. Luonnonsuojelulain (1096/1996) 7 ja 77 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -päätösten sekä 32 §:ssä tarkoitettua maisema-aluetta koskevien perustamispäätösten tulee olla ohjeena kaavaa laadittaessa.

Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota:

1) maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen;
2) alueiden käytön ekologiseen kestävyyteen;
3) ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin;
4) vesi- ja maa-ainesvarojen kestävään käyttöön;
5) maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;
6) maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen; sekä
7) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyyteen.

Kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Kaavaa laadittaessa on selvitettävä, kenen toteutettavaksi kaava ja sen edellyttämät toimenpiteet kuuluvat."

-Kaavaa laadittaessa on huomioitava, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta taloudellista haittaa.

- Kaavan tulee edistää turvallisen, terveellisen ja viihtyisän, elin- ja toimintaympäristön luomista.

3.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

"- Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.
- Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö ja terveyshaittoja.
- Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys tai riskit hallitaan muulla tavoin.
- Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset, kemikaaliratapihat ja vaarallisten aineiden kuljetusten järjestelyratapihat sijoitetaan riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista.
- Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet, ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet."

-Haittojen ja riskien minimoimiseksi tulee jättää riittävät etäisyydet varmuuskertoimin olemassa oleviin ja suunnitteilla oleviin maatalouden tuotantorakennuksiin sekä toimintaympäristöihin.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

"Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä."

-Olemassa olevien elinkeinojen tulevaisuus ja jatkuvuus turvattava.

Uusiutumiskykyinen energiahuolto

"- Varaudutaan uusiutuvan energiantuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.
- Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä."

-Energian tuotanto rakennettava lähelle kuluttajaa.

-Sähkön siirto olemassa olevia johtokäytäviä hyödyntäen. Lunastusmenettelyn sijaan otettava käyttöön vuokrausmenettely maanomistajien yhdevertaisen kohtelemisen turvaamiseksi

3.5 Maakuntakaavan tavoitteet

"Liikenne ja teknisen huollon verkostot

Toimivat teknisen huollon yhteydet mahdollistavat uusiutuvan energian kasvun sähkönsiirtoyhteyksiä sekä uusia energiaverkkoja, esimerkiksi kaasu- ja vetyverkostoja, kehittämällä. Lisäksi toimivia yhteyksiä edistetään tietoliikenneyhteyksiä kehittämällä.

Luonnonvarat ja energiantuotanto

Maakuntakaavalla pyritään luonnonvarojen kestävään käyttöön edistämällä pinta- ja pohjavesien hyvän tilan saavuttamista sekä yhteensovittamalla luonnonvaroihin ja elinympäristöihin kohdistuvia käyttöpaineita. Maakuntakaavalla tuetaan mineraalien, kaivannaisten ja turvemaiden kestävää käyttöä varmistaen raaka-aineiden riittävä saatavuus. Etelä-Pohjanmaan vahvaa biotaloutta pyritään edistämään turvaamalla maa ja metsätalouden toimintaedellytykset sekä niihin kytkeytyvien elinkeinojen kehittäminen. Maakuntakaavan avulla mahdollistetaan kiertotalouden periaatteiden käyttöönotto ja toteutuminen eri toimintojen osana. Etelä-Pohjanmaahan merkittävästi vaikuttavan energiamurroksen osalta maakuntakaavalla luodaan mahdollisuudet päästöttömän energiantuotantojärjestelmän syntymiselle ja tuetaan uusiutuvan energian ratkaisuja, kuten tuulivoiman rakentumista."

-Maakuntakaavan tavoitteissa ja suunnittelussa toistuvasti ilmenevä uusiutuvan energian tuotannon ja energian siirtolinjojen rakentaminen ja kasvu kohdistuu koskemaan ensisijaisesti maa ja metsätalouden toimijoiden hallinnoimia maa-alueita. Maa ja metsätalouden toimijat otettava paremmin huomioon kaavoituksen edetessä, maa-alueiden hallinnan siirto muodostettava ensisijaisesti vuokraamalla ja lunastusperiaatteesta luovuttava kokonaan.

6.2.1 Liikenne

"Liikenneväylien ja liittymien suunnittelussa ja toteutuksessa tulee huomioida vaikutukset ympäröivään maankäyttöön sekä kulttuuriympäristö-, maisema-, luonto- ja virkistysarvoihin. Lisäksi on huomioitava ulkoilureittien ja ekologisen verkoston kannalta tärkeiden viheryhteyksien jatkuvuuden turvaaminen. Suunnittelussa on otettava huomioon tie- ja rataverkon liikennemäärät, liikenteen sujuvuus ja kasvu sekä liikenneturvallisuus."

-Maa- ja metsätalouden toimijoiden tarpeet otettava huomioon liikenteen kaikessa suunnittelussa ja toteutuksessa.

-Liikenneväylien ja liittymien rakentamisen ei tule pilkkoa ydinmaaseudun toimintaympäristöä kohtuuttomasti.

6.2.3 Sähkönsiirto

"Sähkönsiirtolinjojen toteutuksessa on huomioitava vaikutukset kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta arvokkaisiin alueisiin sekä virkistys-, luonnonsuojelu- ja Natura 2000- alueisiin. Sähkönsiirtolinjat tulee toteuttaa maa- ja metsätalouden harjoittamisen kannalta mahdollisimman vähäisin vaikutuksin. Lähekkäin sijoittuvien tuulivoimala- ja aurinkovoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa."

-Sähkönsiirtolinjoina käytettävä ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä. Uudet linjaukset on suunniteltava ja toteutettava niin ettei olemassa olevien elinkeinojen harjoittamiseen kohdistu kohtuuttomia vaikutuksia. Pylväiden sijoittelussa otettava huomioon maanomistajien toiveet.

6.2.4 Energiantuotanto

"Alueidenkäytön ja toimenpiteiden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota maankäytön vaatimiin energiantuotannon ratkaisuihin uusiutuvia energialähteitä hyödyntäen. Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimala-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimala-alueita, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia. Maakuntakaavassa osoitettujen aurinkoenergian tuotantoon soveltuvien alueiden ulkopuolelle voidaan sijoittaa aurinkovoima-alueita yksityiskohtaisempaan suunnitteluun ja vaikutusten arviointiin perustuen. Aurinkovoima-alueet pyritään sijoittamaan muille kuin metsäalueille. Tuulivoimala-alueiden ja aurinkoenergian tuotantoon soveltuvien alueiden yhteyteen voidaan sijoittaa energianvarastoinnin järjestelmiä ja rakenteita niiden maisema-, kulttuuriympäristö- ja luontovaikutukset sekä ihmisten elinoloihin kohdistuvat vaikutukset huomioiden. Energiansiirtoa, esim. vedyn, bio- tai maakaasun siirtoa, voidaan kehittää maakunnan alueella yksityiskohtaisempaan suunnitteluun ja vaikutusten arviointiin perustuen."

-Uusiutuvan energian rakentamisen tulee tapahtua maakuntakaavan rajaamana. Kuten turvetuotannon osalta on muualla luonnoksessa mainittu, ei maakuntakaavan tule automaattisesti toimia lupana myöskään tuulivoima- tai aurinkoenergia alueitten rakentamiseen, vaan rakentamisen tulee tapahtua tarkempien selvitysten pohjalta yhteistyössä vaikutusalueen elinkeinojen, asukkaiden ja maanomistajien kanssa.

-Niin turvetuotannon kuin tuulivoiman ja aurinkoenergiankin tuotannon tulee rakentua luonnon, ympäristön, olemassa olevat elinkeinot ja asukkaat huomioiden. Tähän parhaana ratkaisuna todettu ympäristöluvan vaatimus tulisi vaatia myös kaikilta tuulivoima ja aurinkoenergia tuotanto alueilta, näin voitaisiin vaikuttaa tehokkaasti kunkin alueen erityisominaisuuksien pohjalta.

-Energiatuotannon laajenemisen yhteisvaikutuksia tulisi tarkastella ensisijaisesti maakunnan asukkaat, elinkeinot ja maanomistajat huomioiden.

-Myöhemmin esille tulevien uusien hankkeiden tulisi rajautua maakuntakaavan esittämille alueille, eikä alueilta poikkeamisia tulisi sallia.

6.3 Aluerakenne

"Etelä-Pohjanmaan kehittämisen kannalta tärkeitä kehittämisvyöhykkeitä osoitetaan kaupunkikehittämisen, maaseudun kehittämisen (ruoantuotannon sekä kyläasumisen ja maaseudun kehittämisen ydinvyöhykkeet), matkailun ja virkistyksen sekä teollisuuden kehittämisen kohdealueina. Kehittämisperiaatemerkinnöillä esitetyt vyöhykkeet on valittu maakunnan ominaispiirteiden ja elinkeinorakenteen kannalta tärkeiden teemojen mukaan.

Maaseudun kehittämisen ja kyläasumisen ydinvyöhyke

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan maaseudun, kyläasumisen ja monipuolisten maaseutuelinkeinojen ydinvyöhykkeitä.

Suunnittelumääräys: Alueen kehittämisessä ja suunnittelussa tuetaan olemassa olevaa kylärakennetta ja sen palvelujen säilyttämisedellytyksiä. Alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon alueen kulttuuriympäristön, maiseman ja rakennetun ympäristön ominaispiirteet sekä maa- ja metsätalouden toimintaedellytykset. Liikennejärjestelmän kehittämisessä on huomioitava maaseutuelinkeinojen vaatima maatalouskoneliikenne sekä raskas liikenne. Alueella yntyvää biomassojen käyttöä biokaasuksi pyritään edistämään.

Kaavaratkaisu: Kyläasumisen ja maaseudun elinkeinojen ydinvyöhykkeitä osoitetaan 14 kpl merkittävimmille yhtenäisesti asutuille maaseudun asuin- ja kyläalueille, joille myös merkittävä osa maaseudun työpaikoista on keskittynyt. Kaavaratkaisun taustalla on Etelä-Pohjanmaalla laaditut maakunnalliset strategiat Huomisen Lakeus -maakuntastrategia (2021) ja Etelä-Pohjanmaan rakennemalli (2016) sekä EteläPohjanmaan aluerakenneselvitys (2021). Alueet on muodostettu paikkatietotarkastelun perusteella analysoimalla mm. seuraavia aineistoja: Suomen ympäristökeskuksen kaupunki-maaseutuluokitus, taajama-, kylä- ja pienkyläaineisto, työpaikkojen ja asumisen sijoittuminen (YKR-aineisto), työpaikat toimialoittain, yhtenäiset metsä- ja peltoalueet (Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvitys, 2022), valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, tieliikenneyhteydet, maatalouden tuotantopaikat ja lähi- sekä seudulliset palvelut (Etelä-Pohjanmaan aluerakenneselvitys, 2021).

Kunnittainen lista maaseudun kehittämisen ja kyläasumisen ydinvyöhykkeistä on esitetty Kaavamerkinnät ja -määräykset sekä kohdeluettelo -asiakirjassa."

-Alueen kehittämisessä huomioitava alueen elinkeinot ja niiden vaatima liikenne.

Ruoantuotannon ydinvyöhyke

"Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan maaseutuasumisen ja ruoantuotannon ydinalueita laajojen yhtenäisten peltoalueiden yhteydessä. Alueet kuvaavat ruoantuotannon huoltovarmuuden kannalta keskeisiä alueita.

Suunnittelumääräys: Alueen kehittämisessä ja suunnittelussa tulee tukea maa- ja metsätalouden sekä muiden maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytyksiä. Laajojen yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden säilymistä maaseutuelinkeinojen käytössä tulee edistää. Liikennejärjestelmän kehittämisessä on huomioitava maaseutuelinkeinojen vaatima maatalouskone- sekä raskas liikenne. Alueella syntyvää biomassojen käyttöä biokaasuksi pyritään edistämään.

Kaavaratkaisu: Maaseudun kehittämisvyöhykkeenä osoitetaan 13 kpl ruoantuotannon ydinvyöhykkeitä, jotka kuvaavat merkittävimpien maaseudun elinkeinojen ja yhtenäisten peltoalueiden sijaintipaikkoja. Etelä-Pohjanmaalle sijoittuu 35 % Suomen broilerituotannosta, 20 % lihatuotannosta (nauta, sika, lammas), viljantuotannosta 15 % ja perunan tuotannosta 20 %. Etelä-Pohjanmaan osuus Suomen elintarviketeollisuuden liikevaihdosta on 16 % (1,8 mrd. euroa, 2020) Maakunnan yrityksistä merkittävä osa toimii ruokaketjun eri osissa. Alueet on muodostettu maatalouden, kotieläintuotannon ja viljelytilojen kannalta keskeisimmille alueille, joille sijoittuu lisäksi laajemminkin biotalouden ja energiantuotannon potentiaalia esimerkiksi biokaasutuotannossa. Alueet ovat ruoantuotannon huoltovarmuuden kannalta olennaisia säilyttää ja kehittää maatalouskäytössä."

-Lisäksi tulee huomioida maidontuotannon osuus etelä-pohjanmaalla 12,7% koko suomen maidontuotannosta (2021 tietoon perustuen)

-Ydinvyöhykkeiden ulkopuolella on etenkin suupohjan alueella merkittävää maidontuotantoa, sekä perunan ja sipulin tuotantoa, sekä jalostavaa teollisuutta

6.4 Liikenne

-Liikenteen osalta huomioitava alueen elinkeinojen ja asukkaiden nykyiset ja tulevat tarpeet, erityisesti maa- ja metsätalouden turvalliset ja elinkeinoa hyödyttävät liittymät ja kulkureitit.

6.5 Teknisen huollon verkostot

-Vesihuolto, pohjavesien laatu ja määrä turvattava kaikissa tilanteissa. Suunnittelussa ja rakentamisessa huomioitava pohjavesien hallitsemattoman purkaantumisen mahdollisuus sille herkillä alueilla.

Voimajohto, yhteystarve

-Voimajohtojen yhteystarpeiden suunnittelussa huomioitava alueen elinkeinojen tarpeet maankäytössä sekä maa-alueiden hallinnan siirron korvaus yleisen hinta tason mukaan, lunastusmenettelystä luovuttava.

Tietoliikenneyhteys, yhteystarve

-Tietoliikenneyhteyksien yhteystarpeen suunnittelussa huomioitava alueen elinkeinojen tarpeet maankäytössä sekä maa-alueiden hallinnan siirron korvaus yleisen hinta tason mukaan, lunastusmenettelystä luovuttava.

6.6 Viherrakenne

-Maankäyttö- ja rakennuslakia valmisteltaessa kaavamääräyksiksi esitetyt viheralueet ja viherkäytävät kaatui tältä osin, koska tällaisten merkintöjen katsottiin olevan vaikutuksiltaan epäselviä, loukkaavan maanomistajien oikeusturvaa ja johtavan pahimmillaan korvauksettomaan suojeluun.

-Maakuntakaavaan ei tule sallia viherrakennetta, viherkäytäviä tai luontoarvoja koskevia merkintöjä, jotka eivät nykyisen lainsäädännön mukaan ole ehdottoman pakollisia. Maakuntakaavan tulee olla mahdollistava eikä suojelukeino. Erilaiset luontoarvot otetaan lainsäädännön mukaan huomioon tapauskohtaisesti erilaisten hankkeiden tarkemmissa suunnitelmissa alueiden erityispiirteet huomioon ottaen.

6.7 Luonnonvarat ja energiantuotanto

-Luonnonvarojen energiantuontoon hyödyntämisen kehittäminen ja mahdollistaminen. Alueella työllistävänä elinkeinona esiintyvä turvetuotanto on merkittävänä osana huoltovarmuuden turvaamista. Metsäenergian tuotantoa ja hyödyntämistä kehitettävä.

-Seinäjoen Voiman yhteistuotantovoimalaitos käyttää polttoaineenaan uusiutuvia biopolttoaineita ja energiaturvetta. Laitos tuottaa sähköä ja kaukolämpöä, joka kattaa jopa 80 % Seinäjoen kaupungin tarpeista. Laitos toimii hyvänä esimerkkinä maakunnan omavaraisuuden hyödyntämisestä ja elinkeinojen yhteensovittamisesta kuntalaisten tarpeisiin.

"Kauhajoen Aronkylän teollisuusalueen yhteyteen osoitetaan uusiutuvan energian ja bioteollisuuden kehittämisalue kehittämisperiaatemerkinnällä. Alueella on mahdollisuus kehittää bioenergian jalostukseen ja uusiutuvan energian tuotantoon, biotuotteisiin sekä niihin liittyvää erikoistunutta teollisuutta. Kehittämisperiaatemerkintä pitää sisällään myös puuterminaalin. Aronkylä sijaitsee logistisesti hyvällä paikalla. Tuotanto voi tukeutua sekä maantie- että rautatiekuljetuksiin. Kohteen ympärillä on runsaasti hyödyntämätöntä bioenergiapotentiaalia sekä metsä- että peltobiomassojen osalta.

Alueella on myös lämpövoimalan yhteydessä toiminnassa oleva puutavaraterminaali. Alueella on jo olemassa olevaa bioenergian tuotantoa, energiateknologista teollisuutta ja alueelle suunnitellaan myös tuulivoiman tuotantoa.

Osayleiskaavassa Aronkylään on osoitettu laaja teollisuusaluekokonaisuus ja alueet on osoitettu teollisuuskäyttöön myös asemakaavassa. Osayleiskaavassa ja sen rakennemallissa alueen yhteyteen on osoitettu merkittävät laajennusalueet teollisuudelle sekä energian tuotannolle. Osayleiskaavassa on

osoitettu varaukset myös uudelle tavaraliikenteen lastaus- ja terminaalialueelle Suupohjan junaradan varteen. Teollisuusalueen länsipuolella on voimassa oikeusvaikutteinen tuulivoimaosayleiskaava, jossa teollisuusalueen laajentuminen on osoitettu kehittämismerkinnällä."

-Olemassa olevia rakennelmia ja alueita tulisi hyödyntää tarkemmassa suunnittelussa yhteistyössä alueita omistavien tahojen kanssa.

-Suupohjan radan hyödyntämisen kehittäminen on tavoiteltavaa.

Tuulivoimaloiden alue

-Tuulivoimalle merkittyjen alueiden soveltuvuus varmistettava alueiden yksityiskohtaisessa suunnittelussa, eikä maakuntakaavan tule olla automaattisesti puoltavana tekijänä rakentamiselle. Vaikuttamisen tueksi otettava käytäntöön vaatimus ympäristöluvasta, kuten muillakin merkittäviä vaikutuksia ympäristöön aiheuttavilla toimialoilla on. Suunnittelussa huomioitava tuulivoimala alueiden yhteisvaikutus olemassa olevaan ympäristöön, asutukseen ja elinkeinoihin.

Aurinkoenergian tuotantoon soveltuva alue

-Aurinkoenergian tuotannolle merkittyjen alueiden soveltuvuus varmistettava alueiden yksityiskohtaisessa suunnittelussa, eikä maakuntakaavan tule olla automaattisesti puoltavana tekijänä rakentamiselle. Vaikuttamisen tueksi otettava käytäntöön vaatimus ympäristöluvasta, kuten muillakin merkittäviä vaikutuksia ympäristöön aiheuttavilla toimialoilla on. Suunnittelussa huomioitava aurinko energian tuotanto alueiden yhteisvaikutus olemassa olevaan ympäristöön, asutukseen ja elinkeinoihin.

MTK-Kauhajoki haluaa muistuttaa lisäksi yleisesti

-Maakuntakaavan tulee kohdella yhdenvertaisesti kaava alueen asukkaita, ympäristöä ja elinkeinoja.
-Maakuntakaavan ei tule olla välineenä erilaisten aatteiden ja vakaumuksien mukaisten toimintojen toteuttamiselle.
-Maakuntakaavan tulee esittää suurpiirteiset linjat tueksi alueiden käytön kehityksen

tarkempaan suunnitteluun.
-Maakuntakaava ei saa hankaloitaa alueen peruselinkeinojen toimimista alueella.

MTK Metsänomistajat

Lausunto Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan luonnoksesta

MTK metsänomistajat kiittää maakuntakaavan huolellisesta ja sidosryhmiä osallistavasta valmistelutyöstä. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan luonnosta koskien MTK Metsäomistajat esittää lausuntonaan seuraavaa:

Yksityisen omaisuuden suoja on yksityismetsänomistukseen perustuvan metsätalouden peruselementti. Metsänomistajat ovat aiheellisesti huolissaan metsätaloutta koskevan sääntelyn ja byrokratian lisääntymisestä. Maanomistajille on turvattava oikeus päättää omaisuutensa käytöstä ja metsätalouden toteuttamisesta myös jatkossa.

Metsien käyttöä ja metsätaloutta ohjataan lainsäädännöllä, metsänhoidon suosituksilla sekä sertifioinnin kautta. Lisäksi luonnonhoitoa ja suojelua edistetään tehokkaasti vapaaehtoisten ohjelmien kautta, kuten METSO- ja HELMI-ohjelmat. Näiden ohjelmien vaikutukset ovat tutkitusti tehokkaita.

Kaavaluonnoksen **luku 6.6 viherrakenne** sisältää MTK Metsänomistajien näkemyksen mukaan ongelmallisia kohtia. Kaavaluonnoksessa esitetyt kaavamerkinnät luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeistä alueista ja viheryhteystarpeesta ovat maanomistajan näkökulmasta huolestuttavia, huolimatta maininnasta, ettei merkinnät rajoita maa- ja metsätalouskäyttöä. Kaavamerkintöjen lopullisia vaikutuksia maa- ja metsätaloudelle on kuitenkin mahdotonta arvioida. Mainitut kaavamerkinnät väistämättä lisäävät byrokratiaa ja hankaloittavat metsätalouden toimia. Kaavamerkintöjen tulkinnanvaraisuus on omiaan lisäämään epätietoisuutta toimijoiden keskuudessa. Uhkana on kaavamerkintöihin perustava osittain tarpeeton metsätalouden toiminnan rajoittaminen.

MTK metsänomistajat ei vastusta luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden edistämistä. Kaavoituksen kautta sitä ei tule kuitenkaan tehdä. Toteutuessaan edellä mainitut kaavamerkinnät aiheuttavat metsätaloudelle rajoitteita, joiden korvauskäytännöt ovat epäselviä ja määrittelemättömiä.

MTK metsänomistajat esittää mainittujen kaavamerkintöjen poistamista kaavaluonnoksesta.

MTK Nurmo

MTK Nurmon yhdistys jättää kannanottonsa maakuntakaava 2050-luonnokseen maa- ja metsätalouselinkeinojen edellytysten näkökulmasta.

Edustamme Nurmon vanhan kuntarajan alueen tuottajia ja erityisesti aktiivitiloja.

Näemme erityisen tärkeänä, että E-P:n ruokamaakuntana tulee taata alkutuotannon toimintaedellytykset. Se vaatii sekä kaavatasoisia, että muita konkreettisia päätöksiä. Tässä kannanotossa keskitymme maakuntakaavaan.

Isokoskentie ja Kiikuntie

Isokoskentie ja Kiikuntie ovat tärkeä alueen maatalousliikenteelle. Teiden varsilla sijaitsee peltojen ja tilakeskusten lisäksi kotieläintalouden suuryksikköjä.

Merkittävät määrät tuotantoeläimiä, viljaa, rehua, viljelypanoksia (siemenet, apulanta) ja lantaa kuljetetaan kyseisiä teitä pitkin. Kuljetukset tehdään traktorin lisäksi yhä lisääntyvissä määrin täysperävaunuilla kyseisiä teitä pitkin.

Traktorit, puimurit, ajosilppurit, kurottajat ym peltotyökoneet kulkevat lohkolta toiselle ympäri kasvukauden. Tehokkuusvaatimuksista johtuen koneiden koko lähestyy raskasta liikennettä. Näihin syihin vedoten teiden luokitus on huomioitava kaavassa ja kuntoa olisikin parannettava nykyisestä.

Molemmat tiet tarvitsevat kunnostusta ja myös maakuntakaavaan tämän mukaisen merkinnän.

Kantatie 67(vlt19) Teppo-Isokoskentien risteys

Nurmossa viljellään maata sekä kantatie 67, että joen molemmin puolin. Tilakeskukset ja pellot sijaitsevat hajallaan, joka aiheuttaa jatkuvaa tarvetta liikennöidä molemmin puolin kantatien. Maatalousliikenne on mittavaa kantatien ylitse. Isokoskentien varrella sijaitsee myös kotieläintalouden suuryksikköjä, joiden logistiikalle on iso merkitys risteyksellä.

Merkittävien kiertohaittojen, sekä asutuksenkin sujuvan liikkumisen vuoksi Teppo-Isokoskentien kohtaan olisi saatava eritasoristeys ja tämä on huomioitava maakuntakaavassa.

Kantatie 67(vlt19) Hipintien risteys

Uitonloukon alueella kantatien eteläpuolella sijaitsee laaja pelto- ja metsäalue, mihin on tiloilla nykyään risteyksen kautta yhteys. Tämä yhteys tulee säilyttää jatkossa eritasoristeyksenä, mikäli kantatietä parannetaan 2+2 keskikaiteelliseksi.

Tuotantopanosten kuljettamisen, peltojen viljelyn, sadon kuljettamisen, sekä laajan metsäalueen puulogistiikan kuljetusten turvaamiseksi risteyksen olemassolo on vahvistettava kaavassa. Risteyksen poistosta aiheutuvat kiertohaitat ovat merkittäviä.

Maakuntakaavan odotetaan tukevan Hipin eritasoristeystä.

Viheryhteydet

- Hirvijärven-Varpulan alue – Orisbergin alue – Levanevan-Pässilänvuoren-Sikavuoren alue
- Kurjennevan alue – Honkakylä - Pitkämön-Ponsinevan alue

Emme koe tarpeelliseksi Viheryhteystarpeet-merkintää. Suojelua toteutetaan jo monissa muissa ohjelmissa ja hankkeissa, emmekä voi hyväksyä ylimääräistä rasitetta yksityisten maanomistajien maille.

Yleisesti näemme viheryhteystarpeet-merkinnän koko kaavaan kuulumattomaksi

METSO-alueet

Mm. Nurmon Hirvijärven alueelle on merkitty hajanaisia metsäkuvioita, jotka kuuluvat METSO-ohjelmaan. Näemme merkinnät tarpeettomiksi maakuntakaavatasolla.

Möksyn Metsästysseura Ry.

Mielipide Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheen aineistoon 09.03.2023

Möksyn metsästysseura Ry katsoo, että kaavassa esitetty viheryhteystarpeen merkintä ei saa missään nimessä rajoittaa alueella harjoitettavaa metsästystä!

Lisäksi maakuntakaavassa ei tule esittää uusia voimajohtolinjoja. Katsomme, että esitetyt voimajohto yhteystarpeet rikkovat alueellisesti, vaarantavat sekä rajoittavat seuramme alueella harjoitettavaa metsästystä!

Ko. alueella sijaitsee paljon Möksyn Metsästysseuran maita, joilla metsästystä harjoitetaan.

Alla kuvankaappaus maakuntakaavasta, jolla sijaitsee Möksyn metsästysseuran maita

Nurmon Kokoomus

Maakuntakaava luonnos 2050 on maakunnallisesti merkittäviä kokonaisuuksia varten. Tavoitteena on luoda kestävä ja kilpailukykyinen ympäristö tulevaisuuteen.

Seinäjoen Nurmon taajaman osalta on voimassa olevassa 2005 maakuntakaavassa Nurmon keskusta keskustatoimintojen kehittämisen kohdealuetta. Nurmon keskustan osalta tarpeeseen ja tilanteeseen ei ole tullut muutoksia, joten alueen kaupan palveluiden kehittämiseksi tulee keskusta-alueen merkintä palauttaa 2005 maakuntakaavan mukaiseksi.

Lisäksi Nurmon alueen viheryhteydet Hyllykalliolta Keski-Nurmon kautta Hirvijärvelle ja Paukanevalta niin Halkosaaren kuin Mäenkylän ja Martikkalan järven kautta Lapuan suuntaan tulisi nostaa esille viheryhteys reitteinä. Näiden kautta saadaan luotua kuntarajat ylittäviä yhteyksiä ja tuettua alueen kuntoilu- ja virkistymisreittejä.

Lisäksi nostetaan esille: Ruuhikosken Golfkentän alue, Kurjennevan motocross-radan ja Kiikuntien uimapaikan puuttuminen merkinnöistä. Ruuhikosken golfkentän ja alueen yritysten osalta on tiedossa Isokoskentien korjaustarve sekä Tepon eritasoristeyksen tarve. Kiikuntie yhdistää pyöräilyreittinä Paukanevan Länsipuolen ja Nurmon Isosalon reitin. Lisäksi Kiikuntien varressa oleva uimapaikka on maakunnallisesti tiedossa. Tien heikko kunto ja tarve parantamiselle on myös tunnistettu ja kaavaan tulee merkitä kunnostustarve myös Kiikuntielle.

Myös eteläisen Seinäjoen Sydänmaantie tulee nostaa kunnostettavien teiden listalle. Tie on saanut suunnittelu rahan ja on merkittävä alueen elinkeinolle, paikallisasutukselle.

Seinäjoki-Lapua-pyöräilyreitin osalta nostetaan esille Nurmonjoentien maakunnallisesti merkittävään maisemaan suunniteltu kevyenliikenteen yhteystarve. Sen suunnittelussa tulee huomioida ja kartoittaa reitin toteutus mahdollisuudet, niin joen itä kuin länsipuolta parhaiten palvelevana

Patiskan Metsästysseura ry

Patiskan Metsästysseura RY:n lausunto Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavauudistukseen

Patiskan Metsästysseura Ry on yleiskokouksessaan 12.2.2023 käynyt lävitse maakuntakaava 2050 luonnoksen ja todennut alueellisesti merkittävän ampumaradan puuttuvan kaavauudistuksesta. Kyseessä oleva ampumarata Kymppi sijaitsee Kuortaneella osoitteessa Kympintie 150, 63100 Kuortane.

Ampumarata Kymppi sijaitsee hyvien liikenneyhteyksien varrella lähellä taajama-aluetta. Kuitenkin maastonmuotojen, vallituksien ja vallitsevan ampumasuunnan takia ampumatoiminta ei kuulu kolmen kilometrin päässä sijaitsevaan kuntakeskukseen. Kuntakeskus sijaitsee ampumaradasta 3 kilometrin päässä etelä-lounas ilmansuunnassa. Lähin vakituisessa asumiskäytössä oleva rakennus sijaitsee noin 1.5 km päässä lännessä. Ampumaradan äänet kuuluvat tähän kiinteistöön vähäisinä metsämaaston, maastonmuotojen, ampumasuuntien ja vallituksien takia. Ampumaratojen ampumasuunnat ovat: -Silhuetti-> Itä
-Haulikko-> Koillinen
-Kivääri 300 m-> Itä
-Pienoishirvi-> Pohjoinen
-Pistooli-> Pohjoinen
-Ampumahiihto-> Pohjoinen
-Hirvirata-> Pohjoinen
-Pienoiskivääri-> Pohjoinen

Ampumarata ei sijaitse tunnetulla pohjavesialueella ja lähin tunnettu pohjavesialue sijaitsee noin 4 km päässä pohjoisessa Herojalla (Lappakangas (1)). Ampumaratojen korkeat vallitukset mahdollistavat ampumaharjoittelun turvallisesti ilman kimmokevaaraa.

Radalle on rakennettu useita rakennuksia, jotka palvelevat ampumaradan käyttäjien lisäksi myös muita kuntalaisia. Alueella on hirsirakenteinen Kympinmaja, joka toimii ampumatoiminnan lisäksi myös kilpailutapahtumien päärakennuksena. Kympinmajan yhteydessä on myös 2000-luvulla rakennettu yhdistetty sauna- ja huoltorakennus. Alueen muihin kiinteisiin rakenteisiin kuuluu Kympinmajan yhteydessä oleva kota ja

ampumaratojen katokset/näyttösuojat. Kympinmaja toimii alueen mittavan purulatuverkoston keskipisteenä ja ampumahiihdon harjoittelupaikkana.

Kuortaneen metsästäjät käyttävät rataa aktiivisesti harjoitteluun ja ampumakoetilaisuuksiin. Kuortaneella on kolme metsästysseuraa (Patiska, Repo ja Kuortaneen metsästysseura). Pelkästään Patiskan Metsästysseura aloittaa tulevaan metsästyskauteen valmistautumisen keskikesällä pienoishirviradalla, jonka jälkeen siirrymme Hirviradalle noin 2 kuukautta ennen varsinaisen metsästyskauden aloittamista. Patiskan metsästysseuran ampumajaoston järjestämät rata-ammunnat suoritetaan arki-iltaisin, jolloin viikonloput jäävät seuran jäsenille vapaiksi. Hirviseurueen säännöissä on määritelty kokonaispistemäärä, joka tulee suorittaa omalla metsästysaseella, ennen metsästyskauden aloitusta.

Tämän lisäksi jäsenemme käyttävät rataa aktiivisesti oma-aloitteiseen harjoitteluun ja ampuma-aseiden kohdistamiseen. Radan sijaitseminen keskeisellä paikalla pienentää kynnystä aktiiviseen harjoitteluun. Säännöllisellä aseenkäytöllä metsästäjä tuntee käyttämänsä aseen ja omat kykynsä, jolloin voidaan

varmistaa eettiset riistalaukaukset, jotka eivät aiheuta turhaa kärsimystä riistaeläimille. Lisäksi Kympin ampumarata palvelee myös Kuortaneen urheiluopistoa, joka käyttää ja ylläpitää purulatuverkostoa. Kuortaneen reserviläiset ja reserviupseerit käyttävät myös rataa omakohtaiseen harjoitteluun. Kympin pitkä 300 metrin rata mahdollistaa myös turvallisen harjoittelun raskailla tarkkuuskiväreillä.

Kaavamerkinnän mahdollisesti jäädessä puuttumaan, on riski ampumaradan sulkemiselle kohonnut. Ilman paikallista ampumarataa joutuisivat kuortanelaiset metsästäjät tukeutumaan ympäröivien kuntien ampumaratoihin, joiden vapaat harjoitusajat ja sijainti omaan kotipaikkaan vähentäisivät ampumaharjoittelua. Tämän vähentyneen harjoittelun suorana vaikutuksena on ammuttujen riistalaukauksien huonontunut laatu.

Muilla ampumaradoilla harjoittelu olisi myös käytännössä mahdotonta, sillä kesäkaudella radalla on aktiivisia käyttäjiä viitenä päivänä viikossa. Näiden aktiivisten käyttäjien alkaessa siirtyä muille ampumaradoille seudun muut radat täyttyvät ja täten heikentävät koko seudun harjoittelumahdollisuuksia.

Lisäksi alueella talkootyönä kunnossapidettävän rakennetun ympäristö tulee rapistumaan, sillä ampumakiellossa oleva rata ei talkooväkeä houkuttele. Nykyisestä rakennetusta ympäristöstä hyötyvät muutkin Kuortanelaiset kuin metsästäjät ja ampumaharrastajat. Kympin ampumarataa on säännöllisesti myös kehitetty ja kehittämiseen on myös saatu tukirahoitusta. Tukirahoitusta on käytetty esimerkiksi vallituksien korotukseen ja uuteen huolto-/saunarakennukseen.

Seinäjoen Yrittäjät Ry.

Seinäjoen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausunnon jättämiseen. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 luonnos koskee laajasti monia asioita, mutta lausuntomme keskittyy erityisesti kaavan mahdollisuuksiin ja haasteisiin elinkeinoelämän näkökulmasta. Olemme perehtyneet kaava-aineistoihin ja toteamme niistä lausuntonamme seuraavaa.

Etelä-Pohjanmaan liitto on huomioinut kaavaluonnoksessaan hyvin maakunnan yhteisiä sekä Seinäjoen seutukunnan kehittämistavoitteita. Lisäksi kaavatyössä on kiinnitetty huomiota yritys- ja elinkeinoelämän toimintaympäristön kehittämiseen ja vahvistamiseen, mistä kiitokset.

Seinäjoen seutukunta kuuluu maakuntamme tiheän asumisen vyöhykkeeseen ja Seinäjoki on maakuntamme laajin kaupunkimaisen asumisen keskittymä. Myös iso osa maakuntamme yritystyöpaikoista sijoittuu Seinäjoen alueelle. Tämän vuoksi suunnitelmalliselle ja tulevia investointeja huomioivalle maankäytön ohjaukselle on tarve myös tulevaisuudessa.

Liikenne

Liikennemuotojen kehittäminen ja toimivat logistiset ratkaisut parantavat saavutettavuutta ja edesauttavat elinkeinoelämän kilpailukykyä.

Kuten luonnoksessa todetaan, maakunnassa ja maakunnan läpi kulkee Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen mukaisia maanteiden pääväyliä (vt 3, vt19 ja vt8), joilla tienpitäjän on turvattava pitkämatkaisen liikenteen toimivuus. Maakunnan saavutettavuuden ja elinkeinoelämän toimintaympäristön kehittymisen näkökulmasta pidämme hyvänä asiana, että suunnitelmassa on nostettu esille liikenne- ja viestintäministeriön asetus, jonka mukaan pääväylillä tienpitäjän on turvattava pitkämatkaisen liikenteen hyvä ja tasainen matkanopeus, liittymien määrän on oltava rajoitettua ja liittymien on oltava sellaisia, että ne eivät merkittävästi haittaa pääsuunnan liikennettä. Uusia liikennejärjestelyjä suunniteltaessa haluamme muistuttaa, että erityisen tärkeää on huomioida myös, ettei uudet tie- tai liittymäratkaisut huononna paikalla sijaitsevien elinkeinoelämän toimijoiden saavutettavuutta.

Kaavan luonnoksessa todetaan Kauhajoki-Seinäjoki-Kauhava -kehityskäytävän tieyhteydet valtatie 19 ja kantatie 67 olevan suurten liikennemääriensä vuoksi maakunnan sisäisen liikenteen valtaväyliä ja samalla liikenteen pullonkauloja. Teillä kulkee henkilöautoliikenteen lisäksi merkittävästi pitkän matkan raskasta liikennettä. Kiitämme Etelä-Pohjanmaan liittoa kaavaehdotuksessa näille tieyhteyksille osoitetuista aluevarausmerkinnöistä siten, että ne mahdollistavat ensivaiheessa

tärkeät ja kiireelliset parantamistoimenpiteet ja myöhemmin korkeatasoisemmat rakentamistoimenpiteet.

Kuten luonnoksessa todetaan, teollisuusyritysten määrä alueellamme on merkittävä. Toimialarakenteessa korostuvat erityisesti elintarviketeollisuus alkutuotantoineen sekä kone- ja metalliteollisuus, joiden tuotannosta yli puolet kuljetetaan maakunnan ulkopuolelle. Tämän vuoksi on mielestämme ensiarvoisen tärkeää turvata toimivat ja edelleen kehittyvät logistiset yhteydet, toimintaympäristön jatkuva kehitys sekä alueen saavutettavuus tulevaisuudessa.

Elinkeinoelämän sekä yrittäjyyden kannalta pidämme tärkeänä, että myös raideliikennettä pyritään parantamaan perustuen tehtyihin selvityksiin ja elinkeinoelämän esiin tuomiin tarpeisiin. Kuten kaavaselostuksessa on todettu Seinäjoen seutu on viiden ratasuunnan risteys, ja alueelta on suorat ratayhteydet useisiin Pohjanlahden ja Etelä-Suomen satamiin. Päärataytheys Helsinki– Seinäjoki–Oulu on osa Euroopan laajuista TEN-T ydinverkkokäytävää. Hyvästä logistisesta asemasta johtuvaa potentiaalia tulee hyödyntää pitkän tähtäimen varauksien suunnittelussa. Hyvänä asiana näemme, että kaavaluonnoksessa on varauduttu raideliikenteen järjestelypihan siirtämiselle, joka antaa mahdollisuuden tiiviimmälle kaupunkirakentamiselle.

Kaavaratkaisun mukaisesti olemme yhtä mieltä siitä, että Seinäjoen ja Vaasan välisellä rataosuudella tarvitaan lähivuosina perusparannus, jolla palautetaan radan alkuperäinen taso. Näin turvataan rataosuuden liikennöitävyys myös jatkossa ja samalla saavutetaan liikenteellisiä hyötyjä.

Seinäjoen lentoaseman toimintoja kehitetään jatkuvasti ja lentoaseman logistinen merkitys yritys- ja elinkeinoelämälle voi nousta merkittäväksi tekijäksi tulevaisuudessa. Kiitämme, että luonnoksessa on kiinnitetty huomiota mahdollisen uuden ratayhteyden tarpeelle Seinäjoen lentokentälle ja tavaraliikenteen erilaisten kuljetusketjujen kehittämismahdollisuuksiin. Ratayhteys tukisi erilaisten vähäpäästöisten, multimodaalisten kuljetusratkaisujen kehittämistä.

Kehittämisvyöhykkeet

Seinäjoen Yrittäjien mielestä maakunnan elinkeinoelämän toimijoiden tulisi hyödyntää yhteisiä voimavaroja ja tiivistää yhteistyötä entisestään koko maakunnan elinvoiman sekä veto- ja pitovoiman vahvistamiseksi.

Kauhajoki–Seinäjoki–Kauhava vyöhykkeellä sijaitsevat merkittävimmät asutus-, työpaikka-, ja palvelukeskittymät. Tuemme toimenpiteitä, joiden avulla vyöhykettä kehitetään tiiviinä asumisen, työpaikkojen ja palvelujen sijaintipaikkana. Alueidenkäyttöä suunniteltaessa pyydämme kiinnittämään erityistä huomiota lähi- ja kaukoliikenteen sekä maankäytön toimivaan ja turvalliseen yhteensovittamiseen siten,

että alueiden läpi kulkevan päätieverkon liikennöitävyys säilyy korkeatasoisena ja kestävän liikkumisen yhteydet kehittyvät. Suunnittelussa on huomioitava arvokas kulttuuriympäristö sekä ympäristön suojaus ja melunsuojaus.

Myös ylimaakunnallinen Seinäjoki–Vaasa-kehittämisvyöhyke on alue, jossa alueiden välinen vuorovaikutus on tiivistä. Suunnittelumääräyksen mukaisesti mielestämme on tärkeää kehittää vyöhykettä tiivistyvän asumisen, työpaikkojen, liikenteen ja elinkeinotoiminnan alueena kestävään liikkumiseen pohjautuen. Alueidenkäyttöä suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota lähi- ja kaukoliikenteen sekä maankäytön toimivaan ja turvalliseen yhteensovittamiseen siten, että alueiden läpi kulkevan päätieverkon liikennöitävyys säilyy korkeatasoisena ja kestävän liikkumisen yhteydet kehittyvät.

Lisäksi Seinäjoen alueella mm. Ylistarossa Teräsmäen teollisuuden kehittämisvyöhykkeen kehittämisen näemme tärkeänä. Alue on liikenteellisesti hyvin saavutettava, alue tarjoaa yrityksille erilaisia mahdollisuuksia liiketoiminnan kehittymiseen ja alueen kehittäminen toimii yhtenä merkittävänä tekijänä koko Ylistaron kaupunginosan vetovoiman kehityksessä.

Luonto- ja kulttuuriympäristö

Matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhykkeillä, kuten Kalajärvi Seinäjoella on tulevaisuudessa paljon potentiaalia matkailuyritystoiminnalle. Näemme luonnoksen tavoin, että luontomatkailun ja virkistyksen vetovoima-alueilla on mahdollista kehittää laajoja matkailu- ja virkistystoimintaa palvelevia kokonaisuuksia. Lisäksi pidämme tärkeänä suunnitelman esille nostamaa kulttuurillisesti merkittävien kohteiden, kulttuurimaiseman ja alueemme erityispiirteitä kunnioittavan rakennusperinnön kunnossapidon tärkeyttä.

Päivittäiskauppa

Luonnoksessa arvostamme kaupan palveluverkon kehittämisen lähtökohtana sitä, että keskustan ulkopuolelle voidaan osoittaa kaupan toimintoja, jotka eivät kilpaile keskusta-alueen kanssa sekä paljon tilaa vaativaa erikoistavarakauppaa. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee luoda edellytykset vetovoimaiselle, viihtyisälle, saavutettavalle, palveluiltaan ja asuinympäristöltään monipuoliselle kaupunkikeskustalle, jolla on selkeä identiteetti ja laadukas arkkitehtuuri.

Alueiden käytön suunnittelussa on toivomme huolehdittavan joukkoliikenteen toimintaedellytyksistä, eri liikennemuotoja yhdistelevistä matkaketjuista sekä turvallisista ja kattavista kävely- ja pyöräily-yhteyksistä.

Kaupan suuryksiköiden suunnittelussa ja toteuttamisessa pidämme hyvänä luonnoksen mukaista suunnitelmaa tasapainoisen palveluverkon kehittämisestä,

olemassa olevien keskustatoimintojen alueiden kaupallisten palvelujen sekä niiden toiminta- ja kehitysedellytysten huomioimista.

Keskustatoimintojen alakeskuksena on suunnitelmassa osoitettu Seinäjoen seutukunnassa mm. Ylistaron ydinkeskusta ja lisäksi valtateihin 16 ja 18 rajautuva Asulan itäpuoleinen alue. Seinäjoen Yrittäjät pitävät merkityksellisenä suunnitelman tavoitetta Ylistaron alueiden kehittämisestä, joka täydentää keskustatoimintojen alueiden muodostamaa palvelurakennetta. Ylistarossa on asutuksen lisäksi palveluihin, hallintoon ja kauppaan liittyviä toimintoja, joiden toimintaedellytysten kehittäminen myös tulevaisuudessa on otettu suunnitelmassa huomioon. Kun rakentamisessa huomioidaan paikan luonne, taajamakuva sekä kulttuuriympäristö- ja luontoarvot, luomme edellytykset elinvoimaiselle, viihtyisälle, monipuoliselle ja saavutettavalle Ylistaron alakeskukselle.

Tietoliikenneyhteydet

Pidämme tärkeänä, että tietoliikenteen yhteystarve on merkitty kaavaluonnokseen, vaikkei se määritäkään reittilinjaa. Tässä vaiheessa on kuitenkin tärkeää jättää tilaa kaapelireittien, kuten Seinäjoen kautta Poriin tai Tampereelle kulkevan reitin jatkoselvittelylle. Kuten kaavaratkaisussa todetaan, tulevaisuuden digitaalisen tiedon varastot, datacenterit tarvitsevat toimiakseen kapasiteetiltaan ja nopeudeltaan riittävän tehokkaat yhteydet. Kansainväliseen valokuituyhteyteen liittyminen takaisi laadukkaan yhteyden koko maakunnalle

Yhteenveto

Mielestämme kaavaluonnos mahdollistaa maakuntamme kehitystä oikeaan suuntaan ja edistää turvallisen, terveellisen, viihtyisän ja sosiaalisesti toimivan elin- ja toimintaympäristön luomista. Lisäksi näemme, että alueiden käytön suunnittelussa on huomioitu elinkeinoelämän toimintaedellytysten sekä toimivan kilpailun kehittyminen yhdyskuntien toimivuutta ja hyvää rakentamista unohtamatta.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry jättää Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 -luonnokseen seuraavan lausunnon.

Kansainvälisen biodiversiteettisopimuksen mukaan luontokato pitää pysäyttää vuoteen 2030 mennessä. Meitä velvoittaa myös ilmastonmuutoksen pysäyttämiseen liittyvät sopimukset ja EU:n vesipuitedirektiivi (vedet hyvässä kunnossa v. 2030 mennessä). Näitä kansainvälisiä sopimuksia ei ole riittävästi otettu huomioon 2050 tähtäävässä kaavaluonnoksessa.

Lakeusmaisema on Etelä-Pohjanmaan käyntikortti, ainutlaatuinen ja säilytettävä kulttuurin satoja vuosia muokkaama kokonaisuus. Etelä-Pohjanmaa on profiloitunut

vahvasti ruokaprovinssiksi, johon liittyy lakeuden kulttuurimaisema. Maisemaa ei saada takaisin mistään, jos se pirstotaan ristiin rastiin kulkevilla voimalinjoilla ja tuulivoima-alueilla. Suomi on hyväksynyt Maisemayleissopimuksen EU:n jäsenvaltiona.

Kaavaluonnoksessa ei näy Etelä-Pohjanmaan vetovoimatekijöitä, eikä vahvuuksia ole hyödynnetty. Kaavoituksen tulee olla kestävää joka suhteessa. Tällä hetkellä suunnitelmassa on huomioitu ainoastaan taloudellinen kestävyys. Mutta jos unohdamme muut kestävyyden näkökulmat, menetämme ne lopullisesti, kun luontokato edistyy ja maisemat muuttuvat.

Hiilineutraaliutta ei ole huomioitu kaavaluonnoksessa lainkaan, koska metsäkatoa aiheuttavat laaja-alaiset metsien keskelle sijoitetut tuulivoima-alueet ja voimalinjat sekä edelleen turvetuotantoalueet ovat mukana kaavassa, joka tähtää vuoteen 2050. Kokonaisuuden hallinta puuttuu.

Tuulivoima ja voimalinjat
Tämän kaavan mukaan toteutettuna Etelä-Pohjanmaasta tulee uusiutuvan sähkön tuotantoreservaatti, jossa luontoarvot heikkenevät vuosi vuodelta ja maaseudun autioituminen edistyy. Lähes joka kunnassa on jo tuulivoimaloita vuonna 2023, mutta tällä hetkellä niitä ei ole merkitty kaavaan. Myöskään tuulivoima-alueiden yhteisvaikutuksia ei ole huomioitu maakuntien välillä kaavaluonnoksessa.

Tuulivoimahankkeet lähtevät suunnitteluyhtiöiden aloitteesta ja niitä sijoitetaan sinne mihin saadaan solmittua maanvuokrasopimuksia. Lisäksi usein alueita laajennetaan myöhemmin ja yhteisvaikutukset eivät ole enää kunnan hallinnassa. Kuitenkin vastuu haitoista on kunnan terveys ja ympäristönsuojelun viranomaisilla. Kunnista puuttuvat tuulivoimastrategiat, eikä kokonaiskuvaa ole. Maakuntakaavassa tulee olla strateginen linjaus uusiutuvan energiantuotannon sijoittamisesta.

Ensinnäkin uusiutuvaa energiantuotantoa suunniteltaessa erityisesti tuulivoiman osalta tulee ottaa huomioon kuntien esittämät suojaetäisyydet sekä maisema- ja kulttuuriympäristöalueet. Lisäksi
sähkönsiirtolinjat aiheuttavat metsäkatoa ja heikentävät näin monimuotoisuutta. Voimalinjarakentamisessa on tehtävä enemmän yhteistyötä, ettei jokainen toimija rakenna omaa voimalinjaansa erilleen, haittavaikutuksia on luonnon pirstoutuminen ja eliölajien vaellusväylien katkeaminen.

Ehdotamme maakuntakaavaan merkittäväksi kehittämisperiaatemerkintänä Lappajärven ympärille tuulivoimatonta aluetta. Perusteena ehdotukselle on, että puolustusvoimat on kieltänyt tuulivoimarakentamisen Länsi-Rannalla. Tämän lisäksi Lappajärvi hakee Unescon Geopark -statusta. Lappajärvi on uniikki meteoritörmäyksen synnyttämä kraateri, jossa on reunamuodostumaa vielä jäljellä. Missään muualla maailmassa tällaista kraaterijärveä ei pääse tarkastelemaan turvallisesti lähietäisyydeltä. Geopark -alue on sekä matkailullisesti että tieteen ja tutkimuksen puolesta erittäin merkittävä Etelä-Pohjanmaan vahvuus.

Tämän vuoksi Iso-Saapasnevan tuulivoima-alue tulee poistaa kaavasta. Se on lisäksi kaavoitettu kiinni maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen ja käsittää useita maakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä.

Iso-Saapasneva on osittain ojittamatonta suota, joka on säästynyt turvetuotannolta. Koko suunniteltu tuulivoima-alue on myös Evijärven kannalta ongelmallinen, koska kunta on määritellyt tuulivoiman suojaetäisyydeksi neljä kilometriä kiinteistöihin. Iso-Saapasnevan tietyt voimalat sijoittuvat vajaan puolentoista kilometrin päähän Evijärven vakituisessa asuinkäytössä olevista kiinteistöistä.

Kuortaneentien eteläpuolinen tuulivoima-alue tulee poistaa kaavasta, koska se katkaisee suunnitellun luonnon alueen Hirvijärveltä Kuorasjärvelle. Etelä-Pohjanmaalta puuttuu yhtenäinen
laajempi suojelualue, joka voidaan muodostaa Hirvijärven itäpuolelle yhdistämällä suojelualueet.

Soinissa ja Alajärvellä tuulivoimaa on kaavoitettu ja tuotannossa seitsemän voimalaa Konttisuolla, Louhukankaalla 36 voimalaa rakenteilla ja Korkeamaalla 19 voimalaa kaavoitettuna. Tässä menetetään hiljaiset pimeät alueet. Pysyvää metsäkatoa aiheuttaa samalla alueella jo valtakunnan kantaverkon voimalinja lisävahvistuksineen.

Sosiaalisesti kestävä kaava
Lappajärven ympäristön kyläyhteisöt ovat tällä hetkellä elinvoimaisia ja asukkaiden toiveita on kuultava, jotta elinvoima säilyy. Tämä kuuluu sosiaaliseen kestävyyteen. Kylien elinvoimaa täytyy tukea, muutoin se katoaa ja maaseutu jatkaa autioitumistaan. Tuulivoima-alueiden sijoittelu tiheään Etelä-Pohjanmaalle eriarvoistaa alueen asukkaita. Kiinteistöjen arvo laskee, koska kaikki eivät halua tuulivoimaloiden lähelle asumaan. Tällä tavoin heikennetään edelleen maaseudun
vetovoimaa.

Ekologinen kompensaatio
Ekologisena kompensaationa tuulivoimakokonaisuuksia vastaan tulisi suojella moninkertaisesti enemmän alueita. Suojelualueiden tulee olla lähellä, jotta voidaan puhua todellisesta vihreästä siirtymästä. Etelä-Pohjanmaalla on helppo toteuttaa kompensaatio perustamalla jo kymmenen vuotta suunniteltu Hirvijärven itäpuolelle sijoittuva luonnontiedepuistoalue. Se voi jatkossa laajentua kansallispuistoksi, jollaista Etelä-Pohjanmaalla ei vielä ole. Tämä tulee merkitä kaavaan
vähintään kehittämisperiaatemerkinnällä.

Ekologinen kompensaatio olisi teollisuuden osalta tärkeää jokaisen YVA-hankkeen kohdalla. Esimerkiksi olemassa olevien sähkölinjojen alle voidaan sijoittaa aurinkovoimaa mahdollisimman laajoille alueille. Lisäksi suojeluun tulisi asettaa mahdollisimman paljon luontoalueita kyseisen YVA-hankkeen lähiseudulta.

Kaavaluonnoksessa ekologisen kestävyyden näkökulmasta ei ole tällä hetkellä huomioitu muuta kuin ekologiset käytävät. Sinne tulee ehdottomasti merkitä hiljaiset ja pimeät alueet. Hiljaisilla alueilla ei ole muuta ääntä kuin luonnon oma ääni. Siellä ei ole suuria teollisuuslaitoksia tai tieväyliä. Pimeät alueet ovat usein samoja kuin hiljaiset alueet. Näitä on vielä löytynyt hyvin Etelä-Pohjanmaalta, mutta nyt ne ovat vaarassa hävitä.

Puuttuvat merkinnät
Esimerkiksi Lappajärveltä puuttuu merkintä geoparkiin kuuluvasta arboretum ja kivipuistoalueesta Välijoen kalatiekanavan yhteydessä.

Metsä- ja suoalueiden mosaiikki on huomionarvoinen Hirvijärven luontoretkeilyn kohteiksi. Vielä voimassa olevassa maakuntakaavassa merkittävänä retkeily- ja virkistysalueena (V-2) Hirvijärven pohjoispuolella on häviämässä Lapuan kaupungin metsätaloustoimenpiteiden ja omistusjärjestelyjen vuoksi. Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri esittää, että Hirvijärven alueen soiden mosaiikki merkittäisiin osayleiskaavassa Luonnonsäästiöiksi seuraavasti: Hirvineva (jossa Hirvisaari erittäin tärkeä säästiö), Kiimaneva, Äijänneva, Tiisineva, Hietaharjunneva, Isoneva, Tiisijärven itäpuoli. Nämä alueet muodostavat luontolabyrintin, joissa retkeilijä tai marjastaja kokisi olevansa erämaan kulkija.

Aurinkovoima
Rakennettua ympäristöä tulee hyödyntää enemmän etenkin aurinkovoimaa rakennettaessa. Kattopinta-alaa löytyy taajamista, tuotantorakennuksista ja teollisuuslaitoksista. Nämä tulee ottaa
käyttöön ensisijaisesti. Luonnonvaroja säästyy, kun infraa ei tarvitse rakentaa erikseen luonnon keskelle.

Aurinkovoimaa voidaan sijoitella turvallisesti myös valtateiden piennaralueille sekä voimalinjojen ja sähkönsiirtolinjojen alle. Näin toimien voidaan välttää metsäkatoa. Myös käytöstä poistetuille
turvetuotantoalueille, joita ei vesitetä kosteikoiksi, voidaan sijoittaa aurinkovoimaa.

Suot ja turve
Etelä-Pohjanmaan soiden eliöstön kato on hälyyttävä. Aution ym. suoselvitysraportin (Autio, O. ym. 2013: Etelä-Pohjanmaan suoselvityshanke. Loppuraportti) taulukon 3.1. mukaan 90 % maakunnan soista on muutettu metsän kasvatukseen, pelloksi tai turvetuotantoon, ja vain vajaa 10 % on suhteellisen luonnontilassa. Siksi Aution ym. erittäin perusteellisen suoselvityshankkeen 84 suota olisi merkittävä kaavaluonnoksessa suojeluvarauksella. Nyt siellä on ainoastaan Kauhavan Huhmarneva, koska suo on ostettu Luonnonperintösäätiön Pohjanmaan suokampanjan varoilla ja haettu sen jälkeen luonnonsuojelualueeksi. Edellä mainittujen viimeisten 83 suon suojelu edesauttaisi merkittävästi soiden eliöstön luontokadon estämisessä tai ainakin hidastamisessa vuoteen 2050 mennessä.

On käsittämätöntä, että edelleen vuoteen 2050 tähtäävässä kaavaluonnoksessa on merkittynä 8000 hehtaaria turvetuotantoalueita. Lisäksi maakunnasta löytyvät edelleen tuotannossa olevat laajat turvetuotantoalueet, joita ei ole merkitty kaavaan. Kaavaan voi jäädä ainoastaan huoltovarmuuden kannalta oleelliset ja täysin välttämättömät potentiaaliset turvetuotantoalueet. Enää vuonna 2050 ei voida kaivaa energiaturvetta, joten turvetuotantoon varatut suot on poistettava v. 2050 maakuntakaavaluonnoksesta.

Lapuanjoen sivujoen, Kauhavanjoen veden laatu on vesistön huonoin (välttävä) ja sen valuma-alueella on turvetuotannossa 1000 hehtaaria soita. Sama määrä 1000 hehtaaria on myös Purmonjoen suhteellisen pienellä valuma-alueella. Turvetuotantoalueilta valuva kiintoaines ja
humus kuormittavat alapuolista vesistöä ja kun tähän vielä lisätään avohakkuualueilta tuleva tutkitusti aikaisempaa suuremmaksi osoitettu vastaava kuormitus, niin tämä kuormitus ei millään

tavalla edesauta EU:n vesipuitedirektiivin edellyttämän hyvän veden laadun saavuttamista v. 2030 mennessä. Myös Ähtävänjoen valuma-alueelle ja Ähtärinjärven ympäristöön on kaavassa vielä
merkitty turvetuotantoalueita. Ähtärinärven luokitus on huonontunut, vaikka se pitäisi parantua. Viime vuosina Ähtärinjärven ympärille sekä Ähtävänjoelle on edelleen myönnetty uusia turpeen nostolupia.

Maakuntakaavaluonnoksessa olisi erityisen tärkeää huomioida elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.
- Estetään tai ainakin hidastetaan metsien ja soiden luontokatoa biodiversiteettisopimuksen mukaisesti v. 2030 mennessä
- Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden metsä- ja suoalueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.
- Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävyydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.
- Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä.
- Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden elinvoimasta, koska ruuantuotanto tarvitsee monimuotoista luontoa, kuten pölymetsiä.
- vesistöjen hyvä tila vuoteen 2050 mennessä

Suomen Metsästäjäliiton Pohjanmaan piiri Ry.

LAUSUNTO ETELÄ-POHJANMAAN LIITON MAAKUNTAKAAVA 2050 ASIASSA

YLEISTÄ
Lausunto koskee Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaan luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alueita, sekä yleisemmin metsästyksen osuutta maakuntakaavassa. Kyseinen luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä aluemerkintä luettelee alueella sallitut toimenpiteet, kuten maa- ja metsätalouskäytön, maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset asetuksen, matkailupalvelujen kehittämisen sekä jokamiesoikeudella tapahtuvan virkistyskäytön. Koska luettelo on varsin yksityiskohtainen sekä laaja mutta siitä puuttuu maininta metsästyksestä ja siihen olennaisena osana riistanhoidon salliminen alueella.

Suomen Metsästäjäliiton Pohjanmaan piiri ry huomioi, että maakuntakaavassa ei ole huomioitu metsästäjiä muiden luonnonkäyttäjien tavoin tai ei lainkaan. Metsästykseen liittyvä luonnonkäyttö tulee olla tasavertainen muiden luonnonkäyttötapojen kanssa ja lähtökohtaisesti suunnittelussa niiden mukana. Onkin muistettava, että metsästys ei kuulu jokamiehen oikeuksiin.

Metsästys on merkittävä luonnonkäyttötapa Etelä-Pohjanmaan alueella ja sen vaikeutuminen tai loppuminen olisi maakunnalle merkittävä haitta.

Metsästysyhteisöistä on merkittävää hyötyä maaseudun luonnonkäytön kestävän kehittämisen ja luontotiedon siirtämisen kannalta sukupolvelta toiselle. Lisäksi metsästysyhteisöt ovat monelle kylälle ainoita toiminnan ylläpitäjiä, ja toiminta kattaa muitakin osa-alueita kuin metsästyksen. Metsästysseurat järjestävät alueellaan kaikille avoimia tapahtumia ja ovat yleisesti merkittävä aktiivisuutta ylläpitävä voima. Yhteisöt harjoittavat myös vapaehtoista pelastuspalvelu toimintaa.

Metsästyksellä on myös todettu olevan parantava vaikutus kansanterveyteen

Metsästysseuroilla on valtava potentiaalinen vapaaehtoistyövoima luonnon suojelun ja monimuotoisuuden edistämisen hyväksi ml. haitallisten vieraslajien ja Afrikkalaisen sikaruton (ASF) torjunta.

Metsästys ei kuluta luontoa ja metsästäjät ovat vastuullisia luonnonkäyttäjiä eivätkä jätä jälkeensä luontohaittoja. Metsästys voidaan sallia yhtä aikaa alueella, jossa lisätään luonnon monimuotoisuutta tai ennallistamista, eikä niistä ole toisilleen haittaa. Siitä ei myöskään ole haittaa muille luonnonkäyttäjille. Metsästyksen ja metsästäjien avulla voidaan joissain tapauksissa jopa edistää edellä mainittuja tavoitteita.

Piiri vaatii, että maakuntakaavaa ei tule lopullisesti hyväksyä, ennen kuin metsästys on otettu siinä kokonaisuudessaan huomioon.

AMPUMARADAT

Ampumaratoja puuttuu merkittävästi maakuntakaavasta. Uusien ampumaratojen rakentaminen sekä vanhojen kehittäminen ja ylläpitäminen pitää huomioida kaavassa. Tämänhetkinen maakuntakaava luonnos ei myöskään tue Puolustusministeriön tavoitetta ampumaratamäärän kasvattamisesta. Ampumaratojen ympäristölupahakemuksia on viranomaiskäsittelyssä ja lisäksi hakemuksia on valmisteilla. Etelä-Pohjanmaan liitolla on myös oma ampumaratojen kehittämissuunnitelma, jota ei olehuomioitu maakuntakaavassa. Ote kehittämissuunnitelmasta liitteessä 2.

Ampumaratojen merkitys yhteiskunnallisesti on kasvanut. Venäjän hyökättyä Ukrainaan Helmikuussa 2022 ampuratojen käyttöaste ja tarve on kasvanut merkittävästi reserviläisten ja metsästäjien toimesta. Ampumaharjoittelu on merkittävä tukipilari maanpuolustuskyvylle ja sillä on osaltaan suora yhteys myös maanpuolustustahtoon. Ampumaradoilla tapahtuva harjoittelu on tärkeää turvalliselle aseenkäsittelylle ja tarkoille riistalaukauksille riippumatta siitä, onko aseen käyttäjänä reserviläinen vai metsästäjä. Ampumaratoja käyttävät aktiivisesti myös poliisit, joille ampumaharjoittelu on edellytys turvallisen aseellisen voimankäytön turvaamiseksi sekä siihen liittyvien oikeuksien ylläpitämiseksi.

Piiri edellyttää, että ampumaradat sekä niiden kestävä tulevaisuus tulee huomioida maakuntakaavassa ennen sen hyväksymistä.

Joitakin kaavasta puuttuvia ampumaratoja liitteessä 1

MAANKAYTTÖ

Tuulivoimahankkeissa tulisi ottaa huomioon tällä hetkellä tekeillä olevat tutkimukset sekä tähänastinen tieto tuulivoiman vaikutuksesta luontoon ja luonnon eläimiin. Myös muussa maankäytössä tulee huomioida mm. vesilintujen levähdys- ja pesintä vesien ja -alueiden kehittäminen sekä muu eläimiin merkittävästi vaikuttava maankäyttö.

Liite 1:

Puuttuvia ratoja on selvityksessämme seuraavat:

Isojoki (EA) Kivijärventie 118
Isokyrö (EAH) Eräsalontie 120
Alavus (EA) Sikosaarentie 940
Jalasjärvi (EA) Tampereentie 1849 Koskue
Jalasjärvi (EA) Lempilaaksontie 61 Kiuaskallio
Ilmajoki (EA) Ampumaradantie Tervahamina
Kauhajoki (EAH) Erähovintie 60 (ampumaurheilukeskus ampumahiihtostadionin vieressä)
Lapua (EA) Kivimäentie 300
Ähtäri (EA) Mustikkavuorentie 79
Seinäjoki (EA) Kalliokoskentie 270 Koura
Alavus (EA) Sikosaarentie 950
Ylistaro (EAH) Ampujaintie 62 (järvirannan ampumaurheilukeskus yli 300000 k / vuosi)
Ylistaro (EA) Turvattomantie Ylistaron alapää
Ala-Härmä (EA) Haaruksessa
Ala-Härmä (EA) Ekolankankaalla
Kortesjärvi (EA) Kortesjärvi

Liite 2:

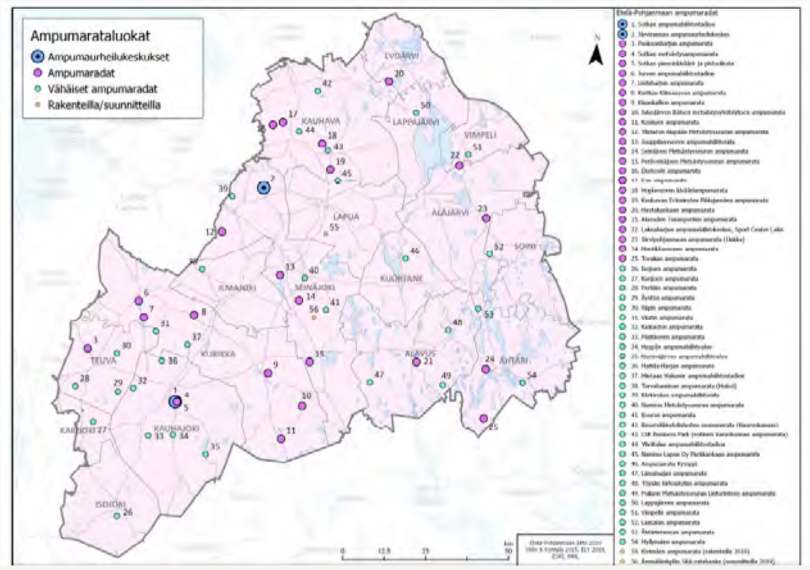

	Ampumaradan nimi	Kunta	Laukauksia/vuosi	Kävijät/vuosi	Perustettu	Keskeisin käyttöaika	Ympäristölupa	Toimintamuodot	Radat
1	Sotkan ampumahiihtostadion	Kauhajoki	>300 000	2 600	1980-luku	Ympäri vuoden	Ei	Har, Kilp (valtakun.)	Pienoiskivääri/ampumahiihto (30 paikkaa)
2	Järvirannan ampumaurheilukeskus	Seinäjoki	>300 000	5 200	1980-luku	Ympäri vuoden	Voimassa	Har, Kilp (kansal.), Koe	Haulikkoradat (skeet, trap, compack-sporting), kivääri (hirvi), pienoishirvi, luodikko, pienoiskivääri, pistooli
3	Paskoonharjun ampumarata	Teuva	>10 000	200	1969	Ympäri vuoden	Osittain voimassa	Har, Koe, Kohd	Haulikko (skeet, trap), Kivääri (100m), Hirvi (100 m), Pienoiskivääri/ampumahiihtorata
4	Sotkan metsästysampumarata	Kauhajoki	<100 000	300	1974	Huhti-lokakuu	Osittain voimassa	Har, Kilp (seudul.), Viranom.	Haulikkoradat: (4 skeet, 2 trap), pistooli (25 m), pienoiskivääri (50 m), kivääriradat (liikkuva hirvi, villikarju, olympiakivääri)
5	Sotkan pienoiskivääri- ja pistoolirata	Kauhajoki	50 000	600	2005	Touko-syyskuu	Voimassa	Har, Harj, Kilp, Koe, Kohd, Opetus, Viranom., Vm	Pienoiskivääri (20 paikkaa), pienoispistooli (14 paikkaa)
6	Jurvan ampumahiihtostadion	Kurikka	<100 000	520	1977	Ympäri vuoden	Tulossa vireille	Har, Kilp (seudul. & kansal.)	Pienoiskiväärirata/ampumahiihtorata (30 paikkaa)
7	Lintuharjun ampumarata	Kurikka	<100 000	1 040	1960-luku	Huhti-lokakuu	Tulossa vireille	Har, Kilp, Koe, Kohd,	Haulikkorata (skeet), kiväärirata (villikarju, hirvi), pistoolirata
8	Kurikan Kiimanevan ampumarata	Kurikka	100 000	250	1968	Helmi-lokakuu	Voimassa	Har, Kilp, Koe,	Pistooli, haulikko, pienoiskivääri, hirvi, pienoishirvi, luodikko, 3 skeetrataa, 3 trapratas
9	Kiuaskallion ampumarata	Kurikka	>10 000	1 040	1980-luku	Ympäri vuoden	Voimassa	Har (ampumahiihto), Kilp. (alueel.)	Pistooli, pienoiskivääri/ampumahiihtorata
10	Jalasjärven Itäisen Metsästysyhdistyksen ampumarata	Kurikka	>10 000	2 600	1970-luku	Touko-lokakuu	Voimassa	Har, Koe, Kohd	Hirvi, haulikko, luodikko, kivääri, pistooli
11	Koskuen ampumarata	Kurikka	>10 000	960	1960-luku	Maalis-lokakuu	Voimassa	Har, Kilp (alueel.), Koe	Haulikko (skeet), kivääri (hirvi), luodikko
12	Ylistaron Alapään Metsästysseuran ampumarata	Seinäjoki	>10 000	840		Huhti-lokakuu, talvella satunnaisesti	Tarveharkinta	Har, Kilp (maakun. & seudul.) Koe, Kohd	Hirvi, luodikko, pienoishirvi, metsästyshaulikko
13	Jouppilanvuoren ampumahiihtorata	Seinäjoki	>200 000	6 000	1983	Ympäri vuoden	Voimassa	Harj, Kilp (kansal. & seudul.), Vm	Pienoiskivääri/ampumahiihtorata, pistooli
14	Seinäjoen Metsästysseuran ampumarata	Seinäjoki	1 0000	1 560	1978	Huhti-syyskuu	Voimassa	Koe, Kohd	Kiväärirata
15	Peräseinäjoen Metsästysseuran ampumarata	Seinäjoki	>100 000	2 600	2004	Huhti-loka, haulikko ympäri vuoden	Voimassa	Har, Kilp (seudul.), Koe, Kohd,	Pistooli (25m), villikarju (50m), hirvi (100m), haulikkoradat: (skeet ja trap)
16	Ekohovin ampumarata	Kauhava	50 000	1 000	1990-luku	Ympäri vuoden	Voimassa	Har, Kilp (seudul. & seur.), Koe, Kohd, Vm	Hirvi, kivääri (300m), haulikkoradat (trap, compack-sporting)
17	Eon ampumarata	Kauhava	>10 000	-	1969	Touko-syyskuu	Voimassa	Har, Kilp (alueel.), Vm	Pistooli, pienoiskivääri
18	Hopiavuoren kiväärampumarata	Kauhava	50 000	-	1930-l./2015		Voimassa	Koe, Vm, Kilp.	Kiväärirata (300 m, 200 m ja 100 m)
19	Kauhavan Erämiesten Pihlajamäen ampumarata	Kauhava	100 000	300	1972	Ympäri vuoden	Voimassa	Har, Kilp (paikal.), Koe, Vm	Haulikko, hirvi, luodikko (100 m)
20	Hautakankaan ampumarata	Evijärvi	>10 000	250	1980-luku	Ympäri vuoden	Voimassa	Har, Koe,	Kivääri, pienoiskivääri, pistooli, haulikko (trap, skeet, compack-sporting, metsästys), hirvi, luodikko
21	Alavuden Tusanpuolen ampumarata	Alavus	>10 000	1 200	1950-luku	Huhti-lokakuu	Voimassa	Harj, Kilp (seudul.), Koe	Luodikko, hirvi, villikarju, pistooli, pienoiskivääri
22	Lakeaharjun ampumahiihtokeskus, Sport Center Lakis	Vimpeli	>100 000		2014	Ympäri vuoden	Voimassa	Har, Kilp	Pienoiskivääri/ampumahiihtorata
23	Järvipohjanmaan ampumarata (Unkka)	Alajärvi	25 000	150	1991	Ympäri vuoden	Voimassa	Harj, Koe, Kilp (alueel. & seudul.), Vm	Kivääriradat (hirviradat 75 m ja 100 m, villikarju, pienoishirvi); pienoiskivääri (50m), pienoispistooli, haulikkoradat (trap, practical)
24	Mustikkavuoren ampumarata 46	Ähtäri	>10 000	960	1994	Ympäri vuoden	Voimassa	Har, Kilp (valtakun.), Opetus, Vm	**Kiväärirata (pienoiskiväärirata) 50m ja pistoolirata 25m, ampumahiihto (22 paikkaa), pienoishirvi- ja villikarjurata (50m)**
25	Torakan ampumarata	Ähtäri	>10 000	1 200	1970-luku	Touko-syyskuu	Voimassa	Har, Kilp (alueel.), Koe, Kohd	Haulikkoradat (skeet, trap), hirvi, luodikko
26	Isojoen ampumarata	Isojoki	<10 000	720	1960-luku	Touko-syyskuu	Ei	Harj, Kilp (seura), Koe,	Haulikkoradat (skeet, trap), pistooli, kivääri
27	Karijoen ampumarata	Karijoki	3 000	1 560	1940-luku	Kesä-elokuu	Ei	Har, Koe, Vm,	Luodikko (100m ja liikkuva hirvi 75m), pienoiskivääri (50m), haulikko
28	Perälän ampumarata (ELY)	Teuva	-	-	-	-	Ei	-	-
29	Äystön ampumarata (ELY)	Teuva	-	-	1970	-	Ei	-	-
30	Riipin ampumarata (ELY)	Teuva	-	-	1985	-	Ei	-	-
31	Viiatin ampumarata (ELY)	Teuva	-	-	1987	-	Ei	-	-
32	Kainaston ampumarata (ELY)	Kauhajoki	-	-	1960	-	Ei	-	-
33	Päntäneen ampumarata (ELY)	Kauhajoki	-	-	1993	-	Ei	-	-
34	Hyypän ampumahiihtoalue	Kauhajoki	<10 000	120	1980-luku	Ympäri vuoden	Ei	Har	Pienoiskiväärirata/ampumahiihtorata
35	Nummijärven ampumahiihtoalue	Kauhajoki	<10 000	120	1990-luku	Ympäri vuoden	Ei	Har	Pienoiskiväärirata/ampumahiihtorata (10 paikkaa)
36	Mattila-Harjan ampumarata (ELY)	Kauhajoki	-	-	1968	-	Ei	-	-
37	Mietaan Hakunin ampumahiihtostadion	Kurikka	-	-	2015	Ympäri vuoden	Voimassa	Harj	Pienoiskivääri/ampumahiihtorata
38	Tervahaminan ampumarata (Huissi)	Ilmajoki	<10 000	500	1984	Touko-syyskuu	Voimassa	Harj, Har, Koe, Kohd, Vm	Haulikkoradat (skeet ja trap), kivääriradat (hirvi, villikarju), pistooli, pienoiskivääri
39	Kärkimäen ampumahiihtorata	Seinäjoki	<10 000	1 040	1988	Ympäri vuoden	Tarveharkinta	Har, Kilp (seudul. & kansal.)	Pienoiskiväärirata/ampumahiihtorata (50m, 24 paikkaa)
40	Nurmon Metsästysseuran ampumarata	Seinäjoki	<10 000	250	1980-luku	Kesä-elokuu	Voimassa	Har	Haulikko (savikiekkorata)
41	Kouran ampumarata	Seinäjoki	<10 000	520	1960-luku	Touko-syyskuu	Voimassa	Har, Koe, Kohd	Hirvi, haulikkoradat (skeet ja trap)
42	Reserviläisyhdistysten ampumarata (Haaruskangas)	Kauhava	<10 000		2016		Voimassa	Vm	Pistoolirata
43	LSK Business Park (entinen Varuskunnan ampumarata)	Kauhava	>10 000	130	1950-luku	Ympäri vuoden	Voimassa	Vm	Pistooli (20 paikkaa), pienoiskiväärirata tulossa (5 paikkaa)
44	Yliviitalan ampumahiihtostadion	Kauhava	-	-	-	-	Ei	-	Ampumahiihtorata
45	Nammo Lapua Oy Peräkankaan ampumarata (ELY)	Kauhava	-	-	1905	-	Voimassa	Koeammunnat	Koeammuntoja kontteihin
46	Ampumarata Kymppi	Kuortane	<10 000	780	1968	Ympäri vuoden	Ei	Harj, Kilp (alueel.), Koe, Vm	Hirvi, kivääri, haulikko, pienoiskivääri/ampumahiihto
47	Länsimajan ampumarata	Alavus	<10 000	185	1980-luku	Ympäri vuoden	Ei	Har, Kilp (alueel.), Koe, Kohd, Vm	Haulikko, luodikko, hirvi
48	Töysän kirkonkylän ampumarata	Alavus	<10 000	150	1954	Maalis-lokakuu	Ei	Har, Koe, Kohd,	Haulikko, hirvi, lintu, luodikko
49	Pollarin Metsästysseuran Linturinteen ampumarata	Alavus	<10 000	200	-	-	Ei	Har, Koe	Kivääri, pienoiskivääri
50	Lappajärven ampumarata	Lappajärvi	8 000	300	1984	Huhti-syyskuu	Voimassa	Har, Kilp (seudul.), Koe,	Haulikko, luodikko, hirvi, pienoiskivääri, pistooli
51	Vimpelin ampumarata	Vimpeli	<10 000	1 800	1966	Ympäri vuoden	Voimassa	Koe, Kohd, Har,	Haulikko, kivääri, hirvi
52	Laasalan ampumarata	Soini	<10 000	150	1970-luku	Touko-syyskuu	Ei	Harj, Kilp (paikal.), Koe,	Luotirata (hirvi ja karhu)
53	Ähtärinrannan ampumarata	Ähtäri	<10 000	360	1970-luku	Elo-syyskuu	Ei	Har, Koe, Kohd	Kiväärirata (pienoiskivääri-, hirvi- ja luodikkoaseammuntaa)
54	Myllymäen ampumarata	Ähtäri	4 500	1 560	1969	Touko-lokakuu	Vireillä	Har, Kilp (alueel.), Kohd, Vm	Hirviradat (75 m ja 100 m), haulikkorata (skeet- ja metsästysammuntaa)
55	Kivimäen ampumarata	Lapua	Alustava arvio >10 000	-	rakenteilla 2019-2020	-	Voimassa	-	Pistoolirata (25 m), pienoiskiväärirata (50 m), villikarjurata (50 m), luodikkorata (100 m), hirvi/luodikkorata (75 m/100 m), haulikkoradat (3 rataa)
56	Ämmälänkylän SRA-ratahanke	Seinäjoki	-	-	suunnitteilla	-	-	Har, Harj, Kilp, Viranom, Vm	Moduulirakenteinen SRA-rata

Toimintamuotojen lyhenteet: Har = Harrastustoiminta, Harj = Harjoittelutoiminta, Kilp = Kilpailutoiminta (laajuus), Koe = Ampumakokeet (mm. hirvimerkki), Kohd = Aseiden kohdistaminen, Opetus = Ammunnan opetustoiminta, Viranom = Viranomaistoiminta, Vm = Vapaaehtoinen maanpuolustus.

Aineistolähteet: VAMK:n opinnäytetyöhön vuonna 2015 kerätty aineisto ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselta vuonna 2018 saatu ampumarata-aineisto, joita on päivitetty sidosryhmien ja viranomaisten tiedoilla.

Suomenselän lintutieteellinen yhdistys Ry.

Lausunto Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n luonnoksesta

Suomenselän lintutieteellinen yhdistys ry (SSLTY) on tutustunut kaavaluonnokseen ja sen valmisteluaineistoon ja esittää seuraavassa lausuntonsa.

SSLTY on yleishyödyllinen yhdistys, jonka tarkoituksena on edistää toimialueensa linnuston tuntemusta sekä lintujen ja luonnon suojelua. Velvollisuutemme on tuoda esille linnustonsuojelullisia näkökulmia, ajantasaista lintutietoa sekä painottaa ympäristövaikutusten arviointia päätöksenteossa. BirdLife Suomen jäsenyhdistyksenä tuemme linnustonsuojelun, tutkimuksen ja lintuhavaintojen avulla monimuotoisuuden säilymistä ja kestävää kehitystä.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja viheryhteystarpeet on merkitty kaavaan, mikä on positiivinen seikka. Näiden kaavamerkintöjen vaikutus on kuitenkin nykyisellään heikko, koska ne sallivat normaalin maa- ja metsätalouskäytön. Todellinen suojeluvaikutus olisi luonnonsuojelualueilla, joiden osuus kaavaluonnoksessa on valitettavan pieni. Etelä-Pohjanmaalla on muutenkin hyvin vähän suojeltua metsä- ja suopinta-alaa, mikä on ristiriidassa kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian kanssa. Suojelualueita on pyrittävä lisäämään nimenomaan luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden alueiden sisälle – muita kohteita unohtamatta. Vain tällöin kaavamerkinnällä olisi todellista merkitystä.

Linnustonsuojelun kannalta em. seikat ovat tärkeitä. Luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen näkyy välittömästi linnuston köyhtymisenä. Voidaan jopa sanoa, että linnustonmuutokset ovat ensimmäinen ja näkyvin luonnossa tapahtuvien muutosten indikaattori. Etelä-Pohjanmaa on monien pohjoisten metsä- ja suolajien eteläisintä pesimäaluetta. Näistä voidaan esimerkkeinä mainita maakotka, kuukkeli ja riekko. Vain riittävän laajat, vailla häiritseviä tekijöitä olevat metsä- ja suoalueet takaavat kannan säilymisen.

Vanhoihin kaavoihin verrattuna maakuntakaava 2050:ssa on suojeluun vaikuttavana tekijänä voimakkaasti noussut esiin tuulivoimarakentamiselle tarkoitetut alueet. Yleisesti tuulivoimaan liittyvä uusiutuvan energian tuottaminen on myönteinen asia. Tuulivoima-alueiden sijoittelu on kuitenkin herkkä linnuston- ja luonnonsuojelukysymys, jossa myös haitalliset vaikutukset on otettava tarkasti huomioon.

Tuulivoima huoltoteineen ja sähkönsiirtolinjoineen pirstoo huonosti suunniteltuna nimenomaan laajoja metsä- ja suoalueita. Tällaisen pirstaloitumisen lisääntyessä hankkeiden määrän kasvun myötä syntyy laajoja yhteisvaikutuksia, jotka heikentävät

luonnon monimuotoisuutta. Tätä varten tuulivoima-alueiden sijoittelussa on oltava erityisen tarkka ja ohjattava se alueille, jossa siitä on mahdollisimman vähän haittaa.

Kaavaselostuksessa mainitaan *"Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimala-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimala-alueita, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia*.". Tämä osaltaan vesittää tuulivoimalle soveltuvien alueiden sijoittelussa maakuntakaavan tasolla tehdyn tarkan harkinnan, jonka pohjana on käytetty mm. Tikkasen, Ekbladin ja Tuohimaan selvitystä (2022) tuulivoiman vaikutuksista maa- ja merikotkaan sekä sääkseen. Muutamien tuulivoimaloiden ryhmät voivat tuulivoimalle osoitettujen alueiden väliin väärin sijoitettuna pirstoa lisää elinympäristöjä ja aiheuttaa häiriöitä juuri maakotkalle. Pahimmassa tapauksessa pienet voimalaryhmät lähellä toisiaan alkavat muodostaa jo seudullisia kokonaisuuksia. Tuulivoimarakentaminen tulisi sallia vain maakuntakaavassa niille osoitetuille alueille.

Tuulivoimalle tarkoitetut alueet tulisi rajata suurten petolintujen reviirien lisäksi riittävän etäälle myös virkistysalueiden, luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden alueiden ja suojelualueiden rajoista, jotta näiden ympärille jäisi riittävän iso rauhallinen vyöhyke. Tuulivoimaloiden vaikutukset ulottuvat huomattavan kauas niiden sijaintikohdasta.

Turvetuotantoon varatut uudet alueet tulee poistaa tai niitä tulee ainakin vähentää, koska energiaturpeen tarve on vähentynyt, ja turve on korvautunut tuulivoiman tuottamalla energialla. Uudet mahdolliset turvetuotantoalueet pirstovat lisäksi yhtenäisiä alueita, ja monin paikoin jopa risteävät kaavassa osoitettujen viheryhteyksien tai ulkoilureittien kanssa. Ainakin kohteet, joissa on ojittamatonta avosuota jäljellä, tulee poistaa tämän merkinnän piiristä. Tällaiset pienet suorippeetkin, joissa voi olla jopa pieni lampi, voivat olla tärkeitä linnuston monimuotoisuuden kannalta.

Ojitettuja suoalueita on jo ennallistettu monin paikoin Suomessa, ja tällaisille mahdollisille kohteille voisi olla oma kaavamerkintä. Käytöstä poistuvat turvetuotantoalueet, joille ei ole kaavailtu tuulivoimaa tai aurinkovoimaa ja jotka soveltuisivat kosteikkorakentamiseen, voisi myös osoittaa kaavassa.

Nostamme esiin seuraavassa muutamia kohtia kaavakartassa. Yhdistyksemme toimialue käsittää Etelä-Pohjanmaan pohjoiset ja itäiset osat, ja sen läntisimmät kunnat ovat Isokyrö, Ilmajoki ja entinen Jalasjärven kunta. Tältä osin rajoitumme siis vain tähän maakuntakaavan alueeseen.

Hirvijärven-Varpulan alue ympäristöineen (Seinäjoen-Lapuan-Kuortaneen erämaa-alue)

Tämä on keskellä maakuntaa sijaitseva ja sen suurimman kaupungin läheisyydessä oleva laaja metsä- ja suoalue, joka on mm. maakotkan, sääksen ja kuukkelin

elinympäristöä. Tämä näkyy varsin selvästi kaavan valmisteluaineistossa olevasta julkaisusta "Etelä-Pohjanmaan viherrakenne- ja ekosysteemipalvelut" (2022), s. 9, kuva 2. Alueen sisällä on Hirvijärven ja Varpulan tekoaltaat, jotka ovat tärkeitä tärkeä lintujen muutolle. Alue ansaitsisi kansallispuiston statuksen, millä olisi merkitystä myös seudun matkailulle.

Alueelle on osoitettu kaavamerkintä "luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue". Liian lähelle tätä aluetta, osittain jopa sen sisälle, on idässä rajattu tuulivoimaloiden alue "Napalankalliot", joka tulee lähelle myös Kuortaneen ja Seinäjoen suojelualueita. Tämä tuulivoima-alue tulee poistaa tai ainakin sitä tulee supistaa.

Seinäjoki-Mäyry -tien eteläpuolella on tuulivoimaloiden alue "Pauhusaari", joka ulottuu Seinäjoen ja Alavuden rajalla olevalle luonnontilaiselle Kuhjonnevan suolle, joka on välittömästi Kuortaneen kuntarajan länsipuolella. Suo on linnustollisesti hyvä, ja se on täysin sopimaton tuulivoimarakentamiseen. Lisäksi Alavuden puolella kyseinen kaistale tulee muutenkin liian lähelle Larvanevan ja Mulkkujärvien Natura 2000 -alueita. Tuulivoima-aluetta tulee tältä osin supistaa.

Alueen luoteispuolella oleva tuulivoimaloiden alue "Hietikonneva" tulee kaakkoisosaltaan liian lähelle aluetta ja samalla alueen sisäpuolella olevaa Hirvijärven virkistysaluetta. Tuulivoima-aluetta tulee supistaa tältä osin.

Seinäjoen-Ilmajoen tuulivoimaloiden alue "Oksivuori-Ooperi"

Tuulivoima-alue sijoittuu osaksi luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän Orisbergin alueen sisään ja myös viheryhteystarpeen kohdalle. Lisäksi Ilmajoen ja Seinäjoen rajalla olevan Kylkisalonnevan ympäristö on Lauttajärven pohjoispuolelle asti arvokasta vanhan metsän aluetta kuukkeleineen. Tämä alue on ehdottomasti rajattava pois tuulivoima-alueesta.

Kuortaneen-Alajärven tuulivoimaloiden alue "Jäkäläneva"

Kuortaneen ja Alajärven rajalle Lehtimäen kirkonkylän länsipuolelle merkitty tuulivoimaloiden alue tulee aivan Heininevan luonnonsuojelualueiden viereen. Näiden suojelualueiden lähistökin on linnustollisesti arvokasta aluetta ja tärkeää retkeilymaastoa, esimerkkinä Jäkälämäen-Valkealammen alue. Valkealammen kohdalla oleva virkistysaluemerkintä on aivan liian pieni.

Kaavan valmisteluaineisto on laaja, mutta sieltä on jäänyt puuttumaan yhdistyksemme julkaisema MAALI-hankkeen loppuraportti "Suomenselän maakunnallisesti arvokkaat lintualueet" (Aalto 2013). Raportti on saatavissa sivuiltamme osoitteesta https://www.sslty.fi/tiedostopankki/SSLTY_MAALI_raportti_lopullinen_pieni_81.pdf

Liitämme oheen kyseisen raportin. Raporttia voi käyttää mm. suojelualueiden laajentamisen tarpeen arvioinnissa ja apuna eri tason kaavoituksissa.

Suomenselän Luonnonystävät ry

Suomenselän Luonnonystävät ry on Suomen luonnonsuojeluliitto ry:n paikallisyhdistys, kotikunta on Alavus, toimialueeseen kuuluvat kunnat ovat Alavus ja Kuortane.

Mielipide:
Maakuntakaava 2050 ohjaa kehitystä vuoteen 2050. Maailma on nyt nopeasti muuttumassa, ja siksi kaavan pitää kyetä näkemään tulevaa ja vastata sen haasteisiin. Isoista haasteista merkittävimmät on mainittu Etelä-Pohjanmaan liiton maakuntastrategiassa Huomisen lakeus. Haasteet ovat **ilmastonmuutoksen hillintä** ja **luonnon monimuotoisuuden turvaaminen**. Näiden kahden haasteen ratkaiseminen on tulevaisuuden ihmistoimien menestymisen kannalta täysin keskeistä.

Huomisen lakeus maakuntastrategiassa todetaan, että "asukasta kohden lasketut kasvihuonekaasupäästöt ovat Suomen ympäristökeskuksen tilastojen mukaan Etelä-Pohjanmaalla maakunnista korkeimmat". Samoin todetaan, että "luonnon monimuotoisuuden ja vesistöjen tila on heikko. Lajiston uhanalaistumiskehitys on maakunnassa huolestuttava. Muun muassa vanhoja metsiä on maakunnassa hyvin vähän – ja suuri osa niistäkin on suojelun ulkopuolella. Luonnonympäristön kannalta merkittävää on myös luonnontilaisten soiden ja vesistöjen tilan kehitys. Tällä hetkellä soiden suojelun taso on heikko ja vesistöjen ekologinen tila on herkkä muutoksille."

Ilmastonmuutos
Maakunnan kasvihuonekaasupäästöjen korkea määrä liittyy keskeisesti turpeeseen sekä maa- ja metsätalouteen. Hiiltä vapautuu erityisesti turpeenpoltosta, ojitetuilta soilta ja turvepelloilta. Kehityssuunnan on muututtava, ja muutos pitää näkyä myös tässä kaavassa. **Turpeennostoon varattuja alueita ei enää tarvita, sillä turpeenpolton aika on ohi.** Kaavaan olisi voinut merkitä alueita, missä toteutetaan ojitettujen **soiden ennallistamistoimia**. Tämä **vähentäisi myös vesistöpäästöjä**. Sopivia ennallistamiskohteita voisivat olla esim. suojelualueiden lähellä sijaitsevat ojitetut suot ja suomuuttumat. Luonnonystävien toimialueella Alavudella ja Kuortaneella kuntien läntisen osat ovat suurelta osin suomaita. Ennallistettuina näillä alueilla voisi olla globaalia merkitystä ilmastolle ja soiden lajistolle.

Uusiutuva energia, tuulivoima
Luonnonystävät kannattaa tuulivoimaa, jos voimaloiden sijoittuminen ei aiheuta uhkaa erämaaluonnon lajistolle.

Kuortaneelle on merkitty neljä tuulivoimala-aluetta.

1. **Sarvinevan alue** soveltuu luontoarvojen näkökulmasta tuulivoimarakentamiseen.
2. **Kuortaneen kunnan itäiseen osaan Jäkälämäen tienoolle** sijoittuva tuulivoimalavaraus on ongelmallinen. Sen vieressä on kaksi pientä luonnonsuojelualuetta, joista pohjoisempi on Luonnonperintösäätiön omistama suoala. Heininevan suojeltujen alueiden lähellä on selkeästi suojelun arvoista maastoa ja siellä on havaittu arvokasta lajistoa (esim. talvella 2023 maakotka kaksi kertaa). Tuon kohteen luontoarvoja ei saa vaarantaa eikä suojelualueen mahdollista laajentumista estää tuulivoimarakentamisella. Huomioida kannattaa myös Alajärven Lehtimäen puolella oleva suosittu Valkealammin hiihtokeskus (virkistysaluemerkintä puuttuu).
3. **Kunnan länsiosassa Seinäjoelle menevän tien eteläpuolinen tuulivoimala-**alue on osa laajempaa voimalavarausta. Teiden varret soveltuvat yleensä aika hyvin tuulivoimarakentamiselle. Tässä kohteessa tulee huomioida riittävä etäisyys Larvanevaan ja Mulkkujärviin. Näillä Natura 2000 -alueilla eläinlajiston ohella merkittävä luontoarvo on hiljaisuus. Asiaa auttaa, jos tuulivoimalavaraus ei ylitä karttaan merkittyä virkistysalueen rajaa.
4. **Kuortaneen kunnan länsiosassa Seinäjoelle menevän tien pohjoispuolella** oleva tuulivoimavaraus on erittäin ongelmallinen. Tällä erämaa-alueella on arvokas lajisto, jolle tuulivoimarakentaminen on selkeä uhka. Esim. maakotka on harvinainen, hitaasti lisääntyvä, erityissuojeltu laji. Isot petolinnut (esim. maakotka ja sääksi) ovat vaarassa törmätä voimaloiden siipiin. Törmäys ja emolinnun kuolema voi tyhjentää reviirin lopullisesti. Ihmisarka maakotka häiriintyy tuulivoimalan rakentamisvaiheessa ja myöhemmin, kun ihmisten liikkuminen voimala-alueella lisääntyy. Jokainen kotkareviiri ja sen elävä poikanen on lajin säilymiselle ja lajin kannan vahvistumiselle merkityksellinen. Korostetun merkityksellinen tämä on Oulunjoen eteläpuolisessa Suomessa, missä maakotka on hyvin harvinainen. Siksi isot petolinnut pitää huomioida tiukasti maakuntakaavassa. Ensisijaisesti esitämme, että **tämä tuulivoimalamerkintä poistetaan maakuntakaavasta kokonaan**. Toissijaisesti vaadimme, että tuulivoimalamerkintää vähintäänkin kavennetaan eteläisestä osasta siten, ettei tuulivoimala-alue ulotu karttaan merkitylle luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeälle alueelle.
   On tärkeää, että tuulivoimalavaraukset ovat tässä kaavassa oikein. Isojen petolintujen huomioimisyritykset jatkossa kunnan tuulivoimakaavoituksessa vaikeutuvat selkeästi, jos maakuntakaavan tuulivoimalamerkintä ulottuu liian lähelle maakotkan tai muiden isojen petolintujen ydinreviiriä.

On positiivista, että karttaan on merkitty kohteita aurinkoenergian tuottamiseksi. Vanhat turpeennostoalueet voivat olla sopivia paikkoja aurinkovoimaloille, etenkin jos energiansiirtomahdollisuudet ovat hyvät.

Luonnon monimuotoisuus
Muutama vuosi sitten tehtiin hyvä ehdotus Hirvijärven kansallispuiston perustamisesta.

Siihen olisi kuulunut osia myös Kuortaneelta ja Alavudelta. Ehdotamme, että asia huomioidaan maakuntakaavassa.

Kiitämme merkintöjä, missä luonnon monimuotoisuus ja viheryhteystarpeet on huomioitu.

Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Kuortaneella.
Tähän ehdotamme pientä korjausta. Aiemmassa kaavassa Kuortaneella sijaitseva valtakunnallisesti arvokas maisema-alue ulottui Kuortaneenjärven itäiseen osaan Pennalan alueen tuntumassa. Aluetta esitettiin poistettavaksi maisema-alueesta, sillä kunta suunnitteli aikoinaan Pennalan alueelle puutarhakylää. Se ei toteutunut. Koska kohteen maisemalliset arvot Kaarankajoen eteläpuolella ovat säilyneet ennallaan, esitämme, että tuo kohde Kuortaneenjärven itärannalla Kaarankajoen ja Haavistontien välissä säilytetään valtakunnallisesti arvokkaana maisema-alueena.

Tervahaminan ampumarata / Ilmajoen metsästysseura ry.

Tervahaminan ampumarata sijaitsee Ilmajoen Huissilla kolmostieltä 0,9km.
Radan omistaa Ilmajoen Metsästysseura.
Seura hankki lisämaata ampumaradan takaa jolloin esim luodikkorataa voidaan jatkaa jos tarvetta ja haulikkoradalle saatiin tehtyä uudistuksia jolloin käyttö myös lisääntyi.
Karhurata valmistuu keväällä 2023.
Radalla ammutaan eniten toiminnallisia ammuntoja (reserviläiset, practical).
Kilpailuja järjestetään noin 24 kpl vuodessa suurin on Huissin syys SRA kilpailu
osallistujia yli sata ympäri maata.
piirinmestaruuskilpailuja kahdet
hirvimerkkiammuntoja 13 kpl.

Radalla on:
Pistoolirata 25 m
Pienoiskiväärirata 50 m
Villikarjurata 50 m
Hirvirata liikkuva/karhurata liikkuva 100m/75m
Luodikkorata 100m
Haulikkorata trap
Haulikkorata skeet
Kahvio/kanslia

rataa käyttää:	laukaukset vuonna 2022
metsästysseurat	40000 laukausta
riistanhoitoyhdistys	2250
reserviläiset	62000
Practical ampujat	30000
ampumaseurat	2000
poliisi	100
puolustusvoimat	300

kävijöitä noin 3000

ampumamäärät aseittain:

haulikko	37400 laukausta
kivääri	35500 laukausta
pienoiskivääri	1550 laukausta
pistooli	62200 laukausta
yht.	136650 laukausta

Ylistaron Kainaston kyläyhdistys

Maakuntakaavan aineisto on erittäin laaja ja monipuolinen. Tässä keskitymme oman kylän ja lähiympäristön näkökulmaan, mutta varmaan samanlaisia näkemyksiä on monilla eri kylillä.

Etelä-Pohjanmaa on vahva kylien maakunta. Kaavaselostuksen mukaan maakunnassa on lähes 200 kylää, mutta kaavaan merkittyjä kyliä on vain 49. Maakuntakaavaan tulisi ottaa huomattavasti enemmän kyliä.

Esimerkiksi Kainaston kylä, joka on Seinäjoen kaupungin läheistä maaseutua, on jätetty ilman merkintää. Kainastolla on n. 300 asukasta ja siellä on yli 50 tuotannollista työpaikkaa. Kylään liittyy Teräsmäen alue. Lisäksi kylällä on useita maatalouden suuryksikköjä. Kainaston asukasmäärä kasvaa hiljalleen. Kylässä on yksi alue kaavoitettu asumisalueeksi. Kylä on tyypillinen nauhamainen kylä, joka sijaitsee VT18 varrella. Kylän läpi kulkee runkoviemäri ja -vesijohto, joten tärkeä osaa asumisessa tarvittavaa infraa on valmiina. Samoin julkinen liikenne on helppo järjestää ja laajentaa, koska sijainti on Seinäjoelta Ylistaron ja edelleen Vaasan suuntaan kulkevan liikenteen varrella. Kainaston kyläkeskuksessa on palveluja kyläläisille ja aktiivisesti niitä kehitetään. Jyrkän kesäteatterissa käy vuoden mittaan tuhansia katsojia.

Kainaston kylän kohdalla puuttuu kevyen liikenteen väylä. Valtatie 18 parantamisen esisuunnitelma on tehty, mutta vuosikymmenet ovat vierineet eikä mitään ole tapahtunut. Hankkeen kokonaiskustannus on suuri. Suunnittelu ja rakentaminen ei liity suoraan yleiskaavaan, mutta on merkille pantavaa maininta, että kaavan mukaan ”kehitetään seudullisia, kuntakeskusten, tai kuntakeskusten ja alakeskusten välisiä kevyen liikenteen väyliä. Yhteystarpeet tulee toteuttaa ensisijaisesti erillisinä kevyen liikenteen väylinä mutta tarvittaessa myös levennetyillä piennarratkaisuilla tai yhdystieverkon osana.”

Ylistarossa on kymmenkunta muuta aktiivista kylää ja yhtä lailla niiden tulisi olla maakuntakaavassa merkittynä.

Ylistaron keskustassa on Valtatie 18 ja Valtatie 16 risteys. Vaikka se on juuri uusittu, myönteinen huomio on, että risteykseen on varaus eritasoliittymälle.

Täytyy muistaa, että ympäristöä suunnitellaan ja rakennetaan ihmisiä varten. Hiljattain julkaistun tutkimuksen mukaan 70% suomalaisista antaa tukensa maaseudun asuttuna

pitämiselle. Moni kaupungissa asuva haaveilee maalle muuttamisesta, kun etätyömahdollisuudet ovat lisääntyneet aivan viime vuosina merkittävästi.

1.6 Yksityishenkilöt

Yksityishenkilö 1

Tosi hyvä, että olette ottaneet mukaan tähän Seinäjoen tavararatapihan siirtämisen Itäväylän itäpuolelle ja kolmioraideyhteydet. Samoin tosi hyvä, että ajatte lähijunaliikenteen kannalta tärkeitä seisakkeita eri rataosuuksille yms.

Todella hyviä asioita! Nämä luovat kehitystä alueelle.

Yksityishenkilö 2 ym. (3 hlöä)

Kuulutuksenne koskien eri medioita helmikuussa 2023 Etelä-Pohjanmaan Maakuntakaava 2050 kaavaluonnoksesta

11.2.2022 antamiamme lausuntoja, jotka ovat tämän viestin liitteenä ei ole huomioitu mitenkään kaavaluonnoksessa. Huomautuksemme asiakohdat on vain listattu kaavaluonnokseen. Kaavaluonnos ei ota huomioon Etelä-Pohjanmaan monia eri arvoja mm. luontoa ja asumisviihtyvyyttä. Kaavaluonnos on tehty tuulivoimayhtiöitä varten edistämään vihreää siirtymää eikä siinä ole huomioitu alueen asukkaille tuulivoimahankkeista koituvia mittavia haittoja. Kaavaluonnoksessa ei ole selvitetty tuulivoimarakentamisen haittoja kiinteistöjen arvoihin ja asumisviihtyvyyteen. Ei ole laskettu tuulivoimarakentamisen taloudellisia vaikutuksia ja punnittu vaihtoehtoja. Etelä-Pohjanmaalla on satsattu valtavasti julkista rahaa mm. matkailun edistämiseen. Holtittomalla tuulivoimasijoittelulla tuhotaan paljon materiaalisia ja henkisiä arvoja alueelle.

Tuon huoleni esiin siitä, että kaavasuunnitteluvaiheessa käytännössä markkinoilla toimivat tuulivoimayhtiöt varasivat potentiaaliset hankealueet itselleen ja käynnistivät tuulivoimahankkeista mm.3 kpl Lappajärvellä ja yhden Vimpelissä. Kaavasuunnittelu ei täten ole riippumatonta.

Kaavalausumilla ei ole mitään merkitystä kun kansalaiset niitä antavat. Esimerkiksi liitteenä oleva lausuntomme on vain kirjattu luonnokseen tiedoksi. Vaadimme riippumattomia selvityksiä. Lisäksi on selvitettävä käytetyn kaavakonsultin riippumattomuus Suomen kunnista.

Luonnoksessa olevat tuulivoimahankkeet on Lappajärven ympäristöstä poistettava koskien myös Vimpelin laajennettua aluetta. Perusteena seuraavat asiat:

-Lappajärvellä on meneillään olevassa Iso-Saapasnevan hankkeessa tullut esille, että alue ei sovellu tuulivoimatuotantoon. Tämä perustellaan Elyn lausunnoilla ja Elyb

vaatimalla tehdyn yvan perusteella, hankkeessa tehdyillä selvityksillä ja yli 1 000 nimen addressilla. Vaikka hanke oli erityisen pieni noin 7 voimalaa niin alueen erityisherkän luonteen vuosi se ei sovellu tuulivoimatuotantoo. Tästä huolimatta aluetta ajetaan Kunnan ja maakuntaliiton toimesta maakuntakaavaan tuulivoimapotentiaaliseksi. Tämä osoittaa sen, että kaavoitus työtä ei ole tehty huolella ja työ ja tehdyt selvitykset ovat riittämättömiä.

-Lappajärvi Etelä-Pohjanmaan maakunta järvi ja maakuntaliitossa on huomattava sen vetovoimaisuus ja tuhannet kesäasunnot. mm. Iso-Saapasnevan alueen vaikutuspiirissä on 2 500 loma-asuntoa.

-Kaavaluonnoksessa on sijoiteltu tuulivoima-alueita joka puolelle maakuntaa ja ei ole huomioitu pohjanmaan ja keski-pohjanmaan maakuntia. Selvitystyötä ei ole tehty riittävästi. Näillä perusteilla Lappajärvelle merkitty tuulivoima-alue on poistettava ja on myös poistettava Vimpeliin suunnitellut laajat alueet koska tuulivoimalat näkyvät järvimaisemassa todella laajasti. Liitossa on huomattava maakuntajärven merkitys koko maakunnalle. Tuulivoimahankkeet on keskitettävä muualle niille sopiville alueille isoihin ryppäisiin.

-Kaavalausuntoa annettaessa Lappajärvellä on tehty hallinto-oikeuteen valitus päätöksestä koskien 4 km suojaetäisyyksiä asuntoihin. Koska asia on kesken niin alueet on syytä poistaa kaavaluonnoksesta.

-Evijärven kunta suhtautuu kielteisesti Lappajärven tuulivoima-alueeseen.

-Kaavan valmistelu ei ole riippumatonta kun kunnan virkamiehet ajavat alueita maakuntakaavoihin ilman perusteellisia selvityksiä. Käytännössä Kunta on tällöin tehnyt päätöksen tuulivoimasta koska kunnat eivät huomioi kaavakuulemisissa annettuja lausuntoja. Jos maakuntakaava ei ohjaa tuulivoimarakentamista niin hankkeita on joka kunnan etelä-pohjanmaalla. Lisäksi FSG on kuntia lähellä toimiva konsultti. Perusteena se, että päätökset tehdään kunnissa ei ole pätevä. Niin kuin aiemmin on todettu tuulivoiman kokonaisvaikutuksia ei ole kaavassa selvitetty. Ja tuulivoimayhtiöt ovat jo käynnistäneet hankkeita suunnitelluille alueille ja pitäneet asiaa varmana investointipäätöstä tehdessään.

-Iso-Saapasnevan hanke on hyvä esimerkki siitä, että kunnat eivät osaa hoitaa kaavoitushankkeita asianmukaisesti ja hankkeissa sivuutetaan kuntalaiset täysin.

-Vaadimme, että tuulivoima-alueet suunnitellaan uudestaan ja huomioidaan Etelä-Pohjanmaan arvot. Tuulivoima-alueet ja niihin liittyvien voimajohtokäytävien reististö on suunniteltava kustannustehokkaasti myös ympäristön kannalta.

-Mari Pohjolalle, ELylle ja Lappajärven kuntaan on *yksityishenkilö X* **(henkilötieto häivytetty)** lähettänyt helmikuussa 2023 huomatukset sähköpostilla koskien

Lappajärven alueen pitämistä tuulivoimasta vapaana. Vaadimme huomioimaan niissä mainitut asiat.

-Ely-keskus ja Lappajärven kunta ovat satsanneet 1,5 m€ julkista rahaa Lappajärven monitoimikanavaan. Alueelle on investoitu lomarakentamista ja kolmannen sektorin työtä. Tästä alueesta 2 km päähän suunnitellaan maakuntakaavaan tuulivoima-aluetta. Ei mitään perusteita.

-Poukkoileva kaavoitustyö niin maakuntaliitossa kuin Lappajärvellä karkoittaa investoijat ja kesäasukkaat.

-Vaadimme, että Lappajärveltä ja Vimpelistä poistetaan tuulivoima-alueet.

-Maakuntaliiton on vaadittava 4 km suojarajoja tuulivoimatuotantoon etelä-Pohjanmaalle. Tämä tukee alueen vetovoimaisuutta.

-Kaavaluonnoksessa ei ole mietitty ollenkaan vaihtoehtoja sille, että Etelä-Pohjanmaa olisi tuulivoimavapaa ja hyväksyttäisiin olemassa olevat, rakennetut ja luvitetut rakentamattomat hankkeet jo etelä-pohjanmaan osuudeksi ilmastonmuutoksen torjunnassa.

-On kohtuutonta kaavoittaa alueita joka Kuntaan.

Liite:

Lausunto/mielipide 11.2.2022:

Kuulutuksenne Lappajärven kunnan sivuilla www.lappajarvi.fi koskien Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n vireilletuloa. (Etelä-Pohjanmaan liitossa on käynnistetty maakuntakaavan uudistaminen. Maakuntakaava sisältää aluerakenteen, liikenteen ja teknisen huollon yhteyksien, viherrakenteen, luonnonvarojen, energiatuotannon ja kulttuuriympäristöjen teemat. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä 15.12.2021-15.2.2022 kunnissa.)

MIELIPITEITÄ JA LAUSUNTOJA ETELÄ-POHJANMAAN MAAKUNTAKAAVAN 2050 OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMASTA

Omistamme kiinteistöjä Lappajärvellä joista yhden asuinkiinteistön ja yhden lomakiinteistön Lappajärven rannalla. Lisäksi vietämme paljon vapaa-aikaa Lappajärvellä ja osa lausunnon allekirjoittajista mahdollisesti paluumuuttaa Lappajärvelle.

Haluamme pitää Lappajärven alueen viihtyisänä paikkana asua, elää ja olla. Pääosan elämästämme ja työurastamme olemme viettäneet Lappajärvellä. Lappajärven kunta, Ely-Keskus, Leader-hankkeet ja kolmannen sektorin työ on ollut merkittävää kehitettäessä mm. vapaa-ajanviettopaikkoja jotka lisäävät loma-asukkaiden ja vakituisten asukkaiden viihtyvyyttä. Esim. Ely-Keskus rahoitti 750 000 € 1 500 000 € maksaneesta Niskan monitoimikanavasta jonka välittömässä vaikutuspiirissä on Lappajärven kunnan kaavoittamia loma-asuntotontteja ja muuta loma-asututusta. Niskan monitoimikanava on merkittävä hanke matkailun kehittämiseen suhteen ja infrahanke loma-asukkaille. Kanava yhdistää Lappajärven ja Ähtävänjoen vesistön Evijärvelle lomailijoiden käyttöön.

Lappajärvi on Euroopan suurin kraaterijärvi ja järvialueet ovat niukkuushyödyke Etelä-Pohjanmaalla. Järvi on kolmen kunnan alueella ja sen ympärillä on huomattava määrä loma-asutusta ja maakuntakeskuksessa asuvilla ja muilla ulkopaikkakunnilla asuvilla on huomattavasti loma-asuntoja Lappajärvellä. Matkailun kerrotaan tuovan Lappajärven ympäryskunnille ja yrityksille huomattavaa liikevaihtoa. Matkailuun on myös panostettu julkisen puolen tuella huomattavia summia ja parhaillaan on menossa kunnissa Geopark-hanke. Olemme hakeneet Lappajärveä valtakunnalliseen maisemansuojeluun sillä onhan järven eteläpäästä Pyhävuorelta ja Lakeaharjulta katsottuna nähtävissä kansallismaisemaan Koliin verrattavat maisemat. Lappajärvessä on potentiaalia alueena!!! Järvipohjanmaan Yrityspalvelut tekivätkin noin 3 vuotta sitten markkinointivideon alueen vetovoimaisuudesta. Videolla näkyy hienosti maisemat Pyhävuoren suunnalta järvelle päin. Lappajärven ympärille on hyvä rakentaa tulevaisuutta yhtenä Etelä-Pohjanmaan osana.

Huolemme koskee Lappajärven ympärille Etelä-Pohjanmaan liiton tuulivoimaselvityksessä osoitettuja massiivisia mahdollisia tuulivoima-alueita. Mikäli Lappajärven ympärille maakuntakaavoitetaan tuulivoimaa on alue kokonaisuudessa pilalla asumisen, luonnon, maisemien ja viihtyisyyden vuoksi. Olemmekin olleet aiheesta heti tiedon saatuamme aktiivisesti yhteydessä Etelä-Pohjanmaan liiton johtoon ja hankesuunnittelijaan.

Seuraavassa toivomuksia ja esityksiä Etelä-Pohjanmaan Liitolle päätökenteon tueksi ja faktoja mitä on tullut esille Lappajärvellä parhaillaan vireillä olevassa Iso-Saapasnevan tuulivoimahankkeessa.

1) Lappajärven alue ympäristöineen on pidettävä tuulivoimarakentamisesta puhtaana. Kyseessä on maakuntajärvi ja Euroopan suurin kraaterijärvi. Olemme olleet hakemassa aluetta valtakunnalliseen maisemansuojeluun ja toivomme, että Etelä-Pohjanmaan Liitto edistäisi alueen hakemista valtakunnallisesti arvokkaaksi alueeksi. Näitä alueita ei ole liikaa Etelä-Pohjanmaalla.
2) Alueella on merkittävä potentiaali matkailussa ja matkailu tuo merkittävää tulovirtaa Lappajärvelle ja ympäryskunnille.
3) Tuulivoimarakentamiselle ei ole Lappajärvellä sosiaalista hyväksyntää. Iso-Saaspasnevan hankkeesta kuntaan luovutettiin 1150 nimen lista hanketta vastaan. Ely-Keskuksen virkamiehet kertoivat suullisesti, että hanketta vastaan ilmeni ennätysmäinen vastustavien lausuntojen määrä ja virkamiesten kontaktointi. Aktiiviset kansalaiset järjestivät yhdessä Suomen Luontoliiton kanssa valokuvauskilpailun jossa dokumentoitiin Lappajärven maisemat vielä kun ne ovat tuulivoimasta vapaana. Kilpailuun tuli paljon osallistujia. Osallistu Lappajärven kesävalokuvakilpailuun! - Pohjanmaan piiri (sll.fi)
4) Iso-Saapasnevan hanke on ollut vireillä vuodesta 2017 ja etenee vihdoin päätäntävaiheeseen. Hankkeessa on järjestetty lukuisia ohjausryhmiä ja kaavankuulemistilaisuuksia. Kunta ja hanketoimija on saanut satoja kommentteja vastaan, yhdessäkään tilaisuudessa ei ole ollut puoltavaa kommenttia. Tilaisuudet ovat nauhoitettuja tai ainakin pöytäkirjattuja. Hanketta pyritään tekemään mahdollisimman kustannustehokkaasti ja Kunta ei ole vastannut yhteenkään selvityspyyntöön.
5) Iso-Saapannevan hankkeen vaikutuspiirissä on 2500 loma-asuntoa. Matkailuyrittäjät eivät asukkaiden ja loma-asukkaiden lisäksi puolla hanketta (lähde hankkeen matkailuselvitys). Hankealueesta 2 550 ha on vuokrattu vain 600 ha tuulivoimayhtiön mukaan. Pääosa maanomistajista on hanketta vastaan.
6) Ely-Keskus antoi Iso-Saapasnevan hankkeesta erittäin kriittisen perustellun päätelmän. Tästä huolimatta hankevastaava ja kaavakonsultti vievät hanketta eteenpäin kunnasta saamallaan "avoimella valtakirjalla". Holtitonta tuulivoimakaavoittamista ei saa jättää Kuntien vastuulle sillä pienissä kunnissa ei osata kaavoittaa virkamiestyönä näin massiivisia hankkeita. Käytännössä hanketoimija ja kaavakonsultti sanelevat miten tehdään. AVIN mukanaolo valvovana viranomaisena pitäisi palauttaa. Maakuntakaavalla

on merkitystä miten Etelä-Pohjanmaalla maakuntaliitto ohjaa kaavoitusta. Siksi olisikin hyvä, että tuulivoimahankkeiden haitat tunnistettaisiin ja niille tehtäisiin jotakin.

7) Nykyisestä tuulivoimarakentamisesta pääosa kohdistuu läntiseen Suomeen. Tuulivoimayhtiöt ovat kertoneet, että heillä on paljon hankkeita varalla joissa kaava on vireillä ja kaikkea ei rakenneta. Läntisen Suomen ja varsinkaan Lappajärven ei tule enää kantaa vastuuta "vihreä siirtymän kohtuuttomista haitoista".
8) Teollisesta tuulivoimarakentamisesta hyötyy muutama toimija. Pääasiassa kunta ja esimerkiksi Iso-Saapasnevan hankkeessa 4 maanvuokraajaa. Hankealueesta 2 550 ha on vuokrattu vain 600 ha tuulivoimayhtiön mukaan. Pääosa maanomistajista on hanketta vastaan. Pelkästään hankealueella on kymmeniä kiinteistöjä jotka kärsivät taloudellisestikin mm. voimajohtokäytävistä.
9) Olemme vaatineet kunnollisia mallinnuskuvia ja 3 AKA-tasoisen kiinteistönarvioitsijan lausuntoa mitä hankkeilla on vaikutusta kiinteistöjen arvoihin. Näitä emme ole saaneet. Toivomme, Etelä-Pohjanmaan Liitossa suhtauduttaisiin vakavasti myös taloudellisiin haittavaikutuksiin ja laskettaisiin selvityksissä auki kokonaistaloudelliset ja sosiaaliset haittavaikutukset.
10) Toivomme, että tutustutte kaikkeen Iso-Saapasnevan hankkeen kaavoitusmateriaaliin niin huomaatte miten lappajärveläiset arvostavat kotiseutuaan. Toivoisimme, että maakuntaliitto ottaa sille kuuluvan roolin ja poistaa Lappajärven suunnitellut tuulivoima-alueet maakuntakaavasta. Ymparisto > Iso Saapasnevan tuulivoimapuisto, Lappajärvi Tuulivoimahankkeille ei ole perusteita Etelä-Pohjanmaan Maakuntakaavassa.

    a. Erikseen on luontoarvot. Lappajärven alueella laiduntaa uhanalainen Suomenselän metsäpeurapopulaatio, joka on 1 kolmesta maailmassa olevasta populaatiosta. Keskisuomalainen lehti on haastatellut artikkelissaan 11.12.2021 MetsäpeuraLife hankkeen projektipäällikkö Sakari Mykrä-Pohjaa. Mykrä-Pohja toteaa artikkelissa "Tuulivoimarakentaminen kohdistuu juuri niille metsäseuduille, jotka ovat keskeisiä metsäpeuralle. On iso kysymys, miten tuulivoimalat vaikuttavat vaelluskäyttäytymiseen sekä vasontamenestykseen, kun rauhalliset alueet jäävät pienemmiksi". Mykrä-Pohja toteaa myös artikkelissa, että metsäpeura tekee vain yhden vasan kerrallaan. MetsäpeuraLife hankkeesta lisätietoa hankkeen internetsivuilta "

    Metsäpeurojen maisemankäyttöä ja elinympäristövaatimuksia selvitetään satelliittipannoilla varustettujen yksilöiden liikkeitä seuraamalla. Hankkeessa esitään metsäpeuralle suotuisia elinympäristökohteita kunnostettaviksi sekä laaditaan ohjeita talousmetsien metsäpeuraystävällisestä käsittelystä. Lisäksi hankkeessa selvitetään ihmisen metsäpeuroihin kohdistamaa häirintää ja etsitään keinoja liikennekuolleisuuden vähentämiseksi. Hankkeen puolivälissä päivitetään vuonna 2007 julkaistu Suomen metsäpeurakannan hoitosuunnitelma, joka on keskeinen kannanhoidon työkalu. Hankkeessa myös lisätään lajin tunnettavuutta toteuttamalla monipuolista eri kohderyhmille suunnattua viestintää.

    Hanketta koordinoi Metsähallituksen Eräpalvelut, ja siihen osallistuu kaikkiaan kymmenen hankekumppania.

    Kokonaiskustannukset hankkeelle ovat 5,16 miljoonaa euroa. Rahoituksesta 60 % tulee Euroopan Unionilta. Kansallisesta rahoituksesta vastaavat maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö sekä hankekumppanit. Lisäksi Suomen Metsästäjäliitto tukee hanketta. Metsäpeurojen palautusistutusten kustannukset ovat noin miljoona euroa. Valtaosa rahoituksesta suuntautuu siis muihin toimenpiteisiin, kuten metsäpeuralle sopivien elinympäristöjen kunnostukseen."

    Kaavaehdotuksen metsäpeuraselvityt on puutteelinen ja Suomessa ei ole akateemista tutkittua tietoa miten tuulivoimarakentaminen vaikuttaa metsäpeuroihin.

Hankkeen lähialueille rakennetaan useita tuulivoimahankkeita ja näiden hankkeiden vaikutuksia tulevaisuudessa metsäpeuraan on mahdotonta arvioida. Hanke tulee hylätä puutteellisen selvityksen perusteella.

Metsäpeuran lähisukulaisella porolla on todettu haittavaikutuksia tuulivoimarakentamisesta. Suomenselän alueelle on rakentamassa ja on jo rakennettu useita tuulivoimahankkeita mm. Perhoon, Lestijärvelle, Halsualle, Veteliin ja Alajärvelle. Metsäpeuran alue kutistuu ja tätä holtitonta rakentamista ja sen vaikutuksia ei ole kukaan tutkinut. Parhaillaan Riistanhoitoyhdistys laskee lentolaskentana Lappajärven alueen metsäpeurapopulaation. Populaatio koko oli viimeksi n.1500 yksilöä. Metsäpeuraa käytetään hyväksi luonto- ja metsästysmatkailussa.

Lopuksi pyydämme, että Etelä-Pohjanmaan Liitossa suhtauduttaisiin vakavasti vaateisiimme ja näkemyksiimme. Vireillä oleva tuulivoimahanke on Lappajärvellä vastatuulessa ja se on jo nyt aiheuttanut vakavia sosiaalisia haittoja ja pahoinvointia. Hankkeella ja tulevilla hankkeilla tulee olemaan mittava vastustus. Ei-toivottujen hankkeiden ajaminen väkisin ei ole Lappajärven eikä Etelä-Pohjanmaan etu. On mautonta, että jo ennen kuin edes hankealue on maakuntakaavassa tuulivoimayhtiö Ilmatar Oy tekee alueella vuokrasopimuksia ja Lappajärven kunnassa hanketta pidetään jo toteuttamiskelpoisena muutaman keskeisen päättäjän toimesta.

Lappajärvellä muutama keskeinen poliitikko ajaa tuulivoimaa. Valtaosa tavallisista kuntalaisista on vastaan. Toivomme, että Etelä-Pohjanmaan Liitossa nähtäisiin alue arvokkaana ja säilyttämisen arvoisena koko Etelä-Pohjanmaalle. Alue on laitettava valtakunnalliseen maisemansuojeluun.

Pidämme myöskin potentiaalisten tuulivoimahankkeiden selvittämistä epäreiluna. Emme voi millään hyväksyä, että arvokkaille alueille laitetaan tuulivoimaa summittaisesti ja miettimättä laisinkaan alueen arvoja. Ensin tulisi selvittää haitat ja sitten vasta alkaa miettimään alueita. Edelleen totean, että on mautonta, että näin menetellen Lappajärven alueella tehdään jo toista hanketta tuulivoimayhtiö Ilmattaren toimesta vaikka Iso-Saapasnevan valmistelussa olevassa hankkeessa on jo saatu erittäin vahvat perustelut miksi tuulivoima ei vain sovellu Lappajärven alueelle.

Toivomme, että Lappajärvi säilyy tuulivoimavapaana rauhallisena ja hiljaisena alueena. Tulemme tekemään kaikkemme, että näin tapahtuu. Olemme kertoneet jo aiemmin Etelä-Pohjanmaan Liittoon ja tuulivoimayhtiö Ilmattarelle, että vastustamme hanketta aktiivisesti ja kenenkään ei kannata haaskata tuotantokustannuksia hankekehittämiseen Lappajärvelle. Hanke tulee sitomaan tuulivoimayhtiöiden voimavarat ja samoin meidän tavallisten kuntalaisten. Tämä ei ole kenenkään etu!!! Tuulivoimasta hyötyy maailmanlaajuiset sijoittajat ja eteläpohjalaiset kärsii.

Esitämme ja vaadimme, että Etelä-Pohjanmaan Liitto poistaa Lappajärven alueelta kaiken tuulivoimarakentamisen.

Yksityishenkilö 3

Vastustan Kouran kylän välittömään läheisyyteen suunniteltua Palopättärinmäen tuulivoimapuistoa. En myöskään hyväksy, että sähkönsiirtolinjat kulkevat Kouran kylän ja Viitalankylän läpi.

Perustelut:

Hankealue on suunniteltu aivan liian lähelle asutusta. Useista kiinteistöistä (omamme mukaan lukien) tulee vain noin 1,5km voimala-alueelle. Monessa kunnassa on asetettu suojaetäisyys voimala-alueen ja asutuksen välille, ja sama pitäisi kyetä myös Seinäjoen tekemään. Esimerkiksi Ilmajoella suojaetäisyys on 3km ja Evijärvellä 4km, ja näille alueille rakennetut voimalat ovat huomattavasti pienempiä kuin Kouran kylään suunnitellut voimalat.

Kiinteistöjen arvot tulevat romahtamaan voimala-alueen välittömässä läheisyydessä, ja ne tulevat menemään huonommin kaupaksi. Eri puolilla maailmaa tehdyissä tutkimuksissa kiinteistövälittäjien mukaan hinnat ovat romahtaneet 5-60% riippuen mm.etäisyydestä alueelle. Tämä asettaa kuntalaiset täysin eriarvoiseen asemaan taloudellisesti.

Säteilyturvakeskus STUK suosittelee, ettei voimajohtojen lähelle rakenneta asuinrakennuksia, ei kouluja eikä päiväkotejakaan, sillä sähkömagneettisäteilyn vaikutuksesta erityisesti lasten terveyteen ja lisääntyneeseen leukemiariskiin on epäilyjä. Tässä tapauksessa valtavat sähkönsiirtolinjat kulkisivat suoraan asutuksen vierestä.

Voimalat tuottavat myös jatkuvaa matalataajuista ääntä, joka lisää melusaastetta jo muutenkin meluisan valtatien läheisyydessä. Lisäksi voimalat häiritsevät nettiyhteyksiä lähialueillaan, ja tällä hetkellä Kourassa on todella huonot nettiyhteydet. Kuitua ei ole tulossa, joten siihenkään ei ole tulossa parannusta. (Jo yksinään lähes toimimaton nettiyhteys heikentää elämänlaatua todella paljon kun otetaan huomioon kuinka paljon nykyaikana sille on tarvetta).

Tuulivoimalat tuottavat lisäksi mikromuovipäästöjä ympäristöön kymmeniä kiloja vuodessa. Lisäksi voimaloiden siivissä on kuidulla vahvistettua lujitemuovia 30-50 tonnia (pienemmissä kuin mitä tänne on nyt suunnitteilla), nämä lasi-ja hiilikuidulla vahvistetut muovit on lähes mahdoton kierrättää tai puhdistaa. Siivet ovat ongelmajätettä, joita Suomessa edes ongelmajätelaitos ei suostu ottamaan vastaan.

Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ovat myös mittavat. Kurjennevan lintukosteikossa on havaintoja ***petolinnusta (sensitiivinen lajitieto häivytetty)*** sekä runsas ja monipuolinen lintukanta. Tuulivoimaloita sekä sähkönsiirtolinjoja varten kaadettaisiin useita hehtaareja metsää.

Toivon todella, että osaatte ottaa huomioon nämä kohtuuttomat haitat, joita te lähialueen asukkailla aiheutatte, mikäli laitatte hankkeen eteenpäin. Jokaisella tulisi olla oikeus kotiin, jossa on hyvä olla, ja tämän hankkeen myötä meidän kodit muuttuisivat paikoiksi, joissa emme halua enää olla. Kouran kylä on meidän ja meidän lasten koti, älkää tuhotko sitä, pyydän.

Yksityishenkilö 4

Tuulivoima-alueet pirstaleina maakuntakaavassa -> tuulivoima-alueet tulisi keskittää enemmän isommiksi alueiksi. Alueiden alta tuhoutuu luontobiotooppeja: mm. metsää, joka sitoo hiiltä. Keskittäminen vähentää tarvetta vetää voimalinjoja, jotka osaltaan myös pirstovat luontoalueita ja heikentävät myös alueiden virkistyskäyttöä ja eliöiden elinolosuhteita.

Kuorasjärven Pohjoispään tuulivoimapuisto heikentää järven virkistyskäyttöä. Ko. järvellä on runsas kesämökkikanta. Luontoarvojen lisäksi pitäisi ottaa huomioon esteettiset arvot. Lähelle on suunniteltu myös muita tuulivoimapuistoja. -> Ko. tuulivoimapuistojen keskittäminen kauas asutuksesta.

Yksityishenkilö 5

Valtatie 67 Hipin risteys (Hipintie):
Asumme Nurmon Hipissä ja meillä on peltoa sekä metsää Valtatie 67:n toisella puolen Uitonloukolla. Pelkomme on, että joudumme peltotöiden aikaan kiertämään traktorilla Atrian kautta tai pahimmillaan Nurmon keskustan kautta mennäksemme omalle pellolle. Monilla Ruhan ja Koskelankylän sekä Hipin ja Latikan alueen maanviljelijöistä on maata juuri tällä Uitonloukon alueella. Hipin risteykseen tarvittaisiin kovasti valtatien alitusta. Se olisi alueen elinkeinolle todella tärkeä. Asiaa puoltaisi myös Hipintien radan alitus. Lisäksi alueen virkistyskäyttö on laajaa ja ulkoilijat hyötyisivät valtatien alituksesta.

Tuulivoimalat Lamminneva:
Lamminnevan tuulivoima-alue sijaitsee lähellä Nurmonjoentien varren asutusta sekä Nurmonjokilaakson perinnemaisemaa. Lamminnevan alueella on tilaa viedä tuulivoimalat kauemmas asutuksesta. 3 km:n suojavyöhyke asutukseen olisi toivottava.

Yksityishenkilö 6

1. Iiruunjärven molemmilta puolilta voimalinjavaihtoehdot poistettava. Kannatamme Alajärven kaupungin esittämää vaihtoehtoa (=itäisin).

Perustelut:
-Iiruunjärven rannalla on pelkästään loma-asutusta.
-Järvi on maisemallisesti erittäin kaunis, rauhallinen (ei moottoriveneitä) ympärillä viehättävä luonto jyrkkine kallioineen, jossa peurat asustavat talvisin.

-Järven itäpuolella on valtavan hieno erämaalampien (Kotilampi, Halmeslampi) esiintymä, joiden välistä voimalinjaa ei missää tapauksessa voi toteuttaa.
-Iiruunjärven molemminpuolisista voimalinjoista on jätetty vastustava mielipide Ely-keskukselle syksyllä 2022, jossa oli satoja allekirjoituksia. = Alajärven kaupunki/kuntakysely.

2. Iiruunjärven länsipuolella oleva turvetuotantoalue on liian lähellä järveä. Imuvaunulla kerättävä turve levittäytyy ilmaan ja laskeutuu järven pinnalle -> huonontaa veden laatua ja värjää veden ruskeaksi.

Palautteenantaja on merkinnyt antavansa palautteen kaikkien Iiruunjärveläisten puolesta.

Yksityishenkilö 7

Asia: Honkimäen tila 18:9, ent. Liuhtarlan sotilasvirkatalo ympäristöineen Lapuan kaupungissa
Sijainti: Alue valtatie 19:n itäpuolelta Haapakoskelle päin Lapuanjoen ja kantatie 66:n välissä
Esitys: Honkimäen tilan ja sen eteläpuolella olevan yhtenäisen peltoalueen liittäminen maakuntakaavaan maakunnallisesti arvokkaaksi alueeksi osana Lapuanjoen kulttuurimaisemaa nimellä: Honkimäki-Haapakoski-Tiistenjoki-Lakaluoma.

Perustelut:

Kun tarkastellaan Honkimäkeä historiallisesta näkökulmasta, se liittyy omistajiensa (vuokraajiensa) kautta, mutta erityisesti Jalo ja Aliina Lahdensuon kotina sekä paikallisiin että valtakunnallisiin tapahtumiin, (ks. esim. Pekka Kakkuri, Suomettarelainen maalaisliitossa, Jalo Lahdensuon yhteiskunnalliset aatteet ja toiminta, Helsingin yliopisto, Helsinki 1999,s.398-399). Entisenä sotilasvirkatalona se ilmentää erästä historiallista teemaa. Rakennus on vuodelta 1872, sitä käytetään alkuperäisessä tarkoituksessa ja suurin osa sen kehityshistoriasta on todettavissa sen ulkoasusta.

Maisemallisten arvojen suhteen Honkimäki on maisemassa oleellinen maamerkki. Sen sijoittuminen yksittäisenä tilana metsäsaarekkeen ja puutarha-alueen keskelle korostaa sen suhdetta lähiympäristöön, tilan eteläpuolella olevan peltoaukion antaessa pitkän näkymän rakennusryhmään.

Rakennushistorian suhteen Honkimäki on säilynyt lähes alkuperäisessä asussaan ja muutokset, jotka luovat kerroksellisuutta on helposti havaittavissa. Sotilasvirkatalona siinä yhdistyvät suunnittelun keskusjohtoisuus pohjakaavan mallissa ja paikallinen

perinne rakentamisessa. Rakennustyyppinsä (pohjakaava) edustajana se on maakunnassa harvinainen.

Edellisen perusteella katson, että Honkimäki kuuluu maakuntakaavaehdotuksessa käytetyssä arvotusluokissa kohtiin A ja B.

Kun lähestyy Lapuanjokilaaksoa valtatie 19 pitkin etelästä, avautuu Jouttikallion jälkeen, joen pohjoispuolella peltomaisema. Lapuan kaupungin taajama-alueen kyljessä tämä on viimeinen rakentamaton alue itään joen yläjuoksun suuntaan ja alkuna Haapakosken-Tiistenjoen-Lakaluoman kulttuurimaisema-alueelle. Valtatie ylittää joen kosken kohdalla, jossa aikaisemmin sijaitsivat Koveron ja Tampparin myllyt. Niistä on jäljellä enää turbiiniuomat. Kun katsoo tieltä koilliseen, näkyy rinteessä metsikön keskellä punainen, suurikokoinen pohjalaistalo. Siitä vielä länteen päin näkyy tiivis asuntoalue, jonka metsäreunassa on uudempia omakotitaloja. Joensuuntaisesti peltojen keskellä kulkee vanha peltotie, joka lienee ollut siinä jo 1700-luvulla ja jota venäläiset joukot käyttivät Lapuan taistelussa 14.7.1808 perääntyessään Kuortaneen suuntaan. Karjalaisten siirtolaisten maatilat ja niiden yksittäiset rakennukset sijoittuvat eripuolille peltoaukeata ja kantatie 66 pohjoispuolelle. Tämä rakennuskanta on hitaassa muutosvaiheessa kolmannen omistajasukupolven ikääntyessä ja maatalouden edellytysten heikentyessä. Paremman käsityksen Lapuanjokilaakson korkeuseroista saa vielä Kuortaneentieltä, kun peltomaisema avautuu etelään Honkimäen metsikön ja Kanuunaplassin välistä. Maastossa korkeammalla sijaitsevien Jouttikallion ja Honkimetsän teollisuusalueiden välissä oleva peltomaisema jokineen on kuin suvantoalue, joka luo maisemaan vaihtelevuutta ja antaa valtatiellä kulkevalle hetken hengähdystauon.

Palautetta on tiivistetty poistamalla siitä yksilöiviä tietoja.

Yksityishenkilö 8

Laki liikennejärjestelmistä ja maanteistä, 1 luku ja 4 &: "Valtatiet palvelevat valtakunnallista ja maakuntien välistä pitkämatkaista liikennettä".

Wikipedia: Vt 18 on mainittu useassa yhteydessä jatkettavaksi reitille Jyväskylä-Pieksämäki-Juva-Savonlinna-Parikkala-Syväoro. Tie muodostaisi yhden tärkeimmistä poikittaisyhteyksistä erityisesti yhdessä Merenkurkunsillan ja Parikkalan rajanylityspaikan kanssa Norjasta Uumajan kautta Pietariin ja Petroskoihin. Ilman jatkettakin tien liikennemäärien on arvioitu kaksinkertaistuvan parissa vuosikymmenessä. Valtatie 18 on jäänyt käytännössä suunnitelmapöydälle, tie on ainoa keskeneräinen valtatie.

Vaasa – Seinäjoki – Jyväskylä valtatiehanketta on mietitty jo 60-luvulta lähtien, sekä erilaisia linjausvaihtoehtoja on ollut vuosien mittaan esillä pääosin Alavudelta Jyväskylään kuten Killinkosken, Keuruun ja Petäjäveden kautta.

Ensimmäinen tarveselvitys tehtiin kuitenkin vasta heinäkuussa, vuonna 1983, jonka esipuhe alkaa: "Liikenneministeriö voi määrätä valtateiksi sellaiset maantiet, jotka palvelevat tärkeiden asutus- ja liikennekeskuksien välistä kaukoliikennettä ja toimivat liikenteen pääasiallisina kokoojateinä muodostaen maantieverkon rungon", ja loppuu: "Raportissa esitetyt tielinjaukset ovat suureksi osaksi vain karttatarkasteluun perustuvia hahmotelmia, ja ne täsmentyvät tiehankkeiden suunnittelun tai kaavoituksen yhteydessä."

Liikennemäärien kasvaessa seurauksena oli näiden em. liikennekeskusten ruuhkautuminen, joka johti edelleen siihen, että jouduttiin rakentamaan ohikulkuteitä. Nykyään elämme jo niin hektistä aikaa, että kyllä uusien maantieverkkojen rungot täytyy olla mahdollisimman suoraviivaisia ja teiden pitäisi hyödyttää kaikkia niiden käyttäjiä, eikä vain niitä, joiden asuinpaikan läpi tie kulkee. Kaiken lisäksi vuoden 1983, raporttia tehtäessä kuultiin ainoastaan Keuruun, Multian, Petäjäveden ja Ähtärin kuntia sekä lisäksi vain niitä kuntia, joiden läpi ajateltu tielinjaus kulkee eli Seinäjokea ja Alavutta, mutta ei kuitenkaan kuultu muita tienvaikutuspiirissä olevia kuntia, joista 83,6 % joutuisi kiertämään useita kilometrejä aivan turhaan, kun taas nämä 16,4 % kunnista eivät kuitenkaan hyödy kuin murto-osan siitä mitä suurimmalle osalle tien vaikutuspiiriin kuuluvien kuntien asukkaille tulisi haittaa maakuntakaavaan Ely-Keskuksen / Destian esittämästä valtatien linjauksesta.

Tarveselvitys johti TVH:n lähettämään kirjeeseen no Tv-330/23.5.1984 liikenneministeriölle, ja edelleen liikenneministeriön ilmoitukseen 1314/41/83/30.6.1984, että "Tieverkkoselvityksestä ja tie- ja vesirakennushallituksen kirjeestä ilmenevillä perusteilla myös liikenneministeriö katsoo, että Jyväskylän – Seinäjoen – Vaasan tieyhteyttä parannettaessa lähtökohtana tulee olla valtatieyhteyden saaminen ko. välille.

Samoilla perusteilla liikenneministeriö yhtyy tie- ja vesirakennushallituksen kantaan myös tutkittujen linjausvaihtoehtojen osalta eli Petäjävesi – Ähtäri välillä vaihtoehdoksi tulee valita ns. Multian vaihtoehto, Ähtäri – Alavus välillä Töysän eteläpuolinen vaihtoehto ja Seinäjoki – Heikkilän kylä välillä kaupungin keskustan ohittava vaihtoehto.

Lopullinen yleisistä teistä annetun asetuksen 1 §:n mukainen päätös valtatiestä, jolloin määrätään valtatien nimi ja numero, annetaan tie- ja vesirakennushallituksen erikseen tehtävän selvityksen perusteella sen jälkeen, kun tarvittavat tien rakennus– ja parannustyöt tiejaksolla on tehty. Kun otetaan huomioon tiejaksolla tehtävien töiden varsin huomattavat kustannukset, noin 250 milj. markkaa, tämä päätös lienee tehtävissä aikaisintaan 1990 - luvun alussa."

Ministeriön edellä mainituista tarvittavista töistä ei ole toteutunut vieläkään kuin murto-osa Seinäjoen ja Jyväkylän välillä, vaikka kirjeestä on jo lähes 40-vuotta aikaa. Tietoa siitä ei ole ollut esillä, onko valtatiestä yleisistä teistä tusannetun asetuksen 1 &:n mukaista päätöstä koskaan asiallisesti tehty, vaikka tielle on kuitenkin HS:n mukaan annettu lupa viitoitukseen ja valtatien status ja numero. Mikäli tietä ei saada rakennettua valtatietasoiseksi rakennettua, on suuri vaara, että tien luokkaa joudutaan jossain vaiheessa alentamaan sen liikennemääriä vastaavalle tasolle, koska keinotekoinen valtatien status nykyisissä puitteissa on harhaanjohtavaa eikä näin ollen ole myöskään hyväksyttävää.

Lamojen seuraukset 90-luvulla johtivat yksinkertaisesti siihen, ettei ollut enää varoja laittaa vähäliikenteisten teiden parantamisiin, jonka takia valtatie 18 ei täytä vieläkään valtateille asetettuja vaatimuksia. Seurauksena nousi myös esille tiukempi taloudellinen ajattelutapa ja ympäristölliset asiat, jotka johtivat siihen, että asioita tarkastellaan nykyään eri näkökulmista kuin 80-luvulla, jolloin esim. tieverkkoa rakennettaessa eri kuntakeskuksien saavutettavuus meni liikennetaloudellisen kannattavuuden edelle, jota ei tuolloin edes ollut tarvetta ajatella.

Vuonna 1993 on tehty raportti Vaasa – Jyväskylä valtatien vaikutukset Keski-Suomen ja Vaasan tiepiirien toimesta ja vuonna 2000 Vaasan tiepiirin tilauksesta Vaasan yliopistolta VT 18 – VALTATIE VAIN VIITOITUKSESSA? sekä vuonna 2002 on valmistunut Vaasan tiepiirin toimesta Valtatie 18 Vaasa – Jyväskylä Yhteysvälin kehittämisselvitys. Näitä em. selvityksiä on edelleen tehty vuosien mittaan useita, ja ne eivät ole yleensä johtaneet mihinkään.

Vaasan yliopiston haastatellessa tielaitoksen edustajia, miksi valtatietä 18 ei ole rakennettu loppuun, vastauksena oli: ”Väylän liikennevirtojen pienuus. Tiemäärärahoja jaetaan helpommin sellaisiin kohteisiin, joista liikennemäärillä pystytään perustelemaan tiehankkeen tarve ja hyöty”. Samoin yritysten haastattelussa nousi esille: ”Valtatie 18:n oikaiseminen ja parantaminen toisi monenlaista hyötyä yrityksille. Tärkeimmät hyödyt olisivat matkan lyhentyminen ajassa ja kilometreissä, kuljetuskustannusten pieneneminen ja kaluston säästyminen”.

Tein jo 20 vuotta sitten kansalaisaloitteen uudesta linjausvaihtoehdosta Ruismäestä Lahdenkankaan kautta suoraan Töysään silloista maakuntakaavan tarkistusta varten, jota ei maakuntaliitto/ely-keskus kuitenkaan useista muistutuksista huolimatta ottanut onkeensa ja nyt ollaan edelleen tässä samassa tilanteessa.

Esitän edelleen lyhyempiä vaihtoehtoisia suuntauksia valtatie 18 hankkeelle, kuin mitä maakuntakaavaan ollaan ELY-Keskuksen/ Destian toimesta esittämässä.

VE 1, Ruismäestä - Lahdenkankaan kautta matkat olisivat Seinäjoki – Ähtäri välillä noin 6,8 km ja Kuortaneelta – Ähtäriin noin 8,4 km nykyistä tietä lyhyempiä ja tietysti samat

lyhennykset taaksepäin. eli Ähtäristä Seinäjoelle ja Vaasaan asti ja samoin Ähtäristä - Kuortaneelle.

VE 2, Ruismäestä Sarvikkaan kautta suoraan Töysään, joka olisi noin 6,2 km lyhyempi Vaasan ja Seinäjoen suunnasta ja noin 7,5 km Uudenkaarlepyyn ja Kuortaneen suunnasta. Tässä vaihtoehdossa 92% tiestä kulkee viljelysmaiden ulkopuolella ja lisäksi säästäisi Lapuan joki laakson maisemat, jotka on merkitty Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa maiseman ja kulttuuriympäristön kannalta tärkeäksi alueeksi. Joten tämä olisi suositeltavin vaihtoehto.

VE 4, Mäyryn risteyksestä ensin 0,5 km Lehtimäen suuntaan ja sen jälkeen suoraan Töysään, joka oiisi 3,7 km Seinäjoelta Ähtäriin lyhyempi kuin nykyinen tie ja 9,1 km Kuortaneelta Ähtäriin. Lisäksi saataisiin vaarallinen risteys parannettua viemällä kantatietä 66 noin 150 m Lehtimäellepäin, johon tulisi eritaso ja jossa voisi syrjään jäävää 66 tietä käyttää ramppeina. Valtatie 18 kulkisi tässä tapauksessa kantatien 66:n alitse. Linjauksen ongelmana on suunnitteilla oleva tuulivoimapuisto ja Seinäjoen suunnasta tulijat joutuisivat ajamaan ylimääräistä 2,5 km VE 2:een verraten, pelkästään yhteen suuntaan kulkiessaan.

Mainittakoon, että Tuuri -Hakojärvi oikaisusta tehtiin yleissuunnitelma vuonna 1993 ja muistan, että Hakojärven lähistöllä oli niin pehmeää, että kairatangot painuivat omalla painollaan useita metrejä (7–9 m). Lisäksi siellä on pohjavesialue ja tien alkupäässä maakuntakaavaan merkitty maiseman ja kulttuuriympäristön kannalta tärkeää aluetta. Tien hinnaksi arvioitiin tuolloin noin 40 milj.mk. Tietääkseni ympäristöselvityksiä ei ole vielä tehty.

Toivottavaa olisi kuitenkin, että ehdottamistani vaihtoehdoista selvitettäisiin hyötykustannukset ja verrattaisiin ohjausryhmän hyväksymään vaihtoehtoon ja esitettäisiin kunnolliset perustelut miksi lyhyemmät linjaukset ja hyötykustannuksiltaan edullisemmat vaihtoehdot eivät kelpaa. Lisäksi olisi järkevää tehdä kaikista maakuntakaavaan viedyistä hanke-ehdotuksista tarvittavat ympäristöselvitykset jo ennen kaavaan viemistä.

Olin edellispäivänä tullut Thaimaahan lomalle, kun puhelin soi ja kerrottiin, että 20 vuotta sitten ehdottamaani linjausta Ruismäestä Lahdenkankaan kautta Töysään, jonka tarkoituksena oli saada valtatielle 18 huomattavia lyhennyksiä pienentäen tällä tavoin rakennuskustannuksia sekä nostaa hankkeen liikennemääriä lyhyemmillä reiteillä ja tätä kautta saada myös hyötykustannukset kohoamaan, joka olisi luonut paremmat edellytykset myös hankkeen toteutumiselle. Ehdotustani ei ollut kuitenkaan tarkoituksen mukaisesti noteerattu, vaikka keväällä oli lehdessä maininta, että Mäyryn päässä olevia linjauksia myös selvitettäisiin.

Tehdyssä pääsuuntaselvityksessä kartalle oli vedetty noin 7 km ennen Ruismäkeä lähtevä kaunis kaari suuntautuen Alavudelle, joka sittemmin todettiin

pääsuuntaselvityksessä liian pitkäksi ja, että se kulkisi arvokkaalla kulttuurihistoriallisella alueella ja siksi tämä linjaus hylättiin yksimielisesti. Palattiin takaisin jo aikaisemmin edellisessä maakuntakaavassa hyväksyttyyn linjaukseen, josta toki Seinäjoen päästä Kouraan kulkeva noin 14 km:n pituinen oikaisu jätettiin kokonaan pois ja säästettiin tällä noin 30 milj.€ ja tämä korvattiin esittämällä Kouran rautatienristeykseen alikulkua.

Thaimaassa ollessani aloin selvittämään google mapilla, kuinka monta kuntaa ja niiden asukasta on tämän Vaasa - Seinäjoki - Jyväskylän välisen tien vaikutusalueella eli niitä kuntia, joiden asukkaat kulkevat tämän tien kautta Jyväskylän suuntaan ja niitä löytyi 31 kuntaa, joiden asukasmäärä on lähes puolimiljoonaa, lisäksi tie jatkuu Jyväskylästä haarautuen Joensuuhun ja Lappeenrantaan ja näistä edelleen Venäjälle sekä Vaasan päästä Ruotsiin ja Norjaan. Tuolloin 20-vuotta sitten ainoastaan Seinäjoki ja Alavus olivat vaikuttamassa tien suuntaukseen ja päättämässä siitä. Tällä kertaa oli Kuortanekin otettu mukaan. ELY-Keskus / Destian ehdottaman linjauksen toteuduttua tulisi 83 %, valtatien vaikutuspiirin asukkaiden sekä muidenkin tietä käyttävien, kärsimään täysin turhista kiertomatkoista.

Tie oli alun perin tarkoitus rakentaa ja parantaa valtatien tasoiseksi jo viimeistään 90-luvulla, mutta kuinkas sitten kävikään. HS 16.12.1993 kirjoittaa otsikolla "Pääteiden numerot ja linjaukset muuttunevat 1995. Kokonaan uusi valtatieyhteys tulee Vaasan ja Jyväskylän välille numerolla 18. Se on pääosin jo rakennettu. Siitä puuttuu vielä suora yhteys Multian ja Ähtärin väliltä."

Seuraavaksi HS 2.2.1996 "Teiden numerot ja kilvet muuttuvat", jolloin esitettiin valtatien 18 viitoitusta ainoastaan Vaasasta Seinäjoelle.

Edelleen HS 13.12.1997 otsikkona "Valtatie 18 viitoitetaan kokonaan, vaikka tien taso ei sellaista edellyttäisikään. Liikenneministeri Matti Aura toteaa Vt18 tiestä: "Uuden tien rakentamisen esteenä on sen taloudellinen kannattamattomuus eikä se kuulu tällä hetkellä ministeriön ajamiin valtakunnallisiin päätiehankkeisiin."

Vuonna 2000 Vaasan tiepiirin tilaamassa Vaasan yliopiston tutkimuslaitoksen selvityksessä " VT 18 VALTATIE VAIN VIITOITUKSESSA?" vastaa tiehallinnon edustaja yliopiston tutkijoiden kysymykseen, miksi valtatie 18 ei ole rakennettu loppuun? "Syynä siihen on väylän liikennevirran pienuus. Tielaitoksen määrärahoja jaetaan helpommin sellaisiin kohteisiin, joissa liikennemäärillä pystytään perustelemaan tiehankkeen tarve ja hyöty."

Juuri nämä edellä mainitut asiat ovat syynä siihen miksi olen lähtenyt ajamaan tätä asiaa, että saataisiin potkua tälle hankkeelle eikä tien käyttäjien tarvitsisi ajella 12,4 km ylimääräistä käydessään Seinäjoelta Ähtärissä ja vastaavasti Kuortaneelta – Ähtärissä 15 km nykyiseen tilanteeseen nähden, edellyttäen, että jos valitaan VE 2. Koska tien viitoituksesta on kulunut jo yli 26 vuotta eikä tie ole parantunut Seinäjoelta Jyväskylän suuntaan tänä aikana lukuun ottamatta parin sillan leventämistä ja lyhyttä tien pätkää

Veneskosken ja Kouran välillä, niin turha on kuvitella, että nykyisessä taloudellisessa tilanteessa voisi tämän nyt esillä olevan ELY-Keskus / Destian selvityksen perusteella valituksi tullut vaihtoehto tuoda parannusta asiaan ainakaan lähivuosina. Koska tien liikennemäärät eivät nykyisellä ja ELY-Keskus / Destian ehdottamalla linjauksella lähivuosina merkittävästi lisäänny, niin ainut keino tilanteen korjaamiseen on lyhentää tietä, joka voi jopa lisätä liikennemääriä, kun ne aivan luonnollisesti siirtyvät lyhyemmille reiteille, josta seuraa, että myös hyötykustannukset parantuvat, jolloin mahdollisuus saada rahoitusta hankkeelle kasvaa. Uutena esille nousseena ongelmana nykyisellä linjauksella on noussut raskaan liikenteen kierrättäminen Tuurin kauppakeskuksen kautta, joka poistuisi siirtämällä tie Ruismäestä – Töysään kulkevalle linjaukselle, lisäksi edellä olevalla linjauksella matka lyhenisi noin 3 km Keskisen kauppakeskukseen.

Sain selvityksessä tarvittavat kartat käyttööni vasta noin kuukausi sitten ja olen sen jälkeen selvittänyt optimaalisia toteuttamiskelpoisia/esteettömiä linjauksia Ruismäestä suoraan Töysään. Optimaalisin vaihtoehto olisi ollut Lahdenkankaan hiekka-alueen keskeltä kulkeva linjaus, joka olisi ollut myös hyvä paikka eritasolle, mutta valitettavasti se on 1. luokan pohjavesialuetta. Siksi vaihtoehdot on nyt viety pohjavesi alueen ulkopuolelle. Tien lyhentyessä Seinäjoen Ähtärin suunnassa 6,2–6,8 km ja Kuortaneelta Ähtäriin 7,5–8,4 km vaihtoehtojen mukaan. Edullisin linjaus maksaisi itsensä takaisin pelkillä verohallituksen hyväksymillä kilometrikustannuksilla 18 vuodessa, kun vastaavasti ELY-Keskus / Destian valituksi tulleen vaihtoehdon maksuaika samalla periaatteella olisi 81 vuotta ja tie lyhenisi tässä tapauksessa ainoastaan 2,4 km Vaasan – Jyväskylän suunnassa.

Yksilöiviä tietoja häivytetty. Olen osallistunut useaan otteeseen tämänkin tien kehittämiseen useissa eri kohteissa, siksi tästä on tullut ikään kuin sydämen asia saada se lopullisesti myös toteutettua.

Esitän oheisissa liitteissä suosittelemaani vaihtoehtoista ratkaisua ELY-Keskukselle ja maakuntaliitolle, joka lyhentäisi edellä mainituilla pituuksilla tietä sekä huomioisi tasapuolisesti kaikkia tämän tien käyttäjiä. Liitolle jää nyt ainakin mahdollisuus jäädyttää hanke siihen asti, kun myös ehdottamani linjaukset ovat virallisesti ja asiallisesti selvitetty.

Liite 1:

Vt 18 kustannusten vertailua

		2	VE 1	Lahdenkangas		VE 2	Sarvikkaan kautta		VE 3	Mäyryn risteyksestä		VE 4	Mäyrystä 0,5 km		Destian/Elyn ehdotus	VE 1A	
levennyksen km hinta milj.€		0,4	km	kpl	milj. €	km	kpl	milj. €	km	kpl	milj. €	km	kpl	milj. €	km	kpl	milj. €
oikaisun pituus/uutta tietä			25,2		50,4	25,8		51,6	22,3		44,6	21,9		43,8	28		56
levennettävän tien pituus			28,1		11,24	28,1		11,24	34		13,6	34,5		13,8	8,9		3,56
nykyistä tietä			16			16			16			16			36,8		
päätien risteykset				3	2		3	1,5	eritaso	1	5	eritaso	1	5		3	1,5
rautatien alikulut/sillat																2	4
vesistösillat				2	2	2	2	2		1	1						
levennettävät sillat				3	0,6	3		0,6	4		0,8	4		0,8			
lyhennystä seinäjoki- ähtäri			6,8			6,2			3,8			3,7			2,4		
lyhennystä kuortane-ähtäri			8,4			7,5			8,7			9,1			0		
koko pituus			69,3			69,9			72,3			72,4			73,7		
nykytilanne			76,1			76,1			76,1			76,1			76,1		
kustannukset milj. €		yht			66,24			66,94			65			63,4			65,06
säästöä pelkillä ajokustannuksilla/ vuosi/milj.€					3,69			3,34			2,74			2,77			0,81
pelkillä ajokustannuten säästöillä hankkeen maksuaika/v					18			20			24			23			81

verohallinnon hyväksymä km hinta	0,46
KVL seinäjoki - ähtäri välillä	2000
KVL kuortane - ähtäri väliillä	1000

8.2.2023 RI Esko Kuivalainen

Kustannusten laskennassa on käytetty kaikissa vaihtoehdoissa samoja yksikköhintoja samoissa toimenpiteissä
KVL:t ovat pelkästään arvioitu, voivat olla huomattavasti suuremmat, ainakin ehdotettujen oikaisujen jälkeen
Mikäli liikennemäärät olisivat kaksinkertaiset, niin maksuaika lyhenisi vastaavasti puolella, myös aika- ja onnettomuuskustannukset vähentävät merkittävästi maksuaikaa, joita ei näissä laskelmissa ole huomioitu
Mikäli tie viedään Lahdenkankaan kautta siellä olisi edullinen paikka eritasolle, jota ei nyt laskelmissa huomioitu
Vilkkaimpiin risteyksiin suositellaan liikenneympyrää ja muihin riittänevät kunnolliset väistötilat ja käntymiskaistat.

Hyötykustannuksia laskettaessa, hankkeesta kertyvät säästöt tulevat pääasiassa ajoneuvokustannuksista noin 35% ja aikakustannuksista 23% sekä onnettomuuskustannuksista 17 % ja loput 25 % säästöt tulevat useista esim. kunnossapito- ja ympäristökustannuksista.
Säästöjä ei synny jos ajomatkojen pituuksia ei lyhennetä, jolloin myös hyötykustannukset jäävät merkityksettömiksi.
Edullisin vaihtoehto on VE 1 "Lahdenkangas" ja toiseksi paras VE 2 "Sarvikas" sekä kolmanneksi VE 4 / Mäyryn risteys.
Kuitenkin Sarvikkaan vaihtoehdossa peltomaata menee vähiten, joten se vaikuttaa tosi hyvälle ratkaisulle, toisaalta tie menee arvokkaan maiseman ja kulttuuriympäristöalueen läpi . tärkeää aluetta. Lahdenkankaamn alueelta löytyi muinaismuisto, pohjavesialue ja vedenottamo, joten linjausta on siirretty pohjoiseen sijoittuen 5,2 km etelään Mäyryn risteyksestä.
Tämä edellinen vaihtoehto läpäisee myös valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta alueen alapäästä. Mäyryn keskustan alueella läpikulkeva tie läpäisee molemmat alueet.
Mainittakoon, että Destian / Ely-Keskuksen esittämä vaihtoehto Tuuri Hakojärven tien alkupäässä kulkee myös sekin arvokkaan maiseman ja kulttuuriympäristön läpi.

Liite 2:

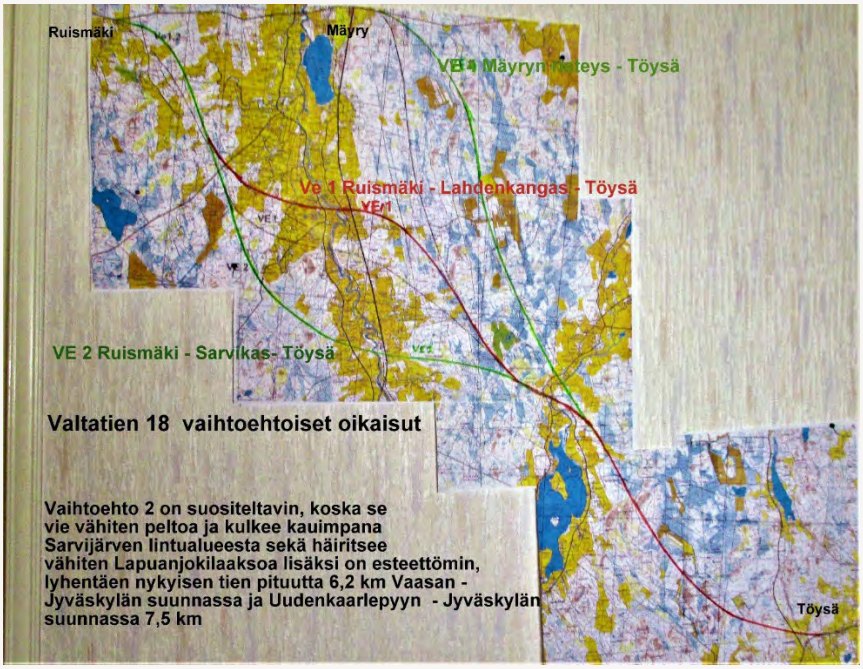

Liite 3:

Vaasa - Seinäjoki – Jyväskylä valtatien vaikutusalueella olevat Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Suomen maakuntien kunnat ja niiden asukkaat. Tie jatkuu kuitenkin Jyväskylästä edelleen suuntautuen Joensuuhun ja toista haaraa Lappeenrantaan. joista se jatkuu myös Venäjälle ja Vaasasta Ruotsiin. Eli tien vaikutusalue on huomattava.

Kuntia 31 kpl ja asukkaita 463987

Vaasa – Seinäjoki
Vaasa 67615
Mustasaari 19525
Maalahti 2915
Sundom 2525
Laihia 6616
Vähäkyrö 3494
Isokyrö 4522
Ilmajoki 12294
Seinäjoki 64135
yhteensä 183641

Seinäjoki - Kuortane – Jyväskylä
Kuortane 3534
Töysä 3122
Ähtäri 5616
Multia 1579
Petäjävesi 3806
Jyväskylä 144473
yhteensä 162130

Vaasasta lähtien Seinäjoen kautta Ähtäriin, on Ruismäestä – Töysään vaihtoehdossa 7 km lyhyempi kuin nykyinen tie. Mikä luonnollisesti vähentää matka-aikaa ja ajokustannuksia kuin myös samalla ympäristöhaittoja sekä säästää tienpidon kustannuksia.

Uusikaarlepyy – Kuortane
Uusikaarlepyy 3429
Jepua 1404
Alahärmä 4661
Ylihärmä 2916
Kauhava 15514
Lapua 14422
yhteensä 42346

Ehdottamani linjaus Uudestakaarlepyystä Kuortaneen Ruismäen ja Töysän kautta Ähtäriin ja edelleen Jyväskylään on 8,4 km lyhyempi kuin nykyinen tie.

Kristiinankaupunki – Alavus
Kristiina 2706
Närpiö 9564
Kaskinen 1280

Karijoki 1192
Teuva 4955
Kauhajoki 13143
Kurikka 20199
Jalasjärvi 7729
Peräseinäjoki 3634
Alavus 11468
yhteensä 75870

Tämä väli pysyy entisellään.

Yksityishenkilö 9 ym. (19 hlöä)

Aiemmassa vaiheessa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta jätettiin yli 80 mielipidettä, joista osassa oli useita allekirjoittajia. Jätimme tuosta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta oman mielipiteemme. Siihen annettiin meille "Yksityishenkilö 39" (8 henkilöä) vastine mm. seuraavasti:

"Maakuntakaavasta poikkeaminen tulee aina olla perusteltua ja esim. laajemmilla tuulivoiman aluevarauksilla se on tapauskohtaista harkintaa, jossa punnitaan, toteutuvatko maakuntakaavan tavoitteet poikkeamisesta huolimatta ja sijoittuuko laajenemisalueelle jotain muuta maankäyttöä tai suojeluarvoja, mikä olisi esteenä laajenemiselle." (Kooste osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan saadusta palautteesta ja vastineista.)

Alajärven kaupungin ja Soinin kunnan tuulivoimahankkeissa on kaikissa ollut jo aiemmasta maakuntakaavasta, vaihemaakuntakaava I:stä poikkeamisia, ilman, että niitä on mitenkään perusteltu. Varsinkin näin on Alajärven Louhukankaan ja Möksyn ja Soinin Pesolan ja Korkeamaan kohdalla. Ne ovat ulottuneet yli puoltakin laajemmalle alueelle kuin mitä maakuntakaavassa on. Kaikissa näissä on ollut kyse erittäin suurista voimala-alueista, Alajärven puolen näissä kahdessa hankkeessa yhteensä alkujaan 42 voimalasta, ja vieläkin jäljellä on 36 voimalaa. Näistä kaikista ylityksistä olemme huomauttaneet, mutta niitä ei ole kunnassa huomioitu, eikä maakuntaliitto valvonut, ettei ylityksiä tehdä. Maakuntakaavan ohjaava vaikutus tuntuu heikolta, ellei sen noudattamista valvota. Toivomme, että uutta maakuntakaavan noudattaminen on täysin toisella tasolla kuin nykyisin vielä voimassa oleva oli.

Kenelläkään ei ole ollut yhtenäistä harkintaa ja valvontaa liittyen vaihemaakuntakaava I:ssä (tuulivoima) sanottuihin seikkoihin. Vaihemaakuntakaava I:n kaavakartassa lukee näin: "Tuulivoimaloiden alueiden 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 18, 19 ja 22 yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueella pesivään, aluetta säännöllisesti käyttävään ja alueen yli muuttavaan linnustoon,

kulttuuri- ja luonnonmaisemaan sekä pohjaveteen kohdistuviin vaikutuksiin." Alue 21 on Louhukangas, alue 11 Savonneva (jonka pohjoisosa on Alajärven Möksyn tv-alue ja eteläosa Soinin Pesolasta pieni osa. Pesolan muu alue ei ole ollut maakuntakaavassa, ja hanke on kaatunut HAO:ssa eikä KHO antanut valituslupaa.) Alue nro 9 Soinin Korkeamaa voimassa olevassa maakuntakaavassa.

Nyt tässä uudessa kaavaluonnoksessa 2050 mainitaan näille samoille alueille pohjaveden lisäksi myös suuren petolinnun reviirin huomioiminen ja metsäpeuran vaellusreitit ja lisääntymisalueet. Tämä tieto on ollut asukkailla ja he ovat sen jo aiemmassa vaihekaava I-vaiheessa tuoneet julki liitolle. Mutta vasta nyt nämä suurta petolintua ***sensitiivinen lajitieto häivytetty*** ja myöskin metsäpeuraa koskevat tiedot on kirjoitettu maakuntakaavaluonnokseen. Hyvä että edes nyt.

Osa alueista on jo rakentamisen kohteena, eli maakuntakaava on kyvytön auttamaan asukkaita, koska valvontaa ei ole ollut. Jo aiemmassa vaihekaava I-vaiheessa mainittiin, että pohjavesialue Moukarinharju ei saa jäädä tuulivoima-alueen sisään. Kuitenkin se on nyt Alajärven Louhukankaan tuulivoima-alueen sisällä. Alempana karttoja, jotka selventävät näitä väitteitämme.

Tähän liittyen tutkimme uutta kaavaluonnosta 2050, ja siinä olevia alueita Alajärvellä, Soinissa ja Ähtärissä eli Etelä-Pohjanmaan itäisellä alueella.

Huomioita Kaavamerkinnät ja -määräykset sekä kohdeluettelo -asiakirjasta:

Aurinkoenergian tuotantoon soveltuva alue: Savonneva, Alajärvi, Soini, mainittu s. 74.

Tuulivoimaloiden alue: Louhukangas, Alajärvi, Soini. S. 77. Kommentti: Louhukankaan tv-alue ei ole Soinin puolella, mutta haitat kyllä tulevat Soinin Keisalankylälle ja Jokivarrelle.

Tuulivoimaloiden alue: Savonneva: Alajärvi, Soini, s. 77. Kommentti: Mahdollisesti tarkoitetaan Alajärven Möksyn tv-aluetta, joka on Savonnevalla. Eteläosa Savonneva-nimellä olevasta tv-alueesta on Soinin puolen Pesolan tv-alue. Haitat tulevat Soinin Keisalankylälle ja Kyyjärvelle sekä Karstulaan.

Tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue: Moukariharju, s. 78. Kommentti: Uudessa maakuntakaavassa Moukarinharju sijaitsee em. Louhukankaan tuulivoima-alueen sisällä. Aikanaan painotimme, että pohjavesialue ei saa jäädä tuulivoiman osayleiskaavan sisään, ja vanhassa maakuntakaavassakin se on ulkopuolella. Tätä ei ole missään vaiheessa kunnassa huomioitu, ja nyt on myöhäistä, kun Louhukankaan voimaloiden pohjat (23 kpl) on rakennettu ympäri aluetta.

Aiemmassa maakuntakaavassa Moukarinharju ei ollut tv-kaavan sisällä, mutta kunta hyväksyi kaavan, jossa se jätettiin kaavan sisälle ja alue oli laajuudeltaan ainakin kaksinkertainen. Etelä-Pohjanmaan liitolta on käsityksemme mukaan pyydetty asiasta

lausunto aikanaan. Alla vasemmalla uusi maakuntakaavaluonnos, jossa Moukarinharju on kaavan sisällä. Oikealla vanhasta maakuntakaavasta ote:

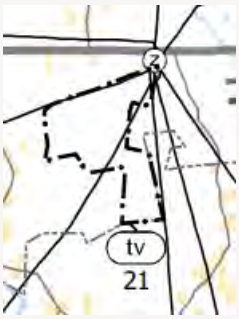

Näyttää siltä, että uudessa kaavaluonnoksessa vahvistetaan kuntien omavaltaiset laajennukset. Kuitenkin kaavaluonnoksessa 2050 mainitaan Moukarinharjun pohjavesialue tärkeänä vedenhankintaan soveltuvana pohjavesialueena. Pyydämme maakuntaliittoa miettimään, miten edellä kuvattu syntynyt ongelma tämän pohjavesialueen suhteen ratkaistaan.

Maakunnallisesti arvokas maisema-alue: Keisalan vaaramaisemat, Soini. S. 94. Kommentti: Tämän Keisalan vaaramaiseman hävittävät Louhukankaan (pohjat rakennettu), Korkeamaan ja Pesolan (Pesola maakuntakaavassa Savonnevan nimellä, sen eteläosa) tuulivoima-alueet. Tämä ristiriitaisuus maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen ja tuulivoiman kesken tulee huomioida.

Kohdeluettelossa sama alue moneen käyttöön, ristiriita

On huomattava, että uudessa kohdeluettelossa samat Alajärven Savonneva sekä Louhukangas on varattu monelle eri toiminnolle: aurinkovoima, tuulivoima, vedenhankinta. Kaavakartasta tämä myöskin ilmenee.

Myös samalle Soinin alueelle on merkitty kehitettävä maisema- ja virkistysalue ja tämän alueen sisälle tuulivoima-alue sekä aurinkovoimaa. Keisalan vaaramaisema on myös tämän Soiniin vihreällä maakuntakaavakarttaan piirretyn alueen sisäpuolella.

Lisäksi ilmeni, että nämä samat Alajärven ja Soinin alueet on mainittu, kun on kyse suuren petolinnun reviirin huomioimisesta ja metsäpeuran vaellusreiteistä ja lisääntymisalueista.

Käyttötarkoitukset ovat keskenään räikeässä ristiriidassa. Näin ollen vahingollisin, eli tuulivoima tulee poistaa. Tuulivoimateollisuusalue ei voi olla matkailun ja virkistysalueen sisällä, eikä edes sen lähistöllä, sillä matkailu ja virkistysalue tarkoittaa, että alueen tulee olla vapaasti käytössä. Tuulivoima- ja aurinkovoima-alueilla on molemmilla käyttörajoitteita. Tuulivoimalla jäänheiton vuoksi ja aurinkovoimalla sen laaja-alaisuus rajoittaa vapaata liikkumista. Muutoin aurinkovoima on suositeltavaa.

Pohjat on Louhukankaassa ja Möksyssä jo tehty. Nämä alueet vaikuttavat mm. juuri maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen, etäisyyttä esim. Louhukankaasta on Keisalan vaaramaisemaan vain n. 4 km. Mittauskuva alla. Tämä läheisyys tulee huomioida.

Jottei maisema tuhoudu aivan kokonaan ja joka ilmansuunnalta, on maakuntakaavasta poistettava Keisalan vaaramaisemasta katsottuna idässä ja koillisessa sijaitsevat Korkeamaa ja Pesola (eli Savonneva nimellä kulkevan alueen eteläosa Soinin puolella). Maakuntakaavassa puhutaan Savonnevasta edelleen, vaikkei sitä nimeä missään muualla käytetä. Tuo alue tulee poistaa täysin tuulivoimalta Etelä-Pohjanmaan tulevasta maakuntakaavasta. Mahdollisesti myös aurinkovoiman osalta. Perusteluina juuri ***petolinnun (sensitiivinen lajitieto häivytetty)*** reviiri ja ruokailualue sekä metsäpeurat, näistä tarkemmin alempana. Kuten jo totesimme, alue on uudessa kaavaluonnoksessa merkitty matkailu ja virkistystoiminta-alueeksi. Tätä vihreää aluetta tulee vaalia (vihreällä rajattu alue), ja niitä on vain 8 koko maakunnassa. Tätä tulee priorisoida.

Alla Teams-infossa 9.2.2023 esitetty kartta. Siitä näkyy, että Soini kuuluu suurelta osin tähän vihreään matkailu ja virkistyksen kehittämisvyöhykkeeseen.

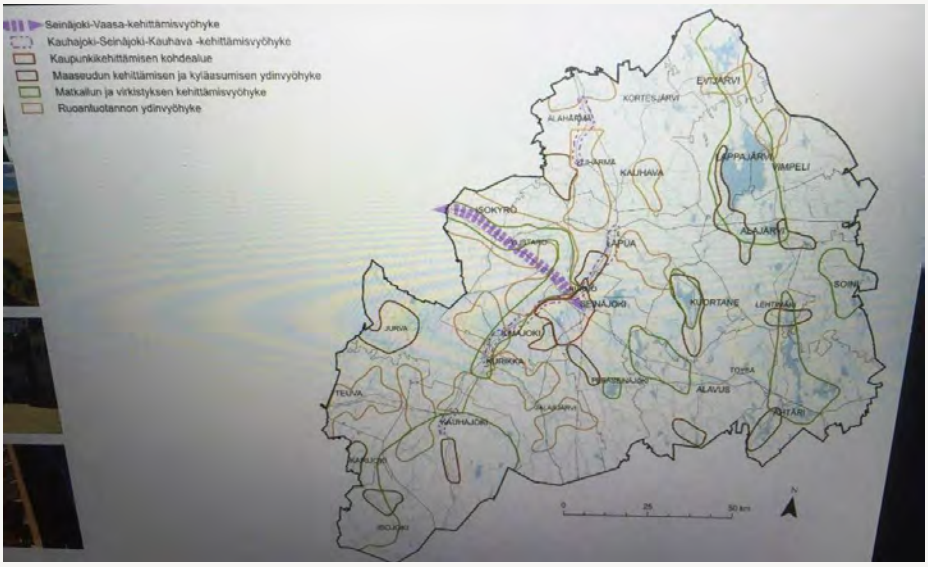

Uuden kaavaluonnoksen kaavaselostus s. 54-55: Matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhyke

"Merkinnän kuvaus: Matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhykkeinä osoitetaan luontomatkailun ja virkistyksen vetovoima-alueet. Alueisiin sisältyy mm. kansallispuistot, Unesco Geopark -alue sekä luonnonsuojelu- ja maisema-alueita, joista on mahdollista kehittää matkailu- ja virkistystoimintaa palvelevia laajoja kokonaisuuksia." Tehosteet omia.

”Suunnittelumääräys: Aluetta tulee kehittää valtakunnallisesti ja kansainvälisesti kiinnostavana luontomatkailualueena. Suunniteltaessa ja kehittäessä matkailuun ja virkistykseen liittyviä toimintoja tulee kiinnittää huomiota alueen erityispiirteisiin ja hyödyntää sen elämyspotentiaalia. Suunnittelussa, rakentamisessa ja muissa toimenpiteissä on huomioitava kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvot.”

”Kaavaratkaisu:

Matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhykkeinä (8 kpl) osoitetaan luonnon- ja kulttuuriarvoiltaan potentiaalisimmat aluekokonaisuudet olemassa olevien kansallispuistojen, valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden maisema -alueiden tai merkittävien luontomatkailukohteiden, vesistöjen ja reitistöjen ympäristössä. Matkailun ja virkistyksen kohdealueet edustavat Etelä-Pohjanmaan luonto- ja kulttuurimatkailun nykyisiä vetovoimakohteita sekä uusia kehittämismahdollisuuksia. Alueilla sijaitsevien vesistöjen äärelle sijoittuu runsaasti vapaa-ajan asumista.”

”Taulukko 1. Maakuntakaavan matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhykkeet kunnittain.

Alueen nimi Kunta

Lappajärvi-Evijärvi Alajärvi, Evijärvi, Lappajärvi, Vimpeli
Ähtäri Alajärvi, Ähtäri, Alavus, Soini
Alavus Alavus, Seinäjoki, Kuortane
Kyrönjoki Ilmajoki, Kurikka, Seinäjoki, Isokyrö, Lapua
Suupohja Karijoki, Isojoki, Kauhajoki
Kuortane Lapua, Kuortane
Kalajärvi Seinäjoki
Soini Soini”

Kommentti: Soinin kunta on siis suurelta ja olennaisilta osiltaan merkitty maakuntakaavan matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhykkeeksi. Näitä alueita on koko maakunnassa vain 8 kpl. Kts. yllä. Tällä perusteella Soinin kunnan alueelta tulee poistaa kaikki tässä maakuntakaavaluonnoksessa olevat tuulivoima-alueet, koska ne ovat juuri tämän maakuntakaavan matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhykkeen päällä. Niistä minkään rakentamista ei ole myöskään vielä aloitettu. Näitä ovat mm. Korkeamaa, Pesola, Isokangas, Loukkusaari ja Kimpilamminkangas. Ähtärin puolella olevat Isohaudankangas ja Majasuonkangas. Nämäkin vaikuttavat olennaisesti myös Soinin asukkaisiin ja kaikkiin alueella liikkujiin, mm. Arpaisten patikkareitin käyttäjiin. Tästä tarkemmin alempana.

Aurinkovoima ja tuulivoima

Asiakirjassa Maakuntakaavan Kaavaselostus, Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050, s. 137 kuva 14. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n luonnonvarojen ja energiantuotannon merkinnät. Siitä ote alla Soinin kohdalta. Kaavamerkinnät ja -

määräykset sekä kohdeluettelo-asiakirjasta selviää, mitä merkinnät tarkoittavat: keltainen tarkoittaa aurinkovoimaa. Aurinkoenergian alueeksi merkitty on Soinin kirkonkylän pohjoispuolella oleva alue. Se on sama alue, joka on osoitettu myöskin tuulivoima-alueeksi. (Alemmassa kartassa tv-alueet numeroituina).

Alla olevassa kartassa numeroituina tuulivoimalle osoitetut alueet.

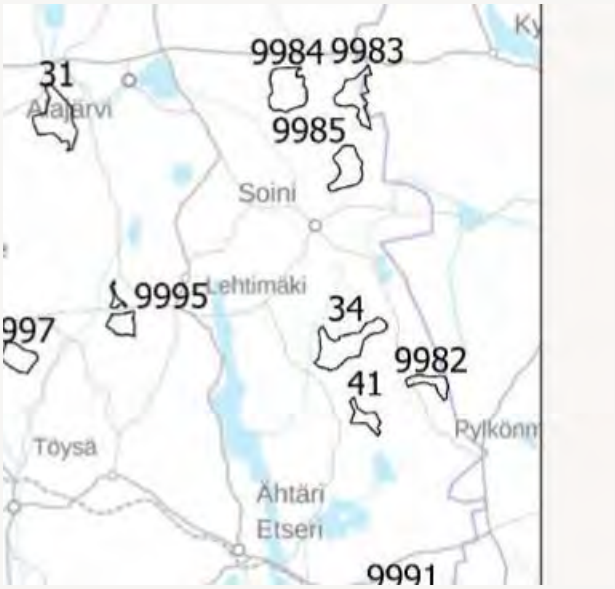

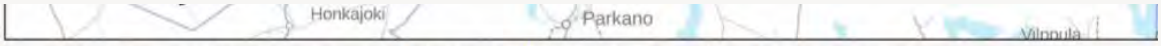

Kuva 15. Kaavaluonnoksessa osoitettavat tuulivoimaloiden alueet ja niiden kaavan valmisteluaineiston mukainen numerointi. Tuulivoimaloiden nimet ja sijaintikunnat on esitetty taulukossa 35. Tuulivoimaloiden alueiden numerointi viimeistellään kaavan ehdotusvaiheessa.

Soinin osalta on ristiriitaisuuksia mm. sillä tavalla, että yhdessä kartassa on a) aurinkovoima-alue (keltaisella), toisessa b) Korkeamaan tuulivoima-alue (yllä nro 9985) c)

matkailu ja virkistysalue (vihreä viiva kartassa alla) samalla alueella. Tämä matkailu ja virkistysaluekartta esitettiin Teamissä pidetyssä infossa. Kaavakartassa tämä kohta Soinista näyttää tällaiselta kuin alla. Kaavaselostuksesta emme erillistä matkailu ja virkistysaluekarttaa löytäneet, mutta esitimme sen jo yllä infosta otettuna kuvana.

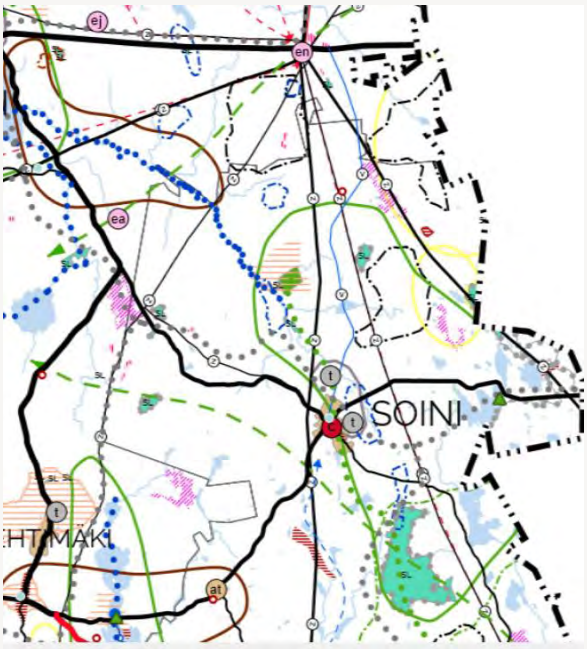

On huomattava, että tuulivoima-alue nro 9985 Korkeamaa on päällekkäin aurinkoenergia-alueen kanssa, samoin Möksy (9983). Sekä tuuli- että aurinkovoimaa ei voi olla samassa paikassa. Mm. jäänheittovaaran takia. Ei myöskään tuulivoima- ja virkistysalue voi olla samassa kohdin, mm. talvisin todistetun jäänheittovaaran vuoksi. Tuulivoima-alue nro 9985 Korkeamaa on täysin vihreällä kaavaluonnokseen merkatun matkailu ja virkistyksen kehittämisvyöhykkeen sisällä. Kts. yllä. Alue 9985 Korkeamaa tulee siis poistaa ja jäljelle jättää aurinkovoima-alue, joka on paremmin asukkaiden hyväksyttävissä. Savonnevan 9983 "häntä" eteläpuolella (Pesolan nimellä kulkeva) tulee myös poistaa kokonaan maakuntakaavasta, kuten myös alueet nro 34 (Kimpilamminkangas) ja 41 Isohaudankangas (Ähtäri) tulee poistaa.

On noudatettava varovaisuusperiaatetta. Alueella on jo runsaasti rakennettua tuulivoimaa, Matkailu ja virkistyksen kehittämisvyöhyke tulee priorisoida muun edelle. Muut toiminnot tulee kaavasta poistaa, koska ne ovat ristiriidassa keskenään. Tätä tukee myös jo kaavaluonnoksessa esitetyt seikat suuresta petolinnun reviiristä ja metsäpeuroista. Niidenkin alueet ovat juuri osin tällä Soinin tuuli- ja aurinkovoimalle ajatellulla alueella, joka on rajattu vihreällä viivalla matkailun ja virkistyksen kehittämiseen. Sen sisällä sijaitsee mm. ratsastustallitoimintaa, Vuorenmaan laskettelukeskus, sekä juuri valmistunut Vuorenmaan alamäkiluistelurata. Kaikki nämä tukevat matkailun ja virkistystoiminnan kehittämistä, mutta tuulivoima näiden ympärillä

tuhoaa kauniit, puhtaat, lappimaiset vaaramaisemat. Alue muuttuu teollisuusalueeksi. Tämä tulee estää.

Alajärven alueet, ristiriidat

Kuten jo aiemmin totesimme, uudessa kaavakartassa Alajärven alueella on kaksi tuulivoima-aluetta: Louhukangas vasemmalla ja Möksy oikealla. Möksyn alue on maakuntakaavaluonnoksessa piirretty pienemmäksi kuin todellisuus on. Kartassa näkyy Louhukankaan koillisreunassa, tuulivoimakaavan sisällä Moukarinharjun pohjavesialue. Se olisi tullut sieltä poistaa ja tulee poistaa vieläkin, tv-aluetta pienennettävä vähintään sen verran, ja voimaloiden pohjat poistettava, jos niitä kohdalle osuu.

Yllä olevasta maakuntakaavakartan otteesta näkyy, että koko Möksyn alue on varattu keltaisella (aurinkovoima) maakuntakaavan kaavakartassa. Tämän vuoksi Möksyn tv-alue tulisi keskeyttää, samoin Louhukankaan. Ristiriita näiden molempien kohdalla pohjavesialueen (Louhukangas) ja aurinko- ja tuulivoiman kesken (Möksy) on ilmeinen. Edellä mainitusta jäänheitostakin johtuen.

Huomattava on, että maakuntakaavan kaavakartassa keltainen aurinkovoiman viiva jatkuu Möksyn tuulivoima-alueen eteläpuolelle. Siihen aurinkovoima sopii oivallisesti, koska Pesolan alueen tuulivoimakaavoitus on käynyt KHO:ssa ja oikeus piti voimassa Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen siitä, että Pesolan alue ei sovellu tuulivoimalle suuren petolinnun ***(sensitiivinen lajitieto häivytetty)*** reviirin vuoksi. Näin ollen koko nimi Savonneva tulee poistaa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavasta, muuttaa yläosa Möksyksi niin kuin se yllä on, sen rajat muuttaa oikeiksi, ja maakuntakaavassa "häntä", joka merkkasi Pesolan aluetta, poistaa, koska Pesolaa enää ole olemassa em. oikeuskäsittelystä johtuen. Petolinnun reviiri koskee juuri Pesolaa ja Korkeamaata. Eli ne tulee poistaa maakuntakaavasta tuulivoima-alueista.

Viittaamme edellä esitettyyn ja esitämme alla lisäperustelut sille, miksi Soinin kunnan alueella olevat tuulivoima-alueet tulee poistaa.

Soinin tuulivoima-alueet "Kaavamerkinnät ja -määräykset sekä kohdeluettelo"-asiakirjassa:

Kimpilamminkangas, s. 38:

> Tuulivoimaloiden alueen 34 (Kimpilamminkangas) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin, sekä huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin

Kommentti: ei ole tuulivoimalle sopiva alue, nimenomaan suurten petolintujen ja metsäpeurapopulaation vuoksi.

Konttisuo, s. 38:

> Tuulivoimaloiden alueen 9982 (Konttisuo) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimaloiden maisemaan aiheuttamiin vaikutuksiin sekä metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin.

Kommentti: Alue on jo rakennettu. Tieto ei ole siis ajan tasalla liiton papereissa.

Eikä ole huomioitu maisemavaikutuksia eikä metsäpeuran vaellusreittejä eikä lisääntymisalueita.

Savonneva, s. 39:

> Tuulivoimaloiden alueen 9983 (Savonneva) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin sekä metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin.

Kommentti: Savonneva: Tällaista tv-aluetta ei todellisuudessa ole, vaan on Alajärven puolella Möksy, jossa jo pohjat tehtynä 13 voimalalle, ja Soinin puolella Pesolan alue. Sen kaava on kumottu HAO:ssa ja KHO ei antanut Pesolasta valituslupaa.

Louhukangas, s. 39:

> Tuulivoimaloiden alueen 9984 (Louhukangas) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin.

Kommentti: Louhukankaan alueelle on rakennettu 23 voimalan pohjat. Tieto vanhentunut liiton papereissa. Ei ole otettu huomioon pohjavesialuetta, josta mainittu jo yllä, sekä metsäpeuran vaellusreittejä tai lisääntymisalueita.

Edellä esitettyihin todisteisiin perustuen väitämme, että Etelä-Pohjanmaan liiton kaavaluonnoksessa 2050 on ainakin Alajärven ja Soinin kohdalla suurin osa tiedoista vääriä ja vanhentuneita. Tiedossa ei ole ollut, että osa alueista on jo rakennettu tai rakennusvaiheessa. Viittaukset "tulee kiinnittää huomiota metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin" ovat jälkijättöisiä. Näitä ei ole esitetty aiemmassa kaavassa aikanaan, kun kaavoitusta on tehty. Asukkaat ovat kyllä näistä joka vaiheessa muistuttaneet. Nyt näillä "tulee kiinnittää huomiota" -kommenteilla ei ole suurempaa vaikutusta. Muuta kuin se, että tällä perusteella on perusteltua vaatia säästämään mm. Pesolan (Savonnevan eteläosa) ja Korkeamaan tuulivoima-alueet, että mm. Savonnevan 9983 kohdalla mainittu suuri petolintu reviireineen ja metsäpeurat pääsevät siirtymään Louhukankaan ja Möksyn (Savonnevan pohjoisalue) alueilta turvaan rakennettavilta voimaloilta näille Pesolan ja Korkeamaan alueille, joita ei saa rakentaa. Karstulan puolella Vahangalla Korkeakankaan tuulivoima-alue on rakennettu ja pyörii, Soinin Konttisuo on rakennettu ja pyörii, eli ***petolinnun (sensitiivinen lajitieto häivytetty)*** elintilaa rajoitetaan aktiivisesti nyt kaikilta tahoilta. Pesolan ja Korkeamaan tv-alueet ovat vielä rakentamatta ja ne tulee ehdottomasti poistaa maakuntakaavasta ja suojella rakentamiselta em. syistä.

Puolustusvoimien alueen läheisyys, Arpaisten reitin keskellä

Ylempänä esitetyssä tuulivoimakartassa oli numeroita myös Ähtärin puolella. Niistä Isohaudankangas on numerolla 41. Ähtärin Isohaudankangas sijaitsee vain reilun 3 km päässä Puolustusvoimien asevarikosta. Kts. kuva alla:

Nykyisessä tai missään tilanteessa ei ole järkevää sijoittaa korkeita ja laajalle alueelle vaikuttavia rakennuksia näin lähelle strategisesti tärkeää puolustukseemme liittyvää aluetta.

Isohaudankangas sijaitsee myös välittömästi Soinin ja Ähtärin yhteisen Arpaisten patikkareitin keskellä. Isohaudankankaan suunniteltu tuulivoima-alue tulee poistaa maakuntakaavakartasta. Kartoissa näkyvät sekä Arpaisten järvi, Isohaudankankaan alue, että em. Puolustusvoimien varikkoalue.

Arpaisten reitti kulkee suoraan Isohaudankankaan lävitse. Alla kuva Arpaisten reitin tuosta kohdasta:

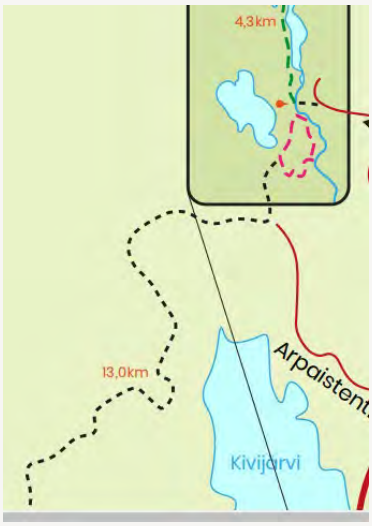

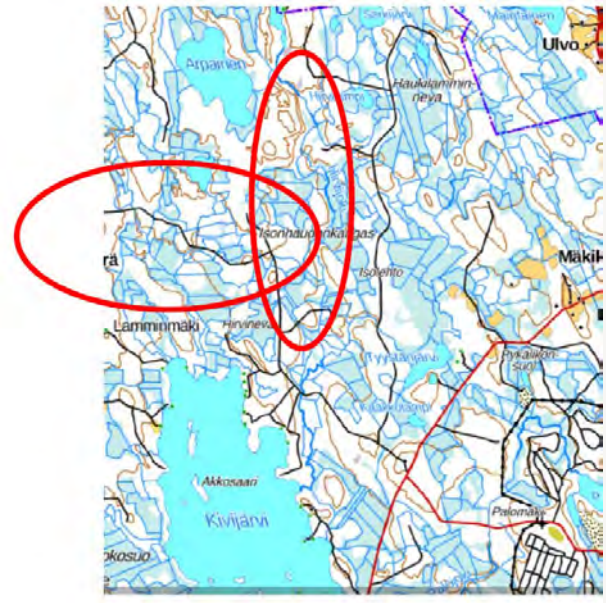

Isohaudankangas sijaitsee Hirvijoen vasemmalla puolella, missä myös Arpaisten reitti kulkee. Punaisella yllä merkattu normaalikarttaan Arpaisten reitti suhteessa Isohaudankankaan tuulivoima-alueeseen. Ja alla Arpaisten kartta, josta näkyy "Kalevin kiekka", joka sijaitsee suunnilleen juuri siinä, mihin Isohaudankankaan voimala-aluekin olisi suunnitteilla.

"Arpaisten ulkoilu- ja vaellusreitti käsittää kaikkiaan yli 50 kilometriä reitistöä Ähtäri Zoosta aina Soinin keskustaan asti. Kokonaisuus sisältää esimerkiksi kolme lyhyempää reittiä: Kalevin kiekka 3,5 km, Arpaiskämppä - Saarilammin laavu 3,4 km sekä Arpaiskämppä - Arpainen-järvi 0,4 km. Ulkoilualueen keskuksena toimii yöpymiseen sopiva takallinen Arpaiskämppä, puuliiteri, puucee, sauna joen rannassa sekä nuotiopaikka. Alueella voi yöpyä myös teltassa. Arpaiskämpältä on noin 28 kilometrin matka sekä Ähtäri Zoohon että Soinin keskustaan." …."Ison Koirajärven harju Arpaisen alueella on osa Natura 2000-verkostoa, jonka tarkoituksena on suojella luonnon

monimuotoisuutta. Alue on Metsähallituksen hallinnoima. Arpaisten alueen palvelut ovat retkeilijöiden vapaasti käytettävissä. Huomioi alueen suojeluarvo retkeillessäsi alueella, käytä merkittyjä reittejä." Lähde: https://www.arpainen.fi/fi/info

Arpaisten reitti on Soinin ja Ähtärin kuntien yhteishanke, sitä tukevat mm. Leader Kuudestaan ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin. Tätä aluetta ei saa turmella Isohaudankankaan ja Majasuonkankaan tuulivoimalla. Majasuonkangas on tuulivoima-alue 9991 Ähtärin puolella. Kun tiedossa on, että Arpaisten reitti kulkee Soinista Ähtäriin n. 50 km matkan, Majasuonkangas on maisemahaitta tälle suositulle Arpaisten reitille. Vuosikymmeniä on järjestetty syksyisin Arpaisten patikka ja osallistujia on koko Suomesta ja sen suosio vain kasvaa, kun ihmiset ovat koronavuosien aikana löytäneet tiensä takaisin luontoon.

Yhteisvaikutuksia ei lainkaan huomioitu maakuntakaavaluonnoksessa

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa ei ole huomioitu, että samalle seudulle Suomenselälle, mutta Keski-Suomen maakunnan puolelle, on tulossa tai jo tullut suuri määrä tuulivoimaloita. Alla kartta niistä. Valkoisella Kaijansuon tv-alue Karstulan puolella, suunniteltu aivan Soinin rajaan kiinni. Ote alla Kaijansuon OAS:sta 28.11.2022. Lähde: https://karstula.fi/wp-content/uploads/2022/12/2022-12-Kaijansuon-OAS-nahtaville.pdf

Huomattava on myös jo rakennettu Korkeakangas 9 voimalaa (vihreällä), samoin Soinin Konttisuon 7 voimalaa (vihreällä).

Taulukko 6. Suunnittelualueen läheisten tuulivoimahankkeiden hankekehittäjät/omistajat, tila ja voimaloiden lukumäärä, Tuulivoimayhdistys (2022)

Nimi	Hankekehittäjä / Omistaja*	Tila	Voimaloiden lukumäärä
Hanhineva	Energiequelle Oy	Vireillä/luvitettavana	34
Kauniskangas	Westwind Oy	Vireillä/luvitettavana	15
Kimpilamminkangas	Energiequelle Oy	Vireillä/luvitettavana	29
Pesola	Suomen Hyötytuuli Oy	Vireillä/luvitettavana	7–8
Mustalamminmäki	Falck Renewables	Vireillä/luvitettavana	5
Loukkusaari	Suomen Hyötytuuli Oy	Vireillä/luvitettavana	3
Korkeamaa	OX2 Finland Oy	Vireillä/luvitettavana	19
Isokangas	Suomen Hyötytuuli Oy	Vireillä/luvitettavana	3
Möksy	Ilmatar Alajärvi-Möksy Oy	Vireillä/luvitettavana	13
Louhukangas	Ilmatar Alajärvi-Louhukangas Oy	Vireillä/luvitettavana	26
Konttisuo	Downing LLP*	Tuotannossa	7
Korkeakangas	Aquila Capital*	Tuotannossa	9

Lähde: Kaijansuon oheismateriaali osallistumis- ja arviointisuunnitelma, 28.11.2022, s. 16.

Edellä esittämämme laajemman kartan perusteella väitämme, että Etelä-Pohjanmaan maakunnalla ei ole tietoa lähialueen, naapurimaakunnan hankkeista, koska Keski-Suomen puolen hankkeista ei ole esitetty kaavaluonnoksessa mitään karttaa. Jos kartta olisi tehty, olisi huomattu, että tämä Etelä-Pohjanmaan maakunnan reuna-alue, ts. Alajärven, Soinin ja Ähtärin alueet, tulevat täyteen tuulivoimaa, kun huomioidaan myös Keski-Suomen maakunnan puolella jo rakennetut ja toiminnassa olevat valmiit hankkeet mm. Vahangalla (Korkeakangas) sekä kehitteillä olevat Kauniskangas, Hanhineva ja Mustalamminmäki. Puhumattakaan Multian suunnan hankkeista, joita ei ollut merkattu tähän, mutta jotka myös vaikuttavat Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueeseen ja sen asukkaisiin.

Maakuntakaavaselostuksen s. 149 on esitetty kartta. Siitä ote alla. Mitään muita alueita kuin alla keltaisella olevat (Louhukangas vasemmalla, Möksy oikealla ja Konttisuo alhaalla) ei saa kaavoittaa, koska alueen luontoarvot ja ihmisten sietokyky ylittyy moninkertaisesti jo näistä yhteensä 52 jättiläisvoimalasta: 36 kpl (Louhukangas ja Möksy), 7 Konttisuo, 9 Korkeakangas. Kaikki muut alla valkoisella olevat hankealueet tulee poistaa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavasta. Varsinkin Soinin puolelta.

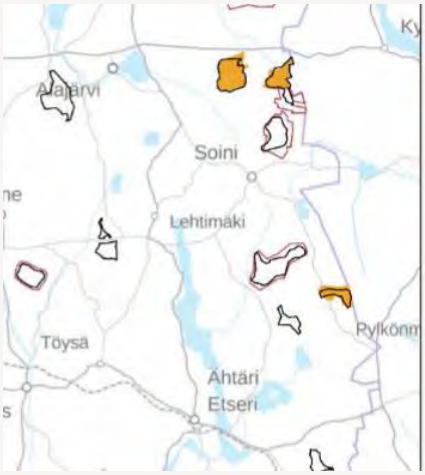

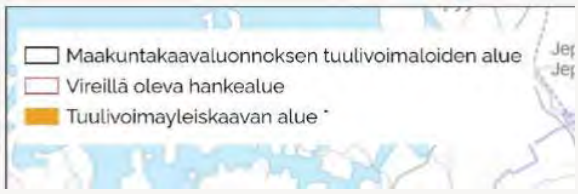

Kuva 16. Kaavaluonnoksessa osoitettavat tuulivoimaloiden alueet, tuulivoimayleiskaavojen alueet ja vireillä olevat hankealueet. Tuulivoimayleiskaavojen paikkatietoaineisto perustuu Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen aineistoon ja ne kuvaavat alueita, joilla tuulivoimayleiskaavasta on tehty hyväksymispäätös. Vireillä olevilla hankealueilla on kunnassa tehty päätös tuulivoimayleiskaavan käynnistämisestä. Maakuntakaavaluonnoksessa osoitettavien tuulivoimaloiden nimet ja sijaintikunnat on esitetty taulukossa 35.

Kokemukset tuulivoimasta lähialueilla

Pyydämme olemaan yhteydessä Keski-Suomen Soidinmäen tuulivoima-alueen vaikutusalueen asukkaisiin. Soidinmäen voimalat vaikuttavat Kuoppalaan asti, matkaa 10-15 km, samoin Mahlun asukkaisiin, matkaa alle 10 km. Näillä kylillä astiat tippuvat hyllyiltä tärinän takia. Menossa on tai ainakin pitäisi olla melu- ja tärinämittaus.

Myös vielä lähempänä Etelä-Pohjanmaata, Vahangalla, asukkaat ovat hätää kärsimässä voimaloiden vuoksi. Pyydämme ottamaan yhteyttä näiden alueiden asukkaisiin, jotta saadaan ensikäden tietoa, ennen kuin lisää tuulivoimaa rakennetaan näille maakunnan reuna-alueille. Yhteisvaikutukset tulee huomioida. Meiltä saatte tarvittaessa näiden asukkaiden yhteystietoja. Emme tähän niitä yksityisyyden suojan vuoksi kirjoita.

Myös Saarijärven kaavoitusjohtaja Ulla-Maija Humppi lienee tietoinen edellä kuvaamistamme haitoista lähialueiden tuulivoimahankkeissa, ja ymmärtää tilanteen vakavuuden. Hänet mainitaan Karstulan Kaijansuon OAS:n yhteydessä ja hänen yhteystietonsa ovat seuraavat: Saarijärven kaupunki/aluearkkitehtipalvelut, kaavoitusjohtaja. Pyydämme olemaan yhteydessä häneen, puh. 044 459 8405, s-posti: ulla-maija.humppi@saarijarvi.fi.

Melumallinnusten epäluotettavuus

31.1.2023 tuli Järviradiosta ohjelma juuri em. Soidinmäen alueesta. Siinä haastateltiin Soidinmäen asukasta, Pasi Kivimäkeä ja DI, meluasiantuntija Hannu Nykästä. Tässä suora linkki Järviradion haastatteluun. https://www.jarviradio.fi/haastattelussa-meluasiantuntija-di-hannu-nykanen/

Meluhaitoissa kyse on siitä, että suurilla voimaloilla voimaloiden välinen etäisyys tulisi olla vähintään 8 x roottorin halkaisija. Meluasiantuntija Nykäsen mukaan melumallinnukset pitäisi tarkistuttaa puolueettomalla asiantuntijalla. Konsultit eivät ole puolueettomia, vaan puolueellisia, ja tekevät mallinnukset sillä tavalla, että saadaan mahdollisimman paljon myllyjä, mahdollisimman pienelle alueelle. Yleensä mallinnuksissa ei haittoja esiinny, mutta todellisuudessa niitä kyllä tulee. Kuten esim. Soidinmäessä, jossa etäisyys voimaloiden välillä oli 5,8 x, kun olisi pitänyt olla 8 kertaa roottorin halkaisija. Toinen tuore tapaus on Leppävirralta, jossa mitattu melu meni pahimmillaan 10 dB yli mallinnuksessa esitetyn. Matalien äänien taso kohoaa enemmän kuin on mallinnettu.

Em. Järviradion haastattelussa, kohdassa 7:15 Nykänen sanoo, että kaikissa n. 30 hänen tarkastelemassaan tuulivoima-alueessa on ollut olennaisia virheitä melumallinnuksissa. 7.30 lähtien hän kertoo tästä voimaloiden keskinäisestä läheisyydestä ja kohdassa 8:50, mistä meluhaitat johtuvat: ”tuulen yläpuolella oleva voimala vaikuttaa tuulen alapuolella olevaan voimalaan ja kohottaa sen melupäästöä.”—9:15 ”Tulee sellainen jättöpyörre-efekti, tuulen alapuolella oleva voimala ei toimikaan niin kuin mallinnuksen mukaisessa tulovirtauksessa vaan se toimii turbulenttisessa tulovirtauksessa, jonka aiheuttaa se tuulen yläpuolella oleva voimala. Silloin sen melupäästö erityisesti pienillä taajuuksilla, matalilla äänillä, kohoaa ja se on nimenomaan se ääni, joka tunkeutuu asuntoihin sisälle paljon mallinnusta ennakoitua voimakkaampana.”

10:12: ”Soidinmäen melumallinnus, joka on tehty suunnitteluvaiheessa, on täysin mitätön, sanoisin, se on tehty ensinnäkin väärillä melupäästöarvoilla ja nimenomaan tuulivoimaloiden keskinäisvaikutusta ei ole mitenkään huomioitu. On ihan selvää, että Kivipuron alueella, jos tuulee lännen ja pohjoisen väliltä, niin siellä melutaso on aivan jotain muuta kuin mitä mallinnus antaa olettaa. Tätä kunnan päättäjät eivät osaa ottaa lainkaan huomioon, ellei pyydetä jotain asiantuntijalausuntoa. On tietysti huomattava, että melumallintajien pitäisi tietää tämä asia, mutta he eivät siihen puutu. Tämä on minun yleinen kokemukseni. Melumallinnuksen lähtökohdat ovat virheelliset.”

12:40: ”Suomessa on ruvettu rakentamaan aivan toisen kokoisia voimaloita kuin silloin kun melumallinnusohjetta 2014 tehtiin. Voimaloiden roottorin halkaisijat ovat kasvaneet erittäin voimakkaasti, eli sen pitäisi johtaa siihen, että voimaloiden välimatkat kasvaa samalla tavalla eli tornien välimatkan tulisi olla näissä isoissa voimaloissa 8 kertaa roottorin halkaisija. ----13:38. Kun roottorien halkaisija alkaa olla 350-400 m, silloin välimatka pitäisi olla useampia kilometrejä. Etteivät ne vaikuttaisi toisiinsa ja kohottaisi melutasoa altistuvissa kohteissa.”

Pyydämme huomioimaan tämän asiantuntijan haastattelussa esittämän ja huomioimaan asukkaat, vaikka he kuinka asuvatkin maakunnan reuna-alueella. Tasapuolisuuden maakunnan asukkaiden kohtelussa toivoisi toteutuvan edes tässä vaiheessa, ettei tuulivoimaa enää maakuntakaavassa tänne kaavoitettaisi.

Kuntien näkemyksiä maakuntakaavasta 2050

Soinin kunnanhallituksen 20.2.2023 esityslistalla oli antaa lausunto Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kaavaluonnoksesta. Päätösehdotuksessa lukee mm. seuraavasti: ”Maakuntakaava näyttää Soinin kunnan osalta hyvältä kokonaisuudessaan. Maakuntaliiton kanssa pidetyn työpajan tiedot ovat kaavakartalla.”

Kommentti: Oma kotikuntamme ja kesäpaikkakuntamme antaa tällaisen lausunnon, ”kaikki hyvin”, vaikka kaikki ei todellakaan ole hyvin, kuten olemme tässä mielipiteessä osoittaneet. Olemme ajan puutteen vuoksi tarkastelleet vasta muutamaa kaavan osa-

aluetta. Ilmi tuli heti, että eri toiminnot on sullottu varsinkin Soinin alueella päällekkäin, vaikka kyseinen alue on nimenomaisesti harvinaista maisema- ja virkistysaluetta, ja on maakunnallisestikin tällaiseksi maiseman ja virkistysaluekehityskohteeksi valittu, yhdeksi maakunnan harvoista tällaisista alueista. Toiminnot ovat räikeästi ristiriidassa keskenään. Tähän päällekkäisyyteen ja tuulivoiman lisäämiseen vielä entisestään ei Soinin kunta kuitenkaan ole mitenkään puuttunut. Herää epäilys, onko edes ajatuksella luettu, mitä kaavaluonnoksessa 2050 sanotaan, kun ei tätä seikkaa ole huomattu.

Toisenlaisen ja perusteellisen lausunnon on antanut Ilmajoen kunta, jolla on jo monivuotinen ja omakohtainen kokemus tuulivoimasta. Seuraavassa katkelmia Ilmajoen kunnanvaltuuston kokouspöytäkirjasta 13.2.2023 § 69:

"§ 69 Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050
Asianumero
ILM/174/10.02.00/2023.

"Kyrönjokilaakson ja Orisbergin kulttuurimaiseman sekä Ilmajoen Alajoen lakeusmaiseman valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden maisemakuvan säilyttämiseksi Ooperi-Oksivuoren alue tulisi poistaa maakuntakaavasta jopa kokonaan. Kunta korostaa, kuten kaavaselostuksessa todetaan, tuulivoiman sijoittelun lähtökohtana tulee olla valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen erityisarvojen turvaaminen." Korostus oma. ----

"Haittavaikutuksia aiheutuu esimerkiksi luonnontilaisten alueiden poistumisesta ja pirstoutumisessa, asutuksen häiriintymisessä, kansallisten peltomaisemien rikkoutumisessa ja peltoviljelyn ja metsätalouden merkittävästi vaikeutuessa tilusrakenteen pirstoutuessa ja päistehaittojen kasvaessa. Kun sähkönsiirtoreitti ohjataan uusille alueille, näistä saatava rahallinen korvaus ei tule korvaamaan siitä koituvia kokonaishaittoja."

Kommentti: Nämä Ilmajoen perustelut tukevat omaa näkemystämme, ja tuulivoiman haitat kokeneen kunnan lausuntoon viitaten vaadimme, ettei Soiniin kaavoiteta enää yhtään aluetta lisää, ja kaikki vanhat, rakentamattomat alueet poistetaan maakuntakaavasta 2050.

Pyydämme ottamaan huomioon kaikki edellä esittämämme kokemukset ja faktat niin melusta kuin muustakin tuulivoimaan ja maakuntakaavoitukseen liittyen.

Lopuksi vielä ote Etelä-Pohjanmaan Kaavaselostusluonnoksesta, Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050, s. 22, korostukset omiamme:

"3.2. Maakuntakaavan tavoitteet

Maakuntakaavan avulla luodaan alueidenkäytölliset edellytykset maakuntastrategian kehittämistavoitteiden toteuttamiselle. Maakuntakaavan keskeisin lähtökohta on pyrkiä luomaan Etelä-Pohjanmaasta sellainen alue, joka tarjoaa maakuntastrategian mukaisesti merkityksellisen elämän jokaiselle, kasvua kestävyydestä sekä työtä jokaiselle, joka työtä etsii. Maakuntakaavan keinoin näitä tavoitteita voidaan toteuttaa monin eri tavoin osoittamalla asukkaille laadukkaita elinympäristöjä, kasvua luovia elinkeinotoiminnan alueita, hyvät yhteydet, edellytykset päästöttömään energiatuotantoon sekä varmistamalla luonnonvarojen kestävän käytön ja monipuolisten kulttuuri- ja luonnonympäristöjen säilymisen."

Yllä oleva suora lainaus maakuntaliiton kirjoittamista maakuntakaavan tavoitteista. Kysymmekin, miten maakuntaliitto aikoo varmistua siitä, että merkityksellinen elämä jokaiselle soinilaiselle ja kesäsoinilaiselle toteutuu? Miten maakuntaliitto aikoo osoittaa asukkaille laadukkaita elinympäristöjä, kun tuulivoima saartaa esim. Soinin kunnan pohjoisosan asukkaat kokonaan Alajärven 36 tuulivoimalalla ja maakuntakaavaluonnoksessa niitä olisi tulollaan niistä etelään eli Soinin kunnan itärajalle ja myöskin Soinin eteläosaan? Miten varmistatte monipuolisten kulttuuri- ja luonnonympäristöjen säilymisen, kun Etelä-Pohjanmaan viimeiset luonnontilaiset luonnonympäristöt tuhotaan tuulivoimalla ja maakuntaliiton suosiollisella avustuksella?

Nyt olette ensimmäisen kerran kaavaluonnoksessa maininneet, että Alajärven tv-hankealueilla Louhukankaassa ja Möksyssä tulee Louhukankaan "yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa kiinnittää erityistä huomiota metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin" (Louhukankaan 9984 kohdalla lukee näin Kaavamerkinnät-asiakirjassa). Ja että Savonnevan (Alajärven Möksyn tv-alue ja Soinin Pesolan entinen tv-alue) alueella 9983: "yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin sekä metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin." Louhukangas ja Möksy lienevät jo menetettyjä alueita, mutta toivomme teidän tämän olemassa olevan tiedon pohjalta poistavan Soinin puoleiset Pesolan ja Korkeamaan, Kimpilamminkankaan ja Loukkusaaren ja Isokankaan maakuntakaavasta täysin ja pysyvästi. Myös Ähtärin Isohaudankangas aiheuttaa kohtuutonta rasitusta niin Arpaisten patikkareittiä käyttäville maisemahaittana kuin Soinin eteläosan asukkaille ja loma-asukkaille.

Toivomme saavamme aikaan toimenpiteitä edes tällä kerralla, koska edellisessä maakuntakaavaprosessissa niitä ei mielipiteistämme ja esittämistämme faktoista huolimatta tehty. Nyt osa alueistamme on jo menetetty, mutta toivomme, että loppujen kanssa kunnioittaisitte jonkinlaista tasa-arvoa maakunnan asukkaiden välillä, ettekä vie meiltä kaikkea mitä meillä oli.

Yksityishenkilö 10

Ehdottaisin soranottopaikkaa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaan 2050. Kohde sijaitsee Soinissa Kolun kylällä. Vieressä näyttäisi olevan soranottopaikka Ähtärin puolella. Kohteeseen on suunnitelma ja jonkin verran on omaan käyttöön otettu.

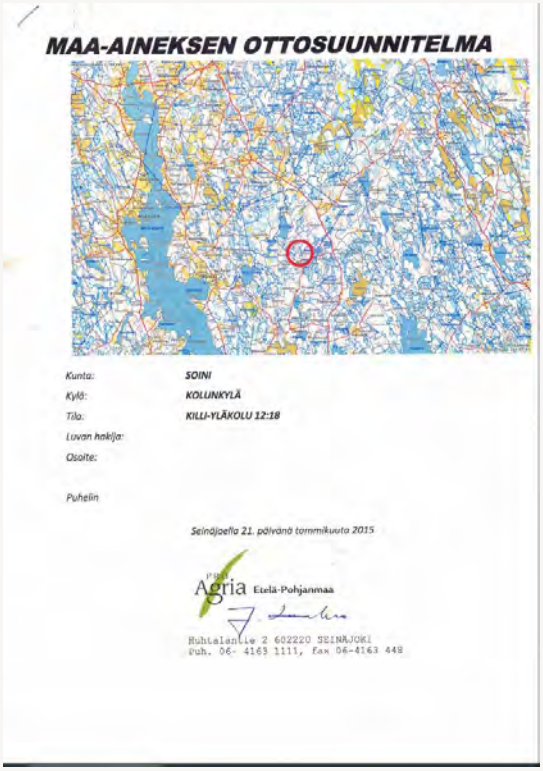

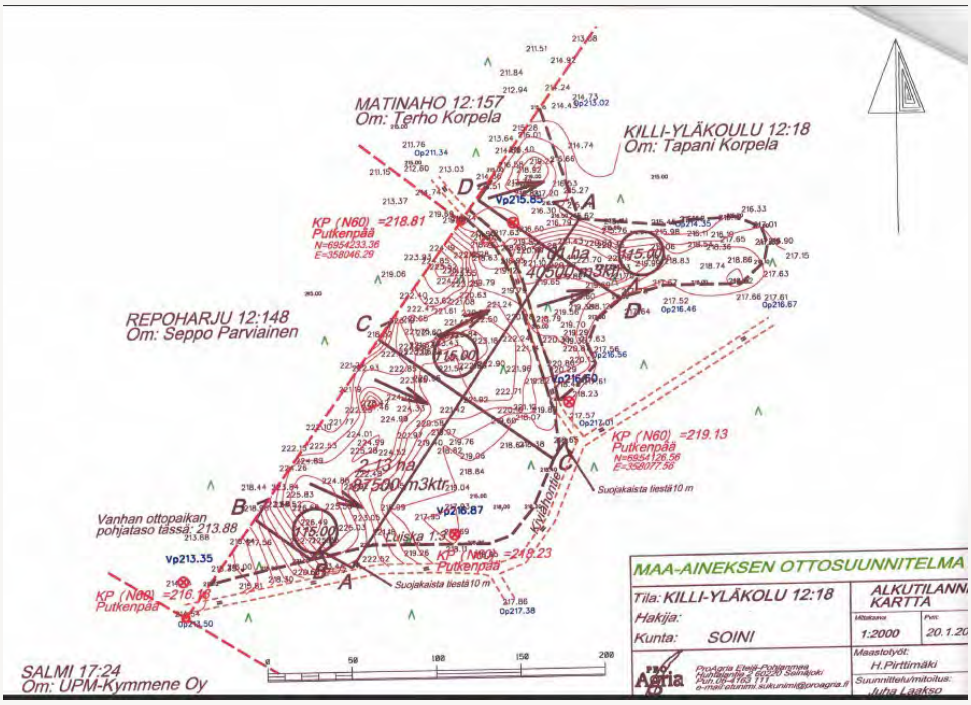

Yksityishenkilö 11

(*Voimajohdon yhteystarpeen vaihtoehdot Jylkkä-Alajärvi -kaavamerkinnästä*:)

Karstaperän takaa

- Itäinen –
- Kaksi muuta vaihtoehtoa
- ei tule kysymykseenkään

Yksityishenkilö 12

(*Voimajohdon yhteystarpeen vaihtoehdot*:)

Kannatan Iiruunjärven itäpuolista linjaa (Jylkkä-Alajärvi).

Yksityishenkilö 13 (2 hlöä)

MKY-merkintään kaavamääräykseen lisälause: merkintä ei estä uudisrakentamista, mikäli se huomioi alueen arvot ja erityispiirteet.

Yksityishenkilö 14

(Voimajohdon yhteystarpeen vaihtoehdot Jylkkä-Alajärvi -kaavamerkinnästä:)

Karstaperän takaa, itäinen.

Yksityishenkilö 15 ym. (223 hlöä)

MUISTUTUS JYLKKÄ-ALAJÄRVI VOIMAJOHTOHANKKEEN YVA KUULEMISEEN IIRUUN KYLÄN OSALTA 1

Me allekirjoittaneet 223 henkilöä, Iiruun kylän asukkaat ja loma-asukkaat pyydämme poistamaan molemmat Iiruujärveä ohittavat voimajohtolinjaukset suunnitelmista seuraavin perustein:

-Muuttaa pysyvästi alueen maankäyttömuotoa haitaten suuresti siellä asumista, loma-asumista, virkistyskäyttöä sekä yrittämistä
-Alajärvi on tunnettu elävistä kylistään ja ne ovat alueen elämisen ja työnteon voima. Hanke vaarantaa koko Iiruun kylän alueen asutuksen, loma-asutuksen ja elinkeinotoiminnan.
-Muuttaa kylä- ja järvinäkymää, maaseudun kylämiljöö rikkoutuu pysyvästi. (järvialueella ja sen ympäristössä sijaitsevat varhaisimmat muinaisjäännöksien löytöpaikat, jotka ajoittuvat rautakaudelle).
-Asukkaiden ja runsaan mökkiasutuksen myötä kyseisen alueen virkistyskäyttö on eri muodoissa merkittävää, n. 40 m korkeuteen nousevat pylväät näkyvät koko 5 km pituudella järvialueella hallitsevana, ympäröivän metsän ollessa noin 20 m pituudessa.
-Iiruunjärvellä on lääninhallituksen vahvistama moottoriveneellä ajokielto vuodesta 1982 alkaen. Jo näin varhain on haluttu järvialue ja sen ympäristö maisemakuvaltaan ja hiljaisuudella turvata rauhallisuudellaan ja erityisellä erämaamaisuudellaan.
-Vaarantaa keväisin ja syksyisin tapahtuvaa muuttolintujen turvallista järvialueen käyttöä levähdys- ja ruokailualueena.
-Metsäpeurojen talvehtimisaluetta.
-Johtimista aiheutuva meluhaitta.
-Johtimista aiheutuva verisyöpäterveyshaitta erityisesti lasten ensimmäisenä elinvuotena on merkittävä uhka johdinalueen läheisyydessä asumisessa, joten Iiruun kylän asuinrakennuksien arvo alenee jopa asuinkelvottomaksi.
-Iiruunjärven runsaiden lomarakennusten arvo alenee johdinalueen maisemahaittojen ja äänen takia. Loma-asukkaat ovat hankkineet lomarakennuspaikan aikoinaan seutukunnan ensimmäiseksi kaavoitetun järven rannalta.
-Johdinalueen suunniteltu maastokäytävä laajalta osin ylittää Piiliharjun pohjavesialueen, jossa kaikki toimenpiteet ovat hyvin rajattua ja vaarantavat näin pohjaveden laadun ja antoisuuden.
-Lähimmillään linjaus yltää talon pihapiiriin ja toisella kohtaa Iiruunjärven ranta-asemakaavaan loma-asutukseen, mikä ei ole hyväksyttävissä.
-Suuri haittavaikutus metsätalouden harjoittamiselle. Huomioimatta hiilensidonnan vaikutusta, sekä metsän kasvuun sitoutuvien ravinteiden vapautumista maaperään, pohjaveteen sekä valumina järveen.

Alajärven kaupungin esitys kokonaan uudesta linjausvaihtoehdosta vihreällä värillä on merkitty karttaliite 1 ja se otettava uudelleen YVA-käsittelyyn.

Karttaliitteet:

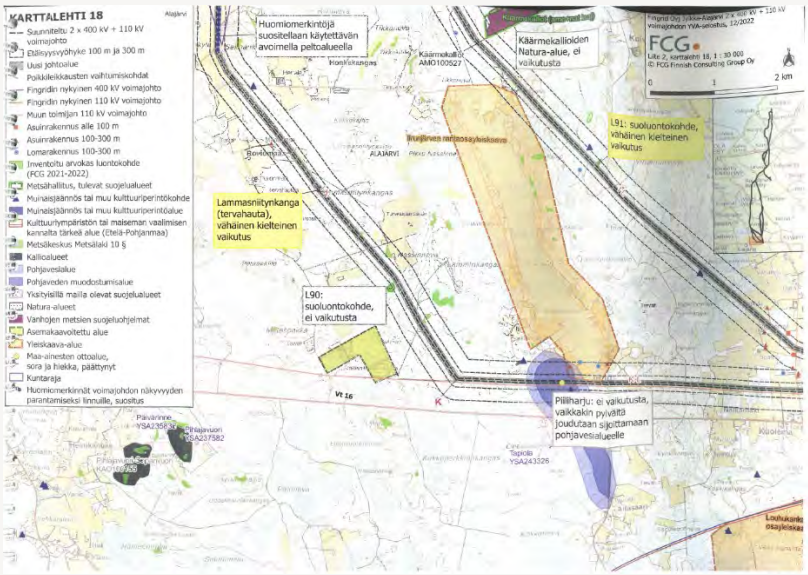

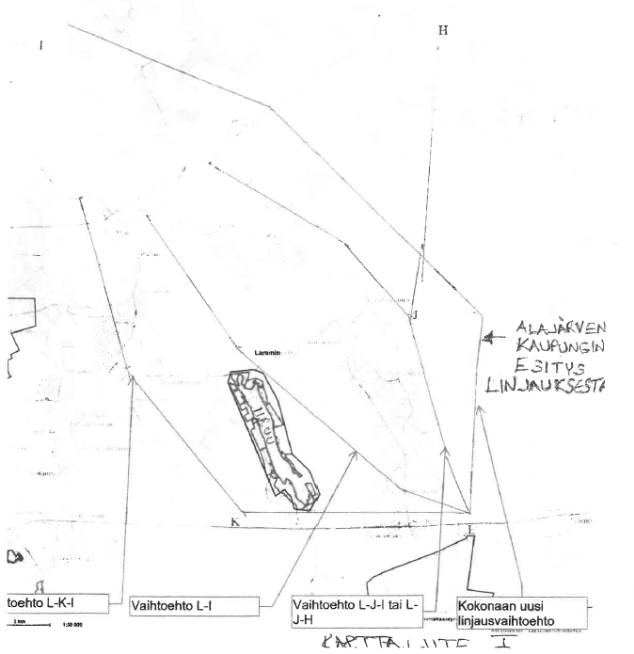

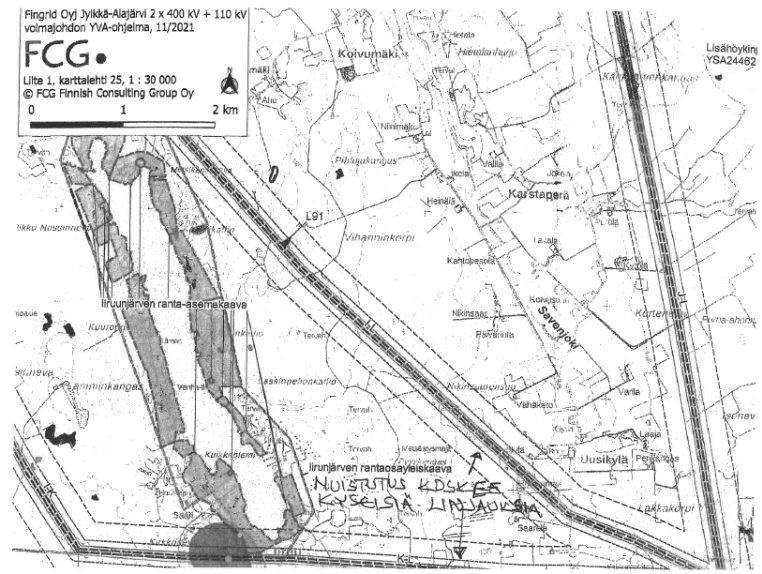

Lisäksi liitteenä 15 sivua allekirjoituksia, joita ei yksityisyydensuojan vuoksi julkaista.

Yksityishenkilö 16

Vaadin Iso-Saapasnevan alueen (Lappajärven kunnan alue) sekä Vimpelin aluetta poistettaviksi tuulivoima-alueiden joukosta ja vaadin, että nämä alueet säilytettäisiin tuulivoimasta vapaina alueina erityisen syntyhistoriansa puolesta sekä erityisenä eläinten vaellusalueena.

Matkailu on nyt ja tulevaisuudessakin iso kuntiamme elävöittävä tekijä. Täällä luonto, kraatterijärvi ja sen lähialueet eläimineen ovat vetovoima syrjäisellä Etelä-Pohjanmaalla.

Voimme päästä jopa Unescon Geopark -alueiden joukkoon meteoriitin synnyttämän alueen syystä.

Kesäasukkaat sekä nyt jo ympärivuotiset lomaasukkaat ovat tärkeä yritysten taloutta ja sitä kautta kuntien taloutta parantava asia.

Tuulivoima ei sovi tälle alueelle missään nimessä.

Huomioidaan nyt, että tuulivoimatuotanto on jo saatu hyvälle tasolle. Suomen joka kolkkaa ei tule valjastaa tämän teollisuudenalan käyttöön unohtaen erityiset, jopa persoonalliset alueet.

Olen paikallisia asukkaita, pysyviä lomalaisia ja muita matkailijoita Lappajärven keskustassa toisessa polvessa palveleva yrittäjä,

Yksityishenkilö 17

Tuulivoimaloiden alue 10 (Erityisesti Seinäjoen kaupungin puoleinen osa alueesta)

VAATIMUS: Tuulivoimaloiden alue 10 ("Ooperi") on poistettava kaavaluonnoksesta Seinäjoen puoleiselta osuudeltaan. Jos ei kokonaan, niin vähintäänkin siten, että alue supistetaan pienemmäksi, Kärrytiestä pohjoiseen lähelle voimalinjaa. Kaikista luonnostelluista tuulivoima-alueista alue 10 Seinäjoen puolella on ainoa, joka on täysin ristiriidassa tehtyihin selvityksiin ja valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin nähden.

PERUSTELU: Alueen 10 osoittaminen tuulivoima-alueeksi on maakuntakaavaa ja sen laatimista koskevan lainsäädännön sekä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastainen.

Tarkempi perustelu, osa 1: Merkittävin maakuntakeskuksen hiljainen luonnonrauha-alue on jäämässä kokonaisuudessaan tuulivoima-alueen 10 alle Seinäjoen puolella. Hiljaiset alueet unohdettiin suunnittelussa.

Hiljaiset alueet selvitettiin. mutta jätettiin kaavaa luonnostellessa huomioimatta. Lainsäädännön mukaan "Maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon". Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet korostavat luonnonarvoja ja arvokkaita yhtenäisiä luonnonalueita myös suojelualueiden ulkopuolella sekä niiden pirstomisen välttämistä. Hiljaiset alueet ovat keskeinen elementti tunnistettaessa näitä arvokkaita yhtenäisiä luonnonalueita. jollainen tuulivoimaloiden alue 10 Seinä joen puolella kokonaisuudessaan on.

Kaavoittaja kirjoitti uutisessaan 21.4.2021 seuraavasti: ”Hiljaiset alueet ovat merkittävä osa sekä elinvoimaista luonnonympäristöä että viihtyisää asuinympäristöä ja ne voivat olla muun muassa matkailun tai virkistyksen kannalta arvokkaita. Tulokset toimivat yhtenä lähtöaineistona uusien tuulivoima-alueiden suunnittelussa, jolloin voidaan punnita keskenään alueen soveltumista tuulivoimalle vai mahdollisesti sen säilyttämistä hiljaisena alueena, kertoo Pohjola”.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:tä varten laadittu Tuulivoimaselvitys 2021 osoittaa, että tuulivoima-alueen 10 Seinäjoen puoli sijaitsee kokonaisuudessaan hiljaisella alueella. Kyseinen hiljainen alue on viimeinen yhtenäinen ja iso hiljainen alue maakuntakeskuksessa. Jos alueelle kaavoitetaan tuulivoimaa, hiljainen alue on kokonaisuudessaan menetetty. Alue on luokitukseltaan erä mainen luonnonrauha-alue, jossa äänitaso jää alle 30 desibelin ja äänimaisemassa luonnon äänet ovat hallitsevia. Ihmisen toiminnasta aiheutuvia ääniä ei juuri kuulu. Alle 30 desibelin tasoihin päästään vasta yli 2-3km etäisyyksillä yksittäisestä tuulivoimalasta, joten jo yksikin tuulivoimala tuhoaisi merkittävän osan hiljaisesta alueesta.

Esim. Satakunnan maakuntakaava: ”Melutasoltaan hiljainen alue: Merkinnällä osoitetaan arvokkaat melutasoltaan hiljaiset alueet. Merkintä sallii maa- ja metsätalouskäytön sekä maankäyttö ja rakennuslain mukaisen asutuksen. Suunnittelumääräys: Alueen ja sen lähiympäristön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen säilymiseen siten, että luonnon äänien ja hiljaisuuden kokeminen on mahdollista.”

Miksi hiljaisista alueista vaiettiin täysin selvitysvaiheen jälkeen? Ohittiko tahtotila kaavoittaa tuulivoima-alueita sen, että tuulivoima-alueet olisi yhteensovitettu hiljaisten alueiden analyysin tuloksiin? Esimerkiksi Satakunta ja Pohjois-Savo ovat toteuttaneet hiljaisten alueiden osalta vastuullisen maakuntakaavan, jossa merkittävimmän hiljaiset alueet on määritelty kartalle ja näiltä alueilta on tuulivoima poissuljettu jo maakunta kaavan tasolla.

Selvitysalue 10:n Seinä joen puoli tulisi vähintään Kärrytien eteläpuolelta osoittaa hiljaiseksi alueeksi Etelä-Pohjanmaalla. Näin toimien maakuntakaava täyttäisi vaatimuksen riittävästä ohjausvaikutuksesta.

Tarkempi perustelu, osa 2: Ekologisen yhteyden katkaisu ja yhtenäisen metsä- ja suoalueen pirstominen tuulivoima-alueella 10.

Maakunnan vahvimman ekologisen yhteyden tunnistettiin viherrakenneselvityksessä kulkevan kyseessä olevan laajan ja yhtenäisen metsä- ja suoalueen läpi, mutta sen päälle silti luonnosteltiin Seinä joen tuulivoima-alue 10. Lainsäädännön mukaan ”Maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon”. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet toteavat, että ekologiset

yhteydet tulee huomioida eikä niitä saa pirstoa tarpeettomasti muulla alueidenkäytöllä. Viherrakenneselvityksessä todetaan, että kaavaluonnoksessa tuulivoima-alueen 10 alle jäävä ekologinen yhteys on luonteeltaan kriittinen ja vahvistettava. Kyseisen yhteyden reitille kumuloituu suuri määrä ydinalueiden välisiä ekologisia yhteyksiä. Maakuntakaavaluonnoksessa on esitetty kestämätön ja maakunta kaavan ohjaustarkoituksen osalta vastuuton ajatus ekologisen yhteyden turvaamisesta siten, että sille osoitetaan x metriä leveä väylä tuulivoimaloiden ja niiden huoltoteiden välissä pujotellen joskus myöhemmin yleiskaavoituksessa. Käytännössä siis ekologinen yhteys esitetään tulevan huomioiduksi kuvitteellisella ja teoreettisella x metriä leveällä väylällä halki valtavan tuulivoimateollisuusalueen sekä sen huoltoteiden pirstoman entisen yhtenäisen metsä- ja suoalueen. Lajista ei siirry kartalle piirrettyä teoreettista ekologista väylää pitkin. Tosiasiassa esitetty maakuntakaavaluonnos katkaisee kriittisen ja vahvistettavan ydinalueiden välisen ekologisen yhteyden, jos sen päälle mahdollistetaan tuulivoimateollisuusalueen rakentaminen. Tämä kaavoitusmenettely on lainsäädännön ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastainen.

Selvitysalue 10:n Seinä joen puoli tulisi vähintään Kärrytien eteläpuolelta osoittaa hiljaisena alueena ja ekologisena yhteytenä, 1oka säilytetään yhtenäisenä metsä- ja suoalueena ja jota ei pirstota tuulivoimaloilla.

Tarkempi perustelu, osa 3: Valtakunnallisesti merkittävä luonnonarvo puuttuu kartasta ja selvitykset ovat tältä osin puutteelliset, vanhentuneet ja virheelliset. Päälle on luonnosteltu tuulivoima-alue 10.

Maakuntakaavan laatiminen tulee perustua riittäviin selvityksiin. Maakuntakaavaluonnoksessa on kaavoitettu tuulivoima-alue valtakunnallisesti merkittävän luonnonarvon päälle, eli Kylkisalonnevan, Järvennevan ja Lauttajärven muodostaman suoluontokokonaisuuden päälle. Kaavoituksessa on käytetty lähtötietona vanhentunutta aineistoa, jossa Kylkisalonneva on virheellisesti luokiteltu luonnontilaisuusluokkaan 2, kun se tosiasiassa on luokkaa 3 (Vaasan hallinto-oikeus 1322/2022). Ojittamattomien Järvennevan ja Lauttajärven yhdessä Kylkisalonnevan kanssa muodostama kokonaisuus on kokonaan tunnistamatta ja selvittämättä, ja päälle on kaavoitettu tuulivoimaa. Kylkisalonneva jatkuu pitkälle Seinäjoen puolelle, tuulivoimalle luonnostellun alueen alle. Järvenneva ja Lauttajärvi Seinäjoen puolella muodostavat yhdessä Kylkisalonnevan kanssa alueen, joka tulee merkitä maakuntakaavassa luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeäksi alueeksi ja hiljaiseksi alueeksi, ei tuulivoima-alueeksi. Alueeseen pitää jättää riittävä puskuri tuulivoima-alueeseen (ainakin 2-3kml. jotta hallinto-oikeudenkin mainitsema suoalueen maisema-arvo säilyy myös.

Tuore Vaasan hallinto-oikeuden päätös 1322/2022 toteaa Kylkisalonnevasta seuraavaa: "Kylkisalonnevan ojittamaton alue muodostaa erillisen vesitaloudeltaan

taikka maisemaltaan erillisen, yhtenäisen luonnontilaisen ekologisen kokonaisuuden.", "ojittamattomilta osiltaan kuuluu luonnontilaisuusluokkaan 3", "alueella on asiakirjojen mukaan useita uhanalaisia suoluontotyyppejä ja eläinlajeja. Näin ollen Kylkisalonnevan hankealue muodostaa ympäristönsuojelulain 13 §:n 1 momentissa tarkoitetun merkittävän luonnonarvon. Hankealueen suoyhdistymätyypin ja uhanalaisten suotyyppien uhanalaisuusasteen perusteella ja luonnontilaisen alueen pinta-alan perusteella hankealueen luonnonarvo on alueellisesti ia valtakunnallisesti merkittävä." "Kylkisalonnevan hankealueen laajuuden, ojittamattomuuden ja hankealueelta tavattujen uhanalaisiksi luokiteltujen suoluontotyyppien ja suo/ojien perusteella hankealue muodostaa ympäristönsuojelulain 13 §:ssä tarkoitetun merkittävän luonnonarvon, jonka turmeltumista ... ei saa aiheutua."

Selvitysalue 10:n Seinäjoen puoli tulisi vähintään Kärrytien eteläpuolelta osoittaa sellaiseksi alueeksi maakuntakaavassa, joka säilytetään yhtenäisenä metsä- ja suoalueena ja jota ei saa pirstoa tuulivoimalla tai muutenkaan yleiskaavoituksessa.

Tarkempi perustelu, osa 4: Virhe luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeissä alueissa, alue on väärässä kohdassa ja sen päälle on kaavoitettu tuulivoima-alue 10.

Kaavaluonnokseen on merkitty luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue 11 (Orisbergin alue). Kaavaselostus kertoo sen sijaitsevan Kylkisalonnevan ydinalueella, mutta kaavaan piirretty karttamerkintä ei edes ulotu Kylkisalonnevalle. Maakuntakaavan tulee lain mukaan ohjata tarkempaa kaavoitusta. Ohjausvaikutus ei ole riittävä, jos luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen, "Kylkisalonnevan ydinalueen" päälle kaavoitetaan tuulivoima-alue. Maakunta kaava ei voi jättää näin kriittistä asiaa luonnon monimuotoisuuden säilymisen kannalta yksittäisten yleiskaavojen ratkaistavaksi.

Selvitysalue 10:n Seinäjoen puoli tulisi vähintään Kärrytien eteläpuolelta osoittaa sellaiseksi luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeäksi alueeksi maakuntakaavassa, joka säilytetään yhtenäisenä metsä- ja suoalueena ja jota ei saa pirstoa tuulivoimalla tai muutenkaan yleiskaavoituksessa.

Tarkempi perustelu, osa 5: Maakuntakaavan ohjausvelvollisuutta kierretään suunnittelumääräyksellä, joka on mahdoton toteuttaa.

Tuulivoimaloiden alueen 10 suunnittelumääräyksessä todetaan seuraavasti: "yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon, ettei tuulivoimaloista muodostu Kyrönjokilaakson kulttuurimaisemien, Orisbergin kulttuurimaiseman tai Ilmajoen Alajoen lakeusmaiseman valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden maisemakuvaa hallitsevaa elementtiä."

Alajoen lakeusmaisema on Etelä-Pohjanmaata parhaiten edustava perinteinen maisema. Sen pääkatselusuunta on tuulivoimaloiden aluetta 10 kohti.

Ympäristöministeriön VAMA 2021 -raportti määrittelee sen, mikä tässä maisemassa nimenomaan on arvokasta: "viljelylakeus, jonka tunnusmerkkejä ovat maisemakuvan yhtenäisyys, pitkät peltonäkvmät" ja "lmajoen Alajoen lakeusmaisema on suoraviivaista ja avaraa kulttuurimaisemaa"

Alajoen lakeusmaisemassa ja kaikissa siitä otetuissa kuvissa ja matkailumainoksissa näkyy kolme elementtiä: Kuvan alaosassa pitkä peltomaisema, kuvan keskellä ohut tasainen metsä nauha horisontissa ja sen yläpuolella sininen taivas. Horisontin yläpuolelle ei nouse mitään. Nyt tämän maiseman keskelle pääkatselusuuntaan ollaan kaavoittamassa tuulivoima-alue. On selvää, että yksikin tuulivoimala rikkoisi maiseman. Alue 10 on kokonaisuudessaan selvästi korkeammalla kuin Alajoen lakeusmaisema, eli vaikka alueelle rakennettaisiin vain yksikin tuulivoimala, se näkyy selvänä piikkinä horisontissa koko lakeusmaisemaan ja siitä muodostuu hallitseva elementti, vaikka se olisi useampienkin kilometrien päässä. Näkymäalueanalyysi kaavan yhtenä selvityksenä todentaa tämän, mutta selvityksen faktat on kaavaluonnoksessa ohitettu ja sen sijaan annetaan suunnittelumääräys, jota ei voi käytännössä toteuttaa.

Maakuntakaava ei voi jättää näin kriittistä asiaa Etelä-Pohjanmaan tärkeimmän valtakunnallisen maisema-alueen osalta yksittäisten yleiskaavojen ratkaistavaksi. Tällainen menettely ei olisi lainmukainen.

YM raportti toteaa Alajoen lakeusmaisemasta, että perinteisten lakeusnäkymien ohella maisema-alueella on uudempia ja urbaaneja piirteitä Seinäjoen taajama-alueiden reunoilla ja Seinäjoen kaupunkialueen pohjoispuolella lakeusmaiseman poikki kulkevat säteittäisesti rautatie, maantiet sekä Seinäjoen suuosan oikaisu pengerryksineen.

Jos tuulivoimaloiden alue 10 rajattaisiin siten, että siihen jäisi vain kaikkein pohjoisin alue, Kärrytien pohjoispuolella, niin silloin kyseisen alueen päävaikutus kohdistuisi muutenkin jo perinteisten lakeusnäkymien osalta menetettyyn Seinä joen taajama-alueen ympäristön lakeusmaisemaan. Tällä rajauksella maakuntakaavan ohjaava vaikutus valtakunnalliseen maisema-alueeseen nähden toteutuisi ja haitat perinteisimmälle lakeusmaisemalle minimoitaisiin.

Tarkempi perustelu, osa 6: Maakuntakaavan valmistelun objektiivisuus?

Maakuntakaava tulee laatia selvityksiin ja lähtötietoihin nojaten objektiivisesti, valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja luonnonarvot huomioiden. Maakuntakaavan laatimiseen ei saa vaikuttaa hankekehittäjien odotukset ja mahdollisesti jo vireille laitetut kaavoittamattomat hankkeet. Miksi tuulivoimaloiden aluetta 10 on alettu kutsua kaavoittajan toimesta nyt julkaistuissa suunnitelmissa Ooperin alueeksi? Aiemmin tätä nimitystä ei ole käytetty. Kyseessä on nimitys, jonka hankekehittäjä (Ilmatar) on antanut maakunta kaavan valmistelun jälkeen vireille tulleelle hankkeelleen, joka odottaa edistyäkseen heille suotuisaa maakuntakaavaa kyseiselle alueelle. Miksi ylipäätään kyseinen hanke on mainittu maakuntakaavan

selvityksissä, esimeriksi maisemaselvityksen kohdekorteissa? Maakuntakaavan tulee objektiivisesti osoittaa ne alueet, jotka tehtyjen selvitysten ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden pohjalta soveltuvat tuulivoimalle. Maakuntakaavan valmisteluun ei saa vaikuttaa se, millaisia tahtotiloja tuulivoimayrityksillä mahdollisesti jo on eri alueille.

Yksityishenkilö 18

Alajärven maakuntakaava, sähkövoimalinjan paikka.

Minulla on mökki tontteineen Iiruu-järvellä Alajärvi.

Vastustan voimayhtiön suunnittelemaa paikkaa voimalinjan paikaksi.

Kannatan Alajärven kaupungin alkuperäistä näkemystä linjan paikaksi.

Yksityishenkilö 19 (2 hlöä)

Lapualle ja Seinäjoelle ollaan kaavoittamassa Hietikonneva (alue 5) nimistä tuulipuistoaluetta, jossa jopa 300 m korkeat 45 kpl (Isovuori ja Lamminneva-hankkeet) tuulivoimalaa on suunniteltu yli 5500 hehtaarin kokoiselle alueelle.

Rakennettavat tuulivoimalat ovat Suomen korkeimpia ja ne on suunniteltu kehittyvän asutun alueen keskelle, jossa tuulivoimaloiden vaikutusalueella on yli 15000 ihmistä. Alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsevat valtakunnallisesti arvokas (VAMA) Ilmajoen Alajoen lakeusmaisema (etäisyys n. 6 km) sekä maakunnallisesti arvokas Nurmonjoen kulttuurimaisema (etäisyys n. 1 km). Molemmille alueille ennätyksellisen korkeat tuulivoimalat näkyvät merkittävästi, sekä korkeudeltaan, että määrältään. Malliesimerkkinä tästä on Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan näkymäalueanalyysin [1] kuva 30, kuvauspiste 9, joka sijaitsee Nurmonjoen kulttuurimaiseman alueella (etäisyys 2,9 km).

Kuvasta (myös liitteenä [2]) on havaittavissa selvästi, että suunniteltu tuulipuisto muuttaa täysin, käytännössä tuhoaa, molempien alueiden lakeusmaiseman horisontissa selkeästi korkeina erottuvilla tuulivoimaloilla. Vaikutus on erityisen voimakas Nurmonjoen kulttuurimaisemassa, joka mukailee suunnitellun tuulipuiston reunaa.

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, MRL) valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) edellyttävät, että valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta huolehditaan. Tämä on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 24 §:n mukaan otettava huomioon valtion viranomaisten toiminnassa, maakunnan suunnittelussa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa. 300 m korkeudelle

nousevat tuulivoimalat, joiden valaistu napa nousee 210 m korkeudelle, näkyvät laskennallisesti lakeusalueella jopa 61,8 km ja 51,7 km (napa) päähän. Koska sekä Ilmajoen Alajoen lakeusmaiseman että Nurmonjoen kulttuurimaiseman olennaisena osana on myös lakeusnäkymä, suunniteltu tuulivoimapuisto muuttaa merkittävästi näiden kulttuuriympäristöjen maisemaa ja luonnonpiirteitä. Etelä-Pohjanmaan lakeusmaisemat ovat tärkeä osa niin valtakunnan kuin maakunnan ominaispiirteitä, ja siksi ne on tärkeää säilyttää kulttuurillisesti muuttumattomina. Lisäksi tuulivoimapuiston maisemahaitta todennäköisesti estää sijainniltaan hyvällä paikalla olevan Nurmonjoen kulttuurimaisema-alueen kehittämisen asuinkäyttöön jatkossa.

Näin ollen ehdotamme, että Hietikonnevan kaavoituksesta tuulipuistoalueeksi luovutaan lakeusmaiseman säilyttämiseksi. Mikäli Hietikonnevan tuulipuistoalue kaavoitetaan, huomisen lakeutta ei valitettavasti enää ole.

Lähdeviitteet:

1. Etelä-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden maisemaselvitys, Liite 2: Näkymäalueanalyysi ja valokuvasovitteet, s. 27, Kuva 30: KP9, TV5, https://epliitto.fi/tiedostot/Liite_2_B_110_Nakymaalueanalyysi_ja_valokuvasovitteet_web.pdf, viitattu 25.2.2023
2. Näkymäalueanalyysi, Kuva 30, KP9, TV5, etäisyys 2,9 km, sähköpostin liite

Kuva 30: KP9. TV5. Lähin etäisyys 2,9 km

Yksityishenkilö 20

Hei, Tässä mielipiteitäni Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnokseen 2050 koskien Alajärveä. Alajärven Karhulassa kulkee voimajohto 110 kV Alajärvi-Seinäjoki ja nyt luonnokseen on merkitty uusi voimajohto, yhteystarve Seinäjoki-Alajärvi hyvin lähelle nykyistä johtoa Alajärven keskustan suuntaan. Mielipiteeni on, että tämän uuden johdon pitää kulkea vanhan johdon kanssa samassa kohtaa maastossa, koska uuden

johdon rakentaminen eri paikkaan on maa- ja metsäalueiden sekä rahan tuhlausta ja häiritsee alueiden käyttöä.

Orasenjoen alueen "Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue"- merkinnän haluan myös kaavaluonnoksesta pois, koska minulla on pelko, että merkintää voidaan käyttää väärin eli estämään metsätaloutta tuolla alueella. Omistan metsää ja harjoitan metsätaloutta Orasenjoen alueen läheisyydessä.

Yksityishenkilö 21

Vaadin, että asukkaitten terveyttä suojellaan asettamalla 3 km suojavyöhyke tuulivoimaloiden ja asutuksen/kesämökkien välille

Maailmalla ja Suomessa on raportoitu tuulivoimasta aiheutuneita terveyshaittoja aikuisille ja lapsille. Huimausta, rytmihäiriöitä, verenpainetta, korvien soimista ja paineen tunnetta korvissa, unettomuutta, pahoinvointia, päänsärkyä/migreenia yms.

Perheitä on Suomessakin joutunut satoja muuttamaan muualle tuulivoimaloiden läheltä. Nämä ongelmat tulee ehdottomasti ottaa huomioon asukasviihtyvyyttä ajatellen maakunnassa.

Infraääniä on maailmalla tutkittu paljon ja näytöt ovat kiistattomat. Infraäänet ja paineaalto joka voimaloista lähtee aiheuttaa vakavia oireita. Nykyajan tuulivoimalat ovat 300m korkeita teollisuusluokan voimaloita, jotka pysyvästi muuttavat maaseudun ympäristön kaupunkimaiseen suuntaan.

Tuulivoimaloiden välke haittaa asukkaita mm. marjastaessa ja tuulivoimalat tappaa lintuja, hyönteisiä ja lepakoita huomattavan määrän. Talvella voimaloista irtoaa hengenvaarallisia jäämöhkäleitä, joten lähelle ei ole asiaa. Asukkaiden talojen/mökkien arvo laskee kun lähelle tulee tuulivoimaloita! Tämä on huomioitava seikka myös asukkaiden parasta mietittäessä.

Suomessakin infraääniä on tutkittu mm. THL. Kyselytutkimuksessa tuli ilmi, että, (lainaus tutkimuksesta)

"Alueilla, joilla etukäteen arvioitiin olevan eniten asukkaiden tuulivoimaloiden infraääneen liittämää oireilua, oireet olivat
•Melko yleisiä (15 %, 34 oireilevaa) lähellä tuulivoimaloita (≤ 2,5 km)
•Harvinaisempia (5 %, 70 oireilevaa) koko tutkimusalueella (≤ 20 km)

Kolmasosa tuulivoimaloiden infraääneen oireitaan liittävistä luokitteli oireensa vakaviksi. Infraääneen liitettyjen oireiden kirjo oli hyvin laaja. "

"Moni tuulivoimaloiden infraääneen oireitaan yhdistävä koki tuulivoimaloiden kuuluvan äänen häiritseväksi ja liitti oireitaan myös tuulivoimaloiden aiheuttamaan tärinään ja sähkömagneettiseen kenttään."

Toivon siis että 3 km suojavyöhyke asetetaan ja suojavyöhyke otetaan huomioon maakuntakaavassa.

Yksityishenkilö 22

Maakuntakaava luonnoksessa Vimpelin Hallapuron ja Perhon Porasen välillä moottorikelkkareitti on merkitty kulkemaan omistamani tilan **xxx-xxx-xx-xx** (***yksilöivä tieto häivytetty***) maiden kautta. Tilalta ei ole koskaan kysytty lupaa reitistön rakentamiseen ja se kulkee nyt liitteenä olevaan karttaan merkittyä reittiä pitkin (***Liitekartta poistettu yksilöivien tietojen vuoksi***).

Vaadin, että kyseinen moottorikelkkareitti muutetaan maakuntakaava luonnokseen kulkemaan nykyisen jo olemassa olevan reitin mukaan.

Yksityishenkilö 23 (Anonyymi)

Uuden seudullisesti merkittävän tuulivoimaloiden alueen 10 (Ooperi) lainvastainen eteläinen rajaus Seinäjoen kaupungin alueella Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa.

Alueen rajaus on vastoin yleistä etua ja lainvastainen jäljempänä esitettyjen kohtien 1-3 nojalla.

1)Seudullisesti merkittävän ekologisen yhteyden tarkoituksenmukainen säilyminen ei ole turvattu maakuntakaavaluonnoksessa

Alueiden käyttö tulee järjestää siten, että edistetään ekologisesti kestävää kehitystä (MRL 1 §) ja ekologisten yhteyksien säilymistä (MRL 22 §, valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksen tavoitteet). Ympäristöministeriön mukaan maankäyttö- ja rakennuslain kestävän kehityksen käsitteellä tarkoitetaan: "Maailmanlaajuisesti, alueellisesti ja paikallisesti tapahtuvaa jatkuvaa ja ohjattua yhteiskunnallista muutosta, jossa ympäristö, ihminen ja talous otetaan tasavertaisesti huomioon päätöksenteossa ja toiminnassa."

Taloudellisina seikkoina voidaan pitää seudullisten yli seitsemän tuulivoimalan alueiden laajaa mahdollistamista Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa

(hallitusohjelman 2019 tavoite), ihmisiin liittyvinä seikkoina tuulivoima-alueiden maisemavaikutusten selvittämistä (FCG 2023: Etelä-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden maisemaselvitys) ja ympäristöön liittyvinä seikkoina esimerkiksi suoluonnon suojelun tilan huomioimista ja ekologisten yhteyksien turvaamista siten, etteivät luonnonympäristöt pirstoudu hallitsemattomasti ihmistoiminnan seurauksena (Ubigu Oy & Lunden Architecture Oy 2022: Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvitys).

Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvitys (Ubigu Oy & Lunden Architecture Oy 2022) on laadittu keskeiseksi taustaselvitykseksi täyttämään ekologisesti kestävän kehityksen ja ekologisten yhteyksien edistämistavoite Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050. Selvityksen mukaan Kylkisalonnevan, Lauttajärvenja Järvennevan kosteikkoalueen läpi kulkee maakunnan pisin ekologinen yhteys, joka on kriittinen ja vahvistettava. Selvityksessä määritelty yhteys (kuva 11. s.21-22) on: Äystönneva-Takaneva-Pässilänvuori-Talasneva-Kylkisalonneva-Matinneva.

Kylkisalonnevan, Lauttajärven ja Järvennevan alue sijaitsee laajalla yhtenäisellä metsä- ja suoalueella. Kylkisalonnevan alue on ekologisten yhteyksien solmukohtana neljän eri ilmansuunnan suojelualueille. Kylkisalonnevalle yhdistyy ekologista yhteyttä pitkin luoteesta Talasneva (soidensuojeluohjelma, Pohjanmaan maakuntakaavan alue), lännestä Levaneva (Natura 2000, Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakunta.kaavan alue), lounaasta Pässilänvuori (Natura 2000, Etelä-Pohjanmaan maakunta.kaavan alue) sekä koillisesta Nättypii ja Pelman metsä (Natura 2000, Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan alue). Kylkisalonnevan, Järvennevanja Lauttajärven kosteikkoalueen sijainti on siten keskeinen viiden eri suojelualueen ja koilliseen/Hirvi järvelle jatkuvan metsäisen yhteyden/ Alajoen peltoalueen välissä. Maakuntakaavaluonnoksessa on asetettu viherrakenteen osalta tavoitteeksi luonnon monimuotoisuuden lisääminen, suojeluarvojen säilyttäminen ja ekologisten yhteyksien turvaaminen. Tavoitteeseen päästään kaavaselostuksen mukaan edistämällä esimerkiksi suojelualueiden sekä yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden kytkeytyneisyyttä.

Oikeuskäytäntö on osoittanut, että ekologisen yhteyden tulkinta kuntien yleiskaavoissa on hyvin vaihtelevaa ja yhteyden on tulkittu olevan tapauskohtaisesti leveydeltään mitä vain nollasta metristä lähtien. Ekologisina yhteyksinä on yleiskaavoissa esitetty jopa toisistaan irrallisia alueita, joiden välillä ei tosiasiallisesti ole tarkoitettua yhteyttä. Yleisesti viitataan ympäristöministeriön julkaisuun vuodelta 2005 "Ekologinen verkosto ja kaupunkien maankäytön suunnittelu", jossa haja-asutusalueen ekologiseksi yhteydeksi on mainittu sopivan noin 400--1000 metriä leveä väylä. Tapauskohtainen harkinta ja varovaisuusperiaate ovat ratkaisevia, koska ekologiselle yhteydelle ei ole laissa määriteltyä vähimmäisleveyttä eikä täyttä tieteellistä varmuutta voida saada ennakkoon siitä, millainen väylä täyttää tarkoituksensa. Tutkimustiedon perusteella näyttää siltä, että häirintävaikutuksia voi

aiheutua maa-alueilla yhden kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloista (Ympäristöministeriö: Suomen ympäristö 6/2016).

Maakuntakaavan tehtävänä on kokonaisuuden ohjaaminen tuulivoimarakentamisen suunnittelussa. Maakuntakaavalla on seudullisesti merkittävien tuulivoima-alueiden osalta myös merkittävä vastuu, koska tuulivoima-alueiden rajat osoitetaan maakuntakaavassa. Huomioiden Kylkisalonnevan läpi kulkevan ekologisen yhteyden ylimaakunnallinen merkitys Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakuntien rajalla, erityinen luonne maakunnan kriittisenä ja vahvistettavana yhteytenä sekä Kylkisalonnevan suo- ja metsäalueen keskeinen sijainti lähialueilla sijaitsevien suojelualueiden ja Alajoen peltoalueen välillä, on ensisijaisen tärkeää varmistaa yhteyden säilyminen maakuntatason kaavalla (MRL 1 §, 22 §, valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet).

Maakuntakaavaluonnoksessa tuulivoima-alueen 10 Seinäjoen puoleinen eteläinen raja on osoitettu Kylkisalonnevan läpi kulkevan ekologisen yhteyden päälle. Keskeisen yhteyden toteuttaminen on jätetty liian y leispiirteisellä "viheryhteystarve" merkinnällä käytännössä yhden kunnan yleiskaavan tasolla harkittavaksi, vaikka asialla on ylimaakunnallinen merkitys. Ekologiset yhteydet huomioiva rajaus tuulivoima-alueeseen 10 tulisi tässä tapauksessa tehdä maakuntakaavaan, koska ekologisen yhteyden merkitys ja sijainti on selkeä suoalueiden ja suojelualueiden sijainnin johdosta.

Alueen keskeinen ekologinen yhteys säilytetään ja yhtenäisen metsä- ja suoalueen pirstoutuminen on mahdollisimman vähäistä, kun Kylkisalonnevalle toteutetaan tuulivoimaloista vapaat väylät Talasnevan ja Levanevan suunnasta. Väylät toteutettaisiin kahtena suorana tuulivoimavapaana linjana avosuoalueiden Talasneva-Kylkisalonneva ja Levaneva-Kylkisalonneva välille. Väylä noudattaa suolajiston luonnollisia leviämisreittejä ja säilyttää Kylkisalonnevan reunametsät pirstoutumattomina sekä suo- ja metsälajistolle suotuisina Tarvittavan levyinen väylä varattaisiin edelleen Kylkisalonnevanja Järvennevan itäosista yhteydelle kohti koillista. Väylät toteutuvat käytännössä siirtämällä tuulivoima-alueen 10 Seinäjoen puolen eteläistä rajausta pohjoiseen päin Lauttajärventien ja Kärrytien pohjoispuolelle.

Tällöin maakuntakaavaan ei tämän kriittisen yhteyden alueelle jää päällekkäisiä ja tavoitteiltaan ristiriitaisia aluevarauksia Näin myös maakuntakaavan ohjaava vaikutus toteutuu riittävällä tavalla tällä keskeisellä yhteydellä.

Alla kartassa osoitettuna viherrakenneselvityksen (2022) mukainen kriittinen ekologinen yhteys. Maakuntakaavaan seudullisena suunniteltu tuulivoima-alue 10 ulottuu katkeamattomana pohjoisesta etelään läpi koko yhtenäisen metsäalueen, jonka keskellä sijaitsee Kylkisalonnevan, Järvennevan ja Lauttajärven kosteikkoalue. Tarpeellista ekologista yhteyttä ei ole osoitettu luoteesta Talasnevalta, lännestä

Levanevalta ja lounaasta Pässilänvuorelta, eikä lajiston elinvoimaisuutta keskeisellä Kylkisalonnevan suoalueella ja sitä ympäröivissä reunametsissä ole huomioitu.

Tuulivoimaloiden häirintä- ja estevaikutus on nykyisellä tuulivoima-alueen 10 suunnitelmalla ilmeinen lajiston alueella säilymisen näkökulmasta. Kylkisalonnevan, Järvennevan ja Lauttajärven alue toimii tällä hetkellä suojelualueverkoston ulkopuolisena, mutta Talasnevan, Levanevan ja Pässilänvuoren suojelualueita täydentävänä, merkittävänä linnuston leviämisväylänä. Järvennevasta koilliseen, saman yhtenäisen metsäalueen itäosissa sijaitsee Nättypiin ja Pelman metsän Natura 2000 -alueet, joiden luontoarvoja esteetön yhteys keskeisille avosuoalueille tukee.

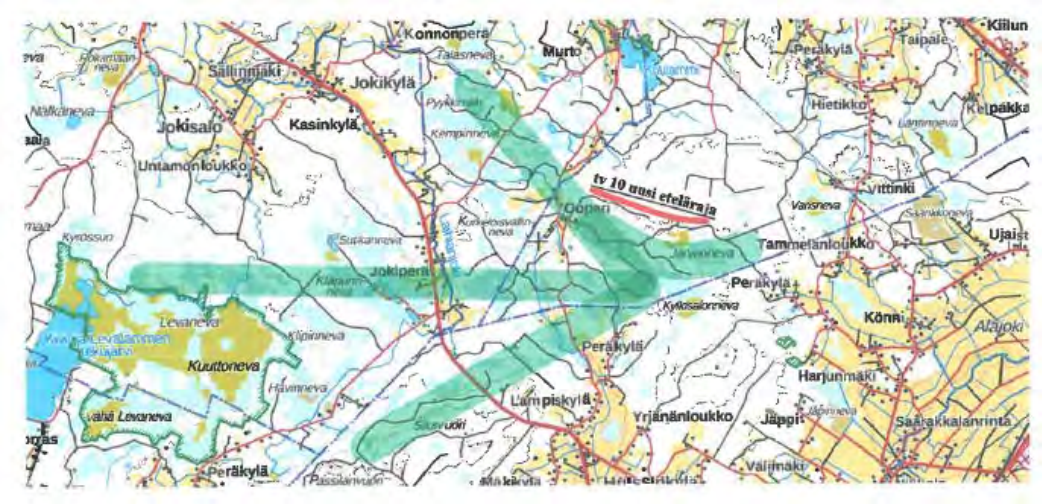

Pohjanmaan voimassa olevassa maakuntakaavassa on osoitettu viheryhteystarve Levanevan ja Talasnevan välille, mikä nykyisin toteutuukin. Yhteys on huomioitu myös Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa. Kuitenkaan ei ole huomioitu, että välittömästi Talasnevan pohjoispuolelle on rakentumassa seudullisesti merkittävä 14 tuulivoimalan alue (Kattiharju) sekä Talasnevan ja Levanevan välille ollaan tien suuntaisesti tien etelänpuoleiselle metsäalueelle osoittamassa myös seudullisesti merkittävä tuulivoima-alue (Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 valmisteluaineisto).

Nykyiseen Pohjanmaan maakuntakaavassa osoitettuun Levanevan ja Talasnevan väliseen viheryhteyteen tulee kohdistumaan uusia estevaikutuksia, mikä edelleen korostaa Kylkisalonnevan yhteyden merkitystä seudullisesti tärkeänä. Kartassa on violetilla katkoviivalla kuntarajat, joista osa muodostaa samalla myös Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntien välisen rajan. Kartassa olevista rajoista voi nähdä, että Kylkisalonnevan ekologisilla yhteyksillä on vaikutusta sekä Pohjanmaalle että Etelä-Pohjanmaalle, kuten myös Seinäjoen, Ilmajoen, Isonkyrön ja Laihian kunnille.

Tuulivoima-alueen 10 uudelleenrajauksella mahdollistetaan monimuotoisuuden säilyminen nykyisellä tasolla. Alueen 10 rajauksen tarkistus on maakuntakaavan toteutuksen vähimmäisvaatimus, koska Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksen

tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja ekologisten yhteyksien turvaaminen. Karttaan vihreällä osoitetut alueet tulee siten vähintään rajata pois tuulivoima-alueesta 10.

Taloudelliset (seudullisesti merkittävä tuulivoima-alue) ja ihmiseen liittyvät (maisema Alajoelle ja Orisbergiin) vaikutukset on jo huomioitu tuulivoima-alueen 10 rajauksessa. Tasavertaisena (MRL 1 §) tulee huomioida myös Kylkisalonnevan alueellisesti ja valtakunnallisesti merkittävät luonnonarvot (Vaasan hallinto-oikeuden päätös 29.11.2022 nro 1322/2022) sekä keskeinen sijainti lajien leviämisväylänä (Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvitys 2022), jolloin ekologisesti kestävän kehityksen edistäminen toteutuu maakuntakaavan tasolla tosiasiallisesti.

2) Maakuntakaavaluonnoksessa on jätetty merkitsemättä Kylkisalonnevan alueellisesti ja valtakunnallisesti merkittävä luonnonarvo

Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen 29.11.2022 nro 1322/2022 mukaan: Kylkisalonnevan alueella on useita uhanalaisia suoluontotyyppejä ja eläinlajeja. Näin ollen Kylkisalonneva muodostaa ympäristönsuojelulain 13 §:n 1 momentissa tarkoitetun merkittävän luonnonarvon. Suoyhdistymätyypin ja uhanalaisten suotyyppien uhanalaisuusasteen perusteella ja luonnontilaisen alueen pinta-alan perusteella Kylkisalonnevan luonnonarvo on alueellisesti ja valtakunnallisesti merkittävä.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 132/1999) 25.4 §:n mukaan maakuntakaavassa osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tavoitteiden, maakunnallisten tavoitteiden tai useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen. Kylkisalonneva sijaitsee Ilmajoen kunnan ja Seinäjoen kaupungin alueilla, noin 10 kilometriä Ilmajoen keskustasta luoteeseen ja 20 kilometriä Seinäjoen keskustasta länteen. Ilmajoen ja Seinäjoen kuntaraja on Kylkisalonnevan keskivaiheilla. Vaasan hallinto-oikeuden päätös (1322/2022) koskee Kylkisalonnevan aluetta sekä Seinäjoen että Ilmajoen puolella. Kuitenkin kuntarajan Seinäjoen puolelle on nyt luonnosteltu maakuntakaavassa kokonaan uusi seudullisesti merkittävä tuulivoima-alue, jonka eteläinen rajaus on kiinni Ilmajoen ja Seinäjoen välisessä kuntarajassa eli tuulivoima-alueen eteläraja halkaisee Kylkisalonnevan.

Koska Kylkisalonneva muodostaa alueellisesti ja valtakunnallisesti merkittävän luonnonarvon (Ympäristönsuojelulaki 527/2014 13.1 §, Vaasan HAO 1322/2022) sekä maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota luonnonarvojen vaalimiseen (MRL 28.3, 6 §) ja asian ratkaisemisessa tarvitaan useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteensovittamista maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisista alueista (MRL 25.4 §), ei maakuntakaavassa voida kaavan yleispiirteisen

luonteen nojalla (MRL 28.5 §) jättää ottamatta kantaa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen 10 Seinäjoen kaupungin puoleiseen eteläiseen rajaukseen.

Maakunnan suunnittelussa on edistettävä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista (MRL 24.2 §) siten, että valtakunnalliset tavoitteet sovitetaan yhteen alueiden käyttöön liittyvien maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa (MRL 25.2 §, 28.1 §). Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan maakuntakaavassa tulee edistää luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden säilymistä. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksen tavoitteina ovat mm. luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja suojeluarvojen säilyttäminen. Etelä-Pohjanmaan korkea ojitusaste korostaa Kylkisalonnevan merkitystä alueelle: Ilmajoen soista on ojitettu 97 ,8 % ja Seinäjoen seutukunnassa soista on ojitettu 75 %-85 %. Luonnontilaisia soita suolajiston levittäytymiseen ja elinpiiriksi on vain vähän jäljellä. On huomattava, että paikalliset toimet ovat ratkaisevia kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanolle ja uhanalaisten lajien säilymiselle.

Valtioneuvoston päätöksessä valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista avataan monimuotoisuustavoitteen tausta ja tarve: "Merkittävä osa luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeistä luonnonarvoista samoin kuin arvokkaista yhtenäisistä luonnonalueista sijaitsee suojelualueiden ulkopuolella. Luonnon monimuotoisuuden edistämisen ja sitä koskevien kansainvälisten velvoitteiden kannalta on tärkeää, että luonnonarvot ja niiden kannalta tärkeät alueet otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelussa eikä niitä pirstota tarpeettomasti muulla alueidenkäytöllä."

Uusi luonnonsuojelulaki (9/2023) tulee voimaan 1.6.2023. Ympäristöministeriön mukaan luonnonsuojelulainsäädäntöä on uudistettu, jotta sen avulla voidaan turvata Suomen luontoa ja sen monimuotoisuutta entistä paremmin. Uudistus on tarpeen, koska luonnon monimuotoisuuden heikentymistä Suomessa ei ole saatu pysäytettyä (HE 76/2022 vp). Maankäyttö- ja rakennuslain 18 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävänä on valvoa, että kaavoituksessa otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat. EL Y -keskusten luonnonsuojelullisia tehtäviä on hankkia valtiolle alueita suojelualueiksi erilaisten luonnonsuojeluohjelmien toteuttamista varten ja yhteistyössä maanomistajien kanssa perustaa luonnonsuojelualueita yksityismaille.

Luonnonsuojelulainsäädännön uudistuksen hengen mukaista olisi aktiivisesti ratkaista Kylkisalonnevaa koskeva kysymys Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueella seuraavasti:
i) Kylkisalonneva varataan maakuntakaavassa aluevarausmerkinnällä suojelualueeksi, joka voidaan toteuttaa luonnonsuojelulain ja/tai muun lainsäädännön nojalla sekä
ii) Kylkisalonnevan hankinta luonnonsuojelutarkoituksessa valtiolle selvitetään uuden luonnonsuojelulain (9/2023) 108 §:n mukaisella menettelyllä Etelä-Pohjanmaan ELY–keskuksen, Metsähallituksen ja Neova Oy:n yhteistyöllä tai

iii) Neova Oy:n harkittavaksi saatetaan luonnonsuojelulain (9/2023) 11 luvun nojalla tehtävä vapaaehtoinen ekologinen kompensaatio 100 §:n mukaisena suojeluhyvityksenä Kylkisalonnevalla. Suojeluhyvityksellä tarkoitetaan uhanalaisen luontotyypin luonnontilaltaan edustavan esiintymän pysyvää suojelua, joka ylläpitää tai parantaa luonnontilaa tai luonnon monimuotoisuuden kannalta tavoiteltua tilaa estämällä luonnontilan heikentymistä aiheuttavan toiminnan.

Valtionyhtiö Neova Oy (aiemmin Vapo Oy) on hakenut vuonna 2018 Kylkisalonnevalle 127,6 hehtaarin alueelle ympäristölupaa kokonaan uuden turvetuotantoalueen perustamiseksi. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on päätöksessään 188/2019 14.8.2019 hylännyt Neova Oy:n hakemuksen. Vaasan hallinto-oikeus on edelleen päätöksessään 1322/2022 29.11.2022 hylännyt Neova Oy:n aluehallintoviraston päätöksestä tekemän valituksen, nojaten ratkaisussaan Kylkisalonnevan alueellisesti ja valtakunnallisesti merkittäviin luonnonarvoihin. Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen mukaan turvetuotannon sijoittamisesta ei saa aiheutua valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävän luonnonarvon turmeltumista. Neova Oy ei voi käyttää Kylkisalonnevaa jatkossakaan siihen tarkoitukseen, johon Vapo Oy on sen aikanaan hankkinut, koska ympäristöluvan myöntämisen perusteet eivät täyty. Neova Oy:n ympäristölupahakemusta ovat lausunnoissaan aluehallintovirastolle vuonna 2019 vastustaneet mm. Seinäjoen kaupunki, Ilmajoen kunta, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue, Etelä-Pohjanmaan luonnonsuojeluyhdistys ry ja Suomenselän lintutieteellinen yhdistys ry eli asianosaiset laajasti.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksen kaavaselostuksen mukaan: ”Lajiston uhanalaistumisen kehitys on maakunnassa huolestuttava. Muun muassa vanhoja metsiä on maakunnassa hyvin vähän. Luonnonympäristön kannalta merkittävää on myös luonnontilaisten soiden ja vesistöjen tilan kehitys.”

Kylkisalonnevan alueellisesti ja valtakunnallisesti merkittävien luonnonarvojen huomioimatta jättäminen ja tuulivoima-alueen 10 Seinäjoen kaupungin puoleinen eteläinen rajaus maakuntakaavaluonnoksessa keskelle Kylkisalonnevaa on vastoin maankäyttö- ja rakennuslakia (24.2 §, 25.2 §, 25.4 §, 28.1 §, 28.3, 6 §, 28.5 §), maakuntakaavaa velvoittavien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden monimuotoisuustavoitteita ja Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksen omia tavoitteita monimuotoisuuden lisäämisestä ja suojeluarvojen säilyttämisestä.

3) Maakuntakaavaluonnos perustuu suoluonnon suojelemisen osalta riittämättömiin ja vanhentuneisiin selvityksiin

Ympäristöministeriön ohjeen "Suot ja turvemaat maakuntakaavoituksessa" (2015) mukaan soiden luonnontilaisuusluokat ovat merkittävässä asemassa määritettäessä soiden maakuntakaavamerkintöjä. Maakuntakaavan valmisteluvaiheessa kartoitetaan

maakunnan soiden ojitustilanne, suon luonnontilaisuus ja luonnonarvot sekä muodostetaan tältä pohjalta käsitys suoluonnon suojelutarpeista. Ohjeen mukaan luonnon monimuotoisuutta ja/tai sen säilymistarvetta ilmaisevin merkinnöin osoitetaan luonnonarvoiltaan merkittävimmät eli pääasiassa luonnontilaisuusluokkiin 3-5 kuuluvat suot ja tapauskohtaisesti luokan 2 soita.

Maakuntakaavaluonnoksen kaavaselostuksen mukaan Etelä-Pohjanmaan suoselvityshanke (2013) on ollut soiden suojelun taustaselvityksenä kaavaluonnoksessa. Kylkisalonneva on määritelty selvityksessä virheellisesti vähäisempään luonnontilaisuusluokkaan 2. Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen 29.11.2022 nro 1322/2022 mukaan Kylkisalonnevan todellinen luonnontilaisuusluokka on 3. Uusi maakuntakaava tähtää vuoteen 2050, joten virheen kauaskantoisuus alueen soiden suojelussa korostuu ja merkitystä edelleen korostaa EteläPohjanmaan soiden korkea ojitusaste.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan suo- ja turvemaiden sekä muiden kosteikkojen merkitys ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi on viime vuosina kasvanut ja ilman lisätoimia näistä elinympäristöistä riippuvainen eliölajisto vähenee sekä vaateliaan tai erikoistuneen lajiston uhanalaistuminen jatkuu. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston päätöksessä (188/2019) Etelä-Pohjanmaan luonnonsuojeluyhdistys ry toteaa: Kylkisalonneva reunametsineen on seutukunnallisesti merkittävä lintukohde, jossa pesii useita valtakunnallisesti ja maakunnallisesti uhanalaisia lajeja, sekä lajeja, jotka mainitaan EU :n lintudirektiivin liitteen I lajeina suojeltaviksi. Kylkisalonneva toimii myös merkittävänä linnuston ja muun suolajiston leviämisväylänä alueella, jossa turvetuotanto ja soiden ojittaminen ovat jo hävittäneet merkittävän osan alkuperäisistä suoelinympäristöistä.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 895/1999) 1.1, 3 § :n mukaan maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin. Alle yhden kilometrin etäisyydellä Kylkisalonnevasta sijaitsevat Lauttajärven ja Järvennevan kosteikot, joiden osalta suoluonnon suojelua koskevat selvitykset puuttuvat kokonaan maakuntakaavan valmistelusta. Kylkisalonnevan, Lauttajärven ja Järvennevan kosteikkoalue on luonnon monimuotoisuuden kannalta kokonaisuutena merkityksellinen. Kosteikkoalueen yhteisvaikutus ulottuu kauas ympäröivälle yhtenäiselle metsäalueelle, koska suot ovat keskeinen osa monen sellaisen lajin elinpiiriä ja vuodenkiertoa, joiden ensisijainen elinympäristö on metsä. Metsien ja soiden välillä vallitsee täydellinen jatkumo ja rajanveto niiden välille on aina jossain määrin keinotekoista (Suomen ympäristökeskus).

Suoluonnon suojelemiseksi tehdyt maakuntakaavaluonnoksen selvitykset eivät ole riittävät ja ajantasaiset. Kylkisalonnevan, Järvennevan ja Lauttajärven puutteelliset selvitykset eivät mahdollista kaavan vaikutusten arviointia koko sillä alueella, jossa kaavalla voi olla olennaisia vaikutuksia (MRL 9.1 §, 9.2 §, MRA 1.1, 3 §). Kylkisalonnevan suojelun arviointi perustuu todellisuutta huonompaan ja virheelliseen luonnontilaisuusluokkaan 2, kun oikea luonnontilaisuusluokka on 3. Virheen laatu on soiden suojelun lainsäädäntö ja ohjeistus huomioiden erittäin merkittävä (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 13.1 §, Ympäristöministeriön ohje 2015). Väärän luokituksen ja puutteellisen taustaselvityksen johdosta Kylkisalonneva on jäänyt huomioimatta suojelumerkintää tarvitsevana alueena maakuntakaavassa ja puolet sen alueesta on luonnosteltu tuulivoima-alueeksi. Vaasan hallinto-oikeuden päätöstä (1322/2022) vuodelta 2022 ei ole huomioitu.

Riittämättömien selvitysten nojalla tehdyt kaavamerkinnät (tuulivoima-alueen 10 eteläinen rajaus Seinäjoen kaupungin puolella) ja tekemättä jätetyt kaavamerkinnät (monimuotoisuutta säilyttävät suojelumerkinnät suo- ja metsäekosysteemillä Kylkisalonnevalla, Lauttajärvellä ja Järvennevalla sekä niitä ympäröivällä metsäisellä vaikutusalueella) ovat lainvastaiset eivätkä noudata maakuntakaavan valtakunnallisia ja maakunnallisia tavoitteita ja heikentävät lisäksi kansainvälisten sopimusten ja sitoumusten täytäntöönpanoa Suomessa (MRL 5.1, 4, 5 §, MRL 9.1 § 9.2 §, MRA 1.1, 3 §, valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksen tavoitteet).

Yksityishenkilö 24

Kunnioittavasti haluan vielä muistuttaa: Oilisi erittäin ansiokasta, että tässä uudessa kaavaluonnoksessa otettaisiin huomattavasti enemmän ja keskeisemmin huomioon Etelä-Pohjanmaan monia eri luontoarvoja ja luontoharrastuksiin liittyvää toimintaa. Esimerkiksi maailmanlaajuisesti tärkeän Lappajärven kraatterijärven alueen ja Etelä-Pohjanmaan suurimman vesistön osalta olisi maakuntasuunnittelussa oltava erikoisen tarkkana. Järviseudun aluesuunnittelun keskiössä täytyy kirkkaana loistaa meidän yhteinen Geopark-hakemuksemme. Mielestäni jos ei tätä nähdä, on koko matkailun tulevaisuus esitetyssä laajuudessa tällä alueella syytä hylätä. - Olkoon yhteisenä mottonamme koko Etelä - Pohjanmaalla: "Tuulivoimavapaa Lappajärvi"!

Lappajärven alueen, erityisesti tuulivoima-alueen n:o 33 osalta on koko ajan kysytty, miksi kaavaluonnos on tehty selvästi ja ainoastaan tuulivoimayhtiöitä ja kunnan taloutta ajatellen ja todella erikoisen ahtaalle alueelle? Faktisesti ei ole lainkaan huomioitu alueen asukkaita ja tälle herkälle luonnolle koituvaa haittaa. Eikä missään vaiheessa primäärisiä taloudellisia vaikutuksia esim. kiinteistöjen arvoihin ja asumisviihtyvyyteen?

Koska hankealueen n:o 33 suunnittelu on käynnistetty jo vuonna 2017 ja tiedossa on, että mm. Ely - keskuksen lausunto on koko ajan ollut hyvin kriittinen. Tuulivoima-alueen kylistä ja Lappajärveltä on heti hankkeen käynnistyttyä kerätty yli 1000: n nimen vastustava adressi ja Evijärven kunnanvaltuusto teki jo vuonna 2021 päätöksen, että tuulimyllyjen etäisyys lähimpään asutukseen on oltava 4 km. Lisäksi alue sijaitsee herkällä EU direktiivin huomioimalla ja valtakunnallisesti seurannassa olevalla keskeisellä Suomenpeuran vaellusreitillä (Lappajärven ympäristö on peurojen laaja elinalue. Tätä kautta tapahtuu pääosa peuravaelluksista vuosittain Keski-Suomen puolelta Etelä- Pohjanmaalle. Katso kartta 1.) Kunnan päätöksenteon jääviyssotkut ovat luku erikseen.

Vakavasti kysyn, onko koko tuulivoima-alueen n:o 33 sijoittaminen tähän uuteen maakuntakaavaan perusteltua? Alueen ottaminen kaavaan mukaan kaiken em. koetun jälkeen tuntuu meidän vaikutusalueen asukkaista lähinnä rienaukselta.

Kaikki tiedämme, miten paljon Etelä-Pohjanmaalla ja varsinkin täällä Järviseudulla on saatu ja satsattu julkisia (kunnallista ja EU:lta saatua) varoja mm. matkailun edistämiseen ja luontopaikkojen yms. kunnostamiseen. Mielenkiintoista on, kuinka yleisesti tuulivoiman sijoittelu ja kaavoitus erikseen huomioi tai uhmaa näitä jo rakennettuja kohteita ja yhteisiä henkisiä arvoja Etelä-Pohjanmaalla?

(Lappajärven tuulivoima-alueella n:o 33 on asukkaiden EU avustuksen turvin rakennettu 2 laavua ja luontopolkuja. Jos voimalat rakennetaan, luontoarvot näiden osalta saataneen putoamaan nollaan.)

Yhteenvetona esitän, että Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa olevat tuulivoimahanke- alueet n:o 15, 16, 17, 18, 29 ja 33 eli Lappajärven näkymäalueen erikoisympäristöstä poistetaan kaikki. Vimpelin kunnan osalta poistettaisiin järvinäkymäalueet n:o 3 ja 13. (Katsoka!: Kivitipun rantanäkymä.)

Liitekartta 1, LAPPAJÄRVI, METSÄPEURAT

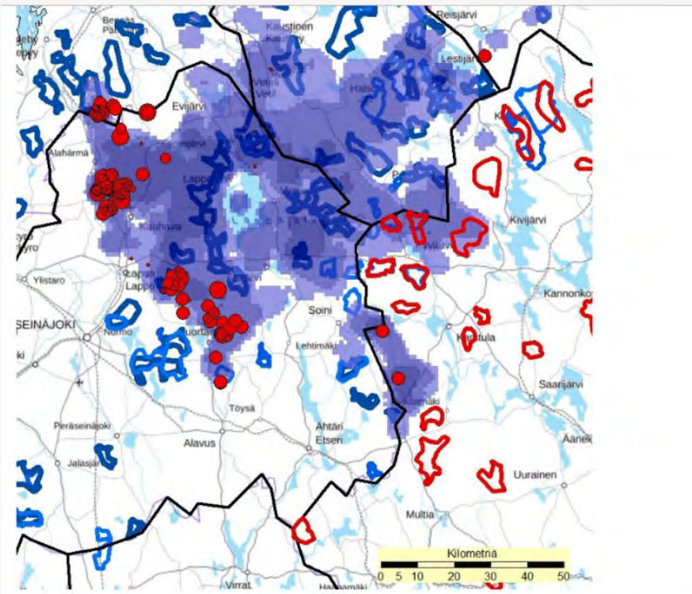

Kuva 7. Metsäpeuran alku- ja lopputalvista tilankäytön voimakkuutta kuvattuna sinisen eri sävyillä. Lisäksi karttaan on lisätty talven 2022 helmikuussa tehdyn lentolaskennan havainnot eri kokoisista metsäpeuralaumoista (pallon koko vaihtelee lauman koon mukaan).

Lappajärvi kuvan keskellä vaaleansininen alue. Tuulivoima-alue 33 järven pohjoispäässä tummansininen alue, jonka alla pieni punainen piste, eli peuralauma.

Yksityishenkilö 25 (2 hlöä)

Kuulutuksenne koskien eri medioita helmikuussa 2023 Etelä-Pohjanmaan Maakuntakaava 2050 kaavaluonnoksesta. Vaadimme Lappajärven asukkaina ja Iso-Saapasnevalla maata omistavina,että alue 33 joka on suunniteltu maakuntakaavaan poistetaan potentiaalisena tuulivoima-alueena.Alue on erityisherkkää niin kuin se on jo hankkeen alussa todettu mm. Elyn vaadittua alueelle Yva-menettelyn. Lappajärven alue on pidettävä vapaana koskien tuulivoimarakentamista. Kaavoitusmenettelyssä ei ole riittävästi huomioitu alueen maanomistajille ja kiinteistönomistajillekoituvia haittoja.

Tuulivoimalat pilaavat Lappajärven tuhansien loma-asukkaiden lomakiinteistöt. Iso-Saapasnevan hanke on osoittanut, että tuulivoima-alueet eivät sovellu Lappajärven ympäristöön. Tämä on tullut selväksi yva-menettelyssä ja muissa Iso-Saapasnevan hankkeen hankeselvityksissä.

Maakuntakaavoituksessa ei ole riittävästi huomioitu Etelä-Pohjanmaan vetovoimatekijöitä. Tuulivoima-alueita ei voi sijoittaa joka kuntaan. Maakunnassa on jo riittävästi luvitettua ja olemassa olevaa tuotantoa. Ensin on rakennettava luvitetut alueet ja vasta sen jälkeen kaavoitettava uusia alueita. Maakuntakaavoituksessa ei ole huomioitu Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan hankkeita ja näiden hankkeiden

kokonaisvaikutuksia. Eripuolille sijoitetut hankkeet vaativat myös merkittävät siirtolinjat joista tulemme metsänomistajina kärsimään.

Yksityishenkilö 26

Mielipiteeni on, että tuulimyllyt noin kauniissa maisemassa on järkyttävää. Ihmiset ovat ostaneet juuri kauniin maiseman takia itselleen kesämökkejä ja nyt maisema ollaan pilaamassa rumilla torneilla.

Vastustan ehdottomasti noiden tornien rakentamista tuonne Lappajärven ympäristöön! Varmasti löytyy muitakin paikkoja kuin kaunis järvimaisema!

Yksityishenkilö 27

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 -luonnoksessa on suunniteltu valtatie 18 leventämistä alkaen Kiikun risteyksestä kohti Halkosaarta. Risteys on jo nyt hankala ja vaarallinen kevyelle liikenteelle, koska kävelijät, pyöräilijät ja mopoilijat joutuvat ylittämään tien monta kaistaa päästäkseen valtatien toisella puolella olevalle katuvalaistulle kevyen liikenteen väylälle ja takaisin Kiikuntielle. Risteysalueella on tällä hetkellä 80 km/h rajoitus. Jos/kun tietä levennetään, ajonopeudet nousevat välittömästi. Pyydämmekin maakuntakaavassa huomioimaan, miten jalankulkijat, pyöräilijät ja mopoilijat jatkossa pääsevät valtatien toisella puolella sijaitsevalle kevyen liikenteen väylälle turvallisesti? Vaihtoehtoja lienevät 60 km/h nopeusrajoitus ja kamerat, liikenneympyrä tai alikulku.

Yksityishenkilö 28 (4 hlöä)

Maatalouden kulttuurialue

Palautteessa tuodaan esiin tilat Lampimäki ja Lampi sekä toive niiden säilyttämisestä maatalouden kulttuurialueena ja maatalouden maisema-alueena. Palautteessa esitellään tilojen historiaa ja niiden rakennuksia.

Palautetta on tiivisty sen sisältämien yksilöivien tietojen vuoksi.

Yksityishenkilö 29 (2 hlöä)

Lapualle ja Seinäjoelle ollaan kaavoittamassa Hietikonneva (alue 5) nimistä tuulipuistoaluetta, jossa jopa 300 m korkeat 45 kpl (Isovuori ja Lamminneva-hankkeet) tuulivoimalaa on suunniteltu yli 5500 hehtaarin kokoiselle alueelle.

Rakennettavat tuulivoimalat ovat Suomen korkeimpia ja ne on suunniteltu kehittyvän asutun alueen keskelle, jossa tuulivoimaloiden vaikutusalueella on yli 15000 ihmistä. Alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsevat valtakunnallisesti arvokas (VAMA) Ilmajoen Alajoen lakeusmaisema (etäisyys n. 6 km) sekä maakunnallisesti arvokas Nurmonjoen kulttuurimaisema (etäisyys n. 1 km). Molemmille alueille ennätyksellisen korkeat tuulivoimalat näkyvät merkittävästi, sekä korkeudeltaan, että määrältään. Malliesimerkkinä tästä on Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan näkymäalueanalyysin [1] kuva 30, kuvauspiste 9, joka sijaitsee Nurmonjoen kulttuurimaiseman alueella (etäisyys 2,9 km).

Kuvasta (myös liitteenä [2]) on havaittavissa selvästi, että suunniteltu tuulipuisto muuttaa täysin, käytännössä tuhoaa, molempien alueiden lakeusmaiseman horisontissa selkeästi korkeina erottuvilla tuulivoimaloilla. Vaikutus on erityisen voimakas Nurmonjoen kulttuurimaisemassa, joka mukailee suunnitellun tuulipuiston reunaa.

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, MRL) valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) edellyttävät, että valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta huolehditaan. Tämä on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 24 §:n mukaan otettava huomioon valtion viranomaisten toiminnassa, maakunnan suunnittelussa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa. 300 m korkeudelle nousevat tuulivoimalat, joiden valaistu napa nousee 210 m korkeudelle, näkyvät laskennallisesti lakeusalueella jopa 61,8 km ja 51,7 km (napa) päähän. Koska sekä Ilmajoen Alajoen lakeusmaiseman että Nurmonjoen kulttuurimaiseman olennaisena osana on myös lakeusnäkymä, suunniteltu tuulivoimapuisto muuttaa merkittävästi näiden kulttuuriympäristöjen maisemaa ja luonnonpiirteitä. Etelä-Pohjanmaan lakeusmaisemat ovat tärkeä osa niin valtakunnan kuin maakunnan ominaispiirteitä, ja siksi ne on tärkeää säilyttää kulttuurillisesti muuttumattomina. Lisäksi tuulivoimapuiston maisemahaitta todennäköisesti estää sijainniltaan hyvällä paikalla olevan Nurmonjoen kulttuurimaisema-alueen kehittämisen asuinkäyttöön jatkossa.

Näin ollen ehdotamme, että Hietikonnevan kaavoituksesta tuulipuistoalueeksi luovutaan lakeusmaiseman säilyttämiseksi. Mikäli Hietikonnevan tuulipuistoalue kaavoitetaan, huomisen lakeutta ei valitettavasti enää ole.

Lähdeviitteet:

1. Etelä-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden maisemaselvitys,

Liite 2: Näkymäalueanalyysi ja valokuvasovitteet, s. 27, Kuva 30: KP9, TV5, https://epliitto.fi/tiedostot/Liite_2_B_110_Nakymaalueanalyysi_ja_valokuvasovitteet_web.pdf, viitattu 25.2.2023. 2. Näkymäalueanalyysi, Kuva 30, KP9, TV5, etäisyys 2,9 km, sähköpostin liite

Huom, tekstissä mainittua liitetiedostoa 2 ei ole palautteen mukana.

Yksityishenkilö 30 (Anonyymi)

Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen tulee olla riittävä, eikä kaavan tule antaa harhaanjohtavaa kuvaa maakunnan maankäytöstä

On varmistettava, että kaava on esitystavaltaan riittävän selkeä ja havainnollinen niin, että eri osapuolet saavat oikean kuvan maakuntakaavan sisällöstä ja sen merkityksestä (MRL 29 §, Ympäristöministeriö 2002: Maakuntakaavan sisältö ja esitystapa).

On harhaanjohtavaa kaavoittaa päällekkäin tuulivoimaloiden alue ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue. Asia on todellisuudessa hyvin mustavalkoinen, alue on joko teollisuusalue tai luonnonrauhallinen ja hiljainen luonnon ydinalue, ei molempia. Tästä syystä Ooperi-Oksivuoresta tulee poistaa tuulivoimaloiden alue kokonaan.

On harhaanjohtavaa kaavoittaa päällekkäin maakunnallisesti merkittävä viheryhteys ja tuulivoimaloiden alue. Merkintä ei ohjaa tuulivoimayhtiön voimaloiden sijoittelua mitenkään (vrt. esim. Pohjanmaan maakuntakaava, Bredåsenin tuulivoimapuiston YVA-selostus 4.10.2022, Närpiö). Maakuntakaavatason merkintä antaa ymmärtää, että luonnonarvoja vaalitaan, mutta yksityiskohtaisemman kaavan käytännön todellisuus on toinen.

On harhaanjohtavaa antaa suunnittelumääräys, jonka mukaisesti valtakunnallisesti arvokas Alajoen peltolakeusmaisema (VAMA 2021) säilyisi sijoittelemalla tuulivoimalat Ooperi-Oksivuoren tuulivoima-alueella jotenkin tietyllä tavalla. Tuulivoimaloiden sijoitteluun kaavoitetun tuulivoima-alueen sisällä vaikuttavat ainoastaan voimaloiden välinen etäisyys toisistaan ja pinta-alaltaan pienet paikalliset luontoarvokohteet. Valtakunnallisesti arvokkaan maiseman säilyttävää tuulivoimaloiden sijoittelua ei ole käytännössä mahdollista tehdä Ooperi-Oksivuoressa.

Kulttuurimaiseman ja matkailun vetovoimatekijöiden näkökulmasta Ooperi-Oksivuoreen ei ole tarkoituksenmukaista kaavoittaa tuulivoimaa lainkaan. Alueen

keskeisyyden johdosta se näkyy teiden varsille ja suurelle joukolle maakuntakeskuksen matkailijoita ja leimaa koko Seinäjoen seudun teolliseksi sekä maisema- ja luonnonarvoiltaan vähäiseksi.

Jos Ooperi-Oksivuoreen osoitetaan tuulivoima-alue, tulee sijainniltaan Etelä-Pohjanmaan keskeisin ja valtakunnallisesti arvokas Alajoen peltolakeusmaisema tuhoutumaan ja tuulivoimalat muodostavat jatkossa Alajoen maisema-alueen hallitsevan elementin. Pyörivät lavat ja hämärässä valo-olosuhteessa vilkkuvat kirkkaat huomiovalot pilaavat lakeusmaiseman, jonka tärkeimmät piirteet ovat juuri rauhallisuus, liikkeettömyys ja rikkomaton horisontti laajan peltolakeuden ja taivaan välissä. Pyörivät lavat ja vilkkuvat valot tuhoavat arvokkaan maiseman ydinarvot.

MRL 32.1 §:n mukaisesti maakuntakaavan tehtävä ja asema alueiden käytön suunnittelujärjestelmässä merkitsee, että tärkeimpien valtakunnallisten, maakunnallisten ja seudullisten alueidenkäyttökysymysten perusratkaisut määritellään ensisijaisesti maakuntakaavassa. MRL 32.1 §:n tarkoittama kokonaisuuden ohjausvaikutus ei toteudu valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja luonnon monimuotoisuuden näkökulmista, jos Ooperi-Oksivuoreen osoitetaan maakuntakaavassa seudullisesti merkittävä tuulivoimaloiden alue.

Yksityishenkilö 31

Valitus maakuntakaava ehdotuksesta.

Mielestäni maakuntakaava ehdotus on laadittu hyvän hallintotavan vastaisesti kuulematta kaikkea sidosryhmiä tasapuolisesti.

Esimerkkinä vaikkapa viherkäytävä alajärvellä ,kuinka voidaan perustella käytävä joka lähtee suomen suurimmalta muuntoasemalta jatkuen yli 20 tuulimyllyn tuulipuiston läpi siitä ungan ampumaradalle ja vielä kaivosrekisterin mukaan e-p suurimmalle kaivos varaukselle.

Itse en näe tässä mitään logiikkaa tai järkevää kaavasuunnittelua. Jos viherkäytäviä on ylipäätään pakko sioittaa kaavaan niin soisin ,että kaavoittaja perehtyisi lähteaineistoon tarkemmin ennen kuin alkaa mielivaltaisesti piirrellä vihreitä viivojaan .

Huom, liitteenä oleva kaivosrekisterin karttapalveluote ei lataudu.

Yksityishenkilö 32

Palaute saapunut neljässä viestissä. Viesti 1:

Valtatiessä on kuitenkin erittäin vakava ongelma ja se on itäänpäin VT 18, joka pitäisi kunnostaa, suoristaa ja tehdä turvallinen VT 18 -tien tasoinen. Kun ajaa Vaasasta VT 18:aa pitkin, kaikki on hyvää, kunnes saavutaan Veneskoskelle. Silloin tipahdetaan eri maailmaan.

Kouran kylätaajaman kohdalla valtatie on erittäin hidas ja kylälle vaarallinen. Taloliittymiä on runsaasti ja rautatien tasoristeys hidastaa kulkua.

Hirvijärven täyttökanavalta lähtevä ja kylän Polkumäellä ohittava vaihtoehto on hyvä, ellei koko Veneskoskea ja Kouraa voida ohittaa ja oikaista.

Jotain täytyy tälle entiselle kylätiellä tehdä, joka yllättäen muutettiin valtatieksi.

Viesti 2:

Edellisten mielipiteiden lisäksi MELU valtatielltä 18 läheisiin taloihin on mieletön. Mitään meluvalleja ei Kouran kylän kohdalla ei ole, eikä myöskään kevyen liikenteen kaistoja.

Nykyinen MELU on lainvastainen taloissa tien vieressä.

Nykyinen valtatie on kertakaikkiaan väärässä paikassa, ellei Oikaisu ja ohittaminen Veneskosken ja Kouran kyliä toteudu, uusi ohitus täyttökanavalta Polkumäkeen auttanee asiaa. Jotain on tehtävä.

Kumipyöriin täytyy satsata, ei käyttöasteeltaan minimaalisen Haapamäen rautatiehen.

Viesti 3:

Tuulimyllyjen korkeus Seinäjoen alueella täytyy rajoittaa 200 metriin.

Uutinen
"Euroopan suurimman tuulipuiston rakentaminen takkuaa – sähköyhtiö haluaisi rakentaa 300 metriä korkeita myllyjä, luvat pahaksi onneksi vain 200-metrisiin"
Harri Repo8.2.202313:43|päivitetty8.2.202313:43ENERGIARAKENTAMINEN

"Euroopan suurimman maatuulivoimalapuiston rakentaminen takkuaa Pohjois-Ruotsissa"

Viesti 4:

Halvempana kompromissina, ja helpompana rakentaa ko. oikaisu-ohitus, on aloittaa uuden tienpätkän teko nykyiseltä Kylmälän metsätieliittymän kohdalta Kuortaneentieltä.

Tämä metsätaipale on kovapohjaista ja lähes koskematonta.

Näin Valtatie 18 saisi selvän nopean väylän Suomenselälle ja Jyväskylään päin.

https://kartat.seinajoki.fi/IMS/?layers=Ilmakuva

Yksityishenkilö 33 (10 hlöä)

Tuulivoima-alue 5 (Hietikonneva)

Lapualla Lamminnevan tuulivoima-alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee neljässä eri kiinteistössä hevosten pihatto- ja tallialueet (Ruhantie 278, Piilosentie 38, Korvenojantie 2 ja Peltokoskenkuja 8), joista lähimmät sijaitsevat noin kilometrin etäisyydellä arviointiohjelmassa mallinnetuista tuulivoimaloista.

Kanervakallion tallilla harjoitetaan elinkeinotoimintaa, kuten mm. hevosten kasvatustoimintaa, karsina-/pihattopaikkojen vuokraustoimintaa, sekä järjestetään erilaisia Lapuan kaupungin lapsiperheille suunnattuja maksuttomia tapahtumia. Näihin tapahtumiin on ollut jokaisella kaupungin perheellä mahdollisuus osallistua perheiden taloudellisesta tilanteesta huolimatta. Talven tapahtumissa on käynyt yhteensä satoja lapsia vanhempineen. Muut ovat yksityisiä hevosharrastajia alueella.

Lamminnevan tuulivoima-alue on hevosharrastajien aktiivisessa käytössä, sillä siellä maastoillaan taluttaen, ratsastaen ja ajaen hevosilla lähes päivittäin ympäri vuoden. Lamminnevan maastoalue on ainutlaatuinen, sillä sieltä löytyy poikkeuksellisen paljon mäkiä, jotka tarjoavat erinomaiset puitteet hevosten voiman kehittämiseen. Puhumattakaan alueen virkistysarvosta hevosten kanssa rentoutumisessa.

Talvella jäätävien olosuhteiden aikaan tuulivoima-alueella saatetaan asettaa varoituskyltit varoittamaan tuulivoimaloista mahdollisesti tippuvasta jäästä, jolloin liikkumista hankealueella ei suositella. Hevosten kanssa liikkumista voidaan siis rajoittaa talvikuukausien aikana, mikä aiheuttaa merkittävää haittaa alueen hevosharrastajille ja hevosten hyvinvoinnille.

Eläinlääkäri Katja Hautalan mukaan ulkoalueilla ja valmennusreiteillä tuulivoimaloiden liikkuvien siipien aiheuttamat varjot ja heijastumat voivat pelästyttää hevoset. Siivistä mahdollisesti irtoava lumi tai jää voi myös pelästyttää hevosen. (Hautala 2013) Saaliseläimenä hevonen saattaa pelätä esimerkiksi tuulivoimaloiden lapojen liikkumisesta aiheutuvaa välkettä ja varjoja, sekä niiden ääntä tuulisella säällä. Hevosen pelkotilasta voi muodostua pakoreaktio, jolloin hevonen lähtee hallitsemattomasti pakoon säikähdettyään. Tämä on merkittävä turvallisuusriski, mikä aiheuttaa vaaratilanteen niin ratsastajalle/ajajalle, hevoselle itselleen, sekä lähialueen muille liikkujille.

Hevosten käyttäytymisestä tuulivoimaloiden läheisyydessä ei ole vielä tutkimustietoa saatavilla. Käytäntö on osoittanut, että jotkut hevoset ovat tottuneet tuulivoimaloihin. Nämä havainnot ovat kuitenkin peräisin huomattavasti pienempitehoisten (noin 3MW) tuulivoima-alueilta. Hevoset ovat yksilöitä ja niiden luonteet ovat erilaisia, toiset ovat säyseämpiä, eivätkä säiky niin helposti ja toiset taas ovat herkempiä ympäristön vaikutuksille. Voimme siis vain arvailla, minkälaiset vaikutukset Lamminnevan tuulivoimahankkeen kokoluokan (6-10MW) tuulivoimaloilla on hevosten käyttäytymiseen, koska tämän kokoluokan tuulivoimateollisuusaluetta ei ole vielä rakennettu missään maailmalla.

Saarijärven Soidinmäen tuulivoimateollisuusalueella on yhteensä 7kpl 4,2MW tuulivoimalaa. Järviradion haastattelussa tammikuussa 2023 vaikutusalueen asukas kertoo, että alueella sijaitsee hevostalli 800 m etäisyydellä lähimmästä tuulivoimalasta. Hevoset jouduttiin siirtämään muualle tuulivoimaloiden käynnistymisen jälkeen, koska ne eivät pysyneet ulkona enää aitauksessaan. (Järviradio 2023)

Kaikki hevoset eivät totu tuulivoimaloiden aiheuttamaan meluun ja välkkeeseen, mikä aiheuttaa hevosten stressitason nousun ja merkittävän turvallisuusriskin, eikä kyseisillä hevosilla voida liikkua tuulivoima-alueella turvallisesti. Hevoset ovat äärimmäisen ääniherkkiä ja Soidinmäen tuulivoimateollisuusalueen käytäntö on osoittanut, että hevoset voivat reagoida arvaamattomasti myös niille tutussa ympäristössä tallialueella. Turvallisuusriski muodostuu hevosten käsittelijöiden lisäksi myös hevosille itselleen, sillä niiden laumakäyttäytyminen tarhassa saattaa muuttua kohonneen stressitason vuoksi. Karatessaan hevoset aiheuttavat merkittävän turvallisuusriskin myös muille alueen liikkujille, sillä kaikki kolme pihatto- /tallialuetta sijaitsevat noin kilometrin etäisyydellä valtatiestä. Hevosten kanssa harrastavat alueella myös lapset ja Kanervakallion tallin tapahtumat ovat olleet erityisesti lapsiperheiden suosiossa. Kanervakallion tallin perhetapahtumien järjestäminen voi estyä kokonaan, mikäli hevosten käyttäytyminen muuttuu, eikä näin voida taata enää turvallista ympäristöä tapahtumien järjestämiseen.

Itä-Puolassa on tutkittu tuulivoimaloiden vaikutusta metsäkauriiden stressitasoon seitsemässä erikokoisessa (12–17 tuulivoimalan) tuulivoima-alueella. Tutkimuksessa havaittiin kohonneita stressitasoja metsäkauriilla, jotka elivät tuulivoimaloiden läheisyydessä. Korkeat stressitasot aiheuttavat lisääntyneen kortisolierityksen, mikä vaikuttaa eläinten hyvinvointiin ja niiden hedelmällisyyteen. (Klich ym. 2020) Vaikka hevosiin liittyen ei ole saatavilla vielä virallisia tutkimuksia ja eläinten käyttäytymistä tuulivoima-alueella on muutoinkin tutkittu vielä hyvin vähän, on viimeaikaiset tutkimukset kuitenkin osoittaneet, että herkemmät eläinlajit reagoivat tuulivoimaloihin. Näin ollen ei voida todentaa, miten esimerkiksi tiineet hevoset reagoivat liian lähelle sijoitettuihin tuulivoimaloihin. Tamman kohonnut stressitaso aiheuttaa riskin sikiön

ennen aikaiseen luomiseen ja näin ollen aiheuttaa taloudellista haittaa kasvatustoimintaan.

Hevosharrastus ei ole halpa harrastus ja laki asettaa tarkat määritykset hevosten pitämiseen ja niiden hyvinvointiin liittyen. Tämä on edellyttänyt meiltä kaikilta alueen harrastajilta ison taloudellisen panoksen puitteiden rakentamiseen ja niiden kunnossapitoon. Sopivan hevosten pitoon soveltuvan kiinteistön etsintään on kulunut osalla useita vuosia, eli jopa Lapuan kokoisesta kaupungista on ollut haasteellista löytää riittävän isoa tonttia, mikä sallisi hevostenpidon. Peltokosken alueelta nämä paikat ovat lopulta löytyneet.

Jos me alueen hevosharrastajat olisimme tienneet etukäteen, että alueelle suunnitellaan tuulivoima-aluetta, emme olisi koskaan ostaneet kiinteistöä tältä alueelta.

Mikäli Lamminnevan tuulivoimahanke toteutuu ja tuulivoimalat sijoitetaan liian lähelle, aiheuttaa se merkittävää taloudellista haittaa elinkeinotoiminnalle. Karsina-/pihattopaikkojen vuokraustoiminta on mahdotonta, jos alueelta ei löydy turvallisia maastoja missä liikkua hevosten kanssa. Tuulivoimahankkeen toteutuessa liikkuminen hevosilla tapahtuisi vain asutusalueen keskellä, koska tuulettomia päiviä on hyvin vähän vuodessa. Tämä aiheuttaisi haittaa myös alueen muille asukkaille.

Me Lamminnevan tuulivoima-alueen välittömällä vaikutusalueella asuvat kiinteistön omistajat, hevostenomistajat ja -harrastajat emme vastusta tuulivoimaa yleisesti, vaan tuulivoimahankealueen sijoittamista liian lähelle asuinkiinteistöjä, joissa pidetään hevosia.

Vaadimme, että Etelä-Pohjanmaan uudessa suunnitteilla olevassa maakuntakaavassa 2050 rajataan tuulivoima-alueen (5) kokoa niin, että alueen rajat sijaitsevat vähintään 4 km etäisyydellä lähimpiin pihatto- ja tallirakennuksiin.

Näin varmistetaan edes osittainen alueen käyttömahdollisuus harrastus- ja virkistystoiminnassa hevosten kanssa. Muutoin alueelta ei löydy enää turvallisia maastoja alueen hevosharrastajille, sillä kiinteistöt sijaitsevat valtatien ja hankealueen välissä. Turvalliset puitteet harrastus- ja yritystoiminnalle ovat myös kaupungin etu. Huomautamme, että Lapuan kaupungilla olisi hyvät mahdollisuudet alueen kehittämiseen hevosharrastajien näkökulmasta, jolloin alueelle voitaisiin kaavoittaa lisää isoja (vähintään 1 ha) tontteja.

Lähteet:
Hautala, K. 2013. Tuulivoimarakentaminen ja hevoset. Hippos ry. Saatavilla: https://www.kemionsaari.net/wp-content/uploads/2013/09/Tuulivoimarakentaminen-ja-hevoset.pdf

Järviradio (31.1.2023). Haastattelussa meluasiantuntija DI Hannu Nykänen ja asukas Pasi Kivimäki. Kuunneltavissa: https://www.jarviradio.fi/haastattelussa-meluasiantuntija-di-hannu-nykanen/

Klich D., Łopucki R., Ścibior A., Gołębiowska D., Wojciechowska M. (2020). Roe deer stress response to a wind farms: Methodological and practical implications, Ecological Indicators, Volume 117, 2020, 106658, ISSN 1470-160X, https://doi.org/10.1016/j.ecolind.2020.106658

Yksityishenkilö 34 ym. (32 hlöä)

Mielipide/lausunto koskien Lamminnevan tuulivoimapuistohankkeen YVA-ohjelmaa EPOELY/2700/2022

Me kannanottoon osallistuvat, vastustamme Lamminnevan tuulivoima-alueen voimajohtosuunnitelmaa (vaihtoehto B) Nurmonjokilaakson kautta Ahonkylään.

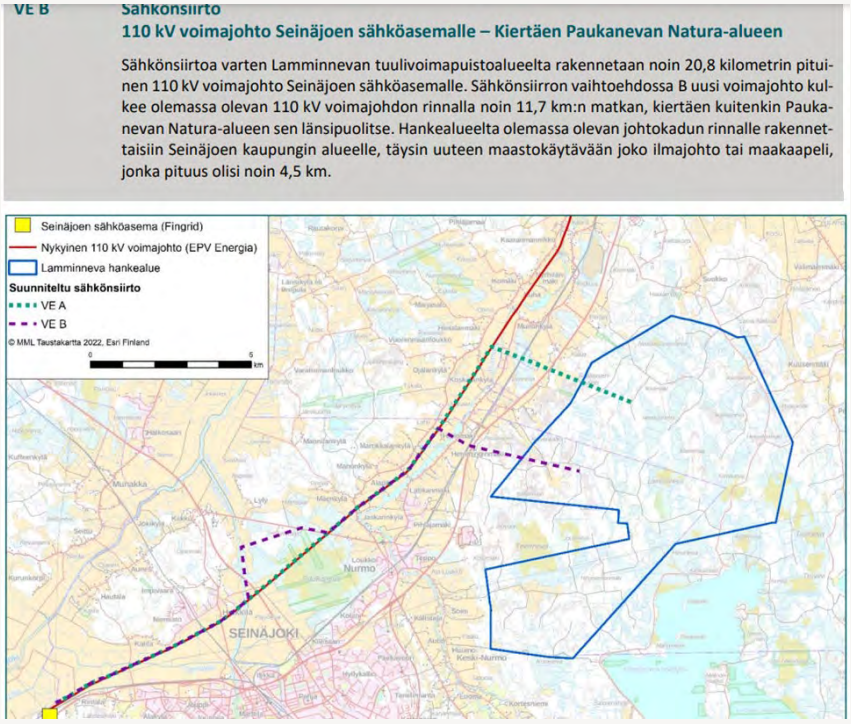

Sähkönsiirtolinjojen vaikutukset

Vaikutukset maisemaan

Nurmonjokilaakson kotiseutusuunnitelma -hankkeen tuloksena on vuonna 2012 julkaistu teos *Joki on Nurmon äiti – Nurmonjokilaakso kotiseutukuvassa* (Helsingin

Yliopiston Ruralia-instituutti). Hankkeen yhteydessä selvitettiin Nurmonjokilaakson alueen asukkaiden käsityksiä ja kokemuksia alueesta. Julkaisun mukaan *Nurmonjoki ja jokivarren maisemat oli yksi vastaajien suosikkikohteista – esimerkiksi joen leveimpiä kohtia Alapään alueelta. Nurmon halki virtaava joki ja sen rannoille levittyvät perinnemaisemat, nauhamainen kyläasutus Ylijoelta Kouran ja Veneskosken kautta Keski-Nurmoon ja Alapäähän ovat merkittävä alue nurmolaisuuden rakentumisessa.* Lisäksi julkaisussa todetaan, että *"On tärkeää, että alueen kulttuuriarvoja kohdellaan kunnioittavasti. Seinäjoen kaupungin kasvupaineet kohdistuvat Nurmonjoen varteen. Hankkeen tavoitteena on ollut tukea tämän kasvualueen kehittämistä kulttuurisesti kestävällä tavalla."*

Voimalinjoista aiheutuva maisemahaitta koskee erityisesti alueen asukkaita, mutta myös muita alueella matkailevia ja liikkuvia.

Vaikutukset eläimistöön ja ympäristöön

Nurmonjokilaakson alue jokivarsineen on lintujen muuttoreitillä ja kevät- ja syysmuuttojen aikaan se on tavallinen levähdyspaikka suurille lintuparville. Esimerkkeinä eri kahlaaja- ja hanhilajit. Näille linnuille alueella kulkevista voimajohdoista olisi erityisen suurta haittaa, koska ne voivat lentää lankoihin ja loukkaantua.

Nurmonjokivarren alueella esiintyviä lajeja lintuharrastajien ja asukkaiden havaintojen mukaan:

- Laulujoutsen (uhanalainen, suojeltu, EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeihin kuuluva)
    - keväisin ja syksyisin Hipin altaalla useita kymmeniä, jopa satoja. Tärkeä levähdyspaikka muuttojen aikaan.
- Muut hanhet; Metsähanhi, Kanadanhanhi ym.
- Suokukko (uhanalainen, suojeltu, EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeihin kuuluva)
    - muut kahlaajat kuten Iso- ja Pikkukuovi, Sirrit, Viklot, Lirot
- Sorsat; esim. Haapana, Tavi, Telkkä, Heinäsorsa ym.
- Hanhet
- Haikarat, ml. Harmaahaikara
- Niittysuohaukka (uhanalainen, suojeltu, EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeihin kuuluva)
- Sini- ja Ruskosuohaukka (molemmat ovat uhanalaisia, suojeltuja, EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeihin kuuluvia)
- Varpuspöllö (uhanalainen, suojeltu, EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeihin kuuluva)
- Suopöllö (uhanalainen, suojeltu, EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeihin kuuluva)
- Meriharakka
- Saukko (kuuluu silmälläpidettäviin lajeihin)

Lamminnevan tuulivoimapuiston 110 kV voimajohdon pesimälinnustoselvitys 2022 on tehty neljän päivän aikana toukokuussa ja kesäkuussa. Selvityksessä jää kokonaan havainnoimatta lintujen muuttoaika aiemmin keväällä sekä syksyllä. Asukkaiden ja lintuharrastajien havainnoissa esiin nousee erityisesti kevätmuuton aikaan levähdyspaikkanaan Hipin altaan ympäristöä pitävät suuret Laulujoutsen- ja Suokukkoparvet.

Linnustoselvityksen mukaan Paukanevan Natura-alueen kiertäminen olisi linnuston kannalta parempi vaihtoehto. Natura-alueen kiertäminen vaatisi kuitenkin laajan metsäalueen hakkuun, jolloin se vaikeuttaisi sillä alueella lintujen pesintää. Hakkuulla menetetään tärkeää lintujen elinympäristöä Natura-alueen läheisyydessä.

Hakkuualueiden reunoilla on huomioitava myös metsätaloudellisesti haitalliset hyönteistuhot. Lisäksi Natura-alueen kiertävän voimajohtoreitin alle jäisi runsaassa virkistyskäytössä olevat pitkospuureitti, Lehtisalon laavu ja uimapaikka.

Vaikutukset rakentamiseen ja maankäyttöön

Sähkönsiirtolinjat vaikeuttavat tai estävät kokonaan linjojen läheisyydessä asuin- ja maatalousrakentamisen. Tällä hetkellä suunniteltujen siirtolinjojen alla on viljelykäytössä olevaa peltoa, mutta kiinteistöt ovat myös mahdollista tulevien polvien tonttimaata. Vaikka rakennusoikeuden saisi alueelle, kärsii halukkuus rakentaa lähistön tonteille merkittävästi, mikäli vieressä kulkee voimalinja.

Fortum on tuonut esille maakaapeloinnin vaihtoehtona, mutta yhtä lailla se hankaloittaa alueelle rakentamista, vaikka maisemahaitta tällöin olisi pienenmpi.

Vaikutukset ihmisten terveyteen

Voimajohtojen ja sähkön yhteyttä esimerkiksi Alzheimerin tautiin ja lasten leukemiaan on tutkittu muualla maailmassa. Sosiaali- ja terveysministeriön suosituksen mukaan uusia johtoja suunniteltaessa on hyvä pyrkiä siihen, ettei niitä rakenneta esimerkiksi asuntojen, päiväkotien, leikkikenttien ja koulujen läheisyyteen. (Suomen Terveyskirjasto Duodecim)

Tuulivoimaloihin liittyviä melumallinnuksia tehdään, vaikka korkeajännitelinjoista syntyvä ääni voidaan kokea vähintään yhtä häiritseväksi.

Vaikutukset kiinteistöjen arvoon

Kaikki edellä mainitut seikat johtavat kiinteistöjen arvon alenemiseen.

Johtopäätöksenä esitämme vaihtoehtoa sähkönsiirtoon alueen itäpuolelle poispäin kasvavasta asutuksesta. Kantaverkkoyhtiö Fingridin esiintuoma mahdollisuus rakentaa

uusi sähköasema Seinäjoen ja Alajärven välille on kannatettava. Fortumin esittämien vaihtoehtojen lisäksi esitämme sähkönsiirtoa olemassa olevaan Alajärven siirtolinjaan.

Palopättäränmäen tuulivoimahankkeesta vastaava Ilmatar Oy on myös esittänyt voimajohtolinjojensa kulkevan Atrian ja Latikan kautta Nurmonjokilaaksoon ja edelleen Ahonkylään.

Peräänkuulutamme kokonaisuuden hallintaa suunniteltaessa useita kymmenien voimaloiden tuulivoimala-alueita Seinäjoelle. Sähkönsiirtoa eri hankealueilta ei ole suunniteltu kokonaisuutena vaan eri toimijat ovat esittäneet omia suunnitelmiaan. Miten Seinäjoen kaupunki huomioi maanomistajat, asukkaat ja kylät tässä asiassa?

Karttakuvat osayleiskaavassa ja YVA-selvityksessä ovat epäselviä ja osittain harhaanjohtavia. Suunnitelman mukaan vaihtoehto A kulkee Natura-alueen läpi ja vaihtoehto B kiertää Natura-alueen. Fortumilta saadun suullisen tiedon mukaan vaihtoehdot eivät ole kuitenkaan toisiinsa sidottuja Natura-alueen suhteen. Fortumin edustajan mukaan vaihtoehto B:n voimajohtoreitin vaikutusalueelle Nurmonjokilaaksossa jää kolme asuinkiinteistöä. Näkemyksemme mukaan näitä läheisellä vaikutusalueella olevia asuin- ja vapaa-ajankiinteistöjä on paljon enemmän.

Liitteet:

Harmaahaikara (Nurmonjoentie 435)

Laulujoutsenet Hipinaltaalla

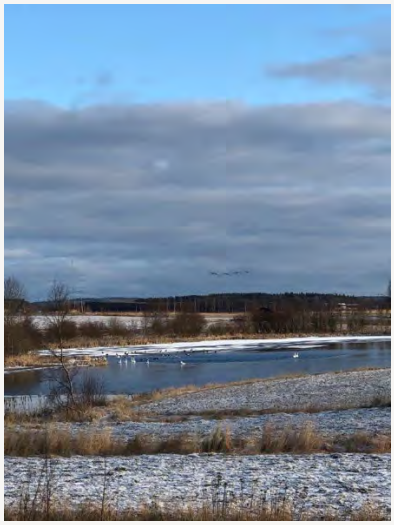

Merihaikarat (taustalla Hipinallas)

Suokukkoja Nurmonjoen varressa

Heinäsorsat

Liitteenä myös allekirjoituslistat

Yksityishenkilö 35 (2 hlöä)

Vaadimme että Etelä-Phjanmaan maakuntaliiton suunnitelmasta poistetaan tuulimyllyalue 33.

Omistan vapaa-ajan asunnon kirkonkylässä sekä myös omaa rantaa ja metsäpalstan yhteismetsässä,joka on lähellä suunniteltua tuulivoimapuistoa ja erittäin kaunis harvinaisen korkea paikka.Haluamme myös että lähimetsä on tuulivapaa ja että maakunnallisen vuoden kylä-palkinnon saanut Itäkylä v.2014 maisemallisesti ei

tärveltyisi ja että alue 33 lähellä olevat Övermark-,Purola- ja Kuoppala saisivat asukkaineen säilyttää rauhallisen ja terveellisen ympäristön.

Suunniteltu alue on luonnoltaan monipuolinen ja eritysherkkä,joka on todettu jo Elyn ja Yvan toimesta.Mahdollinen rakentaminen tuhoaa kauniin Välijoen maiseman Evijärven ja Lappajärven välillä. Myös teollistumisen myötä ja johdosta tärinä saattaa vaurioittaa pohjavesiä.

Havainnekuvat jotka on esitetty mahdollisista voimaloista ja ympäristöstä ,on tuotu esiin vääristeltyinä,mm tuulimyllyn korkeus.

Kunnalliset viranhaltijat ovat voimakkaasti ajaneet tuulivoima-aluetta 33.Luottamusmiespuolelta on paljastettu paljon jääviyksä päätöksenteon eri asteissa,joten nyt ollaan ajautumassa lähtöruutuun.

Kerätyt ,runsaat kansalaismielipiteet/-lausunnot eivät ole päässeet vaikuttamaan.Itäkylän yli tuhat vastustavaa mielipidettä ei ole otettu huomioon. Silloin mahdollinen rakentaminen sähkökujineen,kaapelitöineen sekä lisäteineen rikkoo pahasti n.1-2km etäisyydellä olevien kylien ympäristöä ja asukkaiden elämän terveyttä.

On otettava huomioon alue 33 lähelle retkeilijöiden käyttöön tehdyt polut ja taukopaikat metsämaille jäisivät käyttöä vaille.

Yhteismetsän kannustava mielipide tuulivoimasta kuntaan saatiin kokouksessa,asiasta ei tehty kirjallista osakaskyselyä.

Taloudellinen hyöty kestää vain pari vuosikymmentä sekä yksityisille että kunnalle. Mitä jää jälkipolville?

Kokonaisuutena ainutlaatuinen Lappajärven maisema ja kulttuuri rikkoutuvat ,mikäli alue 33 ei poisteta.Etelä-Pohjanmaan ainutlaatuinen ,arvokas lomailu-ja vapaa-ajan viettopaikka häiriintyy.

Viime vuoden aikana myytyjen kiineistöjen arvo laski jo 25-30 prosenttia.

Lähikulttuurimaisemat kuten Välijoen alue,Kivitipun ja Halkosaaren alue ,järven rantojen vakituiset ja loma-asukkaat tulevat vieroksuntaan.Häiriö ulottuu kauniiseen kirkkoniemeen ja Kärnänsaaren runsaaseen loma-asutukseen.

Poistamalla tuulipuistoaluee 33 suunnitelmista 2050 voimme säilyttää Euroopan ainoan meteoriittijärven,kansallisen harvinaisuuden ja ympäristön myös eteläpohjalaisten käyttöön.

Helsingin Yliopiston kanssa yhteistyössä tehty projekti Geopark on menossa Unescon maailmanperintöluetteloon.Myös siksi ympäristö kulttuurimaisemineen on suojeltava.

Yksityishenkilö 36

Suunnitteilla olevien tuulivoimaloiden koko kasvaa todella nopeasti.
Kukaan ei tiedä tulevia ympäristövaikutuksia nyt kun maakuntakaavaa valmistellaan.
Voimaloita on tulossa todella runsaasti ja todella lähelle pysyvää asutusta.

Siksi helppo nyrkkisääntö etäisyydestä asutukseen 1 MW = 1 kilometri on määriteltävä maakuntakaavan jo nyt !

Esimerkiksi Teuva/Karijoen seudulle suunnitellaan 8 MW:n voimaloita Lautamäen 2027 hankkeessa.

Näiden minimietäisyys asutuksesta tulisi siis olla vähintään 8-10 kilometriä.

Yksityishenkilö 37

Maakuntakaavassa on useita voimalinjoja suunniteltu Alajärvellä olevan Iiruunjärven maastoon. Iiruunjärvi on yksi Etelä-Pohjanmaan puhdasvetisin,ellei puhtain järvi. Mielestäni tätä luontoa ei saisi raiskata korkeilla sähkölinjoilla.

Esitän että voimalinjat poistetaan suunnitelmasta ja lisätään Alajärven kaupungin tekemä ehdotus linjasta.

Yksityishenkilö 38

Ensinnäkin tuulipuistot tulisi sijoittaa sinne, missä sähkö käytetään,vältytään turhilta siirtolinjojen raketamisilta. Korvaukset siirtolinjojen alle jäävistä maa-alueista on käsittämättömän pieniä maanomistajille,verattuna tämän hetkisiin realihintoihin. Tuulipuistot pitäsi toteuttaa sillä tavoin, että otetaan paikallisten asukkaiden mielipiteet oikeasti huomioon,ei niinkuin Lappajärvellä tehtiin,yli tuhat vastustavaa mielipidettä jätettiin huomioimatta kokonaan. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 kaavaluonnoksessa ei oteta huomioon jo rakennettuja voimaloita,eikä rakenteilla tai suunnitteluvaiheessa olevia myllyjä.

Lappajärveläisenä asukkaana ja maanomistajana Iso-Saapasnevan aluella vaadin,että alue poistetaan kaavasta yhtenä mahdollisena tuulipuistoalueena sen arvokkaiden luontoarvojen vuoksi.Se on alueena tärkeä metsäpeuran,hirvien ja metsäkanalintujen lisääntymisen kannalta. Mahdollinen tuulipuisto hankaloittaa myös talvista metsänhoitoa alueella, mahdollisesti voimaloiden lavoista lentävien jäälohkareiden

vuoksi.Kyseinen tuulipuisto laskee kiinteistöjen arvoja reippaasti ja lopettaa käytännössä kiinteistöjen kaupan kokonaan.

Matkailun näkökulmasta tuulipuisto ei sovi ollenkaan tälle alueelle ,jos esim. Geopark status toteutuu lähiaikoina. Loma-asuntojen arvo laskee huomattavasti tuulivoimaloiden vuoksi;kuka korvaa arvonmenetykset?

Tuulipuistoja ei pidä rakentaa joka kuntaan. Tällähetkellä minun mielestäni Pohjanmaan maakuntiin on rakennettu riittävästi tuulivoimaa. Tuulivoimalat laskevat asumisviihtyvyttä ja aiheuttavat asukkaiden välille närää. Tehdään Lappajärvestä tuulipuisto vapaa alue.

Yksityishenkilö 39

Kuorasjärven kesäasukkaat ***xx*** ja ***xx (yksilöiviä tietoja häivytetty***) ovat vuosia harrastaneet lintuseurantaa Kurjennevalla ja Kuorasjärvellä sekä Kivijärvellä:

Petolinnut (sensitiiviset lajitiedot häivytetty) ovat jokavuotiset vieraat alueella, pesien mm läheisellä Kurjennevan alueella. ***Petolintu (sensitiivinen lajitieto häivytetty)*** ja useat haukat ja pöllöt pesivät vuosittain. Alue on erittäin linturikas johtuen soista ja useasta järvestä..

Ehdottomasti olemme sitä mieltä, että vähintään 3 km Valtatieltä 18 olisi etäisyys myllyihin, lisäksi korkeus 350 m. on aivan mieletön. Kyläasutus on valtatien läheisyydessä.
Nyt tukitaan myllyjä ihmisten ja lintujen reviireille.
Lisäksi emme voi hyväksyä isoa siirtolinjaa neitseelliseen Veneskosken -Törnävän välimaastoon.
Koko itä-Seinäjoen luonnonrauhaa ei saa rikkoa, varsinkin nyt , kun puhutaan luonnon ennallistamisesta !

"Tutkimus: tuulimyllyt pelottavat linnut pois pesimäalueiltaan"
Lauri Vanhala5.1.201010:57

"Brittitutkijat ovat havainneet, että tuulimyllyt häiritsevät lintujen pesintää. Tutkijat pelkäävät, että tuulivoiman yleistyessä haitat linnuille voivat kasvaa merkittäviksi."

Yksityishenkilö 40

Orasenjoen alue ei tarvitse erikseen kaavamerkintää "Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue". Kaavan pitää mahdollistaa eikä rajoittaa lainsäädäntöä enempää.

Kaavamerkintä voi tulevaisuudessa johtaa suojeluun tai rajoituksiin ilman korvausta maanomistajille. Kolmannet osapuolet voivat käyttää kaavamerkintää lyömäaseena laillisen maa- ja metsätalouden harjoittamista vastaan ja pahimmillaan estää esimerkiksi saamasta puukauppa tarjouksia puunostajilta. Alue on jo nykyisellään metsäkeskuksen ja muiden toimijoiden tiedossa ja alueella on tehty runsaasti vapaaehtoisia suojelutoimenpiteitä. Kaavan taustaselvityksiä voidaan hyödyntää kohdentamaan vapaaehtoisia suojelutoimenpiteitä jatkossa ilman kaavamerkintöjäkin. Kaavamerkintä saattaa johtaa myös ns. aavistushakkuisiin.

Viheryhteystarpeet "Rantakankaan alue - Soinin kaakkoisosa/maakuntaraja" ja "Siirilän alue – Ylimmäisen alue/maakuntaraja" tulee poistaa kaavasta. Kaavamerkintä voi tulevaisuudessa johtaa suojeluun tai rajoituksiin ilman korvausta maanomistajille, tai kolmannet osapuolet voivat käyttää kaavamerkintää lyömäaseena laillisen metsätalouden harjoittamista vastaan ja pahimmillaan estää saamasta tältä alueelta puukauppa tarjouksia puunostajilta. Kaavan taustaselvityksiä voidaan hyödyntää kohdentamaan vapaaehtoisia suojelutoimenpiteitä jatkossa ilman kaavamerkintöjäkin. Kaavamerkintä saattaa johtaa myös ns. aavistus hakkuisiin

Voimajohto, yhteystarve Seinäjoki - Alajärvi, tulee esittää kaavassa olemassa olevaan johtokatuun missä kulkee 400kV ja 110kV linjat. Luonnoksessa oleva linjaus todettiin epätodennäköiseksi jo yleisötilaisuudessa Alajärvellä. Miksi jättää harhaanjohtavaa tietoa kaavaan joka voi johtaa väärään tulkintaan, kuten moni on jo luonnoksen perusteella tehnyt. Uusi 400kV linja pitää määrätä kaavassa rakennettavaksi nykyisen 110kV linjan yläpuolelle ettei johtokatua tarvitse leventää.

Yksityishenkilö 41 (2 hlöä)

Olemme ostaneet Iiruunjärveltä v.2006 mökin joka tuntui sellaiselta paikalta jossa on hyvä olla. Järvi on lähdepohjainen jonka vesi on puhdasta. Järvellä veneilykin on sallittu ainoastaan sähköperämoottoria käyttäen jolloin Joutsenet savat uiskennella poikasiensa kanssa rauhassa. Iiruunjärvi on kallioiden kätköissä sijaitseva kaunis luonnon muokkaama paikka jonka kallioita peittää upeat sammalmatot. Kallioilla kulkiessa siellä voi nähdä mm. peuroja ja monia muita eläimiä . ***Petolintu (sensitiivinen lajitieto häivytetty)*** on joidekin mukaan siellä olemassa.

Emme haluaisi menettää tuota maisemaa tuulivoimapuistoille eikä myöskään valtaville voimalinjoille. Jos voimalinjat on sinne saatava niin ainut paikka on Alajärven kaupungin ehdottama itäinen reitti. Iiruunärven rannoilla on noin 130 mökkiläistä jotka ovat huolissaan mökkimaisemien säilymisestä.

Yksityishenkilö 42 (35 hlöä)

Mielipide Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050/ Alajärven Pekkolan alue

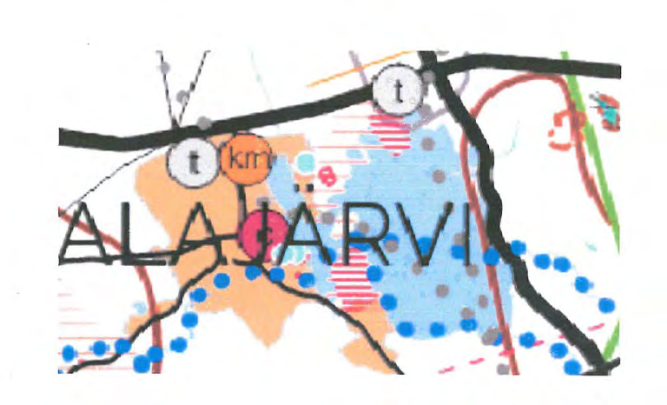

Pirkkalan lahden itäpuoli (eli Pekkolan niemen länsipuoli) merkitty taajamatoimintojen alueeksi, ja toisaalta alue Pekkolan niemeltä Tallbackan niemeen saakka merkitty "maisemapelloiksi" suunnitelmassa.

1) Taajama-aluetta ei tule laajentaa Pirkkalan lahden itäpuolelle Pekkolaan, ja samoin merkintä "maisemapelloista" eli maakunnallisesti arvokkaasta maisema-alueesta tulee Pekkolassa ja sen itäpuolella jättää tekemättä.
2) Nelimarkka museo ja Nelimarkan huvila-alue määritellään kaavaesityksessä "valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö". (Toivomme kaavoittajan vierailua kohteissa.) Näkemyksemme on, että ko. rakennukset tontteineen ovat suojelun arvoisia, mutta määräysten ei tulisi ulottua kyseisten rakennusten tonttien ulkopuolelle.
3) Pekkolan alue on edelleen vahvaa maatalousaluetta ja lähdemme siitä, että kaavamääräyksillä ei tule estää, tai heikentää maatilojen toiminta edellytyksiä, eikä estää tuotantotilojen rakentamista tilakeskusten yhteyteen.
4) Vaadimme että Pekkolan alue merkitään edelleen maatalousalueeksi. Sillä vain maatalouden harjoittamisen edellytysten turvaaminen takaa parhaiten nykyisten maisemien säilymisen, luontoarvot, ja alueen sekä järven monipuolisen virkistyskäytön.

Perusteluita:
Taajama-alueen laajentaminen lähtee tarpeesta, ja mitään tarvetta ei ole. Tälläkin hetkellä on kaupungilla tarjota yli 200 vapaata tonttia (myöskin ranta-alueilta) ja toisaalta asukasmäärä pienenee Alajärvellä vuosittain merkittävästi. Myös maanomistajien kanta ko. suunniteltuun kaavaan on kielteinen. Pirkkalanlahdella on tehty kunnostustöitä parantaen järven kokonaistilaa ja virkistyskäyttöä ajatellen. Tällä hetkellä lahden länsipuoli kaavoitettu / asutettu, joten jättämällä itäpuoli kaavoituksen ulkopuolelle taattaisiin upeammat maisemat

virkistyskäyttöön ja luonnon tarkkailuun / luonnossa liikkumiseen. Näin myös luontoarvot mm. lahdella ja rantapajukoissa pesivä runsas linnusto tulisi huomioitua.

Pekkolaan ja sen itäpuolelle tehty merkintä maakunnallisesti arvokkaasta maisema-alueesta tulee jättää tekemättä, ja merkitä alue maa- ja metsätalousmaaksi. Alueelle on perinteisesti sijoittunut maatilojen keskuksia tuotanto ja varastorakennuksineen. Tilojen pellot ja metsät sijoittuvat pääosin muihin kyliin, pääosin järven pääaltaan toiselle puolelle. Alueen pellot ovat todella pienimuotoisia ja rakennuskanta on pääosin uudehkoa kuusikymmentäluvulla ja sen jälkeen rakennettua, eikä tätä vanhempaa rakennuskantaa kylästä juurikaan löydy. Eli ei siis todellakaan mitään kuttuurimaisemaa. Uudenpia omakotitaloja on rakennettu, mutta ei todellakaan joka vuosi. Maanomistajien suhtautuminen ns. maisemapeltoihin on kielteistä. Kaavan pitäisi olla mahdollisuuksia antava, mutta merkitsemällä alueet "maisemapelloiksi" rajoitetaan merkittävästi niiden tulevaa käyttöä. Alueen pelloilla harjoitetaan maataloutta varmaan vielä niin kauan kuin se on taloudellisesti kannattavaa ja maisema säilyy ennallaan. Mikäli kaavamääräyksin maatalouden kehittäminen mm. rakennusoikeutta, peltojen ja metsien käyttöä rajoittaen tehdään mahdottamaksi, tai maatalous ei enää muutoin taloudellisesti kannata, peltoalueet metsiköityvät ja maisema muuttuu, vaikka ne olisivat merkitty arvokkaiksi maisema-alueiksi.
Allekirjoittaneet omistavat lähes 100%:sti Pekkolan kylän maa-alueet.

Liitteenä lista allekirjoittaneista.

Yksityishenkilö 43

Aloite:Jalankulku ja pyöräily
Aloitteen tarkoitus: Pyörätie Peräseinäjoen Kihniänkylästä - Peräseinäjoen Luomankylään.

Sijainti: Kihniänkylä on viihtyisä maalaiskylä Seinäjoen kaupungissa entisen Peräseinäjoen kunnan alueella, johon Seinäjoen keskustasta Kihniänkylään on matkaa n. 38 kilometriä ja Peräseinäjoen keskustasta n. 8 kilometriä.

Perustelut pyörätielle: Kihniänkylän läpi käy päivittäin vilkas liikenne, sillä siitä on kulkuyhteydet muun muassa Tampereelle, Jyväskylään ja Helsinkiin. Liikenteen mukana on paljon raskasta liikennettä, mikä lisää vaaratilanteita.

Pyörätie takaisi turvallisemman ulkoilun ja se lisäisi kansalaisten hyvinvointia merkittävästi. Lisäksi talvella ulkoilu illan hämärässä olisi turvallisempaa pyörätien ansiosta.

Pyörätie tulisi aktiviiseen käyttöön kyläisten keskuudessa, sillä Kihniänkylä on vireä kylä, jossa asuu lapsiperheitä, pariskuntia ja eläkeläisiä. Lisäksi Kihniänkylässä on paljon kesäpaikkoja, joissa ihmiset viihtyvät pitkälle syksyyn. Kihniänkylässä näkee myös usein aktiivipyöräilijöitä.

Kyläkoulun lakkauttaminen oli isku kylän elinvoimaisuudelle, sillä perheiden asuinpaikan pohdintaan saattaa vaikuttaa merkittävästi koulun puuttuminen. Mielestäni on tärkeää, että kun palveluja lakkautetaan, tulisi aina pohtia myös niiden vaikutukset pitkällä aikavälillä. Mikäli sivukylät ja maaseudut halutaan edelleen pitää elinvoimaisina, tulisi palveluja kehittää. Pyörätie olisi kylälle erittäin merkittävä, sillä se mahdollistaisi edelleen turvallisen koulutien, aktiivisen liikkumisen ja se olisi selkeä viesti myös, että maaseudun elinvoimaisuutta halutaan tukea ja ylläpitää.

On harmillista huomata, että isot investoinnit tehdään yleensä kasvaviin kaupunkikeskuksiin, mikä väistämättä tarkoittaa maaseutujen vetovoiman vähentymistä. Jos kuitenkin investointeja tehtäisiin myös sivukylille, olisi niiden mahdollisuudet selviytyä huomattavasti paremmat, asuinalueiden arvo olisi korkeampi ja perheillä olisi enemmän kiinnostusta muuttaa asumaan myös sivummalle, kun palveluja kehitettäisiin.

Esitetään, että Kihniänkylään saataisiin pyörätie - aina Luomankylään saakka.

Olen tietoinen, että tietä hallinnoi Ely keskus, joten palauteen olen myös laittanut sinne. Sieltä tiedotettiin, että usein pyörätiet on rakennettu yhteistyössä Kaupungien kanssa, johon olen myös laittanut palautteen.

Yksityishenkilö 44

Kouran kylän asukkaana sekä erityisesti kahden lapsen äitinä en hyväksy suunnitelmianne Palopättäränmäen tuulivoimapuistosta Kouran kylän välittömään läheisyyteen (selvitysalue 14).

Perustelut päätökselle:
-ensisijaisesti kahden lapsen äitinä kannan suurta huolta valtavien tuulivoimaloiden turvallisuudesta alueen kasvaville lapsille. Tämän kokoluokan voimaloiden turvallisuudesta ei ole mitään näyttöä vielä olemassakaan. Sen sijaan pienempien voimaloiden tiedetään aiheuttavan lähialueiden asukkaille tinnitystä, päänsärkyä, unettomuutta ja rytmihäiriöitä. Palopättäränmäen tuulivoimapuisto (selvitysalue 14) on suunniteltu aivan liian lähelle asutusta. Useista kiinteistöstä tulee vain n. 1,5 km voimaloille. Monessa kunnassa on asetettu suojaetäisyys voimaloiden ja asutuksen välillä (esimerkiksi Ilmajoella suojaetäisyys on 3 km ja Evijärvellä 4 km). Näille

paikkakunnille rakennetut voimalat ovat olleet myös huomattavasti pienempiä kuin Kouran kylään suunnitellut voimalat.

-Kiinteistöjen arvo romahtaa: kouralaiset kantavat suurta huolta kiinteistöjen arvon romahduksesta. Suomen kokoluokassa suurimmat voimalat (korkeus 300-350m) tulevat muuttamaan kauniin maalaismaiseman pysyvästi mikäli Kouran kylä muuttuu tuulivoimateollisuusalueeksi. Tulemme ts. kouralaisina jäämään loukkuun voimaloiden juureen. Kukaan ei ensisijaisesti omaa taloa etsiessä haaveile pääsevänsä valtavan voimala-alueen juureen, mikä vaikeuttaa alueelta poismuuttoa.

-Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen: Kurjennevan lintukosteikossa on havaintoja liito-oravista, ***petolinnusta (sensitiivinen lajitieto häivytetty)*** sekä runsas ja monipuolinen lintukanta. Tuulivoimaloita sekä sähkönsiirtolinjoja varten kaadettaisiin useita hehtaareja metsää.

-Sähkönsiirtolinjat: valtavat sähkönsiirtolinjat menevät suoraan asutuksen vierestä. Säteilyturvakeskus (STUK) suosittelee, ettei voimajohtojen lähelle rakenneta asuinrakennuksia, sillä sähkömagneettisäteilyn vaikutuksesta erityisesti lasten terveyteen ja lisääntyneeseen leukemiariskiin on epäilyjä.

-Ääni: voimalat tuottavat jatkuvaa matalataajuista ääntä eli melua *(linkki:)* "Onko melu ympäristöterveyskysymys? – Terveyskirjasto Tuulivoimaloiden infraääni mitattavissa 40-60 km:n etäisyydellä voimaloista yli puolena mittauspäivistä | Suomen ympäristöterveys – SYTe ry"

-Päästöt ympäristöön: tuulivoimalat tuottavat mikromuovipäästöjä ympäristöön kymmeniä kiloja vuodessa *(linkki:)* "Tuulivoimala päästää luontoon kymmeniä kiloja mikromuoveja ja myllyjen siipiin käytetään bisfenoli A:ta – Teollisuuden ehdoillako vihreä siirtymä elää ja politikoi? - Mielipide - Maaseudun Tulevaisuus"

-Kuntalaisaloite 3 km:n suojaetäisyydestä: olen kerännyt allekirjoituksia ovelta ovelle kuntalaisaloitteeseen, jossa vaaditaan 3 km:n suojaetäisyyttä asutuksen ja voimaloiden välillä. Tästä kyläläisten kohtaamisesta voin tehdä yhteenvedon, että Kouran kylän asukkaat eivät halua voimaloita kylän läheisyyteen. Lisäksi voimalahankkeen eteenpäin vieminen kaikessa hiljaisuudessa tuntuu kyläläisistä hyvin loukkaavalta.

-Lankarin leirikeskus: Alueen läheisyydessä sijaitsee Seinäjoen seurakunnan ympärivuotinen leirikeskus Lankari. Suunniteltu voimala-alue tulee olemaan kuolinisku vireälle leiri- ja matkailutoiminnallemme. ***Yksilöiviä tietoja häivytetty.***

Viitaten yllä oleviin perusteluihin sydämestäni toivon, ettei Kouran kylän yhteyteen suunniteltua Palopättäränmäen tuulivoimapuistoa rakenneta eikä sähkönsiirtolinjoja vedetä Kouran kylän ja Viitalankylän läpi.

Yksityishenkilö 45

Haluan sanoa mielipiteeni ennenkaikkea tuulivoimasta. Vastustan kaikkia Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaan 2050 suunniteltuja tuulivoimaloita. Se pilaa luonnon täydellisesti ja siitä jää luontoon melkoiset saasteet. Metsät avohakataan ja maaseutumaisema pilataan.Eläimet kärsivät ja linnut vähenevät. Tiedän henkilökohtaisesti perheitä jotka ovat joutuneet jättämään kotinsa tuulivoimalasta tulleiden terveydellisten haasteiden vuoksi.

Erityisesti olen huolissani Lappajärven ympäristöön suunnitelluista tuulivoimaloista. Ainutlaatuinen meteoriittijärven ympäristö aiotaan tuhota.Tuskin turistit tulevat tänne tuulivoimaloita ihailemaan. Sairastan itse ympäristöyliherkkyyttä ja olen muuttanut mieheni kanssa tänne, että saisin asua puhtaassa ympäristössä kaukana melu ym.saasteista. Jokaisella ihmisellä on oikeus puhtaaseen terveelliseen asuiympäristöön.Lappajärven lähettyville sijoitettavat tuulivoimalat ovat uhka terveydelle.

Yksityishenkilö 46

Jylkkä – Alajärvi voimajohtohankkeet Iiruunjärven molemmin puolin on poistettava kaavasta pysyvästi

Perustelut:
-Korkeat pylväät tuhoaisivat koko 5 km pituudelta valtavan kauniin järvimaiseman
-Iiruunjärven ympäristö on lähestulkoon pelkästään loma-asutusta (noin 130 mökkiä) ja näin ollen virkistyskäytössä merkittävä
-Iiruunjärvi ympäristöineen pitäisi olla kokonaan suojeltu, sillä mitään sen veroista ei muualta Alajärveltä löydy
-> järven itäpuolen jylhät, jäkäläiset kalliot, jossa yli 100-päinen peuralauma asustelee talvisin
-> johtimet olisivat erittäin tuhoisia linnustolle, sillä järvellä on moottorivenekielto ja se tarjoaa joutsenille, telkille ym. vesilinnuille pesimärauhan ja muuttolinnuille levähdyspaikan
-> ***petolintu*** ja kurjet asustavat järven ympäristössä ja jopa ***petolintu*** on varmuudella nähty ***(sensitiivisiä lajitietoja häivytetty)***
-> luonnon monimuotoisuuden kannalta järven ympäristö on erittäin tärkeä ja sen itäpuolella sijaitsee useita suojelukohteita nimikkeellä 'Metsälain mukainen erityisen tärkeä elinympäristö' sekä suositusten mukaisia kohteita nimikkeellä 'Muu arvokas elinympäristö' (liitteenä kartta ***xxxxxx,*** jossa suojelukohteet kuvioissa 1,3 ja 20 sekä kartta ***xxxxxx***, jossa suojelukohteet sijaitsevat kuvioissa 1,4 ja 16 ja huom! jälkimäisessä

kuvio no 4 sijaitsee aivan kaavaillun voimajohtolinjan vieressä, ***yksilöiviä tietoja häivytetty***) Suojelualueista kaavaluonnoksessa ollut mitään mainintaa.
-> järven ympäristössä on muinaisjäännöksien löytöpaikkoja
-Lampien väliin (Kotilampi, Halmeslampi) kaavailtu linja tuhoaisi täydellisesti villin erämaaluonnon ja haittavaikutukset olisivat valtavat ja samat kuin järven ympäristössä

Liitteet:

LUONTO
Metsätilan luontokohteet.

LAKISÄÄTEISET
Kuvio 3 Vähäpuustoinen suo.
Metsälain mukainen erityisen tärkeä elinympäristö.
Kuvio 20 Vähäpuustoinen suo.
Metsälain mukainen erityisen tärkeä elinympäristö.

SUOSITUSTEN MUKAISET
Kuvio 1 Kallio.
Muu arvokas elinympäristö.

Huom, ylläolevista teksteistä poistettu linkkejä, jotka eivät toimi.

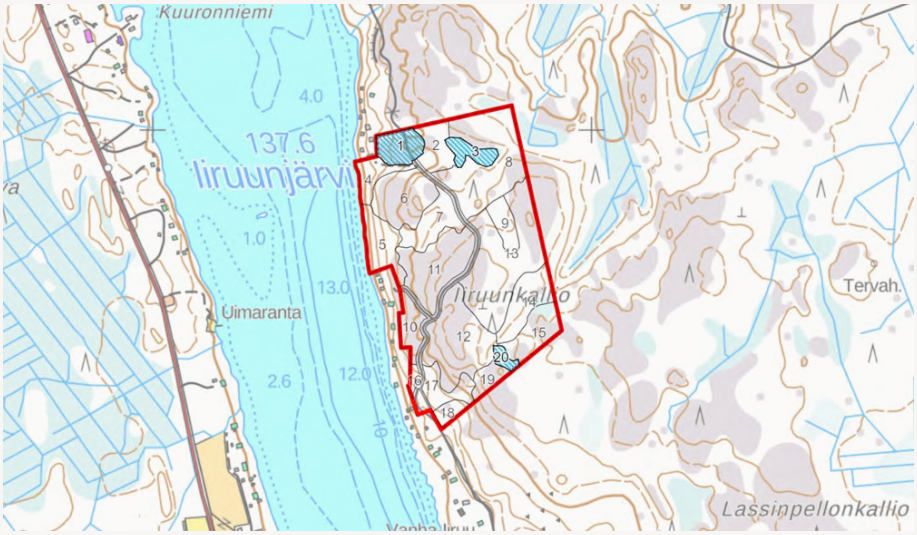

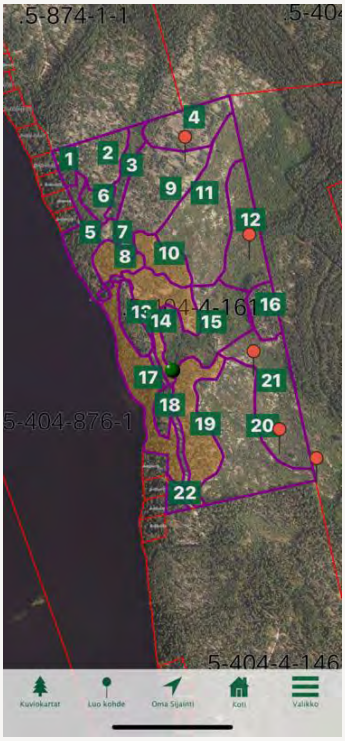

Yksityishenkilö 47

Luonnoksen kohta 6.6. Viherrakenne
Tämä kohtaan tullaan yksityisomaisuuden suojan alueelle. Tämän hetkinen viherkäytävä menee oman metsäni yli. Metsänomistajana en hyväksy tällaisia viherkäytäviä, vaan se tule poistaa maakuntakaavasta! Metsänhoitoa ohjataan jo tällä hetkellä monella eri lainsäädännöllä/asetuksilla/sertifikaateilla, se tulisi riittää. Maakuntakaavalla ei tule aiheuttaa lisäbyrokratiaa metsien hoidossa.

Metsien sirpaleinen yksityisomistus ja eri-ikäiset monimuotoiset metsätilat luovat jo automaattisesti viherkäytävän suuntaan jos toiseen, erikseen piirrettyä vihreää viivaa ei tästäkään syystäi tule laittaa maakuntakaavaan.

Yksityishenkilö 48 (2 hlöä)

Omistamme mökin Lautamäen Tuulivoimala alueen välittömässä läheisyydessä,emmekä hakua alueelle tuulivoimalaa.

Yksityishenkilö 49 (sis. 28 maanomistajaa + lukuisia kannatusilmoituksia)

Oheisena liitteineen valitusosoitus Etelä-Pohjanmaan Maakuntakaavaluonnoksesta 2050. Valitus koskee erityisesti Kuortaneen kunnan Kuortaneen kylässä olevia ja luonnoksessa tuulivoimarakentamisesta poistettavaksi esitettyjä alueita, mm. Napalankallion, Kaulalamminnevan ja Tausnevan alueita. Ne tulee palauttaa takaisin suunnitteluun alkuperäisen esityksen mukaisesti, koska mainittujen alueiden YVA-menettely on kesken. Alueiden rajaamiselle suunnittelun ulkopuolelle ei siten ole perusteita. Valituksen takana ovat alueen maanomistajat (Valtakirja A ja kiinteistöluettelo heidän alueella omistamistaan kiinteistöistä) sekä suuri joukko tuulivoiman ja kyseisen alueen tuulivoimarakentamista alkuperäisen suunnitelman mukaan kannattavat kansalaiset (Valtakirja B).

ETELÄ-POHJANMAAN MAAKUNTAKAAVALUONNOS 2050 KOSKIEN KUORTANEEN, ALAVUDEN, LAPUAN ja SEINÄJOEN KUNTIEN ALUEILLA SIJAITSEVIEN NAPALANKALLION, HIETAHARJUNKANKAAN JA PALOPÄTTÄRÄNMÄEN ALUEIDEN KAAVOITTAMISTA TUULIVOIMAPUISTOIKSI

ALUEEN MAANOMISTAJIEN MUUTOSESITYS MAAKUNTAKAAVAAN:

KUORTANEEN KUNNAN KUORTANEEN KYLÄSSÄ OLEVA NS. NAPALANKALUON ALUE (POHJOISESSA) MUKAAN LUKIEN KAULALAMMINNEVAN/TAUSNEVAN ALUEET (ETELÄSSÄ SEUTUTIEHEN 697 SAAKKA) TULEE KOKONAISUUDESSAAN PALAUTTAA ALKUPERÄISEN SUURUISENA TUULIVOIMAKÄYTÖN SUUNNITTELUALUEEKSI, KOSKA TÄLLÄ HETKELLÄ ALUEIDEN YVA-PROSESSI ON KESKEN EIKÄ MAINITTUJEN ALUEIDEN POISTAMISELLE SUUNNITTELUSTA SITEN OLE PERUSTEITA. NYKYISESSÄ LUONNOSEHDOTUKSESSA UNOHTUU TÄYDELLISESTI MYÖS MAANOMISTAJIEN TASAPUOLINEN KOHTELU. NÄIN El VOI OLLA.

Tuulivoima on vihreää energiaa. Yhteiskunnan vihersiirtymä on faktaa. Fossiilisista polttoaineista on päästävä eroon. Euroopan tilanne johtuen Venäjän aloittamasta raukkamaisesta sodasta Ukrainan tuhoamiseksi merkitsee sitä, että kaikkien Euroopan maiden on päästävä eroon Venäjän energiariippuvuudesta. Olemme viimein Suomessakin todenneet, että energiaomavaraisuuttamme pitää lisätä. Olemme ainut Pohjoismaa, joka ei vielä ole energia omavarainen. Tuulivoiman lisääminen on erityisen merkittävä energiaomavaraisuuden tavoittelussa, mutta myös kilpailuvalttina esim. keski-Eurooppaan verrattuna jossa maata on niukasti tuulivoiman tarpeisiin.

Ilmatar Energy Oy:n tuulivoima hanke on edellä mainituista, mutta myös alueen maanomistajien ja Kuortaneen kunnan sekä Suomen energiaomavaraisuuden kannalta erittäin merkittävä ja taloudellisesti kannattava. ALUEEN MAANOMISTAJAT

KANNATTAVATTUULIVOIMAHANKKEIDEN TOTEUTUSTA ALKUPERÄISESSÄ LAAJUDESSAAN: Napalankallio 23 myllyä + Hietaharjunkangas 14 myllyä = 37 myllyä.

Nyt esitettyyn maakuntakaavaluonnokseen tulee Napalankallion ja Kaulalamminnevan/Tausnevan alueiden osalta tehdä kaksi (2) muutosta, jotka muutokset osaltaan mahdollistavat otsikossa mainittujen alueiden suunnittelun alkuperäisessä laajuudessaan. Maakuntakaavaluonnokseen tehtävät muutokset:

1. Maakuntakaavan luonnoskartasta ilmenevä suunnittelualuerajaus on vanhentunut. ***xxxxx kiinteistöstä (yksilöivä tieto häivytetty)***, jota 2 km:n rakentamisrajoitus koskee, on tilan nykyisten omistajien kanssa sovittu omistusjärjestelyistä, jotka poistavat tuon 2 km:n turvarajauksen. Tarkemmat tiedot: Ilmatar Energy Oy, Jussi Mäkinen 040 576 1097 tai Noora Jaakamo 050 406 3136.

2. ***Alkuperäinen palauteteksti poistettu. Palautteessa tuodaan esiin Kaukalamminnevalla sijaitseva sensitiivisen lajin sijaintitieto ja nostetaan esiin, että tuulimyllyt eivät häiritse lintuja.***

Viestin liitteenä Valtakirja A (Valtakirja muutosesitykseen koskien Maakuntakaavan 2050 luonnosta) ja Valtakirja B (Kannatusilmoitus, Maakunta kaavan luonnos 2050 tarkennukselle) sekä kiinteistöluettelo. Liitteitä ei julkaista yksilöivien tietojen vuoksi.

Yksityishenkilö 50

Toivon että maakuntakaavassa luovuttisiin kokonaan viherkaistoista koska mielestäni nämä rikkoo yksityisen omaisuuden koskemattomuutta. Mielestäni Suomessa hoidetaan kestävästi ja ympäristöystävällisti metsiä ja maanomistat saavat näistä lisätuloja joista valtio kerää veroja. Viherryttämiskaista ansiosta vero tulot pienenevät valtiolta näissä tapauksissa ja se heikentää näin ollen suomen taloutta. Toivon että viherkaistoista luovutaan kyllä metsän eläimet pääsevät kulkemaan vapaasti ilman näitäkin.

Yksityishenkilö 51

Luonnovarat ja energia:
Yleisenä kommenttina mainitsisin, että energian tuotannon kannalta lisäenergian tarve Suomessa on jo täyttynyt ja sitä riittää jo nyt vientiin saakka.

Kuortaneen kohdalla alue joka rajoittuu Seinäjoen, Lapuan, Alavuden ja Kuortaneen välille on ainut yhtenäinen suuri metsäalue, jossa löytyy hienoja luontokohteita ja on elinympäristö niin ***petolinnuille (sensitiiviset lajitiedot häivytetty)***, metsäpeuralle,

karhulle,sudelle kuin muille riistaeläimille. Tämä alue tulisi kokonaan jättää tuulivoimavapaaksi.

KHO 2015:124 Rimminneva/ Vapo (vuosikirja päätös) ***petolintu (sensitiivinen lajitieto häivytetty)***

Tiedossa on myöskin etteivät metsäkanalinnut osaa myllyjä väistellä.

Linnustovaikutukset ovat arvaamattomia kun tarkastellaan tuulimyllyjen mahdollista kokonaismäärää Eteä-Pohjanmaalla. Luontoselvityksissä mainitaan liian usein, että selvitykset perustuvat arvioihin eivätkä täten tieteelliseen tutkittuun tietoon. Näin ollen paljon perustuu selvittäjän omaan näkemykseen. Lisäksi esim. tuulivoiman kohdalla kyse on ihmisten ja eläinten terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavista asioista jolloin niihin pitää suhtautua varovaisuus periaatteella.

Kuten selvityksissä mainitaan olennaista on, että kiinnitetään huomiota riittävän yhtenäisiin ja saavutettaviin tuulivoimalta vapaaksi jääviin alueisiin, joissa on mahdollisuus luonnossa virkistäytymiseen hiljaisessa luonnonmaisemassa.

Tämän alueen saavutettaavuus ympäröivistä kaupungeista/kunnasta käsin on helposti järjestettävissä. Täten mahdollistettaisiin luontomatkailu ja sen kehittäminen hyvinvoinnin parantamiseksi. Alueen molemmin puolin sijaitsee Etelä-Pohjanmaalle virkistysarvoltaan merkittäviä vesialueita (Kuorasjärvi,Hirvijärvi, Varpulan allas, Tiisijärvi, Kuhajärvi ja Kuortanejärvi) joiden suurelle käyttäjämäärälle tuulimyllyistä koituu kohtuutonta haittaa sekä terveydellisesti, virkistyksellisesti että kiinteistöjen arvon aleneman suhteen.

Yleinen keskustelu käy myös vilkkaana Suomen metsien hiilinielujen vähenemisestä eikä 1,5-2 hehtaarin menetyksestä/tuulimylly vuosikymmeniksi ole mitään järkeä.

Samaisen alueen koilisrajalla sijaitsee pohjavesialue (Kylmäkonto). GTK:n karttojen mukaan pohjavesi aluetta ei ole tutkittu (lahde.gtk.fi). Pohjavesien laajuus ja sijainti happamilla sulfaattimailla tulee tutkia ennen mitään karttamerkintää alueelle. Valuma-alue saattaa olla huomattavan suuri, koska alueelta lounaaseen harjumuodostelman päällä on lampi (mahdollinen orsivesi) ja myös alueella olevan metsämökin pihapiiriin kaivettu lampi on täyttynyt pohjavedellä.

Myös Sarvikkaan tuulimyllyalueen vaikutuspiirissä oleva Lappakankaan pohjavesialue on tutkimatta.

Pohjavesien suhteen lainsäädäntö on ehdoton. (esim. KHO 2581/2017)

Sarvikkaan tuulimyllyalueella puolustusvoimien tämän hetkinen tarve, muuttuneen maailmantilanteen vuoksi, lentokoneiden varalaskupaikan suhteen on tarkistettava.

Haluaisin myös tietää miten palo-ja pelastustoimi hoidetaan mahdollisella tuulivoima-alueella jos metsäpalo syttyy joko tuulimyllyn itsensä sytyttämänä tai esim. salamaniskun tai huolimattoman tulenkäsittelyn aikaan saamana? Kuka on korvausvastuussa? Vakuuttaako mikään vakutusyhtiö tuulivoima-alueiden metsiä?

Kulttuuriympäristö:
Edellä kuvatun alueen vaikutus Kuortaneen valtakunnallisesti arvokkaaseen kultturimaisema-alueeseen on valtava.

Kunnan strategiassa nimenomaan mainitaan kunnan vetovoiman vahvistaminen järveä, luontoa ja kultturimaisemaa hyödyntäen.

Kirkkorannasta katsoen Länsirannalla Viitalan tyylipuhtaan pohjalaistalon takana näkyisi kymmeniä tuulimyllyjä. Sama toistuu Nisulan talojen kohdalla.Eikä näkymä parane Urheiluopistolta katsottaessakaan. Sehän on koko maiseman tuho.

Kaikilta osin sekä valtakunnalliset- että maakunnalliset kulttuurikohteet/maisemat tulee pystyä säilyttämään.

Kuortaneella toteutetussa maakuntakaavaluonnoksen esittelytilaisuudessa kerrottiin esittelijöille kaavaluonnoksesta puuttuvista kulttuurikohteista, jotka he kirjasivat ylös.

Liikenne ja teknisen huollon verkosto
VT18 linjaus

Mikäli linjaus kulkisi Seinäjoelta Kuortaneen Mäyryn kautta Alavudelle, matka-aika pienenisi ja matkanopeus kasvaisi. Alavuden ja Seinäjoen välillä on kolme tasoristeystä, joissa on puomillinen varoituslaite nämä heikentävät sekä turvallisuutta että sujuvuutta.

Tällä hetkellä seurannassa on laskettu, että Seinäjoki-Kuortanen välillä liikennetiheys on noin 2800 autoa/vrk

Sähköautojen latauspisteiden ja kaasun tankkausasemien sijoittaminen Mäyryn liikenneaseman läheisyyteen olisi helppoa.

Mikäli linjaus Seinäjoki-Alavus haluttaisiin toteuttaa niin toimenpideohjelma sisältää isoja infrastruktuuri-investointeja, joista monien kokonaiskustannukset nousevat useisiin kymmeniin, jopa satoihin miljooniin euroihin. Tämän hetkisen kehyspäätöksen mukaan vuosien 2022–2029 keskimääräinen vuosittainen rahoitus uusille maantieverkon hankkeille on noin 120 miljoonaa euroa vuosittain ja rataverkon hankkeille noin 150 miljoonaa euroa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että koko Suomessa isoja kehittämishankkeita voidaan käynnistää joka vuosi vain muutamia. Valtion budjetista tällaisia rahamääriä tähän kohteeseen tuskin on saatavissa.

Kuortaneen Mäyryn-risteykseen tarvitaan parannusta esim.liikenneympyrä.

Tie 711
Kuortane-Alajärvi tie 711 on suunnittelun alla ja siinä huomion arvoista on saada muutettua linjausta pois pohjavesialueelta.

Myöskään tätä Lappakankaan pohjavesialuetta ei ole GTK:n mukaan tutkittu.(lahde.gtk.fi)

Yksityishenkilö 52 (2 hlöä)

Tuulivoima teuva /karijoki 3256871-7

Nyt menee jo yli kaiken jos vielä rakennetaan uutta tuulivoimaa kyseiselle 3256871-7 alueelle..jossakin on oltava luonnon rauhaa. On huomioitava metsän "asukkaat " niistä ei enää välitä kukaan on vain rahankiilto silmissä.. Ja toiset kärsijät ovat me asukkaat. Kaunista luontoa tuhotaan. Minne on muutettava omalta kotinurkilta että saa olla melulta rauhassa. Jo yksistään Pettumäen myllyn ääni kantautuu sisälle kuin kuorma-auto olisi tyhjäkäynnillä.. asumme noin 8 km päässä myllystä. Nyt nämä myllyt tulisivat vielä lähemmäksi.. aivan hirvittää samoin, Böölen myllypuisto joka rakennetaan länsipuolelle auringonlaskun eteen eli koko myrkyn kylä piiritettäisiin tuulimyllyillä. Kyseenalaistan tämän touhun ihmisten terveyden laiminlyönnillä sekä viattomien eläinten kustannuksella.. alueellamme on susia, karhuja sekä ilveksiä samoin ***xxxx (sensitiivinen laji häivytetty)*** pesii tulevalla alueella, ellei näitä ole jo eliminoitu.

Yksityishenkilö 53 (2 hlöä)

Pyydämme huomioimaan, että omistamillemme kiinteistöille Alajärven kaupungin Alajärven kylässä rakentaminen on mahdollista maakuntakaavan toteutumisen jälkeenkin. Alueet mahdollistavat lastemme asettumisen kotiseudulle. Emme myöskään luovuta alueita yleiseen virkistyskäyttöön eikä kulkuväyliksi.

Liitteenä kiinteistötunnukset, joita ei yksilöivinä tietoina julkaista.

Yksityishenkilö 54 (2 hlöä)

Mielipide kaavan valmisteluun liittyen

Alajärvi,Lehtimäki, Valkealammen tuulipuistoluonnos,aluevaraus

Varauksen toteutuminen heikentäisi oleellisesti ko virkistys-, liikunta-ja luontoalueen käyttöä ja vetovoimaa. Ilmeisesti Jäkälämäen ja Lehtimäki-Seinäjoki tien eteläpuolelle sijoitettaisiin n 7 myllyä. Jokseenkin tällaista määrää Ilmatar on täällä käynyt "myymässä", potentiaalisille päättäjille. Niiden tarvitsema pohjapinta-ala, huoltotiet ym vaatisivat useamman kymmentä hehtaaria, lisäksi maisema - ja äänivaikutukset olisivat haitallisia.

Em tien pohjoispuolelle sijoittuminen ei olisi läheskään yhtä haitallista, olettaisimme. Myönteisenä todettakoon, että maakunnan kaava-alueella on jopa ansiokkaasti huomioitu erilaisten maisema –ja rakennetun kulttuurin kohteet.

Yksityishenkilö 55 (4 hlöä)

Ensisijaisesti maakuntakaavassa ei tule esittää kolmea voimajohdon yhteystarvetta Uusikylä, Iiruun, Teerinevan alueelle! Nämä suunnitellut ja kaavassa esitetyt linjaukset vaarantavat sijoittumisellaan alueella olevaa asumista ja elinkeinotoimintaa. Suunnitellut johdinalueet rikkovat Uusikylä-Karstaperä-Koivumäki kylärakennetta! Näiden voimajohtojen yhteystarpeiden esittämisellä vaarannetaan alkutuotannon toimintaedellytykset ja rikotaan maisema-arvoja kyläläisten näkökulmasta!

Maakuntakaavassa tulee ainoastaan painottaa, että voimajohtoja rakennettaessa ja vahvistettaessa tulee ensisijaisesti käyttää nykyisiä johtoaukeita!

Alla kuvankaappaus maakuntakaavasta, missä esitetty voimajohtojen yhdystarpeet. Nuolen osoittamalla alueella (punainen ympyröity alue) harjoitetaan karjataloutta, eläinten laidunnusta, maa- ja metsätaloutta. Kylä on elinvoimainen, sitä ei tule tuhota!!

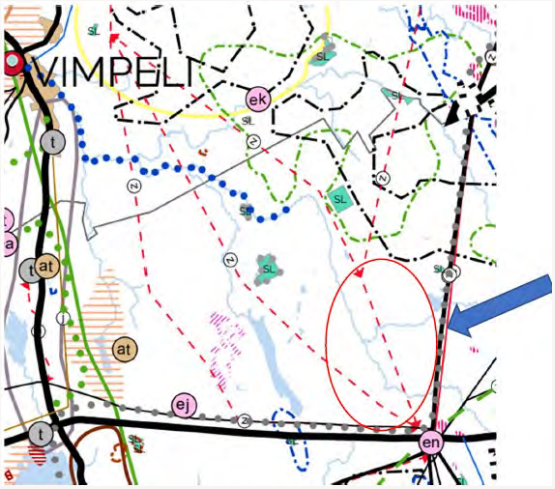

Yksityishenkilö 56 (MTY ja 10 hlöä)

Ensisijaisesti maakuntakaavassa ei tule esittää kolmea voimajohdon yhteystarvetta Uusikylä, Iiruun, Teerinevan alueelle! Nämä suunnitellut ja kaavassa esitetyt linjaukset vaarantavat sijoittumisellaan alueella olevaa asumista ja elinkeinotoimintaa. Suunnitellut johdinalueet rikkovat Uusikylä-Karstaperä-Koivumäki kylärakennetta! Näiden voimajohtojen yhteystarpeiden esittämisellä vaarannetaan alkutuotannon toimintaedellytykset ja rikotaan maisema-arvoja kyläläisten näkökulmasta!

Maakuntakaavassa tulee ainoastaan painottaa, että voimajohtoja rakennettaessa ja vahvistettaessa tulee ensisijaisesti käyttää nykyisiä johtoaukeita!

Alla kuvankaappaus maakuntakaavasta, missä esitetty voimajohtojen yhdystarpeet. Nuolen osoittamalla alueella (punainen ympyröity alue) harjoitetaan karjataloutta, eläinten laidunnusta, maa- ja metsätaloutta. Kylä on elinvoimainen, sitä ei tule tuhota!!

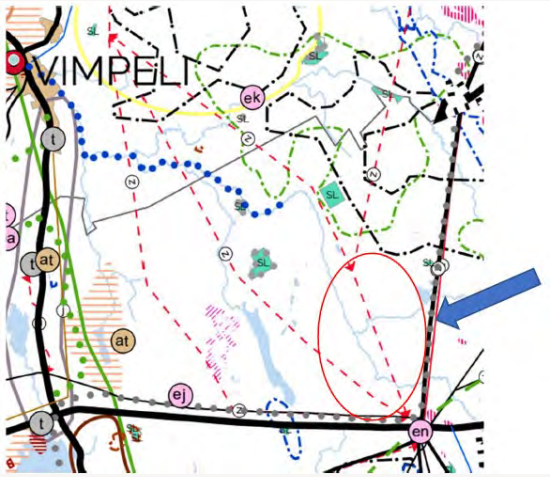

Yksityishenkilö 57

Vaadin Lappajärven osa-aikaisena asukkaana, että alue 33, joka on suunniteltu maakuntakaavaan poistetaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden joukosta. Koko Lappajärven alue on pidettävä vapaana tuulivoimasta. Kaavoitusmenettelyssä ei ole riittävästi huomioitu alueen asukkaille ja luonnolle koituvia haittoja.

Tuulimyllyjä ei pidä rakentaa myöskään Vimpelin alueelle. Tulevaisuudessa ihmiset hakeutuvat alueille, joilla ei ole tuulivoima-alueita, sekä asukkaina että turisteina.

Maakuntakaavoituksessa ei ole riittävästi huomioitu Etelä-Pohjanmaan vetovoimatekijöitä. Tuulivoima-alueita ei voi sijoittaa joka kuntaan. Lyhytnäköisen taloudellisen edun tavoittelun nimissä ei pidä tehdä kauaskantoisia ratkaisuja ja myydä

Suomen korvaamattoman arvokasta luontoa. Haitat ihmisille ja luonnolle ylittävät monikertaisesti hyödyt.

Yksityishenkilö 58 (3 hlöä)

Ensisijaisesti maakuntakaavassa ei tule esittää kolmea voimajohdon yhteystarvetta Uusikylä, Iiruun, Teerinevan alueelle! Nämä suunnitellut ja kaavassa esitetyt linjaukset vaarantavat sijoittumisellaan alueella olevaa asumista ja elinkeinotoimintaa. Suunnitellut johdinalueet rikkovat Uusikylä-Karstaperä-Koivumäki kylärakennetta! Näiden voimajohtojen yhteystarpeiden esittämisellä vaarannetaan alkutuotannon toimintaedellytykset ja rikotaan maisema-arvoja kyläläisten näkökulmasta!

Maakuntakaavassa tulee ainoastaan painottaa, että voimajohtoja rakennettaessa ja vahvistettaessa tulee ensisijaisesti käyttää nykyisiä johtoaukeita!

Alla kuvankaappaus maakuntakaavasta, missä esitetty voimajohtojen yhdystarpeet. Nuolen osoittamalla alueella (punainen ympyröity alue) harjoitetaan karjataloutta, eläinten laidunnusta, maa- ja metsätaloutta. Kylä on elinvoimainen, sitä ei tule tuhota!!

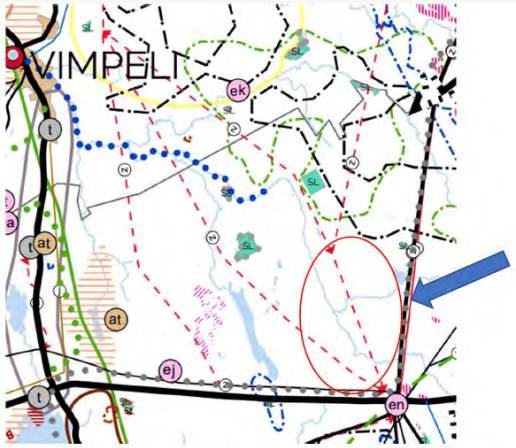

Yksityishenkilö 59

Karijoella Iso-Kakkorin alueelle esitetään tuulivoimaloiden aluetta. Alueella kulkee muinaisvuorten reitistö, mielestäni energiantuotanto alue pitää sijoittaa turvaetäisyyden päähän merkittävästä paikallisten ja matkailijoiden käyttämästä reitistä.

Muinaisvuorten reitistön tärväämistä vakavampana asiana pidän sitä, että maakuntakaava ohjaa energiantuotanto alueen aivan kiinni Kärmesharjun pohjavesialueen rajaukseen. Maakuntakaava on kuitenkin aina se mihin hanketoimijat

täällä pikkupaikkakunnilla nojaavat ja vähät välittävät paikallisten kommenteista. Mielestäni maakuntakaavassa tulee jo määrätä riittävä turvaetäisyys Kärmesharjun vesiosuuskunnan pohjavesialueeseen siirtämällä tuulivoimaloiden alueen rajaa. Tässä tulee huomioida harjumuodostelman korkeuserot, pohjaveden virtaussuunta ja ennen kaikkea moni satametristen voimaloiden kaatumisesta, öljyvuodoista ym tulevat riskit herkälle pohjavesialueelle. Ei voi olla niin, että pienten vesiosuuskuntien täytyy itse taistella isoja yhtiöitä vastaan.

Yksityishenkilö 60 (2 hlöä)

ohessa mielipiteitämme Maakuntakaavasta2050 ***xxxx*** tilan kohdalla ***(yksilöivä tieto häivytetty)***:

- Mahdollinen junaradan siirto nykyiseltä paikaltaan Alajoelle päin rikkoo perinnemaisemaa ja vie näkymät kauniiseen maisemaan
- Ratalinjaus pilkkoo myös peltolohkoja pienemmiksi, jolloin maataloustoiminta vaikeutuu
- Traktorilla-ajo omille peltolohkoille vaikeutuu ja matka pitenee
- 4-kaistainen tie tulee kohtuuttoman lähelle asuinrakennusta ja pihaa melun lisääntyessä päivin ja öin
- Meluvallin rakentaminen ei ratkaise meluongelmaa eikä ainakaan paranna maisemaa pihamme oleskelualueelta
- Pihaamme suunnitellun uuden tieyhteyden tulee olla myös peltotie, kuka vastaa huollosta ja kunnossapidosta?
- ***xxxx*** tilan ***(yksilöivä tieto häivytetty)*** peltomaita ei pysty tämän suunnitelman jälkeen enää viljelemään, sillä maat pirstaloituvat niin pieniksi.
- Mikäli peltomaiden lunastuksiin asti edetään, mikä on lunastushinta ja kuka sen päättää?
- Näin massiivisten tie- ja junaratasiirtojen kustannukset nousevat pehmeän peltomaan sekä tulvariskialueen vuoksi niin suuriin mittoihin, että en näe niillä saavutettavan vastaavaa hyötyä.

Yksityishenkilö 61

Valitus 3256871-7 Lautamäen tuulivoima oy

Vastustan täysin tuulimyllyjen rakentamista. Tuhotaan luonto täysin. Tuhotaan ***petolintujen (sensitiivinen lajitieto häivytetty)*** pesintä alueet. Myös monien muiden eläinten asuinalueet katoaa kun luonto raiskataan täysin. Hyvät marjastus ja metsästysmaat tuhoutuu. On myös täysi meluhaitta. Riittää että Teuvan paskooharjun

tuulimyllyt pitävät hirveää meteliä. Matala ääni tunkeutuu seinienläpi jonka jopa puolikuuro naapurikin kuulee. Niiden vuoksi jouduin perheeni kanssa muuttamaan etäämmälle. Voin kertoa että se aivoja raastava ääni päivästä toiseen alkaa syödä pääkoppaa niin paljon että järki on koetuksella ja hengenotto lähellä. Myös koko tuulimyllyt ovat ihan täysin lapsenkengissä. Asiaa ei ole millään ajateltu järkevästi loppuun. Parantamista niissä löytyy vielä ja paljon. Vasta niiden haittojen tutkiminenkin on täysin kesken. Eräässäkin tutkimuksessa jo muutamia vuosia sitten selvisi että ne aiheutti jäniksille kehitysvammaisia poikasia. Mitä siis vaikuttaa ihmisiin? Halutaanko ottaa niin iso vastuu josta meidän omat lasten lasten lapsetkin kärsivät? Mitä jää niille kun luonto on tuhottuna? He joutuvat paikkaamaan vähä älyisten jälkiä. Muutenkin tässä hävettää olla taas suomalainen kun mennään jälkijunassa koko asiassa. Muualla maailmaa tuulipuistoja hävitetään koska niiden haitat on huomattu ja myös se miten kalliiksi koko paska Käy. Niiden tilalle rakennetaan aurinkopuistoja joissa kasvatetaan pölyttäjille tärkeitä kukkia. Joten voisiko nyt vaan ihan mennä fiksummin tän homman kanssa ja ottaa mallia sieltä ulkomailta ja näyttää kuinka suomi on edeltäkävijä ja unohtaa koko tuulimyllyt?

Yksityishenkilö 62 (2 hlöä)

Kuulutukseenne koskien Etelä-Pohjanmaan Maakuntakaavaa 2050 mielipiteenämme lausumme seuravaa:

Kaavassa tuulivoiman tuottamiseen tarkoitettu alue 33 on jopa alueellisesti erittäin merkittävä luontokohde. Alueen monipuolinen eläimistö, kasvusto ja maisemallinen arvo on korvaamattoman tärkeä säilytettväksi nykyisen ja tulevien sukupolvien viihtyvyyden kannalta.

Alue on pääosin hyvin alavaa suomaastoa jota kapeahkot matalat ja metsäiset kankaat pirtovat muodostaen upeita patikointi ja retkeily kohteita. Vuosikymmenten kuluessa eläinen ja ihmisten suolle ja metsiin tallaamat polut risteilevät moniin suuntiin antaen luonnossa liikkuvalle vertaansa vailla olevia elämyksiä.
Alueen merkitystä kantaväestön toimeentulolle ei voi myöskään väheksyä.

Kun summaa alueen maaperän soveltumattomuutta korkeiden voimalatornien, yhdysteiden rakentamiskustannusten ja kunnan matkailu/mökkeily imagon vaikutukseen, niin ei voi tulla muuhun päätelmään kuin että kaavaluonnoksen kohta 33 tulee poistaa ehdotettuun tarkoitukseen erittäin huonosti soveltuvana kohteena.

Yksityishenkilö 63

Valitus 3256871-7 Lautamäen tuulivoima Oy

Ei tuulivoimaa kyseiselle alueelle. Raiskataan luonto täysin noilla perhanan tuulimyllyillä. Kyseinen alue on itselle ja perheelleni todella tärkeä, koska ollaan siellä yhdessä kuljettu sienestämässä, marjastamassa ja opetettu myös lapsille luonnossa liikkumista. Tuulimyllyjen järkyttävästä metelistä kärsii kaikki metsäneläimet ja ihmiset.
Meillä on alueella oma rauhallinen vapaa-ajan viettopaikkakin joka ei todellakaan olisi sitä enää tuulimyllypuiston synnyttyä.
Metsämiehenä kuljen paljon koirani kanssa kyseisen alueen metsissä ja en todellakaan halua enää yhtään tuulimyllyä Teuvan alueelle. Minulle riittää nuo Paskoonharjun tuulimyllyt, niitäkin on siellä 20 liikaa ja pitävät ihan järkyttävää meteliä.
Pilaavat yöunetkin. Ei tarvitse enää pilata enempää luontoa ja virkistysalueita noilla perhanan tuulimyllyillä. Eikä ne edes ole kauniita.

Yksityishenkilö 64

Vastustan Lappajärvelle suunniteltuja tuulivoimaloita.Tuulivoimala-asiaa on viety eteenpäin eikä ole oltu heti alusta alkaen yhteydessä asukkaisiin.1 kysely tehtiin mutta sitä ei noteerattu.

Seuraavat asiat pitäisi ottaa huomioon:
-Lappajärvi on ainutlaatuinen ja kaunis kraaterijärvi,jos se tuhotaan niin sitä ei voi pelastaa enää
-turistit eivät tule Lappajärvelle ihastelemaan tuulimyllyjä vaan hakemaan kauneutta
-geopark-hanke voidaan tuulimyllyjen myötä peruuttaa ja unohtaa
-tuulimyllyt eivät toimi kun sähkön kulutus on suuri,kovilla pakkasilla on yleensä tuuletonta
-tuulivoimaloiden takia kaadetaan metsää ja rakennetaan teitä,miten käy hiilinielulle?
-voimaloiden rakentamiseen kuluu arvokkaita maametalleja,jotka louhitaan Mongoliasta ja rahdataan tänne
-laivoilla tuodaan isot osat ja rekkaralli hoitaa perille,missä on vihreää?
-betonia kuluu valtavia määriä se pilaa pohjavedet
-voimalan lavoista irtoaa mikro-ja nanomuoveja ynnä muuta vaarallista suuret määrät kaikkialle ympäristöön myös esim.kaloihin ja ihmisiin
-tuulivoimaloiden matalataajuuksinen ääni kuuluu kauas tunkeutuen myös sisätiloihin
-monet ovat joutuneet muuttamaan pois äänisaasteen takia
-tuulivoimaloiden käyttöiän jälkeinen purkaminen on saastuttavaa ja kallista
-tuulivoimalla tuotettu sähkö ei ole vihreää vaikka sitä yritetään viherpestä

-tuulivoimalan elinkaari eli rakentaminen,käyttöikä ja purkaminen huomioiden sen sähköntuotanto on mustaa sähköä

Yksityishenkilö 65

Viheryhteydet: "Siirilän alue – Ylimmäisen alue/maakuntaraja" ja "Rantakankaan alue - Soinin kaakkoisosa/maakuntaraja" tulee poistaa kaavasta. Kaavamerkintä voi tulevaisuudessa johtaa suojeluun tai rajoituksiin ilman korvausta maanomistajille. Nyt on jo esimerkkejä Lapista, kuinka kolmannet osapuolet voivat toimia niin, etteivät isot metsäyhtiöt enää hakkaa tietyillä alueilla vaikka eivät ole luonnonsuojelukohteita. Tietyt tahot tulevat varmasti käyttämään kaavamerkintää lyömäaseena laillisen metsätalouden harjoittamista vastaan ja pahimmillaan estää saamasta tältä alueelta puukauppa tarjouksia puun ostajilta. Suojelutoimenpiteitä voidaan jatkossa tehdä ilman kaavamerkintöjä yhdessä maanomistajien kanssa. Kaavamerkintä viherkäytäviin ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alueilla johtaa myös ns. aavistus hakkuisiin, koska kaavamerkinnät tulevaisuudessa rajoittavat maa- ja metsätalouden harjoittamista alueella. Alue on hyvin metsäistä, niin se ei tarvi kaavamerkintään viherkäytäviä ja eläimillä sekä kasveilla on yhtenäiset alueet, ilman kaavaan merkittävää viherkäytävää. Nyt löytyy internetistä tietoa, kuinka tietyt tahot ajavat viherkäytäville/ekologisille käytäville avohakkuukieltoa ja viherkäytävät pitää olla 900- 2000 metriä leveitä. Viherkäytävät ja luonnon monimuotoisuus alue ei saa estää Alajärven keskustan eteläpuolella olevan Tuohimaanharjun tuulivoima alueen luvittamista kunta- ja maakuntatasolla.

Voimajohto, yhteystarve Seinäjoki - Alajärvi, tulee esittää kaavassa olemassa olevaan johtokatuun, missä kulkee nykyisin 400 kV ja 110 kV linjat. Yleisötilaisuudessa Alajärvellä kaavanlaatijat sanoivat, että voimalinja merkitty väärään paikkaan. Outoa jättää harhaanjohtavaa tietoa kaavaan, joka voi johtaa väärään tulkintaan. (Tästä voi tulkita, että viherkäytävätkin on summissa vaan piirretty karttaan, koska kartan laatijat, eivät pystyneet perustelemaan kaavakahvilassa 23.2.2023 niiden tarpeellisuutta ja ketkä/ mikä taho yllyttävät/painostavat viherkäytäviä maakuntakaavaan ja kuinka leveä viherkäytävä tulisi olemaan. Tämä on huonoa ja piilotettua hallintoa). Ennen kuin uusi 400 kV linja rakennetaan uuteen paikkaan, niin ensiksi pitää määrätä kaavassa nykyinen 110 kV linjan korvattavan 440 kv linjalla ja sen alle sijoittaa 110/440 kv linja. Linja tolpat pitää olla korkeammat ja näin ei tarvi johtokatua leventää. Nykyiseen johtokatuun sopii näin ollen 3 voimalinjaa.

Orasenjoen alue ei tarvitse erikseen kaavamerkintää "Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue". Kaavan pitää mahdollistaa eikä rajoittaa lainsäädäntöä enempää. Kaavamerkintä voi tulevaisuudessa johtaa suojeluun tai rajoituksiin ilman korvausta maanomistajille. Kolmannet osapuolet voivat käyttää kaavamerkintää lyömäaseena laillista maa- ja metsätalouden harjoittamista vastaan ja pahimmillaan estää

esimerkiksi saamasta puukauppa tarjouksia puun ostajilta. Alue on jo nykyisellään metsäkeskuksen ja muiden toimijoiden tiedossa ja alueella on tehty runsaasti vapaaehtoisia suojelutoimenpiteitä ja näin ollen "luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue" johtaa korvauksettomaan suojeluun. Vapaaehtoisia suojelutoimenpiteitä voidaan jatkossa ilman kaavamerkintöjäkin yhdessä maanomistajien kanssa tehdä, eikä väkisin sosialisoida toisten omaisuutta kaavamerkinnöillä. On käsittämätöntä, että tuhansia hehtaareita pistetään harmaaseen suojeluun ilman korvausta maanomistajille (Orasenjoen alue). Tässä on kysymys Orasenjoen ja viherkäytävien osalta Alajärvellä. Kaavamerkintä johtaa väistämättä myös ns. aavistushakkuisiin alueilla.

Viherkäytävien ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue, eivät nykyisen lainsäädännön mukaan ole pakollisia.

Tuohimaanharjun tuulivoima alue tulee lisätä maakuntakaavaan.

Yksityishenkilö 66

Salpatuuli osuuskunta on vuokrannut Niittunevan tuulipuisto oy:n nimellä, y-tunnus 3180278-6 Seinäjoen kaupungin etelä-osista Murtomaasta Kankaannevantien ympäristöstä n. 600 hehtaarin alueen tuulivoimatuotantoa varten, suunnittelevat alueelle yli kymmenen voimalan tuulivoima-aluetta. Alueella on yli 20 maanomistajaa, joista yli 80% on jo ehtinyt vuokrasopimuksen tehdä, pinta-alasta saman verran. Ohessa summittainen kartta alueesta maakuntakaavan karttapohjalla, tarkempia on saatavissa hanketoimijalta. Vuokratun alueen maanomistajat ovat toiveikkaita, että alueelle rakennetaan tuulivoimaa. Hanketoimija lähettää tänä vuonna Seinäjoen kaupungille kaavoitusaloitteen ja aloittaa ympäristövaikutusten arvioinnin. Alue soveltuu maanomistajien mielestä tuulivoimatuotantoon hyvin, koska alueella ei ole asutusta ja ainoasta mökistäkin on tehty erillissopimus tuulivoiman rakentamiseksi, voi rakentaa, vaikka samalle kiinteistölle, muu alueen asutus ja loma-asutus on riittävän etäällä ajateltuna meluhaittaa. Ennen vuokrasopimusten tekoa olemme kilpailuttaneet kolme hanketoimijaa, yli vuoden kestäneessä prosessissa, jossa olemme puntaroineet tuulivoimatuotannon haittoja ja hyötyjä alueelle ja itsellemme, viimeisessä palaverissa ennen vuokrasopimusten tekoa paikalla olijoiden kesken päätimme yksimielisesti vuokrata alueemme tuulivoimatuotantoon, hanke kehittäjäksi valikoitui salpatuuli osuuskunta, sittemmin Niittunevan tuulipuisto oy. Meidän alueeltamme etelään on jo kaava ehdotuksessa tuulivoima-alue ja siitä edelleen etelään päin on toisen maakunnan alueella suunnitteilla tuulivoima-alue, näiden yhdistäminen saman sähköverkon alle toisi synergia etua. Toivoisimme, että huomioisitte palautteemme ja lisäisitte alueemme maakuntakaavan tuulivoima-alueeksi.

Alueella maata omistava, tuulivoima vuokrasopimuksen tehnyt ja muidenkin

vuokrasopimuksen tehneiden maanomistajien puolesta kirjoittava: (***Yksilöivä allekirjoitustieto häivytetty)***

Liite:

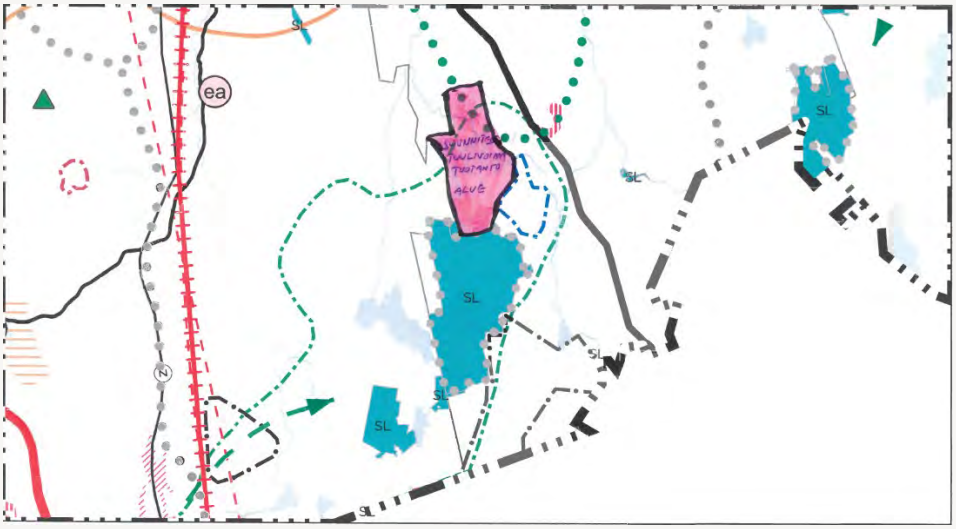

Yksityishenkilö 67

Palaute maakuntakaava 2050 luonnokseen koskien Mäntykankaan tuulivoima-aluetta Kurikan kaupungin Koskuen kylässä.

Mäntykankaan tuulivoima-alue sijaitsee Parkanon ja Kurikan rajalla 3-tien länsipuolella, ohessa kartta alueesta. Alue rajoittuu Pirkanmaan maakuntakaavaan laitettuun Niskalamminkankaan tuulivoima-alueeseen, ohessa kartta. Mäntykankaan tuulivoimaalueen maanomistajat ovat tehneet maanvuokrasopimukset Salpatuuli osuuskunnan kanssa tuulivoimatuotannon rakentamiseksi alueelle yhdessä Parkanon puolen maanomistajien kanssa. Vuokrasopimuksien kattavuus Kurikan puolella on sata prosenttia, neljä maanomistajaa n. 250ha, lisäksi tuulenottoalueelta on vuokrasopimuksia. Maanomistajat haluaisivat, että Mäntykankaan alue lisättäisiin maakuntakaavan tuulivoima-alueeksi, koska maakuntarajan ei pitäisi olla este järkevään tuulivoimarakentamiseen. Ote Pirkanmaan maakuntakaavan perusteluista, koskien tuulivoimarakentamista: Tavoitteet: Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti maakuntakaavassa tulee osoittaa tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet keskittäen tuulivoimalat suuriin puistoihin maakunnan ominaispiirteet huomioiden. Tavoitteena on, että suuremmat puistokokonaisuudet toteutetaan maakuntakaavassa osoitettaville alueille haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi. Keskittämisen tavoitteena on vähentää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia. Näin kirjoitettiin Pirkanmaan maakuntakaavan perusteluissa.

Salpatuuli osuuskunta on siirtänyt hankeen Abo Windille, joka nyt on vastuullinen hanketoimija. ABO Wind on toimittanut 7.10.2022 Parkanon ja Kurikan kaupungeille aloitteen Mäntykankaan tuulivoima-alueen osayleiskaavoituksen aloittamisesta. Parkanon kaupunginhallitus on hyväksynyt kaavoitusaloitteen. Abo Windin tämän ja seuraavan vuoden tavoitteina on YVA:n laatiminen, ympäristöselvitykset ja tuulimittausmaston pystytys. Maanomistajat näkisivät järkeväksi lisätä Mäntykangas maakuntakaavaan tuulivoima-alueeksi, vaikka Kurikan puolelle ei yli 6 tuulivoimalaa tulisikaan, mutta yhdessä Mäntykankaan ja Niskalamminkankaan alueelle Abo Wind suunnittelee 8-10 voimalaa, alue olisi kuitenkin yhtä ja samaa. Alueelle on tulossa myös muiden toimijoiden tuulivoimaalueita, joten myös sähkönsiirtolinjat voitaisiin suunnitella järkevästi.

Omasta ja muiden maanvuokrasopimusten tehneiden maanomistajien puolesta (***Yksilöivä allekirjoitustieto häivytetty)***

Liite 1:

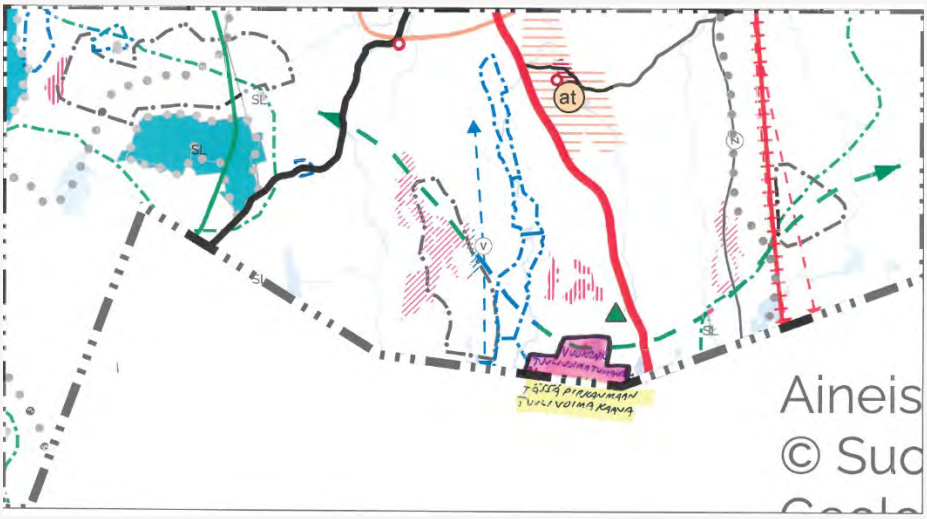

Liite 2:

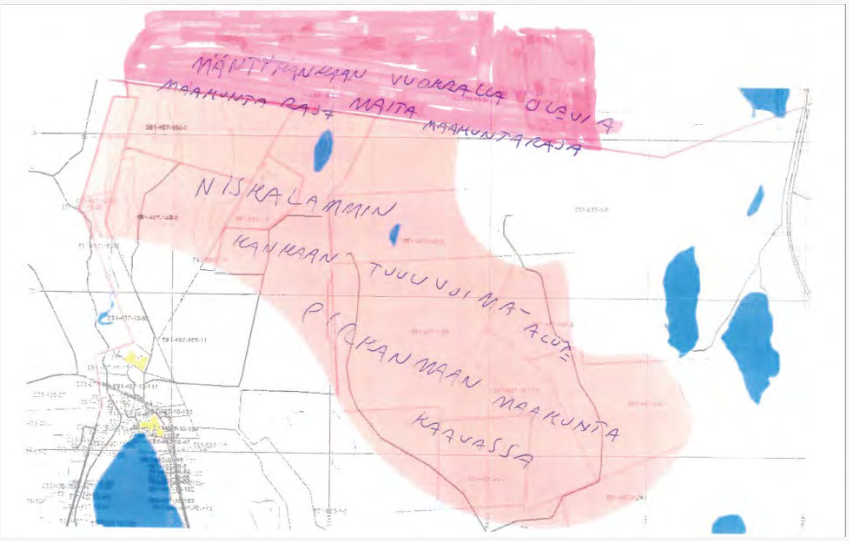

Yksityishenkilö 68

Vastustan Tuulivoimalaa sen luontoa tuhoavan luonnottoman voiman takia.

Yksityishenkilö 69 (6 hlöä)

Kaavassa on suunniteltu vetää Kalajoen Jylkästä Alajärven Möksyyn 2 x 400+110 kV:n voimajohtoreittiä, joille on merkitty Alajärven päässä kolme vaihtoehtoista reittiä. Alajärven kaupungin tekninen lautakunta on esittänyt perustelut hyvin ja päätynyt esittämään kartassa näkyvää oikeanpuoleista reittivaihtoehtoa. Perustelut ovat hyviä ja huomionarvoisia.

Erityisesti Iiruunjärven itäpuolisella ranta-alueella mökin omistajina haluamme korostaa vielä pienen, erämaatyyppisen Iiruunjärven erikoista luontoa. Järven itäranta rajoittuu pitkälti erikoiseen kallioon, jota myötäilee 1970-80-luvun vaihteessa tehty tie. Tie kulkee osin pelkän kallion päällä, ja jossakin kohdassa kalliota on räjäytetty turvallisen tien saamiseksi. Mutta sekin on pyritty tekemään erikoinen luonto ja maisema huomioon ottaen, Mökkitieltä katsottuna järvi on alhaalla, ja maisema verrattavissa joihinkin valtakunnallisesti tunnettuihin kohteisiin. Kalliolla on myös soistuneita alueita tyypillisine kasveineen. Joistakin kohdin kalliolta virtaa kirkasta vettä Huomiotavaa on sekin, että lääninhallitus antoi moottorivenekiellon järvelle luonnon, ympäristön, yleisen virkistyskäytön ja kalastuksen suojaamiseksi. Sekä Iiruunjärven länsi- että itäpuolisilla reittivaihtoehdoilla voimajohtolinjat rikkoisivat ainutlaatuisen luonnon ja maiseman. Järven itäpuolinen reitti näyttäisi sivuavan Natura-kohdetta Käärmekalliota sekä rikkovan pieniä erämaalampia, jotka ovat

linnustolle tärkeä alue ja Etelä-Pohjanmaalla harvinainen luontoalue. Myös Iiruunjärvellä pesii useita vesilintulajeja. Viime vuosina Iiruulle ovat löytäneet tiensä myös metsäpeurat.

Yksityishenkilö 70 (2 hlöä)

Mielipide Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n luonnokseen

1. Turpeentuotantoon soveltuvat suot (jopa 7770 hehtaaria!) on mainittu kaavan energiaosuudessa. Tarkoitus on siis edelleen turpeen poltto energiaksi. Näin aiotaan siis purkaa hyviä hiilivarastoja eli soita ja polttaa ne energiaksi. Tämä aiheuttaa CO2:n lisääntymistä ilmakehässä entisestään.

Tämä on aivan päinvastoin mitä nykyisessä ilmastokriisissä pitäisi tehdä. Kaavasta on poistettava kokonaan maininnat turvetuotantoon soveltuvista soista.

2. Ähtärinjärven ekologinen luokka on alentunut. Osasyynä on järven läheisyyteen myönnetyt turvetuotantoluvat, jotka lisäävät järven kuormitusta. Ja kaavoitetaan vielä lisää.

Tämä on aivan päinvastoin kuin EU:n vesipuitedirektiivin mukaan pitäisi. Vedet eivät saa vaarantua. Järven ympäristöön ei siis saa kaavoittaa turvetuotantoon soveltuvia soita.

3. Luontokato on kiihtyvästi käynnissä parhaillaan, myös Suomessa. Uhanalaisia lajeja pitäisi suojella, myös soilla.

Tämä on kaavassa aivan päinvastoin kuin pitäisi. Turvetuotantoon soveltuvia soita ei saa siis kaavoittaa.

Vaatimuksemme on siis, että turvetuotantoon soveltuvat suot poistetaan kaavasta kokonaisuudessaan. Turpeen polttaminen energiaksi ei ole hyväksyttävää.

Yksityishenkilö 71 (2 hlöä)

Mielipide Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheen aineistoon 09.03.2023

Viheryhteystarpeen merkintä ei saa missään nimessä aiheuttaa minkäänlaisia metsänhoidollisia rajoituksia eikä se saa rajoittaa maa- ja metsätalouden harjoittamista viheryhteystarpeiden alueilla.

Alla kuvankaappaus maakuntakaavasta, jolla harjoitamme maa- ja metsätaloutta. Emme tule hyväksymään esitettyä maakuntakaavan luonnosta.

Yksityishenkilö 72

Maakuntakaava: En hyväksy korvauksettomia viherkäytäviä ja luonnon monimuotoisuuden tärkeitä alueita, jotka voivat tulevaisuudessa rajoittaa maa- ja metsätaloutta Alajärvellä.

Yksityishenkilö 73 (3 hlöä)

Mielipide Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheen aineistoon 10.03.2023

Maakuntakaavassa ei tule esittää kolmea voimajohdon yhteystarvetta Uusikylä, Iiruun, Teerinevan alueelle! Nämä suunnitellut ja kaavassa esitetyt linjaukset vaarantavat sijoittumisellaan alueella olevaa asumista ja elinkeinotoimintaa. Suunnitellut johdinalueet rikkovat Uusikylä-Karstaperä-Koivumäki kylärakennetta!

Näiden voimajohtojen yhteystarpeiden esittämisellä vaarannetaan alkutuotannon toimintaedellytykset ja rikotaan maisema-arvoja kyläläisten näkökulmasta!

Maakuntakaavassa tulee ainoastaan painottaa, että voimajohtoja rakennettaessa ja vahvistettaessa tulee ensisijaisesti käyttää nykyisiä johtoaukeita!

Alla kuvankaappaus maakuntakaavasta, missä esitetty voimajohtojen yhdystarpeet. Nuolen osoittamalla alueella (punainen ympyröity alue) harjoitetaan karjataloutta,

eläinten laidunnusta, maa- ja metsätaloutta. Alueella on asutusta! Kylä on elinvoimainen, sitä ei tule tuhota!!

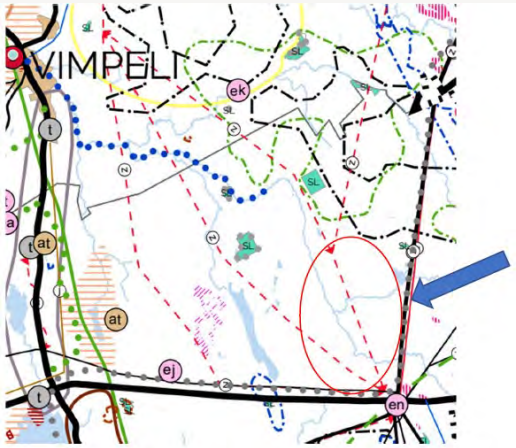

Yksityishenkilö 74 (5 hlöä)

Esitämme seuraavassa mielipiteemme Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050-luonnnokseen.

Viheryhteystarve-asia Alajärvi-Soini -suunnalla

Etelä-Pohjanmaan maakuntaakaava 2050 kaavamerkinnät ja määräykset sekä kohdeluettelo -asiakirjassa on s. 34 seuraava merkintä, vihreä katkoviivanuoli:

5.3 Kehittämisperiaatemerkinnät

◄ – – ► **VIHERYHTEYSTARVE**

MERKINNÄN KUVAUS	Kehittämisperiaatemerkinnällä osoitetaan olemassa olevat tai tavoitteelliset viheryhteydet, joilla on erityistä merkitystä ekologisen verkoston kannalta. Merkintä on yleispiirteinen, eikä se osoita viheryhteyden tarkkaa sijaintia tai määritä sen leveyttä maastossa. Merkintä ei rajoita maa- ja metsätalouden harjoittamista alueella.
SUUNNITTELU-MÄÄRÄYS	Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota viheryhteyden säilymiseen tai toteutumiseen tavalla, joka mahdollistaa lajiston liikkumis- ja levittäytymismahdollisuudet. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee määrittää viheryhteyden tarkempi sijainti ja varmistaa maastokäytävän riittävä leveys.

Kun tarkastelee maakuntakaavakartan 2050 luonnosta, tällainen vihreä katkoviivanuoli löytyy mm. seuraavasta paikasta: etelään Alajärven suurelta muuntoasemalta. Suuntana koillisesta lounaaseen. Alla ote Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050, valmisteluvaiheen kuulemisessa esitetty kaavakartta.

Kyseisen merkinnän kuvauksessa sanotaan, että "kehittämisperiaatemerkinnällä osoitetaan olemassa olevat tai tavoitteelliset viheryhteydet, joilla on erityistä merkitystä ekologisen verkoston kannalta. Merkintä on yleispiirteinen, eikä se osoita viheryhteyden tarkkaa sijaintia tai määritä sen leveyttä maastossa. Merkintä ei rajoita maa- ja metsätalouden harjoittamista alueella."

Kommentti: Yllä oleva kuvaus on erikoinen. Sen lopussa sanotaan, että merkintä ei rajoita maa- ja metsätalouden harjoittamista alueella. Kuitenkin siinä edellä juuri sanotaan, että "merkintä on yleispiirteinen, eikä se osoita viheryhteyden tarkkaa sijaintia tai määritä sen leveyttä." Koska viheryhteydellä on jokin sijainti ja jokin leveys, vaikkei niitä vielä ole määritelty, vaikuttaa vahvasti siltä, että viheryhteys vaikuttaisi kuitenkin maa- ja metsätalouden harjoittamiseen sillä alueella, mille tällainen yhteys tehdään.

Vaadimme, että meidän maitamme ei tähän viheryhteyteen käytetä.
Rekisterinumeromme ovat: ***(Yksilöiviä tietoja häivytetty)***

Pyydämme huomioimaan, että näiden kiinteistöjen rekisterinumeroille ei lisärasituksia enää laiteta. Osa niistä on Louhukankaan tuulivoima-alueen vieressä ja osa siitä itään ja osa taas Möksyn tuulivoima-alueen vieressä. Kiellämme maamme käyttämisen viheryhteyden suunnitteluun ja pyydämme poistamaan viheryhteystarpeen kartalta.

Perustelut: Kuten yllä olevalta kartalta näkyy, Alajärven sähköasemalta lähtee erittäin paljon voimalinjoja, jotka vievät maa-alaamme runsaasti. Voimalinjojen kohdalla emme voi metsäämme kasvattaa, mutta emme saa myöskään mitään kunnon korvausta menetetystä metsäntuotosta, joka jatkuu ikuisesti. Alueille Alajärven muuntoasemasta joka ilmansuuntaan ja varsinkin länteen, etelään ja itään sekä koilliseen ei enää voida

lisätä toimenpiteitä, missä maanomistajien maan ja metsänkäyttöä rajoitetaan millään tavalla.

Vaihtoehtona on, että joku nykyisistä voimalinjoista muutetaan maakaapeliksi ja sen käytävää käytetään viheryhteyteen. Maanomistajien maat ovat jo lukuisien voimalinjojen halkomia, enempää sietokykyä ei enää ole.

Kehittämisperiaatemerkinnät kohdan Suunnittelumääräys-kohdassa yllä lukee, että "Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota viheralueen säilymiseen ja toteutumiseen tavalla, joka mahdollistaa lajiston liikkumis- ja levittäytymismahdollisuudet. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee määrittää viheryhteyden tarkempi sijainti ja varmistaa mastokäytävän riittävä leveys."

Kommentti: Yllä puhutaan viheryhteyden säilymisestä ja toteutumisesta. Pyydämme huomioimaan, että alustavassa karttapiirroksessa vihreä katkoviiva on piirretty osittain Louhukankaan tuulivoima-alueen päälle. Kyseiselle alueelle tulee 23 tuulivoimalaa, joita parhaillaan nyt maaliskuussa 2023 pystytetään. On vaikea kuvitella, että viheryhteys säilyisi tai toteutuisi tuolla alueella. Samoin Louhukankaasta itään, Möksyn tuulivoima-alueelle on tulossa 13 jättikokoista tuulivoimalaa. Tämä tarkoittaa, että ei Louhukankaan eikä Möksyn tuulivoima-alueiden alueille tai niiden viereisille alueilla ole järkevää suunnitella viheryhteyttä. Lajit eivät viihdy 36 teollisen luokan tuulivoimalan läheisyydessä, mikä on useissa tutkimuksissa todistettu. Näin ollen viherkäytävää tällä alueella ei tarvita, joten se tulee poistaa kaavakartasta.

Pyydämme vastineen mielipiteeseemme.

Yksityishenkilö 75

Vastustan kaavassa suunnitteilla olevia suojelu/viherkäytävä alueita Alajärven Möksyn alueella.

Yksityishenkilö 76

Asiani koskee möksy-siirilän ekologisen käytävän ehdotuksen perustamista. En hyväksy korvauksetta perustamista,

Yksityishenkilö 77

Tutkin maakuntakaavan luonnosta tarkoin ja löysin sieltä paljon hyviä kohtia, kuten uusiutuvien energiamuotojen hyödyntäminen ja teiden parantaminen, jotta ihmiset ja teollisuuden tuotteet saadaan turvallisemmin ja jouhevammin kulkemaan.

Vastaavasti löytyi taas huonojakin puolia esimerkiksi nämä ekologiset käytävät. Nämä rajoittavat liikaa maanomistajien oikeuksia omiin maihinsa. Korvauksetta pitäisi käytännössä luopua metsien hyödyntämisestä. Vastustan ehdottomasti tällaista toimintaa.

Esimerkiksi tuulivoiman tai voimalinjojen alle jäävistä alueista korvataan, toki aika naurettavasti mutta kuitenkin jotakin. Lisäksi nämä infran käyttöön tulevat maat ovat paljon helpommin hyväksyttävissä sillä niistä on jotakin konkreettista hyötyä ihmisille ja myös muulle luonnolle. Fossiilisia energiamuotoja saadaan näin vähennettyä. Luonnossa eläimet kyllä löytävät kulkereittejään ja verkostojaan ihan ilman ihmisten "avustusta".

Tätä maanomistajien kustannuksella tehtävää suojelua ei missään nimessä voida hyväksyä. Parempi on ohjata maanomistajia perustamaan suojelualueita esimerkiksi METSO-ohjelmassa josta maksetaan kuitenkin korvausta.

Yksityishenkilö 78 (2 hlöä)

Maakuntakaavaan tulisi asettaa riittävä etäisyys tuulimyllyjen ja asutuksen välille (4 km). Ihmisiä tulee kohdella tasa-arvoisesti. Tällä hetkellä osa kunnista on säätänyt omia eri mittaisia etäisyyksiä asutuksen ja tuulimyllyjen välille, toiset kunnat taas eivät ole tehneet etäisyyksistä erikseen päätöksiä, ja tuulimyllyjä rakennetaan välillä hyvinkin lähelle asutusta. Tuulimyllyjen vaikutus kiinteistöjen arvoon usean kilometrin etäisyydellä on osoitettu monissa tutkimuksissa, mm. Ruotsissa asiasta on tehty hyvin laaja ja kattava tutkimus (Westerlund, Hans, and Mats Wilhelmsson (2021). The Socio-Economic Cost of Wind Turbines: A Swedish Case Study, Sustainability 13, no. 12: 6892). Tuulivoiman kasvattaminen ilman selkeitä etäisyyssäädöksiä, asettaa maakunnan ihmiset epätasa-arvoiseen asemaan keskenään. Omaisuudensuoja on kirjattu Suomen perustuslakiin, eikä se toteudu maakuntakaavaluonnoksessa tuulivoimalle osoitettujen alueiden lähialueiden osalta. Näillä alueilla sekä jo olemassa olevien kiinteistöjen arvo laskee huomattavasti että potentiaalisten tonteiksi myytävien pelto-/metsämaiden arvo laskee. Tuulivoiman hintalappu maakunnan asukkaalle voi siis olla todella korkea.

Nurmonjokilaakson/Ruhan alueen osalta maakuntakaavaluonnos on ristiriitainen: alue on osoitettu asutuksen kehitysalueeksi, viereen on kuitenkin osoitettu iso

tuulivoimateollisuusalue. Asutuksen kehitysalueena alue on hyvin potentiaalinen, mutta kuka haluaisi muuttaa ison tuulivoimateollisuusalueen välittömään läheisyyteen asumaan? Emeritusprofessori Kimmo Suomen lähes sadan tutkimuksen perusteella tehdyn katsauksen päätuloksena on että "tuulivoiman hallitsematon lisääminen ilman riittävää tutkimustietoa merkitsee suuren riskin ottamista ihmisten terveyden kustannuksella" (Kimmo Suomi & Keronen, Pirjo (2021). Katsaus tutkimuksiin tuulivoiman infraäänen haitallisista vaikutuksista terveyteen). Tuulivoimateollisuusalue estää myös kaupunkien mahdollisen laajenemisen tulevaisuudessa tälle alueelle.

9.3.2023 julkaistiin DI Hannu Nykäsen (entinen VTT:n meluasiantuntija, joka on mm. ollut laatimassa vuoden 2014 melumallinnusohjeistusta ympäristöministeriölle) tuore tutkimusraportti (Tuulivoimaloiden synnyttämän melun ja tärinän terveysriskit - esitutkimus), jossa todetaan mm. seuraavaa:

"Tärkeimpänä tuloksena on tuotu esiin aiemmin Suomessa tehtyjen infraäänimittausten olennaisin virhe eli infraäänen analysointi terssikaista-analyysina. Tämä analyysitapa johtaa täysin virheelliseen arvioon infraäänen haitallisuudesta hävittäessään mahdollisuuden tuulivoimaloiden lapataajuisen melun (ääneksen) ja lapataajuisen ääneksen harmonisten komponenttien analysointiin."

"On myös selvää, että Suomen lainsäädännön mukaiset ulko- ja sisämelun tasot eivät riitä takaamaan sitä, että tuulivoimaloiden melua ei koettaisi häiritseväksi tai että se ei olisi terveydelle haitallista sisätiloissa."

Lamminnevan tuulivoimateollisuusalue tulee toteutuessaan tuhoamaan suuren osan alueen monimuotoisesta luonnosta. Leveiden teiden, ojien, sähkönsiirtolinjojen, nostoalueiden ja tuulimyllyjen alta hakattaisiin suuri määrä metsää. Lisäksi alueen vesitalous muuttuu ja tuulimyllyt vaikuttavat suuresti alueen eläimistöön. Esim. ***petolinnun (sensitiivinen lajitieto häivytetty)*** reviiri on osittain kaavassa Lamminnevalle osoitetulla tuulivoima-alueella. ***Petolintua*** pidetään hyvänä luonnonmukaisen ekosysteemin indikaattorina, koska se vaatii laajan ja monimuotoisen reviirin, sen esiintyminen kertoo siis alueen hyvästä luonnonmukaisesta tilasta. Kyseessä on iso yhtenäinen metsäalue, joita ei tässä mittakaavassa ole alueella paljon. Kyseinen alue on aktiivisessa ympärivuotisessa virkistyskäytössä eri lajien harrastajien keskuudessa (lenkkeilijät, luonnon tarkastelijat, eri lajien koiraharrastajat, hevosharrastajat, suunnistajat, metsästäjät, marjastajat ym. luonnon hiljaisuudesta nauttivat). Aluetta käyttävät virkistykseen sekä paikalliset että sekä kauempaa autolla tulevat. Tämä käyttö estyy suurelta osin, mikäli alueesta tehdään tuulivoima-alue. Alueella on järjestetty myös suuria suunnistuskilpailuja (FIN5, yösuunnistuksen SM-kilpailut). Alueen virkistyskäyttö on hyvin aktiivista myös talvisin. Tuulivoimayhdistys ry suosittelee, että tuulivoimateollisuusalueelle ei tule mennä jäätävien olosuhteiden vallitessa (tällaista keliä voi olla lokakuu-huhtikuu (VTT: Icing Atlas)), joten alueen käyttö talvisin voi estyä suurelta osin kokonaan (myös metsänhoidon osalta).

Nykyisessä maakuntakaavassa alueelle on osoitettu virkistysreitti. Metsien pirstaloituminen aiheuttaa nykyään Suomessa ongelmia luonnolle, ja maakuntakaavassakin tulisi kiinnittää huomiota, että maakunnassa säilyy riittävästi isoja yhtenäisiä metsäalueita.

Etelä-Pohjanmaan vetovoima pohjautuu suurelta osin luontoon ja sen läheisyyteen. Etäisyyden asettaminen asutuksen ja tuulivoiman välille huolehtii koko maakunnan vetovoimaisuudesta myös jatkossa.

Yksityishenkilö 79

En hyväksy maakuntakaavaan luonnosteltuja viherkäytäviä. Yksi risteää meidän yhtymän maiden läpi. Jos tämmöisiä ei vedetä pois niin saattaa olla että meidän uudistuskypsien metsien hakkuista (50ha) suuri osa toteutetaan välittömästi. Ei ole oikein että yksityisten metsänomistajien maita ryöstetään, vaan kaikki pitää perustua vapaaehtoisuuteen ja avoimen keskustelun kautta.

Suomen perustuslaki sanoo että jokaisen omaisuus on turvattu. Meillä metsät ovat kulkeneet suvussa ja niistä on pidetty huolta kukin vuorollaan. Meillä otetaan luontoarvot huomioon omatoimisesti, emmekä tarvitse siihen kenenkään sekaantumista.

Yksityishenkilö 80

LAPUALAISEN LUONNON VIRKISTYSKÄYTTÖMAHDOLLISUUKSIA

Lapuan kaupunki on laatinut LUONTOMATKAILUN MUODOT JA MAHDOLLISUUDET ESISELVITYKSEN vuonna 2017, jossa selvitettiin Lapuan tarjoamia mahdollisuuksia luontomatkailuun Lapuan joen ja Lapuan Alajoen alueilla. Esiselvityksessä tarkasteltiin monipuolisesti luonnon tarjoamia virkistyskäyttömahdollisuuksia.

Tuossa esiselvityksessä selvitettiin mm. Lapuanjoen tarjoamia melontamahdollisuuksia Lapuan keskustan ja Kuortaneenjärven välillä, koskimelontamahdollisuuksia samalla jokiosuudella ja edelleen selviteltiin mahdollisuuksia palauttaa Lapuanjoki jälleen vaelluskalajoeksi ja sen tarjoamia virkistyskäyttömahdollisuuksia. Melontamahdollisuudet ovat merkittäviä paikallisesti, maakunnallisesti ja myös valtakunnallisesti. Joen palauttaminen vaelluskalajoeksi olisi samalla tavoin merkittävä. Selvityksen aikana oltiin yhteydessä joessa olevien voimalaitosten omistajiin, eikä heiltä saatu vastustavia kannanottoja joen virkistyskäytön lisäämiseen, ei myöskään joen palauttamiseen vaelluskalajoeksi. Esiselvityshankkeessa selviteltiin myös Lapuan Alajokialueen matkailuun liittyviä

virkistyskäyttömahdollisuuksia lähinnä metsästysmatkailun näkökulmasta. Alueiden käyttömahdollisuuksia selvitettäessä kutsuttiin alueiden omistajien edustajat ja sidosryhmät suoriin neuvotteluihin.

Esiselvityksen perusteella on suunniteltu jatkohankkeita, joihin on kysytty ja saatu lupaus hanketuesta Aisapari ry:ltä (Leader -rahoitus). Hankkeet odottavat toteutusta, ja niitä olisi tarkoituksenmukaista kirjata Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaan.

Yksityishenkilö 81 ym. (20 hlöä)

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050, missä te käytätte kohteen nimeä Perkiönmäki. Me käytämme tässä tekstissä kyseisestä kohteesta nimeä Lautamäki, koska Fortum suunnittelee sinne mahdollista tuulivoimapuistoa ja tulemme hyvin pitkälti käyttämään tätä samaa tekstiä nettiadressissa, jonne ihmiset voivat laittaa nimen ja vastustaa tuulivoimaa kyseiselle alueelle.

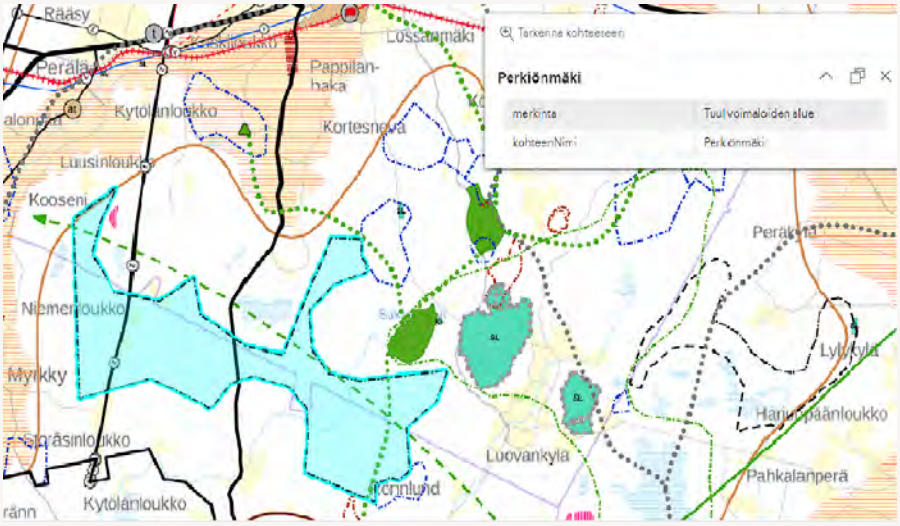

Ei tuulivoimaloita Lautamäkeen

Fortumin Lautamäen tuulivoimahankeessa on suunnitelmissa rakentaa 35-40 modernin teknologian (teho 7-10 MW, sopimus voimassa 31.12.2058 saakka sekä 2x 5 vuoden optio) mukaista tuulivoimalaa sekä niiden edellyttämät tiet, nostoalueet, kaapeloinnit, sähköasema ja sähkönsiirto. Tämän adressin tarkoitus on estää tuulivoimaa tulemasta liian lähelle ihmisten koteja (kuka haluaa elää tuulivoimaloiden lähellä, Teuvan kunta ei ole määritellyt kodin ja tuulivoiman välistä suojaetäisyyttä) ja pilaamasta luonnon rauhaa, jossa ulkoilla.

Tuulivoimaloiden ISO koko (korkeus 300 metriä (+maa korkeus), roottorin halkaisija 210 metriä), melu, infraääni, välkevaikutus 24/7, kiinteistöjen arvo, maisemat, viihtyvyys.

- Kaikki ovat varmasti jo nähneet, että tuulivoimalat eivät ole näkymättömiä, roottorien lapojen pyörimisestä aiheutuva melu, infraääni sekä välkevaikutus 24/7. Tämä on jo nähty läheisessä Paskoonharjun tuulivoimapuistossa, jossa pyörii kaikkiaan 23 voimalaa.
- Nämä kaksi aluetta vaikuttavat todennäköisesti televisiolähetysten näkyvyyteen (tälläkään hetkellä kaikki kanavat eivät näy) sekä mobiiliverkkojen toimintaan.
- Kiinteistöjen arvo / vakuusarvo laskee.
- Muinaisvuorten reitistöjen retkeilyreitti: Parra - Suksenjärvi - Pappilankangas (Karvahuulen laavu) käytössä kesäisin ja talvisin. Reitistö kulkee puhtaan, hiljaisen ja kauniin luonnon keskellä. Tätä reitistöä mainostetaan myös alueen matkailukohteena kuten myös Komsinjärven kotalaavua, jolle tuulivoimalat myös tulevat näkymään.
- Aivoliittokin on sanonut vuonna 2018: "Metsässä kulkeminen kohentaa sekä fysiikkaa että psyykkistä terveyttä. Stressi katoaa puiden sekaan, mieli rauhoittuu hiljaisemmassa äänimaisemassa ja koko ihminen rentoutuu. Verenpaine ja pulssi tasoittuvat, ja stressihormonin eritys vähenee. Metsäretken jälkeen keskittyy paremmin. Kunnon metsä, jossa kuulee luonnon ääniä, on parempi rohto kuin rakennettujen viheralueiden luonto, joka on sekin hyvästä. Metsäannoksessa pätee sama kuin muussakin liikunnassa. Parantava vaikutus heikkenee, jos retkestä tulee kiireinen suoritus."
- Millainen paikka kotien takaisesta metsästä /metsäteistä / Pappilankankaasta tulee ulkoilla, kun et enää pääse nauttimaan luonnonäänistä, rauhasta sekä hiljaisuudesta. Mielestämme maailmassa on jo aivan tarpeeksi ääniä.
- Kajaanin tuulivoimaohjelma 2035: Tuulivoimaloiden suojavyöhyke eli etäisyys asutuksesta (vakituinen ja vapaa-ajan asutus) tulee olla vähintään 2 km tai 10 x voimalan napakorkeus. Kahden kilometrin etäisyyttä sovelletaan, mikäli napakorkeus x 10 on vähemmän kuin 2 km. Pyhäjoki, Kuortane, Kauhajoki ja Pori ovat päättäneet 2 km suojavyöhykkeestä, ja Ilmajoki on päättänyt käyttää 3km suojavyöhykettä.

Sisäministeriö on todennut Keskipohjanmaan maakuntakaavasta v. 2016:" tuulivoimaloiden aiheuttamat onnettomuusvaarat tulisi ottaa paremmin huomioon esim. talvella jään irtoaminen lavoista, jarrumekanismin rikkoutuminen (mahd. lapojen osien lentäminen) sekä tulipalovaara, jota ei yleensä mainita lainkaan."

Tuulivoimalat eivät kuulu asutusten ja ulkoilualueiden lähelle maaseudullakaan.

Yksityishenkilö 82 (2 hlöä)

Jos Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 suunnitelma koskee kiinteistöjä ***xxxx, xxxx ja xxxx (yksilöiviä tietoja häivytetty)*** vastustamme kaavauudistusta. Asumme

kiintistöllä ja meillä on elinkeinotoimintaa liuskekiven louhinnan ja murskauden muodossa.Olemme louhineet liuskekiveä omistamillamme kiinteistöillä vuodesta 1978. Meillä on voimassa olevat maa-ainesten-ottoluvat ja ympäristölupa kiinteistöillä.

Yksityishenkilö 83

En hyväksy maakuntakaavaan luonnosteltuja viherkäytäviä. Ne rajoittavat maanomistajien oikeuksia liikaa.

Yksityishenkilö 84 ym. (276 hlöä ja OMH Metsästysseura ry sekä Koskelankylän metsästäjät ry)

Lausunto Lamminnevan tuulivoimahankkeesta

Lausuntoa ei tule tiivistää, vaan se tulee julkaista alkuperäisessä muodossaan lähdeluetteloineen. ***Palautteen osana julkaistaan poikkeuksellisesti yksilöiviä tietoja asianomaisten suostumuksella.***

Lamminnevan tuulivoimahankkeen alue on rajattu Etelä-Pohjanmaan suunnitteluvaiheessa olevassa maakuntakaavassa, sekä Lapuan ja Seinäjoen kaupungin osayleiskaavoissa lyhimmillään vain muutaman sadan metrin etäisyydellä lähimpiin asuin- ja lomakiinteistöihin. Tämän seurauksena Lamminnevan tuulivoimahankkeesta vastaavana toimiva Fortum Power and Heat Oy on suunnitellut 38 uuden tuulivoimalan (6-10MW) rakentamista hankealueelle, joka on kooltaan noin 5500 hehtaaria. Tuulivoimalat on sijoiteltu ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa lähimmillään noin 1 km etäisyydellä lähimpiin asuin- ja lomakiinteistöihin ja ne on sijoiteltu keskenään hankealueelle noin 1 km etäisyydellä toisiinsa.

Terminologia
Lamminnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa ja muussa hankkeen markkinoinnissa, sekä Lapuan ja Seinäjoen kaupunkien osayleiskaavojen tiedoissa käytetään termiä tuulivoimapuisto, mikä on kieliasultaan/mielikuvaltaan harhaanjohtava. Puistolla tarkoitetaan viheraluetta, mikä on päinvastainen käsite tuulivoimaloista aiheutuvaan muutokseen metsäalueelle mm. voimaloineen, sähkönsiirron korkeajännitelinjoineen ja tiestöineen. Tuulivoimapuistoa kuvaavampi termi on tuulivoimateollisuusalue.

Maisema- ja kulttuuriympäristö
Eurooppalainen Maisemayleissopimus on valtiosopimus, jonka Suomi on hyväksynyt ja allekirjoittanut vuonna 2006 (Tasavallan presidentin asetus 14/2006). Jos

hankealueelle rakennettaisiin kymmeniä tuulivoimaloita, heikentäisi se oleellisesti vaikutusalueen ihmisten mm. elämänlaatua, hyvinvointia ja oikeuksia sekä heikentäisi maisemansuojelua. Virpimäen/Pauhun asuinalueen asuinkiinteistöistä useiden maisemahorisonteista tuulivoimala-alue hallitsee noin 140–170 astetta eli lähes puolta horisontista. Seuraavassa suoria sitaatteja sopimuksesta:
Euroopan neuvoston jäsenvaltiot, jotka ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen ja jotka
- myöntävät, että maisema on tärkeä osa ihmisten elämänlaatua kaikkialla: sekä taajamissa että maaseudulla, sekä huono- että korkealaatuisilla alueilla, sekä arkiympäristössä että alueilla, joita pidetään huomattavan kauniina;
- toivovat vastaavansa yleisön toiveisiin saada nauttia laadukkaista maisemista ja osallistua aktiivisesti niiden kehittämiseen;
- pitävät maisemaa yksilön ja sosiaalisen hyvinvoinnin tärkeänä osatekijänä ja katsovat, että jokaisella on sen suojeluun, hoitoon ja suunnitteluun liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia;
- ovat tietoisia siitä, että maisema vaikuttaa paikalliskulttuurin muotoutumiseen ja on olennainen osa Euroopan luonnon- ja kulttuuriperintöä ja että se edistää ihmisten hyvinvointia ja lujittaa eurooppalaista identiteettiä;
- kiinnittävät huomiota maiseman tärkeään merkitykseen julkisen edun kannalta kulttuuriin, ekologiaan, ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvissä asioissa ja pitävät sitä merkittävänä taloudellisen toiminnan voimavarana, jonka suojelu, hoito ja suunnittelu voi lisätä työpaikkoja;

...ovat sopineet seuraavaa:

Yleiset määräykset, 1 artikla: Määritelmät

- "maisema" tarkoittaa aluetta sellaisena kuin ihmiset sen mieltävät, ja jonka ominaisuudet johtuvat luonnon ja/ tai ihmisen toiminnasta ja vuorovaikutuksesta;
- "maiseman laatutavoite" tarkoittaa sellaisia yksittäiseen maisemaan kohdistuvia tavoitteita, jotka muotoilevat toimivaltaiset viranomaiset. Tavoitteet muotoillaan niiden toiveiden pohjalta, joita yleisöllä on ympäristönsä maisemallisiin piirteisiin liittyen;
- "maisemansuojelu" tarkoittaa maiseman erityis- tai ominaispiirteiden säilyttämistä ja ylläpitoa toimenpitein, jotka ovat perusteltuja luonnonmuotojen ja/tai ihmisen toiminnan perinnearvon vuoksi;
- "maisemasuunnittelu" tarkoittaa voimakasta ennakoivaa toimintaa, jonka tarkoituksena on parantaa, ennallistaa tai luoda maisemia.

2 artikla: Soveltamisala
Jos 15 artiklassa ei toisin määrätä, tätä yleissopimusta sovelletaan sopimuspuolten koko alueeseen ja se käsittää luonnon-, maaseutu- ja taajama-alueet ja taajamien reuna-alueet. Soveltamisalaan sisältyvät maa-, sisävesi- ja merialueet. Yleissopimus

koskee yhtä lailla huomattavina pidettäviä maisemia kuin arkiympäristöjä ja huonolaatuisiakin maisemia.

Linnusto

Ympäristövaikutusten arviointiohjelman linnustoselvitys on puutteellinen ja esitetyt selvitykset ovat osittain ristiriidassa keskenään. Arviointiohjelmassa mainitaan; "rakentamisen myötä hankealueen elinympäristöjakauma voi jossain määrin muuttua, jolloin joidenkin lajien käyttämiä pesimäpaikkoja saattaa poistua, mutta rakentaminen saattaa luoda myös uusia elinympäristöjä toisille lajeille." Arviointiohjelmaan tulee täydentää mm. uhanalaiset ja muut huomionarvoisina pidetyt lintulajit, joiden pesimäpaikat saattavat poistua nykyisen suunnitellun tuulivoimasijoittelun myötä. Tämän lisäksi tulee selventää, mille lajeille tuulivoimaloiden rakentamisesta aiheutuva ympäristön muutos luo uuden elinympäristön, ja mihin tutkittuun tietoon tämä perustuu.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelman mukaan "pesimälinnuston osalta elinympäristöjä muuttavat vaikutukset sekä melu- ja häiriövaikutukset eivät ulotu kovin laajalle alueelle, mutta vaikutusalueen laajuudessa on huomattavaa lajikohtaista ja aluekohtaista vaihtelua. Eräiden tavallisempien lajien osalta vaikutusten ei ole todettu ulottuvan yli 500 metriä kauemmas tuulivoimaloista, ja usein vaikutukset jäävät tätäkin suppeammalle alueelle. Suurten petolintujen pesäpaikkoihin kohdistuvat vaikutukset saattavat ulottua jopa kahden kilometrin etäisyydelle. Tätä kauempana suorien vaikutusten esiintyminen on epätodennäköistä. Epäsuorien vaikutusten, kuten lintujen ruokailulentoihin kohdistuvien estevaikutusten ja saalistusalueen muutoksen osalta vaikutusalue voi ulottua jopa useamman kymmenen kilometrin etäisyydelle, jos tuulivoimalat sijoittuvat esimerkiksi lintujen pesimäalueiden ja merkittävien ruokailualueiden väliin tai muuttokaudella lepäilyalueen ja yöpymisalueen väliin."

Lamminnevan tuulivoimahankealueelle on arviointiohjelmassa sijoitettu tuulivoimalat noin 1 km etäisyydellä toisistaan. Jokaisen tuulivoimalan vaikutusalue tavallisimpien lajien osalta on todettu olevan enintään 500 metriä tuulivoimaloista. Näin ollen koko 5500 ha hankealueelle sijoitetut tuulivoimalat muuttavat merkittävästi pesimälinnuston elinympäristöjä ja aiheuttavat niille melu- ja häiriövaikutuksia. Puhumattakaan esimerkiksi suurista petolinnuista, joiden vaikutusalue on huomattavasti suurempi. Onko suunnitteilla olevien 6-10MW tuulivoimaloiden vaikutusalue todellisuudessa vielä suurempi?

Ympäristövaikutusten arviointiohjelman pesimälinnustoselvityksen mukaan: "Lajistoon lukeutuu 28 huomionarvoista lajia, joista kahdeksan on EU:n lintudirektiivin I-liitteen lajeja, kahdeksan Suomen erityisvastuulajeja, kaksi valtakunnallisessa uhanalaisuusluettelossa erittäin uhanalaisia, neljä vaarantuneita ja 11 silmälläpidettäviä sekä kaksi alueellisesti uhanalaisia."

Valtakunnallisesti erittäin uhanalaisiksi luokitelluista linnuista hankealueella pesii runsaasti hömötiaisia. Arviointiohjelman pesimälinnustoselvityksessä niillä on havaittu alueella 22 reviiriä. Hömötiaisen reviiri havaittiin myös arviointiohjelman voimajohdon pesimälinnustoselvityksessä. Toinen erittäin uhanalaiseksi luokiteltu pesijä voimalaitosalueella on Viherpeippo. Arviointiohjelman pesimälinnustoselvityksessä havaittiin kaksi pesivää paria. Niittykirvisen (alueellisesti uhanlainen) reviirejä arviointiohjelman pesimäselvityksessä löytyi 15 ja voimajohdon pesimäselvityksessä yksi. (Seinäjoen–Lapuan Lamminnevan tuulivoimapuiston pesimälinnustoselvitys 2022 ja Seinäjoen–Lapuan Lamminnevan tuulivoimapuiston 110 kV voimajohdon pesimälinnustoselvitys 2022)

Arviointiohjelman pesimälinnustoselvityksessä voimalaitosalueella havaittiin ***petolintu (sensitiivinen lajitieto häivytetty)*** (Lintudirektiivin laji sekä Vaarantunut) vain kerran. Voimalaitosalueella kuitenkin on ***petolinnun*** reviiri, sen pesä on tiedossa ja se sivuaa hankealuetta. Pesäpaikkaa julkisissa tiedoissa ei voida paljastaa, mutta tarvittaessa se voidaan osoittaa arviointiohjelman linnustoasiantuntijalle. ***Petolintuja (sensitiivinen lajitieto häivytetty)*** (Lintudirektiivin laji) on arviointiohjelman muuttoselvityksissä havaittu hankealueella. (Seinäjoen–Lapuan Lamminnevan tuulivoimapuiston lintujen kevätmuuttoselvitys 2022 ja Seinäjoen–Lapuan Lamminnevan tuulivoimapuiston lintujen syysmuuttoselvitys 2022). Alueella oletetaan olevan ***petolinnun*** reviiri. Se on seurannassa ja huhtikuun 2023 lopussa tai toukokuun alussa varmistuu, asettuuko se alueelle pesimään.

Hankealueella on aiempina vuosina pesinyt ja pitänyt reviiriään myös piekana (Erittäin uhanalainen). Viime vuosina se ei ole alueella pesinyt, mutta arviointiohjelman kevät- ja syysmuuttoselvitysten aikana havaittiin useita yksilöitä. (Seinäjoen–Lapuan Lamminnevan tuulivoimapuiston lintujen kevätmuuttoselvitys 2022 ja Seinäjoen–Lapuan Lamminnevan tuulivoimapuiston lintujen syysmuuttoselvitys 2022). Muista suurikokoisista linnuista, jotka ovat alttiita vahingoittumaan tuulivoimaloiden alueilla, hankealueen kautta kulkee mm. laulujoutsenten, kurkien ja hanhien muuttoreitit. Lähekkäin sijoitetut tuulivoimalat ja niiden massiivinen koko voimistavat ilmavirtausta. Lintujen muuttoreitit tulee huomioida tuulivoimaloiden sijoittelussa siten, että muuttoreiteille ei rakenneta tuulivoimaloita.
Arviointiohjelman voimajohtoreittiselvityksen mukaan: ”Suunnitellun voimajohtoreitin varrelta varmistettiin yhteensä 38 eri lajin reviiri, joista 15 koskee huomionarvoisia lajeja. Niistä neljä on EU:n lintudirektiivin I-liitteen laji, viisi Suomen erityisvastuulajeja, kuusi silmälläpidettäviä, kaksi vaarantuneita ja yksi erittäin uhanalaisia valtakunnallisessa uhanalaisuusluokituksessa sekä yksi alueellisesti uhanalainen.” (Seinäjoen–Lapuan Lamminnevan tuulivoimapuiston 110 kV voimajohdon pesimälinnustoselvitys 2022)
Pesimälinnustolle ei jää selvityksen mukaan hankealueelle enää yhtään haittavaikutuksetonta elinympäristöä, joten kaikki lintulajit, mukaan lukien

vaarantuneet ja uhanalaiset lajit joutuvat vaaraan. Ympäristövaikutusten arviointiohjelman linnustoselvitys on puutteellinen ja sitä tulee täydentää. Lähialueen asukkaiden tietojen mukaan hankealueella on nähty huuhkaja (erittäin uhanalainen) ja mm. kuultu säännöllisesti sen soidinääni.

Muu eläimistö
Tuulivoimaloiden vaikutuksista eläimiin on tutkittu vielä vähän. Lopucki ym. (2017) tutkimustuloksena todetaan, että tuulivoimalat vaikuttavat luonnonvaraisiin eläimiin tuulivoimaloiden välittömässä läheisyydessä, sekä niiden reuna-alueilla. Eläinten reaktiot olivat lajikohtaisia, mutta tutkimuksissa todettiin kasvinsyöjien, erityisesti hirvien ja jäniksien välttelevän tuulivoimaloiden läheisyyttä eniten.

Itä-Puolassa on tutkittu tuulivoimaloiden vaikutusta metsäkauriiden stressitasoon seitsemässä erikokoisessa (12–17 tuulivoimalan) tuulivoima-alueella. Tutkimuksessa havaittiin kohonneita stressitasoja metsäkauriilla, jotka elivät tuulivoimaloiden läheisyydessä. Korkeat stressitasot aiheuttavat lisääntyneen kortisolierityksen, mikä vaikuttaa eläinten hyvinvointiin ja niiden hedelmällisyyteen. (Klich ym. 2020)

Ympäristövaikutusten arviointiohjelman selvitys hankealueen eläimistöstä on puutteellinen ja sitä tulee täydentää. Paikallisten asukkaiden tietojen mukaan alueella elää metsäpeuroja enemmän kuin satunnaisesti, miten arviointiohjelman selvityksessä asia esitetään. Lamminnevan tuulivoimahankkeen mittakaavan mukainen tuulivoima-alue pirstoo eläinten elinalueita, eikä se mahdollista toteutuessaan luonnonmukaisia olosuhteita alueen eläimille. Hyönteistutkimus/-selvitys puuttuu arviointiohjelman selvityksestä kokonaan ja se tulee erikseen lisätä arviointiohjelmaan.

Elinkeinot, virkistys ja metsästys

Lamminnevan tuulivoimahankealueella on osoitettu nykyisessä maakuntakaavassa mm. virkistysalue ja ohjeellinen kuntoilureitti. Maakuntakaavoituksen määritykset eivät käytännössä toteudu, mikäli Lamminnevan tuulivoimahanke toteutuu.

Tuulivoima muuttaa merkittävästi Lamminnevan hankealueen harrastus- ja virkistyskäyttöä, estäen osittain tai kokonaan sen alkuperäisen käyttötarkoituksen. Lamminnevan hankealue on ympäristöltään monimuotoinen ja se on tällä hetkellä sekä alueen asukkaiden, muiden paikkakuntalaisten ja toisilta paikkakunnilta tulevien kävijöiden, esimerkiksi lenkkeilijöiden, marjastajien, hevos- ja eri lajien koiraharrastajien, suunnistajien (alueella on järjestetty mm. suunnistuksen SM-kilpailut ja FIN5-kilpailut sekä säännöllisesti iltarasteja) ja metsästäjien aktiivisessa käytössä ympäri vuoden. Hankealueen merkitys nykyisessä harrastus- ja virkistyskäytössä on korvaamaton, ja alueen virkistys- ja viihtyvyysarvo tulee suurilta osin estymään kokonaan, mikäli tuulivoimateollisuusalue tuulivoimaloineen ja laajoine tieverkostoineen toteutuu hankealueella.

Tuulivoimateollisuusalueen toteutuessa ei Lamminnevan hankealuetta voida enää hyödyntää virkistyskäytössä rentoutumiseen ja luonnon hiljaisuudesta nauttimiseen, sillä 6-10MW kokoluokan tuulivoimalat aiheuttavat merkittävää melusaastetta koko hankealueella. Ruhan kyläyhdistyksen ylläpitämä kota on aktiivisessa alueen asukkaiden ja muiden paikkakuntalaisten käytössä. Alueella patikoidaan usein ja pysähdytään kodan alueelle syömään eväitä. Luonnon tarkkailu ei enää onnistu tuulivoimaloiden aiheuttaman melusaasteen vuoksi. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa myös mainitaan, että "ampumaturvallisuuden kannalta voimaloiden olemassaolo tulee huomioida jopa yli kilometrin etäisyydellä voimaloista ammuttaessa luotiaseella". Hankealueella metsästäminen olisi käytännössä hyvin haasteellista, sillä jokaisen metsästäjän vastuulla olisi, ettei tuulivoimalaan osu ammuttaessa luotiaseella. Tällä hetkellä tuulivoimalat on sijoiteltu noin 1 km etäisyyteen toisistaan, jolloin luotiaseella ampuminen hankealueella olisi lähes mahdotonta.

Talvella jäätävien olosuhteiden aikaan hankealueelle asetetaan varoituskyltit varoittamaan tuulivoimaloista mahdollisesti tippuvasta jäästä. Käytännössä siis hankealueen käyttöä voidaan rajoittaa harrastus- ja virkistystoiminnassa sääolosuhteista riippuen talvella pahimmassa tapauksessa lokakuu-huhtikuu (VTT 2023) aikavälin aikana, jolloin myös esimerkiksi metsänhoito hankealueella rajoittuu merkittävästi.

Vaadimme, että Etelä-Pohjanmaan liitto pienentää uudessa maakuntakaavassa tuulivoimahankealueiden kokoa niin, että lähimpään asuin- ja lomakiinteistöön on vähintään 4 km etäisyys kaava-alueen rajalta. Lapuan ja Seinäjoen kaupunkien tulee osayleiskaavassa määrittää, että tuulivoimalat sijoitetaan vähintään 4 km etäisyydelle lähimpiin asuin- ja lomakiinteistöihin.

Näin varmistetaan alueen harraste- ja virkistysmahdollisuuksien osittainen säilyminen, sekä mahdollistetaan turvallisempi liikkuminen tuulivoimahankealueen ympärillä.

Vaarat ympäristölle ja alueen käyttäjille

Palovaaraa ei ole huomioitu ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa ollenkaan. Tuulivoimaloiden sijaitessa keskellä metsää aiheuttavat ne mahdollisen paloturvallisuusriskin ympäröiville metsäkiinteistöille. Esimerkiksi Kalajoella paloi vuonna 2021 tulipalon seurauksena yhteensä 227 hehtaaria metsää, mikä oli saanut alkunsa tuulivoimalan rakennustyömaalla olleen miehen savukkeesta. Palo aiheutti metsänomistajille merkittävät taloudelliset vahingot. (Ilta-Sanomat 6.7.2022). Pohjanmaalla Kristiinankaupungissa Metsälän tuulivoimateollisuusalueella tuulivoimaloista putosi syyskuussa 2020 kahden viikon aikana maahan kaksi isoa siipeä. Putoamisen syyksi epäiltiin ukkosta. (EPV Tuulivoima 2020) Haminan Paksuniemessä vuonna 2017 syttynyt tuulivoimalan tulipalo johtui ylikuumentuneesta

jarrusta. Palo syttyi onneksi tammikuussa, joten suuremmilta vahingoilta vältyttiin. (Yle 24.7.2017)

Miten Lapuan ja Seinäjoen kaupungit varustautuvat noin 300 metriä korkeiden tuulivoimaloiden sammutukseen onnettomuuden sattuessa? Mihin asti kipinä voi kuivana kesäpäivänä lentää maastossa tuulivoimalasta?

Lamminnevan arviointiohjelmassa mainitun laskelman mukaan, tuulivoimaloiden jään putoamisen aiheuttama turvallisuusriski on lähes olematon, eikä hankealueella liikkumista tulla rakennusvaihetta lukuun ottamatta rajoittamaan. Kuitenkin ihmisiin kohdistuvissa kokonaisvaikutuksissa tuulivoimaloiden lapoihin kertyvä jää tunnistetaan riskiksi. Miksei tässä kohden ole huomioitu myös eläimiin kohdistuvia vaikutuksia jään putoamisen turvallisuusriskeissä?

Arviointiohjelmassa on käytetty lähteenä Suomen tuulivoimayhdistyksen (2021) turvallisuusohjeistusta; "mahdollisena riskialueena voidaan laajimmillaan käytännössä pitää etäisyyttä, joka saadaan laskemalla yhteen voimalan tornin korkeus ja roottorin halkaisija." Lamminnevan hankealueella on suunniteltu tuulivoimaloiden sijoittelu noin 1 km etäisyydellä toisiinsa, jolloin käytännössä koko hankealue on riskialuetta. Tuulivoimayhdistyksen turvallisuusohjeissa (2021) mainitaan lisäksi; "Jäätävien olosuhteiden aikaan voimalan lähellä liikkumista on syytä välttää, koska voimalasta voi tippua irtoavaa lunta tai jäätä. Pääsääntöisesti irtoava materiaali putoaa roottorin halkaisijan sisäpuolelle eli lapojen alle, mutta satunnaisesti kappaleita on lentänyt kauemmaskin. Mikäli voimalan lähellä on paljon esimerkiksi virkistyskäyttöä, on todennäköisimmille kulkureiteille hyvä asentaa varoituskylttejä tai joissakin tapauksissa myös varoitusvaloja."

Tuulivoimayhdistyksen ohjeistusta jäätävien olosuhteiden aikaan ei ole tarkennettu arviointiohjelmassa riittävän selkeästi ja selvitys on tältä osin harhaanjohtava. Lamminnevan tuulivoimahankkeen yleisötilaisuudessa Lapualla 7.2.2023 myös mainittiin hankkeen edustajien toimesta, ettei liikkumista tai virkistys-/metsästystoimintaa tulla alueella mitenkään rajoittamaan. Varoituskyltit ohjaavat kuitenkin välttämään liikkumista hankealueella, jolloin vastuu liikkumisesta voidaan siirtää hankealueella liikkuvalle henkilölle itselleen.

Hankkeen edustajien tehtävänä on varmistaa, että arviointiohjelmaan osallistuva henkilö saa todenperäisen käsityksen hankkeesta ja sen toteutumisesta. Lamminnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelman vähättely jään putoamisen riskeistä on ristiriidassa Tuulivoimayhdistyksen turvallisuusohjeistukseen, sekä muiden paikkakuntien tuulivoima-alueille asetettujen liikkumisesta varoittavien kylttien kanssa.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa tulee täydentää jään putoamisesta aiheutuvien riskien osalta. Vaadimme jokaisesta tuulivoimalasta erikseen erilliset

mallinnukset jään putoamisen vaikutusalueista hankealueella, jossa huomioidaan lapojen alle putoavan jään lisäksi lapojen pyörimisliikkeestä aiheutuvan jääkappaleen sinkoutumisen mahdollisuus, ja sen vaikutusalue tuulivoimaloittain. Tämä riskialue tulee määrittää hankealueen karttaan näkyväksi. Näin arviointiohjelmaan osallistuvien on mahdollista hahmottaa niiden aiheuttaman turvallisuusriskin laajuus, ja hankealueen mahdollinen rajoitettu käyttö esimerkiksi talvella. Vaikka todennäköisyys on mainittu pieneksi, niin silti se on mahdollista – lotossakin aina joku voittaa. Lisäksi paloturvallisuuteen tulee ottaa kantaa.

Tuulivoimaloiden melupäästöt ja niiden sijoittelu hankealueella

Tuulivoimarakentamisen yleisohjeistuksessa ja tuulivoimaloiden melumallinnusohjeessa ei ole yksityiskohtaista ohjeistusta siitä, miten etäälle toisistaan tuulivoimalat tulee sijoittaa tuulivoiman hankealueella. Ympäristöministeriön julkaisemassa tuulivoimarakentamisen päivitetyssä suunnitteluoppaassa (2016) mainitaan; "tuulivoiman ääniominaisuudet ovat riippuvaisia tuulivoimaloiden lukumäärästä, niiden etäisyyksistä toisiinsa sekä tuulen nopeudesta".

VTT:n rahoittamassa tutkimuksessa laadittiin vuonna 2010 kirjallisuuskatsaus tuulivoimaloiden melun syntymekanismeista, etenemisestä ja sen häiritsevyydestä. Tutkimuksissa havaittiin joidenkin ihmisten häiriintyvän sisätiloissa kuuluvasta tuulivoimamelusta yöaikaan niin, että heillä todettiin unihäiriöitä jopa kolmen kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloista. Unihäiriöt lisääntyvät voimakkaasti noin 40–45 dB:n A-äänitasosta alkaen ja niitä esiintyy enemmän hiljaisilla alueilla. Kaikki ihmiset eivät häiriinny tuulivoimaloiden melusta, mutta potentiaalisimpia häiriytyviä ovat esimerkiksi lapset ja vanhukset, sairaat, sekä muutenkin unihäiriöistä kärsivät ihmiset. Tuulivoimalamelun häiritsevin ominaisuus aiheutuu pääosin melun amplitudimodulaatiosta. Tämän taajuusalueen melu saattaa olla havaittavissa helpommin sisätiloissa kuin ulkona rakennusten huonon pientaajuisen ääneneristävyyden ja huoneresonanssien takia. Sitä ei kuitenkaan havaita niinkään kuulon avulla vaan epäsuorasti rakenteiden tärinän kautta, ainakin pienimpien taajuuksien osalta. (Uosukainen 2010). Meluasiantuntija DI Hannu Nykäsen mukaan arvioitaessa suomalaisten asuinrakennusten äänieristävyyksiä pienitaajuisen melun osalta tulisi arvioinnissa käyttää vähintään 90 % varmuutta edustavia äänieristysarvoja. (DI Hannu Nykänen 2022)

Tuulivoimaloiden terveyshaitoista on runsaasti ulkomaisia vertaisarvioituja tutkimuksia. Punch & James (2016) tutkimuksessa todettiin, että suuret tuulivoimalat aiheuttavat infraääntä, jonka osa ihmisistä kokee päänsärkynä, huimauksena, huonovointisuutena tai merisairautena. Huomattava osa väestöstä kärsii tuulivoimalamelusta ja infraäänestä terveyshaittoihin asti, yleisimmin unihäiriöistä, mutta myös muista ongelmista. Helsinki Ear Instituutin johtajan, emeritusprofessori Jukka Ylikoskelan mukaan tuulivoimalamelun on raportoitu aiheuttavan tuulivoimalasyndroomaksi (Wind

Turbine Syndrome) nimitetyn sairauden oireita unihäiriöistä, pääsärystä, huimauksesta, tinnituksesta ja ääniyliherkkyydestä ja masennukseen (Shepherd & Billington 2011; Enbom & Enbom 2013; Farboud ym. 2013; TEM 2016).

Ympäristöministeriön päivitetyssä tuulivoimarakentamisen suunnitteluoppaassa (2016) mainitaan; "mikäli ääni koetaan häiritseväksi, on kyseessä tuulivoiman aiheuttama melu. Melu on ääntä, jonka ihminen kokee epämiellyttävänä tai häiritsevänä tai joka on muulla tavoin ihmisen terveydelle vahingollista taikka hänen muulle hyvinvoinnilleen tai viihtyvyydelleen haitallista. Lyhytaikaisesta altistumisesta tuulivoimaloiden melulle ei aiheudu terveyshaittaa, mutta riittävän voimakkaana ja pitkään jatkuessaan se voi vaikuttaa terveyshaitan syntymiseen. Haitta voi aiheutua erityisesti siitä, että tuulivoimalan pienitaajuinen ääni kuuluu rakennuksen sisällä vaikuttaen uneen, lepoon, kommunikointiin tai yleiseen viihtyvyyteen." (Ympäristöministeriö 2016)

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa esitettyjen laskelmien mukaan tuulivoimaloiden melun, varjostuksen ja vilkkumisen vaikutusalue on noin 2–3 km:n säteellä tuulivoimateollisuusalueesta. Tuulivoimalat on sijoitettu arviointiohjelmassa esitetyssä mallinnuksessa noin 1 km etäisyydellä lähimpiin asuin- ja lomakiinteistöihin. Esitetty tuulivoimaloiden sijoittelu hankealueella lähelle asuin- ja loma kiinteistöjä on ristiriidassa arviointiohjelmassa todettuun melun, välkkeen ja varjostuksen vaikutusalueeseen, sekä nykypäivän tutkimustietoon ja asiantuntijoiden suosittelemaan melumallinnusohjeistukseen.

Arviointiohjelmassa esitetyt laskelmat täyttävät kyllä nykyisen lain asettamat edellytykset, mutta käytännön kokemukset useissa muissa toteutuneissa tuulivoimahankkeissa melumallinnuksien osalta ovat osoittaneet, etteivät melumallinnuksien laskelmat ole olleet lain edellyttämällä tavalla riittävät. Useat paikkakuntien asukkaat eri puolilla Suomea ovat tehneet lukuisia valituksia tuulivoimaloiden aiheuttamasta melusta, ja osa käy tällä hetkellä oikeustaistelua tuulivoimayhtiöitä vastaan. Pahimmassa tapauksessa osa asukkaista on joutunut muuttamaan muualle, kun tuulivoimaloiden melu-/infraäänet ovat aiheuttaneet erilaisia terveyshaittoja.

Australiassa New South Walesin osavaltion tuulivoimarakentamisen oppaassa on jo vuonna 2002 ohjeistettu, että tuulen suuntaan peräkkäisissä tuulivoimaloissa tulisi etäisyyden olla vähintään kahdeksan kertaa roottorin halkaisija (SEDA 2002). Useissa muissa tutkimuksissa on myös todettu, että tuulivoimaloiden etäisyys toisiinsa tulisi olla vähintään 8–12 kertaa roottorin halkaisija (Grady ym. 2005, Marmidis ym. 2008, Donovan 2005). Johns Hopkinsin yliopiston (USA) tutkija tohtori Charles Meneveau kehitti vuonna 2012 tutkimuksessaan mallin optimaalisen tuulivoimaloiden välisen etäisyyden laskemiseksi parhaan suorituskyvyn saavuttamiseksi suurilla tuulivoima-alueilla. Käyttämällä suuria tietokonesimulaatioita ja pienimuotoisia tuulitunneleita 5 MW:n tuulivoimaloille tultiin johtopäätökseen, että optimaalisen tuulivoimaloiden

välisen etäisyyden tulisi olla noin 15 kertaa roottorin halkaisija, jotta ne eivät aiheuta varjo- ja välkemuodostumia keskenään. (Meyers & Meneveau 2012). Huomioitavaa on, että nämä tutkimukset on toteutettu jo 2000-luvun alkupuolella, jolloin tuulivoimaloiden koko on ollut huomattavasti pienempi nykyiseen Lamminnevan tuulivoimahankkeen suunnitteilla olevien tuulivoimaloiden kokoon verrattuna.

Tammikuussa 2023 Järviradion haastattelussa pitkän työuran VTT:n meluasiantuntijana tehnyt ja vuoden 2014 tuulivoimamelun mallinnusohjeistuksen laatinut, DI Hannu Nykänen kommentoi; "tuulivoimaloiden sijoittelu keskenään hankealueella vaikuttaa merkittävästi melupäästön suuruuteen. Tutkimustuloksia melupäästöstä ja erityisesti melupäästön pienitaajuisen osan nousun vaikutuksista rakennusten sisätiloihin syntyvän pienitaajuisen melun tasoon on vähän, mutta tutkimustulosten perusteella tuulivoima-alueen tuulivoimaloiden sijoittelussa tulisi pitäytyä Suomessakin australialaisen ohjeistuksen mukaiseen eli yksittäisten tuulivoimalaparien väliseksi minimietäisyydeksi tulisi määrittää melumallinnuksissa vähintään kahdeksan kertaa roottorin halkaisija. (Järviradio 31.1.2023)

Tuulivoimaloiden välinen etäisyys hankealueen sisällä tulee laatia asianmukaiseksi, jotta laskennallinen melumallinnus on todenperäinen. Tuulivoimaloiden välinen etäisyys toisiinsa tulee olla vähintään kahdeksan kertaa roottorin halkaisijan suuruinen.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa esitetty melumallinnus on puutteellinen, joten sitä tulee tarkentaa. Terveydensuojelulakiin 2 § [1 1.11.2016/942] vedoten vaadimme selvittämään tuulivoimalamelun vaikutukset hankealueen välittömään vaikutusalueeseen jääviin asuin- ja lomakiinteistöihin. Melumallinnuksessa tulee havainnollistaa hankealueen kallioisen ympäristön ja sen kallioperän pirstoutuneisuuden vaikutukset melupäästöihin.

Melumallinnuksessa tulee huomioida hankkeen elinkaari (noin 50 vuoden mittainen ajanjakso) ja sen vaikutukset metsäalueiden muutoksiin hankealueella. Hankkeen elinkaaren aikana toteutetaan puuston harvennus- ja avohakkuita, mitkä vaikuttavat merkittävästi melusaasteen muodostumiseen tulevaisuudessa myös sellaisille asuin- ja lomakiinteistöille, joilla on tällä hetkellä metsää suojana. Hakatun metsän kohdalla mallinnuksessa käytettävä puuston vaimennus aiheuttaa vääristymää hankkeen elinkaaren aikana. Melumallinnus on laskettava ilman puustoa kalliopohjalla.

Melumallinnuksessa tulee mallintaa erikseen jokaisesta hankealueelle sijoitetusta tuulivoimalasta aiheutuva melupäästö ja laskea niiden yhteisvaikutukset, huomioiden myös matalataajuuksien (alle 20 Hz) äänikantamat ja näiden äänien äänenvoimakkuudet eri etäisyyksillä. Melumallinnuksesta tulee pyytää ulkopuolisen asiantuntijan, DI Hannu Nykäsen lausunto.

Tuulivoimaloiden melupäästöjen aiheuttamat ongelmat

Monilla paikkakunnilla on esiintynyt ongelmia tuulivoimamelun kanssa ja melua on selvitetty melumittauksien avulla tuulivoimaloiden käynnistymisen jälkeen. Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry:n tammikuun 2023 kuntatiedotteen mukaan "esimerkiksi Vaasassa, Salossa, Huittisissa, Siikajoella, Luhangassa, Leppävirralla, Raahessa ja Kurikassa on jo todettu sallittujen melutasojen ylityksiä, vaikka melumallinnuksen mukaan melurajojen ei olisi pitänyt ylittyä. Näitä mittauksia on tehty 800–1950 metrin etäisyydellä voimaloista sijaitsevissa asuinrakennuksissa. Uusia melumittauksia ollaan toteuttamassa mm. Pihtiputaalla, Saarijärvellä ja Eckerössä."

Valtioneuvoston vuonna 2020 teettämän suomalaistutkimuksen mukaan Siikajoen, Porin, Raahen ja Ilmajoen tuulivoima-alueiden lähialueen (tuulivoimaloiden ja asutuksen välinen etäisyys alle 2,5 km) asukkaista 15 % koki terveyshaittaa ja oireita tuulivoiman aiheuttamasta melusta. Tutkimuksessa todettiin, että tuulivoimaan liitetty oireilu on melko yleistä, mutta infraäänialtistus ei kuitenkaan selitä sitä. (Valtioneuvosto 2020)

Suomessa vuonna 2021 valmistuneessa laajassa tutkimuskatsauksessa Katsaus tutkimuksiin tuulivoiman infraäänen haitallisista vaikutuksista terveyteen todetaan, että tuulivoimaloiden terveyshaitat ovat suuri riski, jota ei oteta riittävästi huomioon tuulivoimantuotantoalueiden suunnittelussa. Tutkimuskatsauksessa käytiin läpi lähes 300 aihetta koskevaa tutkimusta ja julkaisua. Tutkimuskatsauksen tekijöiden, emeritusprofessori Kimmo Suomen ja tutkimusassistentti Pirjo Keräsen tieteellisenä johtopäätöksenä oli, että Valtioneuvoston teettämässä tutkimuksessa käytetyillä tutkimusaineistoilla eikä -metodeilla voida osoittaa sen enempää sitä, aiheutuuko tuulivoimasta infraäänen vuoksi terveysongelmia vai ei. Valtioneuvoston teettämän tutkimuksen tulokset ovat ristiriidassa tutkimuskatsauksessa esitettyjen kansainvälisten ja suomalaisten tutkimushavaintojen kanssa. (Suomi & Keronen 2021)

Alla on esitelty kaksi esimerkkitapausta todetuista sallittujen melutasojen ylityksistä, sekä tilanteista, joissa melumallinnuksessa määritetyt meluvyöhykkeet eivät ole olleet todenperäisiä:

- Raahe, Kopsa I:n tuulivoima-alue (17kpl 3MW-3,3MW tuulivoimalaa):
    - Mittauskohde: 1,5 km etäisyydellä tuulivoimaloista sijaitseva asuinrakennus
    - Melumittaukset: pitkäaikaisena sisämelutasona todettiin 35 dB (Valtioneuvosto 2020).
    - Melumallinnus: kyseinen asuinrakennus sijoittui mallinnuksen mukaan 35 dB ja 40 dB ulkomeluvyöhykkeiden ulkopuolelle. Mallinnetut melurajat ylittyivät, vaikka melumallinnuksen epävarmuudeksi ilmoitettiin noin -5 …+3 dB. (Raahe Kopsa I, kaavaselostus 2012).
    - Melumallinnuksen laatija: Finnish Consulting Group
- Kurikka / Ilmajoki, Santavuoren tuulivoima-alue (17kpl 3,3 MW tuulivoimalaa):

- Mittauskohde: 1,6 km etäisyydellä tuulivoimaloista sijaitseva tyhjillään oleva asuinrakennus.
- Melumittaukset: Mittausraportin mukaan mittauksissa todettu äänen painetaso oli sisätiloissa infrataajuuksilla korkeimmillaan 96 dB ja keskiarvoisesti 70 dB (~2500 Hz). (Valtioneuvosto 2020).
- Melumallinnus: Kyseinen asuinrakennus sijoittui mallinnuksen mukaan 35 dB ulkomeluvyöhykkeen ulkopuolelle, melutason piti olla asunnon ulkopuolella 34,3 dB (EPV Tuulivoima 2010).

Saarijärvi, Soidinmäen tuulivoima-alue (7kpl 4,2 MW tuulivoimalaa): Tuulivoimaloiden testiajo käynnistettiin vuoden 2022 lopussa. Tuulivoimaloiden lyhin etäisyys lähimpään asutukseen on 750 metriä. Järviradion haastattelema alueen asukas asuu kolmen tuulivoimalan läheisyydessä (etäisyydet noin 1100, 1300 ja hieman yli 1500 metriä) ja hän toteaa tuulivoiman aiheuttaneen meluongelmia niiden käynnistymisen jälkeen. Melu on aiheuttanut mm. uniongelmia alueen asukkaille ja eräästä tuulivoimalasta 800 metrin etäisyydellä sijaitsevasta hevostallista oli jouduttu laittamaan hevoset pois, kun ne eivät pysyneet enää aitauksessa tuulivoimaloiden käynnistyttyä. Meluasiantuntija DI Hannu Nykäsen mukaan Soidinmäen melumallinnus on mitätön, sillä voimalat sijaitsevat hyvin lähellä toisiaan ja melumallinnus on tehty väärällä melupäästöarvolla. (Järviradio 31.1.2023) Meluhaitoista on tehty kaupungille jo viisi valitusta ja näiden pohjalta ryhdytään toimenpiteisiin toteutettavien melumittauksien avulla. Soidinmäen tuulivoimaloista kuuluu häiritsevää melua 2,3 km etäisyydelle tuulivoimaloista. (Sampo 4.2.2023).

Käytäntö on osoittanut, ettei lain edellyttämät melumallinnukset ole riittävät. Näihin tiedossa oleviin tuulivoimamelun ongelmatapauksiin tulee suhtautua vakavuudella. Ihminen ei huomaa röntgensäteilyä ja häkää, mutta silti se on vaarallista pitkäkestoisena altistuksena.

Välke:

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on laskennallisesti välkehaittojen ulottuvuudeksi arvioitu noin 2,3 km ja silti arviointiohjelmassa on mallinnettu lähimmät tuulivoimalat noin 1 km etäisyydelle asuin- ja lomakiinteistöistä.

Välkevaikutusalueelle jäävästä asuinkiinteistöstä on esimerkkinä Lapuan Korvenojantie 55 sijaitseva asuinrakennus (kuva 1). Ensimmäinen kuva on otettu hailakan aurinkoisena helmikuun päivänä aamupäivällä kiinteistön tontilta tuulivoimaloiden pääsuunnasta. Tontilta tulevat näkymään ympäristövaikutusten arviointiohjelman suunnitelman perusteella lähes kaikki 38 tuulivoimalaa. Talosta katsottuna arviointiohjelmassa esitetyssä suunnitelmassa on suorassa linjassa peräkkäin pahimmillaan neljä voimalaa suunnilleen kuvanottopaikan suunnassa. Kun aurinko paistaa samalla hetkellä neljän voimalan takaa ja lavat pyörivät, niin varjojen välkevaikutus lähes koko talossa tulee olemaan todella paha.

Kuva 1. Valokuva Tarja ja Hannu Harjun omakotitalosta aurinkoisena päivänä (Korvenojantie 55, Lapua)

Toinen kuva (kuva 2) on otettu saman asuinrakennuksen keittiössä (Korvenojantie 55) Pelkästään kuvanottohetkellä aamupäivällä, siipien pyörivät varjot vilisisivät yhtaikaa keittiössä, ruokailutilassa ja olohuoneessa (vasemmalla) ja alakerrassa (oikealla) yhtaikaa. Vaikutusta viihtymiseen ja jopa terveyteen voi vain arvailla. Esimerkiksi epileptikko tuskin voi olla talossa aurinkoisina päivinä.

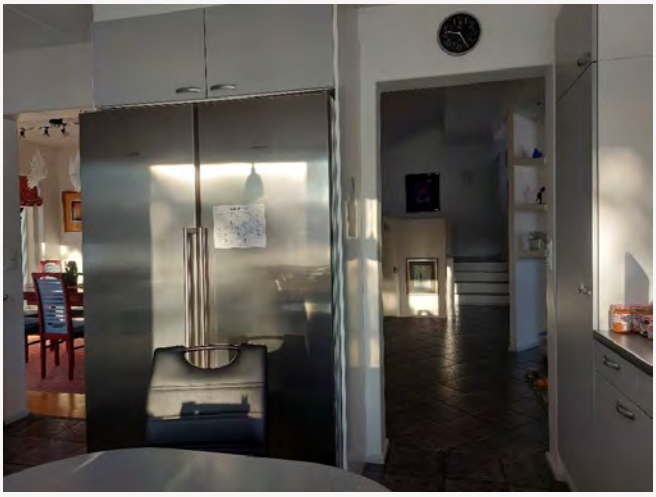

Kuva 2. Valokuva asuinrakennuksen keittiöstä, minne tuulivoimalat aiheuttaisivat vaikeaa välkehaittaa (Korvenojantie 55, Lapua)

Jokainen hankealueen välittömään läheisyyteen jäävä asuin- ja lomarakennus tulee huomioida erikseen välkemallinnuksessa, jotta voidaan luotettavasti hahmottaa kiinteistöt, joille aiheutuu välkehaittaa. Välkemallinnuksessa tulee huomioida hankkeen elinkaari (noin 50 vuoden mittainen ajanjakso) ja sen vaikutukset metsäalueiden muutoksiin hankealueella. Hankkeen elinkaaren aikana toteutetaan puuston harvennus- ja avohakkuita, mitkä vaikuttavat merkittävästi välkkeen

muodostumiseen tulevaisuudessa myös sellaisille asuin- ja lomakiinteistöille, joilla on tällä hetkellä metsää suojana. Välkemallinnuksessa on huomioitava myös kaikkien tuulivoimaloiden yhteisvaikutus välkkeen muodostumisessa ja niiden aiheuttamissa haitoissa lähialueen asuin- ja lomakiinteistöille.

Tuulivoimaloiden vaikutus asuin- ja lomakiinteistöjen arvoon
Suomessa ei ole toistaiseksi julkaistu yhtään vertaisarvioitua tutkimusta tuulivoimaloiden vaikutuksista asuin- ja lomakiinteistöjen arvoon.

- Suomen tuulivoimayhdistyksen tilaaman ja Finnish Consulting Groupin (FCG) sekä Taloustutkimuksen tekemän tutkimuksen (2021) otoksena oli 1 134 asuinkiinteistökauppaa, joiden tiedot olivat peräisin Maanmittauslaitoksen rekisteristä. Tutkimuksessa käytettyjen tilastomatemaattisten menetelmien perusteella tuloksena on, ettei tuulivoimaloilla ollut tilastollista vaikusta asuinkiinteistöjen hintoihin. Tutkimuksessa käsiteltiin kahdeksan eri kunnan toteutuneita asuntokauppoja, jossa vertailtiin miten asuinkiinteistöjen hinnat ovat muuttuneet alueelle rakennettujen tuulivoimaloiden seurauksena. (Taloustutkimus & FCG 2021).

  Tutkimuksessa todetaan, että tutkimusaineistossa on puutteita. Yksi tutkimuksen laskelmien perusolettamista on, että "keskimäärin koko maassa vanhojen omakotitalojen hinnat ovat laskeneet yli viisi (5) prosenttia vuodesta 2010 vuoteen 2020". Tutkimuksessa on verrattu Tilastokeskuksen vanhojen talojen hintaindeksiä mainitulla välillä ja pidetty vuoden 2010 indeksiä perusarvona 100.

  Tilastokeskus pitää kuitenkin perusindeksinä 100 vuoden 2015 arvoa. Tilastokeskuksen julkaisemat viimeisimmät neljännesvuosittaiset arvot ovat vuodelta 2022 ja ne olivat 99,1, 104,2, 107,3 ja 104,0. Vanhojen omakotitalojen hinnat ovat siis olleet vuonna 2022 korkeammat kuin vuonna 2015. Tutkimus on tehty vuonna 2021 joulukuussa, joten tuoreempia indeksejä olisi niin haluttaessa ollut tarjolla. Tutkimuksen laskelmien perusolettama vanhojen omakotitalojen asuntojen hintojen jatkuneesta alenemisesta on siis väärä.

  Tutkimuksen toinen perusolettama on: "Olemassa olevaan tuulivoimapuistoon tehdyt lisätuulivoimalayksiköt eivät vaikuta tuulivoiman käyttöönottoon. Perusteluna on arvio siitä, että tuulivoimapuiston aikaisemmin rakennetut tuulivoimalat ovat jo todennäköisesti vaikuttaneet hintoihin, jos hintavaikutuksia ylipäänsä on." Tutkimuksessa väitetään, ettei ole vaikutusta onko tuulivoimaloita yksi vai esimerkiksi 38 tuulivoimalaa, kuten suunnitellussa Lamminnevan tuulivoimahankkeessa. Tästä me tähän lausuntoon osallistuneet henkilöt olemme eri mieltä. Huomioitavaa on, että tutkimusajankohtana tuulivoimalat ovat olleet huomattavasti pienempiä (noin 3MW), kuin nykyiset

suunnitteilla olevat Lamminnevan tuulivoimalat (6-10MW).

Tutkimustiivistelmässä nimetään kahdeksan tutkimuspaikkakuntaa, joissa "tehtiin yhteensä yli 1 000 asuinkiinteistökauppaa tarkasteluaikana… …2013–2021" 10 kilometrin säteellä tuulivoimalaitosalueilta. Tutkimuksen tietoaineisto on kuitenkin jostain syystä vain seitsemästä paikkakunnasta. Tutkimusaineistosta on selkeästi nähtävissä, että enintään 2,5 kilometrin etäisyydellä tuulivoimala-alueesta olevien asuinkiinteistöjen kauppahinnat ovat olleet neliöhinnaltaan kuntakohtaisesti keskimäärin peräti 26,0 prosenttia alemmat kuin enintään kymmenen kilometrin etäisyydellä olleiden asuinkiinteistökauppojen neliöhinnat.
Näin on senkin jälkeen, että tutkimuksen laskelmat on suhteutettu olettamalla, että vanhojen omakotitalojen hinnat ovat laskeneet.

- Suomen tuulivoimayhdistyksen julkaisussa (10.3.2022) kritisoidaan Ruotsin Westlund & Wilhelmssonin tapaustutkimusta (2021): Ruotsalaistutkijat käyttivät analyysissään hedonista hinnoittelumallia eli siinä on selvitetty, miten ihmiset kokevat tuulivoimaloiden vaikuttaneen kiinteistöjen arvoihin. Maksuhalukkuus on kuitenkin eri asia kuin toteutuneet kiinteistökauppojen hinnat. Ruotsalainen tutkimus ei kerro miten tuulivoimalat ovat vaikuttaneet kiinteistöjen hintoihin, ainoastaan sen, miten ihmiset kokevat, että tuulivoimalat vaikuttavat heidän kiinteistöjensä arvoihin.

  Westlund & Wilhelmssonin tapaustutkimuksen (2021) analyysi perustuu Rosenin esittämään hedonisten mallien teoreettiseen viitekehykseen (Rosen 1974). Tämä hedoninen tutkimus on kuitenkin vain Wetslundin & Wilhelmssonin tutkimuksen yhtenä teoreettisena pohjana, eikä tarkoita heidän tutkimuksensa olevan hedoninen. Westlundin & Wilhelmssonin tutkimustulos perustuu toteutuneisiin kiinteistökauppoihin, ei ihmisten maksuhalukkuuteen. Tutkimuksen supistettu tutkimusotos sisältää Ruotsin toteutuneet kiinteistökaupat, jotka tapahtuvat 20 kilometrin säteellä tuulivoimalaitoksesta. Tiedot perustuvat Ruotsin suurimman kiinteistövälittäjän Mäklarstatistik AB toimittamiin myyntitapahtumiin, jotka ovat sisältäneet kiinteistön myyntiajankohdan, kauppahinnan, asuintilan ja tontin pinta-alan, omakoti- tai paritalon sekä leveys- ja pituuskoordinaatit. Tämän lisäksi toisena tietolähteenä on Ruotsin energiaviraston tiedot toiminnassa olevien tuulivoimaloiden sijainnista, korkeudesta ja energiakapasiteetista.
  Esimerkiksi näitä kaikkia perustietoja ei ole huomioitu Tapaustutkimuksen ja FCG:n laatimassa tutkimuksessa ollenkaan.

Kansainvälisissä vertaisarvioiduissa tutkimuksissa on osoitettu yksiselitteisesti, että tuulivoimaloiden melu- ja ympäristön visuaalinen saastuminen vaikuttavat negatiivisesti lähialueen asuin- ja lomakiinteistöjen arvoon:

- Tanskassa tehdyssä tutkimuksessa on käytetty tietoaineistoa, joka on koostunut 12 640 myydystä asuinkiinteistöstä (vuosina 2000–2011), jotka sijaitsevat 2 500 metrin säteellä tuulivoimaloista. Tutkimuksen tulokset osoittavat, että tuulivoimaloilla on merkittävä negatiivinen vaikutus asuinkiinteistöjen arvoon. Visuaalinen saastuminen alentaa asuntojen myyntihintaa jopa noin 3 %, kun taas melusaaste alentaa hintaa 3–7 %. Näiden haittojen yhdistelmävaikutus kiinteistöjen arvonalenemisessa oli 5,3–15,4 % (Jensen ym. 2014).
- Englannissa ja Walesissa tehdyssä tutkimuksessa havaittiin, että näkyvät tuulivoimalat alensivat kiinteistöjen hintoja 2,4 %. Tutkimustulos perustui tietoaineistoon toteutuneista 1 710 293 kiinteistön myynnistä 14 kilometrin säteellä tuulivoimaloista (Gibbons 2015).
- Alankomaissa tehdyssä tutkimuksessa havaittiin 1,4 %:n hintojen lasku asuinkiinteistöissä, jotka sijaitsivat 2 kilometrin säteellä tuulivoimalasta. Asuinkiinteistöjen arvonalenemisen todetaan olevan sidoksissa tuulivoimaloiden kokoon, jolloin suuremmilla tuulivoimaloilla on suurempi vaikutus hintojen laskuun. (Dröes & Koster 2016).
- Saksassa tehdyssä tutkimuksessa havaittiin, että tuulivoimaloilla on merkittäviä negatiivisia vaikutuksia kiinteistöjen arvoon, jopa 3 kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloista (Sunak & Madlener 2017). Tämä sama tutkimustulos on saatu myös tanskalaisessa tutkimuksessa (Jensen ym. 2018).
- Tuulivoimateollisuusalueiden sijoittaminen lähelle asuinkiinteistöjä heikentää alueen asuinviihtyvyyttä ja asukkaiden hyvinvointia noin 4000 metrin etäisyydellä tuulivoimaloista (Krekel ja Zerrahn 2017).
- Kesällä 2021 Ruotsissa tehdyssä tapaustutkimuksessa havaittiin, että kiinteistön arvo on 30 % alhaisempi 2 kilometrin säteellä tuulivoima-alueesta, mikäli kyseessä on yli 10 voimalaa käsittävä tuulivoiman teollisuusalue. Mikäli kiinteistön lähellä sijaitseva tuulivoimala on korkeampi kuin 173 metriä, alensi se kiinteistön arvoa jopa 40 % kahden kilometrin päästä voimalasta. On myös riski, että alueen lähellä sijaitsevaa kiinteistöä ei halua ostaa kukaan ja se on sitten arvoton. (Westlund & Wilhelmsson 2021)

Kansainväliset vertaisarvioidut tutkimukset osoittavat, että tuulivoimateollisuusalueen sijoittaminen liian lähelle asuin- ja lomakiinteistöjä aiheuttaa kiinteistöjen merkittävän arvon alenemisen. Jo pienikin kiinteistön arvon aleneminen aiheuttaa kiinteistön omistajille merkittävää taloudellista haittaa.

Huomioitavaa on, että tutkimuksissa on tutkittu huomattavasti pienempitehoisten tuulivoimaloiden vaikutuksia asuinympäristöön. Näin ollen nykyisten suunnitteilla olevien (6-10MW) tuulivoimaloiden haittavaikutukset ovat vielä merkittävämpiä.

Saatavilla olevaa tutkimustietoa ei ole otettu huomioon ollenkaan Lamminnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa, eikä tuulivoiman vaikutusta asuin- ja lomakiinteistöjen arvon alenemiseen ole käsitelty ollenkaan arviointiohjelmassa.

Havainnekuvapaikkaehdotukset

Arviointiohjelman liitteissä on esitetty havainnekuvapaikkaehdotuksiksi Lapualta mm. keskustan alue ja Muilunkylän alue. Havainnekuvapaikkaehdotuksissa ei ole huomioitu ollenkaan hankealueen välittömään läheisyyteen jääviä asutusalueita, esimerkiksi valtatie 19 itäpuolelta, kuten esimerkiksi Virpimäen/Pauhun asutusaluetta, jotka sijaitsevat vain muutaman sadan metrin päässä hankealueesta. Hankealueen välittömään läheisyyteen jää useita kymmeniä asuinkiinteistöjä, joihin kohdistuvat maisemavaikutukset ovat hankkeen toteutuessa merkittäviä. Havainnekuvat tulee laatia myös yöaikaan, jotta hahmotetaan lentoestevalojen maisemavaikutus. Lapualta ja Seinäjoelta on esitetty liitteessä (LIITE 1) lisättävät havainnekuvapaikat, joista tulee laatia havainnekuvat tuulivoimaloiden koosta ja niiden näkymisestä yöaikaan.

Asukaskysely

Asukaskyselyn toteutusajankohta tulee tarkentaa arviointiohjelmaan, jotta vaikutusalueelle jäävät asuin- ja lomakiinteistöt ovat etukäteen tietoisia kyselyn ajankohdasta. Vastausajan kyselyyn tulee olla vähintään kaksi kuukautta (60 päivää). Riittävän pitkällä vastausajalla varmistetaan, että jokainen kyselyn vastaaja ehtii vastaamaan kyselyyn määräajan puitteissa. Asukaskyselyn tulokset ja sen koonti tulee julkaista kaikkien nähtäville kahden kuukauden kuluessa kyselyn toteutuksesta ja vähintään kaksi kuukautta ennen kaavapäätöksiä.

Tuulivoimaloiden ympäristölupa

Tuulivoima-kansalaisyhdistyksen tammikuun 2023 tiedotteessa todetaan: ”Tuulivoimahankkeita ei ole säädetty yleisesti ympäristöluvanvaraisiksi, kuten muut vastaavia vaikutuksia aiheuttavat teolliset toiminnat. Tuulivoimahankkeillakin pitää kuitenkin olla tapauskohtainen ympäristölupa, jos niiden toiminnasta saattaa aiheutua naapuruussuhdelaissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Ympäristöluvassa asetetaan tuulivoimaloiden toiminnalle reunaehdot, joilla varmistetaan tuulivoimaloiden toiminta niin, ettei siitä aiheudu ympäristölle haittaa. Ympäristölupa suojaa asukkaita kohtuuttomilta haitoilta, ja antaa viranomaiselle keinot toimia, mikäli haittoja kaikesta huolimatta aiheutuu. Ympäristöluvalla tuulivoimaloiden toiminta saadaan viranomaisten valvontaan. Tuulivoimayhtiöllekään ei ole ympäristöluvasta haittaa, mikäli toiminta pysyy lupaehtojen mukaisena, mutta se velvoittaa palauttamaan toiminnan lupaehtojen mukaiseksi, mikäli ylityksiä tapahtuu. Toisaalta ympäristöluvan mukainen toiminta suojaa yhtiötä ulkopuolisten tekemiltä valituksilta. Ja on

oikeudenmukaisempaakin asettaa toiminnan reunaehdot ennen voimaloiden rakentamista, kuin jälkeenpäin voimaloiden toimintaa rajoittamalla."

Vaadimme, että Lamminnevan tuulivoimahankkeen tuulivoimalat säädetään ympäristöluvanvaraisiksi.

Lamminnevan tuulivoimahankkeen toteutusvaihtoehdot

Lapuan kaupungin alueelle on suunnitteluvaiheessa olevassa maakuntakaavassa (2050) kaavoitettu kolme tuulivoimahankealuetta; Lamminnevan (Lapua/Seinäjoki), Aittookangas (Haapakosken/Tiistenjoen alue) ja Annalanmäki (Kauhajärven alue). Tämän lisäksi myös Seinäjoen kaupungin alueelle on suunnitteilla uusia tuulivoima-alueita. Mikä on Lapuan kaupungin ja Seinäjoen kaupungin vetovoima jatkossa haja-asutusalueilla, kun kaavoitetaan näin paljon tuulivoima-alueita alueelle? Maaseudulle rakentaminen on vähentynyt merkittävästi ja tuulivoimahankealueiden lisääntyessä harva uskaltaa enää rakentaa maaseudulle tai on muutoinkaan halukas muuttamaan tuulivoimateollisuusalueiden välittömään läheisyyteen. Kaupunkien ja kuntien yhtenä vetovoimatekijänä on tulevaisuudessa riittävät suojaetäisyydet tuulivoimaloiden ja asuin- ja lomarakennuksien välille, kuten esimerkiksi Ilmajoen kunta on tehnyt päätöksen 3 km suojaetäisyydestä ja Evijärven kunta on tehnyt päätöksen 4 km suojaetäisyydestä.

Maankäyttö- ja rakennuslain 4:28 §:n mukaan kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa.

Fortum Power and Heat Oy:n sähköpostitiedotuksessa maanomistajille (21.12.2022): Tässä hankkeessa tarkasteluun tuleva pienempi vaihtoehto on 34 voimalaa, ja ne kaikki sijoittuvat Atrian Isovuoren hankealueen pohjois- ja itäpuolelle, eli tarkastellaan vaihtoehtoa, jossa asutuksen suhteen herkin alueen eteläosa jätetään rakentamatta.

Maakuntakaavassa asukkaita tulee kohdella tasapuolisesti ja näkemyksemme mukaan kaikkia hankealueen välittömään vaikutusalueeseen jääviä asuin- ja lomakiinteistöjä tulee kohdella tasavertaisesti. Näin ollen toteutusvaihtoehdoista VE 2 ei aseta hankealueen ympärillä olevia asuin- ja lomakiinteistöjä samanarvoiseen asemaan.

Lapuan ja Seinäjoen kaupunkien tulee laatia selkeä strategia tuulivoiman rakentamisesta ja määrittää asuinalueet / kyläalueet, joita halutaan tulevaisuudessa kehittää. Lamminnevan tuulivoimahankkeen toteutuessa rajoitetaan asutuksen leviämistä hankealueen ympärillä, minkä seurauksena maan arvo laskee hankealueen välittömässä läheisyydessä.

Lamminnevan tuulivoimahankkeessa esitetyn kokoluokan (6-10MW) tuulivoimaloiden suojaetäisyydeksi lähimpiin asuin- ja lomakiinteistöihin tulee määrittää vähintään 4

kilometriä. Vähimmäisetäisyys vaatimuksemme perustuvat tässä lausunnossa esitettyihin tutkimuksiin ja lausuntoihin, sekä niistä tehtäviin johdonmukaisiin johtopäätöksiin.

Lamminnevan tuulivoimahankkeen toteutuminen arviointiohjelmassa esitetyllä tavalla aiheuttaa merkittävää taloudellista ja sosioekonomista haittaa hankealueen välittömään läheisyyteen jääville asuin- ja lomakiinteistöille, asettaa kuntalaiset eriarvoiseen asemaan, sekä vaikuttaa alueen asumisviihtyvyyteen ja vetovoimaisuuteen heikentävästi.

Mikäli tässä lausunnossa mainittuja asioita ei huomioida / tarkenneta ja riittävää suojaetäisyyttä (4 km) aseteta tuulivoimaloiden ja asuin- ja lomakiinteistöjen väliin, olemme me lausunnon antaneet sitä mieltä, että hanketta ei tule toteuttaa (VE 0: Hanketta ei toteuteta).

Lähteet:

Christian Krekel, Alexander Zerrahn (2017). *Does the presence of wind turbines have negative externalities for people in their surroundings?* Evidence from well-being data, Journal of Environmental Economics and Management, Volume 82, 2017, s. 221-238, ISSN 0095-0696 https://doi.org/10.1016/j.jeem.2016.11.009

Donovan, S. (2005). *Wind farm optimization*, Proceedings of the 40th Annual ORSNZ Conference, s. 196- 205, 02-03.12.2005, New Zealand, Wellington

Dröes, M.I., Koster, H.R.A (2016). *Renewable energy and negative externalities: The effect of wind turbines on house prices*. J. Urban Econ. 2016, 96, 121–141. https://doi.org/10.1016/j.jue.2016.09.001

Enbom, H. & Enbom, I.M. (2013). *Infrasound from wind turbines: An overlooked health hazard.*
Lakartidningen. 110 (32–33). p.pp. 1388–1389.

EPV Tuulivoima (2010). *Ilmajoen-Kurikan tuulivoimapuisto: ympäristövaikutusten arviointiselostus*. Saatavilla: https://www.ymparisto.fi/download/IlmajokiKurikan_tuulivoimapuistohanke_YVAselostuspdf/%7B7A5F90 95-A1DC-4E8B-8920-0BC85BE7530F%7D/58488

EPV tuulivoima (2020). Metsälän tuulivoimapuisto: Tilannetietoa Metsälän tuulivoimapuistossa tapahtuneista lapavaurioista. Saatavilla: https://www.epvtuulivoima.fi/metsalan- tuulivoimapuisto/tilannetietoa-metsalan-tuulivoimapuistossa-tapahtuneista-lapavaurioista/

Farboud, A., Crunkhorn, R. & Trinidade, A. (2013). *Wind turbine syndrome: Fact or fiction?* J Laryngol Otol. 127. p.pp. 222–226.

Gibbons, S. (2015) *Gone with the wind: Valuing the visual impacts of wind turbines through house prices*.

J. Environ. Econ. Manag. 2015, 72, 177–196. https://doi.org/10.1016/j.jeem.2015.04.006

Grady, S.A, Hussainia, M.Y & Abdullah, M.M. (2005). *Placement of wind turbines using genetic algorithms.*
Renewable Energy, Vol. 30, No 2, s. 259–270, ISSN: 0960-1481.

Ilta-Sanomat (6.7.2022). *Mies tumppasi savukkeen maahan Kala-joella – aiheutti tuhoisimman metsä-palon vuosi-kymmeniin.* Saatavilla: https://www.is.fi/oulun-seutu/art-2000008923852.html

Jensen, Cathrine & Panduro, Toke & Lundhede, Thomas. (2014). *The Vindication of Don Quixote: The Impact of Noise and Visual Pollution from Wind Turbines*. Land Economics. 90. 668-682. 10.3368/le.90.4.668.

Jensen, C. U., Panduro, T. E., Lundhede, T. H., Nielsen, A. S. E., Dalsgaard, M., & Thorsen, B. J. (2018).

The impact of on-shore and off-shore wind turbine farms on property prices. Energy Policy, 116, 50-59.

Järviradio (31.1.2023). *Haastattelussa meluasiantuntija DI Hannu Nykänen ja asukas Pasi Kivimäki.*
Kuunneltavissa: https://www.jarviradio.fi/haastattelussa-meluasiantuntija-di-hannu-nykanen/

Kimmo, Suomi & Keronen, Pirjo (2021). *Katsaus tutkimuksiin tuulivoiman infraäänen haitallisista vaikutuksista terveyteen*. ISBN 978-952-94-4455-7. Elektroninen julkaisu: https://www.dropbox.com/sh/uvhju2hwrklhltm/AADcm77N0runo7E_Kq9g0x7Ma?dl=0

Klich D., Łopucki R., Ścibior A., Gołębiowska D., Wojciechowska M. (2020). *Roe deer stress response to a wind farms: Methodological and practical implications*, Ecological Indicators, Volume 117, 2020, 106658, ISSN 1470-160X, https://doi.org/10.1016/j.ecolind.2020.106658.

Łopucki, R., Klich, D. & Gielarek, S. (2017). *Do terrestrial animals avoid areas close to turbines in functioning wind farms in agricultural landscapes?* Environ Monit Assess 189, 343. https://doi.org/10.1007/s10661- 017-6018-z

Marmidis, G., Lazarou, S. & Pyrgioti, E. (2008). *Optimal placement of wind turbines in a wind park using Monte Carlo simulation*. Renewable Energy, Vol. 33, No 7, s. 1455-1460, ISSN: 0960-1481

Meyers, Johan & Meneveau, Charles. (2012). *Optimal turbine spacing in fully developed wind farm boundary layers*. Wind Energy. 15. 305 - 317. 10.1002/we.469.

Punch & James (2016). *Wind Turbine Noise and Human Health: A Four-Decade History of Evidence that Wind Turbines Pose Risks.* Saatavilla: http://hearinghealthmatters.org/hearingnewswatch/2016/wind- turbines-noise-and-health/

Raahen kaupunki (2012). *Kopsan tuulivoimapuiston osayleiskaava: Kaavaselostus 10.4.2012*. Saatavilla: https://www.raahe.fi/sites/raahe.fi/files/liitetiedostot/kaavoitus/2018/Kopsan%20tuulivoimapuiston%20o sayleiskaavan%20selostus%2010.4.2012.pdf

Rosen, S. (1974). *Hedonic prices and implicit markets: Product differentiation in pure competition*. J. Political Econ. 1974, 82, 34–55.

Sampo (4.2.2023). *Saarijärven uusien tuulivoimaloiden melutasot mitataan – paikalliset kuvaavat ääntä jyskyttäväksi ja suihkukonemaiseksi*. Saatavilla maksumuurin takana: https://www.sampolehti.fi/paikalliset/5702000

SEDA (2002). *NSW Wind Energy Handbook 2002*. New South Wales Sustainable Energy Development Authority s. 53. Saatavilla: https://waubrafoundation.org.au/wp-content/uploads/2014/06/NSW-wind-energy-handbook.pdf

Shepherd, D. & Billington, R. (2011). *Mitigating the acoustic impacts of modern technologies*. Bull Sci Technol Soc. 31 (5). p.pp. 389–398

Seppo Uosukainen (2010). *Tuulivoimaloiden melun synty, eteneminen ja häiritsevyys.* VTT Tiedotteita – Research Notes 2529. Saatavilla: https://www.vttresearch.com/sites/default/files/pdf/tiedotteet/2010/T2529.pdf

Sunak, Y.; Madlener, R. (2017) *The impact of wind farms on property values: A locally weighted hedonic pricing model*. Pap. Reg. Sci. 2017, 96, 423–445.

Suomen tuulivoimayhdistys ry (2021). *Tuulivoimasta kunnille: Turvallisuus*. Saatavilla: https://tuulivoimayhdistys.fi/tietoa-tuulivoimasta-2/tuulivoimasta-kunnille/tuulivoima-ymparistossa/turvallisuus

Suomen tuulivoimayhdistys ry (10.3.2022). *Taloustutkimus ja FCG: Tuulivoimalat eivät vaikuta asuinkiinteistöjen hintoihin.* Tutkimukset ja julkaisut. Saatavilla verkossa: https://tuulivoimayhdistys.fi/ajankohtaista/tutkimukset-ja-julkaisut/taloustutkimus-ja-fcg-tuulivoimalat- eivat-vaikuta-asuinkiinteistojen-hintoihin

Taloustutkimus & Finnish Consulting Group (2021). *Tuulivoima -vaikutus asuinkiinteistöjen hintoihin*. Saatavilla verkossa: https://tuulivoimayhdistys.fi/media/tuulivoima-ja-asuinkiinteistojen-hinnat-2022-1.pdf

Yle uutiset (24.2.2017). *Haminan tuulivoimalan tulipalo johtui ylikuumentuneesta jarrusta*. Saatavilla verkossa: https://yle.fi/a/3-9477594

Ympäristöministeriö (2016). *Tuulivoimarakentamisen suunnittelu: Päivitys 2016.* Saatavilla: http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4634-3

Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry (22.2.2023). *Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry:n kuntatiedote 1/2023*. Saatavilla: https://tvky.info/2023/02/tuulivoima-kansalaisyhdistys-ryn-kuntatiedote-1-2023/?fbclid=IwAR1CPEDn5FUOr0G4wW-SH4Mwo1cFZnqSPI3Cf-3ZejlbbvK9NVNDAGGcu2U

Työ- ja elinkeinoministeriö (2017). *Tuulivoimaloiden tuottaman äänen vaikutukset terveyteen*. Saatavilla: http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-229-3

Valtioneuvosto (2020). *Infrasound Does Not Explain Symptoms Related to Wind Turbines*. Saatavilla: http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-907-3

VTT (2023). *Wind Power Icing Atlas – WIceAtlas*. Saatavilla: https://projectsites.vtt.fi/sites/wiceatlas/www.vtt.fi/sites/wiceatlas.html

Westlund, Hans, and Mats Wilhelmsson (2021). *The Socio-Economic Cost of Wind Turbines: A Swedish Case Study*. Sustainability 13, no. 12: 6892. https://doi.org/10.3390/su13126892

LIITE 1: Lisättävät havainnekuvapaikat Lapualta ja Seinäjoelta

Alla esitettyjen havainnekuvapaikkojen (kuvat 3–4) lisäksi tulee laatia havainnekuva asuinkiinteistön Korvenojantie 55:n tontin itäreunasta, jossa on peltoaukea asutusalueen keskellä.

Kuva 3. Havainnekuvapaikka Lapuan Piilosentieltä (Piilosentie 46 talojen edustalta)

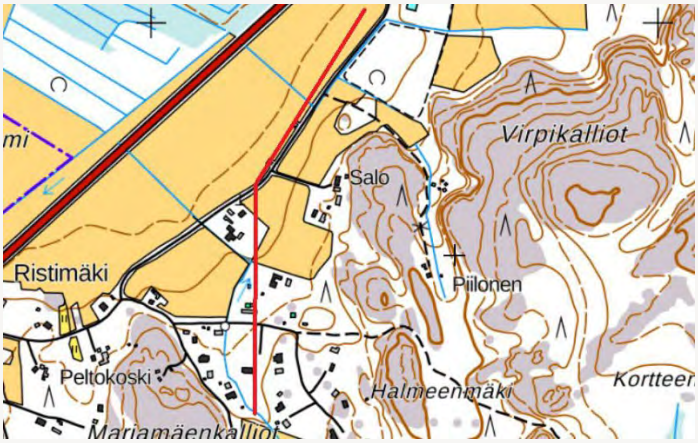

Kuva 3.1. Piilosentie havainnekuvapaikan karttakuva ja kuvan 3 kuvaussektori

Kuva 4. Havainnekuvapaikka Uitonloukontieltä (Uitonloukontie 58, Seinäjoki)

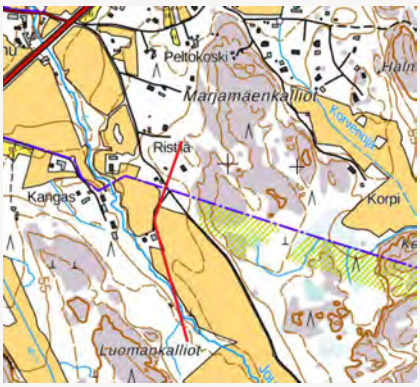

Kuva 4.1. Uitonloukontien havainnekuvapaikan karttakuva ja kuvan 4 kuvaussektori

Yksityishenkilö 85 ym. (7 hlöä ja Nurmon Maamiesseura sekä MTK Nurmo)

Palaute viitaten Valtatie 19 parantamiseen:

Me kannanottoon osallistuvat toivomme, että maa- ja metsätalouselinkeino sekä virkistys- ja luontoliikkujat, mukaan lukien kevyt liikenne otetaan huomioon Valtatie 19 parantamisessa.

Hipintien risteyksestä on jatkossakin päästävä Uitonloukon metsäautotielle. Traktorilla, puimurilla, pyörällä ja jalan sekä lasten, että aikuisten, siten että se on turvallista.

Uitonloukon metsäautotie on Nurmonjoentien varressa sekä Uitonloukolla asuville merkittävä mm. virkistyskäytön vuoksi. Lisäksi alueella on paljon maanviljelystä ja tarve valtatien ylitykseen on ilmeinen. Nyt tulevassa suunnitelmassa Hipin risteyksestä ei jalankulkija tai pyöräilijä pääse kantatien yli hirviaidan vuoksi. Jatkossa risteysalueella on lisäksi keskikaide. Turvallinen siirtymä kantatien toiselle puolelle vaatisi alikulkukäytävän. Hipintielle on tehty junaradan alitus 2009. Tätä junaradan alikulkua ja olemassa olevia teitä hyödyntämällä saataisiin yhteys Nurmonjoentieltä Uitonloukon metsäautotielle rakentamalla alikulkukäytävä valtatien alitse. Tällä olisi merkittävä arvo niin liikkujille kuin alueen elinkeinollekin.

Uitonloukolla on n. 40 ha peltomaata eri maanomistajilla. Jos 2+2 ratkaisussa valtatiellä ei voi ajaa maatalouskoneilla, tulisi osalle maanomistajista kiertomatkoiksi yli 20 km nykyisen 2 km sijaan.

Yksityishenkilö 86 (2 hlöä)

Tämä kannanotto koskettaa erityisesti Hietikonneva(5) tuulivoima-aluetta, sekä muita Lapuan ja Seinäjoen alueelle suunnitteilla olevia tuulivoima-alueita.

9.3.2023 on julkaistu tuorein tutkimusraportti tuulivoimaloiden synnyttämästä melusta ja tärinästä (esitutkimus), jossa todetaan seuraavaa;

Mittaukset on toteutettu STM:n asumisterveysasetuksen edellyttämällä tavalla noudattaen Valviran sisätiloissa tehtäville tuulivoimamelumittauksille laatimia erityisohjeita. STM:n ja Valviran ohjeistuksen lisäksi on tehty kuuloaluetta pienemmille taajuuksille ulottuvia infraäänimittauksia noin 0,1 Hz:n alarajataajuuteen asti.

Tärkeimpänä tuloksena on tuotu esiin aiemmin Suomessa tehtyjen infraäänimittausten olennaisin virhe eli infraäänen analysointi terssikaista-analyysina. Tämä analyysitapa johtaa täysin virheelliseen arvioon infraäänen haitallisuudesta hävittäessään mahdollisuuden tuulivoimaloiden lapataajuisen melun (ääneksen) ja lapataajuisen ääneksen harmonisten komponenttien analysointiin.

On myös selvää, että Suomen lainsäädännön mukaiset ulko- ja sisämelun tasot eivät riitä takaamaan sitä, että tuulivoimaloiden melua ei koettaisi häiritseväksi tai että se ei olisi terveydelle haitallista sisätiloissa.

Nykyisten suunnitteilla olevien tuulivoima-alueiden, esimerkiksi Hietikonnevalla(5) on määritetty vain muutaman sadan metrin etäisyys lähimpiin asuin- ja lomakiinteistöihin.

Tämä tuore tutkimustulos osoittaa, ettei lainsäädännön edellyttämä melumallinnusohje ole riittävä, sekä useat käytännön kokemukset tuulivoimamelun aiheuttamista ongelmista asukkaille ovat nyt julkisuudessa.

Tuulivoima-alueille tulee määrittää vähintään 4km suojaetäisyys lähimpiin asuin- ja lomakiinteistöihin, kun tällä hetkellä suunnitellaan jopa 6-10MW tuulivoimaloita (300-350m) Etelä-Pohjanmaan tuulivoima-alueille. Näin varmennetaan lähialueen osittainen harrastus- ja virkistyskäyttö, asuinalueiden arvon säilyvyys, sekä ihmisen hyvinvointi/terveys alueella.

Teillä maakuntakaavan suunnittelijoilla on vastuu ja velvollisuus selvittää ja perehtyä viime aikaisiin tutkimustuloksiin tuulivoimaan liittyen. Tutkimuksiin ja niiden menetelmiin tulee perehtyä huolellisesti, jotta teillä on todenperäinen käsitys myös tuulivoiman aiheuttamista negatiivisista vaikutuksista. Tutkimuksia tukevat myös muiden paikkakuntien jo toteutuneet tuulivoimahankkeet, joista on aiheutunut haittaa alueen asukkaille. Näissä jo toteutuneissa tuulivoima-alueissa on huomattavasti pienempitehoisia tuulivoimaloita (2-5MW), joista ongelmia on aiheutunut.

Suunnitteilla olevien tuulivoima-alueiden suunnittelussa ei ole huomioitu nykyajan suosituksia melumallinnuksien osalta, joten niiden raja-alueita tulee pienentää vastaamaan nykyajan ohjeistuksia. Ja tärkeimpänä, tämän mittakaavan tuulivoimateollisuusalueet eivät kuulu asutuksen välittömään läheisyyteen!

Yksityishenkilö 87

En hyväksy maakuntakaavaa metsien suojeluun maillani!! Että voitte samantien vetää hankkeenne sinne missä ei päivä paista!!

Yksityishenkilö 88

Toivoisin, että kaavan jatkovalmistelussa kiinnitettäisiin erityistä huomiota Alajärven Möksyn Kotakankaan muuntoaseman alueeseen ja sen potentiaalisiin mahdollisuuksiin laajemminkin. Kyseessä on valtakunnallisesti aivan keskeinen sähköverkon solmupiste, johon tulee ja josta lähtee useita merkittäviä suurjännitelinjoja. Korostan vielä erikseen, että jo olemassaolevien voimalinjojen määrä ja niiden yhteinen sähkönsiirtokapasiteetti on poikkeuksellisen suuri Suomen mitassa. Etelä-Pohjanmaa on tässä suhteessa aivan etuoikeutettu maakunta, kun meillä on tällainen jo olemassa olevana ja nyt on vain kyse siitä, että kaavoituksella mahdollistetaan sen täysi hyödyntäminen tulevaisuudessa.

Kaavassa ei pidä ottaa liian tarkasti kantaa siihen minkä tyyppisiä voimalaitoksia tai energian varastointiratkaisuja alueelle voisi tulla. Tekniikka kehittyy harppauksin ja nyt mahdottomalta tuntuva voi olla todellisuutta ja kannattavaa toimintaa tulevaisuudessa. Tulevaisuuteen katsominen on nimenomaan kaavan tehtävä.

Kaavan olisi syytä mahdollistaa myös energiaintensiivinen teollisuus muuntoaseman vaikutuspiirissä. Suurjännitelinjat tuovat alueen kautta paljon ns. vihreää sähköä ja se voisi olla houkutteleva paikka juuri siksi kyseisen kaltaiselle sähköä paljon kuluttavalle teollisuudelle.

Toisekseen jos tällaista paljon sähköä kuluttavaa teollisuutta sijoittuisi alueelle, niin se samalla osaltaan vähentäisi valtakunnan mitassa tarvetta vahvistaa ja rakentaa lisää sähkönsiirtolinjoja, joiden alle jää jo nyt aivan liikaa maata.

Pyydän, että ajatelkaa nyt isosti ja miettikää laajemmin tätä asiaa. Tällainen sähköverkon solmupisteen sijainti voi olla suuri mahdollisuus koko maakunnalle. Laittakaa kaavaan "kunnon merkinnät" Alajärven osalta!

Yksityishenkilö 89

Lausunto 2050 maakuntakaavaan koskien Alajärven kaupungin Möksyn kylässä Fingridin aseman vieressä olevaa tilaamme **rek.nro** ***xxxxx (yksilöivä tieto häivytetty)***

Esitämme energiavarasto alueen varaamista tilamme vt 16 tien etelä- ja pohjoispuolelle noin 45 hehtaarin alueelle mahdollista eri tuulivoima- ja aurinkovoimayhtiöiden tarpeita varten. Perustelemme lausuntoamme alueelta lyhyellä sähköenergian siirroilla valtakunnan sähköverkkoon, kallioisella maapohjalla ja valmiina olevalla tiestöllä. Olemme myös valmiita myymään tai vuokraamaan energian varastointiin tarvittavan alueen sitä tarvitseville.

Yksityishenkilö 90

Moro, Oon kulukenu iiruunjärven Möksyn pualoosella mökilläni v. 72 lähtien. Ny puhaltaa uuret tuulet! Kannatan Alajärven kunnan eherootusta linian vetämiseksi.

www.epliitto.fi
Kampusranta 9 C / PL 109 / 60101 Seinäjoki

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia